

4e. 110. 17732

ΕΠΙΤΟΜΟΣ

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ,

Ἐγκρίσει τῆς ἐπὶ τῶν διδασκτικῶν βιβλίων ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ Ἰπουργείου
τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

ΥΠΟ

ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΚΑΣΤΟΡΧΗ,

Καθηγητοῦ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΤΥΠΟΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΩΜΑΣΙ Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΟΥ.

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΕΡΜΟΥ, ΑΡΙΘ. 212.

1851.

Ἀριθ. Πρωτ. 12,917.
Διεκπ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἐν Ἀθήναις,
τῆ 16 Ἰουλίου 1851.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ.

Πρὸς τοὺς κατὰ τὸ Βασιλεῖον Γυμνασιάρχας, Σχολάρχας
καὶ Διδασκάλους τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων.

Ὁ Καθηγητὴς Κ. Εὐθύμιος Καστόρχης φιλοπονήσας πρὸ καιροῦ
ἐξέδωκεν ἤδη ἐπίτομον Λατινικὴν Γραμματικὴν πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλ-
ληνικῶν Σχολείων καὶ Γυμνασίων. Τὴν Γραμματικὴν ταύτην, παρα-
πεμφθεῖσαν πρὸς ἐξέτασιν, ἐνέκρινεν ἡ ἐπὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων
Ἐπιτροπὴ γνωμοδοτήσασα, ὅτι τὸ πόνημα τοῦτο εἶναι τῷ ὄντι κα-
τάλληλον εἰς χρῆσιν τῶν Σχολείων καὶ Γυμνασίων τοῦ Κράτους, ἐ-
ξαιρέτως δὲ, ὃ ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει, τῷ συντακτικῷ, διὰ πολλοτά-
των παραδειγμάτων παραλληλισμὸς τῆς Λατινικῆς πρὸς τὴν Ἑλλη-
νικὴν γλῶσσαν ἀρμόζει εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις τῶν Γυμνασίων.

Τούτων πάντων ἕνεκα δὲν διστάζομεν νὰ συστήσωμεν πρὸς ὑμᾶς,
Κύριοι, τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος Γραμματικὴν, διὰ νὰ μεταχειρίζησθε
αὐτὴν εἰς τὴν διδασκαλίαν ὑμῶν, ὡς περιέχουσιν διάφορα πλεονε-
κτῆματα κατὰ τὴν γνώμην τῆς διαληφθείσης Ἐπιτροπῆς, κατὰ τε
τὸ Τεχνολογικὸν καὶ τὸ Συντακτικόν, καὶ διὰ τὸ εὐμέθοδον εἰς τὴν
διάταξιν τῶν μερῶν καὶ εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν κανόνων.

Προσδιορίζεται δὲ ἡ τιμὴ αὐτῆς εἰς Δραχμὰς 3.

Ὁ Ὑπουργὸς
ΠΑΝΑΓ. ΒΑΡΒΟΓΛΗΣ.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΝ.

ΟΤΕ πρὸ δύο ἐτῶν μεταφράσας εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν ἐξέδωκα τὴν λατινικὴν γραμματικὴν τοῦ Δανοῦ Μαδβιγίου, προσθέμηνά νά συντάξω καὶ ἐπίτομον γραμματικὴν τῆς αὐτῆς γλώσσης πρὸς κοινοτέραν χρῆσιν· διότι ἔβλεπον, ὅτι ἡ μὲν τοῦ Μαδβιγίου ἔμελλε διὰ τὴν ἔκτασιν αὐτῆς νά χρησιμεύσῃ μόνον εἰς τοὺς ὀπωροῦν προκεχωρηκότας εἰς τὴν γλῶσσαν ταύτην οὐχὶ δὲ εἰς πρωτοπείρους, ἢ δὲ τοῦ μακαρίτου διδασκάλου μου Οὐλερίχου, ἦν μέχρι τοῦδε μεταχειρίζονται πολλοὶ ἐν τοῖς Σχολείοις, ὅτι μένει τοιαύτη οἷα τὸ πρῶτον ἐξεδόθη· ἐπειδὴ ἐπελθὼν ὁ θάνατος ἐκώλυσε τὸν συγγραφέα νά ἐπιφέρῃ τὰς διὰ τὴν πρόοδον τοῦ χρόνου ἀναγκαίας διορθώσεις καὶ προσθήκας. Εἰς τὴν πρόθεσίν μου δὲ ταύτην μὲ ἐνεθάρρουνεν ὁ φιλόκαλος τυπογράφος καὶ βιβλιοπώλης κύριος Σ. Κ. Βλαστός, διότι ἀνεδέχθη ἰδίαις δαπάναις τὴν τύπωσιν αὐτῆς, τὴν ὁποίαν ἄμα ἐκδοθεῖσαν ἐξετάσασα διαταγῇ τοῦ Ἰπουργοῦ τῆς Παιδείας ἢ ἐπὶ τῶν βιβλίων Ἐπιτροπῇ, ἔκρινεν αὐτὴν κατάλληλον πρὸς τὴν ἐν τοῖς ἡμετέροις Σχολείοις καὶ Γυμνασίοις διδασκαλίαν τῆς λατινικῆς γλώσσης.

Πρὸς κοινοτέραν λοιπὸν χρῆσιν καὶ διὰ πρωτοπείρους ὄρισας τὴν γραμματικὴν ταύτην, παρέλαθον ἐκ τῆς τοῦ Μαδβιγίου ὅσα ἐνόμισα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἰκανά, προσθέσας εἰς ταῦτα ἐξ ἄλλων πονημάτων καὶ ἐξ ἰδίας πείρας οὐκ ὀλίγα· τὸν δὲ θέλοντα πλείω παραπέμπω πανταχοῦ τοῦ πονήματος τούτου εἰς τὴν γραμματικὴν ἐκείνην. Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον οὐ μόνον πάντα τὰ ἐκ τῆς λατινικῆς παραδείγματα μετέφερον εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν, τινὰ μὲν πρὸς λέξιν τινὰ δὲ κατ' ἔννοιαν μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς κανόνας ἠρμήνευσα ὅσον οἶόν τε σαφῶς καὶ συντόμως. Εἰς δὲ τὸ συντακτικὸν προσέθηκα πανταχοῦ ἐν εἴδει ὑποσημειώσεων παραδείγματα ἐκ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἀντίστοιχα τοῖς λατινικοῖς, ἵνα δώσω ἀφορμὴν εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ διδασκάλους πρὸς παραλληλισμὸν τῆς συντάξεως τῶν συγγενῶν τούτων γλωσσῶν· ἐν πολλοῖς ὅμως ἠρκέσθην νά παραπέμψω εἰς τὸ μικρὸν ἑλληνικὸν συντακτικὸν τοῦ ἡμετέρου Κ. Ἀσωπίου,

ὡς εἰς τελειότερον τῶν παρ' ἡμῖν καὶ συνηθέστερον ἐν τοῖς ἡμετέροις Σχολείοις καὶ Γυμνασίοις. Ἴσως καταλληλοτέρα ἐκλογή καὶ διάταξις τῶν ἑλληνικῶν τούτων παραδειγμάτων ἤθελεν εὐκολύνει ἔτι μᾶλλον καὶ καταδείξει σαφέστερον τὴν συγγένειαν τῶν δύο τούτων ἀρχαίων γλωσσῶν· ἀλλ' ἐν ἀρχῇ τὰ πάντα δὲν ἐξέρχονται τέλεια, ὡς ἡ Ἀθηναῖα ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διός· καὶ ἄλλως οὐδὲ βοθηήματα πρὸς τοιαύτην ἐργασίαν ὑπάρχουσι πολλά· διότι ἡ τοῦ Γερμανοῦ Moeller *Parallel-Syntax der Griechischen und Lateinischen Sprache* δὲν προσέβη, καθ' ὅσον ἐγὼ γινώσκω, πέραν τῆς τῶν πτώσεων συντάξεως. Ὁ εὐμενὴς ὁμως ἀναγνώστης θέλει δεχθῆ καὶ τὸν πόνον μου τοῦτον ὡς πρῶτον δοκίμιον, τὸ ὁποῖον σκοπὸν ἔχω, ἐὰν ὁ θεὸς δώσῃ, νὰ ἀναδείξω προϊόντος τοῦ χρόνου τελειότερον.

Ὁ σκοπὸς, δι' ὃν ἡ γραμματικὴ αὕτη ἐγγράφη, δικαιοῦ, νομίζω, τὴν συντομίαν πρῶτον, ἣν μετεχειρίσθη πανταχοῦ τοῦ βιβλίου· οἶον εἰς τὸ περὶ προφορᾶς τῶν γραμμάτων κεφάλαιον, ὅπου εἶχέ τις πολλὰ νὰ εἰπῆ, καὶ εἰς τὴν τῶν κανόνων ἐρμηνείαν· καὶ τὴν ἐκλογὴν δεύτερον τῶν παραδειγμάτων, τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν πάντα σχεδὸν ἐκ τῶν δοκίμων τῆς λατινικῆς γλώσσης συγγραφέων· διότι ἡ γραμματικὴ αὕτη ἀντικείμενον ἔχει τοὺς συγγραφεῖς τῆς λαμπρᾶς κυρίως ἐποχῆς τῆς γλώσσης. Διὸ καὶ εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τοῦ πονήματος τούτου λαλῶν περὶ τοῦ ἑλληνικοῦ φ, καὶ λέγων ὅτι οὐδέποτε οἱ Ῥωμαῖοι γράφουσι *f* ἀντὶ τούτου ἐν ἑλληνικαῖς λέξεσιν ἀλλὰ *ph*, ἀναφέρω ταῦτα εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην τῆς γλώσσης οὐχὶ δὲ εἰς πολὺ προγενεστέραν· ἐπειδὴ τὸ πάλαι ἔλεγον καὶ ἔγραφον *fama*, *fero*, καὶ ἄλλας πολλὰς τοιαύτας ἑλληνικὰς λέξεις μὲ ἀπλοῦν *f*.

Ἐν τέλει δὲ κρίνω ἀναγκαῖον νὰ προσθέσω, ὅτι ἀφορμὴ πρὸς συγγραφὴν τοῦ διδακτικοῦ τούτου βιβλίου δὲν εἶναι τὸ κέρδος· διότι πᾶς τις, συγκρίνων τὴν ἕκτασιν αὐτοῦ πρὸς τὴν τοῦ νῦν ἐν χρήσει ἐν τοῖς ἡμετέροις Σχολείοις, καὶ τὴν μετρίαν τιμὴν τούτου πρὸς τὴν ἐκείνου, θέλει πεισθῆ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων μου, ἀλλὰ πρόθεσις μου ἦτο ἵνα χορηγήσω εἰς τοὺς μαθητὰς καταλληλότερον πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν βιβλίων, καὶ ἵνα ἐρεθίσω ἄλλους εἰς συγγραφὴν τελειοτέρων.

Ἐγγραφα ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Αὐγούστου 1851.

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΚΑΣΤΟΡΧΗΣ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΜΕΡΟΣ Α΄. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΝ.

- ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄. Περὶ τῶν Γραμμάτων καὶ τῆς προφορᾶς αὐτῶν §. 1.
» Β΄. Περὶ Προσφῶδας §. 3.
» Γ΄. Περὶ Κλίσεων §. 5.
» Δ΄. Ὀνομάτων Πρώτη Κλίσις §. 7.
» Ε΄. — Δευτέρα Κλίσις §. 40.
» Σ΄. — Τρίτη Κλίσις §. 13.
» Ζ΄. — Τετάρτη Κλίσις.
» Η΄. — Πέμπτη Κλίσις §. 19.
» Θ΄. Ἄνωμαλαι τῶν ὀνομάτων
    α) Ὡς πρὸς τοὺς ἀριθμοὺς §. 21.
    β) Ὡς πρὸς τὴν κλίσιν §. 23.
» Ι΄. Περὶ τῶν ἐπιθέτων §. 26.
    Περὶ τῶν συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν ἐπιθέτων §. 28.
» ΙΑ΄. Περὶ τῶν ἀριθμητικῶν §. 31.
» ΙΒ΄. Περὶ τῶν ἀντωνυμιῶν §. 35.
» ΙΓ΄. Περὶ τοῦ ῥήματος §. 42.
    Περὶ σχηματισμοῦ τοῦ ῥήματος κατὰ πάντα τοὺς χρό-
    νους καὶ τὰς ἐγκλίσεις §. 44.
» ΙΔ΄. Τὸ ῥῆμα sum §. 45.
    Παραδείγματα τῶν τεσσάρων συζυγιῶν §. 49.
» ΙΕ΄. Περὶ τῶν ἀποθετικῶν ῥημάτων §. 47.
» ΙϚ΄. Παρατηρήσεις περὶ τινῶν τύπων τοῦ ῥήματος §. 48.
» ΙΖ΄. Περὶ ἀνώμαλου σχηματισμοῦ παρακειμένων τινῶν καὶ
    σουπίνων §. 49.
    α) Ἄνωμαλαι τῶν τῆς α' συζυγίας ῥημάτων §. 50.
    β) Ἄνώματος σχηματισμὸς τοῦ παρακειμένου καὶ σου-
    πίνου τῶν ῥημάτων τῆς β' συζυγίας §. 51.
    γ) Τῶν τῆς γ' συζυγίας §. 52.
    δ) Τῶν τῆς δ' συζυγίας §. 53.
    ε) Ἄνώματος σχηματισμὸς τοῦ σουπίνου καὶ τῶν μετοχῶν
    τῶν ἀποθετικῶν ῥημάτων, καὶ ἄλλαι τινὲς ἀνωμαλῆαι
    τούτων §. 54.
» ΙΗ΄. Κυρίως ἀνώμαλα ῥήματα §. 55.

5. ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

- ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'. Ἑλληπῆ ῥήματα §. 62.
- » Κ'. Ῥήματα ἀπρόσωπα §. 64.
Τελευταία παρατήρησις περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ῥημάτων §. 65.
- » ΚΑ'. Περὶ τῶν ἐπιῤῥημάτων §. 66.
- » ΚΒ'. Περὶ τῶν προθέσεων §. 68.
- » ΚΓ'. Περὶ τῶν συνδέσμων §. 69.
Περὶ τῶν ἐρωτηματικῶν καὶ ἀρνητικῶν μορίων §. 70.
Περὶ τῶν ἐπιφωνημάτων §. 72.
- » ΚΔ'. Περὶ παραγωγῆς ἐν γένει §. 73.
Περὶ παραγωγῆς οὐσιαστικῶν
α) ἀπὸ ῥημάτων §. 74. β) ἀφ' ἐτέρων οὐσιαστικῶν §. 75
Περὶ παραγωγῆς τῶν ὑποκοριστικῶν §. 76.
Περὶ παραγωγῆς οὐσιαστικῶν ἀπὸ ἐπιθέτων §. 77.
- » ΚΕ'. Περὶ παραγωγῆς ἐπιθέτων.
α) ἀπὸ ῥημάτων §. 78.
β) ἀπὸ οὐσιαστικῶν §. 79.
γ) ἀπὸ κυρίων ὀνομάτων §. 80.
- » ΚΖ'. Περὶ παραγωγῆς ῥημάτων.
α) ἀπὸ οὐσιαστικῶν §. 84.
β) ἀπὸ ἐπιθέτων §. 85.
γ) ἀφ' ἐτέρων ῥημάτων §. 86.
- » Κ8'. Περὶ παραγωγῆς ἐπιῤῥημάτων §. 87.
- » ΚΗ'. Περὶ τῆς διὰ συνθέσεως παραγωγῆς νέων λέξεων §. 88.

ΜΕΡΟΣ Β'. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ.

- ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'. Περὶ τῆς προτάσεως καὶ τῶν μερῶν αὐτῆς §. 90.
Περὶ συμφωνίας τοῦ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου §. 91
Περὶ ἀπρσώπων προτάσεων καὶ περὶ τοῦ ὑποκειμένου αὐτῶν §. 98.
- » Β'. Περὶ τῆς τῶν πτώσεων συντάξεως §. 99.
1) Περὶ τῆς ὀνομαστικῆς §. 102.
2) Περὶ τῆς γενικῆς §. 103.
3) Περὶ τῆς δοτικῆς §. 109.
4) Περὶ τῆς αἰτιατικῆς §. 127.
5) Περὶ τῆς κλητικῆς §. 141.
6) Περὶ τῆς ἀφαιρετικῆς §. 142.
- » Γ'. Περὶ τῆς τῶν ἐπιθέτων συντάξεως §. 163.
- » Δ'. Περὶ τῆς τῶν ἀντωνυμιῶν.

- α) περί τῶν δεικτικῶν καὶ τῶν ἀναφορικῶν §. 172.
 β) περί τῆς τῶν λοιπῶν χρήσεως καὶ σημασίας §. 180.
- ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'. Περὶ τῶν εἰδῶν τῶν προτάσεων καὶ περὶ ἐγκλίσεων §. 192
- Σ'. Περὶ τῆς ὀριστικῆς καὶ τῶν χρόνων αὐτῆς §. 195.
- Ζ'. Περὶ τῆς ὑποτακτικῆς §. 206.
 Α'. ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ §. 207.
 Β'. ἐν ἐξαρτήσῃ λόγου §. 215.
 Γ'. ἀναφορικαὶ προτάσεις καθ' ὑποτακτικὴν §. 222.
 Δ'. αἱ λοιπαὶ καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερόμεναι προτάσεις §. 230
 Ε'. Περὶ τῶν χρόνων τῆς ὑποτακτικῆς §. 236.
- Η'. Περὶ τῆς προστακτικῆς §. 243.
- Θ'. Περὶ τῆς ἀπαρεμφάτου §. 246.
- Ι'. Περὶ σουπλίνων §. 261.
 Περὶ γερονδίου §. 263.
 Περὶ μετοχικοῦ ἐπιθέτου §. 268.
- ΙΑ'. Περὶ τῆς μετοχῆς §. 271.

ΤΩΝ ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

Ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ τοῦ Ὑπουργείου στίχῳ 12 γράφει καὶ αὐτὴν. Σελ. 6 *corvus*. Σελ. 7 διαφέρει εἰς ὅλας τὰς κλίσεις, ἄνευ τοῦ σχεδόν. Σελ. 8 λέγεται καὶ *drachmarum*. Σελ. 9 στίχ. 29 ἑλληνικόν. Σελ. 22 τηροῦσι συνήθως. Σελ. 36 γεννηθείς. Σελ. 70 *Pleo. commōneo*. Σελ. 72 ἀρέσκει. Σελ. 73 *Lugeo*. Σελ. 78 *vici*. Σελ. 109 *at enim*. Σελ. 113 μετὰ τοῦ συμπλεκτικοῦ συνδέσμου *et*. Σελ. 114 ὁμοτικά. Σελ. 115 παραγωγικῶν. Σελ. 118 ἔλαιών. Σελ. 119 *sigillum*. Σελ. 126 εἰς τὰ εἰς ο. Σελ. 132 *deinde*. Σελ. 138 ἀντιστοίχων. Σελ. 208 σώζεται. Σελ. 235 παλαίσω. Ἔτεραί τινες διορθώσεις θέλουσι τυπωθῆ εἰς ἰδιαίτερον τομίδιον, ὅπερ θέλει περιέχει ἀναγκαίως τινὰς προσθήκας εἰς τὴν γραμματικὴν ταύτην.

ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

ΜΕΡΟΣ Α'. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΦΟΡΑΣ ΑΥΤΩΝ.

§. 1. **Τ**α γράμματα τῆς λατινικῆς γλώσσης εἶναι ταῦτα· a, b, c, d, e, f, g, h, i (j), k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, (v), x, y, z.

Τούτων τὸ μὲν a προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον α, τὸ δὲ b οἱ μὲν Εὐρωπαῖοι προφέρουσι κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἰδίων γλωσσῶν ὡς μπέ, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι δὲν γινώσκουσι ἂν ἐπρόφερον αὐτὸ, ὅπως καὶ οἱ νῦν Εὐρωπαῖοι. Γινώσκουσι δὲ, ὅτι τὸ ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς ὀνόμασι β γράφουσι πάντοτε διὰ τοῦ b, ὁσάκις μεταφέρουσιν εἰς τὴν γλώσσάν των τὰ ὀνόματα αὐτά. Παρ' ἡμῖν δὲ ἐγένετο ἤδη συνήθης καὶ ἐν τῇ λατινικῇ ὁ τῶν Εὐρωπαίων φθόγγος, προφερομένου τοῦ b ὡς μπέ.

Τὸ c οἱ νῦν Εὐρωπαῖοι προφέρουσι διαφόρως κατὰ τοὺς κανόνας τῶν ἰδίων γλωσσῶν, ἄλλως οἱ Γάλλοι καὶ Ἄγγλοι, ἄλλως οἱ Γερμανοὶ καὶ Ἰταλοὶ. Οἱ Γερμανοὶ, τῶν ὁποίων ἡ προφορά τῆς λατινικῆς γλώσσης ἐγένετο συνθηστέρα παρ' ἡμῖν, πρὸ μὲν τῶν συμφώνων καὶ φωνηέντων a, o, u προφέρουσιν αὐτὸ ὡς ἡμεῖς τὸ κ, πρὸ δὲ τῶν e, i, y καὶ τῶν διφθόγγων æ, œ ὡς τσέ. Ἀλλ' ὁ τελευταῖος οὗτος φθόγγος (τσέ) φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι τῶν Ῥωμαίων ἴδιος· ἐπειδὴ οὗτοι ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς κυρίοις ὀνόμασιν κ γράφουσι πάντοτε c, καὶ οὐδέποτε ἄλλως· ὅπερ δεικνύει, ὅτι τὸ γράμμα τοῦτο ἐτήρει καὶ ἐν τῇ λατινικῇ, ὡς καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ, ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν φθόγγον πρὸ οἰωνδήποτε φωνηέντων. Διὸ οἱ Γερμανοὶ ὁμολογοῦσι μὲν, ὅτι ὁ φθόγγος τσέ εἶναι βάρβαρος, ἀναφανείς μετὰ τὸν 5' ἀπὸ Χριστοῦ αἰῶνα, τηροῦσιν ὅμως τοῦτον ὡς συνήθη ἤδη γενόμενον παρ' αὐτοῖς (βλ. Μαθθιγίου Λατ. Γραμ. §. 8. καὶ Ζουμπτίου Α. Γ. §. 3 καὶ σημ.). Ὅθεν καλὸν εἶναι γὰρ προφέρωμεν ἡμεῖς τὸ γράμμα τοῦτο πανταχοῦ ὡς τὸ ἡμέτερον κ.

Τὸ d οἱ Εὐρωπαῖοι προφέρουσιν ὡς ντέ σχεδὸν, μὴ ἐπιτεινομένου

πολὺ τοῦ ν. Οἱ Ῥωμαῖοι ὁμῶς τὸ ἐν ταῖς ἐλληνικαῖς λέξεσι δ γράφουσι διὰ τούτου τοῦ γράμματος αἰείποτε (οἶον, Δημοσθένης, Demosthenes). ὅπερ δηλοῖ, ὅτι τὰ δύο ταῦτα γράμματα εἶχον τὸν αὐτὸν φθόγγον ἢ παραπλήσιον.

Τὸ e προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον ε· τὸ αὐτὸ δὲ μακρὸν (ē) ἐπέχει τόπον τοῦ ἐλληνικοῦ η ἐν ἐλληνικαῖς λέξεσιν (Ἥβη, Hebe).

Τὸ f προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον φ. Οἱ Ῥωμαῖοι ὁμῶς φαίνεται ὅτι διέκρινον τῶν δύο τούτων γραμμάτων τὸν φθόγγον· ἐπειδὴ οὐδέποτε γράφουσιν f ἀντὶ τοῦ ἐν ταῖς ἐλληνικαῖς λέξεσι φ, ἀλλὰ πάντοτε ph (φιλοσοφία, philosophia).

Τὸ g οἱ Γερμανοὶ προφέρουσιν ὡς γγ. Τῶν ἄλλων δ' Εὐρωπαϊῶν ἄλλοι ἄλλως κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἰδίων γλωσσῶν. Οἱ Ῥωμαῖοι ὁμῶς τὸ ἐλληνικὸν γ γράφουσι διὰ τούτου τοῦ στοιχείου· ὅθεν πιθανὸν εἶναι ἢ ὅτι ἐπρόφερον αὐτὸ ὡς οἱ Ἕλληνας τὸ γ (Gelon=Γέλων), ἢ ὅτι ἄλλου Ῥωμαϊκοῦ γράμματος ὁ φθόγγος δὲν ἐπλησίαζε περισσώτερον τοῦ g εἰς τὸν τοῦ γ.

Τὸ h ἐπέχει τόπον τοῦ δασέος πνεύματος τῆς ἐλληνικῆς· ὅθεν καὶ γράφεται πρὸ τῶν δασυνομένων ἐλληνικῶν λέξεων, λατινικοῖς γράμμασι γραφομένων (Hector, Ἔκτωρ, Helena, Ἑλένη)· προφέρεται ὁμῶς ἐλαφρότερον τοῦ ἡμετέρου χ (βλ. Διεξοδ. Γραμμ. §. 9).

Τὸ i ποτὲ μὲν εἶναι φωνῆεν, ποτὲ δὲ σύμφωνον. Ὄπου δὲ εἶναι σύμφωνον γράφεται ὑπὸ τῶν Νεωτέρων διὰ τοῦ j, καὶ προφέρεται σχεδὸν ὡς τὸ ἡμέτερον γ· μικρὸν ὁμῶς ἀπαλώτερον. Εἶναι δὲ σύμφωνον ἐν ἀρχῇ λέξεως καὶ μεταξὺ δύο φωνηέντων τῆς αὐτῆς λέξεως εὐρισκόμενον (Juvenis, νέος, Troja, Τροία). Ἐλληνικῶν δὲ λέξεων ἀρχικόνδον, εἶναι πάντοτε φωνῆεν (iambus, ἰαμβος). (βλ. Δ.Γ. §. 5 ἀ. σημ. β').

Τὸ k εἶναι σχεδὸν ἄχρηστον ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ, ἐπειδὴ τὴν ἔλλειψιν τούτου ἀναπληροῖ τὸ c. Εὕρηται δὲ μόνον ἐν ἀρχῇ τινῶν λέξεων πρὸ τοῦ a, καὶ μάλιστα συντετμημένων· οἶον k=kaeso (κύριον ὄνομα), k ἢ kal=Καλένδαι.

Τὰ l, m, n, o, p ἀντιστοιχοῦσι τοῖς ἡμετέροις λ, μ, ν, ο, π, προφερόμενα ὡς ταῦτα, καὶ γραφόμενα ἀντὶ τούτων ἐν ἐλληνικαῖς λέξεσι, λατινικοῖς γράμμασι γραφομέναις. Τὸ μακρὸν ō ἐπέχει τόπον τοῦ ἐλληνικοῦ ω ἐν ταῖς ἐλληνικαῖς λέξεσιν.

Τὸ q εὔρηται πάντοτε συνημμένον μετὰ τοῦ v, καὶ ἔχει μικρόν τι τοῦ c ἐξηλλαγμένον φθόγγον· ὅθεν καὶ συναλλάσσεται πολλάκις μετὰ τούτου (βλ. Δ. Γ. §. 8). Οἱ Γερμανοὶ προφέρουσι τὸ qv (ἢ qu) ὡς κβ, ἣν προφορὰν παρεδέχθημεν καὶ ἡμεῖς ἥδη (qvīs=κβίς, τίς).

Τὰ r, s, t ἀντιστοιχοῦσι τοῖς ἡμετέροις β, σ, τ καὶ προφέρονται ὡς ταῦτα. Ἀλλὰ τὸ tὶ πρὸ φωνήεντος εὐρισκόμενον προφέρουσιν οἱ Γερμανοὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς ἰδίας γλώσσης ὡς τσι· ἔνθα δὲ προηγείται αὐτοῦ s ἢ ἕτερον t, ἔτι δὲ καὶ ἐν ἀπάσασι ταῖς ἐλληνικαῖς λέξεσι, πάντοτε ὡς τι. Οἱ Ῥωμαῖοι ὅμως φαίνεται, ὅτι οὐδέποτε ἐπρόφερον τσι, ἀλλὰ πάντοτε καὶ πανταχοῦ τι, ὅπως γράφουσιν αὐτὸ καὶ εἰς τὰς ἐλληνικὰς λέξεις. Διὸ καλὸν εἶναι νὰ τηρῶμεν καὶ ἡμεῖς τὸν φθόγγον τοῦτον ὡς γνησιώτερον· (βλ. Δ. Γ. §. 8 Ti, καὶ περὶ τῆς ἐναλλαγῆς τοῦ r καὶ s §. 8 R).

Τὸ u, ἀντιστοιχοῦν τῷ ἡμετέρῳ ou καὶ προφερόμενον ὡς τοῦτο, ποτὲ μὲν εἶναι φωνῆεν, ποτὲ δὲ σύμφωνον. Ὅτε εἶναι σύμφωνον γράφεται ὑπὸ τινων Γερμανῶν διὰ τοῦ v, καὶ προφέρεται συνήθως ὡς τὸ ἡμέτερον β. Εἶναι δὲ σύμφωνον ἐν ἀρχῇ λέξεως καὶ μεταξὺ δύο φωνηέντων τῆς αὐτῆς λέξεως εὐρισκόμενον (vado, avidus), καὶ μετὰ τὰ σοιχεῖα ng, l, r, ριζικὸν ὄν, (angvis, ὄφις, salvo). (βλ. Δ. Γ. §. 5 α. σημ. γ').

Τὸ x ἀντιστοιχεῖ τῷ ἡμετέρῳ ξ καὶ προφέρεται ὡς τοῦτο.

Τὸ y καὶ z εὔρηται μόνον ἐν ταῖς ἐλληνικαῖς λέξεσιν ἀντὶ τοῦ u καὶ ζ, καὶ προφέρονται ὡς ταῦτα. Οἱ Γερμανοὶ ὅμως, προφέροντες τὸ ἡμέτερον ζ διὰ τοῦ φθόγγου τσ, προφέρουσιν ὡσαύτως καὶ τοῦτο· ἀλλ' ἡ τοικύτη προφορὰ εἶναι ἀδόκιμος· ὡσαύτως καὶ ἡ τοῦ s, τὸ ὁποῖον τινὲς τῶν Γερμανῶν, ὅταν εὐρίσκηται μετὰξὺ δύο φωνηέντων, προφέρουσιν ὡς ἡμεῖς τὸ ζ.

Σμ. Τὰ γράμματα τῆς λατινικῆς εἴτε μόνᾳ, εἴτε διπλᾷ εἶναι, εἴτε συνημμένα μετ' ἄλλων ἐν ταῖς λέξεσι, τηροῦσι πάντοτε τὴν αὐτὴν προφορὰν· τὸ δὲ ng προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον γγ.

Τὸ θ καὶ χ τῆς ἐλληνικῆς δὲν ἔχει ἡ λατινική· ἀντ' αὐτῶν δὲ γράφει ἐν ταῖς λατινιστὶ γραφομέναις ἐλληνικαῖς λέξεσι th (οἶον, Thucydides, Θουκυδίδης) καὶ ch (Chabrias, Χαθρίας). Ἀντὶ τοῦ ἐν ταῖς ἐλληνικαῖς λέξεσι δασυνομένου ρ γράφει ἡ λατινική τὸ τοῦ δασέος πνεύματος σημείον h μετὰ τὸ r (Rhodus, Ῥόδος, Pyrrhus, Πύρρος).

Σημ. Περὶ συναϊρέσεως, τροπῆς καὶ ἐναλλαγῆς τῶν φωνηέντων βλ. Δ. Γ. §. 5 καὶ 6, καὶ περὶ μεταβολῆς καὶ ἐναλλαγῆς τῶν συμφώνων §. 8—12.

§. 2. Αἱ δίφθογγοι τῆς λατινικῆς γλώσσης εἰσὶν æ, œ, au, ἀντιστοιχοῦσαι ταῖς ἑλληνικαῖς αἰ, οἰ, αὐ. Προφέρονται δὲ νῦν ἢ μὲν æ ὡς τὸ ἡμέτερον αἰ, ἢ δὲ œ ὡς τὸ γαλλικὸν eu, ἢ δὲ au ὡς αου. Εἰς ὀλίγας μόνον λέξεις (heus, heu, eheu, ceu, seu, neu, neuter, neutrum) εὔρηται καὶ ἡ eu (ευ), ἥτις προφέρεται ὡς εου ἢ εφ σχεδόν· ἢ δὲ ei (εἰ) εὔρηται μόνον εἰς τὸ ἐπιφώνημα hei, καὶ ἡ ui εἰς τὰς ἀντωνυμίας huic καὶ cui καὶ εἰς τὸ ἐπιφώνημα hui.

Τὸ πάλαι ἢ æ ἐγράφετο ai καὶ ἢ œ oi· ἢ δὲ τῆς œ προφορὰ ἀπέκλινε πρὸς τὴν τοῦ u· ὅθεν καὶ εἷς τινὰς λέξεις συναλλάσσονται οἱ φθόγγοι οὔτοι (οἶον pœna, ποινὴ, punire).

Ἄντι τῆς ἑλληνικῆς διφθόγγου ει γράφουσιν οἱ Ῥωμαῖοι εἰς ἑλλην. λέξεις ἀπλοῦν i μακρὸν πρὸ συμφώνου (Heraclītus), ē ἢ ī πρὸ φωνήεντος (Darēus καὶ Darīus). Ἄντι τῆς ου ἀπλοῦν u.

Σημ. Περὶ συναϊρέσεως καὶ τροπῆς τῶν διφθόγγων ἐν τῇ κλίσει καὶ συνθέσει τῶν λέξεων βλ. Δ. Γ. §. 5 καὶ 6 καὶ 85.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΩΔΙΑΣ.

§. 3. Οἱ Ῥωμαῖοι δὲν μετεχειρίζοντο ἐν τῇ γραφῇ σημεῖα τόνων· οὐχ ἦττον ὅμως ἐτόνιζον καὶ αὐτοὶ τινὰς τῶν λέξεων συλλαβάς, τηροῦντες τοὺς ἐφεξῆς κανόνας.

Τῶν μὲν πολυσυλλαβῶν λέξεων οὐδέποτε ἐτόνιζον τὴν λήγουσαν, ἀλλὰ πάντοτε τὴν παραλήγουσαν, ἐὰν αὕτη ἦναι φύσει ἢ θέσει μακρὰ, ἄλλως τὴν προπαραλήγουσαν (οἶον, págīna, σελίς, paginārum, σελίδων, parentes, γονεῖς, tragœdus, τραγωδός)· τῶν δὲ δισυλλαβῶν πάντοτε τὴν παραλήγουσαν (οἶον, dŏmus, δόμος, οἰκία)· ἢ δὲ λήγουσα οὐδέποτε ἐτονίζετο, οὐδὲ ἐπίρροισίαν τινα εἶχεν εἰς τὸν τόνον.

Ἐξαιρέσεις τῶν γενικῶν τούτων κανόνων κάμνουσι τὰ ἐκ τοῦ facio, ποιῶ, καὶ ἐτέρων λέξεων, οὐχὶ δὲ προθέσεων, σύνθετα· ἐπειδὴ τούτων τομίζεται ἀείρωτε ἢ ριζικὴ συλλαβὴ τοῦ facio, καίτοι βραχεῖα οὔσα· οἶον, calefācit, θερμαίνει.

Τὰ ἐγγλιτικὰ μόρια *que, ne, ve, ce*, προσαρτώμενα εἰς τὸ τέλος τῶν λέξεων, καταβιβάζουσι τὸν τόνον τούτων ἐπὶ τῆς πρὸ αὐτῶν συλλαβῆς, ἥτοι τῆς ληγούσης τῆς λέξεως, εἰ καὶ ἄλλως αὕτη δὲν εἶναι φύσει μακρά· οἶον, *itaque=et ita*, καὶ οὕτω, *Musaque=et Musae*. ὅταν ὁμοῦς διὰ τῆς προσθήκης τοῦ *que* σχηματίζεται νέα λέξις, ἧς τὸ μόριον τοῦτο εἶναι συνθετικόν, οὐχὶ δὲ ἐγγλιτικόν, τότε αὕτη τονίζεται κατὰ τοὺς γενικούς κανόνας· οἶον, *itaque*, ἔθεν, *utereque*, ἐκάτερος.

§. 4. Ἐκτὸς τοῦ τόνου διακρίνουσιν οἱ Ῥωμαῖοι, ὡς καὶ οἱ Ἕλληνες, ἐν τῇ ἀπαγγελίᾳ τῶν λέξεων καὶ τὸν χρόνον τῶν συλλαβῶν· ἐπειδὴ ἄλλαι μὲν συλλαβαὶ εἶναι μακραὶ φύτει ἢ θέσει, ἄλλαι δὲ βραχεῖαι, καὶ τινες ἀδιάφοροι ἢ δίχρονοι. Καὶ μακραὶ μὲν εἶναι ἅπασαι αἱ δίφθογγοι, καὶ πάντα τὰ ἐν τῷ μέσῳ λέξεως ἐκ συγκοπῆς καὶ συναίρεσεως προερχόμενα φωνήεντα· οἶον, *cōgo* (ἐκ τοῦ *cōdago*), ἀναγκάζω, *mālo* (ἐκ τοῦ *magēnolo*), προτιμῶ· βραχὺ δὲ πᾶν φωνῆεν, ὅταν ἐπιηται μετ' αὐτὸ ἐν τῇ αὐτῇ λέξει ἕτερον φωνῆεν, καὶ ὅταν ὑπάρχη μεταξὺ αὐτῶν τὸ γράμμα *h*· οἶον, *filius*, υἱὸς, *contrāho*, συναίρω.

Ἐξαιρέσεις τῶν γενικῶν τούτων κανόνων εἰσὶν αἱ ἐξῆς·

1) Τὸ *e* πρὸ τοῦ καταληκτικοῦ *i* τῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς τῆς ἐκλίσεως εἶναι μακρὸν μόνον ὅταν προηγῆται αὐτοῦ ἕτερον φωνῆεν (οἶον, *diēi* ἡμέρα), ὅχι δὲ καὶ ὅταν προηγῆται σύμφωνον (οἶον, *fidēi*, πίστις).

2) Τὸ ἐν διαιρέσει προφερόμενον *a* τῆς ἀρχαίας καταλήξεως τῆς γενικῆς τῆς ἀ κλίσεως *ai*· οἶον, *mensai*, τράπεζα.

3) Τὸ *i* τῆς εἰς *ius* ληγούσης γενικῆς τοῦ *unius, alius* καὶ τῶν λοιπῶν ἐν §. 10 σημ. β' ἀναφερομένων λέξεων.

4) Τὸ *a* καὶ *e* πρὸ τοῦ καταληκτικοῦ *i* τῆς κλητικῆς τῶν εἰς *ius* ληγόντων κυρίων ὀνομάτων τῆς β' κλίσεως· οἶον, *Gaii*, Γάϊς, *Pompeii*, Πομπήϊς.

Αἱ δὲ ἐν τῇ λατινικῇ εὐρισκόμεναι ἑλληνικαὶ λέξεις τηροῦσιν ἀείποτε τὸν ἴδιον χρόνον· ὡς πρὸς τὸν τονισμόν ὁμοῦς ὑπόκεινται εἰς τοὺς ἤδη ρηθέντας κανόνας τῆς λατινικῆς· οἶον, *aer*, ἀήρ, *eos*, ἠὼς, *herosus*, ἡρῶς, *Menelaus*, Μενέλαος, *aera*, ἀέρα, κλπ.

Σημ. Περὶ τοῦ χρόνου τῶν ῥιζικῶν συλλαβῶν καὶ τοῦ τῆς ληγούσης πολυσυλλαβῶν καὶ μονοσυλλαβῶν λέξεων ἑλ. Δ. Γ. §. 19.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΚΑΙΣΕΩΝ.

§. 5. Μέρη τοῦ λόγου ἔχει ἡ λατινικὴ ὅσα καὶ ἡ ἑλληνικὴ, πλὴν τοῦ ἄρθρου. Ἐξ αὐτῶν δὲ κλιτὰ εἶναι μόνον τὰ ὀνόματα καὶ αἱ ἀνωμυμία καὶ τὰ ῥήματα (βλ. Δ. Γ. §. 24—26). Ὡν τὰ μὲν ὀνόματα διακροῦνται κατὰ τὴν διάφορον κλίσιν εἰς πέντε κλίσεις, τὰ δὲ ῥήματα εἰς τέσσαρας συζυγίας. Οἱ ἀριθμοὶ εἶναι δύο, ἐνικὸς καὶ πληθυντικός· αἱ δὲ πτώσεις ἕξ· ἐπειδὴ πρὸς ταῖς τῆς ἑλληνικῆς ἔχει ἡ λατινικὴ καὶ ἀφαιρετικὴν. Τὰ γένη τῶν ὀνομάτων τρία, ἀρσενικόν, θηλυκόν καὶ οὐδέτερον.

Γινώσκειται δὲ τὸ γένος ἐκ τῆς σημασίας καὶ ἐκ τῆς καταλήξεως.

Ἔνεκα τῆς σημασίας Α. Ἀρσενικὰ μὲν εἶναι, οἰανδήποτε κατάληξιν καὶ ἂν ἔχωσι, 1) πάντα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν, ἐθνῶν, καὶ ἀρσενικῶν ὄντων· οἶον, *vir*, ἀνὴρ, *scriba*, γραφεὺς, *consul* ὑπάτος, *poëta*, ποιητής· 2) τὰ τῶν ἀρσενικῶν ζώων· ὡς, *aries*, κριὸς, *verres*, κάπρος, *taurus*, ταῦρος· 3) τὰ τῶν ποταμῶν, μηνῶν καὶ ἀνέμων· ὡς, *Tiberis*, *Albis*, *etesiae*, ἐτησίαι, *Februarius*, Φεβρουάριος· διότι τὰ ὀνόματα τούτων εἶναι κυρίως ἐπίθετα, τὰ δὲ ἐξυπακουόμενα οὐσιαστικά αὐτῶν (*fluvius*, ποταμὸς, *mensis*, μῆν, *ventus*, ἄνεμος), γένους ἀρσενικοῦ.

Β'. Θηλυκὰ δὲ πάντα τὰ τῶν γυναικῶν καὶ θηλυκῶν ὄντων ὀνόματα· οἶον, *uxor*, ἡ σύζυγος, *soror*, ἀδελφὴ· ἔτι δὲ καὶ τινῶν δένδρων καὶ πόλεων ὀνόματα, καὶ τὰ τῶν νήτων καὶ χωρῶν· ἐπειδὴ ἐν τούτοις, ἐπιθέτοις κυρίως οὔσιν, ἐξυπακούονται τὰ θηλ. οὐσιαστικά *arbor*, δένδρον, *urbs*, πόλις, *insula*, νῆσος, *regio*, χώρα.

Γ'. Κοινὰ δὲ τὰ ἀποδιδόμενα εἰς ἄρβεν καὶ θῆλυ· ὡς, *adolescens*, νέος, *vea*, *affinis*, κηδεστής, *artifex*, τεχνίτης· ἔτι δὲ καὶ τὰ ζώων ὀνόματα τὰ τὸ γένος δηλοῦντα· ὡς *cancer*, καρκίνος, *corvux*, κόραξ. Τινὰ τούτων ὅμως ἔχουσι διάφορον κατάληξιν δι' ἐκάτερον γένος· ὡς, *agnus* (ἀρσ.), *agna* (θηλ.) ἀρνὸς, *cervus*, *cerva*, ἔλαφος.

Δ'. Οὐδέτερα δὲ 1) πάντα τὰ ἀκλιτὰ οὐσιαστικά· οἶον, *fas*, ὄσιον, *nefas*, ἀνόσιον· 2) ἅπασαι αἱ ἀντὶ οὐσιαστικῶν τιθέμεναι λέξεις, ὡς (τὸ) *scire tuum*, ἡ σὴ γινῶσις· 3) πᾶσα ἄλλη λέξις ὡς πρᾶγμα ἀπλῶς θεωρουμένη· ὡς, *diu* (*hoc ipsum diu*), *arx* (*arx est mono-*

syllabum) και 4) τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου, τὰ ὅποια ὁμως ἐκλαμβάνονται ἐνίοτε και ὡς θηλυκὰ ἕνεκα τοῦ ἐξυπακουομένου θηλυκοῦ οὐσιαστικοῦ *littëra*, στοιχείον ἢ γράμμα.

Σημ. Πῶς ἐκ τῆς καταλήξεως διακρίνεται τὸ γένος τῶν ὀνομάτων θέλομεν εἰπεῖν ἐν ταῖς κλίσεσι.

§. 6. Αἱ πτωτικαὶ καταλήξεις τῶν πέντε κλίσεων εἰσὶν αὗται.

Κλίσεως	Α΄.	Β΄.	Γ΄.	Δ΄.	Ε΄
	Ἀριθμὸς ἐνικός.				
Ὄνομ.	a, (e, as, es)	us, er, um		us	es
Γεν.	æ (es)	i	is	us	ei
Δοτ.	æ	o	i	ui, u	ei
Αἰτ.	am, (em)	um	em (im)	um, u	em
Κλητ.	a, (e)	e, er, um	ὡς ἡ ὄνομ.	us	es
Ἀφαιρ.	a (e)	o	e ἢ i	u	e

Ἀριθμὸς πληθυντικός.

Ὄνομ. καὶ	} æ	i, οὐδ. a	es οὐδ. a ἢ ia	us, ua	es
Κλητ.					
Γεν.	arum	orum	um ἢ ium	uum	erum
Δοτ. καὶ	} is	is	ibus	ibus ἢ ubus	ebus
Ἀφαιρ.					
Αἰτ.	as	os, a	ὡς ἡ ὄνομ.	ὡς ἡ ὄνομ.	es

Σημ. α'. Ἐκ μόνης τῆς τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ ὀνομαστικῆς δὲν γινώσκομεν εἰς τίνα τῶν πέντε κλίσεων ἀνάγεται ἐκάστη λέξις· ἐπειδὴ ἡ αὐτὴ κατάληξις τῆς ὀνομαστικῆς εἶναι κοινὴ πολλῶν κλίσεων· οἷον, ἡ us εἶναι κοινὴ τῆς β' γ' καὶ δ' κλίσεως· Εὐκολώτερον δὲ μανθάνομεν τοῦτο ἐκ τῆς καταλήξεως τῆς ἐνικῆς γενικῆς· διότι αὐτὴ διαφέρει σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς κλίσεις.

Σημ. β'. Περὶ τῶν καταλήξεων τῶν ἐν τῇ λατινικῇ ἑλληνικῶν ὀνομάτων βλ. Δ. Γ. §. 33. σημ. γ' καὶ κατωτέρω εἰς τὰς κλίσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΣΙΣ.

§. 7. Εἰς τὴν κλίσιν ταύτην ἀνάγονται πάντα τὰ λατινικὰ ὀνόματα τὰ εἰς a ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ εἰς æ ἐν τῇ γενικῇ λήγοντα· οἷον,

Ἀριθμὸς ἐνικός.

Ὄνομ. καὶ Κλητ.	} mensā, τράπεζα.	scribā, γραφεὺς
Γεν. καὶ Δοτ.		
Αἰτιατ.	mensam	scribam
Ἄφαιρ.	mensā	scribā

Ἀριθμὸς πληθυντικός.

Ὄνομ. καὶ Κλητ.	} mensae	scribae
Γεν.		
Δοτ. καὶ Ἄφαιρ.	} mensarum	scribarum
Αἰτιατ.		
Δοτ. καὶ Ἄφαιρ.	} mensis	scribis
Αἰτιατ.		
Αἰτιατ.	mensas	scribas.

Οὕτω κλίνονται οὐ μόνον τὰ οὐσιαστικά, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ εἰς α λήγοντα ἐπίθετα καὶ αἱ μετοχαὶ θηλυκοῦ γένους· οἷον, magna, μεγάλη, picta, ποικίλη, rotunda mensa, στρογγύλη τράπεζα.

Σημ. α'. Ποιηταὶ καὶ μάλιστα οἱ ἀρχαιότεροι σχηματίζουσι ἐνίοτε τὴν γενικὴν ἐνικὴν εἰς αἰ ἀντὶ α, λέγοντες magnai, pictai ἀντὶ magna, picta. Τὸ πάλαι ὅμως ἔληγεν ἡ αὐτὴ πτώσις εἰς as ἐνίοτε· διὸ ἠλέξισ familia, οἰκογένεια, σύνθετος μετὰ τῶν ὀνομάτων pater, πατὴρ, mater, μήτηρ, filius, υἱός, filia, θυγάτηρ, ἔχει ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ γενικὴν familias· οἷον, paterfamilias, οἰκοδεσπότης, γεν. patrisfamilias· ἀλλὰ καὶ ἡ γενικὴ patrisfamiliae εὐρηται πολλάκις· σπανιώτερον δὲ ἡ patresfamilium.

Σημ. β'. Ἡ γενικὴ πληθυντικὴ τινῶν λέξεων καταλήγει παρὰ ποιηταῖς εἰς um ἀντὶ arum· οἷον, drachmum ἀντὶ drachumarum, δραχμῶν· ὡσαύτως καὶ τῶν συνθέτων λέξεων τῶν ἐχουσῶν τελευταῖον συνθετικὸν μέρος gēna (ἐκ τοῦ gigno, γενῶ) καὶ cōla (ἐκ τοῦ colo, κατοικῶ)· οἷον, terrigēna, γηγενής, caelicōla, οὐρανόων· ἐτι δὲ καὶ τῶν πατρωνυμικῶν εἰς des· οἷον Aeneadum ἀντὶ Aeneadarum, Αἰνεαδῶν· καὶ τινῶν ἑλληνικῶν ἐθνικῶν, ὡς Lapithum ἀντὶ Lapitharum, Λαπιθῶν.

Σημ. γ'. Ὀλίγα τινὰ ὀνόματα, ὧν τὰ ἀντίστοιχα ἀρσενικά κλίνον-

ται κατὰ τὴν β' κλίσειν, σχηματίζουσιν ἐνίοτε τὴν πληθυντικὴν δοτικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν πτώσειν εἰς ābus ἀντὶ is, πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν ἀρσενικῶν ἐν ταῖς αὐταῖς πτώσεσιν· οἶον, dea, θεά, filia, θυγάτηρ, anima, ψυχὴ, nata, θυγάτηρ, (σπανίως) liberta, ἀπελεύθερος, καὶ τινὰ ἄλλα ὀνόματα· (οἶον, dis deabusque omnibus. Κίχ. cum duābus filiābus. Λιβ). Ὡ

§. 8. Εἰς τὴν κλίσειν ταύτην ὑπάγονται καὶ ἑλληνικά τινὰ οὐσιαστικά καὶ κύρια ὀνόματα εἰς e, as, es (η, ας, ης) λήγοντα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ, ἅπερ κλίνονται ὡς ἐφεξῆς.

Ὀν. epitōme, ἐπιτομή.	Aenēas, Αἰνεΐας.	anagnostes, ἀναγνώστης
Γεν. epitomēs	Aeneā	anagnostā
Δοτ. epitomā	Aeneā	anagnostā
Αἰτ. epitomēn	Aeneam (an)	anagnosten (am)
Κλ. epitomē	Aeneā	anagnostā
Ἀφ. epitomē	Aeneā	anagnostā (stē).

Σημ. α'. Ἀλλὰ τὰ πλεῖστα τῶν εἰς e ληγόντων, καὶ μάλιστα τὰ τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν ὀνόματα εἰς ce, δέχονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λατινικὰς καταλήξεις· οἶον, musica, μουσική, logica, λογική, γεν. musicā, logicā· τινὰ δὲ κύρια ὀνόματα σχεδὸν πάντοτε· οἶον, Creta, Κρήτη, Helēna, Ἑλένη.

Σημ. β'. Τὰ ἑλληνικά ὀνόματα, τὰ εἰς as ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγοντα, ἀποβάλλουσιν τὸ s παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις· ὅθεν εὔρηται Mena, Μηνᾶς, Apelia, Ἀπελλῆς, κατὰ τὴν αἰολικὴν καὶ ὀμηρικὴν ὀνομαστικὴν νεφεληγερέτα, ἱππότα. Τῶν αὐτῶν δὲ ἡ αἰτιατικὴ παρὰ μὲν τοῖς συγγραφεῦσι λήγει συνήθως εἰς am, παρὰ δὲ τοῖς ποιηταῖς εἰς an.

Σημ. γ'. Τὰ εἰς es κύρια ὀνόματα καὶ οὐσιαστικά σπανίως σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν εἰς a, συνήθως ἔχουσιν αὐτὴν ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ, πλὴν τῶν λέξεων, αἵτινες ἐγένοντο ὅλως λατινικαὶ καὶ οὐδέποτε ἔλαβον λατινικὸν τύπον· οἶον poē'ta.

Σημ. δ'. Τῶν εἰς es ληγόντων κυρίων ὀνομάτων, ἅτινα ἐν τῇ ἑλληνικῇ κλίνονται κατὰ τὴν α' κλίσειν, τινὰ ὑπάγονται εἰς τὴν γ' κλίσειν· οἶον, Aeschines, Αἰσχίνης, Apelles· ἔτι δὲ τὰ εἰς des μὴ πατρωνυμικά, ὡς Alcibiādes, Ἀλκιβιάδης, Euripīdes, Εὐριπίδης, καὶ τὰ βάρβαρα Astyāges, Xerxes. Τῶν αὐτῶν ὅμως εὔρηται ἐνίοτε ἡ

αίτιατική και εις εν κατά την ά κλίσειν. Άλλα πάλιν κλίνονται και κατά τὰς δύο ταύτας κλίσεις· ὡς Orestes, Ὁρέστης.

§. 9. Περὶ τοῦ γένους τῶν ὀνομάτων τῆς κλίσεως ταύτης.

Πάντα τὰ εἰς a λήγοντα οὐσιαστικά τῆς κλίσεως ταύτης εἶναι γένους θηλυκοῦ. Τοῦ κανόνος τούτου ἐξαιροῦνται ὡς ἄρσενικά 1) τὰ σημαίνοντα ἄρσενικά πρόσωπα· οἷον, scriba, γραφεὺς, nauia, ναύτης, collēga, ἐταῖρος, aurīga, ἥνιοχος, advēna, ἔπηλυς· 2) τὰ τῶν ποταμῶν ὀνόματα, τὰ εἰς a λήγοντα κατά τὸν § 5. Ἡ πόλις Hadria, Ἄδρια, εἶναι θηλυκοῦ γένους· ὁ ὁμώνυμος ὅμως ταύτης κόλπος Hadria, Ἄδριας ἢ ἀδριατικὸν πέλαγος, και πάντα τὰ εἰς es και as ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγοντα, εἶναι ἄρσενικά· τὰ δὲ εἰς e εἶναι πάντα θηλυκά, ὡς και ἐν τῇ ἐλληνικῇ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ.

§. 10. Εἰς τὴν κλίσειν ταύτην ὑπάγονται τὰ εἰς us ἄρσενικά και τὰ εἰς um οὐδέτερα, τὰ τὴν γενικὴν εἰς i σχηματίζοντα· ἔτι δὲ και τινα τῶν εἰς er ληγόντων, ὧν ἡ γενικὴ λήγει πάντοτε εἰς i· πάντα δὲ κλίνονται κατά τὰ ἐφεξῆς παραδείγματα.

Ἄριθμός ἐνικός.

Ὄνομ.	dominūs, δεσπότης.	signum, σημεῖον.	puer, παῖς.
Γεν.	dominī	signi	puēri
Δοτ.	dominō	signo	puero
Αἰτ.	dominum	signum	puerum
Κλ.	dominē	signum	puer
Ἄφ.	dominō	signo	puero

Ἄριθμός πληθυντικός.

Ὄνομ. και Κλ.	dominī	signā	pueri
Γεν.	dominōrum	signōrum	puerōrum
Δοτ. και Ἄφ.	dominīs	signis	pueris
Αἰτ.	dominōs	signa	pueros

Οὕτω κλίνονται και τὰ εἰς us και er λήγοντα ἄρσενικά ἐπίθετα, και τὰ εἰς um οὐδέτερα· οἷον bonus, ἀγαθός, miser, ἄθλιος, bo-

num, ἀγαθόν, miserum, ἄθλιον, dominus bonus, signum magnum, puer miser.

Κατὰ τὸ puer κλίνεται καὶ τὸ μοναδικὸν vir, ἀνὴρ, γεν. viri, δοτ. viro, καὶ ἐξῆς ὁμαλῶς ὡσαύτως καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ σύνθετα, οἷον triumvir, καὶ τὸ ἐθνικὸν Trivir ἔτι δὲ καὶ τὸ ἐπίθετον satur, πλήρης, γεν. satūri, δοτ. satūro κτλ.

Τῶν εἰς er ληγόντων τὰ πλεῖστα τηροῦσι τὸ e μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν, εἰς δὲ τὰς λοιπὰς πτώσεις ἀποβάλλουσι αὐτό· οἷον, ὄν. ager, ἀγρὸς, γεν. agri, δοτ. agro, ὄνομ. πληθ. agri, γεν. agrōrum· liber, βιβλίον, libri, libro, κτλ. Τίνα δὲ τούτων τηροῦσι τὸ e καὶ εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις λέγει ἡ Δ. Γ. §. 37.

Σημ. α'. Τὰ εἰς ius καὶ ium ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγοντα σχηματίζουν τὴν γενικὴν εἰς ii. Τὸ πάλαι ὅμως τὰ οὐσιαστικὰ ἐκ τούτων, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ ἐπίθετα, εἶχον εἰς τὴν γενικὴν ἐν μόνον i· οἷον Appius, ὁ Ἄππιος, γεν. Appi, ingenium, πνεῦμα, γεν. ingēni, consilium, βουλή, γεν. consilii. (Ὁ τόνος τούτων, καίτοι τρισυλλάβων, τηρεῖται εἰς τὴν παραλήγουσαν παρὰ τὸν κανόνα [βλ. §. 3], ἂν καὶ αὕτη ἦναι βραχεῖα).

Σημ. β'. Τὴν γενικὴν ἐνικὴν εἰς ius καὶ τὴν δοτικὴν εἰς i σχηματίζουν καθ' ὅλα τὰ γένη τὰ ἐξῆς ἐπίθετα καὶ ἄντωνυμίαι, ὧν τὸ μὲν ἄρσενικὸν καὶ οὐδέτερον σχηματίζουν τὰς λοιπὰς πτώσεις κατὰ τὴν κλίσιν ταύτην, τὸ δὲ θηλυκὸν κατὰ τὴν πρώτην· οἷον,

Ὄνομ. unus, una, unum, εἷς.

Γεν. unius } καὶ διὰ τὰ τρία γένη.
Δοτ. uni }

Αἰτ. unum, unam, unum.

Ἄφ. uno, una, uno·

ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς σχηματίζεται ὁμαλῶς. Κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦτο κλίνονται καὶ τὰ ἐξῆς solus (sola, solum), μόνος, totus (a, um), ὅλος, nullus (a, un), οὐδείς, alius (a, ud) ἄλλος, alter (altera, alterum), ἕτερος, uter, (utra, utrum), πότερος, neuter, οὐδέτερος, καὶ τὰ σύνθετα τοῦ uter (uterque, ἐκάτερος, uterque, uterlibet, utervis, alteruter, ὁποτεροσῶν, ὁποτεροσδήποτε). Ἡ παραλήγουσα ὅμως τῆς ἐνικῆς γενικῆς τούτων (ius) εὔρηται ἐνίοτε παρὰ ποιηταῖς μὲ

βραχὺ *i*, καὶ πρὸ πάντων ἢ τῆς λέξεως *alteri'us*. (βλ. Δ. Γ. §. 37 σημ. β').

Σημ. γ'. Τὰ εἰς *ius* (ἢ *jus*) κύρια ὀνόματα σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν εἰς ἀπλοῦν *i*, οὐχὶ δὲ εἰς *ie* ἢ *je* οἶον, *Mercū'ri, Gāi*. Τούτοις ἠκολούθησαν καὶ τὰ *filius*, υἱός, *genius*, δαίμων, *meus*, ἐμὸς, καὶ τὸ ἐπίθετον *Feretrius*, ὧν ἡ κλητικὴ εἶναι *fili, geni, mi*. Τῶν πλείστων ὅμως προσηγορικῶν καὶ ἐπιθέτων εἰς *ius* (ὡς τοῦ *gladius*, ξίφος, *egregius*, ἐξαίρετος) ἡ κλητικὴ εἶναι ἄχρηστος. Ἡ δὲ λέξις *deus* ἔχει τὴν κλητικὴν πάντοτε ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ. Τὰ δὲ ἑλληνικὰ κύρια ὀνόματα καὶ ἐπίθετα εἰς *ius* (ἢ *e'us*, εἰος) σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν κανονικῶς· οἶον, *Cynthie, Arīe*, ἀπὸ τῆς ὀνομαστικῆς *Cynthius, Κύνθιος, Arīus, Ἄρειος*.

Σημ. δ'. Ἡ γενικὴ πληθυντικὴ τῶν ἐξῆς ὀνομάτων καταλήγει ἐνίοτε εἰς *um* ἀντὶ *ōrum*· 1) ἡ τῶν νομισμάτων, μέτρων καὶ σταθμῶν· οἶον *nummum, sertertium, denarium, talentum, modium, medimnum* (ἀπὸ τῶν ὀνομαστικῶν *nummus, νόμισμα, sertertius, denarius* κτλ.), καὶ μάλιστα ὅταν ᾔηται συνημμένα μετὰ τῆς λέξεως *milia*, χιλιάδες (οἶον, *duo milia nummum, decem milia talentum*)· 2) ἡ τῶν ἀριθμητικῶν *seni*, ἀνὰ ἕξ, *deni*, ἀνὰ δέκα, κτλ., γεν. *senum, denum*· 3) ἡ τῶν *libēri*, τέκνα, *deus*, θεός, γεν. *liberum, deum*, καὶ παρὰ ποιηταῖς *virum* ἀντὶ *virorum*. (πρὸς Δ. Γ. §. 37. σ. δ').

Σημ. ε'. Ἡ λέξις *deus*, ἔχει διττὴν ὀνομαστικὴν καὶ δοτικὴν πληθυντικὴν, *dei* καὶ *dii*, *deis* καὶ *diis*, (καὶ συνηρημένως *di, dis*) γεν. πληθυντικὴν *deorum* καὶ *deum*.

§. 11. Ἑλληνικὰ ὀνόματα. Πόλεων καὶ νήσων ὀνόματα καὶ τινα προσηγορικὰ τηροῦσιν ἐνίοτε τὴν ἑλληνικὴν κατάληξιν· *os* καὶ *on* ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ καὶ αἰτιατικῇ· οἶον, *Dēlos, Δῆλος, Delon, scorpīos, Pelīon*. Ἐνίοτε δὲ, ἀλλὰ λίαν σπανίως, εὐρίσκονται καὶ τινα καταλήγοντα εἰς *œ* (οἰ) ἐν τῇ πληθυν. ὀνομαστικῇ (ὡς *Cane-phōœ, Κανηφόροι*), καὶ εἰς *on* ἐν τῇ γενικῇ (ὡς *libri Georgicon, βίβλοι Γεωργικῶν*).

Σημ. Τὰ εἰς *ros* λήγοντα καὶ πρὸ τούτου σύμφωνον ἔχοντα ἑλληνικὰ κύρια ὀνόματα λήγουσιν εἰς *er* ἐν τῇ λατινικῇ· οἶον, *Alexander, Antipāter*, γεν. *Alexandri, Antipatri*. Τὰ δὲ κατὰ τὴν β'

ἄττικὴν κλίσειν κλινόμενα ἢ δέχονται ὁλῶς λατινικάς καταλήξεις (ὡς Tyndarēūs, ἀντὶ Tyndareōs, ἀπὸ τοῦ ἑλλην. τύπου Τυνδάρεως), ἢ τηροῦσι μόνον εἰς τινὰς πτώσεις τὰς ἑλληνικάς καταλήξεις* (ὡς, ὄν. Athōs, αἰτ. Athōn* ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦτο κλίνεται καὶ κατὰ τὴν γ' λατινικὴν κλίσειν ὄνομ. Atho, γεν. Athōnis). Τὰ δὲ εἰς εὐς, γεν. εὐος, κλίνονται ἢ κατὰ τὴν β' ταύτην κλίσειν (οἶον Orphēus, γεν. Orphēi καὶ συνηρημένως Orphēi, δοτ. Orpheo κτλ.), ἢ κατὰ τὴν γ' τῆς ἑλληνικῆς* οἶον, Orpheus [δισύλλαβον], γεν. Orphēōs, δοτ. Orphēi καὶ συνηρημένως Orphēi, αἰτ. Orphēā, κλητ. Orphēu. Τὰ ὀνόματα Achilles καὶ Ulixes κλίνονται κατὰ τὴν γ' κλίσειν, μόνον τὴν γενικὴν σχηματίζουσιν Achillei, Ulixei, ὡς ἀπὸ τῶν ὀνομαστικῶν Achilleus, Ulixeus.

§. 12. Περὶ γένους τῶν τῆς κλίσεως ταύτης ὀνομάτων.

Τὰ εἰς us (os) καὶ r ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγοντα εἶναι γένους ἀρσενικοῦ, τὰ δὲ εἰς um (on) οὐδετέρου.

Τῶν εἰς us θηλυκὰ μὲν εἶναι 1) τὰ alvus, κοιλία, cōlus, ἡλικία, humus, γῆ, χῶμα, vannus, λιμῶς· 2) τὰ πόλεων καὶ νήσων ὀνόματα, ὅσα ἐν τῇ ἑλληνικῇ εἶναι θηλυκὰ· 3) πάντα τὰ τῶν δένδρων καὶ τινὰ θάμνων ὀνόματα· 4) τὰ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς θηλυκὰ, καὶ τὰ τῶν πλείστων πολυτίμων λίθων, περὶ ὧν βλ. Δ. Γ. §. 39. Οὐδέτερα δὲ τὸ vivus, δηλητήριο, vulgus, ὄχλος (σπανίως ἀρσενικόν), pelāgus, πέλαγος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

ΤΡΙΤΗ ΚΑΙΣΙΣ.

§. 13. Εἰς τὴν κλίσειν ταύτην ἀνάγονται τὰ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ εἰς a, e, i, o, c, l, n, r, s, t, x, καὶ ἐν τῇ γενικῇ εἰς is λήγοντα* ὧν τὰ μὲν εἶναι ἰσοσύλλαβα, τὰ δὲ περιττοσύλλαβα. Ἐπειδὴ δὲ τὸ τελικόν τῆς ὀνομαστικῆς γράμμα εἶναι διάφορον, ὡσαύτως καὶ τὸ πρὸ τῆς καταλήξεως τῆς γενικῆς καὶ ἡ παραλήγουσα αὐτῆς, μανθάνομεν εὐκολώτερον διὰ τῆς ἀσκήσεως ἢ διὰ κανόνων νὰ σχηματίζωμεν τὴν γενικὴν καὶ νὰ κλίνωμεν τὰ ὀνόματα τῆς κλίσεως ταύτης (βλ. Δ. Γ. §. 41). Τὰ ἐφεξῆς παραδείγματα καθοδηγοῦσιν εἰς τοῦτο ὅσον οἶόν τε ἰκανῶς.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	avis, ὄρνις,	caedēs, φόνος,
Γεν.	avīs,	caedis
Δοτ.	avī	caedi
Αἰτ.	avem	caedem
Ἄφ.	avě καὶ avī,	caede

Ἄριθμὸς πληθυντικός.

Ὄν. Αἰτ.)	avēs	caedēs
καὶ Κλ.)		
Γεν.	avium	caedium
Δοτ. καὶ Ἄφ.	avībus	caedibus.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	pater, πατήρ,	mare, θάλασσα.
Γεν.	patris	maris
Δοτ.	patri	mari
Αἰτ.	patrem	mare
Ἄφ.	patre	mari

Ἄριθμὸς πληθυντικός.

Ὄν. Αἰτ.)	patres	marīa
καὶ Κλ.)		
Γεν.	patrum	marium
Δοτ. καὶ Ἄφ.	patribus.	maribus.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	urbs, πόλις,	aetas, ἡλικία,	mos, ἔθνος,	lac, γάλα.
Γεν.	urbis	aetātis	moris,	lactis
Δοτ.	urbi	aetati	mori	lacti
Αἰτ.	urbem	aetatem	morem	lac
Ἄφ.	urbe	aetate	more	lacte

Ἄριθμὸς πληθυντικός.

Ὄν. Αἰτ.)	urbes.	aetates	mores	ἄχρηστος ὁ πληθυντικός.
καὶ Κλ.)				
Γεν.	urbium	aetatum	morum	
Δοτ. καὶ Ἄφ.	urbibus	aetatibus	moribus	

Ἄριθμός ἐνικός.

Ὀν. καὶ Κλ.	consul, ὑπατος,	judex, δικαστής,	miles, στρατιώτης.
Γεν.	consulis	judicis	militis
Δοτ.	consuli	judici	militi
Αἰτ.	consulem	judicem	militem
Ἄφ.	consule	judice	milite

Ἄριθμός πληθυντικός.

Ὀν. Αἰτ. καὶ Κλ.	} consules	judices	milites
Γεν.			
Δοτ. καὶ Ἄφ.	consulibus	judicibus	militibus.

Ἄριθμός ἐνικός.

Ὀν. καὶ Κλ.	sermo, λόγος,	virtus, ἀρετή,	radix, ῥίζα.
Γεν.	sermōnis	virtūtis	radīcis
Δοτ.	sermoni	virtuti	radici
Αἰτ.	sermonem	virtutem	radicem
Ἄφ.	sermone	virtute	radice

Ἄριθμός πληθυντικός.

Ὀν. Αἰτ. καὶ Κλ.	} sermones	virtutes	radices
Γεν.			
Δοτ. καὶ Ἄφ.	sermonibus.	virtutibus.	radicibus.

Ἄριθμός ἐνικός.

Ὀν. καὶ Κλ.	poëma, ποίημα,	corpus, σῶμα,	anser
Γεν.	poëmätis	corpōris	ansēris
Δοτ.	poëmati	corpōri	anseri
Αἰτ.	poëma	corpus	anserem
Ἄφ.	poëmate	corpore	ansere

Ἄριθμός πληθυντικός.

Ὀν. Αἰτ. καὶ Κλ.	} poëmata	corpora	anserēs
Γεν.			
Δοτ. καὶ Ἄφ.	poëmatibus.	corporibus.	anseribus.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	nomen,	animal	exemplar
Γεν.	nomīnis	animālis	exemplāris
Δοτ.	nomini	animali	exemplari
Λιτ.	nomen	animal	exemplar
Ἄφ.	nomine	animali	exemplari

Ἄριθμὸς πληθυντικός.

Ὄν. Λιτ. καὶ Κλ.	} nomina	animalia	exemplaria	
Γεν.				nominum
Δοτ. καὶ Ἄφ.	nominibus.		animalibus.	exemplaribus.

Κατὰ τὰ παραδείγματα ταῦτα κλίνονται καὶ τὰ ἐπίθετα τῆς κλίσεως ταύτης· οἶον, κατὰ τὸ avis τὸ ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν ἐπίθετον. gravis, βαρὺς, καὶ κατὰ τὸ mare τὸ οὐδέτερον grave· κατὰ τὸ radix τὸ μονοκατάληκτον ἐπίθετον felix, εὐτυχής. βλ. §. 27.

§. 14. Παρατηρήσεις περὶ τινῶν πτώσεων τῆς κλίσεως ταύτης.

Ἡ ἐνικὴ γενικὴ ἑλληνικῶν καὶ ἄλλων μὴ λατινικῶν κυρίων ὀνομάτων εἰς es ἰσοσυλλάβων καταλήγει πολλάκις παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις (οἶον τῷ Κικέρωνι) εἰς ἀπλοῦν i ἀντὶ is· οἶον· Aristotēli, Isocrāti, Nicocli, Achilli, Ulixi, Ὀδυσσεύς. (πρὸς §. 8. σημ. δ'.)

Ἡ αἰτιατικὴ τινῶν ἰσοσυλλάβων, εἰς is τὴν ὀνομαστικὴν ἐχόντων, καταλήγει εἰς im ἀντὶ em· ὡς ἡ τῶν amussis, στάθμη, buris, οὐρά τοῦ ἀρότρου, sitis, δίψα, tussis, βήξ, vis, δύναμις, καὶ ἡ τῶν ποταμῶν καὶ πόλεων Hispālis, Tibēris, Liger. Συνήθως δὲ καὶ ἡ τῶν febris, πυρετός, puppis, πρύμνη, restis, σχοινίον, turris, πύργος, secūris, πέλεκυς. Σπανίως ἡ τῶν clavis, κλεις, messis, ἀμητός, θέρος, navis, πλοῖον. Καὶ τινῶν ἑλληνικῶν ὀνομάτων εἰς is καταλήγει ἡ αἰτιατικὴ ὡσαύτως εἰς im, ἢ εἰς in ἑλληνικῶς· οἶον, poësim καὶ poësin.

Ἡ ἀφαιρετικὴ λήγει συνήθως εἰς e· τινῶν ὅμως λέξεων εἰς i, καὶ ἄλλων εἰς e καὶ i.

Α) Εἰς i τὴν ἀφαιρετικὴν σχηματίζουσι 1) τὰ ἔχοντα τὴν αἰτιατικὴν εἰς im μόνον· ὡς, siti, Tiberi, poësi· 2) πάντα τὰ οὐδέτερα

εις e, al, ar (γεν. *āris*) ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγοντα· οἶον, *marī* (καὶ *mare* ἐνίοτε παρὰ ποιηταῖς), *sināpī*, *animāli*, *calcāri*, ἀπὸ τῶν ὀνομαστικῶν *mare*, θάλασσα, *sināpī*, σίναπι, *animāli*, ζῶον, *calcar*, κέντρον· 3) τὰ δικατάληκτα καὶ τρικατάληκτα ἐπίθετα εἰς is καὶ e, ἢ er, is, e· οἶον, *facilis*, εὐκολός, *acer*, ὀξύς, ἀφ. *facili*, *acri*. Ὡσαύτως ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ τὰ εἰς is οὐσιαστικά, τὰ ὅποια τὸ κατ' ἀρχὰς ἦσαν ἐπίθετα· οἶον, *familiāris*, οἰκεῖος, *natalis*, γενέθλια, ἀφ. *familiari*, *natali*.

B') Εἰς e καὶ i καταλήγουσιν ἐν τῇ ἀφαιρετικῇ 1) τὰ τὴν αἰτιατικὴν εἰς en καὶ im σχηματίζοντα· οἶον, *puppī* καὶ *puppe*· (τὸ δὲ *restis* ἔχει ἀείποτε ἀφαιρ. *reste*, καὶ τὸ *secūris* μόνον *securi*)· 2) τὰ μονοκατάληκτα ἐπίθετα καὶ αἱ μετοχαὶ συνηθέστερον εἰς i ἢ εἰς e· οἶον, *prudenti* καὶ *prudente*, *inerti* καὶ *inerte*, ἀπὸ τῶν ὀνομαστικῶν *prudens*, συνετός, καὶ *iners*, ἀργός· 3) τὰ δὲ συγκριτικὰ συνηθέστερον εἰς e ἢ εἰς i· οἶον, *majōre* καὶ *majori*, ἀπὸ τῆς ὀνομαστικῆς *majōr*, μείζων. Πρβ. Δ. Γ. §. 42.

Ἡ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ τῶν οὐδετέρων λήγει συνήθως εἰς a. Τὰ οὐδέτερα οὐσιαστικά ὅμως, τὰ εἰς e, al καὶ ar (γεν. *āris*) ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγοντα, τὰ ἐπίθετα (ὅχι δὲ τὰ συγκριτικά) καὶ αἱ μετοχαὶ σχηματίζουσιν εἰς ia τὴν πτώσιν ταύτην τοῦ οὐδετέρου· οἶον, *maria*, *animalia*, *calcaria*, *elegantia*, *inertia*, *animantia*, ἀπὸ τῶν ὀνομαστικῶν *mare*, θάλασσα, *animal*, ζῶον, *calcar*, κέντρον, *elegans*, κομψός, *iners*, ἀργός, *animans*, ἐμψυχός. Μόνον τὸ *vetus*, παλαιός, ἐν τῷ οὐδετέρῳ γένει ἔχει ὀνομαστικὴν πληθ. *vetēra*.

Τῶν ἐφεξῆς ὀνομάτων ἡ πληθυντικὴ γενικὴ καταλήγει ὅχι εἰς um, ἀλλ' εἰς ium· 1) τῶν ἰσοσυλλάβων εἰς es καὶ is· ὡς, *aedes*, οἰκία, γενικὴ*πληθ. *aedium*, *crinis*, *crinium*, κόμη· (πλὴν ὀλίγων τινῶν, ὡς *ambāges*, ἐλιγμοὶ, *canis*, κύων, *junēnis*, νέος, κ. ἄ)· 2) τῶν λέξεων *imber*, ὑετός, γεν. *imbrium*, *linter*, σκάφος, *venter*, κοιλία, *uter*, ἀσκός, καὶ *caro*, γεν. *carnium*, κρέας· 3) τῶν εἰς s καὶ x μονοσυλλάβων, προηγούμενου συμφώνου· οἶον, *mons*, γεν. *montium*, ὄρος, *arx*, γεν. *arcium*, ἀκρόπολις. Καὶ τῶν μονοσυλλάβων as (γεν. ἐν. *assis*), ἀσσάριον, *lis*, ἔρις, *mas*, ἄρρην, *mus*, μῦς, *os* (γεν. ἐν. *ossis*), ὄσσην, *faux*, φάρυγξ, *nox*, νύξ, *vis*, (ὀν. πληθ. *vires*, γεν.

virium), δύναμις, καὶ ἐνίοτε *fraus*, ἀπάτη· 4) τῶν εἰς *ns* καὶ *rs* πολυσυλλάβων· ὡς, *cliens*, γεν. πληθ. *clientium*, πελάτης, *cohors*, γεν. *cohortium*, λόχος· 5) τῶν οὐδετέρων οὐσιαστικῶν εἰς *e*, *al* καὶ *ar* (γεν. *āris*) καὶ τῶν ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν, ὅσων εἶναι εὐχρηστος ὁ τοῦ οὐδετέρου πληθ. ἀριθμὸς (βλ. Δ. Γ. §. 44. ζ'. σημ.). οἷον ἀπὸ τῶν *mare*, *animal*, *calcar*, γεν. πλ. *marium*, *animalium*, *calcarium*, καὶ ἀπὸ τῶν *acer*, σφοδρὸς, *facilis*, εὐκόλος, *felix*, εὐτυχῆς, *elegans*, *iners*, *locuples*, πλούσιος, γεν. πλ. *acrium*, *facilium*, *felicium*, *elegantium*, *inertium*, *locupletium*. Τὰ δὲ εἰς *ns* ἐπίθετα ἔχουσι ἐνίοτε *um* ἀντὶ *ium*· οἷον, *sapiens*, σοφὸς, γεν. *sapientum*· 6) τῶν εἰς *is* καὶ *as* ἐθνικῶν· ὡς *Qviris*, *Qviritium*, *Arpīnas*, *Arpinatium*· καὶ τὰ δύο πληθυντικὰ *Penātes*, πατρῷοι θεοὶ, καὶ *Optimates*, ἀριστοκράται. Τὰ δὲ τῶν ῥωμαϊκῶν ἐορτῶν ὀνόματα εἰς *alia* λήγοντα καὶ ἐν τῷ πληθυντικῷ μόνον εὐχρηστα ὄντα, ἔχουσι τὴν γεν. πληθυντικὴν εἰς *ium* καὶ *iōrum* κατὰ τὴν β' κλίσιν· οἷον, *Bacchanalia*, *Bacchanalium* καὶ *Bacchanaliōrum*, Διονύσια.

Ἡ δοτικὴ καὶ ἀφαιρετικὴ ἐλληνικῶν λέξεων εἰς *ma* λήγει συνήθως εἰς *is* ἀντὶ *ibus*· οἷον, *poëmātis* ἀντὶ *poëmatibus*, ἀπὸ τῆς ὀνομαστικῆς *poëma*, ποίημα.

Ἡ αἰτιατικὴ τῶν τὴν γενικὴν πληθυντικὴν εἰς *ium* ἔχόντων ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν λήγει παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις εἰς *es* καὶ συνηθέστερον εἰς *is*· οἷον, *classis*, στόλος, *omnis*, πᾶς, (γεν. πληθυν. *classium*, *omnium*), αἰτ. *classes*, *omnes* (ὅπερ ἐγράφετο καὶ *classis*, *omneis* καὶ συνηρημένως) *classis*, *omnis*.

Ἡ λέξις *bos*, βούς, (γεν. ἐν. *bovis*) ἔχει γεν. πληθυντικὴν *boium* δοτ. καὶ ἀφαιρ. *bōbus* καὶ *būbus*· ἡ δὲ *sus*, ὕς, δοτ. καὶ ἀφ. πληθ. *suībus* καὶ συνηρημένως *sūbus*.

Σημ. Περὶ ἄλλων ἀνωμάλων ὀνομάτων τῆς κλίσεως ταύτης ἔσται λόγος ἐν §. 23. Ἐξαιρέσεις τινὰς τῶν κανόνων τούτων καὶ τινὰ ἄλλα μοναδικὰ βλ. ἐν τῇ Δ.Γ. §. 42—46.

§. 15. Περὶ σχηματισμοῦ τῶν ἐν τῇ κλίσει ταύτῃ ἐλλ. ὀνομάτων.

Τὰ κύρια ὀνόματα, ἅτινα ἐν τῇ ἐλληνικῇ ἔχουσι τὴν ἐν. ὀνομαστικὴν εἰς *ων* (γεν. *ωνος* καὶ *ονος*), λατινιστὶ σχηματίζουσι τὴν ὀνομαστικὴν συνήθως εἰς *o*· οἷον, *Plato*, Πλάτων, *Zeno*, Ζήνων, *Dio*, Δίων, *Agamemno*, Ἀγαμέμνων, γεν. *Platōnis*, *Zenōnis*, *Diōnis*,

Agamemnonis. Τινές ὄμως συγγραφεῖς (ὡς ὁ Κορνήλιος Νέπωσ) τηροῦσι τὴν ἑλληνικὴν κατάληξιν οη· οῖον, Dion, Conon, καὶ μάλιστα τῶν γεωγραφικῶν ὀνομάτων, ὡς Babylon, Lacedaemon. Τὰ δὲ εἰς ων (γεν. ωντος, ontis) λήγουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς οη· ὡς, Xenophon, Xenophon, γεν. Xenophontis.

Τὴν γενικὴν τῶν εἰς ις, ας καὶ υς (γεν. ιδος, αδος καὶ υος) σχηματίζουσιν οἱ ποιηταὶ ἔχι σπανίως εἰς ος κατὰ μίμησιν τῆς ἑλληνικῆς· οῖον, Thetis, Θετίς, γεν. Thetidos, Pallas, Παλλάς, γεν. Pallados, Tethys, Τηθύς, γεν. Tethyos· ἔτι δὲ καὶ κυρίων ὀνομάτων εἰς ευς· ὡς Peleus, Πηλεὺς, γεν. Pelēos. Καὶ τῶν εἰς sis (σις) εὔρηται ἐνίοτε ἢ γενικὴ εἰς eos· ὡς, poësis, ποίησις, γεν. poëseos. Τὰ δὲ γυναικῶν ὀνόματα εἰς ο (ω) ἔχουσι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν γενικὴν εἰς ūs (ους) (Sappho, Σαπφῶ, γεν. Sapphūs)· τὴν δὲ δοτικὴν καὶ αἰτιατικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν εἰς ὀ ἀπλοῦν (Sappho = Σαπφῶ καὶ Σαπφοῖ)· οἱ δὲ λατινικοὶ τύποι τῶν πτώσεων τούτων (Sapphōni, Sapphōnem, Sapphone) εἶναι σπάνιοι.

Οἱ ποιηταὶ καὶ τινες συγγραφεῖς μεταχειρίζονται ἐνίοτε καὶ τὴν ἑλλ. κατάληξιν τῆς αἰτιατικῆς εἰς α· εἰς τὸν πεζὸν ὄμως λόγον μόνον εἰς κύρια ὀνόματα· οῖον, Agamemnona, Babylonā, Periclea, Troezena, Pana. Τὰ δὲ aēr, ἀήρ, καὶ aether, αἰθήρ, ἔχουσι καὶ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ σχεδὸν πάντοτε aëra, aëthera. Τὰ εἰς is, (γεν. is) σχηματίζουσι τὴν αἰτιατικὴν εἰς im καὶ in· ὡς poësim, καὶ poësin, Charybdim καὶ Charybdin· τὰ δὲ εἰς is (γεν. idis), τὰ ὀποῖα ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἔχουσι τὴν αἰτιατικὴν εἰς in καὶ ida, σχηματίζουσι τὴν αὐτὴν εἰς im (in) καὶ σπανίως εἰς idem (ida)· οῖον, Paris, αἰτ. Parim, Parin καὶ Paridem· τὰ δὲ εἰς tis ἔχουσι καὶ τοὺς δύο τύπους· ὡς Phthiōtis, Phthiotim (ἢ tin) καὶ Phthiotidem(ida). Τὰ ἐν τῇ ἑλληνικῇ εἰς ida τὴν αἰτιατικὴν σχηματίζοντα ἔχουσιν ἐν τῇ λατινικῇ idem (καὶ ida)· οῖον, tyrannis, αἰτ. tyrannidem καὶ tyrannida· οὕτω καὶ τὰ πατρωνυμικά· ὡς, Aenēis, Aenēidem καὶ Aenēida, Αἰνεΐας.

Τὰ εἰς es (γεν. is) καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ κατὰ τὴν ἄ κλίσιν κλινόμενα ἔχουσι τὴν αἰτιατικὴν εἰς em καὶ in· οῖον, Aeschinem, Mithridaten.

Τὰ εἰς *is, ys, eus* τηροῦσι καὶ ἐν τῇ λατινικῇ τὸν ἑλληνικὸν τύπον τῆς κλητικῆς· οἶον, *Phylli, Alexi, Coty, Orpheu*· τὰ δὲ εἰς *is* (γεν. *idos*) ἔχουσι πολλάκις τὴν κλητικὴν ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ· οἶον, ὄνομ. καὶ κλ. *Thais*. Τῶν εἰς *es* κυρίων ὀνομάτων ἡ κλητικὴ καταλήγει εἰς *es* καὶ *e'* οἶον, *Carneādes* καὶ *Carneāde, Chremes* καὶ *Chreme*.

Ἡ ἑλληνικὴ κατάληξις τῆς γενικῆς πληθυντικῆς εὑρηται μόνον εἰς ὀνόματα συγγραμμάτων· οἶον, *libri Metamorphoseōn*. Ἡ δὲ τῆς δοτικῆς ἑλληνικὴ κατάληξις εἰς *si* καὶ *sin* εὑρηται ἐνίοτε παρὰ ποιηταῖς εἰς θηλυκὰ ὀνόματα, εἰς *as* καὶ *is* ἐν τῇ ἐν. ὀνομαστικῇ λήγοντα· οἶον, *Troasin, Charisin*, ἀπὸ τῆς ἐν. ὀνομαστικῆς *Troas, Charis*, πληθ. ὀν. *Troādes, Charītes*. Καὶ ἐν τῇ αἰτιατικῇ τηρεῖται ἐνίοτε ἡ ἑλληνικὴ κατάληξις *as*· οἶον, *Aethiōpas, pyramīdas*, ἥτις εὑρηται καὶ εἰς βάρβαρα ἑθνικὰ ὀνόματα· οἶον, *Allobrōgas, Lingōnas*, ἀπὸ τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς *Allobrox, Lingon*.

Σημ. Πλείω περὶ τούτων βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 43—

§. 16. Περὶ τοῦ γένους τῶν ὀνομάτων τῆς τρίτης κλίσεως.

Τὸ γένος τῶν εἰς τὴν κλίσειν ταύτην ὑπαγομένων ὀνομάτων μανθάνεται μᾶλλον διὰ τῆς ἀσκήσεως ἢ διὰ κανόνων, διότι οὗτοι ὑπόκεινται εἰς πολλὰς ἐξαιρέσεις (βλ. Δ. Γ. §. 41). Τὰ γενικώτερα ὅμως περὶ τούτου εἶναι τὰ ἐξῆς.

Α) Ἀρσενικοῦ γένους εἶναι τὰ λήγοντα εἰς *o, or, os* καὶ *er*, καὶ τὰ εἰς *es* περιττοσύλλαβα, καὶ μάλιστα τὰ εἰς *es* (γεν. *ītis*)· οἶον, *sermo, λόγος, error, πλάνη, sudor, ἰδρῶς, flos, ἄνθος, mos, ἔθος, venter, κοιλία, stipes* (γεν. *stipītis*), στέλεχος.

Ἐξαιρέσεις. Τῶν εἰς *o* θηλυκὰ εἶναι τὰ εἰς *do* καὶ *go* καὶ τὰ εἰς *io* λήγοντα· ὡς, *consvetūdo, συνήθεια, formīdo, φόβος, natio, ἔθνος*· ἔτι δὲ τὸ *caro, κρέας*. Ἀλλὰ τῶν εἰς *do* πάλιν ἀρσενικὰ εἶναι τὸ *cardo, σφόφιγξ*, καὶ *ordo, τάξις*· τῶν δὲ εἰς *go*, τὰ *ligo* (*ligōnis*), *σκαλις, margo* (*īnis*), ἄκρα, καὶ τῶν εἰς *io* πάντα τὰ ὀνόματα, τὰ πράγματα ὑλικά οὐχὶ δὲ ιδέας ἢ ἐνεργείας σημαίνοντα. Ἡ λέξις *cupīdo*, ἔφρην ἢ ἐπιθυμίαν σημαίνουσα, εἶναι θηλυκοῦ γένους, ἀρσενικοῦ δὲ ὅταν σημαίνῃ τὸν θεὸν Ἔρωτα.

Τῶν εἰς *or* οὐδέτερου γένους εἶναι τὰ *ador* (*ōris*), ζέα, *æqvor* (*ōris*), πέλαγος, *cor*, καρδία, καὶ *marmor*, μάρμαρον. Τῶν εἰς *os* εἶναι θηλυκὰ μὲν τὰ *cos*, ἀκόννη, *dos*, προίξ, οὐδέτερα δὲ τὰ *ōs* (γεν. *ossis*), ὄστουν καὶ *ōs* (γεν. *oris*), στόμα.

Τῶν εἰς *er* πολλὰ εἶναι οὐδέτερου γένους· οἷον τὰ *cadāver*, πτώμα, *iter*, ὁδός, *porēia*, *uber*, μαστός, *ver*, ἔαρ, *verber* (οὗ ὁ πληθ. συνηθέστερος, *verbera*, μαστιγώσεις), καὶ τινὰ φυτῶν ὀνόματα· ὡς, *cicer* (*ēris*), ἐρέβινθος, *papāver*, μήκων, *piper*, πέπερι.

Τῶν εἰς *es* θηλυκὰ εἶναι τὰ *merges* (*ītis*), δέσμη σταχύων, *seges* (*ētis*), σπορά, *merces* (*ēdis*), μισθός, *quies* (*ētis*), ἡσυχία, καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ σύνθετα, ὡς *requies*, καὶ τὸ πληθυντικὸν *compēdes*, πέδη, *δεσμά*· τὸ δὲ *æs* (γεν. *æris*), χαλκός, εἶναι οὐδέτερον.

Β') Θηλυκοῦ γένους εἶναι τὰ εἰς *as*, *is*, *aus* καὶ *x*, τὰ εἰς *es* ἰσοσύλλαβα καὶ τὰ εἰς *s* προηγουμένου συμφώνου· οἷον, *auctoritas* (*ātis*), κύρος, *navis*, ναῦς, *laus* (γεν. *laudis*), ἔπαινος, *pax* (γεν. *pacis*), εἰρήνη, *radix* (*īcis*), βίβλα, *cædes*, φόνος, *arx* (*arcis*), ἀκρόπολις, *pars* (γεν. *partis*), μέρος, *hiems* (γεν. *hiēmis*), χειμῶν.

Ἐξαιρέσεις. Τῶν εἰς *as* ἀρσενικὸν μὲν εἶναι τὰ *as* (γεν. *assis*), ἀσσάριον (νόμισμα Ῥωμαϊκόν), καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ σύνθετα, οὐδέτερον δὲ τὸ *vas* (γεν. *vasis*), ἀγγεῖον, καὶ τὰ ἄκλιτα *fas*, ὄσιον, *nefas*, ἀνόσιον.

Τῶν εἰς *is* ἀρσενικὰ εἶναι τὰ *amnis*, ποταμός, *axis*, ἄξων, *cinis* (*ēris*), τέφρα, *colis*, λόφος, *crinis*, κόμη, *ensis*, ξίφος, *ignis*, πῦρ, *lapis*, λίθος, *mensis*, μῆν, (καὶ τὰ τῶν μηνῶν ὀνόματα εἰς *is*, ὡς ἐπίθετα τοῦ *mensis*· οἷον, *Sextilis*, Αὐγούστος, *Aprilis*, κτλ), *orbis*, κύκλος, *panis*, ἄρτος, *piscis*, ἰχθύς, *pulvis*, κόνις, *sangvis*, αἷμα, καὶ ἄλλα τινά.

Τῶν εἰς *ex* τὰ πλεῖστα εἶναι ἀρσενικά· ἀλλὰ καὶ τούτων πάλιν θηλυκὰ εἶναι τὰ *lex* (γεν. *legis*), νόμος, *nex* (*necis*), φόνος, *supellex* (*supellectilis*), σκεύη, καὶ τὸ *faux*, τρυγία· τῶν εἰς *ix* ἀρσενικὰ εἶναι τὰ *calix*, κύλιξ, ποτήριον, *fornix*, ἀψίς, καμάρα.

Τῶν εἰς *s* μετὰ προηγουμένου συμφώνου ἀρσενικὰ εἶναι τὰ *fons* (*fontis*), πηγὴ, *mons* (*montis*), ὄρος, *pons* (*pontis*), γέφυρα, *dens* (*dentis*), ὀδούς· καὶ τινὰ ἐπίθετα μὲν ποτε, ἀλλ' ἐφεξῆς ὡς οὐσιαστικά ἐν χρήσει ὄντα· ὡς τὰ *confluens* (*entis*), συρροή ποταμῶν, *torrens*, χεῖμαρρος, (ὧν τὸ ἐξυπακουόμενον οὐσιαστικὸν εἶναι *amnis*,

ποταμὸς), oriens, ἀνατολή, occīdens, δύσις (ἐν οἷς ἐξυπακούεται τὸ οὐσιαστικὸν sol, ἥλιος), κυρίως ἀνκτέλλων, δύων, τουτέστιν ἥλιος.

Γ'. Οὐδέτερου γένους εἶναι τὰ εἰς a, e, c, l, n, t, ar, ur καὶ us· οἶον, poëma, ποίημα, mare, θάλασσα, lac (lactis), γάλα, animal, ζῶον, mel (γεν. mellis), μέλι, flumen (īnis), ῥεῦμα, caput (ītis), κεφαλή, calcar (āris), κέντρον, fulgur (ūris), ἀστραπή, opus (γεν. opēris), ἔργον, tempus (ōris), χρόνος.

Ἐξαιρέσεις. Τῶν εἰς l, n, r, ἀρσενικά εἶναι τὰ sol (γεν. solis), ἥλιος, sal (salis), ἅλας, καὶ mugil, εἶδος ἰχθύος, pecten (īnis), κτεῖς, χτένι, ren, (rēnis), νεφρὸς, furfur (ūris), πίτυρον, turtur, τρυγὼν, vultur, γυψ καὶ fur, κλέπτῃς, ἕνεκα τῆς σημασίας κατὰ τὸν § 5.

Τῶν δὲ εἰς us θηλυκὰ εἶναι πάντα τὰ δισύλλαβα καὶ πολυσύλλαβα, τὰ τηροῦντα τὸ u εἰς τὰς πλαγίαις πτώσεις· οἶον, juvenus (ūtis), νεότης, virtus (ūtis), ἀρετὴ, palus (ūdis), τέλμα, καὶ pecus (pecūdis), πρόβατον. Τὰ μονοσύλλαβα ἔμως εἶναι οὐδέτερα· ὡς τὸ jus (juris), δίκαιον, καὶ τὰ τρέποντα τὸ u εἰς τὰς πλαγίαις πτώσεις· ὡς, pecus (pecōris), κτήνη· τὸ δὲ Venus (γεν. venēris), χάρις (οὐσιαστ.) καὶ Ἀφροδίτη (κύριον ὄνομα) εἶναι θηλυκόν· τὰ δὲ lepus (ōris), λαγῶς, mus (muris), μῦς, ἀρσενικά· θηλυκὰ δὲ τὰ grus (γεν. gruis), γέρανος, καὶ sus (suis), ὄς.

Πάντα τὰ ἑλληνικὰ ὀνόματα, τὰ κατὰ τὴν κλίσειν ταύτην κλιόμενα, οἰανδήποτε κατάληξιν καὶ ἂν ἔχωσι, τηροῦσι τὸ γένος, ὅπερ ἔχουσι καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΚΛΙΣΙΣ.

§. 17. Τὰ μὲν τῆς κλίσεως ταύτης ἀρσενικά ὀνόματα καὶ τὰ ὀλίγα θηλυκὰ λήγουσιν εἰς us, τὰ δὲ οὐδέτερα εἰς u, καὶ κλίνονται κατὰ τὸν ἐπόμενον τρόπον.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὀν. καὶ Κλ. fructūs, καρπός.

cornū, κέρασ.

Γεν. fructūs

cornūs

Δοτ.	fructui	cornui (ū)
Αιτ.	fructum	cornū
Ἀφ.	fructū	cornū

Ἀριθμὸς πληθυντικός.

Ὄν. Αἰτ. καὶ Κλ.	} fructūs	cornūa
Γεν.		fructuum
Δοτ. καὶ Ἀφ.	fructibus.	cornibus.

Κατὰ τὸ fructus κλίνονται καὶ τὰ motus, κίνησις, magistratus, ἀρχή, senatus, γερουσία, exercitus, στρατός. Κατὰ δὲ τὸ cornu μόνον ὀλίγαι λέξεις· οἶον, τὸ genu, γόνυ, veru, ὄβελος. Ἄλλαι δὲ λέξεις ἔχουσι μόνον τινὰς πτώσεις κατὰ τοῦτον τὸν τύπον· οἶον τοῦ pecus (γεν. pecūdis καὶ pecōris, κατὰ τὴν γ' κλίσειν συνήθως κλινομένου) εὔρηται καὶ pecu ἐνικὴ ὀνομαστική, pecua ὀνομαστική καὶ αἰτιατική πληθ. καὶ pecūbus δοτική· τὸ gelu, ψύχος, εὔρηται μόνον κατ' ἀφαιρετικήν.

Σημ. α'. Ἡ κατάληξις τῆς ἐνικῆς γενικῆς us προέρχεται ἐκ συναϊρέσεως ἐκ τῆς uis, ἣτις εὔρηται παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις· οἶον, auvis, γραίας· τῶν δὲ senatus, γερουσία, καὶ tumultus, θόρυβος, εὔρηται παρὰ Σαλλουστίῳ καὶ ἄλλοις ἡ γενικὴ senati, tumulti. Τῆς δὲ δοτικῆς ἡ uī κατάληξις συναϊρεῖται ἐνίοτε εἰς ἀπλοῦν ū· οἶον, eqvitatui, eqvitatū, ἵππικόν.

Σημ. β'. Εἰς ūbus ἀντὶ ibus σχηματίζουσι τὴν πληθυντικὴν δοτικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν αἱ δισύλλαβοι λέξεις, αἱ ε' πρὸ τῆς καταλήξεως ἔχουσαι, acus, βελόνη, arcus, τόξον, lacus, λίμνη, quercus, δρυς, specus, σπήλαιον καὶ pecu, κτήνη· ἔτι δὲ καὶ αἱ artus, μέλος, partus, γέννησις, tribus, τρίτος ἢ φυλὴ, καὶ veru, ὄβελος· ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ portus, λιμὴν.

Σημ. γ'. Ἡ λέξις domus, οἰκία, κλίνεται εἰς τινὰς πτώσεις κατὰ τὴν β' καὶ δ' κλίσειν.

	Ἐνικός.	Πληθυντικός.
Ὄν. καὶ Κλ.	domus	domus
Γεν.	domūs	domum καὶ domōrum
Δοτ.	domui (σπαν. domo)	domibus

Αιτ.	domum	domos (σπαν. domūs)
Ἄφ.	domo (σπαν. domu).	domibus

Ἡ δοτικὴ domi, οἶκοι, εἶναι ἐπίρρημα. Καὶ τὰ δένδρων ὀνόματα cupressus, κυπάρισσος, ficus, συκῆ, laurus, δάφνη, καὶ pinus, πί-
 τυς, ἔτι δὲ καὶ τὸ colus, ἡλακία, ἄτινα συνήθως κλίνονται κατὰ
 τὴν β' κλίσειν, σχηματίζουσιν ἐνίοτε τὴν ἐνικὴν γενικὴν καὶ ἀφαιρε-
 τικὴν καὶ τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν κατὰ τὴν
 κλίσειν ταύτην· οἶον, laurus, ἐν. γεν. lauru, ἄφ. laurus ὄνομ. καὶ
 αἰτ. πληθυντικῆ.

§. 18. Περὶ τοῦ γένους τῶν τῆς κλίσεως ταύτης ὀνομάτων.

Τὰ εἰς us ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγοντα εἶναι ἀρσενικοῦ γένους, τὰ
 δὲ εἰς u οὐδετέρου. Τῶν εἰς us ὅμως ἐξαιροῦνται ὡς θηλυκὰ τὰ δέν-
 δρων ὀνόματα, ὡς quereus, δρυς, κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα ἐν §. 5.
 Ἐτι δὲ τὰ acus, colus, domus, manus, χεῖρ, penus, τροφή, por-
 ticus, στοά, tribus, καὶ τὰ πληθυντικὰ Idus (γεν. Iduum) ἢ ἰγ' (ἢ
 ιέ) τοῦ μηνός, specus, σπήλαιον· καὶ διὰ τὴν σημασίαν τῶν τὰ anus,
 γραία, nurus, νόμφη, socrus, πενθερά, κατὰ τὸν §. 5.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΩΟΝ.

ΠΕΜΠΤΗ ΚΛΙΣΙΣ.

§. 19. Τὰ ὀλιγάριθμα τῆς κλίσεως ταύτης ὀνόματα λήγουσιν εἰς
 es ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ κλίνονται οὕτως.

Ἄριθμός ἐνικός.

Ὀν. καὶ Κλ.	res, πράγμα.	dies, ἡμέρα.
Γεν. καὶ Δοτ.	rēi	diēi
Αἰτ.	rem	diem
Ἄφ.	rē	diē

Ἄριθμός πληθυντικός.

Ὀν. Αἰτ. καὶ Κλ.	res	dies
Γεν.	rērum	diērum
Δοτ. καὶ Ἄφ.	rēbus.	diēbus.

Σημ. α. Τὸ ε τῆς ἐνικῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς εἶναι μακρὸν, ὅταν προηγῆται αὐτοῦ ἕτερον φωνῆεν, βραχὺ δὲ, ὅταν προηγῆται σύμφωνον (βλ. §. 4). Εὐρηται ὁμοίως ἐνίοτε παρ' Ὀρατίω, Καίσαρι, καὶ Σαλλουστίω καὶ ὁ συνηρημένος τῆς γενικῆς τύπος εἰς ἀπλοῦν εἰ οἶον, *fidē, aciē, diē*, ἀντὶ *fidēi, aciēi, diēi*· ἔτι δὲ καὶ ἡ γενικὴ *pernicii* ἀντὶ *perniciēi*, ὄλεθρος.

Σημ. β'. Εἰς πάσας τὰς πτώσεις τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ κλίνονται μόνον αἱ λέξεις *dies* καὶ *res*. Αἱ δὲ *acies*, στρατὸς, *facies*, πρόσωπον, *effigies*, εἰκὼν, *species*, εἶδος, καὶ *spes*, ἐλπίς, ἔχουσιν εὐχρήτους τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ μόνον τὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν. Αἱ λοιπαὶ λέξεις δὲν ἔχουσι πληθυντικὸν ἀριθμὸν.

§. 20. *Περὶ τοῦ γένους τῶν ὀνομάτων τῆς κλίσεως ταύτης.*

Πάντα τὰ τῆς κλίσεως ταύτης ὀνόματα εἶναι θηλυκοῦ γένους, πλὴν τοῦ *dies*, ὅπερ ἐν μὲν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ εἶναι πάντοτε ἀρσενικόν, ἐν δὲ τῷ ἐνικῷ καὶ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ γένους. Καὶ ἀρσενικοῦ μὲν παρὰ τοῖς δοκίμοις, ὅταν σημαίνῃ ἀπλῶς ἡμέραν, θηλυκοῦ δὲ σχεδὸν πάντοτε, ὅταν δηλοῖ διορίαν, ἢ χρόνον γενικῶς (ὡς *longa dies*). Τὸ *meridies*, μεσημβρία, εἶναι ἀρσενικόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

ΑΝΩΜΑΛΙΑΙ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ.

Α. Ὡς πρὸς τοὺς ἀριθμούς.

§ 21. Πολλὰ ὀνόματα εἶναι ἐν χρήσει μόνον ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ ἢ διότι ἀναφέρονται εἰς μοναδικὰ ἀντικείμενα· ὡς, *Roma*, Ῥώμη, *tellus*, γῆ, *humus*, χῶμα· ἢ διότι δηλοῦσιν ἔννοιαν ἐν τῇ καθολικῇ αὐτῆς σημασίᾳ, χωρὶς ἀναφορᾶς πρὸς τὰ καθέκαστα οἶον, *justitia*, δικαιοσύνη, *senectus*, γῆρας, *cerā*, κηρὸς, *fames*, πείνα, *quies*, ἡσυχία (τὰ λοιπὰ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 50. σ. α, β'). Τὰ καθολικὰς ὁμοίως ἐννοίας δηλοῦντα ὀνόματα εὐρηται καὶ ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ, ὅταν ἀλλάσσωσι σημασίαν, ἢ ὅταν σημαίνωσι τὰ καθέκαστα τῆς αὐτῆς γενικῆς ἐννοίας· οἶον, *terrae*, αἱ ἐπὶ τῆς γῆς διάφοροι χῶροι, *ager*, χάλκινα ἔργα, ἀγάλματα, *ceræ*, προσωπίδες ἐκ κηροῦ, *ligna*, ξύλινα σκευή·

ἢ ὅταν ἡ αὐτὴ ἔννοια ἢ ἰδιότης ὑπάρχῃ εἰς πολλὰ πρόσωπα καὶ πράγματα, ἢ ἐπαναλαμβάνηται πολλάκις καὶ διαφόρως· οἶον, *animæ*, ψυχαί, *iracundiae*, ὀργαί, *timōres*, φόβοι· ἢ ὅταν ἡ αὐτὴ κατάστασις διαρκῆ ἐπὶ πολὺ· οἶον, *nives*, χιόνες, *grandīnes*, χάλια, *soles*, ἥλιοι ἢ ἡμέραι, *frigōra*, διαρκῆ ψύχη (πρβ. Δ. Γ. § 50). Ἄλλα πάλιν ὀνόματα εἶναι μόνον εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν εὐχρησται, ἢ διότι σημαίνουσιν ἄθροισμα ἐκ πολλῶν διὰ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος ὁμοῦ δηλουμένων, ὡς *majōres*, πρόγονοι, ἢ διότι ἐμφαίνουσί τι ἐκ πολλῶν μερῶν τὸ κατ' ἀρχάς συνιστάμενον ἢ ἐξ ἑνὸς πολλάκις ἐπαναλαμβανόμενου· ὡς *arma* (*armorum*), ὄπλα, *fides* (γεν. *fidium*), αἱ τῆς κιθάρης χορδαί καὶ ἡ κιθάρα αὐτή. Τῶν τοιούτων συνηθέστερα εἶναι ταῦτα· *libēri*, τέκνα, *procēres* καὶ *primōres*, πρόκριτοι, *Infēri*, καταχθόνιοι, *Supēri*, οὐράνιοι (θεοί), *Penātes*, πατρῷοι θεοί, *manes*, ψυχαί τῶν νεκρῶν, *artus*, μέλη, *exta*, viscera, σπλάγχχνα, *renes*, νεφροί, *arma*, ὄπλα, *compēdes*, δεσμά, *pēdes*, *incunabūla*, σπάργανα, *deliciāe*, ἐντρύφημα, ἡδονή, *excubiae*, φυλακῆ, *nuptiae*, γάμοι, *fasti*, ἡμερολόγιον. Ἔτι δὲ τὰ ἡμερῶν καὶ ἑορτῶν ὀνόματα· ὡς *Kalendae*, ἡ α', *Nonae*, ἡ ε' (ἢ ζ'), *Idus* ἢ *ιγ'* (ἢ *ιέ*) ἐκάστου μηνός, *feriae*, ἑορταί, παύσεις, *Bacchanalia*, Διονύσια, *Saturnalia*, Κρόνια. (Γὰ λοιπὰ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 50 καὶ 51).

§. 22. Ἄλλων ὁ μὲν ἐνικός ἔχει ἐτέραν σημασίαν, ὁ δὲ πληθυντικός ἐκτὸς τῆς τοῦ πλήθους καὶ διάφορον ἢ συγγενῆ τῆς τοῦ ἐνικοῦ. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἐξῆς·

Ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ.

aedes, ναός.
auxilium, βοήθεια.
aqua, ὕδωρ.
carcer, εἰρηκτῆ.
castrum, φρούριον.
codicillus, μικρὸν στέλεχος.
copia, πλῆθος, ἀφθονία.
comitium, ἀγορὰ ἐν Ρώμῃ.
fortūna, τύχη.

Ἐν τῷ πληθυντικῷ.

aedes, 1) ναός, 2) οἰκία.
auxilia, ἐπικουρικός στρατός.
aquae, 1) ὕδατα, 2) ἱαματικαὶ πηγαί.
carceres, ἀφετηρία, βαλτεῖς.
castra, στρατόπεδον.
codicilli, δέλτος, γραμματίον.
copiae, 1) ἀφθονία, 2) στρατεύματα.
comitia, ἐκκλησία τοῦ δήμου.
fortuna, περιουσία.

gratia, εύγνωμοσύνη.

hortus, κήπος.

impedimentum, κώλυμα.

ludus, παίγνιον.

littera, στοιχείον ἀλφαβήτου.

naris, μυκτήρ.

natalis (dies), γενέθλιος ἡμέρα.

ops (ἄχρο. ἢ ὄνομ.), βοήθεια.

pars, μέρος.

rostrum, ἔμβολον.

tabula, πίναξ, σανίς.

gratia, εύγνωμοσύνης ἑκφρασις.

horti, κήποι, 2) ἔπαυλις.

impedimenta 1) κωλύματα, 2) σκεύη.

ludi, δημόσιοι ἀγῶνες, θεάματα.

litterae, στοιχεῖα, 2) ἐπιστολή.

nares, ῥίς (σπαν. ἐν τῷ ἐνικῷ).

natales, καταγωγή.

opes, δύναιμις, πλοῦτος.

partes, 1) μέρη, 2) πρόσωπα δρά-

ματος, 3) πολιτικά κόμματα.

rostra, ῥητορικὸν βῆμα ἐν Ρώμῃ,

ἔμβολοις κεκοσμημένον.

tabulae, 1) σανίδες, 2) λογιστικὸν

βιβλίον.

Β'. Ὡς πρὸς τὴν κλίσι.

§. 23. Λέξεων συνθέτων ἐκ δύο ὅπως ἀμεταβλήτων ἐν τῇ ὀνομαστικῇ ὀνομάτων κλίνεται ἐκάτερον κατὰ τὴν ἰδίαν κλίσιν· οἷον, *respublica*, πόλις, γεν. *reipublicae* κτλ. κανονικῶς κατὰ τὴν ε' καὶ α' κλίσιν, *jusjurandum*, ὄρκος, γεν. *jurisjurandi*, κτλ. κατὰ τὴν γ' καὶ β'.

Ὅπως ἄκλιτα εἶναι τὰ τοῦ ἀλφαβήτου ὀνόματα, τὰ *fas*, ὄσιον, *nefas*, ἀνόσιον, *instar*, ἴσον, *mane*, πρωτ' (*summo mane*, ἀφαιρ., λίαν πρωτ'), *caepe*, κρόμμον, *gummi*, κόμμι, *pondo*, βάρος (κυρίως ἀφαιρ., κατὰ τὸ βάρος). (Πρβ. περὶ τούτων Δ. Γ. §. 54. καὶ σημ.)

Ἄλλα πάλιν εἶναι μόνον εἰς τινὰς πτώσεις ἐν χρήσει. Ἄχρηστος ἢ ὀνομαστικῇ εἶναι τῶν (*daps*), γεν. *dapis*, δεῖπνον, (*dicio*), *dicionis*, ἀρχή, (*frux*), *frugis*, καρπός, (*internecio*), *internecionis*, ἀπόλεια, (*pollis*), *pollinis*, παιπάλη.

Τὰ δὲ ἐφεξῆς ἀπαντῶνται μόνον εἰς τὰς ἐνταῦθα ἀναφερομένας πτώσεις καὶ ἀριθμούς.

Fors, ὄνομ. καὶ αἰτιατ., τύχη, *forte*, ἀφ., κατὰ τύχην.

(*Fides* ἢ *fidis*, κιθάρα, ἄχρο. ἢ ὄνομ.) ἢ γενικὴ *fidis*, αἰτ. *fidem*, ἀφαιρετικὴ *fide* παρὰ ποιηταῖς μόνον· ὁ πλ. *fides*, *fidium*, εἶναι καὶ εἰς τὸν πεζὸν λόγον συνήθης.

(Ops, βοήθεια, ὡς οὐσιαστικὸν ἔχει ἄχρηστον τὴν ὀνομαστικὴν, ὡς κύριον ὄνομα ἔχει αὐτὴν εὐχρηστον, ἀλλὰ σημαίνει τὴν θεὰν τῆς ἀφθονίας·) εὐχρηστοὶ ὡς οὐσιαστικοῦ πτώσεις εἶναι ἡ γεν. opis, αἰτ. opem, ἀφ. ope, βοήθεια, καὶ πληθ. ὀνομ. opes, γεν. opum κτλ., δυνάμεις, πλοῦτος.

(Vix ἄχρ. ἀμοιβή, ἀλλαγὴ) ἐν χρήσει ἡ γεν. vicis, αἰτ. vicem, ἀφ. vice, καὶ ἐν τῷ πληθυντικῷ ἡ ὀν. vices, ἡ δοτ. καὶ ἀφ. vicibus.

Vis, βία, αἰτ. vim, ἀφ. vi· πληθυντικὸς vires, virium καὶ τὰ λοιπὰ εὐχρηστα.

Παρὰ ποιηταῖς ἐν χρήσει εἶναι ἡ ἐνικὴ ἀφαιρετικὴ μόνη τῶν am-bāge, ελιγμός, compēde, πέδη, fauce, φάρυγξ, obīce, μοχλός, prece, ικεσία, verberē, μαστίγωσις· ὅλος δὲ ὁ πληθυντικὸς αὐτῶν εἶναι καὶ εἰς τὸν πεζὸν λόγον ἐν χρήσει, ἐνίοτε δὲ καὶ αἱ ἐνικαὶ ἀφαιρετικαὶ τῶν prece καὶ verberē.

Ἡ λέξις sponte, ὄρμη, θέλησις, εὔρηται μόνον κατ' ἀφαιρετικὴν καὶ μετὰ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν συνήθως· ὡς, sua sponte, no-stra sponte, ἰδίᾳ θελήσει· ἔτι δὲ καὶ πολλὰ ῥηματικὰ εἰς u μετὰ γενικῆς ἢ κτητικῆς ἀντωνυμίας συνημμένα· οἶον, jussu populi, δια-ταγῆ τοῦ δήμου, mandatu Cæsaris, ἐντολῆ τοῦ Καίσαρος, rogatu meo, ἐμῆ αἰτήσει· καὶ ἡ λέξις natu, κατὰ τὴν ἡλικίαν· ὡς, gran-dis natu, προβεβηκώς τὴν ἡλικίαν. (Περὶ τινῶν ἄλλων ἀπαντωμέ-νων μόνον εἰς τινὰς φράσεις καὶ συντάξεις βλ. Δ. Γ. § 57, 5).

§. 24. Ἄλλα κλίνονται διχῶς ἢ τριχῶς, ὧν τινὰ ἔχουσι διάφορον ὀνομαστικὴν καὶ γένος κατὰ τὴν διάφορον κλίσειν. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἤδη μνημονευθέντα domus καὶ laurus (βλ. §. 17 σ. γ'), κλινόμενα εἰς τινὰς πτώσεις κατὰ τὴν β' καὶ τὴν δ' κλίσειν. Τινὰ τῆς β' κλίσεως ἔχουσι διττὴν ὀνομαστικὴν· ὡς, callus (ἀρσ.) καὶ callum (οὐδ.), τύ-λος, commentarius (ἀρσ.) καὶ commentarium (οὐδ.), ὑπόμνημα, jugūlus καὶ jugulum, λαιμός.

Meda (ae) κατὰ τὴν α' καὶ mendum (i) κατὰ τὴν β', ἀμάρτημα.

Vespera (ae), ἑσπέρα, κατὰ τὴν α' καὶ vesper, αἰτ. vespērum, κατὰ τὴν β', vespere καὶ vesperī κατὰ τὴν γ'. Vesper (i), ὁ Ἑ-σπερος, κλίνεται ὁμαλῶς κατὰ τὴν β'.

Barbaria (ae) καὶ barbaries (ēi) κατὰ τὴν α' καὶ ε'. Οὕτω καὶ

τὰ mollitia καὶ mollities, ἀπαλότης, ἀβρότης, luxuria καὶ luxuries, τρυφή.

Eventus (us) καὶ eventum (i), συμβάν, κατὰ τὴν δ' καὶ β'.

Plebs (γεν. plebis) καὶ plebes (γεν. plebēi), ὄχλος.

Requies (requiētis), ἡσυχία, ἡ αἰτ. καὶ ἀφαιρετικὴ κατὰ τὴν ε' requiem, requie.

Jugērum (jugeri), πλέθρον, ὁ ἐνικός κατὰ τὴν β', ὁ δὲ πληθυντικός κατὰ τὴν γ'. ὄνομ. jugera, γεν. jugerum, κτλ.

Vas (vasis), ἀγγεῖον, κατὰ τὴν γ'. ὁ πληθυντικός κατὰ τὴν β'. vasa, vasorum κτλ.

Femur, μηρὸς, γεν. femōris καὶ feminis κτλ.

Jecur, ἥπαρ, γεν. jecōris καὶ jecinōris, jecinōris καὶ jecinōris, ὡσαύτως καὶ αἱ λοιπὰ πτώσεις.

Juventus (juventūtis), νεότης· ποιητικὸν juvena (ae) καὶ Juventas, Juventatis, ἡ Ἰβη.

Senectus (ūtis) καὶ senecta (ae), γῆρας.

Pecus, γεν. pecūdis καὶ pecōris, κτήνος, καὶ κτήνη.

Penus, γεν. penōris, πληθ. penōra, τρυφή.

Colluvis (ōnis) καὶ colluvis (ēi), συρφετός.

Contagio (ōnis) καὶ contagium (i), μίσημα.

Crater (ōris) καὶ cratēra (ae), κρατήρ.

Elephas (antis) καὶ elephantus (i), ἐλέφας.

§. 25 Τὰ ἐξῆς ἀλλάσσουσιν ἐνίοτε τὸ γένος ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ.

Jocus, παιδιὰ, πληθ. joci καὶ joca.

Locus, τόπος, πληθ. loca, τόποι, loci, χωρία βιβλίων, ἐνίοτε δὲ καὶ τόποι.

Cælum, οὐρανὸς, πληθ. cæli.

Frenum, χαλινὸς, πληθ. freni καὶ frena.

Rastrum, δίκελλα, πληθ. rastri καὶ rastra.

Ostrea, ὄστρακον, πληθ. ostreae καὶ ostrea, ōrum.

Sibīlus, συριγγὸς, πληθ. sibili καὶ sibila.

Tartārus, ὁ πληθ. Tartara μόνον παρὰ ποιηταῖς. Πρβ. καὶ Δ.Γ. §. 57.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΘΕΤΩΝ.

§. 26. Πάντα τὰ ἐπίθετα κλίνονται κατὰ τὰς τρεῖς πρώτας κλίσεις. Εἶναι δὲ τρικατάληκτα, δικατάληκτα καὶ μονοκατάληκτα. Τὰ τῆς α' καὶ β' κλίσεως τρικατάληκτα λήγουσιν εἰς us, a, um, ἢ εἰς er, ěra, erum. Καὶ τὰ μὲν εἰς us καὶ er εἶναι ἀρσενικά, τὰ δὲ εἰς um καὶ ěrum οὐδέτερα, καὶ κλίνονται κατὰ τὴν β' κλίσιν· τὰ δὲ εἰς a καὶ ěra εἶναι θηλυκά, καὶ κλίνονται κατὰ τὴν α'.

Τὰ μὲν τρικατάληκτα εἰς us, a, um σχηματίζονται οὕτως.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὀν.	bonus, ἀγαθός,	bona, ἀγαθή,	bonum, ἀγαθόν.
Γεν.	boni	bonae	boni
Δοτ.	bono	bonae	bono
Αἰτ.	bonum	bonam	bonum
Κλ.	bone	bona	bonum
Ἄφ.	bono	bonā	bono

Ἄριθμὸς πληθυντικός.

Ὀν. καὶ Κλ.	boni	bonae	bona
Γεν.	bonōrum	bonārum	bonōrum
Δοτ. καὶ Ἄφ.	bonis	bonis	bonis
Αἰτ.	bonos	bonas	bona

Οὕτω κλίνονται καὶ αἱ μετοχαί, αἱ εἰς us, a, um, λήγουσαι· οἶον, amatus, amata, amatum, ἠγαπημένος, amaturus, a, um, ἀγαπησών, amandus, a, um, ἀγαπητέος.

Τὰ δὲ εἰς er, ěra, ěrum σχηματίζονται οὕτως.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὀν. καὶ Κλ.	liber, ἐλεύθερος,	libĕra,	libĕrum
Γεν.	libĕri	liberae	liberi
Δοτ.	libero	liberae	libero
Αἰτ.	liberum	liberam	liberum
Ἄφ.	libero	liberā	libero

Ἄριθμὸς πληθυντικός.

Ὀν. καὶ Κλ.	liberi	liberae	libera
Γεν.	liberōrum	liberārum	liberōrum
Δοτ. καὶ Ἄφ.	liberis	liberis	liberis
Αἰτ.	liberos	liberas	libera

Σημ. α'. Τινὰ τῶν εἰς *er* τηροῦσι τὸ *e* μόνον εἰς τὴν ἐνικήν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἄρσενικοῦ, ὅχι δὲ εἰς τὰς πλαγίους πτώσεις καὶ τὰ λοιπὰ γένη· οἶον, *niger, nigra, nigrum*, μέλας, γεν. *nigri, nigrae, nigri*, κτλ. Τίνα δὲ τηροῦσι τὸ *e* πανταχοῦ λέγει ἡ Δ. Γ. §. 37.

Σημ. β'. Κατὰ τὰς δύο ταύτας κλίσεις κλίνεται καὶ τὸ μοναδικὸν ἐπίθετον *satur, satūra, satūrum*, κορεστός, πλήρης.

Σημ. γ'. Ἄχρηστος εἶναι ἡ τοῦ ἄρσενικοῦ ἐνική ὀνομαστικὴ τῶν ἐπιθέτων *celēra, ceterum*, ἕτερος, *ludīcra, ludicrum*, παιγνιώδης, σπανία δὲ ἡ τοῦ *postērus*, ἐπιγενόμενος.

§. 27. Τὰ δὲ τῆς γ' κλίσεως τρικατάληκτα ἐπίθετα λήγουσιν εἰς *er* τὰ ἄρσενικά, εἰς *is* τὰ θηλυκά καὶ εἰς *e* τὰ οὐδέτερα· οἶον, *celer, celeris, celēre*, ταχύς. Τρικατάληκτοῦσι δὲ μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὰς λοιπὰς πτώσεις, ἃς ἔχουσι κοινὰς μετὰ τῶν δικατάληκτων. Καὶ τρικατάληκτα μὲν εἶναι μόνον δεκατρία, ἃ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 59, πλείω δὲ τὰ δικατάληκτα, ὧν τὰ μὲν ἄρσενικά καὶ θηλυκά λήγουσιν εἰς *is*, τὰ δὲ οὐδέτερα εἰς *e*, καὶ κλίνονται κατὰ τὸν ἐπόμενον τρόπον.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὀν. καὶ Κλ.	levis, ελαφρὸς, ελαφρά,	leve, ελαφρόν.
Γεν.	levis	levis
Δοτ.	levi	levi
Αἰτ.	levem	leve
Ἄφ.	levi	levi

Ἄριθμὸς πληθυντικός.

Ὀν. καὶ Κλ.	levēs	levia
Γεν.	levium	levium
Δοτ. καὶ Ἄφ.	levibus	levibus
Αἰτ.	levēs	levia.

Σημ. α. Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ τρικατάληκτα, ἅτινα πάντα, πλὴν ἐνὸς τοῦ *celer* (γεν. *celēris*), ἀποβάλλουσι τὸ *e* ἐν τῇ κλίσει (πρβ. Δ. Γ. §. 37)· οἷον (ἄρσ.) *acer*, (θηλ.) *acris*, (οὐδ.) *acre*, ὄξυς, γεν. *acris*, δοτ. *acri*, αἰτ. *acrem*, ἄφ. *acre* κτλ. Ἔτι δὲ καὶ τὰ τῶν μηνῶν ὀνόματα *September*, *October*, *November*, *December*, τὰ ὁποῖα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εὐρηνται μόνον ἄρσενικὰ (βλ. ἀνωτέρω §. 5)· οἷον *September*, γεν. *Septembris* κτλ. (τουτέστι *mensis*, μὴν), εἰς τὰς λοιπὰς δὲ πτώσεις καὶ θηλυκὰ κατὰ τὸ οὐσιαστικὸν, μεθ' οὗ συντάσσονται· οἷον, *Kalendae Septembres*, αἰ τοῦ σεπτεμβρίου ἢ σεπτεμβριανῆ *Kaléndαι*, *libertate Decembri*, δεκεμβριανῆ ἐλευθερία, παρ' Ὁρατίω. (βλ. Δ. Γ. §. 59 σημ. β').

Σημ. β'. Τινὰ τῶν εἰς *is* καὶ *e* εὐρηνται ἐνίοτε καὶ εἰς *us*, *a*, *um* λήγοντα· οἷον, *hilarus* καὶ *hilaris*, ἱλαρὸς, *imbecillus* καὶ *imbecillis*, ἀσθενής, *imberbus* καὶ *imberbis*, ἀγένειος, *inermis* καὶ *inermis*, ἀοπλος. Τὰ λοιπὰ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 59. σημ. γ'.

Τὰ μονοκατάληκτα ἐπίθετα τῆς κλίσεως ταύτης λήγουσι διαφόρως, ὡς καὶ τὰ οὐσιαστικὰ αὐτῆς. Αἱ συνηθέστεραι δὲ καταλήξεις αὐτῶν ἐν τῇ ὀνομαστικῇ εἶναι αἰ *as* (γεν. *atis*)· ὡς *Arpīnas*, *Arpinatis*, ὁ τῶν Ἀρπίνων κάτοικος, *ns* (γεν. *ntis*)· ὡς *sapiens*, *sapientis*, σοφός, *ax* (*ācis*)· ὡς *audax*, *audācis*, τολμηρὸς, *ix* (*īcis*), ὡς *felix*, *felīcis*, εὐτυχής. Τὰς λοιπὰς βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 60. β'.

Κλίνονται δὲ οὕτως.

Ἀριθμὸς ἐνικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	<i>audax</i> , τολμηρὸς.	<i>prudens</i> , συνετός.
Γεν.	<i>audācis</i>	<i>prudentis</i>
Δοτ.	<i>audaci</i>	<i>prudenti</i>
Αἰτ.	<i>audacem</i> (οὐδ. <i>audax</i>)	<i>prudentem</i> (οὐδ. <i>prudens</i>)
Ἄφ.	<i>audaci</i> (e)	<i>prudenti</i> (e).

Ἀριθμὸς πληθυντικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	<i>audaces</i> (οὐδ. <i>audacia</i>)	<i>prudentes</i> (ia)
Γεν.	<i>audacium</i>	<i>prudentium</i>
Δοτ. καὶ Ἄφ.	<i>audacibus</i>	<i>prudentibus</i>
Αἰτ.	<i>audaces</i> (ia)	<i>prudentes</i> (ia).

Σημ. α'. Τὰ οὐδέτερα ἔχουσι τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ, τὴν δὲ πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν εἰς *ia'* οἶον, *prudencia, audacia*. Μόνον τὸ μονοκατάληκτον ἐπίθετον *vetus*, παλαιός, ἔχει *vetera* πληθ. ὄν. καὶ αἰτ. τοῦ οὐδετέρου γένους. (βλ. §. 14, ἐνθα γίνεται λόγος καὶ περὶ τοῦ διπλοῦ τύπου τῆς ἐνικῆς ἀφαιρετικῆς καὶ γενικῆς πληθυντ. τῶν τῆς κλίσεως ταύτης ἐπιθέτων).

Σημ. β'. Οὐδέτερα πληθυντικὰ ἐπίθετα σχηματίζονται μόνον ἀπὸ τῶν μονοκατάληκτων ἐπιθέτων εἰς *ans, ens, as, rs, ax, ix*, ὀκληγόντων καὶ ἀπὸ τῶν ἀριθμητικῶν εἰς *plex* οἶον, *elegans*, κομψός, οὐδέτερον πληθυντικὸν *elegantia, sapiens*, σοφός, *sapientia, Larinas*, ἡ πόλις, *Larinatia, sollers*, συνετός, *sollertia, concors*, σύμφωνος, *concordia, tenax*, σταθερός, *tenacia, felix*, εὐτυχής, *felicia, atrox*, ἀγριός, *atrocia*. Τὸ *dives* (καὶ συνηρημένως *dis*, γεν. *ditis*) πλούσιος, ἔχει οὐδ. ἐνικὸν *dite* καὶ πληθ. *ditia*. (Περὶ τινῶν ἄλλων βλ. Δ. Γ. §. 60 γ'.)

Σημ. γ'. Ἐπίθετα ἄλλως ἄχρηστα ἐν τῷ πληθυντικῷ τοῦ οὐδετέρου εὐρηνται ἐνίοτε μετὰ οὐδετέρων οὐσιαστικῶν κατὰ δοτικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν πληθυντικὴν οἶον, *supplicibus verbis*, ικετηρίοις λόγοις, *discoloribus signis*, σημείοις ποικίλοις, *puberibus foliis*, φύλλοις ἡβῶσι. (Περὶ τινῶν ἄλλων ἰδιωτισμῶν τῶν ἐπιθέτων βλ. Δ. Γ. §. 60. σ. α—ε.)

Σημ. δ'. Τῶν ἐπιθέτων *primor*, προὔχων, ἐξέχων, *seminex*, ἡμιθανής, *sons*, ἐνοχός, ὡς καὶ τῶν *ceterus, ludicrus*, ἡ ἐν. ὀνομαστικὴ μόνη εἶναι ἄχρηστος. Τὰ δὲ *exlex*, ἄνομος, καὶ *exspes*, ἀνελπής, εὐρηνται μόνον κατ' ὄνομ. καὶ αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικοῦ. Ἐν τῷ πληθυντικῷ μόνον εἶναι ἐν χρήσει τὰ *pauci*, ὀλίγοι, καὶ *plerique*, πλείστοι. Εὐρηνται ὅμως καὶ *pleraque juvenus, nobilitas*, τὸ πλεῖστον τῆς νεολαίας, τῶν εὐγενῶν, καὶ *plerumque*, τὸ πλεῖστον μέρος. Ὅλως ἄκλιτα εἶναι τὰ *frugi*, ἀγαθός, καὶ *nequam*, οὐτιδανός.

Περὶ συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν ἐπιθέτων.

§. 28. Τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ ἐπίθετα σχηματίζονται ἀπὸ τῶν θετικῶν ἐπιθέτων· ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου τῆς μετοχῆς, ὅταν οὗτοι ἔχωσιν ἀπλῶς ἐπιθετικὴν σημασίαν.

Καὶ τὰ μὲν συγκριτικὰ εἶναι δικατάληκτα ἐπίθετα καὶ σχηματίζονται προσθέσει τῆς καταλήξεως *or* καὶ *us* εἰς τὴν πτώσιν τοῦ θετικοῦ ἐπιθέτου, τὴν εἰς *i* λήγουσαν. Καὶ ἡ μὲν *or* κατάληξις εἶναι κοινὴ ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν, ἡ δὲ *us* οὐδέτερον· οἶον, ἀπὸ τοῦ *probus* (γεν. *probi*), ἀγαθός, γίνεται τὸ ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν συγκριτικὸν ἐπίθετον *probior* καὶ τὸ οὐδέτερον *probius*· ἀπὸ τοῦ *niger* (γεν. *nigri*), μέλκς, *nigrior*, *nigrius*· *sapiens* (δοτ. *sapienti*), σοφός, *sapientior*, *sapientius*· *felix* (δοτ. *felīci*), εὐτυχής, *felicior*, *felicius*.

Κλίνονται δὲ ἀμφότερα κατὰ τὴν γ' κλίσιν· οἶον,

Ἀριθμὸς ἐνικός.

Ὦν. καὶ Κλ.	<i>probior</i>	<i>probius</i>
Γεν.	<i>probiōris</i>	<i>probiōris</i>
Δοτ.	<i>probiori</i>	<i>probiori</i>
Αἰτ.	<i>probiorem</i>	<i>probius</i>
Ἄφ.	<i>probiore (i)</i>	<i>probiore (i)</i>

Ἀριθμὸς πληθυντικός.

Ὦν. Αἰτ.) καὶ Κλ.)	<i>probiores</i>	<i>probiora</i>
Γεν.	<i>probiorum</i>	<i>probiorum</i>
Δοτ. καὶ Ἄφ.	<i>probioribus.</i>	<i>probioribus.</i>

Τὰ δὲ ὑπερθετικά εἶναι τρικατάληκτα καὶ σχηματίζονται προστιθεμένων εἰς τὴν αὐτὴν τοῦ θετικοῦ πτώσιν, τὴν εἰς *i* λήγουσαν, τῶν καταλήξεων *ssimus*, *ssima*, *ssimum*· ὧν τὰ μὲν εἰς *ssimus* καὶ *ssimum* λήγοντα εἶναι ἀρσενικά καὶ οὐδέτερα καὶ κλίνονται κανονικῶς κατὰ τὴν β' κλίσιν, τὰ δὲ εἰς *ssima* εἶναι θηλυκά καὶ κλίνονται κατὰ τὴν α', ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ἐπίθετα· οἶον, *probus* (γεν. *probi*), ὑπερθετικὸν *probissimus*, *a*, *um*, *sapiens* (δοτ. *sapienti*), *sapientissimus*, *a*, *um*.

Σημ. α'. Τὰ τῆς β' καὶ γ' κλίσεως ἐπίθετα εἰς *er* σχηματίζουσι τὰ ὑπερθετικά εἰς *rimus*, *rima*, *rimum*, προστιθεμένων τούτων τῶν καταλήξεων εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ θετικοῦ ἐπιθέτου ἀμετάβλητον· οἶον, ἀπὸ τῶν ὀνομαστικῶν *liber* (γεν. *liberi*), ἐλεύθε-

ρος καὶ *niger* (γεν. *nigri*), μέλας, γίνονται τὰ ὑπερθετικά *liberrimus*, *a*, *um*, καὶ *nigerrimus*, *a*, *um*. Οὕτω σχηματίζονται καὶ τὰ *veterrimus* καὶ *prosperrimus* ἀπὸ τῶν *vetus*, ἀρχαῖος, καὶ *prosperus*, εὐτυχής. Τὸ δὲ *matūrus* ἔχει ὑπερθετικὸν *maturrimus* καὶ *maturissimus*.

Σημ. β'. Τὰ *facilis*, εὐκόλος, *difficilis*, δύσκολος, *gracilis*, ἰσχνός, *humilis*, ταπεινός, *similis*, ὅμοιος, *dissimilis*, ἀνόμοιος, σχηματίζουσι τὰ ὑπερθετικά ἀποβολῇ τῆς καταλήξεως *is*, καὶ προσλήψει τῶν καταλήξεων *limus*, *lima*, *limum*· οἶον, *facillimus*, *a*, *um*, *humillimus*, *a*, *um* κτλ. Τούτοις ἠκολούθησε καὶ τὸ *imbecillis*, ἔχον ὑπερθετικὸν *imbecillimus*, ὕπερ ὅμως σχηματίζει καὶ ἀπὸ τοῦ ἐτέρου τύπου τῆς ὀνομαστικῆς *imbecillus*, *imbecillissimus*, *a*, *um*. Τὰ λοιπὰ τῶν εἰς *lis* ἔχουσι τὸν συνήθη τοῦ ὑπερθετικοῦ τύπον.

Σημ. γ'. Οἱ ἀρχαιότεροι γράφουσι *probissimus*, *nigerrumus* ἀντὶ *probissimus*, *nigerrimus*. (Ἄλλὰ περὶ τῆς ἐναλλαγῆς ταύτης τοῦ *i* καὶ *u* ἐν τοῖς ὑπερθετικοῖς καὶ ἀλλαγῶν βλ. Δ. Γ. §. 5. α. σημ. ε.)

§. 29. Ἀνωμάλως σχηματίζουσι τοὺς βαθμοὺς τῆς παραθέσεως τὰ ἀπὸ τῶν ῥημάτων *dico*, λέγω, *facio*, ποιῶ, *volo*, θέλω, σύνθετα ἐπίθετα· οἶον, *maledicus*, κακολόγος, *munificus*, ἐλευθέριος, *benevolus*, εὖνους· ἐπειδὴ τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικά τούτων εἶναι *maledicentior*, *us*, *maledicentissimus*, *a*, *um*, *munificentior*, *munificentissimus* κτλ., ὡς ἀνῆλθον τὰ θετικά εἰς *dicens*, *ficens*, *volens* (*maledicens*, *munificens*, *benevolens*).

Ἔτι δὲ καὶ τὰ ἐξῆς σχηματίζουσιν ἀνωμάλως τοὺς βαθμοὺς τῆς παραθέσεως, τινὰ δὲ καὶ ἀπ' ἄλλης ῥίζης.

<i>bonus</i> , ἀγαθός,	<i>melior</i> , <i>us</i> ,	<i>optimus</i> , <i>a</i> , <i>um</i> .
<i>malus</i> , κακός,	<i>pejor</i> , <i>pejus</i> ,	<i>pessimus</i> .
<i>magnus</i> , μέγας,	<i>major</i> , <i>us</i> ,	<i>maximus</i> .
<i>parvus</i> , μικρός,	<i>minor</i> , <i>us</i> ,	<i>minimus</i> .
<i>nequam</i> (ἄκλ.), φαῦλος,	<i>neqvior</i> , <i>us</i> ,	<i>neqvissimus</i> .
<i>frugi</i> (ἄκλ.), σώφρων,	<i>frugalior</i> , <i>us</i> ,	<i>frugalissimus</i> .
<i>multus</i> , πολλός,	<i>plus</i> , <i>plures</i> , <i>plura</i> , <i>plurimi</i> , <i>plurique</i> .	

senex, γέρον,	senior, us,	λείπει.
juvenis, νέος,	junior, us,	λείπει.

Σημ. Τῶν συγκριτικῶν τοῦ multus εἶναι ἐν χρήσει ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ μόνον ἢ ὄνομ. καὶ αἰτιατικῇ τοῦ οὐδετέρου plus, καὶ ἢ γενικῇ pluris, ὡς γενικῇ τῆς τιμῆς ἢ ἀξίας, περὶ ἧς ἔσται λόγος ἐν τῷ συντακτικῷ, ὃ δὲ πληθυντικὸς εἶναι ὅλος εὐχρηστος. Ἄντὶ plura εὔρηται καὶ pluria. Ἀπὸ δὲ τοῦ plures, πλείονες, σχηματίζεται complures, συμπλείους, complura (καὶ σπαν. compluria), γεν. complurium.

Τὰ ἐξῆς, διότι ἔχουσιν ἄχρηστον τὸ θετικὸν ἐπίθετον, σχηματίζουσι τοὺς βαθμοὺς τῆς παραθέσεως ἀπὸ συστοίχων προθέσεων ἢ ἐπιρρημάτων.

citra, ἐπιτάδε,	citerior, us, ἐγγύτερος,	citimus, a, um
extra, ἔξω.	exterior, ἐξώτερος,	extrēmus, extimus
infra, κάτω,	inferior, κατώτερος,	infimus καὶ imus
intra, ἐνδον.	interior, ἐνδότερος,	intimus
prope, πλησίον,	propior, πλησιέστερος,	proximus
post, ὕστερον,	posterior, ὕστερος,	postremus
supra, ἄνω,	superior, ἀνώτερος,	supremus, summus
ultra, πέραν,	ulterior, πορρωτέρος,	ultimus
	prior, πρότερος,	primus, πρῶτος
	deterior, χείρων,	deterimus
	ocior, θάσσων,	ocissimus
	potior, κρείσσων,	potissimus.

Σημ. Τινῶν ἐκ τούτων εὔρηται καὶ θετικὸν ἐπίθετον εἰς τινὰς μόνον πτώσεις καὶ γένη· οἶον, exteri, ἐξωτερικοὶ, ξένοι, (exteræ nationes, externa regna), inferum, μόνον ἐν τῇ φράσει, mare inferum, τυρρηνικὴ θάλασσα, inferi οἱ ἐν τῷ ἄδει, infera flumina, οἱ τοῦ ἄδου ποταμοὶ, inferes partes, τὰ ὑπὸ τὴν γῆν· posterus σημαίνει ἐπόμενον ἢ προσεχῆ κατὰ χρόνον· ὡς porterum diem, τὴν ἐπιούσαν, postera nocte· Posterī, μεταγενέστεροι, τὸ δὲ ὑπερθετικὸν postumus, ὀψιγενής, filius postumus, ὁ μετὰ τὴν τελευταίην τοῦ πατρὸς γυννηθεὶς υἱός. Superum, εὔρηται μόνον ἐν τῇ φράσει,

mare superum, τὸ ἀδριατικὸν πέλαγος, Superi, οἱ οὐράνιοι, superi, τὰ ὑπὲρ τὴν γῆν.

§. 30. Τινὰ τῶν ἐπιθέτων οὐδόλως σχηματίζουσι βαθμοὺς παραθέσεως, διότι σημαίνουσι πράγματα ἢ τάξιν τινὰ, ἐν ᾗ δὲν ὑπάρχει διαφορὰ βαθμῶν, οὐδὲ δυνατόν εἶναι νὰ ἐννοηθῇ· οἶον, aureus, χρυσοῦς, καὶ πάντα τὰ ὕλην σημαίνοντα, pedester, πεζὸς, æstivus, θερινὸς, vivus, ζωντανὸς, sospes, σῶς, merus, ἀκέραιος, memor, μνήμων. Ἄλλα πάλιν δὲν σχηματίζουσι παραθετικά πρὸς ἀποφυγὴν κακοφωνίας· οἶον τὰ πρὸ τῆς καταλήξεως us φωνῆν ἔχοντα, ὡς idoneus, ἐπιτηδεύς, dubius, ἀμφίβολος (εὐρηται ὅμως ἀπὸ τοῦ assiduus, διηνεκὴς, assiduissimus, ἀπὸ τοῦ strenuus, δραστήριος, strenuissimus, ἀπὸ τοῦ egregius, ἐξάριτος, egregior, egregiissimus καὶ ἀπὸ τοῦ pius, εὐσεβής, piissimus)· ἔτι δὲ καὶ πλείστα τῶν ἀπὸ ῥημάτων καὶ οὐσιαστικῶν συνθέτων· οἶον, τὰ ἀπὸ τοῦ gero καὶ fero καὶ τῶν εἰς ïcus, alis ἢ aris, ïlis, ulus, timus, ïmus, ivus, orus ληγόντων ἐπιθέτων· οἶον, civïcus, πολιτικὸς, naturālis, φυσικὸς, hostilis, ἐχθρικὸς κτλ. Ἄλλα τινὰ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 67.

Τῶν ἐξῆς ἐπιθέτων τὸ συγκριτικὸν εἶναι ἄχρηστον, εὐχρηστον δὲ τὸ ὑπερθετικόν· falsus, ψευδής, inclïtus, περίφημος, novus, νέος, sacer, ἱερός, vetus, ἀρχαῖος, καὶ τινες μετοχαί, περὶ ὧν βλ. Δ. Γ. §. 68. (Doctus, πεπαιδευμένος, σχηματίζει doctior, doctissimus).

Ῥηματικῶν τινῶν ἐπιθέτων εἰς ïlis (bilis) ληγόντων τὸ μὲν ὑπερθετικὸν εἶναι ἄχρηστον, εὐχρηστον δὲ τὸ συγκριτικόν· οἶον, agïlis, εὐκίνητος, docilis, εὐδίδακτος, credibilis, πιστευτός, probabilis, πιθανός· ἔτι δὲ καὶ τῶν ater, μέλας, cæcus, τυφλός, jejūnus, νηστis, surdus, κωφός, teres, στρογγύλος καὶ τινὰ ἄλλα.

Ὅταν δὲ ἦναι ἀναγκαῖον νὰ δηλωθῇ ἡ παράθεσις τῶν μὴ ἔχόντων ἐν χρήσει τὸν τοῦ συγκριτικοῦ καὶ ὑπερθετικοῦ τύπον, τότε γίνεται αὐτὴ διὰ περιφράσεως· διὰ μὲν τὸ συγκριτικὸν προστιθεμένου εἰς τὸ θετικὸν ἐπίθετον τοῦ ἐπιρρήματος magis, μάλλον, διὰ δὲ τὸ ὑπερθετικὸν τοῦ maxime· οἶον, magis mirus, θαυμαστότερος, maxime (ἢ ἐνίοτε summe) mirus, θαυμαστότατος. Οὕτω καὶ πρὸς ἀποφυγὴν κακοφωνίας magis idoneus, ἐπιτηδειότερος, maxime idoneus, ἐπιτηδειότατος.

Σημ. Οἱ ποιηταὶ μεταχειρίζονται τὴν περιφρασιν ταύτην καὶ ὅπου ἄλλως δὲν ἦτον ἀναγκασία. Ἡ δὲ διὰ τῆς προθέσεως per ἐπίτασις ἐπιθέτων τινῶν, ὡς percommodus, λίαν κατάλληλος, εἶναι ἐν χρήσει καὶ παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι, ἡ δὲ διὰ τῆς præ, ὡς prægelidus, λίαν ψυχρὸς, παρὰ ποιηταῖς μόνον. Τὰ οὕτως ἐπιτεινόμενα ἐπίθετα δὲν σχηματίζουσι βαθμοὺς παραθέσεως πλὴν τοῦ præclārus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΩΝ.

§. 31. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ τῆς λατινικῆς γλώσσης καὶ οἱ δι' ὧν ταῦτα σημαίνονται ἀριθμητικοὶ χαρακτῆρες εἶναι τὰ ἑξῆς.

I. unus, una, unum.	XVIII. duodeviginti ἢ (σπανιώτερον) decem et octo.
II. duo, duæ, duo.	XIX. undeviginti ἢ (σπαν.) decem et novem.
III. tres, tria.	XX. viginti.
IV. quattuor.	XXI. unus (a, um) et viginti ἢ viginti unus (a, um).
V. quinque.	XXII. duo (duæ) et viginti ἢ viginti duo (duæ) κ.τ.λ.
VI. sex.	XXV. quinque et viginti ἢ viginti quinque.
VII. septem.	XXVIII. duodetriginta ἢ (σπανιώτερον) octo et viginti ἢ viginti octo.
VIII. octo.	XXIX. undetriginta ἢ (σπαν.) novem et viginti, ἢ viginti novem.
VIII ἢ IX. novem.	XXX. triginta κ.τ.λ. ὡς ἐπὶ τοῦ viginti.
X. decem.	XXXIX. undequadraginta ἢ σπαν.
XI. undecim.	
XII. duodecim.	
XIII. tredecim ἢ decem et tres (tres et decem).	
XIV. quattuordécim.	
XV. quindecim.	
XVI. sedecim (sexdecim, decem et sex).	
XVII. decem et septem ἢ septendecim (septem et decem).	

νιὼτ.) novem et triginta, ἢ triginta novem.	tuor, centum viginti quattuor CC. ducenti, ae, a.
XL. quadraginta.	CCC. trecenti, ae, a.
L. quinquaginta.	CCCC. quadrigenti, ae, a.
LX. sexaginta.	IO ἢ D. quingenti, ae, a.
LXX. septuaginta.	DC. sexcenti, ae, a.
LXXX. octoginta.	DCC. septingenti, ae, a.
XC. nonaginta.	DCCC. octigenti, ae, a.
XCVIII. nonaginta octo, ἢ octo et nonaginta.	DCCCC. nongenti, ae, a. CIO ἢ M. mille.
XCIX ἢ IC nonaginta novem, novem et nonaginta, un- decentum.	CIOCIO ἢ MM. duo millia κ ε. IOO. quinque millia. IOOCIOCIIO ἢ IOOIII septem millia.
C. centum.	CCIOO. decem millia.
CI. centum et unus ἢ centum unus	IOOO. quinquaginta millia.
CII. centum et duo ἢ centum duo.	CCCCIOOO. centum millia.
CXXIV. centum et viginti quat-	

Σημ. α΄. Οἱ λατινικοὶ ἀριθμητικοὶ χαρακτῆρες, πλὴν τοῦ M ἀρχικοῦ γράμματος τοῦ mille, εἶναι σημεῖα ἀπλῶς, οὐχὶ δὲ γράμματα. Πᾶς μικρότερος ἀριθμὸς, εἰς τὰ ἀριστερὰ μεγαλύτερου γραφόμενος, ἀφαιρεῖται· οἷον IV=4, IX=9, XL=40. Μία γραμμὴ I μεθ' ἑνὸς O ἀντεστραμμένου (IO) σημαίνει 500· ἐν δ' ἕκαστον O, εἰς τὰ δεξιὰ ταύτης προστιθέμενον, ἀντιστοιχεῖ πρὸς ἓν μηδενικὸν τοῦ ἡμετέρου ἀριθμητικοῦ συστήματος· ὅθεν IOO=5,000, IOOO=50,000. Ὁ ἀριθμὸς διπλασιάζεται, ὅταν προστιθῆνται εἰς τὰ ἀριστερὰ τῆς γραμμῆς ταύτης τόσα C, ὅσα εἶναι καὶ εἰς τὰ δεξιὰ αὐτῆς· ὅθεν CIO=1,000, CCIOO=10,000, CCCIOOO=100,000. κτλ.

Σημ. β΄. Ἐκ τῶν παραδειγμάτων τούτων γίνεται δῆλον, ὅτι ἀπὸ τοῦ 20 μέχρι τῶν 100 ἢ προηγούνται αἱ δεκάδες τῶν μονάδων ἄνευ τοῦ συνδέσμου et (καὶ), ἢ προηγούνται αἱ μονάδες καὶ ἔπονται αἱ δεκάδες μετὰ τὸν et. Οἱ ἀριθμοὶ 28, 29, 38, 39 καὶ λοιποὶ τοιοῦτοι, δηλοῦνται συνηθέστερον διὰ τῶν ἐξ ἀφαιρέσεως ἀπὸ τῆς προσεχοῦς δεκάδος γινομένων ἐκφράσεων· οἷον, undetriginta=29 ἢ τριάκοντα πλὴν ἑνός, duodetriginta=28, τριάκοντα πλὴν δύο. Αἱ

ἑκατοντάδες προηγοῦνται τῶν δεκάδων, αἵτινες ἔπονται μετὰ τοῦ *et* ἢ ἄνευ τούτου, καὶ αὗται πάλιν τῶν μονάδων ὡς, *centum et sexaginta sex* = 166.

Σημ. γ'. Ἐν ἑκατομμύριον δηλοῦται διὰ τῆς φράσεως δεκάκις 100,000 ὄϊον, *decies centum* (ἢ *centēna*) *millia* = $10 \times 100,000$. Πλέον δὲ τούτου σημαίνεται διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ *centum millia*, προηγουμένου πάντοτε τοῦ σημαίνοντος τὸ πλῆθος τῶν ἑκατομμυρίων ἀριθμοῦ. βλ. Δ. Γ. §. 78.

§. 32. Ἐξ ὄλων τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν κλιτὰ εἶναι τὰ πρῶτα τρία, καὶ αἱ ἑκατοντάδες ἀπὸ τῶν *ducenti* καὶ ἐξῆς, κλινόμεναι μόνον ἐν τῷ πληθυντικῷ τῆς α' καὶ β' κλίσεως ὡς καὶ τὰ λοιπὰ τρι-κατάληκτα ἐπίθετα. Οἱ πρῶτοι τρεῖς ἀριθμοὶ κλίνονται οὕτως.

Ἀριθμὸς ἐνικός.

Πληθυντικός.

Ὄν.	<i>unus, una, unum</i> , εἷς.	<i>unī, unā, una</i>
Γεν.	<i>unīus</i>)	<i>unōrum, ārum, ōrum</i>
Δοτ.	<i>unī</i>) καὶ διὰ τὰ τρία γένη.	
Αἰτ.	<i>unum, unam, unum</i>	<i>unos, unas, una</i>
Ἄφ.	<i>uno, unā, uno</i>	<i>unis.</i>

Τὰ *duo*, δύο, καὶ *tres*, τρία, εἶναι μόνον πληθυντικά.

Ὄν. πληθ.	<i>duo</i> ἄρσ. καὶ οὐδ.	<i>duā, θηλυκὸν, tres, οὐδ. tria</i>
Γεν.	<i>duōrum</i>	<i>duārum, trium</i>
Δοτ. καὶ Ἄφ.	<i>duōbus</i>	<i>duābus, tribus</i>
Αἰτ.	<i>duo</i> καὶ <i>duos</i> .	<i>duas, tres, tria.</i>

Σημ. Ὁ πληθυντικὸς τοῦ *unus* εὔρηται πάντοτε μετὰ πληθυντικῶν οὐσιαστικῶν καὶ σημαίνει, μόνον· οἶον, *unī Svevi*, οἱ Σουηβοὶ μόνον, παρὰ Καίσαρι. Κατὰ τὸ *duo* κλίνεται καὶ τὸ *ambo*, ἄμφω, οὗ ἢ τοῦ ἀρσενικοῦ αἰτιατικῆ εἶναι *ambo* καὶ *ambos*. Ἡ γενικὴ *duorum* εὔρηται καὶ *duum*, μάλιστα ἐν τῇ φράσει *duum millium*. Τὸ *mille* εἶναι ἄκλιτον καὶ ἐν χρήσει ὡς οὐσιαστικὸν ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ μόνον κατ' ὀνομαστικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν συνήθως· τὸ δὲ πληθυντικὸν αὐτοῦ *millia* (καὶ *milia*) εἶναι κλιτὸν (γεν. *millium*, δοτ. *millibus* κτλ.), τὸ δὲ ἀριθμούμενον ἀντικείμενον ἔπεται κατὰ γενικὴν πληθυντικὴν· οἶον, *mille passuum*, χίλια βήματα, *sex*

millia peditem, ἕξ χιλιάδες πεζοί. Περὶ τινῶν ἄλλων συντάξεων τούτου βλ. Δ. Γ. §. 72.

§. 33. Ἐκ τῶν ἀπολύτων γίνονται τὰ τακτικά, τὰ ὅποια εἶναι ἐπίθετα τρικατάληκτα, κλινόμενα κατὰ τὴν ἁ καὶ β' κλίσειν.

1. primus, a, um, πρῶτος (κυρίως ὑπερθετικὸν τοῦ συγκριτικοῦ prior, πρότερος, βλ. ἀνωτέρω §. 29).
2. secundus, a, um, δεύτερος (ἢ alter, ὁ ἕτερος, ἐπὶ δύο συνήθως λεγόμενον).
3. tertius.
4. qvartus.
5. qvintus.
6. sextus.
7. septīmus.
8. octāvus.
9. nonus.
10. decīmus.
11. undecimus.
12. duodecimus.
13. tertius decimus (ἢ σπαν. decimus et tertius κ. ε.).
14. qvartus decimus.
15. qvintus decimus.
16. sextus decimus.
17. septimus decimus.
18. duodevicesimus (σπαν. octavus decimus).
19. undevicesimus (σπανιώτερον nonus decimus).
20. vicesimus (ἢ vigesimus).
21. unus et vicesimus (unaët-vicesima, unumetvicesi-
- mum), σπαν. primus et vicesimus, vicesimus primus.
22. alter (σπαν. secundus) et vicesimus, vicesimus alter, ἢ duoetvicesimus (duoetvicesima, duoetvicesimum).
23. tertius et vicesimus, vicesimus tertius.
24. qvartus et vicesimus, vicesimus qvartus κ. ε.
28. duodetricesimus (σπαν. octavus et vicesimus, vicesimus octavus).
29. undetricesimus, σπαν. nonus et vicesimus, vicesimus nonus.
30. tricesimus (tricesimus).
31. primus et tricesimus, tricesimus primus ἢ unusettricesimus κ. ε. ὡς ἐπὶ τοῦ vicesimus.
38. duodeqvadragesimus, σπαν. octavus et tricesimus ἢ tricesimus octavus.
39. undeqvadragesimus, σπαν. nonus et tricesimus ἢ tricesimus nonus.
40. qvadragesimus.
50. qvinqvagesimus.
60. sexagesimus.

70. septuagesimus.	400. qvadringentesimus.
80. octogesimus.	500. qvingentesimus.
90. nonagesimus.	600. sexcentesimus.
100. centesimus.	700. septingentesimus.
101. centesimus primus.	800. octingentesimus.
110. centesimus decimus.	900. nongentesimus.
124. centesimus vicesimus qvartus κ. έ.	1000. millesimus, κ. έ. μετὰ ἐπιφρήμάτων οἶον,
200. ducentesimus.	10000. decies millesimus.
300. trecentesimus.	

Σημ. Τὸ unus ἐν τῷ unusetvicesimus εἶναι κλιτόν· εὔρηται ὁμοῦς καὶ συντετμημένον un (θηλ. unetvicesima), ὅτε τὸ un μένει ἀμετάβλητον ὡσαύτως καὶ τὸ duo ἐν τοῖς duoetvicesimus καὶ τοῖς τοιοῦτοις μένει ἄκλιτον. Πᾶς δεῦτερος σημαίνεται διὰ τοῦ ἐπιθέτου alternus· οἶον, alternis diebus, κατὰ πᾶσαν δευτέραν ἡμέραν. Πᾶς (ἢ ὁ ἀέιποτε) τρίτος, τέταρτος κτλ. σημαίνεται διὰ τῶν λέξεων tertius quisque, qvartus quisque κ. έ. Ἀριθμὸς τις ἐνιαυτῶν δηλοῦται διὰ τῆς λέξεως annus, ἔτος, μετὰ τακτικῶν ἀριθμητικῶν οἶον, annus millesimus octingentesimus qvinqvagesimus primus=1851. Ἐν τούτοις ὁ σύνδεσμος et προστίθεται ἐνίοτε, συνήθως ὁμοῦς παραλείπεται.

§. 34. Τὰ διαιρητικά (distributiva) εἶναι ὡσαύτως τρικατάληκτα καὶ κλίνονται μόνον εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν κατὰ τὴν α' καὶ β' κλίσιν· ἢ γενικὴ πληθυντικὴ αὐτῶν καταλήγει πολλακίς εἰς um ἀντὶ ὀrum κατὰ τὸν §. 10. σ. δ'. Εἶναι δὲ ταῦτα.

1. singuli, singulae, singula,	9. novēni.
ἀνὰ ἓνα, μίαν, ἕν.	10. deni.
2. bini, æ, a, ἀνὰ δύο.	11. undēni.
3. terni (trini).	12. duodeni.
4. qvaterni.	13. terni deni.
5. qvini.	14. qvaterni deni κ. έ.
6. seni.	18. octoni deni ἢ duodeviceni.
7. septēni.	19. noveni deni ἢ undeviceni.
8. octōni.	20. vicēni.

21. viceni singuli.	300. treceni.
22. viceni bini κ. ε.	400. qvadringeni.
30. triceni.	500. qvingeni.
40. qvadrageni.	600. sexceni.
50. qvinqvageni.	700. septingeni.
60. sexageni.	800. octingeni.
70. septuageni.	900. nongeni.
80. octogeni.	1000. singula millia (ἢ μόνον millia).
90. nonageni.	2000. bina millia.
100. centeni.	10000. dena millia κτλ.
200. duceni.	

Σημ. α'. Περὶ τῆς χρήσεως καὶ συντάξεως αὐτῶν βλ. Δ. Γ. §. 76. Περὶ δὲ τῶν ἀριθμητικῶν ἐπιρρήματων ἔσται κατωτέρω λόγος ἐν §. 84. β'.

Σημ. β'. Ἀπὸ τινῶν ἀριθμῶν παράγονται τὰ εἰς plex (πλους) πολλαπλασιαστικά ἐπίθετα, τὰ ὅποια κλίνονται κανονικῶς κατὰ τὴν γ' κλίσιν· οἷον τὰ simplex, ἀπλοῦς, duplex, διπλοῦς, triplex, τριπλοῦς, qvadruplex, τετραπλοῦς, qvincuplex, πενταπλοῦς, septemplex, ἑπταπλοῦς, decemplex, δεκαπλοῦς, centuplex, ἑκατονταπλοῦς. Τὰ δὲ εἰς plus (ὡς simplus, duplus, triplus, qvaturplus, octuplus) εἶναι οὐδέτερα μόνον, σημαίνοντα μέγεθος ἐτέρου διπλάσιον, τριπλάσιον κτλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ.

§. 35. Αἱ ἀντωνυμίαι εἶναι προσωπικαί, δεικτικαί, αὐτοπαθεῖς, ἀναφορικαί, ἐρωτηματικαί καὶ ἀόριστοι.

Καὶ αἱ μὲν προσωπικαί κλίνονται οὕτως.

Ἀριθμὸς ἐνικός.

Ὄν.	ego, ἐγώ.	tu, σύ.	ἐλλείπει.
Γεν.	(mei)	(tui)	sui
Δοτ.	mihi καὶ mi	tibi	sibi
Αἰτ.	me	te	se
Ἀφ.	me	te	se

Ἀριθμὸς πλῆθυντικός.

Ὀν. καὶ Αἰτ.	nōs	vōs	
Γεν.	(nostrum)	(vestrum)	ὡς ὁ ἐνικός.
Δοτ. καὶ Ἄφ.	nōbis	vōbis.	

Σημ. α'. Ἄντι τῆς ἐν. καὶ πληθ. γενικῆς τῶν ἀντωνυμιῶν τούτων εἶναι ἐν χρῆσει ἢ αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι meus, tuus, suus, noster, vester, ἢ ἡ γενικὴ τοῦ οὐδετέρου γένους τῶν αὐτῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν, mei, tui, sui, nostri, vestri· αἱ δὲ γενικαὶ nostrum καὶ vestrum εὐρηνται μόνον εἰς τινὰς φράσεις, περὶ ὧν ἔσται λόγος ἐν τῷ συντακτικῷ.

Σημ. β'. Εἰς πάσας τὰς πτώσεις τῶν ἀντωνυμιῶν τούτων, πλὴν τῶν tu, sui, nostrum καὶ vestrum, προστίθεται ἐνίοτε τὸ ἀχώριστον μόριον met, δι' οὗ ἀντιτίθεται μετ' ἐμφάσεως ἐν πρόσωπον πρὸς ἕτερον οἶον, egomet, ἐγὼ αὐτός, mihimet, temet, semet, κτλ· ἢ δὲ tu ἐπιτεινομένη γίνεται tutē καὶ tutemet. Ὡσαύτως καὶ ἡ αἰτ. καὶ ἀφ. meme, tete, sese.

Σημ. γ'. Μόνη ἡ tu καὶ vos εἶναι ὀνομαστικὴ καὶ κλητικὴ ἢ αὐτῇ, αἱ λοιπαὶ δὲν ἔχουσι κλητικὴν. Ἡ δὲ τοῦ γ' προσώπου εἶναι ἡ αὐτῇ καὶ αὐτοπαθῆς ἀντωνυμία· ἐπειδὴ ἕτερον τύπον ἢ λατινικὴ γλῶσσα δὲν ἔχει δι' αὐτὴν· διὸ καὶ τινες θεωροῦσι ταύτην μόνον ὡς αὐτοπαθῆ ἀντωνυμίαν (βλ. Δ. Γ. §. 85).

§. 36. Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι ἡ hic, οὗτος, iste, ὅδε, αὐτός, ille, ἐκεῖνος, is, αὐτός, idem, ὁ αὐτός, ipse, ὁ ἴδιος. Εἰς ταύτας ἀνάγονται καὶ ἡ alius, ἄλλος, καὶ alter, ὁ ἕτερος. Κλίνονται δὲ ὡς ἐφεξῆς.

1) Ἡ hic, οὗτος.

Ἀριθμὸς ἐνικός.

Ὀν.	hic, οὗτος.	haec, αὕτη.	hoc, τοῦτο.
Γεν.	huius	) κοινὰ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.	
Δοτ.	huic		
Αἰτ.	hunc	hanc	hoc
Ἄφ.	hoc	hac	hoc

Ἄριθμὸς πληθυντικός.

Ὄν.	hi	hae	haec
Γεν.	horum	harum	horum
Δοτ. καὶ Ἄφ.	his	κοινὴ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.	
Αἰτ.	hos	has	haec.

Σημ. Εἰς τὰς εἰς m καὶ s ληγούσας πτώσεις προστίθεται ὡς προσχηματισμὸς τὸ μόριον ce, μᾶλλον ἐπιτεῖνον τὴν δεξιῖν' οἶον, hujusce, hosce, horunce, τουτουῦ, τουτονί. Εἰς δὲ τὰς εἰς c ληγούσας προσετίθετο τὸ πάλαι e μετὰ τὸ c' ὡς hicc, huncce, huice.

2) Ἡ iste, ἔδε, αὐτός.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὄν.	iste, αὐτός,	ista, αὐτή,	istud, αὐτό.
Γεν.	istius)	κοινὰ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.	
Δοτ.	isti		
Αἰτ.	istum	istam	istud
Ἄφ.	isto.	ista.	isto.

Ὁ πληθυντικὸς κλίνεται κατὰ τὴν α' καὶ β' κλίσει κανονικῶς. Κατὰ τὸ iste κλίνεται καὶ ἡ ille, ἐκεῖνος, illa, ἐκεῖνη, illud, ἐκεῖνο, καὶ ἡ ipse, ipsa, ipsum, ὁ ἴδιος, ἧς ἡ οὐδετέρα λήγει εἰς m, οὐχὶ δὲ εἰς d.

Σημ. α'. Τοῦ ἀρχαίου τύπου ollus ἀντὶ ille, εὔρηται παρὰ Βιργιλίῳ ἢ ἐν. δοτικῇ καὶ πληθ. ὀνομαστικῇ olli. Αἱ δὲ iste καὶ ille δέχονται ἐνίοτε τὸν προσχηματισμὸν c καὶ σπανίως τὸν ce' οἶον, istic istaec, istuc καὶ istoc, illic, illaec, illuc καὶ illoc, κλινόμενα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ, αἰτιατικῇ καὶ ἀφαιρετικῇ ὡς ἡ hic.

Σημ. β'. Ἡ ipse (καὶ παρὰ κωμικοῖς ipsus) εἶναι σύνθετος ἐκ τῆς is καὶ pse, ὡς ἡ idem ἐκ τῆς is καὶ dem. Οἱ ἀρχαῖοι τύποι ea-pse eam-pse καὶ eo-pse ἀντὶ ipsa, ipsam καὶ ipso εὔρηται παρὰ Πλάτῳ.

3) Ἡ is, ea, id, αὐτός.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὄν.	is, αὐτός,	ea, αὐτή,	id, αὐτό.
Γεν.	ejus)	κοινὰ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.	
Δοτ.	ei		

Αἰτ.	eum	eam	id
Ἄφ.	eo	eā	eo
Ἄριθμὸς πληθυντικός.			
Ὀν.	ii καὶ ei	cae	ea
Γεν.	eōrum	eārum	eōrum
Δοτ. καὶ Ἄφ. iis καὶ eis κοινὴ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.			
Αἰτ.	eos	eas	ea

Κατὰ τὸν τύπον τοῦτον κλίνεται καὶ ἡ ἀπὸ ταύτης καὶ τοῦ ἐπιτακτικοῦ μορίου *dem* σύνθετος *īdem* (ἀντὶ *is-dem*), *eādem*, *īdem*, τηρουμένου τοῦ μορίου ἀμεταβλήτου εἰς πάσας τὰς πτώσεις.

Σημ. α'. Ἡ ὀνομαστικὴ πληθυντικὴ *ei*, εἶναι σπανία, ἡ δὲ *iis* εὐρηγται συγχρότερον ἢ ἡ *eis*.

Σημ. β'. Ἐκ τῶν μορίων *ecce* καὶ *en* (ἰδοῦ, ἦν) καὶ τῆς αἰτιατικῆς τοῦ ἄρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ τῶν ἀντωνυμιῶν *is* καὶ *ille* προήλθον οἱ ἐν τῇ συνηθείᾳ εὐχρηστοὶ τύποι *eccum*, *eccam*, *eccos*, *eccas*, *ellum*, *ellam*, *ellos*, *ellas*, οἵτινες ἀπαντῶνται παρὰ τοῖς κωμικοῖς Πλάτῳ καὶ Τερεντίῳ.

Ἡ *alius*, *alia*, *aliud*, ἄλλος, κλίνεται ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ κατὰ τὸ *unus*, *una*, *unum* (βλ. §. 10 σημ. β' καὶ 32), ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ κατὰ τὴν α' καὶ β' κλίσει κανονικῶς· ὡσαύτως καὶ ἡ *alter* (ἄρσ.), ὁ ἕτερος ἐκ δύο, *altera* (θηλ.), *alterum* (οὐδέτερον), γεν. *alterius*, δοτ. *alteri*, καὶ διὰ τὰ τρία γένη· τὰ λοιπὰ ὁμαλῶς κατὰ τὴν α' καὶ β' κλίσειν. βλ. Δ. Γ. §. 84 σημ.

§. 37. Ἀναφορικὴ ἀντωνυμία εἶναι ἡ *quī*, ὅς, ἥτις κλίνεται κατὰ τὸν ἐπόμενον τρόπον.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὀν.	quī, ὅς,	quae, ἡ,	quod, ὅ.
Γεν.	eius)		
Δοτ.	cui)		
κοινὰ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.			
Αἰτ.	quem	quam	quod
Ἄφ.	quo	quā	quo

Ἄριθμὸς πληθυντικός.

Ὀν.	quī	quae	quae
Γεν.	quōrum	quārum	quōrum.

Δοτ. και Ἄφ. *qvis* (*quis*) κοινή και τῶν τριῶν γενῶν.

Αἰτ. *qvos.* *qvas.* *qvae.*

Σημ. Ἀρχαῖος τύπος τῆς γενικῆς και δοτικῆς εἶναι *qvojus, qvoi*. Ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ και ἀφαιρετικὴ *qvīs*, ἣτις και *qvēis* γράφεται, εἶναι ἀρχαϊκῆ· ὡσαύτως και ἡ ἐν. ἀφαιρετικὴ *qvī*, ἣτις παρὰ τοῖς δοκίμοις συνήθως μόνον μετὰ τῆς προθέσεως *cum* εὑρηται (ἐνίστε δὲ και ἄνευ ταύτης ἀλλὰ μετὰ ῥημάτων)· οἶον, *qvicum=cum qvo* ἄρσ. και οὐδ., παρὰ τοῖς ἀρχαίοις και θηλυκόν· πρβ. Δ. Γ. §. 86. σημ. 6'.

§. 38. Ἀόριστοι ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι ἡ *qvicumqve, qvisqvis*, ὅστιςδῆποτε, ὅστιςοῦν, *uter, utercumqve*, ὀπότερος.

Ἡ *qvicumqve, quæcumqve, quodcumqve*, κλίνεται ὡς ἡ ἀναφορικὴ *qvī*, μένοντος τοῦ ἀχωρίστου μορίου *cumqve* ἀκλίτου κατὰ πάσας τὰς πτώσεις. Ἡ δὲ *uter, utra, utra*, ἣτις συνήθως εἶναι ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία (πότερος), κλίνεται κανονικῶς κατὰ τὴν ἁ και β' κλίσει, πλὴν τῆς ἐν. γενικῆς και δοτικῆς, αἵτινες εἶναι *utrius, utri* κατὰ τὰ ἐν §. 10. σημ. 6' ῥηθέντα. Ὡσαύτως κλίνεται και ἡ σύνθετος *utercumqve*, ὀποτεροςδῆποτε.

Ἡ *qvisqvis* εὑρηται συνήθως μόνον εἰς τὴν ἐν. ὀνομαστικὴν και ἀφαιρετικὴν (*qvoqvo*) τοῦ ἀρσενικοῦ και οὐδετέρου γένους και εἰς τὴν αἰτιατικὴν τοῦ οὐδετέρου (*qvīdqvīd* ἢ *qvīcqvīd* ὡς οὐσιαστικόν). Περὶ τῆς χρήσεως τούτων βλ. Δ. Γ. §. 87.

§. 39. Ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία εἶναι ἡ *qvīs* ἢ *qvī* (ἄρσ.), *qvæ*, (θηλ.), *qvīd* ἢ *qvod* (οὐδέτ.), και ἡ μετὰ τοῦ ἐπιτακτικοῦ μορίου *qvīsnam* ἢ *qvīnam, qvænānam, qvīdnām* ἢ *qvodnām*, τίς, τί· ἐτι δὲ και ἡ *uter, utra, utrum*, πότερος.

Ἡ *qvīs* και *qvīsnām* κλίνονται ἐντελῶς ὡς ἡ ἀναφορικὴ *qvī*, πλὴν τῆς διττῆς ἐν. ὀνομαστικῆς τοῦ ἀρσενικοῦ και τῆς ὀνομαστικῆς και αἰτιατικῆς τοῦ οὐδετέρου. Ἡ *qvīd* και *qvīdnām* εὑρηται καθ' ἑαυτὴν ὡς οὐσιαστικόν, ἢ δὲ *qvod* και *qvodnām* μετὰ οὐσιαστικοῦ ὡς ἐπίθετον· οἶον *qvīd feci?* τί ἐποίησα; *qvod faciūsus commisit?* τί ἀμάρτημα ἐπραξεν; Ἡ *qvīs* εἶναι και οὐσιαστικόν και ἐπίθετον, ἢ δὲ *qvī* ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπίθετον. Πλείω περὶ τῆς χρήσεως τούτων βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 88.

Σημ. Ἡ ἀρχαϊκὴ ἀφαιρετικὴ *qvi* εἶναι ἐν χρῆσει μόνον ἐν τῇ σημασίᾳ, πῶς; *qvi fit?* πῶς συμβαίνει; *qvi convenit?*

§. 40. Ἀόριστοι ἀντωνυμῖαι εἶναι αἱ *quis, aliquis, quispiam, quisquam, ullus, quidam*, τῆς, *alteruter*, ὁ εἷς ἢ ὁ ἕτερος (ἐκ δύο), καὶ αἱ διαιρετικαὶ *quisque*, ἕκαστος ἰδίως, *unusquisque*, εἷς ἕκαστος ἰδίως, *uterque*, ἑκάτερος, ἀμφοτέρω· ἔτι δὲ καὶ αἱ καθολικὴν ἔνοιαν ἀορίστως δηλοῦσαι *quivis, quilibet*, ὅς τις δῆποτε, *utervis, uterlibet*, ὅς τις δῆποτε ἐκ δύο. Εἰς ταύτας ἀνάγονται καὶ αἱ ἀρνητικαὶ λέξεις *nemo*, οὐδεὶς (οὐσιαστικόν), *nihil*, οὐδὲν, *nullus*, οὐδεὶς (ἐπίθετον), *neuter* οὐδέτερος.

Ἡ *quis, qvi* καὶ θηλ. *qvæ* καὶ *qva*, οὐδ. *quid* καὶ *qvod*, κλίνεται ὡς ἡ ἀναφορικὴ *qvi*· πλὴν τῆς πληθ. ὀνομ. καὶ αἰτ. τοῦ οὐδετέρου καὶ τῆς ἐν. ὀνομ. τοῦ θηλυκοῦ, αἵτινες ἔχουσι δύο τύπους *qvæ* καὶ *qvā*. *Quid* εἶναι οὐσιαστικόν, *qvod*, ἐπίθετον. Βλ. καὶ Δ. Γ. §. 90.

Ἀπὸ τῆς *quis* σχηματίζονται καὶ κατ' αὐτὴν κλίνονται αἱ (ἐρωτημ.) *ecquis, ecqvi, ecqva, ecqvæ, ecqvid, ecqvod*, τῆς; μὴ τῆς; καὶ τὸ ἐμφαντικώτερον *ecquisnam* καὶ *numquisnam*.

Κατὰ τὴν *quis* κλίνεται καὶ ἡ *aliquis*, ἥτις ἐν τῇ ἐνικῇ ὀν. τοῦ θηλυκοῦ καὶ ἐν τῇ πληθυντικῇ ὀνομ. καὶ αἰτιατικῇ τοῦ οὐδετέρου ἔχει μόνον τὸν τύπον *aliqua*. *Aliquid* εἶναι οὐσιαστικόν, *aliquod*, ἐπίθετον, *aliquis*, καὶ οὐσιαστικόν καὶ ἐπίθετον, *aliqui*, ἐπίθετον μόνον.

Ἡ *quisquam*, καὶ οὐδέτερον *quidquam* δὲν εὐρίσκεται εἰς θηλυκὸν γένος, οὐδὲ εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν. Κλίνεται δὲ καὶ αὕτη κατὰ τὴν *quis*, ἀκλίτου τοῦ *quam* μένοντος. Καὶ μετὰ προσωπικῶν ὀνομάτων συντασσομένη (ὡς *quisquam scriptor*, συγγραφεὺς τῆς,) εἶναι ποτὲ μὲν οὐσιαστικόν, ποτὲ δὲ ἐπίθετον, ἢ δὲ ἀντίστοιχος αὐτῆς *ullus* ἀείποτε ἐπίθετον. Πρβ. Δ. Γ. §. 90 σημ.

Καὶ αἱ *quidam, quispiam, quivis, quilibet, quisque*, κλίνονται ὡς ἡ ἀναφορικὴ. Τὸ οὐδέτερον αὐτῶν ὡς οὐσιαστικόν μὲν, εἶναι *quid* (*quiddam* κτλ.), ὡς ἐπίθετον δὲ *qvod* (*quoddam* κτλ.). Τοῦ *unusquisque*, κλίνεται ἑκάτερον συνθετικὸν μέρος· (*unaqueque, unumquidque* γέν. *uniuscujusque* κ. ἐ.)· τῆς δὲ *utervis* (*utrā-*

vis, utrumvis), uterlibet (utralibet, utrumlibet), uterque (uträque, utrumque) μόνον τὸ uter (γεν. utriusque, δοτ. utrique κτλ.)· τῆς δὲ alterüter ποτὲ μὲν ἐκάτερον συνθετικὸν μέρος (altera-utra, alterumutrum κτλ.), ποτὲ δὲ τὸ ἔσχατον μόνον (alterutra, alterutrum). Τὰ ἐπίθετα ullus, a, um, nullus, nonnullus, οὐδείς, neuter (neutra, neutrum), οὐδέτερος, κλίνονται κανονικῶς κατὰ τὴν α' καὶ β' κλίσειν, πλὴν τῆς γεν. καὶ δοτ. τοῦ ἐνικοῦ, ἧτις εἶναι ullius, ulli κατὰ τὰ ἐν τῷ §. 10. σ. β'. ρηθέντα.

Nemo (γεν. Inis) εἶναι οὐσιαστικὸν ἀρσενικοῦ γένους κατὰ τὴν γ' κλίσειν κλινόμενον. Ἡ γενικὴ αὐτοῦ εἶναι ἄχρηστος ἐν τῇ συνηθείᾳ, ὡσαύτως καὶ ἡ ἀφαιρετικὴ παρὰ τοῖς δοκίμοις, ἀντ' αὐτῶν δ' εὐχρηστος ἡ γεν. nullius, καὶ ἡ ἀφ. nullo. βλ. Δ. Γ. §. 91. σημ.

§. 41. Ἀπὸ τῆς γενικῆς τῶν προσωπικῶν παράγονται αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι meus, mea, meum, ἐμὸς, tuus, tua, tuum, σὸς, suus, a, um, ὁ ἐξουτοῦ, noster, nostra, nostrum, ἡμέτερος, vester, vestra, vestrum, ὑμέτερος, κλινόμεναι κανονικῶς κατὰ τὴν α' καὶ β' κλίσειν ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῆς meus εἶναι mi καὶ ἔχι mee κατὰ τὸν §. 10. σημ. γ'.

Σημ. α'. Εἰς τὴν ἐνικὴν ἀφαιρετικὴν τούτων, μάλιστα εἰς τὴν τῆς suus, προσαρτᾶται ἐνίοτε τὸ ἀχώριστον μόριον pte πρὸς ἰσχυροτέραν ἀντίθεσιν τοῦ ἰδίου πρὸς ἕτερον· οἶον, meopte ingenio, suopte pondere, τῷ ἰδίῳ αὐτῆς βάρει· εἰς δὲ τὴν suus τὸ me, ὅτε ἔπεται συνήθως ἡ ipse· ὡς, suamet ipse fraude, ἰδίῳ αὐτοῦ δόλω.

Σημ. β'. Ἀπὸ τῆς ἐν. γενικῆς τῆς ἀναφορικῆς καὶ ἐρωτηματικῆς ἀντωνυμίας σχηματίζεται καὶ ἑτέρα κτητικὴ ἀντωνυμία, ἡ cujus, cuja, cujum, τίνος; ἀλλ' αὕτη εἶναι ἐν χρήσει μόνον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ τοῖς κωμικοῖς. βλ. Δ. Γ. §. 92. σ. β'.

Σημ. γ'. Ἀπὸ τῶν noster, vester, καὶ τοῦ ἐρωτηματικοῦ cujus παράγονται τὰ μονοκατάληκτα ἐπίθετα nostras, vestras, cujas (γεν. nostrātis κτλ.), ἡμεδαπός, ὑμεδαπός, ποδαπός.

Περὶ τῶν συσχετικῶν ἀντωνυμιῶν βλ. Δ. Γ. §. 93.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΡΗΜΑΤΟΣ.

§. 42. Τὰ ῥήματα τῆς λατινικῆς εἶναι ἐνεργητικά, παθητικά, οὐδέτερα (καὶ ἀποθετικά). Αἱ ἐγκλίσεις αὐτῶν τέσσαρες, ὀριστική, ὑποτακτική, προστακτική καὶ ἀπαρέμφατος. Ἐκτὸς δὲ τούτων ἔχουσι τὰ ῥήματα καὶ δύο ὀνομαστικούς τύπους εἰς *um* (αἰτ.) καὶ *u* (ἀφ.), πρῶτον καὶ δεύτερον σουπίνον (*Supinum*) συνήθως καλούμενους, καὶ σημαίνοντας τὴν ἐνέργειαν τοῦ ῥήματος ἀορίστως καὶ γενικῶς, ἄνευ ἀναφορᾶς εἰς πρόσωπον ὠρισμένον· εἶναι δὲ ἐν χρήσει μόνον εἰς τινὰς περιστάσεις, περὶ ὧν ἔσται λόγος εἰς τὸ συντακτικόν.

Αἱ μετοχαὶ εἶναι ἐνεργητικαὶ καὶ παθητικαί. Αἱ μὲν πρῶται ἔχουσι δύο μόνον χρόνους ἐνεστῶτα *scribens*, γράφων, καὶ μέλλοντα *scripturus*, *a*, *um*, γράψων· αἱ δὲ δευτεραὶ παρακείμενον μόνον, *scriptus*, *a*, *um*, γεγραμμένος. Ἐχουσι προσέτι τὰ ῥήματα καὶ ἕτερον ῥηματικὸν οὐδέτερον ὄνομα τῆς β' κλίσεως ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ μόνον εὐχρηστον, γερουνδίον (*Gerundium*) καλούμενον, οὗ ἡ μὲν ὀνομαστικὴ εἶναι ὅλως ἄχρηστος, ὡς τοιαύτη δὲ χρησιμεύει αὐτὸς τοῦ ῥήματος ὁ ἀπαρεμφατικὸς ἐνεστῶς, αἱ δὲ πλάγια πτώσεις ἀντιστοιχοῦσιν εἰς τὰς τοῦ ἑλληνικοῦ ὀνομαστικοῦ ἀπαρεμφάτου, ἃς διὰ τὴν ἑλλειψιν τοῦ ἄρθρου ἀναπληροῖ ἡ λατινικὴ γλῶσσα διὰ τοῦ γερουνδίου τούτου· οἷον, *scribendi*, *scribendo*, *scribendum*, τοῦ γράφειν, τῷ γράφειν, τὸ γράφειν.

Ἀπὸ τοῦ γερουνδίου τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων σχηματίζεται προσθέσει τῶν καταλήξεων *us*, *a*, *um* τὸ μετοχικὸν ἢ ῥηματικὸν παθητικὸν ἐπίθετον, *Gerundivum* συνήθως καλούμενον, ὅπερ τινὲς θεωροῦσιν ὡς παθητικὸν μέλλοντα τῆς μετοχῆς· κυρίως ὅμως ἀντιστοιχεῖ ἐν πολλοῖς τοῖς εἰς τέρας, τέα, τέον ῥηματικοῖς ἐπιθέτοις τῆς ἑλληνικοῖς· οἷον, *epistola scribenda*, γραπτέα ἐπιστολή. βλ. Δ. Γ. §. 97.

§. 43. Οἱ χρόνοι τῆς ὀριστικῆς εἶναι ἕξ· ὁ ἐνεστῶς *scribo*, γράφω, ὁ παρατακτικὸς *scribēbam*, ἔγραφον, ὁ μέλλον *scribam*, γράψω, ὁ παρακείμενος, ὅστις καὶ τόπον ἑλληνικοῦ ἀορίστου πολλάκις ἐπέχει, *scripsi*, γέγραφα καὶ ἔγραψα, ὁ ὑπερσυντελικὸς *scripsēram*,

εγεγράφειν, ὁ τετελεσμένος μέλλων *scripsēro*, θέλω ἔχει γεγραμμένον. Τούτων ὁ ἐνεστώς, παρακείμενος καὶ μέλλων εἶναι κύριοι χρόνοι. Ἡ ὑποτακτικὴ ἔχει τοὺς αὐτοὺς χρόνους τῆς ὀριστικῆς, πλὴν τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος· ἡ δὲ προστακτικὴ ἓνα μόνον, τὸν ἐνεστώτα, ἢ ἀπαρέμφατος τοὺς τρεῖς κυρίους χρόνους.

Τὰ πρόσωπα τοῦ ρήματος εἶναι τρία, οἱ δὲ ἀριθμοὶ δύο μόνον, ἐνικός καὶ πληθυντικός· οἶον, ἐνικ. *scribo*, γράφω, *scribis*, γράφεις, *scribit*, γράφει, πληθ. *scribimus*, γράφομεν, *scribitis*, γράφετε, *scribunt*, γράφουσιν. Ἡ προστακτικὴ ἔχει μόνον δεύτερον καὶ τρίτον πρόσωπον.

Αἱ συζυγίαι εἶναι τέσσαρες, διακρινόμεναι κυρίως ἐν τῇ καταλήξει τοῦ ἐνεστώτος τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφάτου· ἐπειδὴ ἡ ἀλήγει ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ εἰς *āre*, ἢ β' εἰς *ēre*, ἢ γ' εἰς *ēre*, ἢ δ' εἰς *īre*. Καὶ εἰς μὲν τὴν ἀ ἀνήκουσι πάντα τὰ ρήματα, τῶν ὁποίων ἡ ρίζα καταλήγει εἰς *a*, ὅπερ εἰς μὲν τὸ ἀ πρόσωπον τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς συναιρεῖται μετὰ τοῦ τῆς καταλήξεως φωνήεντος εἰς *o* (οἶον, *ama-o* = *amo*, ἀγαπῶ), εἰς δὲ τὸ β' καὶ τοὺς τῶν λοιπῶν προσώπων καὶ χρόνων τύπους ἀναφαίνεται πάλιν (ὡς *amas*, ἀγαπᾷς, *amat*, ἀγαπᾷ, *amabam*, ἠγάπων, κ. ἔ.). Εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἀνήκουσι τὰ ἔχοντα χαρακτηριστικὸν φωνῆεν τὸ *e* (οἶον, *mone-o*, συμβουλεύω)· εἰς τὴν τρίτην ὅσα χαρακτηριστικὸν ἔχουσι σύμφωνον ἢ τὸ φωνῆεν *u* (ὡς, *scrib-o*, γράφω, *minu-o*, ἐλαττώνω)· εἰς δὲ τὴν τετάρτην ἀνήκουσι τὰ ἔχοντα χαρακτηριστικὸν *i*· (οἶον, *audi-o*, ἀκούω). Πρβ. Δ. Γ. §. 101.

Περὶ σχηματισμοῦ τοῦ ρήματος κατὰ πάστας τοὺς χρόνους καὶ τὰς ἐγκλίσεις.

§. 44. Ἀπὸ τῆς ρίζης τοῦ ρήματος, ἣτις ἀνευρίσκεται ἐν τῷ ἀ προσώπῳ τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς ἀποβαλλομένης τῆς καταλήξεως *o* (οἶον ἀπὸ τοῦ *amo* ἢ *amao*, *moneo*, *scribo*, *audio*, ἀνευρίσκονται καὶ τῶν τεσσάρων συζυγιῶν αἱ ρίζαι *ama*, *mone*, *scrib*, *audi*) σχηματίζεται 1) ὁ ἐνεστώς τῶν λοιπῶν ἐγκλίσεων, 2) ὁ παρατατικός τῆς ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς, 3) ὁ μέλλων τῆς ὀριστικῆς, 4) ὁ ἐνεστώς τῆς μετοχῆς καὶ 5) τὸ γερούνδιον καὶ τὸ μετοχικὸν ἐπί-

θετον, προστιθεμένης τῆς ἰδιαιτέρας καταλήξεως ἑνὸς ἐκάστου τῶν χρόνων τούτων, ὡς δεικνύουσι τὰ κατωτέρω παραδείγματα.

Περὶ σχηματισμοῦ τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς σημειωτέον, ὅτι ἐν μὲν τῇ *á* καὶ *δ'* συζυγίᾳ σχηματίζεται οὗτος προσθέσει τῆς καταλήξεως *vi* εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ ῥήματος· οἶον, *ama-vi*, *audi-vi*, ἐν δὲ τῇ *β'* ἀποβολῇ τοῦ χαρακτηριστικοῦ *e* καὶ προσθέσει τῆς συλλαβῆς *ui* (ἥτις εἶναι ἡ αὐτὴ τῆς *vi*)· ὡς, *mon-ui*. Τῆς *γ'* ὅμως ὁ παρακειμένος ῥημάτων τινῶν λήγει εἰς *i*, ἄλλων εἰς *si* καὶ τινῶν εἰς *ui*. Καὶ εἰς *i* μὲν λήγει ὁ τῶν ἐχόντων *u* ἢ ἄλλο τι φωνῆεν χαρακτηριστικὸν ἐν τῇ ῥίζῃ· εἰς *si* δὲ τῶν ἐχόντων χαρακτηῖρα *h*, *p*, *c* (*qv*, *h*), *g* (*gv*) καὶ *d*· ὧν τὸ μὲν *d* ἀποβάλλεται πρὸ τῆς *si*, τὸ δὲ *hsi* τρέπεται εἰς *psi*, τὸ *gsi* καὶ *csi* εἰς *xi*· οἶον, *laedo*, βλάπτω, παρακλ. *laesi*, *scribo*, γράφω, *scripsi*, *repo*, ἔρω, *repsi*, *dico*, λέγω, *dixi*. Πρὸβ. §. 52 περὶ τινῶν ἄλλων ἀνωμαλιῶν.

Σημ. Τὰ εἰς *i* τὸν παρακειμένον σχηματίζοντα καὶ χαρακτηριστικὸν σύμφωνον ἔχοντα ἐκτείνουσι τὸ φωνῆεν τῆς ῥίζης ἐὰν ἦναι βραχὺ καὶ οὐδὲ θέσει μακρόν· ὡς *lego*, *lēgi*, *colligo*, *collēgi*, συλλέγω. Ἡ ἔκτασις αὕτη τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος γίνεται καὶ εἰς ἄλλας συζυγίας, αἵτινες ἔχουσι (ἀνωμάλως) *i* μόνον ἐν τῷ παρακειμένῳ. Ἐκ τῶν τοιούτων δὲ βραχεῖαν τὴν παραλήγουσαν ἔχουσι μόνον τὰ *bibi*, *fidi*, *scidi*, *tuli*, ἀπὸ τῶν *bibo*, πίνω, *findo*, *scindo*, σχίζω, *fero*, φέρω. Βλ. Δ. Γ. §. 103.

Γνωστοῦ δὲ ὄντος τοῦ παρακειμένου τούτου, σχηματίζονται ἐξ αὐτοῦ οἱ ἐξῆς χρόνοι· 1) οἱ παρακειμένοι τῶν λοιπῶν ἐγκλίσεων, 2) ὁ ὑπερσυντελικὸς καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλων τῆς ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς, προστιθεμένων τῶν ἰδιαιτέρων καταλήξεων τῶν χρόνων τούτων εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ παρακειμένου μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ τελικοῦ *i*· οἶον ἀπὸ τοῦ *amav-i*, ὑπερσ. ὀριστικῆς *amaveram*, κτλ.

Τὰ σουπίνα τῆς *á*, *γ'* καὶ *δ'* συζυγίας σχηματίζονται προστιθεμένων εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ ῥήματος τῶν καταλήξεων *tum* τοῦ *á* σουπίνου καὶ *tu* τοῦ *β'*, πρὸ τῶν ὁποίων τὸ *h* τῆς ῥίζης τρέπεται εἰς *p*, τὸ δὲ *g*, (*qv*, *h*, *gv*) εἰς *c*· οἶον, *ama-tum*, *scrip-tum*, *audi-tum*, *ama-tu*, *scrip-tu*, *audi-tu*. Τῶν δὲ τῆς *γ'* συζυγίας ῥημάτων, ὧν ἡ ῥίζα λήγει εἰς *d*, τὰ σουπίνα λήγουσιν εἰς *sum* καὶ *su*, πρὸ τῶν

ὁποίων ἀποβάλλεται τὸ d' οἶον ἀπὸ τοῦ laedo, laesum, laesu. Εἰς δὲ τὰ τῆς e' ἀποβάλλεται τὸ e τῆς βίβης καὶ προστίθεται εἰς αὐτὴν ἡ κατάληξις itum, itu' οἶον, monitum, monitu'.

Σημ. Τὸ ī τῆς παραληγοῦσης τοῦ σουπίνου εἶναι πάντοτε μακρόν, ὅταν ὁ παρακείμενος λήγῃ εἰς vi, πλὴν τῶν itum, citum, litum, qvıtum, situm ἀπὸ τῶν ἀνωμάτων eo, πορεύομαι, cieo, κινῶ, lino, ἀλείφω, qveo, δύναμαι, sino, συγχωρῶ. Βραχὺ δὲ ä ἔχουσι μόνον τὰ σουπίνα dätum, rätum, sätum ἀπὸ τῶν ἀνωμάτων do, δίδω, reor, νομίζω, sero, σπείρω· καὶ βραχὺ ü μόνον τὸ rütum ἀπὸ τοῦ ruo, κρημνίζω.

Ἀπὸ τοῦ á σουπίνου σχηματίζεται ὁ παρακείμενος τῆς παθητικῆς μετοχῆς, τρεπομένης τῆς καταλήξεως um τοῦ σουπίνου εἰς us, a, um, καὶ ὁ μέλλων τῆς ἐνεργητικῆς μετοχῆς, τρεπομένης τῆς αὐτῆς εἰς ūrus, ura, urum' οἶον, ἀπὸ τοῦ σουπίνου amätum γίνεται ὁ παρακείμενος amatus, a, um, καὶ ὁ μέλλων amatūrus, a, um' καὶ ἀπὸ τοῦ scriptum, scriptus, a, um, καὶ scripturus, a, um, κτλ. βλ. Δ. Γ. ἀπὸ τοῦ §. 106. κ. ε.

Ὁ ἐνεργητικὸς μέλλων τῆς ἀπαρεμφάτου, ὁ παθητικὸς παρακείμενος καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ χρόνοι σχηματίζονται ὄχι μονολεκτικῶς, ἀλλὰ διὰ περιφράσεως ἀπὸ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος sum, εἰμι, ὅπερ διὰ τοῦτο καλεῖται βοηθητικόν, καὶ τοῦ παρακειμένου τῆς παθητικῆς μετοχῆς.

Σημ. Πρὸς σχηματισμὸν λοιπὸν παντὸς ῥήματος ἀπαιτεῖται νὰ γνωρίζωμεν τὸν ἐνεστῶτα, παρακείμενον καὶ τὸ πρῶτον σουπίνον· διότι ἀπὸ τούτων σχηματίζονται πάντες οἱ λοιποὶ τοῦ ῥήματος χρόνοι κατὰ τὰ ἤδη εἰρημένα καὶ τὰ ἐφεξῆς παραδείγματα τῶν τεσσάρων συζυγιῶν. Διὸ οἱ τρεῖς οὗτοι χρόνοι τοῦ ῥήματος καλοῦνται ἀρχικοί, οἱ δὲ λοιποὶ πάντες παράγωγοι, ὡς ἀπ' ἐκείνων παραγόμενοι. Ὅποιαν δὲ ἀνωμαλίαν ἔχουσιν ἐκεῖνοι, τὴν αὐτὴν τηροῦσι καὶ οὔτοι. Ὅταν δὲ εἰς τῶν ἀρχικῶν ἦναι ἄχρηστος, εἶναι ὡσαύτως ἄχρηστοὶ συνήθως καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ παραγόμενοι. Τούτου ἕνεκα πρὶν ἀρχίσωμεν νὰ σχηματίσωμεν τὸ ῥῆμα, πρέπει νὰ γνωρίζωμεν τοὺς τρεῖς τούτους χρόνους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΤΟ ΡΗΜΑ SUM ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΣΥΖΥΓΙΩΝ.

§. 45. Ἐπειδὴ τὸ ῥῆμα sum, εἰμι, ἔχει διάφορον τῶν λοιπῶν ῥημάτων σχηματισμὸν, καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἀναγκαῖον πρὸς σχηματισμὸν τῶν διὰ περιφράσεως σχηματιζομένων χρόνων τῶν τεσσάρων συζυγιῶν, προτάσσομεν αὐτὸ ἐνταῦθα.

Ὅριστική.

	Ἐνικός.	Πληθυντικός.
Ἐνεστ.	sum, es, est.	sūmus, estis, sunt.
Παρατ.	eram, eras, erat.	erāmus, erātis, erant.
Παρακ.	fui, fuisti, fuit.	fuīmus, fuistis, fuērunt (ēre).
Ἵπερσ.	fuēram, fueras, fuerat.	fuerāmus, fuerātis, fuerant.
Μέλλ.	ero, eris, erit.	erīmus, erītis, erunt.
Μέλλ. τ.	fuero, fueris, fuerit.	fuerīmus, fuerītis, fuerint. *

Ὑποτακτική.

	Ἐνικός.	Πληθυντικός.
Ἐνεστ.	sim, sis, sit.	sīmus, sītis, sint.
Παρατ.	essem, esses, esset.	essēmus, essētis, essent.
Παρακ.	fuērim, fueris, fuerit.	fuerīmus, fuerītis, fuerint. *
Ἵπερσ.	fuissem, fuisses, fuisset.	fuissemus, fuissetis, fuissent.
Μέλλ.	futūrus(a, um)sim, sis, sit, futūri (æ, a)	simus, sitis, sint.
Μέλλ. τ.	fuerim κ. ε. ὡς καὶ ὁ παρακείμενος.	

Προστακτική.

Ἐνεστ.	ἐνικ. ε' πρόσ. es ἢ esto.	Πληθ. ε' πρόσ. este ἢ estōte.
	γ' πρόσ. esto.	γ' πρόσ. suntō.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστ. esse, παρακ. fuisse. Μέλλ. ἐνικ. futurus (a, um) esse, ἢ κατ' αἰτιατικὴν futurum (am) esse, πληθ. futuri (æ, a) ἢ futuros (as, a) esse.

* Εἰς τὸν περὶ τὸν λόγον ἀείποτε fuerīmus, fuerītis· ὡσαύτως καὶ εἰς τοὺς αὐτοὺς χρόνους τῶν τεσσάρων συζυγιῶν ἡ παρακλήγουσα τούτων εἶναι βραχεῖα.

Μετοχή.

Μέλλων. . . . . futurus, a, um.

Σημ. α. Τὸ σουπίνον καὶ τὸ γερούνδιον λείπει. Ἡ μετοχὴ ens, (γεν. entis) ὡς τοιαύτη εἶναι ἄχρηστος, ἐν χρήσει δὲ ὡς φιλοσοφικὸς τεχνικὸς ὄρος, οὐσίαν σημαίνουσα.

Σημ. β. Κατὰ τὸ ἀπλοῦν sum κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα αὐτοῦ οἶον, absum, ἄπειμι (παρακ. abfui καὶ afui), adsum, πάρειμι (ἢ assum, παρακ. affui καὶ adfui), desum, ἐλλείπω, insum, ἐνυπάρχω, intersum, παρευρίσκομαι, obsum, ἐναντιοῦμαι, praesum, προϊσταμαι, prosum, ὠφελῶ, subsum, ὑπόκειμαι, supersum, ὑπολείπομαι. Τούτων μόνον τὰ absum καὶ praesum ἔχουσιν εὐχρηστον τὸν ἐνεστώτα τῆς μετοχῆς absens, ἀπών, praesens, παρών. Τὸ δὲ prosum κλινόμενον δέχεται διὰ τὴν εὐφωνίαν τὸ d μεταξὺ τοῦ o τῆς προθέσεως καὶ τοῦ e τοῦ ῥήματος· οἶον, prosum, prod-es, prodest, prosūmus, prodestis, prosunt.

Σημ. γ. Ἄντι τοῦ συνθέτου ἀπαρεμφατικῆς μέλλοντος futurum esse εὔρηται fore, καὶ ἀντι τοῦ παρατατικῆς τῆς ὑποτακτικῆς essem, esses κτλ. forem, föres, foret, forent (ἔτι δὲ afföre, afförem, proföre, proförem κτλ). Περὶ τῆς χρήσεως τούτων ἔσται λόγος ἐν τῷ συντακτικῷ.

Σημ. δ. Ἀρχαῖκοι τύποι τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὑποτακτικῆς εἶναι siem, sies, siet, sient, καὶ fuam, fuas, fuat, fuant, οἵτινες ἀπαντῶνται παρὰ τοῖς κωμικοῖς. Λίαν δὲ ἀπρηχαιωμένος εἶναι ὁ τύπος τοῦ ὀριστικῆς μέλλοντος escit, escunt καὶ esit, esunt. Πρβ. Δ. Γ. §. 108. σ. δ'.

Σημ. ε. Πάντες οἱ τύποι τοῦ sum οἱ ἀπὸ τοῦ e ἀρχόμενοι ἀνήκουσιν εἰς τὴν ῥίζαν es (εἰμι), ἀφ' ἧς καὶ ὁ ἐνεστώτης sum, ὅστις κατ' ἀρχὰς ἦτο esum, οἱ δὲ λοιποὶ εἰς τὴν ῥίζαν fuo, φύω.

§. 46. Εἰς τὰ ἐπόμενα παραδείγματα τῶν τεσσάρων συζυγιῶν φαίνονται ἅπασαι αἱ μεταβολαὶ τῆς ῥίζης καὶ καταλήξεως, δι' ὧν δηλοῦνται αἱ διάφοροι ἐγκλίσεις, οἱ χρόνοι, τὰ πρόσωπα καὶ οἱ ἀριθμοί.

ΟΛΟΚΛΗΡΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΣΥΖΥΓΙΩΝ.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ.

Ὅριστική.

Ἐρεστώς.

Συζυγία Α.	Β.	Γ.	Δ.
Ἐν. amo, ἀγαπῶ.	moneo, νουθετῶ.	scribo, γράφω.	audio, ἀκούω.
amas	mones	scribis	audis
amat	monet	scribit	audit
Πλ. amāmus	monēmus	scribīmus	audīmus
amātis	monētis	scribītis	audītis
amant.	monent.	scribunt.	audiunt

Παρατατικός.

(Ἡ κατάληξις τοῦ τῆς ἀ καὶ β' συζυγίας εἶναι bam, τῆς γ' καὶ δ' ēbam).

amābam	monēbam	scribēbam	audiēbam
amabas	monebas	scribebas	audiebas
amabat	monebat	scribebat	audiebat
amabāmus	monēbāmus	scribebāmus	audiebāmus
amabātis	monebātis	scribebātis	audiebātis
amabant	monebant	scribebant	audiebant.

Παρακλιμερος.

(Ἡ κατάληξις τοῦ τῆς ἀ καὶ δ' συζυγίας εἶναι vi, τῆς β' ui ἀποβαλλομένου τοῦ ριζικοῦ e, τῆς γ' i ἢ si).

amāvi	monui	scripsi	audīvi
amavisti	monuisti	scripsisti	audivisti
amavit	monuit	scripsit	audivit
amavīmus	monuīmus	scripsīmus	audivīmus
amavistis	monuistis	scripsistis	audivistis
amavērunt	monuērunt	scripsērunt	audivērunt
(ἢ amavēre).	(monuēre).	(scripsēre).	(audivēre).

Υπερσυντελικός.

(Ἡ κατάληξις *eram* προστίθεται εἰς τὸν παρακείμενον μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ καταληκτικοῦ *i*).

amavĕram	monuĕram	scripsĕram	audivĕram
amaveras	monueras	scripseras	audiveras
amaverat	monuerat	scripserat	audiverat
amaverāmus	monuerāmus	scripserāmus	audiverāmus
amaverātis	monuerātis	scripserātis	audiverātis
amavĕrant.	monuerant.	scripserant.	audiverant.

Μέλλων.

(Ἡ κατάληξις τοῦ τῆς *á* καὶ *6'* συζυγίας εἶναι *bo*, τῆς *γ'* καὶ *δ'* *am*).

amābo	monēbo	scribĕm	audiam
amabis	monebis	scribes	audies
amabit	monebit	scribet	audiet
amabĭmus	monebĭmus	scribĕmus	audiĕmus
amabĭtis	monebĭtis	scribĕtis	audiĕtis
amabunt.	monēbunt.	scribent.	audient.

Μέλλων τετελεσμένος.

(Ἡ κατάληξις *ero* προστίθεται εἰς τὸν παρακείμενον μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ καταληκτικοῦ *i*).

amavĕro	monuĕro	scripsĕro	audivĕro
amaveris	monueris	scripseris	audiveris
amaverit	monuerit	scripserit	audiverit
amaverĭmus	monuerĭmus	scripserĭmus	audiverĭmus
amaverĭtis	monuerĭtis	scripserĭtis	audiverĭtis
amaverint.	monuerint.	scripserint.	audiverint.

Υποτακτική.

Ἐνεστώς.

(Ἡ κατάληξις εἶναι *am*, ἣτις ἐν τῇ *á* συζυγίᾳ μόνη τρέπεται εἰς *em* μετὰ τοῦ *a* τῆς ῥίζης).

amem	moneam	scribam	audiam
ames	moneas	scribas	audias
amet	moneat	scribat	audiat
amēmus	moneāmus	scribāmus	audiāmus
amētis	moneātis	scribātis	audiātis
ament.	moneant.	scribant.	audiant.

Παρατατικός.

(Ἡ κατάληξις τῆς ἀ, ἐ' καὶ δ' συζυγίας εἶναι rem, τῆς γ' ěrem).

amārem	monērem	scribĕrem	audīrem
amares	moneres	scriberes	audires
amaret	moneret	scriberet	audiret
amarēmus	monerēmus	scriberēmus	audirēmus
amarētis	monerētis	scriberētis	audirētis
amārent.	monērent.	scribĕrent.	audīrent.

Παρακείμενος.

(Ἡ κατάληξις ěrim προστίθεται εἰς τὸν παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ i).

amavĕrim	monuĕrim	scripsĕrim	audivĕrim
amaveris	monueris	scripseris	audiveris
amaverit	monuerit	scripserit	audiverit
amaverīmus	monuerīmus	scripserīmus	audiverīmus
amaverītis	monuerītis	scripserītis	audiverītis
amavĕrint.	monuĕrint.	scripsĕrint.	audivĕrint.

Υπερσυντελικός.

(Ἡ κατάληξις issem προσαρτᾶται εἰς τὸν παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ i).

amavissem	monuissem	scripsissem	audivissem
amavisses	monuisses	scripsisses	audivisses
amavisset	monuisset	scripsisset	audivisset
amavissēmus	monuissēmus	scripsissēmus	audivissēmus
amavissētis	monuissētis	scripsissētis	audivissetis
amavissent.	monuissent.	scripsissent.	audivissent.

Μέλλων.

amaturus, a, um, moniturus, a, um, scripturus, a, um, auditorus, a, um, sit.

amaturi, æ, a, monituri, æ, a, scripturi, æ, a, audituri, æ, a, simus, sitis, sint.

Ὁ τετελεσμένος μέλλων εἶναι ὁμοίος τῷ παρακειμένῳ.

Προστακτική.

Ἔνεστώς.*

(Ἐν τῇ ἀ, β' και δ' ἡ ρίζα ἀπλῆ, ἐν τῇ γ' ἡ ρίζα μετὰ τοῦ ε).

Ἐν. 2.	amā	monē	scribē	audi
2 και 3.	amāto	monēto	scribīto	audīto
Πλ. 2.	amāte.	monēte.	scribīte.	audīte.
	και amatōte	monetōte	scribitōte	auditōte
3	amanto.	monento.	scribunto.	audiunto.

Ἀπαρέμφατος.

Ἔνεστώς.

(Ἡ κατάληξις τῆς ἀ, β' και δ' re, τῆς δὲ γ' ěre).

amāre.	monēre.	scribēre.	audīre.

Παρακείμενος.

(Ἡ κατάληξις isse προσαρτᾶται εἰς τὸν παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ i).

amavisse.	monuisse.	scripsisse.	audivisse.

Μέλλων.

Ἐν. ὄν.	amaturus, a, um,	moniturus,	scripturus,	auditurus	} esse
αι.	amaturum, a, um.	a, um	και scri-	κ. ἔ.	
Πλ. ὄν.	amaturi, æ, a	monituri,	pturum	audituros	
αι.	amatuos, as, a	æ, a.	κ. ἔ.	κ. ἔ.	

Σουπῖνον.

(Ἡ κατάληξις τῆς ἀ, γ' και δ' συζυγίας tum, τῆς β' itum ἀποβαλλομένου τοῦ καταληκτικοῦ τῆς ρίζης e).

amātum	monitum	scriptum	audītum
amatu.	monitu.	scriptu.	audītu. **

* Κατ' ἄλλους οἱ τῆς προστακτικῆς χρόνοι εἶναι δύο, ἐνεστώς και μέλλων. Καὶ ὁ μὲν ἐνεστώς ἔχει δύο πρόσωπα, ἐν. β' ama και πληθ. β' amāte ὁ δὲ μέλλων ἐν. β' και γ' amato, πληθ. β' amatoite και γ' amanto. Οὕτω και τὰ τῶν ἄλλων συζυγιῶν. Βλ. Δ. Γ. σελ. 94.

** Τὸ δεῦτερον τοῦτο σουπῖνον καλοῦσιν τινες παθητικὸν σουπῖνον, και ὡς τοιοῦτο μεταφέρουσιν εἰς τὴν παθητικὴν φωνήν.

Γερούνδιον.

(Ἡ κατάληξις τῆς ἀ καὶ ῥ' ndi, τῆς γ' καὶ δ' endi).

Γεν.	amandi	monendi	scribendi	audiendi
Δοτ. Ἀφ.	amando	κ. ἐ.	κ. ἐ.	κ. ἐ.
Αἰτ.	amandum.			

Μετοχή.

^ῥΕνεστώς.

(Ἡ κατάληξις τῆς ἀ καὶ ῥ' ns, τῆς γ' καὶ δ' ens).

amans.	monens.	scribens.	audiens.

Μέλλωρ.

(Ἡ κατάληξις ūrus προσαρτᾶται εἰς τὸ σουπῖνον μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως τούτου um).

amatūrus, a, um.	monitūrus,	scriptūrus,	auditūrus,
	a, um.	a, um.	a, um.

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ.

Πάντες οἱ ἀπλοῖ χρόνοι τῆς ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς σχηματίζονται ἀπὸ τῶν ἀντιστοίχων ἐνεργητικῶν ἢ προστιθεμένου εἰς τὸ καταληκτικὸν ο ἑνὸς γ, ἢ ἀντὶ τοῦ m τιθεμένου τούτου.

Ὀριστική.

^ῥΕνεστώς.

amor	moneor	scribor	audior
amāris (σπαν. amāre).	monēris (σπαν. monēre).	scribēris	audīris
amātur	monētur	scribītur	audītur
amāmur	monēmur	scribīmur	audīmur
amamīni	monemīni	scribimīni	audimīni
amantur.	monentur.	scribuntur.	audiuntur.

Παρατατικός.

amābar	monēbar	scribēbar	audiēbar
amabāris (ἢ amabāre)	monebāris (re)	scribebāris (re)	audiebāris (re)
amabātur	monebatur	scribebatur	audiebatur

amabāmur .	monebāmur	scribebāmur	audiebāmur
amabamīni	monebamīni	scribebamīni	audiebamīni
amabantur.	monebantur.	scribebantur.	audiebantur.

Παρακλιμερος.

amātus, a, um. monītus, a, um. scriptus, a, um. audītus, a, um.
sum, es, est.

amati, æ, a. moniti, æ, a. scripti, æ, a. auditi, æ, a.
sumus, estis, sunt.

Υπερσυντελικός.

amatus, a, um. monitus, a, um. scriptus, a, um. auditus, a, um.
eram, eras, erat.

amati, æ, a. moniti, æ, a. scripti, æ, a. auditi, æ, a.
eramus, eratis, erant.

Μέλλων.

amābor   monēbar   scribar   audiar
amabēris (ἢ
amabēre)
 monebēris (re) | scribēris (re) | audiēris (re) |

amabītur   monebītur   scribētur   audiētur

amabīmur   monebīmur   scribēmur   audiēmur

amabimīni   monebimīni   scribēmīni   audiēmīni

amabuntur.   monebuntur.   scribentur,   audientur.

Μέλλων τετελεισμένος.

amatus, a, um. monitus, a, um. scriptus, a, um. auditus, a, um.
ero, eris, erit ἢ fuero, fueris, fuerit.

amati, æ, a. moniti, æ, a. scripti, æ, a. auditi, æ, a.
erimus, eritis, erunt, ἢ fuerimus, fueritis, fuerint.

*Υποτακτική.**Ἐρεστώς.*

amer	monear	scribar	audiar
amēris (ἢ amēre)	moneāris (re)	scribāris (re)	audiāris (re)
amētur	moneātur	scribātur	audiātur

amēmur	moneāmur	scribāmur	audiāmur
amemīni	moneamīni	scribamīni	audiāmīni
amentur.	moneantur.	scribantur.	audiantur.

Παρατατικός.

amārer	monērer	scribērer	audīrer
amarēris (ᾗ amarēre)	monerēris (re)	scriberēris (re)	audirēris (re)
amarētur	monerētur	scriberētur	audirētur
amarēmur	moneremur	scriberēmur	audiēmur
amaremini	moneremini	scriberemini	audiremini
amarentur.	monerentur.	scriberentur.	audirentur.

Παρακείμενος.

amatus, a, um.	monitus, a, um.	scriptus a,um.	auditus,a,um.
	sim, sis, sit.		
amati, æ, a.	moniti, æ, a.	scripti, æ, a.	auditi, æ, a.
	simus, sitis, sint.		

Υπερσυντελικός.

amatus, a, um.	monitus, a, um.	scriptus, a,um.	auditus,a,um.
	essem, esses, esset.		
amati, æ, a.	moniti, æ, a.	scripti, æ, a.	auditi, æ, a.
	essemus, essetis, essent.		

Προστακτική.*Ἐνεστώς.**

(Ἡ κατάληξις τῆς ἀ, εἶ και δ' συζυγίας re, τῆς γ' ěre).

Ἐν. 2. amāre	monēre	scribēre	audīre
2 και 3. amātor	monētor	scribītor	audītor
Πλ. 2. amamini.	monemini.	scribimini.	audimini
3. amantor.	monentor.	scribuntor.	audiuntor.

* Κατ' ἄλλους και οἱ τῆς προστακτικῆς ταύτης χρόνοι εἶναι δύο, ὧν ὁ ἐνεστώς ἔχει ἔν. εἶ πρόσωπον amāre και πλθ. εἶ amamīni, ὁ δὲ μέλλων ἔν. εἶ και γ' πρόσωπον amātor, πλθ. γ' amantor, οὕτω και τὰ τῶν λοιπῶν συζυγιῶν ῥήματα.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστῶς.

(Ἡ κατάληξις τῆς α', β' καὶ δ' συζυγίας ri, τῆς γ' i).

amāri.   monēri.   scribi.   audīri.

Παρακείμενος.

Ἐν. ὄν. amatus, a, um	munitus, scriptus, auditus, a,)	} esse
αι. amatum, am, um.	a, um. a, um um	
Πλ. ὄν. amati, æ, a		
αι. amatos, as, a		

Μέλλων.

(Ὁ χρόνος οὗτος εἶναι σύνθετος ἀπὸ τοῦ σουπίνου καὶ τοῦ παθητ. ἀπαρεμφάτου τοῦ ῥήματος eo, πορεύομαι).

amatum iri.   monitum iri.   scriptum iri.   auditum iri.

Μετοχή.

Παρακείμενος.

(Ἡ κατάληξις us προσαρτᾶται εἰς τὸ σουπίνον μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ um).

amātus, a, um. monītus, a, um. scriptus, a, um. auditus, a, um.

Μετοχικὸν ἐπίθετον, ἢ μέλλων παθητικὸς.

(Ἡ κατάληξις τῆς α' καὶ β' συζυγίας ndus, τῆς γ' καὶ δ' endus).

amandus, a, um.   monendus, a, um.   scribendus, a, um.   audiendus, a, um.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΠΟΘΕΤΙΚΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ.

§. 47. Τὰ ῥήματα ταῦτα σχηματίζονται μόνον ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ, ἔχουσι ὅμως τὰ πλεῖστα ἐνεργητικὴν ἢ οὐδετέραν σημασίαν· ὡς, hortor, παραινῶ, morior, θνήσκω. Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν παθητικῶν χρόνων εἶναι ἐν χρήσει καὶ τὸ γερούδιον καὶ τὸ σουπίνον τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῶν αὐτῶν ῥημάτων· ἔτι δὲ καὶ ἡ ἐνεργητικὴ μετοχὴ ἐνεστῶτος καὶ μέλλοντος, ὥστε ἔχουσι τρεῖς μετοχὰς μὲ ἐνεργητικὴν

σημασίαν. Ἀπὸ δὲ τοῦ μετοχικοῦ μέλλοντος σχηματίζεται περιφραστικῶς ὁ τῆς ὑποτακτικῆς καὶ ἀπαρεμφάτου μέλλων. Ἐξ ὧλων δὲ τῶν χρόνων μόνον τὸ μετοχικὸν ἐπίθετον ἔχει παθητικὴν σημασίαν· οἶον, hortandus, παραινέτος, προτρεπτός.

Παραδείγματα ἀποθετικῶν καὶ τῶν τεσσάρων συζυγιῶν εἶναι τὰ ἑξῆς.

Ὅριστική.

Ἐνς. hortor, παραινῶ. hortāris (re) x. έ. ὡς τὸ amor.	vereor, φοβοῦμαι. verētis (re) x. έ. ὡς τὸ moneor.	utor, χρῶμαι. utēris x. έ. ὡς τὸ scribor.	partior, μερίζω. partīris x. έ. ὡς τὸ audior.
Πρτ. hortābar.	verēbar.	utēbar.	partīebar.
Πρx. hortātus, a, um sum, es. x. έ.	verītus sum x. έ.	usus sum x. έ.	partītus sum x. έ.
Ἰπρ. hortatus eram.	veritus eram.	usus eram.	partitus eram.
Μέλ. hortābor.	verēbor.	utar.	partiar.
Μ.τ. hortatus ero.	veritus ero.	usus ero.	partitus ero.

Ὑποτακτική.

Ἐνς. hortor.	verear.	utar.	partiar.
Πρτ. hortārer.	verērer.	utērer.	partīrer.
Πρx. hortatus sim.	veritus sim.	usus sim.	partitus sim.
Ἰπρ. hortatus essem.	veritus essem.	usus essem.	partitus essem.
Μέλ. hortaturus sim.	veriturus sim.	usurus sim.	partiturus sim.

Προστακτική.

Ἐνς. hortāre.	verēre.	utēre.	partīre.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνς. hortāri.	verēri.	uti.	partīri.
Πρx. hortatus, a, um ἢ hortatum am, um esse x. έ.	verītus esse x. έ.	usus esse x. έ.	partītus esse x. έ.
Μέλ. hortaturus a, um esse x. έ.	veriturus esse x. έ.	usurus esse x. έ.	partiturus esse x. έ.

Σουπίνον.

hortātum.	verītum.	usum.	partītum.
hortatu.	veritu	usu.	partitu.

Γερούνδιον.

hortandi, x. έ.	verendi.	utendi.	partiendi.

Μετοχή.

Ἐνσ. hortans.	verens.	utens.	partiens.
Πρκ. hortatus, a, um.	veritus, κ. ἴ.	usus κ. ἴ.	partitus, κ. ἴ.
Μέλ. hortatūrus, a, um.	veritūrus, κ. ἴ.	usūrus.	partitūrus, κ. ἴ.
Μτχ. ἐπιθ. hortandus, a, um.	verendus.	utendus.	partiendus.

Σημ. α'. Τινὰ ῥήματα μετὰ τῶν ἀποθετικῶν συγκαταλεγόμενα εἶναι ὄντως παθητικά· τὰ δὲ ἐνεργητικὰ αὐτῶν εἶναι μὲν ἐν χρήσει, ἀλλ' εἰς διάφορον σημασίαν· ὡς τὸ ἀποθετικὸν pasci, νέμεσθαι, ἔχει ἐνεργητικὸν pascere, τρέφειν. Τοῦ αὐτοῦ δὲ pascor, τοῦ vehor, ὀχοῦμαι καὶ τοῦ versor, στρέφομαι, τὰ ὁποῖα κυρίως εἶναι παθητικά τῶν ἐν χρήσει ἐνεργητικῶν, αἱ μετοχαὶ pascens, vehens, versens ἔχουσιν ἀμφοτέρως τὰς σημασίας, τὴν τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τὴν τοῦ ἀποθετικοῦ αὐτῶν.

Σημ. β'. Τὰ ῥήματα audeo, τολμῶ, fido, πέποιθα καὶ confido, θαρρῶ, πιστεύω, diffido, δυσπιστῶ, gaudeo, χαίρω, soleo, συνειθίζω, σχηματίζουσι τὸν παθ. παρακείμενον καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ παραγομένους χρόνους κατὰ τὴν παθητικὴν φωνὴν μὲ ἐνεργητικὴν ὁμῶς σημασίαν· οἶον, ausus sum, fisis sum, gavīsus sum, solītus sum, ὑπερσυν. ὄριστ. ausus eram, ὑποτ. ausus essem καὶ ἐξῆς. Διὸ καλοῦνται ταῦτα ἡμιἀποθετικά (semideponentia). Εἰς ταῦτα ἀνήκει καὶ τὸ fio παρακ. factus sum κ. ἴ., περὶ οὗ βλ. §. 61, καὶ περὶ ἄλλων τινῶν τοιούτων Δ. Γ. §. 110, σημ. β'.

Σημ. γ'. Καὶ ἐνεργητικῶν τινῶν ἀμεταβάτων ῥημάτων ὁ παρακείμενος τῆς μετοχῆς ἔχει ἐνεργητικὴν σημασίαν ὡς ὁ τῶν ἀποθετικῶν. Τοιοῦτοι εἶναι οἱ τοῦ juro, ὀμνύω, παρακείμενοι juratus, ὀμόσας, injuratus, ὁ μὴ ὀμόσας, conjuratus, συνομόσας, καὶ τοῦ cæno, δειπνῶ, cænatus, δειπνήσας, φαγών. Περὶ τινῶν ἄλλων βλ. Δ. Γ. §. 110. σημ. γ'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΙΝΩΝ ΤΥΠΩΝ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ.

§. 48. Τῶν εἰς iο ληγόντων ῥημάτων τῆς γ' συζυγίας ἀποβάλλεται αἰείποτε τὸ i τοῦτο, ὅταν ἐν τῷ κατὰ χρόνους καὶ ἐγκλίσεις σχηματισμῷ αὐτῶν ἀκολουθῇ μετ' αὐτὸ ἕτερον ἢ ἡ ἔγ. οἶον,

capio, capis, capit, (capiēbat ὅμως), capērem· ἔτι δὲ καὶ εἰς τὸν παρακειμενον (cepi) καὶ τὸ σουπίνον (captum) καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν παραγομένους χρόνους, καὶ εἰς τὸ β' πρόσωπον τῆς προστακτικῆς (cape).

Εἰς τὸν παρακειμενον καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ παραγομένους χρόνους τῆς α' συζυγίας ἀποβάλλεται ἐνίοτε τὸ ν, ὅταν μετὰ τὴν συλλαβὴν *ve* ἢ *vi* ἀκολουθῇ *r* ἢ *s*· ἀλλὰ τότε τὸ *a* τῆς ῥίζης μετὰ τοῦ ἐπομένου *e* ἢ *i* συναϊρεῖται εἰς *ā*· οἷον, ἀντὶ *amavērunt*, *amavērim*, *amavisti*, *amavisse*, εὔρηται *amārun*t, *amārim*, *amāsti*, *amāsse*. Ὡσαύτως ἀποβάλλεται ἐνίοτε ἢ *ve* καὶ *vi* συλλαβὴ τῶν εἰς *eni* παρακειμένων τινῶν ἀνωμάλων ῥημάτων τῆς β' καὶ γ' συζυγίας καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν σχηματιζομένων χρόνων, ὅταν ἀκολουθῇ μετ' αὐτὰς *r* ἢ *s*· οἷον, ἀντὶ *flevistis*, *nevērunt*, *delevērant*, *decrevisse*, εὔρηται *flestis*, *nerunt*, *delerant*, *decesse*, ἀπὸ τῶν *fleo*, κλιώ, *neo*, νήθω, *deleo*, ἐξαλείφω, *decerno*, κρίνω, ἀποφασίζω· ἔτι δὲ καὶ τῶν παρακειμένων *novi*, ἀπὸ τοῦ *nosco*, γινώσκω, καὶ *movi*, ἀπὸ τοῦ *moveo*, κινῶ, καὶ τῶν ἀπ' αὐτῶν συνθέτων.

Τῶν εἰς *ivi* παρακειμένων καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν παραγομένων χρόνων ἀποβάλλεται ἐνίοτε τὸ ν πρὸ τοῦ *e* εὐρισκόμενον· οἷον, ἀντὶ *definiveram*, *qvaesiverat*, ἀπὸ τοῦ *definio*, ὀρίζω, καὶ *qvaero*, ζητῶ, εὔρηται *difinieram*, *qvaesierat*· ὡσαύτως καὶ πρὸ τοῦ *i*, ἐὰν μετὰ τοῦτο ἔπηται *s*, ὅτε ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ συναϊροῦνται τὰ *ii* εἰς *i*· οἷον, *audissem*, *petisse* ἀντὶ *audivissem*, *petivisse*. Περὶ τινῶν ἄλλων τοιούτων ιδιωτισμῶν τῶν ῥημάτων βλ. Δ. Γ. §. 113. σ.

Τὸ γ' πληθυντικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεργ. παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς λήγει ἐνίοτε (παρὰ Κικέρωνι σπανίως) εἰς *ere* ἀντὶ *erunt*. Τοῦ δευτέρου τούτου τύπου οὐδέποτε ἀποβάλλεται τὸ *ve*· οἷον, *amavēre*, *monuēre*, *dixēre*, *audivēre*. Ἡ δὲ παραλήγουσα τῆς *erunt* ἔχει ἐνίοτε παρὰ ποιηταῖς τὸ Ἔ βραχύ· ὡς *stelērunt* παρὰ Βιργιλίῳ.

Ἡ κατάληξις *re* ἀντὶ *ris* τοῦ β' ἐνικοῦ προσώπου τῶν χρόνων τῆς παθητικῆς φωνῆς, πλὴν τοῦ ὀριστικοῦ ἐνεστώτος, εἶναι συνήθης, μάλιστα παρὰ Κικέρωνι. Ἐν δὲ τῷ ὀριστικῷ ἐνεστώτι τῆς μὲν α' καὶ β' συζυγίας σπανία (ὡς *arbitrāre*, *vidēre*), τῆς δὲ γ' σχεδὸν ἀχρηστος, τῆς δ' παντάπασιν ἀχρηστος.

Τὰ ῥήματα *dico*, λέγω, *duco*, ὀδηγῶ, *facio*, ποιῶ, *fero*, φέρω,

ἀποβάλλουσι τὸ τελικὸν ε τῆς προστακτικῆς διὸ εὔρηται μόνον *dic, duc, fac, fer* ὡσαύτως καὶ τὰ τούτων σύνθετα *educ, effer, refer* παρὰ ποιηταῖς μόνον εὔρηται ἐνίοτε *face*, σπανίως *duce* καὶ *dice*.

Τὸ μετοχικὸν ἐπίθετον τῆς γ' καὶ δ' συζυγίας λήγει κατὰ τινα ἀρχαίαν προφορὰν εἰς *undus* ἀντὶ *endus*· οἷον, *juridicundus, positundus*.

Ῥήματά τινα ἐνεργητικὰ καὶ ἀποθετικὰ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀμετάβατα, σχηματίζουσι διὰ τῆς εἰς τὴν ῥίζαν προσθήκης τῆς καταλήξεως *bundus, a, um*, καὶ ἐν τῇ γ' συζυγίᾳ *ibundus, a, um*, νέαν μετοχὴν μὲ σημασίαν ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος· οἷον, *contionabundus, cunctabundus, deliberabundus, furibundus, moribundus*, ἀπὸ τῶν *contionor, ἐκκλησιάζω, cunctor*, βραδύνω, *delibēror*, βουλεύομαι, *furo*, μαίνομαι, *moriōr*, θνήσκω.

Διὰ δὲ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς ἢ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου τῆς αὐτῆς μετὰ τῶν διαφορῶν χρόνων τοῦ *sum* σχηματίζονται πλείονες τῶν εἰρημένων χρονικοὶ διορισμοί· οἷον, *dicturus sum*, μέλλω λέγειν, *dicturus eram*, ἐμελλον λέγειν, *positus fui*, ἦν τεθειμένος κτλ. Ἕτεροι δὲ συνδυασμοὶ τοῦ μετοχικοῦ ἐπιθέτου μετὰ τῶν χρόνων τοῦ *sum* δηλοῦσι τὸ δέον ἢ πρέπον γενέσθαι· οἷον *faciendum est, erat*, δεῖ, ἔδει γενέσθαι. Ἄπαντες οἱ οὕτω σχηματιζόμενοι χρόνοι ἀποτελοῦσι τὴν περιφραστικὴν λεγομένην συζυγίαν, περὶ ἧς ἔσται λόγος ἐν τῷ συντακτικῷ.

Περὶ τινῶν ἄλλων ἀπηρχαιωμένων ῥηματικῶν τύπων, ἀπαντωμένων ἐνίοτε καὶ εἰς τοὺς δοκίμους συγγραφεῖς βλ. Δ. Γ. §. 115.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΝΩΜΑΛΟΥ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΙΝΩΝ ΚΑΙ ΣΟΥΠΙΝΩΝ.

§. 49. Ῥήματά τινα σχηματίζουσι μὲν τὸν παρακειμένον καὶ τὸ σουπῖνον (καὶ παρακ. τῆς μετοχῆς) μὲ τὰς ἐν τῷ §. 44 καταλήξεις, ἀλλ' ὄχι κανονικῶς ἀπὸ τῆς ῥίζης, οἷα αὕτη φαίνεται ἐν τῷ ἐνεστώτι, ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς μεταβεβλημένης κατὰ τι· οἷον, ἀπὸ τοῦ *frango*, θραύω, σχηματίζεται μὲ κατάληξιν *i* καὶ ἑκτασιν τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος κατὰ τὸν §. 44 καὶ ἀποβολὴν τοῦ *n* ὁ παρακειμένος *frēgi*.

Εἰς τὴν μεταβεβλημένην ῥίζαν προσαρτᾶται ἐνίοτε κατάληξις ἐτέρας συζυγίας ἢ τῆς τοῦ ἐνεστώτος· οἶον, τοῦ *juvo* βοηθῶ, (ἀπαρέμφατον *juvare* τῆς ἁ συζυγίας) ὁ παρακείμενος εἶναι *juvi*, μὲ *i*, ὡς ἀπὸ ῥίζης τῆς γ' συζυγίας (*juv*)· τοῦ *peto*, αἰτῶ, *petere* (τῆς γ'), ὁ παρακ. εἶναι *īvi*, μὲ *vi*, ὡς ἀπὸ ῥίζης εἰς *i* ληγούσης τῆς δ' συζυγίας, τὸ σουπῖνον *pepetitum*· *seco*, τέμνω, *secare* (ἁ), σουπ. *sectum*, ὡς ἀπὸ ῥίζης τῆς γ' συζυγίας (*sec*). Γνωστοῦ δὲ ὄντος τοῦ παρακειμένου καὶ σουπῖνου τῶν ῥημάτων τούτων, οἱ ἐξ αὐτῶν παραγόμενοι χρόνοι σχηματίζονται κανονικῶς κατὰ τὰ ἐν §. 44 ῥηθέντα. Πρβ. Δ. Γ. §. 117.

Κατὰ τὰ ἀπλᾶ ῥήματα σχηματίζονται καὶ τὰ σύνθετα αὐτῶν. Εἰς τὸν ἐπόμενον δὲ κατάλογον ἀναφέρομεν τὰ ἐκάστης συζυγίας ἀπλᾶ ῥήματα, τὰ ὁποῖα σχηματίζουν τὸν παρακείμενον καὶ τὸ σουπῖνον ἀνωμάλως. Τὰ δὲ προστιθέμενα σύνθετα ῥήματα χρησιμεύουσι πρὸς ἀσκησιν τῶν μαθητῶν εἰς τὴν ὀρθὴν προφορὰν τῆς ῥιζικῆς συλλαβῆς, ἥτις δὲν εἶναι θέσει μακρὰ, καὶ συγχρόνως δεικνύουσι τὰς ἐκ τῆς συνθέσεως μεταβολὰς τῆς ῥίζης.

Τινῶν δὲ ἐξ αὐτῶν, ὅταν ᾖναι ἄχρηστος ὁ παρακείμενος καὶ τὸ σουπῖνον ἢ τὸ σουπῖνον μόνον, εἶναι ἄχρηστοι καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν σχηματιζόμενοι χρόνοι. *

Ἀνωμαλῖαι τῶν τῆς πρώτης συζυγίας ῥημάτων.

§. 50. Τὰ ἐπόμενα ῥήματα τῆς ἁ συζυγίας καὶ τὰ σύνθετα αὐτῶν σχηματίζουν τὸν παρακείμενον εἰς *ui* καὶ τὸ σουπῖνον εἰς *ītum*.

Crēpo, ἤχῶ, *θορυβῶ*, *crepui*, *crepītum*. Ὡσαύτως καὶ *discrēpo*.

Cūbo κοίτομαι. *Accūbo*, κατακέκλιμαι, παράκειμαι· (*Incubavit* ἀντὶ *incubuit* παρὰ *Κυντιλιανῶ*).

Σημ. Τὰ σύνθετα τοῦ *cubo*, ἐν οἷς παρεμβάλλεται *m* πρὸ τοῦ *b* (ὡς *incumbo*), κλίνονται κατὰ τὴν γ' συζυγίαν, καὶ σημαίνουσι κατακλίνομαι, πορεύομαι ἵνα κατακλιθῶ· οἶον, *accumbo*, *accumbere*,

* Σημ. Τὸ σουπῖνον πολλῶν ῥημάτων σπανίως ἀπαντᾷται εἰς τὰ σωζόμενα συγγράμματα. Ἐπειδὴ ὅμως ἀπ' αὐτοῦ σχηματίζεται ὁ ἐν χρήσει παθητικὸς παρακείμενος καὶ ὁ ἐνεργητικὸς μέλλων τῆς μετοχῆς, ἀναφέρονται ἐν τῷ ἐπομένῳ πίνακι πολλὰ ἄλλως ἄχρηστα σουπῖνα ὡς ἐν χρήσει ὄντα.

accubui, accubitum· accūbat, παράκειται, accumbit, πορεύεται
 ἵνα κατακλιθῆ πλησίον τινός.

Dōmo, δαμάζω. Perdōmo, καταδαμάζω.

Sōno, ἤχῳ (μέλλ. τῆς ἐνεργ. μετοχ. sonaturus ἀνωμάλως σχη-
 ματιζόμενος). Consōno, συνηχῶ, συμφωνῶ.

Tōno, βροντῶ. Attōno (attonitus, ἐμβρόντητος). Tò intōno ἔχει
 παθητ. παρακείμενον μετοχῆς intonatus.

Vēto, κωλύω.

(Plīco πτύσσω). Eūρηται μόνον εἰς σύνθετα (ὡς, applico προσά-
 πτω, complīco συνάπτω, explīco ἀναπτύσσω, implīco ἐμπλέκω,
 συγχέω, replīco ἀναπτύσσω) ἔχοντα ui, itum καὶ avi, atum·
 ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρακ. ui, σουπ. atum. Eūρηται ὅμως
 συχνάκις καὶ explicavi, σημαῖνον ἐξηγῶ, καὶ applicavi.

Εἰς ui, tum καταλήγουσι τὰ

Frīco τρίβω, fricui, frictum (καὶ fricatum). Perfrīco.

Sēco κόπτω, τέμνω (μέλλ. τῆς ἐνεργ. μετοχ. secaturus). Dis-
 sēco, διατέμνω.

Mīco στίλβω, ἔχει micui, ἄνευ σουπίνου. Emīco, ἀναλάμπω,
 ἀνατέλλω, emīcui, emicatum. Dimīco ἀγωνίζομαι, dimicavi,
 dimicatum.

Nēco φονεύω (necavi, necatum). Enēco, enecui, καὶ enecavi,
 enectum, ἀποκτείνω, διαφθείρω.

Ἴδιον σχηματισμὸν ἔχουσι τὰ

Do δίδω, dēdi (μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ), dātum, dāre. Tò a τῆς
 ῥίζης εἶναι πανταχοῦ βραχὺ, πλὴν τοῦ dā καὶ dās. Οὕτω καὶ τὰ
 σύνθετα circumdō, περικυκλῶ, venumdō πωλῶ (venum ὄνιον),
 pessundo διαφθείρω (pessum εἰς τὸν βυθὸν, κάτω), satisdō ἐγγύησιν
 παρέχω (satis ἰκανόν)· οἶον, circumdēdi, circumdātum. Tὰ ἀπὸ
 μονοσυλλάβων προθέσεων σύνθετα τούτου σχηματίζονται κατὰ τὴν
 γ' συζυγίαν. (Περὶ τοῦ τύπου duim βλ. Δ. Γ. § 115 δ').

Jūno βοηθῶ, jūvi, jūtum (μέλλ. μετοχ. javaturus). Adjūno.

Sto ἵσταμαι, stēti, stātum. Tὰ σύνθετα τρέπουσι τὸ ῥιζικὸν e τοῦ
 παρακ. εἰς i ὡς praesto παρέχω, praestīti, praestatum καὶ per-

sto, ἐμμένω, ἐπιμένω. Μόνον τὰ ἀπὸ δισυλλάβων προθέσεων σύνθετα (antesto, συνήθως antisto, προέχω, circumsto, περιίσταμαι, intersto, ἐν μέσῳ ἴσταμαι, supersto, ὑπολείπομαι) τηροῦσιν αὐτό· οἶον, circumstēti, ἀλλὰ δὲν ἔχουσι σουπίνον· τὸ δὲ disto, ἀπέχω, οὔτε παρακείμενον οὔτε σουπίνον.

Lavo λούω, δανείζεται τὸν παρακείμενον ἀπὸ τοῦ lāvo, lavēre, lāvi, lautum, (lotum) τῆς γ' συζυγίας, τοῦ ὁποίου ὁ ἐνεστώς εἶναι ἀπρηχαιωμένος καὶ τῶν ποιητῶν ἴδιος. (Lautus, lotus σημαίνει, καθαρὸς, lautus λαμπρὸς). Ἐν τοῖς συνθέτοις δὲ τρέπεται εἰς luo (abluo) καὶ κλίνεται κατὰ τὴν γ' συζυγίαν.

Pōto πίνω, potavi, potatum καὶ συνθέστερον potum. (Potus, πεπωκὸς, κατὰ τὸν §. 48 σημ. γ'). Epōto, ἐκπίνω.

*Ἀνόμαλος σχηματισμὸς τοῦ παρακειμένου καὶ σουπίνου
τῶν ῥημάτων τῆς β' συζυγίας.*

§. 51. Τὰ ἐρεξῆς ῥήματα προσαρτῶσιν εἰς τὴν ῥίζαν πρὸς σχηματισμὸν τοῦ παρακειμένου καὶ σουπίνου τὰς καταλήξεις vi καὶ tum (ὡς τὰ τῆς α' καὶ δ' συζυγίας).

Deleo φθείρω, delēvi, delētum.

Fleo κλαίω.

Neo νήθω.

(Fleo πληρῶ). Μόνον τὰ ἐξ αὐτοῦ σύνθετα εἶναι ἐν χρῆσει· ὡς compleo, συμπληρῶ, expleo, ἐκπληρῶ, impleo κ. λ. π.

Abōleo ἀφανίζω (ἀπὸ τοῦ ἀχρήστου oleo ἀξάνω), abolēvi, abolitum.

Τὰ εἰς neo λήγοντα ῥήματα ἔχουσι τὸν παρακ. εἰς i (μετὰ μακροῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος) καὶ τὸ σουπίνον εἰς tum.

Cāveo φυλάττομαι, cāvi, cautum. Ὁμοίως praecāveo, (praecāves), προφυλάττομαι, προνοῶ.

Fāveo εὖνοῶ, fāvi, fautum.

Fōveo θάλπω, fōvi, fōtum.

Mōveo κινῶ, mōvi, mōtum. Ὡς αὐτως commōveo (commōves, commosti, commosse), συγκινῶ, ταρασσω.

Vöneo εὐχομαι, vōni, vōtum. Οὕτω καὶ devöneo, ἀφιερῶ, (devönes).

Τὰ ἐφεξῆς δὲν ἔχουσι σουπίνον.

Connīneo κλείω τοὺς ὀφθαλμοὺς, connīvi ἢ connixi· (ἐκάτερος τύπος εἶναι σπάνιος).

Ferveo πυρῶω, καίω, fervi καὶ (μάλιστα ἐν τοῖς συνθέτοις) ferbui. Ἀρχαϊκὸν εἶναι τὸ τῆς γ' συζυγίας fervo, fervēre.

Pāneo φοβοῦμαι, pāvi.

Τὸν παρακείμενον εἰς ui καὶ τὸ σουπίνον εἰς tum σχηματίζουσι τὰ

Döceo διδάσκω, docui, doctum. Dedöceo (dedöces) ἀπομανθάνω.

Tēneo κατέχω, tenui, (tentum). Τὸ σουπίνον καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ χρόνοι δὲν ἀπαντῶνται συχνά, πλὴν τῶν συνθέτων detīneo, κωλύω, obtīneo, κατέχω, κρατῶ καὶ retīneo, ἀναστέλλω, κωλύω. Contentus (ἀπὸ τοῦ contīneo) εἶναι ἐπίθετον, ὀλιγαρκῆς.

Misceo μιγνύω, miscui, mixtum καὶ mistum.

Torreo φρύγω, torruī, tostum.

Τὴν κατάληξιν ui καὶ sum ἔχει τὸ

Censeo νομίζω, κρίνω, censui, censum. Ἐκ τῶν συνθέτων (ὡς accenseo, προσγράφω) τὸ recenseo, ἀριθμῶ, ἐξετάζω, ἔχει σουπίνον recensum καὶ recensitum.

Παρακείμενον i, σουπίνον sum (ὡς τὰ τῆς γ' συζυγίας) ἔχουσι τὰ ῥήματα·

Prandeo ἀριστῶ, prandi, pransum. (Pransus, προγευματίας, κατὰ τὸν §. 48 σημ. γ').

Sēdeo κάθημαι, sēdi, sessum. Assīdeo (assīdes) παρακάθημαι· πρὸ. sido.

Possīdeo κατέχω ἢ λαμβάνω εἰς τὴν κατοχὴν μου, possēdi, possessum.

Vīdeo βλέπω, vīdi, vīsum. Invīdeo φθονῶ, invīdes.

Strīdeo συρίζω, stridi, ἄνευ σουπίνου. (Καὶ strīdo, stridēre κατὰ τὴν γ' συζυγίαν).

Ἀναδιπλασιασµὸν εἰς τὸν παρακείμενον, ἀλλὰ μόνον τὰ ἀπλᾶ, ἔχουσι τὰ ἐξῆς·

Mordeo δάκνω, momordi, morsum. (Demordeo, ἀποδάκνω, demordi).

Pendeo κρεµῶ, pependi, pensum. (Impendeo ἐπίκειμαι, ἐπι-κρέµαται, impendi). Πρὸς. pendo (τῆς γ'), ζυγίζω.

Spondeo ὑπόσχομαι, ἐγγυῶμαι, sprondi, sponsum. Τὰ σύνθετα ἄνευ ἀναδιπλασιασμοῦ· ὡς, respondeo ἀποκρίνομαι, respondi, responsum.

Tondeo κείρω, totondi, tonsum. Attondeo κόπτω, attondi, attonsum.

Si εἰς τὸν παρακείμενον, tum εἰς τὸ σουπῖνον ἔχουσι *)

Augeo αὐξάνω, auxi, auctum.

Indulgeo συγχωρῶ, θεραπεύω, indulsi, indultum.

Torqueo στρέφω, torsi, tortum.

Si εἰς τὸν παρακείμενον, sum εἰς τὸ σουπῖνον ἔχουσι τὰ

Ardeo καίω, φλέγω (ἀμετάβατ.), arsi, arsum.

Hæreo κρέµαμαι, κολλῶμαι, hæsi, hæsum. Adhæreo, προσκολλῶμαι.

Jubeo διατάσσω, jussi, jussum.

Māneo μένω, mansi, mansum. Permāneo(permānes)διαμένω.

Mulceo θέλω, μαλάσσω, mulsi, mulsum.

Mulgeo ἀμέλω, mulsi, mulsum. (Τὰ οὐσιαστικὰ mulctra, mulctrum, καὶ mulctral, ὁ ἀμολγεύς, ὡς ἀπὸ τοῦ σουπῖνου mulctrum).

Rīdeo γελῶ, risi, risum. Arrīdeo (arrīdes) προσμειδιῶ· arrīdet mihi aliquid, ἀρέσει μοι.

Svādeo πείθω, svasi, svāsum. Persvādeo (persvādes).

Tergeo σπογγίζω, tersi, tersum. (Καὶ tergo, tergere, τῆς γ').

Si εἰς τὸν παρακείμενον, ἄνευ σουπῖνου ἔχουσι τὰ

Algeo εἶμαι ψυχρὸς, alsī.

Frigeo βίγῶ, frixi.

* Πρὸ τοῦ s καὶ t ἀποβάλλονται τὰ c, g, qn μετὰ r ἢ l εὐρισκόμενα.

Fulgeo ἀστράπτω, fulsi. (Ποιητικὸν fulgo, fulgēre, τῆς γ').

Lūceo φέγγω, luxi. Elūceo (elūcet), ἐκλάμπω.

Elugeo, θρηνώ, luxi. (Οὐσιαστικὸν luctus, θρηῆνος).

Turgeo ὀγκοῦμαι, tursi (σπανιώτατος ὁ παρακειμένος).

Urgeo θλίβω, βιάζω, ursi.

Ἰδιαιτέρον σχηματισμὸν ἔχουσι τὰ

Cieo κινῶ, ταρασσω, cīvi, cītum· καὶ cio, cīre (τῆς δ')· αἰείποτε ὁμῶς cītum.

Σημ. Οἱ κατὰ τὴν 6' συζυγίαν τύποι τῶν συνθέτων, (ὡς concieo ἢ concio) εἶναι σχεδὸν ἄχρηστοι, πλὴν τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς. Accīre, προσκαλῶ, ἔχει παρακ. accītus· τὸ δὲ excire, ἐγείρω, excītus καὶ excītus· (σπάνιον τὸ concītus).

Langveo ἀτονῶ, εἶμαι κεκμηκῶς, ἀσθενής, langvi, ἄνευ σουπίου.

Liqveo εἶμαι διαφανής, liqvi καὶ licui, ἄνευ σουπίου.

Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ ἡμιαποθετικά (§. 48. σημ. 6).

Audeo τολμῶ, ausus sum. (Ἄρχαῖος μέλλων τῆς ὑποτακτικῆς εἶναι ausim, περὶ οὗ βλ. Δ. Γ. §. 115).

Gaudeo χαίρω, gavīsus sum.

Sōleo συνειθίζω, solītus sum. Assōlet (ἀπρόσωπον) εἶναι σύνηθες.

α. Πολλὰ τῶν λοιπῶν ῥημάτων τῆς συζυγίας ταύτης (τὰ πλεῖστα ἀμετάβατα) σχηματίζουσι μὲν κανονικῶς τὸν παρακειμένον, ἀλλὰ δὲν ἔχουσι σουπίον· οἷον τὰ oleo ὄζω (redōleo, redōles), sordeo ῥυπῶ. Τὰ δὲ ἔχοντα σουπίον καὶ κατὰ τὸ moneo κλινόμενα εἶναι τὰ ἐξῆς· caleo εἶμαι θερμὸς, careo στεροῦμαι, coërceo περισέλλω, καὶ exerceo ἀσκῶ (ἀπὸ τοῦ arceo, arcui εἴργω), debeo ὀφείλω, doleo λυποῦμαι, habeo ἔχω (adhībeo, adhībes, προσφέρω), jāceo κεῖμαι, adjāceo, παράκειμαι (adjāces), liceo πωλοῦμαι, πρόκειμαι ὄνιος, mereo (καὶ mereor) εἶμαι ἄξιος, noceo βλάπτω, pāreo ὑπακούω, (appāreo, appāres φάινομαι), plāceo ἀρέσκω (displāceo, displāces, δυσαρεστῶ), prābeo, παρέχω, tāceo, σιωπῶ (retīceo, retīces), terreo τρέμω, valeo ἰσχύω, δύναμαι.

Σημ. α. Ἀπὸ τοῦ placeo σχηματίζεται καὶ ἕτερος παρακείμενος (κατὰ γ' πρόσωπον) placitus est.

Σημ. β'. Τὸ σουπῖνον τῶν ἀμεταβάτων τούτων ῥημάτων γνωρίζεται μόνον ἐκ τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς· οἶον, caliturus, cariturus.

β'. Τὰ ἐξῆς ῥήματα (πάντα σχεδὸν ἀμετάβατα) οὔτε παρακείμενον οὔτε σουπῖνον ἔχουσιν. addleo θυμιῶ, καίω, aveo ποθῶ, calveo εἶμαι φαλακρὸς (calvus), caneo εἶμαι πολιδὸς (canus), clueo καλοῦμαι, denseo πυκνῶ, σωρεύω (συνήθως densare τῆς α.), flaveo εἶμαι ξανθὸς (flavus), foeteo βρομῶ, θζω, hebeo εἶμαι ἀμβλῦς (hebes), humeo εἶμαι ὑγρὸς (humidus), lacteo θηλάζω, liveo εἶμαι ὠχρὸς (lividus), immīneo ἀπειλῶ, promineo προέχω, ἐξέχω (emīneo, eminui ἐξέχω), mareo εἶμαι ἄθυμος, polleo ισχύω, renīdeo στίλβω, μειδιῶ, scateo ἀναβλύζω, βρῶ, sqvaleo εἶμαι ῥυπαρὸς (sqvalidus), vegeo (σπάνιον) κινῶ, ἐλαύνω, vieo (σπάνιον) λυγίζω, δένω. Ἄλλα πάλιν σχηματίζουν παρακείμενον, ὅταν γίνονται ἐναρκτικά· οἶον, areo εἶμαι ξηρὸς, aresco, arui.

*Ἀνώμαλος σχηματισμὸς τοῦ παρακειμένου καὶ σουπίου
τῶν ῥημάτων τῆς γ' συζυγίας.*

§. 52. Τὰ τῆς γ' συζυγίας ῥήματα ἔχουσι διαφόρους καταλήξεις εἰς τὸν παρακείμενον καὶ τὸ σουπῖνον (§. 44)· ὅθεν διατάσσονται ἐνταῦθα κατὰ τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς ῥίζης αὐτῶν γράμμα.

α. Τὰ εἰς uo λήγοντα ἔχουσι τὸν παρακείμενον εἰς i, τὸ σουπῖνον εἰς tum· ὡς minuo, μινύθω, ἐλαττώ, minui, minūtum. Οὕτως acuo, ὀξύνω, imbuo, ἐμβάπτω, παιδεύω, induo, ἐνδύω, exuo, ἐκδύω, spuo, πτύω, statuo, ἴστημι, ἀποφασίζω, sternuo, πταρνίζομαι, suo, ῥάπτω, tribuo, δωροῦμαι. Ὡσαύτως solvo, λύω, ἀποτίω, solvi, solūtum καὶ volvo, στρέφω, volvi, volūtum.

β'. Τινὰ τούτων δὲν ἔχουσι σουπῖνον·

Arguo, ἐλέγχω, αἰτιῶμαι. (Argūtus, ἐπίθετον, ἀκριβής). Coarguo, ἐξελέγχω.

Batuo, κόπτω, κτυπῶ.

Luo, ἀγνίζω, καθαρίζω.

Σημ. Ἐκ τινων συνθέτων τούτου, τὰ ὁποῖα σημαίνουσι λούω, σχηματίζεται παρακείμενος τῆς μετοχῆς· ὡς, *ablūtus, dilūtus, elūtus, perlūtus, prolūtus*. (*Luiturus* εἶναι μεταγενέστ.).

(*Nuo*, νεύω) μόνον ἐν ταῖς συνθέτοις εὐχρηστον· ὡς, *renuo*, ἀνανεύω, ἀρνοῦμαι· τὸ *abnuo*, ἀπονεύω, ἔχει μέλλοντα μετοχῆς *abnuīturus*.

Congruo, συνέρχομαι, συμφωνῶ, καὶ *ingruo*, ἐμπίπτω.

Metuo, φοβοῦμαι.

Pluo (ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπρόσωπον. *pluit*, ὕει). Ὁ παρακείμενος ἐνίοτε γράφεται καὶ *pluvi*.

Ruo, καταπίπτω (ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀμετάβ.) ἔχει σουπῖνον *rūtum* (παρακ. τῆς μετοχῆς *rūtus*), τὸν δὲ μέλλοντα τῆς ἐνεργ. μετοχῆς *ruīturus*. Τῶν συνθέτων αὐτοῦ τινὰ μὲν εἶναι μεταβατικά· ὡς, *diruo*, καταβάλλω, μετοχῆ *dirūtus*, *obruo*, καταχώνω, μετοχῆ *obrūtus*, τινὰ δὲ ἀμετάβατα· ὡς *corruo*, καταπίπτω, *irruo*, εἰσβάλλω.

γ'. Διάφορον σχηματισμὸν ἔχουσι τὰ

Fluo, βέω, *fluxi*, ἄνευ σουπῖνου. (*Fluxus*, ἀνειμένος, *fluctus*, κύμα).

Struo, οἰκοδομῶ, *struxi*, *structum*.

Vivo, ζῶ, *vixi*, *victum*.

δ. Τὰ εἰς *bo* καὶ *po* ἔχουσι *si* (*psi*), *tum*, (*ptum*)· οἶον,

Glūbo, λεπίζω, *glupsi*, *gluptum*. *Deglūbo*, ἀπογλύφω, ἀποδέρω.

Nūbo, ὑπανδρεύομαι· ἡ μετοχῆ *nupta*. *Obnūbo*, καλύπτω.

Scrībo, γράφω. *Descrībo*, περιγράφω.

Carpo, δρέπω. *Decerpo*, ἀποδρέπω, ἀρχνίζω.

Clēpo, κλέπτω (ἀρχαῖκὸν καὶ σπάνιον).

Rēpo, ἔρω. *Obrēpo*, προσέρπω.

Scalpo, γλύφω καὶ *sculpo* τορεύω. Τὰ δὲ σύνθετα ἔχουσιν ἀείποτε *u* ῥιζικὸν φωνῆσεν· ὡς, *insculpo*, ἐγγλύφω, ἐγχαράσσω.

Serpo, ἔρω.

ε'. Διαφόρως σχηματίζονται·

(*Cumbo*). Τὰ σύνθετα τοῦ *cubo*, ἐν οἷς παρεντίθεται *m*· οἶον, *incumbo*, *incumbui*, ἐρεῖδομαι, *incumbītum*.

Rumpo, ῥηγνύω, rūpi, ruptum.

Strēpo, θορυβῶ, strepui, strepītum. Obstrēpo, ψοφῶ.

Bībo, πίνω, hībi. Imbībo

Lambo, λείχω, lambi.

Scābo, κνήθω, scābi.

} ἄνευ σουπίου.

α. Τὰ εἰς co (ἔχι sco), qvo, go, gvo, ho ἔχουσι si, tum (ὅπερ μετὰ τοῦ ῥιζικοῦ συμφώνου γίνεται ctum).

Dīco, λέγω, dixi (cs), dictum. Prædīco, προλέγω.

Dūco, ὀδηγῶ, duxi, ductum. Addūco, προσάγω.

Cōqvo, βράζω, coxi, coctum. Concōqvo.

Cingo, κυκλῶ, cinxi, cinctum.

(Flīgo, κτυπῶ). Συνήθως μόνον τὰ σύνθετα ἐν χρήσει· afflīgo, ἀράσσω, καταβάλλω, confīgo, συγκρούω, συμβάλλω, inflīgo, ἐμβάλλω, καίω. Profligare (τῆς ἀ συζ.) φυγαδεύω, καταστρέφω.

Frīgo, ξηραίνω (τὸ σουπίον εὐρηται καὶ frixum).

Jungo, συνδένω.

Lingo, λείχω.

Emungo, ἀπομύττω.

Plango, πλήττω (plango καὶ plangor, θρηγῶ, στερνοκοποῦμαι).

Rēgo, διευθύνω Arrīgo, ἀνορθῶ, corrīgo, διορθῶνω, errīgo, ἐγείρω, porrīgo, ἐκτείνω, subrīgo, αἴρω. Τὸ δὲ pergo, περαίνω, προχωρῶ (ἀπὸ τῆς per καὶ rego), ἔχει perrexī, perrectum, καὶ surgo, ἐγείρομαι (ἀπὸ τῆς sub καὶ rego), surrexī, surrectum.

Adsurgo, adsurrexī, adsurrectum.

Sūgo, μυζῶ, θηλάζομαι. Exsūgo, ἐκθηλάζω.

Tēgo, στεγάζω. Contēgo, ἀνασκευάζω.

Tingo καὶ tingvo βρέχω, βάπτω.

Ungo καὶ ungvo, ἀλείφω.

(Stingvo, σβένω, σπάνιον). Exstingvo, restingvo, κατασβένω, distingvo, διακρίνω.

Trāho, ἔλκω, traxi, tractum. Contrāho, συναίρω.

Vēho, φέρω ἐφ' ἀμάξης, ἵππου, πλοίου κτλ. (μεταβατ.). Vehor ὡς ἀποθετικόν, σημαίνει ὀχοῦμαι, ἵππεύω, ὡς ἀμεταβ. invēhor, ὄρμῳ κατὰ τινος.

Ango, ἄγχω, anxī (σπχν. ὁ παρακείμ.) } ἄνευ σουπίνου.
 Ningo (ningit, χιονίζεις), ninxi (ninxit) }

Clango, κλάζω, ἄνευ παρακειμένου καὶ σουπίνου.

β'. Δικφύρως σχηματίζονται τὰ ἐξῆς·

Fingo, πλάσσω, finxi, finctum.

Mingo, οὐρῶ, minxi, mictum. (Ἐν τῷ ἐνεστῶτι συχνὰ mejo, mejere).

Pingo, ζωγραφῶ, pinxi, pictum.

Stringo, περιστέλλω, strinxi, strictum.

Mergo, καταβυθίζω, mersi, mersum. Emergo, ἀναδύομαι, (ἀμετάβατον) ἔχει παρακειμένον emersus, ἀναδύς.

Spargo, σπείρω, sparsi, sparsum. Conspergo, καταρραίνω.

Tergo, σπογγίζω, tersi, tersum· (καὶ tergeo κατὰ τὴν β').

Vergo, κλίνω, ἄνευ παρακειμένου καὶ σουπίνου.

Ago, ἄγω, ēgi, actum. Adīgo, adēgi, adactum, προςάγω.

(Abīgo, ἀπάγω, exīgo, ἐξάγω, subīgo, ὑποβάλλω, transīgo, διάγω, περαίνω), perāgo, ὄμως, perēgi, peractum, ἐκτελῶ καὶ circumāgo, περιάγω. Τὰ δὲ ambīgo, ἀμφιβάλλω, dēgo, διάγω (ætatem) satāgo, ἀσχολοῦμαι, δὲν ἔχουσι παρακειμένον καὶ σουπίνον (παρὰ μεταγενεστέροις μόνον εὔρηται dēgi). Τὸ prodīgo, φθείρω, δαπανῶ, δὲν ἔχει σουπίνον· τὸ δὲ cōgo, συνάγω, ἀναγκάζω, coēgi, coactum.

Σημ. Age, ἄγε, εὔρηται μετὰ ῥήματος ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ συντασσόμενον, age considerate· ἀλλὰ καὶ agite, πολλακίς.

Frango, συντρίβω, frēgi, fractum. Confringo, confrēgi, confractum, συντρίβω, κατατρίβω.

Ico (καὶ icio), κτυπῶ, κλείω (fœdus, εἰρήνην), ici, ictum. Τοῦ ἐνεστῶτος τῆς ὀριστικῆς εὐχρηστα εἶναι μόνον icit, icitur, icimur· γενικῶς δὲ εὐχρηστα εἶναι μόνον ici, ictus, καὶ icere. Τὴν ἔλλειψιν δὲ τοῦ ἐνεστῶτος ἀναπληροῖ τὸ ferio, κτυπῶ.

Lēgo, ἀθροίζω, ἐκλέγω, lēgi, lectum. Τὰ allēgo, ἐπιλέγω, perlēgo, διέρχομαι ἀναγιγνώσκων, prælēgo, προαναγιγνώσκω, relēgo ἀναλέγω καὶ ἀναλαμβάνω, δὲν τρέπουσι τὸ ῥιζικὸν φωνῆεν (παρὰ allēgi, allectum κτλ.) ὡς τὰ collīgo, συλλέγω, delīgo, εἰλέγω, ἐκλέγω, collēgi, collectum κ. ε. Τὸ dilīgo, ἀγαπῶ, ἔχει dilēxi,

dilectum· ὡσαύτως καὶ τὸ intelligo (καὶ intelligō) ἐννοῶ, καὶ negligō (ἢ negligō), ἀμελῶ.

Linqvo, καταλείπω, līqvi (lictum). Συνηθέστερον relinqvo, relīqvi, relictum.

Vinco, νικῶ, vixi, victum.

Fīgo, συνάπτω, fixi, fictum. Affīgo, προσήλῶ.

Parco, φειδομαι, pepercī (parsī σπαν.), parsum. Comparco καὶ comperco, comparsi, περιποιούμαι, ταμειύω.

Pungo, τρυπῶ, pupūgi, punctum. Τὰ σύνθετα ἔχουσι παρακείμενον punxi, ὡς τὸ interpungo, στίζω.

Pango, πηγνυμι, στερεώνω, panxi καὶ pēgi (panctum, pactum)· ὅταν δὲ σημαίνῃ, βεβαιῶ διὰ συνθήκης, ἔχει παρακείμενον pepīgi, σουπ. pactum, ἐνεστώτα ἀείποτε τὸν τοῦ ἀποθετικοῦ paciscor. Compingo, συναρμῶζω, compēgi, compactum καὶ impingo, προσάρασσω. Oppango, προσπήγνυμι, oppēgi, oppactum.

Tango, ἄπτομαι, tetīgi, tactum. Attingo, ἐφάπτομαι, ἐπιψάω, attīgi, attactum· contingo (contingit, contīgit, συμβαίνει, εἶναι ἀπρόσωπον).

ἀ. Τὰ εἰς do ἔχουσι si, sum, πρὸ τῶν ὁποίων ἀποβάλλεται τὸ d τῆς ῥίζης.

Claudo, κλείω, clausi, clausum. Conclūdo, συγκλείω.

Divīdo, διαιρῶ, divīsi, divīsum.

Laedo, βλάπτω. Collīdo, συγκρούω.

Lūdo, παίζω. Collūdo, συμπαίζω.

Plaudo, χειροκροτῶ. Applaudo. Τὰ λοιπὰ σύνθετα ἔχουσι plōdo· ὡς explōdo, ἐκβάλλω, ἀποδοκιμάζω.

Rādo, ξέω. Corrādo, σωρεύω.

Rōdo, τρώγω καὶ τρίβω. Arrōdo, περιτρώγω.

Trūdo, ὠθῶ. Extrūdo, ἐκβάλλω, ἐξώθῶ.

Vādo, βαδίζω, ἄνευ παρακ. καὶ σουπίνου. Τὸ δὲ σύνθετον invādo, εἰσβάλλω, ἔχει invasi, invasum. Οὕτω καὶ τὰ evādo, ἐξέρχομαι, pervādo, διέρχομαι.

β'. Διάφορον σχηματισμὸν ἔχουσιν ἐκ τῶν εἰς do τὰ ἐφεξῆς.

Cēdo, ὑποχωρῶ, cessi, cessum. Concēdo, συγχωρῶ.

(Cando, ἄχρηστον). Accendo, ἀνάπτω, accendi, accensum. Οὕτω καὶ incendo, ἐμπρήθω, succendo, ὑποκαίω.

Cūdo, κόπτω νόμισμα, cūdi, cūsum. Excūdo, ἐκτρίβω, ἐκτυπῶ.

Defendo, ὑπερασπιζομαι, ἀμύνομαι τι, defendi, defensum. Οὕτω καὶ offendo, προσβάλλω, προσκρούω.

Edo, τρώγω, ēdi, essum. Comēdo, καταβιβρώσκω. Περὶ ἐτέρων τινῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ ῥήματος τούτου βλ. Δ. Γ. §. 156.

Fundo, χύνω, fūdi, fūsum. Effundo, ἐκχύνω.

Mando, μασσῶ, mandi (σπαν.) mansum.

Prehendo, καταλαμβάνω, prehendi, prehensum· εὔρηται καὶ συνηρημένως prendo.

Scando, ἀναβαίνω, scandi, scansum. Οὕτω καὶ τὰ σύνθετα ascendo κτλ.

Strīdo, συρίζω, strīdi, ἄνευ σουπ. (Καὶ strideo, κατὰ τὴν β').

Rūdo, μυκῶμαι, φωνάζω, rudīvi (σπαν.), ἄνευ σουπίνου.

Findo, σχίζω, fīdi, fissum. Diffindo, diffīdi, διασχίζω.

Frendo, συντρίβω μὲ τοὺς ὀδόντας, ἄνευ παρακ, fressum καὶ fresum. (Εὔρηται καὶ frendeo κατὰ τὴν β').

Pando, ἐκτείνω, pandi, passum (σπαν. pansum). Expando. Τὸ δὲ dispando ἔχει dispansum μόνον.

Scindo, σχίζω, scīdi, scissum. Conscindo, κατασχίζω, conscīdi, conscissum κτλ. Τὸ abscindo καὶ excscindo (ἢ excindo), ἀποχωρίζω, δὲν ἔχουσι σουπίνον, τὸ δὲ excscindo οὐδὲ παρακείμενον· ἀντ' αὐτοῦ δὲ εὔρηται abscīsus, excīsus ἀπὸ τοῦ abscīdo, ἀποκόπτω, excīdo. (βλ. cædo).

Sīdo, καθίζω, sedī (σπαν. sīdi), sessum. Assīdo (adsīdo), παρακαθίζομαι, assēdi, assessum κτλ. (πρβ. sedeo τῆς β').

Cādo, πίπτω, cecīdi, cassum. Concīdo, συμπίπτω, concīdi, ἄνευ ἀναδιπλ. εἰς τὸν παρακείμενον καὶ ἄνευ σουπίνου Ἐκ τῶν συνθέτων μόνον τὰ occīdo καὶ recīdo ἔχουσιν occāsum, recāsum· (σπανίως τὸ incīdo).

Cædo, κόπτω, cecīdi, cæsum. Concīdo, concīdi, συγκόπτω, concisum καὶ τὰ λοιπὰ σύνθετα ὡσχύτως.

Pēdo, πέρδω, pepēdi.

Pendo, σταθμῶ, ζυγίζω, pependi, pensum. Appendo, appendi, appensum κ. έ. Suspendo, κρεμῶ. (πρβ. pendeo τῆς β').

Tendo, εκτείνω, tetendi, tensum και tentum. Contendo, διατρίνομαι, contendi, contentum κτλ. Τὰ σύνθετα ἔχουσι συνήθως tentum· τὰ δὲ extendo, εκτείνω, retendo, tentum και tensum. Τὰ detendo, καθαιρῶ, ostendo, δεικνύω, ἔχουσι μόνον tensum. Οὐσιαστ. ostentum, ostentus=obtentus, προτεταμένους.

Tundo, ὠθῶ, κτυπῶ, tutūdi, tūsum και tunsum. Contundo, συντρίβω, contūdi, contusum (σπαν. contunsum) κτλ.

Crēdo, πιστεύω, credīdi, creditum. Accrēdo, accredīdi, accreditum.

(Do). Πάντα τὰ σύνθετα τοῦ do, dare μετὰ μονοσυλλάβων προθέσεων κλίνονται κατὰ τὴν γ' συζυγίαν· ὡς, addo, προσθέτω, addere, addīdi, additum, condo, κτίζω, trado, παραδίδω, κτλ.

Σημ. Τὸ σύνθετον abscondo, ἀποκρύπτω (ἀπὸ τοῦ ab και condo) ἔχει παρκα. abscondi (σπαν. abscondidi). Ἀπὸ τοῦ vendo, πωλῶ, σχηματίζεται ὁ παρκα. venditus, και τὸ μετοχ. ἐπίθετον vendendus. Τοὺς λοιποὺς δὲ παθητικοὺς χρόνους δανείζεται ἀπὸ τοῦ veneo. Ὡσαύτως ὡς παθητικὸν τοῦ perdo, ἀφανίζω (πλὴν τοῦ perditus και perdendus και τῶν συνθέτων παθητ. χρόνων) εὐχρηστον εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ pereoo.

Fīdo ἐμπιστεύομαι, fisis sum (ἡμιαποθετικόν). Confīdo, confisus sum· diffīdo, δυσπιστῶ.

α. Τὰ εἰς lo ἔχουσιν ui, tum (ītum).

Alo τρέφω, alui, altum και alitum.

Cōlo γεωργῶ, λατρεύω, colui, cultum. Excōlo.

Consūlo συμβουλεύομαι τινα, φροντίζω, consului, consultum.

Occūlo κκλύπτω, occului, occultum.

Mōlo ἀλέθω, molui, molītum.

Excello διαπρέπω, excellui (σπαν.), ἄνευ σουπίνου. Antecello, præcello, ἄνευ παρκα. και σουπίνου. Εὔρηται και excelleo, antecelleo.

β'. Διάφορον σχηματισμὸν ἔχουσι τὰ

Fallo ἀπατῶ, fefelli, falsum. Refello ἐλέγχω, ἀνασκευάζω, refelli, ἄνευ σουπίνου.

Pello ἀπωθῶ, ἀποκρούω, pepŭli, pulsum. Expello, expŭli, expulsum, ἐξελάνω.

Percello καταβάλλω, percŭli, perculsum.

Psallo ψάλλω, psalli, ἄνευ σουπίνου.

Vello τίλλω, velli (σπαν. vulsi), vulsum. Convello, convelli, convulsum. Μόνον τὰ avello, evello, ἀποσπῶ, ἔχουσι καὶ avulsi, evulsi.

Tollo, ἀφαιρῶ, sustŭli, sublātum (τὸ σουπῖνον ἐξ ἐτέρας ρίζης. βλ. fero, §. 56). Tò extollo, ἐξαίρω, δὲν ἔχει παρακ. καὶ σουπῖνον.

Ῥήματα εἰς mo λήγοντα.

Cōmo, κοσμῶ, στολιζῶ, compsi, comptum.

Dēmo, ἀφαιρῶ, dempsi, demptum.

Prōmo, ἐκφέρω, prompsi, promptum.

Sūmo, λαμβάνω, sumpsi, sumptum.

Σημ. Ἡ ἄνευ τοῦ p γραφή (sumsi, sumtum) δὲν εἶναι ὀρθή· τὸ p τοῦτο παρεντίθεται τῆς εὐφωνίας χάριν.

Frēmo, βρέμω, φρυάττω, fremui, fremitum. Adfrēmo.

Gēmo, στενάζω, gemui, gemitum. Congēmo, ἀναστενάζω.

Vōmo, ἐμῶ, vomui, vomitum, Evōmo, ἐξεμῶ.

Trēmo, τρέμω, tremui, ἄνευ σουπίνου.

Emo, ἀγοράζω, ēmi, emptum (ἔχει ὀρθὸν emtum). Coēmo, συναγοράζω, coēmi, coēptum. Τὰ λοιπὰ σύνθετα ἔχουσιν ἐν τῷ ἐνεστῶτι ἰ ἀντὶ ε' ὡς adīmo, ἀφαιρῶ, adēmi, ademptum· (dirīmo, χωρίζω, exīmo, interīmo, redīmo).

Prēmo, θλίβω, πιέζω, pressi, pressum. Comprīmo, compressi, compressum, καταθλίβω.

Ῥήματα εἰς no λήγοντα.

Cāno, ἄδω, cecīni. Τὰ σύνθετα concīno, occīno (καὶ occāno) καὶ praecinno ἔχουσι παρακ. concinui, occinui, praecinui· τῶν λοιπῶν (accīno κ. ἐ.) λείπει ὁ παρακείμενος. Οὐσιαστικὸν cantus, ἄσμα, concentus, κ. ἐ. Τὸ δὲ canto, cantare, εἶναι θαμιστικόν.

Gigno, γεννῶ, gēnuī, genitum.

Pōno, θέτω, pōsui, positum. Compōno συνθέτω. (Παρά ποιη-
ταῖς εὔρηται postus, compostus, ἀντι positus, compositus).

Līno, χρίω, lēvi (līvi), lītum. Oblīno, oblēvi, oblītum κ.έ.

Σημ. Οἱ μεταγενέστεροι μεταχειρίζονται τὸ linio κανονικῶς κατὰ
τὴν δ' συζυγίαν. (Circumlinio εὔρηται παρὰ Κυντιλιανῶ).

Sīno, συγχωρῶ, sīvi, sītum (sītus, κείμενος). Desīno, παύω,
desivi (desisti, desiit, desieram κτλ. ἄνευ v), desitum. Desitus
sum. βλ. coepi §. 62.

Σημ. Εἰς τὸν παρακ. τῆς ὑποτακτικῆς τὸ i καὶ e συναϊροῦνται εἰς
ī· ὡς sirim, siris, sirit, sirint· (ἔχι δὲ τὸ desierim).

Cerno, ἀποφασίζω, crēvi, crētum. Decerno κτλ. Ὄταν δὲ τὸ
cerno, σημαίνῃ, ὀρῶ, θεωρῶ, οὔτε παρακείμενον ἔχει οὔτε σουπίνον.

Sperno, καταφρονῶ, sprevi, spretum.

Sterno, στρώννυμι, καταβάλλω, stravi, stratum. Consterno,
στρώννυμι κλίνην, constravi, constratum κτλ.

Σημ. Εἰς τὸν παρακείμενον καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ χρόνους σπανίως
ἀποβάλλεται τὸ v, ὡς ἐν τῇ α' συζυγίᾳ.

Temno, καταφρονῶ, tempsi, temptum. Συνηθέστερον εἶναι τὸ
σύνθετον contemno, contempsi, contemptum· (ἀδόκιμος εἶναι ἢ
γραφή contemsi, contemtum).

Ρήματα εἰς ro.

Gero, φέρω, ἐκτελῶ, gessi, gestum. Congero, συναθροίζω.

Uro, καίω (μεταβ.), ussi, ustum. Aduro, adussi, adustum.
κτλ. (amburo, exuro, inuro). Τὸ δὲ comburo, κατακαίω, com-
bussi, combustum, γίνεται ἀπὸ ἀρχαιοτέρου τύπου τῆς ρίζης.

Curro, τρέχω, cucurri, cursum. Τὰ σύνθετα διατηροῦσιν ἐνίοτε
τὸν ἀναδιπλασιασμόν εἰς τὸν παρακείμενον (accucurri), ἔχι ὅμως
πάντοτε.

Fero, φέρω, tūli, lātum. βλ. §. 56.

Furo, μαίνομαι, ἄνευ παρακείμενου καὶ σουπίνου.

Quaero, ζητῶ, qvæsīvi, qvæsītum. Conqvātro, conqvīsīvi,
conqvīsītum, ἀναζητῶ.

Σημ. Εἰς τὸ α' ἐνικ. καὶ πληθ. πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀρι-

στικῆς εἶναι ἐν χρήσει ὁ ἀρχαῖος τύπος *qvæso, qvæsūmus*, ὅτε ὁ λόγος ἀποκλίνει εἰς τὸ ἀρχαῖκόν ὕφος, ἢ ὅτε τὸ ῥήμα, παρεντιθέμενον ἀσυνδέτως εἰς τὸν λόγον, σημαίνει, παρακαλῶ.

Sĕro, πλέκω, συνείρω (serui, sertum). Ὁ παρακείμενος καὶ τὸ σουπῖνον τοῦ ἀπλοῦ ῥήματος εἶναι ἄχρηστα (πλὴν τοῦ οὐδετ. οὐσιαστικοῦ *serta, στέφανος*), ἐν χρήσει δὲ οἱ τῶν συνθέτων· ὡς, *consĕro, conserui, consertum*. *Insĕro, exsĕro, desĕro, ἐγκαταλείπω, dis-sĕro, ἐξηγῶ*.

Sĕro, σπείρω, sĕvi, sĕtum. *Consĕro, consĕvi, consĕtum* κτλ. *Insĕro, ἐνσπείρω, ἐμβάλλω, intersĕro*.

Tĕro, τρίβω, trĭvi, trĭtum.

Verro, σαίρω, σαρόνω, verri, versum.

Ῥήματα εἰς *so (xo)*.

Vĭso, ἐπισκοποῶ, θεῶμαι, visi, ἄνευ σουπίνου. Τὸ *invĭso*, ἐπισκέπτομαι, γίνεται ἀπὸ τοῦ *video*, βλέπω.

Depso, δεζῶ, depsi, depstum.

Pinsō, κοπανίζω, pinsui καὶ pinsi, pinsitum καὶ pinsum. Εὐρηται καὶ *pisō, pistum*.

Texo, ὑφαίνω, texui, textum.

Τὰ εἰς *esso* ἔχουσι *ĭvi, ĭtum*.

Arcesso ἢ accerso προσκαλῶ, *arcessĭvi, arcessĭtum (accersĭvi, accersitum, καὶ ἐνίοτε arcessiri ἐν τῷ παθητ. ἀπαρεμφάτῳ)*.

Capesso, ἀναδέχομαι (ἔργον)· ἐπιτεταμένος τύπος τοῦ capio, λαμβάνω.

Facesso, πράττω (ἀπὸ τοῦ facio, ποιῶ).

Lacesso, ἐρεθίζω (ἀπὸ τοῦ ἀχρήστου lacio, ἐφέλω).

Incesso, ὀρμῶ, incessĭvi, ἄνευ σουπίνου. Ὁ παρακείμενος ἐν ταῖς φράσεσι *timor, cura, κτλ. incessit homines, animos, εἶναι τοῦ incĕdo, ἂν καὶ ὁ ἐνεστώς τούτου δὲν ἔχη ταύτην τὴν σημασίαν*.

Petesso, ζητῶ, ἄνευ παρακ καὶ σουπίνου (ἀρχαῖκόν, ἀπὸ τοῦ peto, αἰτῶ).

Ῥήματα εἰς *to*.

Mĕto, θερίζω, messui (σπάνιον), messum. *Demĕto, ἀποτέμνω*.

Mitto, πέμπω, misi, missum.

Peto, αἰτῶ, *petīvi*, (*petiit*. §. 48), *petītum*. **Appeto**, ὀρέγομαι.
Sisto, ἵστημι, *stīti* (σπάνιον), *stātum* (ἄφ' οὗ τὸ ἐπίθ. *stātus*, σταθερός). Σπανίως εὐρηται εἰς ἀμετάβατον σημασίαν, ἵσταμαι* ἀλλὰ τότε ἔχει παρακείμενον *stēti* (ἀπὸ τοῦ *sto* τῆς ἀ συζυγίας, ἀφ' οὗ ἐγένετο δι' ἀναδιπλασιασμοῦ τὸ *sisto*). **Desisto**, *destīti*, *destitum* κτλ. **Tā consisto**, **existo**, **insisto**, **resisto** εἶναι πάντα ἀμετάβατα. Μόνον τὸ **circumsisto** ἔχει *circumstēti*, ἀπὸ τοῦ *circumsto*.

Sterto, βέβρω, *stertui*, ἄνευ σουπίνου.

Verto, στρέφω, *verti*, *versum*. Ἐκ τῶν συνθέτων (**adverto**, ἀφ' οὗ **animadverto**, **averto** κτλ.) τὰ ἀμετάβατα **deverto**, καταλύω καὶ **revertor** ἐπανέρχομαι, εἶναι ἀποθετικά μὲν εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ χρόνους (σπανίως ὁμῶς τὸ **revertor**), ἐνεργητικά δὲ εἰς τὸν παρακείμενον, **deverti**, **reverti** (σπανίως **reversus sum** καὶ ὡς μετοχὴ **reversus**). **Præverto**, προφθάνω, ὑπερβαίνω, ἔχει τύπον ἀποθετικοῦ ὅταν ἦναι ἀμετάβατον, καὶ σημαίνη, ἐπὶ τι τρέπεσθαι, ἀσχολεῖσθαι* ἄλλως ὁμῶς σπανίως.

Flecto, κλίνω, *κἀμπτω*, *flexi*, *fectum*.

Necto, πλέκω, *nexi* καὶ *nexui* (ἐκάτερον σπάνιον), *nexum*.

Pecto, κτενίζω, *pexi* καὶ *pexui* (ἐκάτερον σπάνιον), *pexum*.

Plecto, κολάζω, ἄνευ παρακ. καὶ σουπίνου. Ὅταν δὲ σημαίνη, πλέκω, ἔχει μόνον τὸν παθ. παρακ. **plexus** καὶ σύνθετον **implēxus**.

Ῥήματα εἰς **sco**.

Ἡ κατάληξις αὕτη, ἐὰν μὲν ἀνήκη εἰς τὴν ρίζαν τοῦ ῥήματος, τηρεῖται εἰς πάντας τοὺς χρόνους αὐτοῦ, ἐὰν δὲ ἦναι ἐπέκτασις τῆς ρίζης, ἀποβάλλεται εἰς τὸν παρακείμενον καὶ τὸ σουπίνον. Τοῦ πρώτου εἴδους (πάντα ἄνευ σουπίνου) εἶναι*

Compesco, κολάζω, χαλινῶ, *compescui*.

Dispesco, χωρίζω, *dispescui*.

Disco, μανθάνω, *didīci*. **Addisco**, *addidīci* (μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ) κ. ἔ.

Posco, ἀπαιτῶ, *poposci*. **Deposco**, *depoposci* (μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ) κ. ἔ

Glisco, ὀγκοῦμαι, ἄνευ παρακειμένου καὶ σουπίνου.

Ἡ **sco** κατάληξις εἶναι ἐπέκτασις τῆς ρίζης εἰς τὰ ἐναρκτικά λε-

γόμενα ῥήματα (verba inchoativa), τὰ ὅποια παράγονται ἢ ἀπὸ ῥημάτων (inchoativa verbalia), ἢ ἀπὸ ὀνομάτων (inchoativa nominalia) ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπιθέτων, καὶ σημαίνουσιν ἀρχὴν ἐνεργείας ἢ καταστάσεως (βλ. §. 86. β'). Καὶ τὰ μὲν ἀπὸ ῥημάτων ἔχουσι παρακείμενον τὸν τοῦ ἀπλοῦ ῥήματος αὐτῶν· οἶον, *incalesco, incalui*, ἀπὸ τοῦ *caleo, calui*, εἶμαι θερμός· *ingemisco, ingemui*, ἀπὸ τοῦ *gemo, gemui*· *deliqvesco, delicui* ἀπὸ τοῦ *liqveo, liqui* ἢ *licui*. Τὰ δὲ ἀπὸ ἐπιθέτων τῆς β' κλίσεως παραγόμενα ἔχουσι παρακείμενον εἰς *ui*, οὐχὶ δὲ καὶ σουπῖνον· οἶον, *maturesco, ὠριμάζω, maturui*, ἀπὸ τοῦ *maturus*, ὠριμος· *obmutesco, γίνομαι ἄφωνος, obmutui*, ἀπὸ τοῦ *mutus*, ἄφωνος· *percrebresco, διαθρυλλοῦμαι (creber), percrebui* (γράφεται ὑπὸ τινῶν καὶ *percrebesco, percrebui*). Ὡσπύτως· *evillesco, ἐκφαυλίζομαι, evilui*, ἀπὸ τοῦ *vilis*, εὐτελής. Ἀνώμαλον εἶναι τὸ *irraucesco, βραγχιῶ (raucus, βραγχαλέος), irrausi*. Τὰ δὲ λοιπὰ ἀπὸ ἐπιθέτων εἰς *is* καὶ πολλὰ τῶν ἀπὸ εἰς *us* παραγομένων δὲν ἔχουσι παρακείμενον· οἶον, *ingravesco*. Τὸ δὲ *vesperascit*, γίγνεται ἑσπέρα, ἔχει *vesperavit*· ὡσπύτως καὶ *advesperascit*.

Τὰ ἐφεξῆς ἐναρκτικὰ δανείζονται τὸ σουπῖνον ἀπὸ τῶν ἰδίων πρωτοτύπων ῥημάτων.

Coalesco (*alesco* ἀπὸ τοῦ *alo*, τρέφω, τῆς γ') *συμφύομαι, ἐνοῦμαι, coalui, coalitum*. Ὁ παρακείμενος τῆς μετοχῆς *coalitus*, συμπεφυκώς.

Concupisco, *ποθῶ, concupīvi, concupītum*· (*cupio* τῆς γ').

Convalesco, ἀναρρώνομαι, *convalui, convalitum*· (*valeo* τῆς β').

Exardesco, φλέγομαι, *exarsi, exarsum*· (*ardeo* τῆς β').

Inveterasco, γηράσκω, *inveteravi, inveteratum* (παρακ. μετοχῆς *inveteratus* ἐρρίζωμένος, χρόνιος). Ἀπὸ δὲ τοῦ *vetus*, παλαιός, εὔρηται καὶ *invetero*, γίνομαι παλαιός, χρονίζω.

Obdormisco, κατακοιμῶμαι, *obdormīvi, obdormītum*· (*dormio* τῆς δ').

Revivisco, ἀναζῶ, *revixi, revictum*. (*vivo* τῆς γ').

Τινὰ τῶν εἰς *SCO* ῥημάτων ἀπέβαλον τὴν ἐναρκτικὴν σημασίαν, ἢ παράγονται ἀπὸ ῥιζῶν, αἵτινες δὲν σώζονται ἔτι· ὥστε θεωροῦνται ὡς μὴ παράγωγα ῥήματα. Τοιαῦτα δὲ εἶναι·

Adolesco, αὐξάνομαι, *adolēvi*. Οὕτω καὶ **abolesco**, ἀφανίζομαι, φθίνω, **exolesco**, παρακμάζω, ἀπαρχαιοῦμαι, **inolesco**, ἐμφύομαι, **obsolesco**, παλαιοῦμαι (πάντα ἀπὸ τοῦ ἀρχήστου *oleo*, αὐξάνω). Ἀπὸ τοῦ **adolesco**, παράγεται τὸ ἐπίθετον **adultus**, νεανίας, ἀπὸ τοῦ **exolesco**, τὸ **exolētus**, ἀπὸ τοῦ **obsolesco**, **obsoletus**, ἀπηρχαιωμένος, κτλ.

Cresco, αὐξάνω, *crēvi*, *crētum*. **Concreasco** κτλ. (ἡ μετοχὴ εἶναι **cretus** καὶ συνηθέστερον **concretus**).

Fatisco, ἀποκάμνω, ἄνευ παρακ. καὶ σουπίνου. **Fessus**, ἀπειρηκῶς, εἶναι ἐπίθετον. Τὸ **defetiscor**, ἀποκάμνω, **defessus sum**, εἶναι ἀποθετικόν.

Hisco, χάσκω, ἄνευ παρακειμένου καὶ σουπίνου.

Nosco, γινώσκω, μανθάνω, *nōvi*, *nōtum*. Ὁ παρακειμένος ἔχει σημασίαν ἐνεστώτος, ὁ ὑπερσυντελικὸς παρατατικῶ. **Nōtus**, γνωστός, εἶναι ἐπίθετον. Ὁ δὲ ἐνεργητικὸς μέλλων τῆς μετοχῆς εἶναι ἀχρηστος. (Περὶ τῆς συναιρέσεως *nosti*, *norim*, βλ. §. 48). Ἐκ τῶν ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου τύπου **gnosco** συνθέτων ἔχουσι τὰ **agnosco** (ἢ **ad-gnosco**), ἀναγνωρίζω, **cognosco**, γνωρίζω, (**recognosco**) σουπίνον **agnitum**, **cognitum**. Τὸ δὲ **ignosco**, συγχωρῶ, ἔχει **ignōtum**. Τὰ λοιπὰ (**dignosco**, **internosco**, διαγιγνώσκω) δὲν ἔχουσι σουπίνον.

Pasco, νέμω, βόσκω (μεταβατικόν), *pavi*, *pastum*. (**Pascor**, ἀμετάβατον, νέμομαι). **Depasco**, κατανέμω.

Quiesco, ἡσυχάζω, *quīēvi*, *quīētum*.

Svesco, ἐθίζω ἐμαυτὸν, *svevi*, *svetum*. Παρακειμένος μετοχῆς **svetus**, εἰωθός. Ἀρχαϊκὸς ἐνεστώτης **svemus** ἀπὸ τοῦ **sveo**.

Τὰ σύνθετα ἔχουσιν ἐνίοτε μεταβατικὴν σημασίαν· οἷον, **assvesco** ἐθίζω τινά· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως εἶναι ἐν χρήσει ἀντ' αὐτοῦ ὡς μεταβατικὸν τὸ **assuefacio**. **Mansvetus**, χειροῦθής, ἡμέρος.

Seisco, ἐγκρίνω, κυρόνω (νόμον), *scīvi*, *scītum* (ἀπὸ τοῦ **scio**, γινώσκω).

Ῥήματα, ἐν οἷς μετὰ τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς βίβης γράμμα παρεμβάλλεται **i**. Τούτων ὁ παρακειμένος καὶ τὸ σουπίνον σχηματίζονται ἀπὸ τῆς ἀπλῆς βίβης.

Capio, λαμβάνω, *cēpi*, *captum*. **Concīpio** (*concīpis*) συλλαμβάνω, *concēpi*, *conceptum* κ. έ.

Fācio, ποιῶ, πράττω, *fēci*, *factum*. (ἀρχαῖος μέλ. ὀριστ. ἐνεργ. *faxo*, ὑποτακ. *faxim*: βλ Δ.Γ. §. 115 ζ'). Ὡς παθητικὸν τούτου εἶναι ἐν χρήσει τὸ *fio*, γίνομαι (βλ. §. 61). Ἀλλ' αἱ μετοχαὶ *factus*, *faciendus*, καὶ τὰ σύνθετα αὐτῶν σχηματίζονται ἀπὸ τοῦ *facio*. Ὡσαύτως καὶ τὰ σύνθετα μετὰ ῥηματικῶν ῥιζῶν· ὡς, *calefacio*, θερμαίνω, *calefēci*, *calefactum*: *calefio*, *patefacio*, ἀνοίγω, *patefeci*, *patefactum*, *patefio* *)· ἔτι δὲ καὶ τὰ μετὰ ἐπιρῥημάτων· ὡς, *satisfacio*, ἱκανοποιῶ, *satisfeci*, *satisfactum*, *satisfit*. Τὰ μετὰ προθέσεων σύνθετα μεταβάλλουσι τὸ φωνῆεν καὶ κλίνονται ὡς τὸ *perficio*, *perfeci*, *perfectum*: τὸ δὲ παθητικὸν *perficior*, εἶναι ὁμαλόν. (**Conficio** ἔχει παθητικὸν *conficior*, καὶ ἐνίοτε *confiēri*. Βλ. Δ. Γ. §. 160. σημ. α').

Jācio, βάλλω, *jēci*, *jactum*. **Abjicio** (*abjicis*), *abjēci*, *abjectum*, ἀποβάλλω.

Σημ. Τὰ σύνθετα τούτου ἐγράφοντο καὶ ἐπροφέροντο τὸ πάλαι συνήθως μεθ' ἐνὸς *i*· οἶον, *abicio*, *disicio*.

Cūpio, εὐχομαι, ἐπιθυμῶ, *cupīvi*, *cupītum*.

Fōdio, ὀρύσσω, *fōdi*, *fossum*. **Effōdio**, *effōdis*, ἐξορύσσω.

Fūgio, φεύγω, *fūgi*, *fūgitum*. **Aufūgio**, *aufūgis*, ἀποδιδράσκω.

(**Lacio**, δελεάζω, ἀφ' οὗ *lacto*, *lactare*, θωπεύω, ἐμπαίζω). Εἶναι εὐχρηστον μόνον εἰς τὰ σύνθετα· ὡς, *allīcio*, ἐλκύω, *allēxi*, *allectum*· οὕτω καὶ *illicio*, *pellicio*. Τὸ δὲ *elicio* ἔχει *elicui*, *elicitum*. Τὸ *prolicio* δὲν ἔχει παρακείμενον καὶ σουπίνον.

Pario, γεννῶ, *pepēri*, *partum*. Μέλλων μετοχῆς ἐνεργητ. *pariturus*.

Qvatio, σείω (*qvassi*, ἄχρηστον), *qvassum*. **Concūtio**, *concussi*, *concussum*: *percutio*, κατασειῶ.

Rāpio, ἀρπάζω, *rapui*, *raptum*. **Arrīpio**, *arripui*, *arreptum*.

Sapio, γεύομαι, σωφρονῶ, ἔχω γνῶσιν, σύνεσιν, (*sapivi*), ἄνευ σουπίνου. **Desīpio**, εἶμαι ἄφρων, ἄνευ παρακειμένου.

*) Τινῶν εἶναι ἐν χρήσει ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ μόνον αἱ ἀπὸ τοῦ *facio* σχηματιζόμενοι τύποι· οἶον, *tremefacio*, *tremefactus*, διασειῶ.

Σημ. Τὸ ἐναρκτικὸν *resipisco*, ἀναφρονῶ, ἔρχομαι πάλιν εἰς ἐ-
μαυτὸν, ἔχει *resipivī* καὶ *resipiui*.

(*Spēcio*, θεωρῶ, ἀφ' οὗ *specto*, *spectare*). Μόνον εἰς σύνθετα εὖ-
χρηστον *aspicio*, παρατηρῶ, *aspexi*, *aspectum*· *conspicio* κτλ.

Ἄρώμαλος σχηματισμὸς τοῦ παρακειμένου καὶ σουπίνου
τῶν ῥημάτων τῆς δ' συζυγίας.

§. 53. Τὰ ἐπόμενα ῥήματα ἔχουσι *si*, *tum* (*sum*), ὡς τινα τῆς
γ' συζυγίας.

Farcio, γεμίζω, *farsi*, *fartum* (*farctum*). *Refercio*, *refersi*, *re-
fertum*, ἀναπληρῶ.

Fulcio, στηρίζω, *fulsi*, *fultum*.

Haurio, ἀντλῶ, *hausi*, *haustum*. (Μέλλων μετοχῆς *hausturus*
καὶ *hausurus*). *Exhaurio*, ἐξαντλῶ.

Sancio, κυρῶ, διατάσσω, *sanxi*, *sancitum* καὶ (συνήθως) *sau-
ctum*.

Sarcio, διορθῶν, ἐπισκευάζω, *sarsi*, *sartum*. *Resarcio*, ἐπι-
σκευάζω.

Sentio, αισθάνομαι, *sensi*, *sensum*. *Consentio* κ. ἐ. Τὸ δὲ *as-
sentio*, συμφωνῶ, εἶναι συνήθως ἀποθετικόν· *assentior*, *assensus
sum*.

Sæpio, (*sepio*), περιφράττω, *sæpsi*, *sæptum*. *Obsæpio*.

Vincio, δένω, *vinxi*, *vincitum*.

Διάφορον σχηματισμὸν ἔχουσι·

Amicio, ἐνδύω, *amictum*· ὁ παρακειμένος εἶναι ἄχρηστος.

Cio, κινῶ, *civi*, *citum*, (βλ. *cieo* §. 51).

Eo πορεύομαι, *ivi*, *itum* (βλ. §. 59).

Ferio κτυπῶ, ἄνευ παρακειμένου καὶ σουπίνου.

(*Perio*?) *Apërio*, ἀνοίγω, *aperui*, *apertum*. Οὕτω καὶ *opërio*,
καλύπτω, καὶ *cooperio*, ἐγκαλύπτω.

(*Perio*?) *Repërio* εὐρίσκω, *repperi* (*reperi*), *reperitum*. Οὕτω
καὶ *comperio*, παῖραν λαμβάνω, *compëri*, *compertum*. (Σπανίως
μὲ ἀποθετικῷ τύπον ἐν τῷ ἐνεστώτι, *comperior*).

Sālio, πηδῶ, *salui* (σπάνιον· τὸ δὲ ἄ. πρόσ. *salii* ἄχρηστον). *Desilio*, *desilui* (σπάν. *desilii*) κλπ. Οὐσιεστικά *salvus*, *desultor*.

Sepelio, θάπτω, *sepelīvi*, *sepultum*. Τὸ ἄ. πρόσ. τοῦ παρακ. *sepeli* ἀπὸ τοῦ *sepelii* εὔρηται παρὰ Περσίῳ.

Vēnio, ἔρχομαι, *vēni*, *ventum*. *Convēnio*, συνέρχομαι.

Παρακείμενον καὶ σουπίνον δὲν ἔχουσι τινα ἀπὸ ἐπιθέτων παραγόμενα ἀμετάβατα ῥήματα· οἷον τὰ *superbio* ἀλαζονεύομαι, *caecutio* εἶμαι τυφλός. (Τὸ *sævio* ὅμως, μαίνομαι, καὶ τὰ μεταβατικά, ὡς *mollio*, μαλάσσω, ἔχουσι πάντας τοὺς χρόνους). Τοὺς αὐτοὺς χρόνους δὲν ἔχουσι καὶ τὰ ἐφετικά (*verba desiderativa*. βλ. §. 86. γ')· οἷον, *dormitūrio* ἔχω ἔφρσιν πρὸς ὕπνον, ὑπνώττω. Ἀπὸ δὲ τοῦ *esurio*, βρωσεῖω, λιμώττω, εὔρηται παρὰ Τερεντίῳ *esuriturus*.

Ἀνώμαλος σχηματισμὸς τοῦ σουπίνου καὶ τῶν μετοχῶν τῶν ἀποθετικῶν ῥημάτων, καὶ ἄλλαι τιρὲς ἀνωμαλῖαι τούτων.

§. 54. Ὡς τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων, οὕτω καὶ τινῶν ἀποθετικῶν σχηματίζεται τὸ σουπίνον καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ παρακείμενος τῆς μετοχῆς ἀνωμάλως. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ τῶν ἀποθετικῶν τὸ σουπίνον εἶναι σπανιώτατα ἐν χρήσει, ἀναφέρομεν ἀντ' αὐτοῦ ἐνταῦθα τὸν εὐχρηστον παρακείμενον τῆς μετοχῆς.

Τὰ ἀποθετικά τῆς ἄ συζυγίας, εἰς ἣν ἀνήκουσι τὰ πλεῖστα, σχηματίζονται πάντα ὁμαλῶς.

Σημ. Τοῦ *ferior* ἐορτάζω, σχολάζω, καὶ *operor* ἐργάζομαι, ἔχει ὁ παρακ. τῆς μετοχῆς σημασίαν ἐνεστῶτος, *feriatus*, σχολάζων, *operatus* ἀσχολούμενος.

ἀ. Ἀποθετικῶν τινῶν τῆς ἄ συζυγίας εὔρηται καὶ ὁ ἐνεργητικὸς τύπος ἐνίοτε ἢ πολλάκις παρὰ τοῖς δοκίμοις· οἷον, *populor* ληλατῶ, καὶ *populo*. Τὰ κυριώτερα τούτων, ἐκτὸς τοῦ *populor*, εἶναι· *altercor* ἐρίζω (*alterco*, παρὰ Τερεντίῳ), *augūror* μαντεύω, *comitor* ἀκολουθῶ (*comito* παρὰ ποιητῆς), *conflictor* ἀγωνίζομαι (*conflicto*, παρὰ Τερεντίῳ), *fabricor* κατασκευάζω, *feneror* τοκίζω, *luctor* παλαίω (*lucto*, Τερεντ.), *ludificor* ἐμπαίζω, *muneror* δωροῦμαι, *remuneror* ἀντιδωροῦμαι, *oscitor* χαίνω, *palpor* θωπεύω, *colaqueo*,

stabulor σταθμεύω. Παρά τοῖς ἀρχαιοτέροις ἦτο σύνηθες τὸ ἐνεργητικὸν ἔτι πλείονων ἀποθετικῶν.

β'. Ῥήματά τινα τῆς α' συζυγίας, τῶν ὁποίων τὸ ἐνεργητικὸν εἶναι συνηθέστατον, εὐρίσκονται παρά τισι συγγραφεῦσι τὰ αὐτὰ ὡς ἀποθετικά· οἷον, fluctuo κυμαίνω, ἀμφιβάλλω καὶ fluctuor (Λιβ.). Ἐπι δὲ τὰ bello πολεμῶ, (bellor, Βιργ.), communico διακοινοῶ (communicor, Λιβ.), elucubro νυκτογραφῶ, (elucubror, Κικ.), frutico βλαστάνω, (fruticor, Κικ.), luxurio τρυφῶ, murmuro ψιθυρίζω, (commurmuro, Κικ.), opsōno ὀψονίζω (opsonor, Τερεντ.), velifico αἴρω ἰστίαι (velificor χριζομαι, Κικ.).

Ἐκ τῶν ἀποθετικῶν τῆς β' συζυγίας διάφορον σχηματισμὸν ἔχουσι τὰ ἐξῆς.

Fateor, ὁμολογῶ, fassus sum. Confiteor, confessus sum. κλπ. Τὸ diffiteor, ἀρνοῦμαι, δὲν ἔχει παρακειμένον μετοχῆς.

Reor, νομίζω, ratus sum. (ἄχρηστος ὁ ἐνεστὼς τῆς μετοχῆς).

Medeor, θεραπεύω, ἄνευ παρακειμένου.

Misereor, ἐλεῶ, miseritus sum, καὶ σπανίως misertus sum. (Περὶ τοῦ ἀπροσώπου miseretur ἑλ. §. 64).

Tueor, σώζω, θεωρῶ, (tuitus sum). Μέλλων τῆς μετοχῆς tuiturus. Ἄντι τοῦ ἀχρήστου παρακειμένου εὔρηται tutatus sum, ἀπὸ τοῦ tutor, φυλάττω. Τῶν δὲ contueor, intueor ὁ παρακειμένος contuitus sum, intuitus sum, εἶναι σπάνιος. Ἀρχαϊκὸν εἶναι τὸ tuor (τῆς γ' συζυγίας), ἀφ' οὗ τὸ ἐπίθετον tūtus, ἀσφαλῆς.

Σημ. Ὁμαλὰ ἀποθετικά τῆς β' συζυγίας εἶναι liceor προσφέρω, mereor (καὶ mereo σύνηθες) εἶμαι ἄξιος, polliceor ὑπόσχομαι, vereor φοβοῦμαι.

Εἰς τὴν γ' συζυγίαν ἀνήκουσι τὰ ἐφεξῆς ἀποθετικά.

Fruor, καρποῦμαι, fruitus καὶ fructus sum (ἐκάτερον σπάνιον). Μέλλων μετοχῆς fruiturus.

Fungor, ἐκτελῶ, functus sum.

Grādior, βαδίζω, gressus sum. Aggrēdior, aggressus sum, προσβάλλω, ἐφορμῶ.

Lābor, πίπτω, lapsus sum. Collābor κλπ.
 Līqvor, τήκομαι, άνευ παθητικοῦ παρακειμένου.
 Lōqvor, λαλῶ, locūtus sum. Allōqvor, προςαγορεύω, παραμυθῶ.
 Mōrior, ἀποθνήσκω, mortuus sum. Μέλλ. μετοχ. moriturus.
 Emōrior.

Nītor, ἐρείδομαι, σπεύδω, nixus ἢ nisis sum. Adnītor. Enītor γεννώ, enixā est, ἐγέννησε.

Pātior, ὑποφέρω, πάσχω, passus sum. Perpētior, ἀνέχομαι.
 (Περὶ τοῦ plecto, πλέκω, βλ. §. 52). Amplector, complector περιλαμβάνω, amplexus sum, complexus sum.

Qvōror, μέμφομαι, παραπονοῦμαι, questus sum. Conqvōror.
 Ringor, σκίρω (τοὺς ὀδόντας), άνευ παρακειμένου.
 Sēqvor, ἀκολουθῶ, secūtus sum. Consēqvor, ἐπιτυγχάνω.
 Utor, χρῶμαι, usus sum. Abūtor, καταχρῶμαι.

Ἔτι δὲ τὰ ἐξῆς εἰς scor (βλ. §. 52).

Apiscor, ἐπιτυγχάνω, κατορθώνω, aptus sum. Συνηθέστερον ὁμῶς εἶναι τὸ adipiscor, adeptus sum. (Indipiscor, indeptus sum).

Defetiscor, ἀποκάμνω, defessus sum. (Περὶ τοῦ fatisco βλ. §. 52).

Expergiscor, ἐξεγείρομαι, experrectus sum. (Expergefacio, ἐξυπνῶ τινα. Ἀπρηχαιωμένη μετοχὴ expergītus).

Irascor, ὀργίζομαι, Irātus (ἐπίθετον), iratus sum εἶμαι ὀργισμένος· τὸ δὲ ὀργίσθην λέγεται succensui ἢ suscensui, ἀπὸ τοῦ succenseo ἢ suscenseo).

(Meniscor). Comminiscor ἐπινοῶ, commentus sum. Reminiscor ἀναμνησκόμαι, άνευ παρακειμένου.

Nanciscor, ἐπιτυγχάνω, nactus καὶ nactus sum.

Nascor, γεννώμαι, natus sum. Μέλλων μετοχῆς nasciturus.
 Enascor, ἐκφύομαι. Τὰ ἐπίθετα agnatus, cognatus, συγγενής, παράγονται ἀπὸ τοῦ τύπου gnascor.

Obliviscor, λησμονῶ, oblītus sum.

Paciscor, ποιῶ συνθήκην, pactus sum. Compaciscor ἢ compaciscor, συντίθεμαι, compactus ἢ compectus sum. (ex compacto

σημαίνει, συμφώνως, κατὰ συνθήκην). ὡς παρακείμενος τούτων εἶναι ἐν χρήσει καὶ ὁ *perpigi* ἀπὸ τοῦ *pango* (§. 52).

Proficiscor, παρέρομαι, *profectus sum*.

Ulciscor, τιμωρῶ, ἐκδικουμαι, *ultus sum*.

Vescor, τρώγω, ἄνευ παρακειμένου.

Ἐκ δὲ τῶν ἀποθετικῶν τῆς δ' συζυγίας διάφορον σχηματισμὸν ἔχουσι τὰ ἑξῆς.

Assentior, συμφωνῶ, *assensus sum*. (βλ. *sentio* §. 53).

Experior, πειρῶμαι, *expertus sum*. (πρὸς. *comperio* §. 53).

Metior, μετρῶ, *mensus sum*.

Ordior, ἄρχομαι (μεταβατικόν), *orsus sum*.

Opperior, περιμένω, *oppertus (opperitus) sum*.

Orior, γίγνομαι, ἀνατέλλω, *ortus sum*. Μέλλων μετοχῆς *oriturus*. Τὸ μετοχικὸν ἐπίθετον *oriundus* σημαίνει, καταγόμενος, γενεαλογούμενος.

Σημ. α'. Εἰς τὸν ἐνεστώτα τῆς ὀριστικῆς εἶναι εὐχρηστοὶ οἱ τύποι τῆς γ' συζυγίας *orēris, oritur, orimur*. Εἰς δὲ τὸν παρατατικὸν τῆς ὑποτακτικῆς *orīrer* (κατὰ τὴν δ'.) καὶ *orērer* (κατὰ τὴν γ'). Ἀπὸ δὲ τοῦ *adorior*, προσβάλλω, ἀπαντᾶται *adorīris* καὶ *adoritur*.

Σημ. β'. Ὁμολὰ ἀποθετικὰ τῆς δ' συζυγίας εἶναι τὰ *blantior* κολακεύω, *largior* δωροῦμαι, *mentior* ψεύδομαι, *molior* μηχανῶμαι, *partior* μερίζω (σπαν. *partio*· τὰ δὲ *dispertio, impertio*, καὶ *impartio*, συνηθέστερα τῶν *dispertior, impertior*), *potior* κρατῶ, *sortior* κληρῶ, *punior* κολάζω (παρὰ Κικέρωνι, πρὸ ἄλλοις ὅμως *punio*).

Σημ. γ'. Τοῦ *potior* εὐρῆται παρὰ ποιηταῖς καὶ τισὶ συγγραφεῦσιν ἐνίοτε ὁ ἐνεστώτης τῆς ὀριστικῆς *potitur, potimur*, καὶ ὁ παρατατικὸς τῆς ὑποτακτικῆς *potērer* κλπ. κατὰ τὴν γ' συζυγίαν.

Ἀποθετικῶν ῥημάτων, τῶν ὁποίων εἶτε παρὰ πᾶσιν εἶτε παρὰ τισὶ μόνον συγγραφεῦσιν εἶναι ἐν χρήσει καὶ ὁ ἐνεργητικὸς τύπος, δέχεται ἐνίοτε ὁ παθητικὸς τύπος ἀληθῶς παθητικὴν σημασίαν· ὡς *comitor*, ἀκολουθοῦμαι, *fabricantur* κατασκευάζονται, *populari* φθειρέσθαι, πορθεῖσθαι, καὶ μάλιστα οἱ παρακείμενοι *comitatus* (παρὰ πᾶσι), *elucubratus, fabricatus, populatus, meritus*.

Σπανίως εὐρίσκονται ἄλλα ἀποθετικὰ μὲ παθητικὴν σημασίαν (ὡς

παρὰ Κικέρωνι τὰ *adūlor, aspernor, arbitror, criminor*, παρὰ Σαλλουστίῳ *ulciscor*). Μόνον ὁ παθ. παρακ. τινῶν ἀποθετικῶν εὔρηται καὶ μὲ παθητικὴν σημασίαν. *abominatus, adeptus, auspicatus*, καὶ ἄλλων τινῶν, βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 153.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

ΚΥΡΙΩΣ ΑΝΩΜΑΛΑ ΡΗΜΑΤΑ.

§. 55. Κυρίως ἀνώμαλα καλοῦμεν τὰ σχηματίζοντα ἀνωμάλως οὐ μόνον τὸν παρακείμενον καὶ τὸ συπίνον, ὡς τὰ ἐν τῷ ἡγουμένῳ κεφαλαίῳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλους χρόνους. Τιοιοῦτον εἶναι τὸ ἤδη μνημονεῦθὲν *sum* καὶ τὰ ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ.

Possum, δύναμαι. Τοῦτο εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ καθ' ὅλους τοὺς ἀριθμοὺς καὶ γένη ἀκλίτου *potis* ἢ *pot* καὶ τοῦ ὑπαρκτικοῦ *sum*.

Ὀριστική.

Ὑποτακτική.

Ἐντ. <i>possum, pōtes, pōtest,</i>	<i>possim, possis, possit,</i>
<i>possūmus, potestis, possunt.</i>	<i>possīmus, possītis, possint.</i>
Πρτ. <i>pōtēram, as, at,</i>	<i>possem, es, et,</i>
<i>poterāmus, ātis, ant.</i>	<i>possēmus, ētis, ent.</i>
Πрк. <i>pōtūi, isti, it,</i>	<i>potuērim, is, it,</i>
<i>potuimus, istis, ērunt.</i>	<i>potuerīmus, ītis, int.</i>
Ἦπρ. <i>potuēram, as, at,</i>	<i>potuissem, es, et,</i>
<i>potuerāmus, ātis, ant.</i>	<i>potuissēmus, ētis, ent.</i>
Μέλ. <i>potēro, is, it,</i>	ἄχρηστος.
<i>poterīmus, ītis, unt.</i>	
Μ.τ. <i>potuēro, is, it,</i>	ὡς ὁ παρακείμενος.
<i>potuērimus, ītis, int.</i>	

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστ. *posse*. Παρακ. *potuisse*. Μέλλων ἄχρηστος. Ἡ προστακτικὴ εἶναι ἄχρηστος· ἡ δὲ μετοχὴ *potens* (ἢ *pot*) ἔχει ἐπιθετικὴν σημασίαν, ἰσχυρός.

Σημ. Παρὰ ποιηταῖς εὔρηνται καὶ οἱ τύποι *potis es, est, sunt*, ἀντὶ *potes, potest, possunt*· ἐν δὲ τῇ συνηθείᾳ καὶ μόνον *pote*

ἀντί potest. Ὡσαύτως δὲ καὶ possiem, possies, possiet ἀντί pos-
sim, possis, possit καὶ potesse ἀντί posse. βλ. §. 45. σημ. δ'.

§. 56. Fero, φέρω. Τοῦτο κλίνεται κατὰ τὴν γ' συζυγίαν, τὸν
δὲ παρακείμενον καὶ σουπῖνον σχηματίζει ἀνωμάλως, tūli, latum,
ἐξ ἄλλων ριζῶν· εἰς τινα δὲ πρόσωπα τοῦ ἐνεστώτος καὶ τῶν ἐξ αὐ-
τοῦ χρόνων ἐκθλίβεται τὸ συνδετικὸν φωνῆεν.

Ἐνεργητικόν.

Παθητικόν.

Ὀριστική.

Ἐνσ. fero, fers, fert, feror, ferris, fertur,
ferimus, fertis, ferunt. ferimur, ferimini, feruntur.

Ὑποτακτική.

Πρτ. ferrem, ferres, ferret, ferrer, ferrēris, ferrētur,
ferrēmus, ferrētis, ferrent. ferrēmur, ferremini, ferrentur.

Προστακτική.

Ἐνικ. fer, ferto, ferre, fertor,
πληθ. ferte, fertōte, ferunto. ferimini, feruntor.

Ἀπαρέμφατος.

ferre.

ferri.

Οἱ λοιποὶ χρόνοι σχηματίζονται κανονικῶς. Ἐνεργ. παρατ. τῆς ὀρι-
στικῆς ferēbam, παθητ. ferebar, ὑπερσυντελ. tulēram, tulisse, m,
μέλλ. τετελ. tulero ἀπὸ τοῦ tuli κτλ. Ὡσαύτως σχηματίζονται καὶ
τὰ σύνθετα, ἐν οἷς μεταβάλλονται συνήθως τὰ τῶν προθέσεων τελικὰ
σύμφωνα εἰς τὸ ἀρχικὸν τοῦ fero γράμμα· οἷον, affēro, attūli, allā-
tum· offēro, obtuli, oblatum, προσφέρω. Τὸ δὲ aufero, ἀπὸ τοῦ
ab-fero, ἔχει abstuli, ablatum· refero, ἀναφέρω, retuli (καὶ ret-
tuli), relatum. Τοῦ suffero, ὑποφέρω, εἶναι σπάνιος ὁ παρακ. sus-
tuli, εὐχρηστος δὲ ἀντὶ τούτου εἶναι ὁ παρακείμεν. sustinui· τὸ δὲ
sustuli καὶ sublatum εἶναι ἐν χρήσει ὡς παρακ. καὶ σουπῖνον τοῦ
tollo, ἀφαιρῶ, ἀναιρῶ. Τὸ differo, ὅταν μὲν σημαίνῃ ἀναβάλλω, ἢ
σκορπίζω, ἔχει distuli, dilatam, ὅταν δὲ ἦναι ἀμετάβατον καὶ ση-
μαίνῃ, διαφέρω, οὔτε παρακείμενον οὔτε σουπῖνον ἔχει.

§. 57. Τὸ ῥῆμα *ĕdo*, τρώγω, *ĕdi*, *ĕsum* (τῆς γ' συζυγίας) ἔχει ἐκτὸς τῶν κανονικῶν χρονικῶν τύπων καὶ ἑτέρους βραχυτέρους εἰς τὸν ἐνεστῶτα τῆς ὀριστικῆς, παρατατικῆς ὑποτακτικῆς, προστακτικῆς καὶ ἐνεστῶτα τῆς ἀπαρεμφάτου, συμφωνοῦντας πρὸς τοὺς ἀπὸ *es* ἀρχομένους τύπους τοῦ ῥήματος *sum* οἶον,

Ὀριστική.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστ. <i>ĕdo</i> , <i>edis</i> , <i>edit</i> , <i>es</i> , <i>est</i> , <i>edimus</i> , <i>editis</i> , <i>edunt</i> , <i>estis</i>	Παρατ. <i>edĕrem</i> , <i>ederes</i> , <i>ederet</i> , <i>essem</i> , <i>esses</i> , <i>esset</i> . <i>ederĕmus</i> , <i>ederetis</i> , <i>ederent</i> . <i>essĕmus</i> , <i>essetis</i> , <i>essent</i> .

Προστακτική.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνικ. *ede*, *edito* πληθ. *edite*, *editote*, *edunto*. Ἐντ. *edere*
ἢ *es*, *esto*   *este*, *estote*.   *esse*.

Ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ εὔρηται *estur* ἀντὶ *editur*, καὶ *essetur* ἀντὶ *ederetur* *). Οἱ ἀπὸ τοῦ *sum* τύποι εἶναι εὐχρηστοὶ καὶ ἐν τοῖς συνθέτοις· οἶον, *comes*, *comest*, *comesse*, ἀντὶ *comĕdis*, *comedit*, *comedere*, ἀπὸ τοῦ *comĕdo*, κατατρώγω.

§. 58. Τὰ *nōlo*, βούλομαι, *nōlo*, οὐ βούλομαι (ἀπὸ τοῦ *ne* καὶ *volo*), *mālo*, προτιμῶ (ἀπὸ τοῦ *mage*=*magis* καὶ *volo*) σχηματίζονται οὕτω·

Ὀριστική.

Ἐνεστῶς	<i>volo</i>	<i>nolo</i>	<i>malo</i>
	<i>vis</i>	<i>non vis</i>	<i>mavis</i>
	<i>vult (volt)</i>	<i>non vult</i>	<i>mavult</i>
	<i>volūmus</i>	<i>nolūmus</i>	<i>malūmus</i>
	<i>vultis (voltis)</i>	<i>non vultis</i>	<i>mavultis</i>
	<i>volunt.</i>	<i>nolunt.</i>	<i>malunt.</i>
Παρατατικῶς	<i>volēbam</i>	<i>nolebam</i>	<i>malebam.</i>
	<i>volebas</i> κ. ἑ.	κ. ἑ.	κ. ἑ.

*) Οἱ βραχυτέροι τύποι προήλθον δι' ἀποβολῆς τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος καὶ διὰ τροπῆς τῶν συμφώνων. Τὸ ε τούτων ἐπροφέρετο ὡς φύσει μακρὸν, ἐν ᾧ τὸ τοῦ *sum* εἶναι φύσει βραχύ.

Παρακείμεν. volui κ. έ.	nolui κ. έ.	malui κ. έ.
Ύπερσυντελ. volueram.	nolueram.	malueram.
Μέλλων volam	(nolam άχρηστον)	(malam άχρηστον)
voles κ. έ.	noles κ. έ. έν χρήσει.	males κ. έ.
Μέλ. τετελ. voluero.	noluero.	maluero.

Ύποτακτική.

Ένεστώς velim. *	nolim.	malim.
velis	nolis	malis
velit	nolit	malit
velīmus	nolīmus	malīmus
velītis	nolītis	malītis
velint.	nolint.	malint.
Παρατατικός vellem	nollem	malle
velles κ. έ.	nolles κ. έ.	malles κ. έ.
Παρακείμεν. voluerim κ. έ.	noluerim	maluerim.
Ύπερσυντελ. voluissem.	noluissem.	maluissem.
Μέλ. τετελ.	ώς ό παρακείμενος.	

Προστακτική.

άχρηστος έν. noli, nolito, πλ. nolīte, άχρηστος.
nolito, nolunto,

Απαρέμφατος.

Ένεστώς velle.	nolle.	malle.
Παρακείμεν. voluisse.	noluisse.	maluisse.

Μετοχή.

Ένεστώς volens.	volens.	άχρηστος.

Σημ. Άπληχαιωμένοι τύποι είναι, nevis, nevult, nevelle, αντί non vis, non vult, nolle: mavolo, mavelim, mavellem, αντί malo, malim, mallem. Έκ δέ του si vis, si vultis, εις προσταγάς και προτροπας προστιθεμένου και τῷ ημετέρῳ, παρακαλῶ, αντιστοιχοῦντος, προήλθον τὰ έν τῇ συνηθείᾳ sis, sultis. Vide, sis, ne quo

abeas (παρὰ Τερεντ.), πρόσεχε, παρακκλω, μὴ που ἀπέληθης. Πρ6. Δ. Γ. §. 157.

§. 59. Τὸ ῥῆμα εο, πορεύομαι, ivi, itum, τῆς δ' συζυγίας, σχηματίζει τὸν ἐνεστώτα καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ χρόνους ὡς ἐφεξῆς:

Ὀριστική.

Υποτακτική.

Ἔνς. eo, is, it,	eam, eas, eat,
ἱmus, itis, eunt.	eāmus, eatis, eant.
Πρτ. Ibam, ibas, ibat,	īrem, ires, iret.
ibāmus, ibatis, ibant.	irēmus, irētis, irent.
Μέλ. Ibo, ibis, ibit,	iturus, a, um, sim.
ibimus, ibitis, ibunt.	κ. ἐ.

Προστακτική.

Ἀπαρέμφατος.

Ἔν. I. ito. Πλ. ite, itote, eunto. Ἔνς. ire.

Μετοχή.

Γερούνδιον.

Ἔνς. iens, euntis, κ. ἐ. eundi.

Τὰ λοιπὰ σχηματίζονται κανονικῶς ἀπὸ τοῦ ivi (iveram ἢ ieram, ivisse, ἢ isse κ. ἐ.) καὶ itum (iturus, iturum esse). Τοῦ δὲ παθητικοῦ σχηματίζεται μόνον τὸ γ' ἐνικὸν πρόσωπον (ἀπροσώπως, §. 95. σημ.), ἐπειδὴ τὸ εο εἶναι ῥῆμα ἀμετάβατον· οἶον, itur, ibatur, ibitur, itum est κτλ. eatur, iretur.

Ὡσαύτως κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα, τὰ ὁποῖα εἰς τὸν παρακείμενον ἔχουσι συνήθως ἢ ὄχι ivi· οἶον, abii, redii. Τινὰ ἐξ αὐτῶν (adeo, coëo, inco, prætereo) δέχονται μεταβατικὴν σημασίαν καὶ σχηματίζονται κατὰ πάντας τοὺς παθητικούς χρόνους. Ἔνς. ὀριστ. adeor, adīris, adītur, adīmur, adimini, adeuntur. Παρατ. adībar κ. ἐ. Μέλλ. adībor, adiberis κτλ. Ἔνς. ὑποτακτ. adear κ. ἐ. Παρατ. adīrer κ. ἐ. Προστ. ἐν. adīre. καὶ adītor, πληθ. adeuntor. Ἀπαρέμ. ἐνς. adiri. Μετοχ. παρακ. adītus. Μετοχικὸν ἐπίθετον adeundus, a, um.

Ἀπὸ τοῦ εο παράγεται τὸ vēneo (σύνθετον ἐκ τοῦ venum καὶ eo), πωλοῦμαι, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐν χρήσει ὡς παθητικὸν τοῦ vendo (§. 52)

πωλώ, καὶ σχηματίζεται ὡς τὰ λοιπὰ σύνθετα. (Ὁ παρατ. τῆς ὀριστ. εὔρηται ἐνίοτε *veniebam*).

Μόνον τὸ σύνθετον *ambio*, περιέρχομαι, σχηματίζεται κανονικῶς κατὰ τὴν δ' συζυγίαν· οἶον, ἐνεστῶς μετοχῆς *ambiens, ambientis* κτλ. (Ὁ παρατ. ἐνίοτε *ambībam*).

§. 60. Κατὰ τὸ εο σχηματίζονται τὸ *qneo* δύναμαι, καὶ *neqneo*, οὐ δύναμαι. Ἀλλὰ ταῦτα δὲν ἔχουσι προστακτικὴν, οὐδὲ μέλλοντα τῆς μετοχῆς καὶ γερούδιον.

Σημ. α'. Καὶ ὁ ἐνεστῶς τῆς μετοχῆς εἶναι ἐν τῇ συνήθει γλῶσση ὅλως ἄχρηστος. Τὰ δὲ *qnvibam, qnviveram, qnvibo, neqnvibo* εἶναι ἀπρηχαιωμένοι καὶ σπάνιοι τύποι. *Qvis* καὶ *qvīt* ἐν τῷ ἐνεστῶτι τῆς ὀριστικῆς εἶναι μὲν ἐν χρήσει, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ τοῦ *non* (ὡς *non qvis, non qvīt*, ἀντὶ *neqvis* καὶ *neqvīt*). Ἐν γένει δὲ εὔρηται τὸ *qneo* ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ἀρνητικὰς προτάσεις καὶ σπανιώτερον ἢ τὸ *possum*.

Σημ. β'. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλῶσση συντάσσεται ἐνίοτε τὸ παθητικὸν τοῦ ῥήματος τούτου μετὰ παθητικοῦ ἀπαρεμφάτου ἐτέρου ῥήματος· οἶον, *forma nosci non qvita est* (παρὰ Τερεντίῳ), ἀδύνατον ἦτο νὰ γνωσθῇ ἡ μορφή. Πρβ. *coeptus sum* ἐν §. 62.

§. 61. *Fio*, γίνομαι, εἶναι παθητικὸν τοῦ *facio*, ἀφ' οὗ δανεῖζεται τὸν παρακείμενον τῆς μετοχῆς καὶ τοὺς συνθέτους χρόνους· κατὰ τοὺς λοιποὺς δὲ χρόνους σχηματίζεται σχεδὸν ὁμαλῶς.

Ὅριστικὴ.

Ἐνσ. *fio, fis, fit*,
(*fīmus, fitis*), *fiunt*.
Πρτ. *fīebam, fiebas* κ. ἔ.
Μέλ. *fīam, fies* κτλ.

Προστακτικὴ.

Ἐν. *fi*, πληθ. *fite*.

(*Factus sum, eram, ero, sim, essem, factum esse, factum iri*).

Σημ. α'. Περὶ τῶν συνθέτων βλ. *facio* ἐν §. 52. Τοῦ *confīeri* εἶναι μόνον τὰ *confit, confiat, confieret* (γ' πρόσ.) εὔχρηστα. Τοῦ *defīeri* (ἐλλείπειν) μόνον *defit, defiunt, defiat*.

Ὑποτακτικὴ.

fīam, fias, fiat,
fīāmus, fiatis, fiant.
fīērem, fieres κ. ἔ.
ἄχρηστος.

Ἀπαρέμφατος.

fīeri.

Σημ. β'. Εἰς τὸ ῥῆμα τοῦτο εἶναι παρὰ τὸν κανόνα τὸ φωνῆεν ἰ πρὸ ἑτέρου φωνήεντος μακρὸν, πλὴν τῶν *fieri, fierem*. Πρβ. §. 4.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

ΕΛΛΙΠΗ ΡΗΜΑΤΑ.

§. 62. Ἐνταῦθα ἀναφέρομεν ἰδίως ὅσα δὲν ἔχουσιν εὐχρηστον τὸν ἐνεστῶτα, ἢ ὅσων εἶναι εὐχρηστοὶ μόνον τινὲς χρόνοι ἢ πρόσωπα.

Τῶν ῥημάτων *caeri*, ἤρχισα, *memini*, (*commemini*), ἐνθυμούμαι, καὶ *odi*, μισῶ, ὁ ἐνεστῶς καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ χρόνοι εἶναι ἄχρηστοι, εὐχρηστος δὲ ὁ παρακείμενος καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ χρόνοι. Ἀλλὰ τοῦ *memini* καὶ *odi* ὁ μὲν παρακείμενος ἔχει σημασίαν ἐνεστῶτος, ὁ δὲ ὑπερσυντελικὸς παρατατικοῦ, καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλων μέλλοντος ἀπλοῦ. Σχηματίζονται δὲ ὡς ἐφεξῆς·

Ὅριστικὴ.

Πρ. <i>caeri</i> , <i>caeristi</i> κ. ἔ.	<i>memini</i> κ. ἔ.	<i>odi</i> κ. ἔ.
Ἰπρ. <i>caeram</i> .	<i>memineram</i> .	<i>oderam</i> .
Μ.τ. <i>caerero</i> .	<i>meminero</i> .	<i>odero</i> .

Ὑποτακτικὴ.

Πρ. <i>caerim</i> .	<i>meminerim</i> .	<i>oderim</i> .
Ἰπρ. <i>caerissem</i> .	<i>meminissem</i> .	<i>odissem</i> .
Μ. τ.	ὡς ὁ παρακείμενος.	

Προστακτικὴ.

ἄχρηστος.	ἐν. β'. <i>memento</i>	ἄχρηστος.
	πλ. β'. <i>mementote</i> .	

Ἀπαρέμφατος.

Πρ. <i>caerisse</i> .	<i>meminisse</i> .	<i>odisse</i> .

Μετοχή.

Παθ. παρ. <i>caeptus</i> .	ἄχρηστος.	(<i>osus</i> ἀπηρ.)
Ἐνερ. μέλ. <i>caepturus</i>	—	<i>osurus</i> .

Σημ. Τοῦ *osus*, ὅπερ ἔχει ἐνεργητικὴν σημασίαν, εὐχρηστα εἶναι τὰ σύνθετα *exosus*, *perosus*, μισῶν.

Τὸ *coepi* σχηματίζει καὶ παθητικὸν, *caeptus sum*, ὅπερ αἰείποτε συντάσσεται μετὰ παθητικοῦ ἀπαρεμφάτου· οἷον, *urbs aedificari caepa est*, ἡ πόλις ἤρχισε νὰ οἰκοδομηθῆται· εὐρηται ὁμοῦ καὶ *aedificari coepit*. Ὡσαύτως συντάσσεται καὶ τὸ *desinus*, ἀπὸ τοῦ *desino*, παύω.

Σημ. Ὡς ἐνεστώσ τοῦ *caepi* εἶναι ἐν χρήσει τὸ *incipio*, ἄρχομαι, (*incēpi*, *inceptum*, ἀπὸ τοῦ *capio*) καὶ σπανιώτερον τὸ *occipio* (*occēpi*, *occeptum*). *Incipio facere*, *caepi facere* (σπανιώτερον *incepi*).

§. 63. *Ajo*, φημι, καταφάσκω, εἶναι εὐχρηστον μόνον εἰς τοὺς ἐφεξῆς χρόνους καὶ πρόσωπα.

Ὀριστική.

Ἐνσ. *Ajo*, *aīs*, *aīt*,
ajunt.

Παρατ. *ajēbam*, *ajebas*, κ. ἔ.
(παρὰ Πλαύτῳ καὶ Τε-
ρεντίῳ *aībam*).

Σημ. Ἡ προστακτικὴ *aī* εἶναι ἀπηρχαιωμένη.

Τοῦ *inquam*, λέγω, εὐχρηστα εἶναι·

Ὑποτακτική.

ajas, *ajat*,
ajant.

ΜΕΤΟΧΗ.

Ἐνσ. *ajens* (ἐπίθ.)

Ὀριστική

Ἐνσ. *inquam*, *inquis*, *inquit*,
inquimus, *inquitis*, *inquunt*.

Παρατ. *inquiebat*.

Παρακ. — *inquisti*, *inquit*.

Μέλλον. *inquies*, *inquiet*.

Προστακτικὴ (σπανία).

Ἐν. ἀ. πρόσ. *inquē*.

β'. *inquīto*.

Σημ. Τὸ ῥῆμα τοῦτο εἶναι ἐν χρήσει, ὅταν εἰσαγῆται τις εἰς τὸν λόγον λαλῶν, καὶ παρεμβάλλεται μετὰ μίαν ἢ πλείους λέξεις τοῦ ἀναφερομένου λόγου ὡς τὸ φημι τῆς ἑλληνικῆς· οἷον, *Tum ille, Nego, inquit, verum esse*, τότε ἐκεῖνος, Ἄρνούμαι, εἶπεν, ὅτι εἶ-

και ἀληθές. Τὸ *inquam* εἰς διηγήσεις εὐρισκόμενον ἔχει ἐνίοτε παρακειμένου σημασίαν.

Infir, ἄρχεται, εὐρηται μόνον ἐν τῷ γ' ἐνικῷ προσώπῳ τοῦ ἐνεστώτος καθ' ἑαυτὸ, σημαῖνον, ἄρχεται λέγειν, καὶ συνήθως μετὰ ἀφηγηματικοῦ ἀπαρεμφάτου (ὡς *laudare, percontari infir*, ἄρχεται ἐπαινεῖν, διερωτᾶν) Εἶναι δὲ ἀρχαϊκὸν καὶ ποιητικὸν, καὶ παράγεται πιθανῶς ἀπὸ τοῦ *fari*, λέγειν.

Τὸ *fari*, λέγειν, εἶναι ἀποθετικὸν τῆς ἀσυζυγίας ὡς καὶ τὰ σύνθετα αὐτοῦ (*affari, effari, praefari*), καὶ ἔχει εὐχρήστους τοὺς ἐφεξῆς μόνον τύπους. (Οἱ ἐν παρενθέσει εὐρηται μόνον ἐν τοῖς συνθέτοις).

Ὀριστική.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστῶς — — *fatur*

ἄχρηστος.

(fatur, famini)—

Παρατ. (fabar)

(fatur κ. ἔ.)

Παρακ. *fatus sum* κτλ.*fatus sim* κτλ.Ἵπερσ. *fatus eram* κτλ.*fatus essem* κτλ.Μέλλων. *fabor (faberis), fabitur.*

ἄχρηστος.

Προστακτική.

Ἀπαρέμφατος.

Σουπῖνον.

*fare.**fari.**fatu.*

Μετοχή.

Ἐνεστῶς *fantis, fanti* κτλ. (ἄνευ ὀνομαστικῆς).Παρακ. *fatus, a, um.*Μετχ. ἐπίθ. *fandus, a, um* οἶον, *fanda atque nefanda*, ῥητὰ καὶ ἄῤῥητα.Σημ. Τὸ ἀπλοῦν *fari* εἶναι ἀρχαϊκὸν καὶ ποιητικὸν.

Τὸ *salveo*, εἶ ἔχω, χαίρω, (ἀπὸ τοῦ *salvus*, σῶος) εἶναι ἐν χρήσει εἰς προσφωνήσεις μόνον ἐν τῇ προστακτικῇ, *salve, χαῖρε!* πληθυντ. *salvete* καὶ *salveto*, ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ, *salvere (te) jubeo*, εἰ σε, λέγω σοι χαίρειν, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι τῆς ὀριστικῆς, *salvebis* (ἐν ἐπιστολαῖς). Ἐν τῇ αὐτῇ σημασίᾳ ἐν χρήσει εἶναι καὶ ἡ προστακτικὴ *ave* (καὶ *have*), χαῖρε, πληθ. *avete*, καὶ *aveto* σπανίως

εὔρηται *avere jubeo*, λέγω χαίρειν. *Aveo*, σημαίνει, δρέγομαι, ἐφίεμαι, βλ. §. 51.

Ἀρχαία προστακτικὴ εἶναι *apāge* (ἀπαγε=abige), *apage te*, καὶ ἀπλῶς *apage*, ἀπαγε, ἔρρε.

Ὡς προστακτικὴ εἶναι εὐχρηστος καὶ ὁ λίαν ἀσυνήθης τύπος *cedō*, δὸς (*cedo librum*, δὸς τὸ βιβλίον), εἰπέ (*cedo, quid faciam*, εἰπέ τί νὰ πράξω). Ἐν τῷ πληθυντικῷ (ἀπηρχαιωμ.) *cette*.

Σημ. Ἐκτὸς τῶν ῥημάτων τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα, τῶν ὁποίων εἰς ἢ ἕτερος τύπος δὲν εἶναι ἐν χρήσει, εἴτε διότι δὲν ἦτο ἀναγκαῖος, εἴτε καὶ διότι ἦτο κακόφωνος· οἶον, *dor, der, deris* ἀπὸ τοῦ *do*. Τοῦ ονο, ἀγάλλομαι, (ἀφ' οὗ *ovatio*, μικρὸς θρίαμβος) εὔρηται μόνον ἡ μετοχὴ *ovans*· παρὰ ποιηταῖς δὲ καὶ *ovat, ovet, ovaret*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ.

ΡΗΜΑΤΑ ΑΠΡΟΣΩΠΑ.

§. 64. Ἀπρόσωπα καλοῦνται τὰ ἐν τῷ γ' ἐνικῷ προσώπῳ μόνον εὐχρηστα ῥήματα, καὶ μὴ ἀναφερόμενα συνήθως εἰς ὑποκείμενον ὁριζόμενον ἐν τῷ λόγῳ δι' ὀνομαστικῆς.

Τοιαῦτα εἶναι·

α. Τὰ κατάστασιν τῆς ἀτμοσφαιρας σημαίνοντα· οἶον, *ningit*, χιονίζει, *pluit*, βρέχει, *grandinat*, πίπτει χάλαζα, *tonat*, βροντᾷ κ. ἄ. Ὡσαύτως καὶ τὰ δύο ἐναρκτικά *lucescit* (*illucescit*), διαυγάζει, καὶ *vesperascit* (*advesperascit*), γίνεταί ἑσπέρα.

β. Τὰ ἐπόμενα τῆς β' συζυγίας·

Libet, ἀρέσκει, *libuit* καὶ *libitum est* (ὡς ἡμιαποθετικόν).

Licet, ἔξεστι, *licuit* καὶ *licitum est*.

Miseret (me), ἔλεω, ἄνευ παρακειμένου. Εὔρηται δὲ καὶ *miseretur, miseritum est*.

Σημ. Λέγεται καὶ προσωπικῶς *misereor*. Τὸ δὲ *miseror, miserari*, σημαίνει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, (διὰ λέξεων) οἰκτείρω, ἐλεεινολογῶ.

Oportet, πρέπει, δεῖ, *oportuit*.

Piget, δυσχεραίνω, *piguit* καὶ *pigitum est*.

Pœnitet, μεταμέλει, **pœnituit**.

Pudet, αἰσχύνομαι, **puduit** καὶ **puditum est**.

Tædet, ἀηδιάζω, κόρος μὲ καταλαμβάνει, ἄνευ παρακειμένου ἄντ' αὐτοῦ δὲ ἐν χρήσει ὁ σύνθετος **pertæsum est**.

Σημ. Τὰ ῥήματα **deceat**, πρέπει, προσήκει, **decuit** καὶ **dedecet**, εἶναι ἀπρεπές, δὲν εἶναι μὲν κυρίως ἀπρόσωπα, διότι ἀναφέρονται πολλάκις εἰς ὀρισμένον πρόσωπον, καὶ διότι ἀπαντῶνται καὶ εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν (οἶον, **omnis eum color deceat**, πᾶν χροῶμα ἀρμόζει αὐτῷ· **parva parvum decent**, τὰ μικρὰ τῷ μικρῷ πρέπουσι), ἀλλὰ θεωροῦνται ὡς τοιαῦτα, διότι εἶναι ἐν χρήσει μόνον εἰς γ' πρόσωπον, καὶ οὔτε εἰς τὸν λαλοῦντα ἀναφέρονται, οὔτε εἰς τὸν πρὸς ὃν ὁ λόγος.

γ'. **Rēfert**, μέλει με, **rētulit** ἀπὸ τοῦ **fero**· (ἐν τῇ προφορᾷ διακρίνεται τοῦ **rēfero**, ἀναφέρω, διότι ἔχει τὸ **rē** μακρόν).

Σημ. α'. Τὰ ἀπρόσωπα (καὶ τὰ ἐκ τῶν ἄλλων ῥημάτων ὡς ἀπρόσωπα ἐνίοτε ἐν χρήσει ὄντα) κλίνονται κανονικῶς εἰς τοὺς ἀπὸ τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρακειμένου χρόνους· ἀλλ' ἕνεκα τῆς σημασίας των οὔτε προστακτικὴν, οὔτε σουπίνον, οὔτε μετοχὴν σχηματίζουσι, πλήν τινων, τῶν ὁποίων ὁ παθητ. παρακ. τῆς μετοχῆς τοῦ οὐδετέρου γένους εὔρηται συνημμένος μετὰ τοῦ **est**. Ὅθεν τὸ **oportet** σχηματίζεται ἐν τῇ ὀριστικῇ οὕτως· **oportet**, **oportēbat**, **oportuit**, **oportuerat**, **oportēbit**, **oportuerit**. Ἐν τῇ ὑποτακτικῇ· **oporteat**, **oportēret**, **oportuerit**, **oportuisset**, **oportuerit**. Ἐν τῇ ἀπαρεμφάτῳ· **oportēre**, **oportuisse**. Τῶν δὲ **libet**, **licet**, **pœnitet**, **pudet** ἀπαντῶνται καὶ μετοχαί, ἀλλὰ μὲ διάφορον κατὰ τι σημασίαν.

Σημ. **Libens**, πρόθυμος, **licens** (ἐπίθ.) ἐλεύθερος, ἀχαλίνωτος, **licitus**, συγκεχωρημένος, **liciturum est**, **liciturum esse**. **Pudens** (ἐπίθ.) αἰδήμων, **pudibundus**, αἰσχυντηλὸς, βλάξ, **pœnitens** (σπαν.), μεταμελόμενος, **pœnitendus**, μεταμελητέος, **pudendus**, αἰσχροῦς. Ἐκ τούτων σχηματίζεται καὶ γερούδιον (ὡς ἀπὸ προσωπικῶν ῥημάτων) **ad pœnitendum**, **pudendo**.

Τελευταία παρατήρησις περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ῥημάτων.

§. 65. Πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως πρέπει νὰ γινώσκη ὁ ἀρχάριος, ὅτι ῥήματά τινα ἔχουσιν ὅλως διάφορον σημασίαν καὶ σχηματισμὸν,

εί και εἰς τὸν ἐνεστώτα τῆς ὀριστικῆς ἔχουσι τὸν αὐτὸν τύπον· οἶον, *aggĕro* (τῆς *ά* συζυγίας), *σωρεύω*. *aggĕro* (τῆς *γ'*), *προσθέτω*.
(ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ συνθ. *exaggĕro*).

<i>appello</i> (<i>ά</i>), ὀνομάζω, καλῶ.	<i>appello</i> (<i>γ'</i>), προσορμίζω.
<i>compello</i> (<i>ά</i>), λαλῶ.	<i>compello</i> (<i>γ'</i>), συναθροίζω (<i>pellō</i>).
<i>colligo</i> (<i>ά</i>), συνδέω (<i>ligō</i>).	<i>colligo</i> (<i>γ'</i>), συλλέγω (<i>legō</i>).
<i>consterno</i> (<i>ά</i>), συγχίζω, ἐκπλήσσω.	<i>consterno</i> (<i>γ'</i>), στρώνω (<i>sterno</i>).
<i>effĕro</i> (<i>ά</i>), ἀποθηριῶνω.	<i>effĕro</i> (<i>γ'</i>), ἐκφέρω (<i>fĕro</i>).
<i>fundo</i> (<i>ά</i>), θεμελιώνω.	<i>fundo</i> (<i>γ'</i>), χύνω.
<i>mando</i> (<i>ά</i>), παραδίδω.	<i>mando</i> (<i>γ'</i>), μασσῶ.
<i>obsĕro</i> (<i>ά</i>), μοχλῶ, κλείω.	<i>obsĕro</i> , σπείρω.
<i>salio</i> (<i>δ'</i>), <i>salui</i> , <i>salum</i> , πηδῶ.	<i>salio</i> (<i>δ'</i>), <i>salivi</i> , <i>salitum</i> , ἀλατίζω.
<i>volo</i> (<i>ά</i>), πετῶ.	<i>volo</i> , βούλομαι.

Ἄλλα τινὰ διακρίνονται κατὰ τὸν χρόνον τοῦ ριζικοῦ φωνήεντος.

<i>cōlo</i> (<i>γ'</i>), γεωργῶ, περιποιῶμαι.	<i>cōlo</i> (<i>ά</i>), ἡθῶ.
<i>dīco</i> (<i>ά</i>), ἀφιερῶνω.	<i>dīco</i> (<i>γ'</i>), λέγω.
<i>indīco</i> δεικνύω, <i>prædīco</i> , ἐπαινῶ,	<i>indīco</i> , ἀναγγέλλω, <i>prædīco</i> ,
ἐγκωμιάζω.	προλέγω.
<i>edūco</i> (<i>ά</i>), ἀνατρέφω.	<i>edūco</i> (<i>γ'</i>), ἐξάγω.
<i>lēgo</i> (<i>γ'</i>), ἀναγινώσκω, ἀθροίζω.	<i>lēgo</i> (<i>ά</i>), πρесеύομαι, διατίθεμαι.
<i>allĕgo</i> , ἐπιλέγω.	<i>allĕgo</i> , ἀποστέλλω, ἀναφέρω.
<i>relĕgo</i> , ἀναγινώσκω πάλιν.	<i>relĕgo</i> , ἀποπέμπω.

Ἔτερα τῆς *β'* και *γ'* συζυγίας ἔχουσι τὸν αὐτὸν τύπον εἰς τὸν παρακείμενον και σουπίνον και τοὺς ἐξ αὐτῶν χρόνους· οἶον, *victurus* ἀπὸ τοῦ *vinco* και *vivo*. *Oblītus* ἠλειμμένος, ἀπὸ τοῦ *oblīno*, ἀλείφω, *oblītus*, λησμονήσας, ἀπὸ τοῦ *obliviscor*, λησμονῶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΡΗΜΑΤΩΝ.

§. 66. Τῶν ἐπιρρήματων τὰ μὲν εἶναι πρωτότυπα, τὰ δὲ παράγωγα. Καὶ τὰ μὲν πρωτότυπα μανθάνομεν ἐκ τοῦ λεξικοῦ· περὶ δὲ τῶν παραγῶγων σημειοῦμεν ἐνταῦθα τὰ ἐξῆς, ἅτινα ἀφορῶσι τὴν κλίσιν αὐτῶν. Περὶ τῆς παραγωγῆς ἔσται κατωτέρω λόγος.

Τὰ ἀπὸ ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν, ἐπιθετικὴν σημασίαν ἔχουσῶν, παραγόμενα ἐπιρρήματα οὐδεμίαν ἄλλην κλίσιν δέχονται, εἰ μὴ τὴν δηλοῦσαν τοὺς τῆς παραθέσεως βαθμούς.

Τὸ μὲν θετικὸν ἐπιρρήμα τῶν ἐπιθέτων σχηματίζεται τρεπομένης τῆς καταλήξεως τῶν ἐπιθέτων *us, a, um* τῆς α' καὶ β' κλίσεως συνήθως εἰς *e* σπανίως εἰς *o*, τῶν δὲ τῆς γ' κλίσεως εἰς *ter* ἢ *iter*.

Τὸ δὲ συγκριτικὸν ἐπιρρήμα ἔχει τὴν αὐτὴν κατάληξιν καὶ τύπον τοῦ οὐδέτερου συγκριτικοῦ ἐπιθέτου· τὸ δὲ ὑπερθετικὸν σχηματίζεται ὡς τὸ τοῦ θετικοῦ ἐπιθέτου ἐπιρρήμα, τρεπομένης τῆς καταλήξεως τοῦ θετικοῦ *us* εἰς *e* οἷον, *doctus*, πεπαιδευμένος, ἐπιρρήμα θετικὸν *docte*, συγκριτικὸν *doctius*, ὑπερθετικὸν *doctissime*· *æger*, ἀσθενής, *ægre*, *ægrius*, *ægerrime*· *fortis*, ἰσχυρὸς, *fortiter*, *fortius*, *fortissime*· *acer*, ὀξύς, *acriter*, *acrius*, *acerrime*· *audax*, πολυμηρὸς, *audacter*, *audacius*, *audacissime*· *amans*, ἀγαπῶν, (μετοχὴ μὲ ἐπιθετικὴν σημασίαν), *amanter*, *amantius*, *amantissime*· *facilis*, εὐκολός, *facile*, *facilius*, *facillime*.

Σημ. Ἀπὸ δὲ τοῦ *tuto*, ἀσφαλῶς, σχηματίζεται ὑπερθετικὸν *tutissimo*, καὶ ἀπὸ τοῦ *merito*, ἀξίως, *meritissimo*.

§. 67. Ἐὰν τὸ συγκριτικὸν ἐπίθετον σχηματίζεται ἀνωμάλως ἢ ἦναι ἑλλιπές, εἶναι ὡσαύτως καὶ τὸ τοῦ ἐπιρρήματος· οἷον, ἀπὸ τοῦ θετικοῦ ἐπιθέτου *bonus*, ἀγαθός, γίνεται τὸ θετικὸν ἐπιρρήμα *bene*, τὸ συγκριτικὸν *melius* καὶ τὸ ὑπερθετικὸν *optime*· ἀπὸ τοῦ *malus*, κακός, *male*, *pejus*, *pessime*· ἀπὸ τοῦ *multus*, πολὺς, θετικὸν ἐπιρρήμα εἶναι αὐτὸ τὸ οὐδέτερον ἐπίθετον, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς, *multum*, *plus*, *plurimum*· *parvus*, μικρὸς, *parvum*, *minus*, *minime* καὶ *minimum*· ἀπὸ δὲ τῶν μὴ ἔχόντων θετικὰ ἐπίθετα συγκριτικῶν *deterior*, χείρων, γίνονται τὰ ἐπιρρήματα *deterius*, *deterissime*· *ocior*, θάσσων, *ocius*, *ocissime*· *potior*, κρείσσων, *potius*, *potissimum*· *prior*, πρότερος, *prius*, *primum* καὶ *primonovus*, νέος, *nove*, *novissime*. Ἀνώμαλα εἶναι προσέτι τὰ *magis*, μᾶλλον, *maxime*, μάλιστα, ἀπὸ τοῦ *magnus*, μέγας, καὶ *uberius*, *uberime*, ἀπὸ τοῦ *uber*, πλήρης. Ἐκ συγκοπῆς ἀπὸ τοῦ *validus*, ἰσχυρὸς, προέρχεται τὸ *valde*, λίαν, *valdius*, *validissime*.

Σημ. α'. Τὸ ἐνικὸν οὐδέτερον θετικὸν καὶ ὑπερθετικὸν ἐπίθετον εἶ-

ναί ἐν πολλοῖς τὸ αὐτὸ καὶ ἐπιρρήμα, ὡς δεικνύουσι τ' ἀνωτέρω παραδείγματα.

Σημ. β'. Καὶ τοπικὰ ἐπιρρήματα, ἀφ' ὧν σχηματίζονται συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ ἐπίθετα (§. 29) δέχονται καὶ ἐπιρρηματικούς παραθέσεως βαθμούς· οἷον, *prope*, πλησίον, *propius*, *proxime*· *intra*, ἔνδον, *interius*, *intime*· *ultra*, πέραν, *ulterius*, *ultimum* ἢ *ultimo*· *post*, ὕστερον, *posterius*, *postrēmum* καὶ *postremo*· ὡς-αὐτως καὶ ἄλλα· *supra*, ἄνω, *superius*, *summe* ἢ *summum* καὶ *supremum*· τὰ δὲ *citra*, ἐντεῦθεν, *infra*, ἄνω, ἔχουσι μόνον συγκριτικὸν *citerius*, *inferius*.

Ἐκ δὲ τῶν πρωτοτύπων ἐπιρρημάτων βαθμούς παραθέσεως ἔχουσι μόνον τὰ ἐξῆς.

Diu, πολὺν χρόνον, *diutius* (τὸ *t* παρεντίθεται εὐφωνίας χάριν), *diutissime*.

nuper, νεωστὶ, *nuperrime*, ἄνευ συγκριτικοῦ.

sæpe, πολλάκις, *sæpius*, *sæpissime*.

secus, ἄλλως, *secius* (*non nihilo secius*, οὐχ ἥττον).

temp̄eri (καὶ *tempore*), ἐγκαίρως, *temperius*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΘΕΣΕΩΝ.

§. 68. Αἱ τῆς λατινικῆς προθέσεις εἶναι αἱ ἐξῆς, ὧν αἱ μὲν συντάσσονται μετ' ἀφαιρετικῆς, αἱ δὲ μετ' αἰτιατικῆς, καὶ τινες μετὰ τῶν δύο τούτων πτώσεων.

Α. Αἱ μετ' ἀφαιρετικῆς μόνης συντασσόμεναι εἶναι·

Ab, ἀπὸ, πρὸ φωνήεντος καὶ πρὸ συμφώνου, *abs* πρὸ τῶν *te*, *Ex*, ἐξ, πρὸ φωνήεντος πολλάκις καὶ πρὸ συμφώνου, *e* πρὸ συμφώνου.
a πρὸ συμφώνου.

absq̄ue, ἄνευ, χωρὶς.

præ, πρὸ, ἔνεκα.

coram, πρὸ, ἐνώπιον.

pro, πρὸ, ὑπέρ.

cum, μετὰ, σὺν.

sine, ἄνευ.

de, ἀπὸ, περί.

tenus, μέχρι.

Σημ. Ἡ *cum* μετὰ τῶν προσωπικῶν καὶ ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν

συντασσομένη τίθεται μετ' αὐτὰς πάντοτε· οἶον, *mecum, nobiscum, secum, quocum*· καὶ ἡ *tenus* τίθεται πάντοτε μετὰ τὴν συντακτικὴν αὐτῆς λέξιν. Πρβ. Δ. Γ. §. 172.

Β'. Αἰ μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένηαι

<i>ad</i> , πρὸς, παρά.	<i>ob</i> , πρὸς, διά.
<i>adversus (um)</i> , κατὰ, πρὸς.	<i>penes</i> , πλησίον.
<i>ante</i> , πρὸ.	<i>per</i> , διά.
<i>apud</i> , παρά.	<i>pone</i> , ὀπίσω.
<i>circa, circum</i> , περί.	<i>post</i> , μετὰ.
<i>circiter</i> , περί, περίπου.	<i>præter</i> , παρά, ἐκτός.
<i>contra</i> , ἀντὶ, ἐναντίον.	<i>prope</i> , πλησίον.
<i>cis, citra</i> , ἐντεῦθεν.	<i>propter</i> , διὰ, πλησίον.
<i>erga</i> , πρὸς.	<i>secundum</i> , μετὰ, κατὰ τινα.
<i>extra</i> , ἐκτός.	<i>supra</i> , ἄνω, ὑπέρ.
<i>infra</i> , ὑπὸ, ὑποκάτω.	<i>trans</i> , πέραν.
<i>inter</i> , μεταξὺ.	<i>ultra</i> , πέραν, ὑπέρ.
<i>intra</i> , ἔνδον, ἐντός.	<i>versus</i> , πρὸς.
<i>justa</i> , μετὰ, πλησίον.	

Ἡ *versus* τίθεται μετὰ τὴν συντακτικὴν αὐτῆς πτώσιν καὶ εὐρηται μόνον μετὰ ὀνομάτων πόλεων.

Γ'. Αἰ μετ' ἀφαιρετικῆς καὶ αἰτιατικῆς συντασσομένηαι

In, μετ' ἀφαιρετικῆς σημαίνει τὴν ἐπὶ τινος ἢ ἐν τινι στάσιν, μετὰ δὲ αἰτιατικῆς τὴν εἰς τι ἢ κατὰ τινος κίνησιν.

Sub, μετ' ἀφαιρετικῆς τὴν ὑπὸ τι στάσιν, μετὰ αἰτιατικῆς τὴν ὑπὸ τι κίνησιν.

Subter, ὑποκάτω, σπανίως εὐρηται μετ' ἀφαιρετικῆς.

Super, μετ' ἀφαιρετικῆς τὴν ὑπεράνω ἢ περί τι στάσιν, μετ' αἰτιατικῆς κίνησιν.

Σημ. α'. Περὶ τινων ἰδιωτισμῶν τῶν προθέσεων, βλ. Δ. Γ. §. 172.

Περὶ δὲ τῆς συντάξεως αὐτῶν ἔσται ἐν τῷ συντακτικῷ λόγῳ.

Σημ. β'. Αἰ προθέσεις συνθετόμεναι μετ' ἄλλων λέξεων τρέπουσι τὰ τελικὰ των σύμφωνα συνήθως εἰς τὰ ἀρκτικά τῶν ἐπομένων λέξεων· ἄλλοτε τηροῦσιν αὐτὰ ἀμετάβλητα, καὶ ποτε τρέπουσιν εἰς ἄλλα. Ἡ δὲ *cum* τρέπεται ἐν τοῖς συνθέτοις εἰς *con*, ἥς τὸ *n* ποτὲ

μὲν τρέπεται εἰς *m*, καὶ ποτε μένει ἄτρεπτον· πρὸ φωνήεντος ὅμως καὶ *h* ἀποβάλλεται συνήθως. Πλείω περὶ τούτων βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 173.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ.

§. 69. Τῶν συνδέσμων *συμπλεκτικοὶ* εἶναι ὁ *et*, καὶ, *que*, τε, *ac* (*atque*), καὶ, *neq*, *neque*, οὔτε. Ἴν ὁ μὲν *et* συνδέει ἀπλῶς δύο λέξεις ἢ δύο προτάσεις, ὁ δὲ *que*, αἰείποτε ἐν τέλει τῆς συνδεομένης λέξεως προσαρτώμενος ὡς ἐγκλινόμενον μόριον, δηλοῖ ὅτι τὸ δι' αὐτοῦ προστιθέμενον εἶναι προσθήκη ἢ ἐπέκτασις τῆς ἐννοίας τοῦ ἡγουμένου· ὅθεν συνδέει οὗτος δύο ἐννοίας, αἵτινες ἀποτελοῦσιν ἐν ὅλῳ· δύο δὲ διακεκριμένα καὶ ἀντιτιθέμενα λέξεις συνδέονται διὰ τοῦ *et*. Ὁ *ac* (πρὸ συμφώνου) ἢ *atque* (πρὸ συμφώνου καὶ φωνήεντος) ἐπιφέρει συνήθως μετὰ τινος ἐμφάσεως τὸ συνδεόμενον ὡς οὐσιῶδες. Πλείω βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 433.

Ἐκάτερον μέρος συμπλεκτικοῦ λόγου ἐκφέρεται μετὰ τινος ἐμφάσεως, συνδεόμενον διὰ τῶν *et—et*, ἀνθ' ὧν τινες μεταχειρίζονται *que—et* καὶ σπανίως *que—que*. Ἔτι δὲ καὶ διὰ τῶν *quum—tum*, ὅσον—τόσον, *tum—tum*, *modo—modo*, *nunc—nunc*, ποτὲ μὲν—ποτὲ δέ· καὶ σπανίως διὰ τῶν *jam—jam*, *simul—simul*, *partim—partim*, τὸ μὲν—τὸ δέ. Ἀλλὰ περὶ τούτων βλ. Δ. Γ. §. 435.

Διαζευκτικοὶ εἶναι ὁ *aut*, *vel* (ἢ *ve* ὡς ἐγκλινόμενον), ἢ, *sive*, εἴτε. Διὰ τοῦ *aut* διακρίνονται δύο διάφοροι ἰδέαι· ὁ *vel* (ἢ *ve*) δηλοῖ ἐπουσιώδη διαφορὰν, ἢ διακρίνει τὸ ἐπιφερόμενον ὡς κατ' ὄνομα μόνον διάφορον, οὐχὶ δὲ κατ' οὐσίαν. Ὁ ἐπαναλαμβανόμενος *aut—aut* συνδέει ἀντίθετα, ὧν τὸ ἐν ἀναιρεῖ τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἐτέρου· ὁ δὲ *vel—vel* δηλοῖ μὲν, ὅτι τὰ συνδεόμενα εἶναι διάφορα, ἀλλὰ καὶ ὅτι δυνατόν νά συνυπάρχωσι καὶ τὰ δύο, ἢ ὅτι εἶναι ἀδιάφορον ὡς πρὸς τὴν ἐννοιαν τοῦ λόγου ὁπότερον μέρος προτιμηθῇ· ὁ *sive* (ἢ *seu*) εἶναι ὑποθετικὸς σύνδεσμος, ἴσος τῷ *vel si*, καὶ διαζευκτικὸς συνάμα· ὡς τοιοῦτος δὲ σημαίνει ἐπουσιώδη καὶ ἀσήμαντον διαφορὰν τῶν δι' αὐτοῦ ἀντιθετομένων μερῶν. Πλείω ἐν Δ. Γ. §. 436.

Ἐγκαταλιπτικοὶ εἶναι ὁ *sed*, ἀλλὰ, *autem*, δὲ, *verum* (*vero*),

ceterum ὁμως, at, ἀλλά. Ὁ *sed* καὶ *at* καὶ *ceterum* τίθενται ἀείποτε ἐν ἀρχῇ τοῦ συνδεομένου λόγου, ὁ δὲ *autem* καὶ *verum* (καὶ *vero*) μετὰ μίαν ἢ πλείους λέξεις. Ὁ *sed* ἐπιφέρει νέον τι, ὅπερ τροποποιεῖ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἡγουμένου ἢ ἀναιρεῖ αὐτήν. Ἐνίοτε δὲ μεταβιβάζει ἀπλῶς τὸν λόγον εἰς ἑτέραν ὑπόθεσιν, διότι ὁ λέγων δὲν ἔχει ἢ δὲν θέλει νὰ εἰπῇ πλείω τῶν ἤδη ρηθέντων. Διὰ τοῦ *autem* ἐπιφέρεται τι διάφορον καὶ ἀντίθετον τοῦ ἡγουμένου, ἢ μόνον παρατήρησις ἢ προσθήκη εἰς ἐκεῖνο. Ἐνίοτε δὲ εἶναι ἴσος τῷ μεταβατικῷ δὲ τῆς ἑλληνικῆς. Ὁ *at* (=τοῦναντίον) ἐπιφέρει μετ' ἐμφάσεως διάφορον καὶ ἀντίθετον τοῦ ἡγουμένου, ἢ ἀπλῶς ἀντιλογίαν καὶ ἀναιρέσιν ἐκείνου. Ἐπιτείνεται δὲ ἡ σημασία αὐτοῦ αὐτῇ διὰ τῶν *at enim*, ἀλλὰ γάρ, *at vero*, ἀλλ' ὁμως. *Atque* ἐπιφέρει ἔνστασιν μετ' ἀντιλογίας, σημαίνων, καὶ, ἀλλὰ, ἢ συμπέρασμα (=ἀλλαγήν). Ὁ *verum* ἔχει σχεδὸν τὴν αὐτὴν τοῦ *sed* σημασίαν, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς *sed etiam, verum etiam, ἀλλὰ καὶ* ἔτι δὲ καὶ εἰς μεταβάσεις λόγου εἶναι εὐχρηστος. Τὸν σύνδεσμον *ceterum* μεταχειρίζεται ἐνίοτε ὁ Σαλλούστιος καὶ Λίβιος ἀντὶ τοῦ *sed* καὶ *verum*. Ὁ *vero* ἔχει ἐν γένει βεβαιωτικὴν σημασίαν, ἐπιφέρων μετὰ βεβαιότητος καὶ ἐμφάσεως τὸ δι' αὐτοῦ συνδεόμενον. Βλ. Δ. Γ. §. 437.

ὑποθετικοὶ εἶναι ὁ *si*, εἰ, ὅστις τίθεται εἰς τὸ ἡγούμενον τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου μέρος, καὶ ἐπιτεινόμενος εἶναι, *si modo*, εἰ μόνον, *si quidem*, εἴ γε, *si maxime*, *si forte*, ἂν ἴσως, εἰ τυχόν, *si jam*· τὸ δὲ ἐπόμενον μέρος ἐπιφέρεται ἄνευ συνδέσμου, ἐνίοτε δὲ ἐμφάσεως χάριν διὰ τοῦ *tum*, τότε, καὶ *tum vero*, τότε δέ. Ὁ *sin* καὶ ἐνίοτε *sin autem*, ἐὰν τοῦναντίον, συνδέει συνήθως ἐπιφερομένην ὑπόθεσιν ἀντίθετον τῆς ἡγουμένης. Τὸ ἄπαξ τιθέμενον *sive* εἶναι ἴσον τῷ *vel si*, ἢ ἐὰν, τὸ δὲ διπλοῦν *sive—sive*, εἶτε—εἶτε, συνάπτει δύο ὑποθέσεις ἐχούσας κοινὴν τὴν ἀπόδοσιν, ἐνίοτε δὲ καὶ δύο διαφόρους. Ἀρνητικὴ ὑπόθεσις ἔχει τὸν σύνδεσμον *nisi*, εἰ δὲ μὴ, (παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις καὶ ἐν τῇ συνηθείᾳ συνηρημένως *ni*)· ἐνίοτε δὲ εὐρηται καὶ *nisi si*, ἐκτὸς ἐὰν, καὶ ποτε *si non*, ὅταν ἢ ἀρνησις ἀνήκῃ ὄχι εἰς ὅλην τὴν ὑποθετικὴν πρότασιν, ἀλλ' εἰς τὸ ῥῆμα μόνον αὐτῆς, σχηματίζουσα μετ' αὐτοῦ ἀρνητικὴν ἔννοιαν (οἶον, *fuit apertum, si Conon non fuisset*, δῆλον ἦν, ὅτι, εἰ Κόνων ἀπῆν). Τὸ

τῆς ἑλληνικῆς εἰ δὲ μὴ ἄνευ ῥήματος, δηλοῦται διὰ τοῦ *si minus*, καὶ σπανιώτερον διὰ τοῦ *si non*. Πλείω ἐν τῇ Δ. Γ. §. 442.

Ὁμολογητικοὶ εἶναι ὁ *quamvis*, *licet*, *quamquam*, καίτοι, καί-περ, *etsi*, *tametsi*, *etiamsi*, εἰ καὶ, ἂν καὶ, μεθ' οὗς ἔπεται ἀντιθετικὴ πρότασις, ἔχουσα συνήθως τὸ μόριον *tamen*, ὅμως, δι' οὗ δηλοῦται, ὅτι καίτοι ὁμολογεῖται ὡς βέβαιον τὸ διὰ τῶν συνδέσμων τούτων ἐκφερόμενον, ὑπάρχει ὅμως τι, τὸ ὁποῖον ἀντίκειται εἰς τὴν ὁμολογίαν ταύτην. Τινὰς τῶν συνδέσμων τούτων συντάσσουσιν οἱ Μ. Χ. συγγραφεῖς ὅχι μετὰ ῥημάτων μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ μετοχῶν καὶ ἐπιθέτων. Παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις ὅμως μόνον ὁ *quamvis* εὔρηται μετὰ ἐπιθέτων. Βλ. Δ. Γ. §. 443.

Συγκριτικοὶ εἶναι· α) οἱ ὁμοιότητα δηλοῦντες *ut*, *uti*, ὡς, (*ut—ita*, *item*, *sic*), *sicut*, *velut*, καθὼς, *ceu* (παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ τοῖς μεταγενεστέροις), *tanquam*, ὡς, *quasi*, ὡσάν, τρόπον τινά. Ὁ *tanquam* καὶ *quasi* σπανίως συνδέουσι προτάσεις, αἵτινες ἀμφοτέραι ἐμφαίνουσι τι ἀληθές καὶ βέβαιον. Ἡ μὴ ἀληθὴς ἀλλ' ὑποθετικῶς μόνον πρὸς σύγκρισιν λαμβανομένη πρότασις ἐκφέρεται μεθ' ἐνός τῶν μορίων *tanquam si*, ὡσεὶ, *velut si*, ὡσπερ εἶ, καὶ *quasi*, ὡσάν. Τὸ τελευταῖον μεταχειρίζονται μάλιστα ὅταν εἰρωνικῶς ἢ χλευαστικῶς λέγωσι τι μὴ ἀληθῶς ὑπάρχον· *Quasi vero haec similia sint*, ὡσάν ἦσαν ταῦτα ὅμοια! ἄπερ οὐδαμῶς εἶναι.

β) Οἱ δὲ συνδέοντες ἀπλῶς τὰ συγκρινόμενα μέρη, μὴ δηλοῦντες δὲ οἱ αὐτοὶ καὶ ἂν ὑπάρχῃ ὁμοιότης ἢ ἰσότης ἐν αὐτοῖς, εἶναι ὁ *quam* καὶ *ac* ἢ *atque*, ἤ. Καὶ ὁ μὲν *quam* ἔπεται μετὰ τὸ *tam* (τόσον—ὅσον), μετὰ συγκριτικὰ ἐπίθετα καὶ λέξεις συγκριτικὴν ἔννοιαν ἐχούσας, οἷαι εἶναι αἱ *ante*, πρότερον, *post*, ὕστερον, *supra*, ἀνωτέρω, *malo*, προτιμῶ· ὁ δὲ *ac* ἢ *atque*, ὅστις εἶναι καὶ συμπλεκτικὸς σύνδεσμος, ἔπεται μετὰ ἐπίθετα καὶ ἐπιρρήματα ὁμοιότητα, ἰσότητα καὶ τ' ἀνάπαλιν δηλοῦντα, καὶ μετὰ τὰ *similis*, ὅμοιος, *dissimilis*, ἀνόμοιος. Τὰ λοιπὰ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 444 β'. Ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τὴν *idem* ἀντωνυμίαν· *idem valet ac si*—ἴσον δύναται, ὡς ἂν.

Συλλογιστικοὶ εἶναι ὁ *ergo*, ἄρα, *itaque*, διὰ τοῦτο, *igitur*, οὖν, λοιπόν, *ideo*, διό, *quapropter*, *quare*, *quamobrem*, ὅθεν· ὧν

πάντες τίθενται ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως, ὁ ergo δὲ καὶ igitur μετὰ μίαν συνήθως ἢ πλείους λέξεις, ἀλλὰ καὶ ποτε ἐν ἀρχῇ.

Αἰτιολογικοί. Nam, enim, γὰρ, διότι· namque, etenim, καὶ γὰρ, quia, ἐπεὶ, quod, διότι, quum, ἐπεὶ, quoniam, (ἐκ τοῦ quum καὶ jam), ἐπειδὴ.

Τελικοί. Ut, uti, ὅπως, ἵνα, ὥστε, neve ἢ neu (=et ne), ἵνα μὴ, μήτε, quin καὶ quominus, μὴ, ὥστε νὰ μὴ.

Χρονικοί εἶναι ὁ quum, ὅτε, ἀφοῦ, tum—quum, τότε, ὅτε, ut, ὡς, ἅμα, postquam ἀφοῦ, priusquam, antequam, πρὶν, dum, ἐνῶ ἐφ' ὅσον, donec, ἕως οὗ, μέχρις οὗ. Περὶ τῆς χρήσεως τούτων ἔσται λόγος ἐν τῷ συντακτικῷ.

§. 70. Ἐνταῦθα δὲ ἀνήκουσι καὶ τὰ ἐρωτηματικά καὶ ἀρνητικά μόρια, περὶ ὧν σημειοῦμεν τὰ ἑξῆς.

Τὰ εἰς ἀπλήν ἢ μίαν μόνην ἐρώτησιν προτασσόμενα ἐρωτηματικά μόρια εἶναι τὸ ἐγκλινόμενον καὶ ἐν τέλει τῆς πρώτης λέξεως προσαρτώμενον ne, τὸ num, ὅπερ ἐπιτεινόμενον εἶναι numne, numnam numquid, eqquid, καὶ μετ' ἀρνήσεως nonne, μήπως δὲν, ἄρ' οὐ, τὸ si, ἂν. Τούτων τὸ μὲν ne ἐκφέρει γενικῶς τὴν ἐρώτησιν, χωρὶς νὰ παρεμφαίνηται, ὅτι ἡ ἀπόκρισις θέλει εἶσθαι καταφατικὴ ἢ ἀποφατικὴ. Μετὰ δὲ τὴν διὰ τοῦ nonne γινομένην ἐρώτησιν ἔπεται ἀπόκρισις καταφατικὴ, ἐπιβεβαιούσα τὴν ἐρώτησιν. Τὸ δὲ num, μῶν, εἰς ἀνεξαρτήτους ἐρωτήσεις προστιθέμενον, ἐμφαίνει, ὅτι ἡ ἀπόκρισις θέλει εἶσθαι καταφατικὴ· εἰς ἐξαρτωμένας δὲ, ἐκφέρει ἀορίστως τὴν ἐρώτησιν, μὴ ὀρίζον ἂν ἡ ἀπόκρισις θέλῃ εἶσθαι καταφατικὴ ἢ ἀποφατικὴ. Ἡ ἀοριστία δὲ αὕτη ἐπαυξάνεται ἔτι μᾶλλον διὰ τῆς προσαρτήσεως τοῦ ne εἰς τὸ num (numne, μήπως). Τὸ si προστίθεται εἰς ἐξαρτωμένας ἐρωτήσεις, σημαῖνον ἀμφιβολίαν περὶ τῆς βεβαιότητος τοῦ περὶ οὗ λόγος (Visam, si domi est, ἄς ἴδω, ἂν ἦναι εἰς τὴν οἰκίαν). Ἡ χρῆσις τούτου ὅμως εἶναι σπανία ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ, καὶ εὐρίσκεται συνήθως μετὰ τὸ exspecto, περιμένω, καὶ τὰ δοκιμὴν σημαίνοντα ῥήματα. Πλείω περὶ τούτων βλ. Δ. Γ. §. 451.

Ὅταν δὲ συνδέωνται δύο ἢ πλείους ἐρωτήσεις, τότε εἰς μὲν τὴν πρώτην αὐτῶν προστίθεται τὸ utrum, πότερον, ἢ τὸ ne, εἰς δὲ τὴν δευτέραν καὶ τὰς λοιπὰς τὸ an (ἢ anne). Ἐνίοτε ὅμως ἡ πρώτη ἐκ-

φέρεται καὶ ἄνευ μορίου ἐρωτηματικοῦ, δηλουμένης τῆς ἐρωτήσεως διὰ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς μόνον. Τὸ *an* προστίθεται ἐνίοτε καὶ εἰς μίαν μόνην ἐρώτησιν, μὴ προηγουμένης ἐτέρας διὰ τοῦ *utrum*, ὅταν ἐρωτᾷ τις τί ἄλλως (ἀναιρουμένου τοῦ ἤδη ρηθέντος), ἢ τί μετὰ ταῦτα (βεβαιουμένου τοῦ αὐτοῦ) ἤθελε συμβῆ. *An haec ab eo non dicuntur?* ἢ δὲν λέγονται ταῦτα ὑπ' αὐτοῦ;

Τοῦ ἐρωτηματικοῦ τούτου *an* διάφορον εἶναι τὸ διαζευκτικὸν ἢ ἀπορηματικὸν *an*, ἂν ἴσως, μετὰ τῶν *haud scio, nescio, ἄγνοω, dubito, ἀμφιβάλλω ἂν, dubium, incertum est, ἀμφίβολον, ἀβέβαιον* εἶναι ἂν..... Ἐξ ὧν αἱ φράσεις *haud scio an, nescio an*, σημαίνουν μὲν δισταγμὸν ἢ ἀμφιβολίαν, ἀλλὰ συγχρόνως ἐμφαίνουν τὴν τοῦ λέγοντος εἰκασίαν, ὅτι τὸ πρᾶγμα ἔχει οὕτως ὡς αὐτὸς λέγει· ὥστε αἱ φράσεις αὗται ἰσοδυναμοῦσι πολλάκις τῷ ἡμετέρῳ ἴσως. *Haud scio an recte dixerim*, ἴσως ἤθελον εἰπεῖ ὀρθῶς, λέγων κτλ. Βλ. Δ. Γ. §. 453.

Καταφατικὴ ἀπόκρισις σημαίνεται διὰ τῶν βεβαιωτικῶν μορίων *etiam, ita, οὕτω, vero, βεβαίως, sane ἢ sane quidam, ἐρθῶς γε, ἢ ἀπλῶς* διὰ τοῦ αὐτοῦ τῆς ἐρωτήσεως ῥήματος ἐπαναλαμβανομένου. Ἀποφατικὴ δὲ ἀπόκρισις σημαίνεται διὰ τοῦ *non, οὐ, minime, οὐδαμῶς, minime vero, οὐδαμῶς γε. Ἐπανορθωτικὴ δὲ ἀπόκρισις, δι' ἧς ἀναιρεῖται τὸ ἤδη ρηθὲν καὶ ἐπιφέρεται ἕτερον μετὰ βεβαιότητος, γίνεται διὰ τοῦ *imo*, καὶ ἐντονώτερον διὰ τοῦ *imo vero*, ὄχι ἀλλά.*

§. 71. Ἀρνητικὰ μόρια εἶναι τὸ *non* οὐ, ὄχι, τὸ ὀλιγώτερον ὠρισμένως τὴν ἄρνησιν δηλοῦν *haud*, ὅπερ ἐνίοτε εἶναι ἴσον τῷ μὴ· πολλάκις ὅμως οὐδεμία διαφορὰ ὑπάρχει μετὰ αὐτοῦ καὶ τοῦ *non*. Ἀπαντᾷται δὲ τοῦτο σπανιώτατα, καὶ μόνον μετὰ ἐπιθέτων καὶ ἐπιρρήματων (*haud mediocris, οὐχὶ μέτριος, haud procul οὐχὶ μακράν*)· καὶ μετὰ τοῦ ῥήματος *scio*, ἐν τῇ φράσει *haud scio an, ἄγνοω ἂν, ἴσως*. Ἔτι δὲ καὶ τὰ *neutiquam, οὐδόλως, καὶ haudquamquam, οὐδαμῶς, σπανίως* ἀπαντῶνται. Ἐντονώτερον τοῦ *non* ἐκφράζει τὴν ἄρνησιν τὸ *nihil, οὐδὲν, μετὰ ῥημάτων* συντασσόμενον, καὶ τὸ ἐπίθετον *nullus*. Ἀλλὰ περὶ τούτων βλ. Δ. Γ. §. 455.

Ἔτερον ἀρνητικὸν μόριον ἀντιστοιχοῦν τῷ ἑλληνικῷ μὴ εἶναι τὸ

ne, ὅπερ μεταχειρίζονται εἰς εὐκτικὰς, ἀπαγορευτικὰς καὶ τελικὰς προτάσεις καὶ ἀλλαγῶν. Εἰς τελικὰς ὅμως προτάσεις εὐρίσκεται πολυλίκις καὶ ut ne, ὡς ἐν νᾶ μῆ. Τὰ δὲ ne-*quidem*, μεταξὺ τῶν ὁποίων παρεμβάλλεται πάντοτε ἡ ἀναιρουμένη λέξις, σημαίνουν, οὐδὲ, καὶ ἐνίοτε, οὐδέ γε (ne ille *quidem*, οὐδὲ ἐκεῖνος). Βλ. Δ. Γ. §. 456—7.

Ἡ ἄρνησις non μετὰ συμπλεκτικοῦ συνδέσμου συγχωνεύεται εἰς τὸ μόριον neque ἢ nec, οὔτε· ὅπερ μεταχειρίζονται ὅταν εἰς προηγουμένην πρότασιν ἢ λέξιν ἐπιφέρωσιν ἑτέραν, καὶ μάλιστα ὅταν ἡ δευτέρα αὕτη πρότασις ἔχῃ τὸ μόριον enim, tamen, vero. Ἡ συμπλοκὴ ὅμως δύο ἢ πλειόνων μελῶν τῆς αὐτῆς προτάσεως μετ' ἀρνήσεως ἐκφερομένων γίνεται διὰ τῶν neque—neque, οὔτε—οὔτε, (ἢ nec—nec, neque—nec, nec—neque)· ἢ δὲ καταφατικοῦ καὶ ἀποφατικοῦ μέλους διὰ τῶν et—neque, καὶ—οὔτε, neque—et, οὔτε—καὶ. Ἡ ἄρνησις ne μετὰ τοῦ et ἢ τοῦ aut συγχωνεύεται συνήθως εἰς τὸ neve καὶ σπανίως εἰς τὸ nec.

Δύο δὲ ἀρνήσεις ποιοῦσι σχεδὸν πάντοτε κατάφασιν, ἧτις ποτὲ μὲν εἶναι ἀόριστος, ὡς ἐν τοῖς non nemo (ὄχι οὐδεὶς), τίς, non nullus τίς, non nihil τί, non numquam, ἐνίοτε· ποτὲ δὲ καθολικὴ ὡς nemo non, nullus non, πᾶς, nihil non, πᾶν, numquam non, ἀείποτε, nusquam non, πανταχοῦ. Πότε δὲ δὲν ποιοῦσι κατάφασιν, λέγει ἡ Δ. Γ. §. 460. κ. ε.

Ἡ πρὸς τὰ κυριώτερα καὶ οὐσιωδέστερα πρόσδος τοῦ λόγου γίνεται διὰ τῶν συνδέσμων non modo, non tantum, non solum—sed etiam, verum etiam, οὐ μόνον—ἀλλὰ. Ἄντι τοῦ sed etiam ἀπαντᾶται ἐνίοτε καὶ ἀπλῶς sed, ὅταν ἐπιφέρηται γενικωτέρα ἔννοια, ἧτις περιλαμβάνει καὶ τὴν ἡγουμένην, καὶ σπανίως sed quoque. Ὅταν δὲ ἢ μετὰ τὸ πρῶτον μέλος, τὸ ἔχον τὰ non modo, non solum, ἐπιφερομένη πρότασις ἀναιρῆται, τότε αὕτη ἐπιφέρεται μὲ τὰ μόρια sed ne—*quidem*, ἀ.λ.λ' οὐδὲ, ἢ sed vix, ἀ.λ.λὰ μόλις. Ἀλλὰ τότε προστίθεται καὶ εἰς τὸ πρῶτον μέλος συνήθως καὶ δευτέρα ἄρνησις· οἶον, non modo (ἢ solum) non, sed ne—*quidem*, οὐ μόνον οὐ, ἀ.λ.λ' οὐδέ· Ego non modo tibi non irascor, sed ne reprehendo *quidem* factum tuum (Κικ. ὑπὲρ Σύλλ. 8)· ἐγὼ οὐ μόνον δὲν ὀργίζομαι κατὰ σοῦ, ἀλλ' οὐδὲ κατακρίνω τὴν πράξιν σου. Πλείως

περὶ τούτων, καὶ ἄλλα τινὰ ἀρνητικὰ μόρια σπανίως ἀπαντώμενα βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 461 κ. ε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΩΝ.

§. 72. Τῶν ἐπιφωνημάτων συνηθέστερα εἶναι τὰ ἐξῆς· χαρᾶς, io, ha, he, evoe, evax· λύπης, vae, heu, cheu, ohe, au, hei, pro· θαυμασμοῦ, o, en ἢ ecce, lui, hem, papae, vah· ἀποστροφῆς, phui, apage· τὰ κλητικά, o, heus, eho, pro ἢ proh. Ὡς κλητικά βεβαιωτικά καὶ ὠμοτικά ἐπιφωνήματα θεωροῦνται καὶ τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα Mehercule, mehercle, hercule, hercle, Ἡράκλεις! Mediusfidius, mecastor καὶ ecastor, Κάστωρ, Pol, edepol, Πολύδευκες, per deum, πρὸς θεοῦ, per deos, per Jovem, pro dii, pro deum fidem, pro deum atqve hominum fidem κλπ.

Σημ.. Ἡ πρὸ τῶν ὀνομάτων τῶν θεῶν ἀντωνυμία me φαίνεται ὅτι εἶναι λείψανον τελείας προτάσεως (τοιαύτης· ita me Hercules juvat ἢ juves). Τὸ δὲ mediusfidius εἶναι ἴσον τῷ me dius (Διὸς) fidius (ἀρχ. ἀντὶ filius), τουτέστιν ἴσον τῷ Mehercules. Τὸ δὲ e ἐν τοῖς ecastor καὶ edepol εἶναι ἀπλοῦν προτασσόμενον ἐπιφώνημα· τὸ δὲ de ἐν τῷ edepol προέρχεται ἐκ συγκοπῆς τοῦ deus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΝ ΓΕΝΕΙ.

§. 73. Παράγωγοι λέξεις γίνονται προστιθεμένων τῶν ἐφεξῆς μνημονευομένων παραγωγικῶν καταλήξεων ἀμέσως εἰς τὴν ῥίζαν, ποτὲ μὲν μεσολαβοῦντος συνδετικοῦ φωνήεντος, ποτὲ δὲ ὄχι· οἶον, ἀπὸ τῆς ῥίζης milit τοῦ οὐσιαστικοῦ miles, γεν. milit-is, στρατιώτης, παράγεται τὸ ῥήμα milit-are, στρατεύω, τὸ οὐσιαστικὸν militi-a, στρατεία, καὶ τὸ ἐπίθετον milit-aris, στρατιωτικός. Τηροῦνται δ' ἐν τῇ παραγωγῇ οἱ ἐξῆς κανόνες.

1) Ὅταν αἱ παραγωγικαὶ καταλήξεις προσαρτῶνται εἰς ὀνόματα

τῆς *α* καὶ *ε'* ἐνίοτε καὶ τῆς *δ'* κλίσεως, ἀποβάλλεται τὸ χαρακτηριστικὸν τούτων γράμμα *a* καὶ *u*.

2) Ὄταν ἡ παραγωγή γίνηται ἀπὸ ῥημάτων, τότε αἱ παραγωγικαὶ καὶ καταλήξεις προστίθενται εἰς τὴν ἀπλὴν καὶ ἀμετάβλητον τῶν ῥημάτων ῥίζαν, οὐχὶ δὲ εἰς ταύτην μεταβεβλημένην διὰ προσθήκης ἢ ἀποβολῆς γραμμάτων· οἷον, ἀπὸ τῆς ἀπλῆς ῥηματικῆς ῥίζης *frag*, καὶ ὄχι ἀπὸ τῆς ἐπιτεταμένης ἐν τῷ ἐνεστώτι *frango*, συντρίβω, ῥήγνυμι, παράγεται τὸ οὐσιαστικὸν *fragor*, πάταγος, θραῦσις, καὶ τὸ ἐπίθετον *fragilis*, εὐθραυστος.

3) Τῶν ῥημάτων τῆς *α* καὶ *ε'* συζυγίας ἀποβάλλεται τὸ χαρακτηριστικὸν *a* καὶ *e* προστιθεμένων τῶν ἀπὸ φωνήεντος ἀρχομένων παραγωγικῶν καταλήξεων· οἷον, ἀπὸ τῶν *amo* (ἀσυναϊρέτως *amao*), ἀγαπῶ, *palleo*, ὠχρῶ, *opinor*, νομίζω, παράγονται τὰ οὐσιαστικά *am-or*, ἀγάπη, *pall-or*, ὠχρίασις, *opin-io*, δόξα.

Σημ. Τὸ χαρακτηριστικὸν *e* τῶν μὴ σχηματιζόντων τὸν παρακειμενον εἰς *ēvi* ῥημάτων ἀποβάλλεται καὶ ὅταν αἱ παραγωγικαὶ καταλήξεις ἄρχωνται ἀπὸ συμφώνου.

4) Ὄταν ὅμως ἡ ῥίζα λήγῃ εἰς σύμφωνον καὶ ἡ παραγωγικὴ κατάληξις ἄρχεται ἀπὸ συμφώνου, τότε παρεμβάλλεται μεταξὺ τούτων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ συνδετικὸν φωνῆεν *ī*, καὶ ποτε τὸ *ū*. Ἐνίοτε δὲ ἀποβάλλεται ἐν τῶν συμφώνων, ὅταν δὲν παρεμβάλληται φωνῆεν· οἷον ἀπὸ τοῦ *fulg-eo*, ἀστράπτω, γίνεται *ful-men*, ἀστραπή. Ἡ ἀποβολὴ δὲ αὕτη γίνεται πολλάκις, ὅταν ἡ ῥίζα λήγῃ εἰς *v*, ἀλλὰ τότε ἐκτείνεται τὸ φωνῆεν τῆς ῥίζης· οἷον ἀπὸ τοῦ *mōv-eo*, κινῶ, γίνονται τὰ *mō-tus*, κίνησις, *mō-bilis*, κινητὸς, ἀπὸ τοῦ *adjūv-o*, βοηθῶ, *adjū-mentum*, βοήθημα.

5) Τὸ καταληκτικὸν φωνῆεν (*a*, *e*, *i*, *u*) τῶν ῥηματικῶν ῥιζῶν πρὸ τῶν πτωτικῶν καταλήξεων εἶναι ἀείποτε μακρόν· οἷον, *velā-men*, κάλυμμα, *complē-mentum*, συμπλήρωμα, *molī-mem*, μηχανημα, ἐπιχείρημα, *volūmen*, πτυχίον.

6) Ἐνίοτε γίνεται ἡ παραγωγή ὄχι ἀμέσως ἀπὸ τῆς ῥίζης τοῦ ῥήματος, ἀλλ' ἀπὸ τῆς τοῦ σουπίνου, προστιθεμένης μετὰ τὸ τελικὸν σύμφωνον τούτου (*i* ἢ *s*) τῆς παραγωγικῆς καταλήξεως· οἷον ἀπὸ τοῦ σουπίνου *amat-um*, γίνεται *amat-or*, ἐραστής. Βλ. Δ. Γ. §. 174 κ. ε.

Περὶ παραγωγῆς οὐσιαστικῶν ἀπὸ ρημάτων.

§. 74. Διὰ τῶν ἐφεξῆς παραγωγικῶν καταλήξεων, προστιθεμένων εἰς τὴν ρίζαν τοῦ ρήματος, παράγονται ρηματικά οὐσιαστικά κατὰ τοὺς ἐπομένους κανόνας·

1) Ἡ or (α, η, μη, μος) προστίθεται εἰς τὴν ρίζαν ἀμεταβάτων ρημάτων, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῆς *ά* καὶ *ε'*, οὐδέποτε δὲ τῆς *δ'* συζυγίας· τὰ δὲ οὕτω παραγόμενα οὐσιαστικά δηλοῦσιν ἐνέργειαν ἢ κατάστασιν· οἶον, *am-or*, ἀγάπη, *err-or*, πλάνη, *fav-or*, εὖνοια, *pall-or*, ὠχρίαισις, *furor*, μανία, ἀπὸ τῶν ρημάτων *amare*, *errare*, *favēre*, *pallēre*, *furēre*.

2) Διὰ τῆς αὐτῆς or, προσαρτωμένης εἰς τὴν ρίζαν τοῦ σουπίνου, παράγονται ἀρσενικά οὐσιαστικά εἰς *tor* ἢ *sor* (εὐς, ος, τῆς, τῆρ, τωρ) λήγοντα, καὶ δηλοῦντα τὸ πρόσωπον, ὅπερ ἐνεργεῖ τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης σημακινόμενον· οἶον, *amator*, ἐραστής, *adjutor*, βοηθός, *victor*, νικητής, *cursor*, δρομεύς, *auditor*, ἀκροατής. Ἀπὸ πολλῶν δὲ εἰς *tor* σχηματίζονται καὶ θηλυκὰ εἰς *trix* (εἰα, ισσα, τῆς, τῆρ, τρια, τειρα)· οἶον *venatrix*, *victrix*, *adjutrix*, καὶ σπανιώτερον εἰς *strix* ἀπὸ τῶν εἰς *sor*· ὡς, *tonstrix* ἀπὸ τοῦ *tonsor*, κουρεύς. Βλ. Δ. Γ. §. 177. 2 σημ.

3) Ἡ *io* (γεν. *iōnis*, σῆς, σια, α, ἦ, ος, μος, μα), εἰς τὴν ρίζαν τοῦ σουπίνου προσαρτωμένη, δηλοῖ ἀφηρημένως τὴν ἐνέργειαν τοῦ ρήματος· οἶον *administratio*, διοικήσις, *cautio*, φύλαξις, *actio*, πράξις, *recessio*, ἀποχωρισμός, *divisio*, διαίρεσις. Ἐνίοτε δὲ προσαρτᾶται ἢ αὐτὴ καὶ εἰς τὴν ρίζαν τοῦ ρήματος· οἶον, *opinio*, δόξα (ἀπὸ τοῦ *opīnor*, νομίζω).

4) Ἡ *us* (γεν. *ūs*) προστίθεται εἰς τὴν ρίζαν τοῦ σουπίνου, καὶ σημαίνει ὡσαύτως ἐνέργειαν· οἶον, *visus*, ὄρασις, *usus*, χρῆσις, *auditus*, ἀκοή. Ἐνίοτε ὑπάρχει διαφορὰ τῶν εἰς *io* καὶ *us* οὐσιαστικῶν, περὶ ἧς βλ. Δ. Γ. §. 178. 4 σημ.

5) Τὴν αὐτὴν σημασίαν τῆς *io* καὶ *us* ἔχει καὶ ἡ *ura* (σπανία ὄμως), ἣτις προσαρτᾶται καὶ αὐτὴ εἰς τὴν ρίζαν τοῦ σουπίνου· οἶον, *conjectura*, εἰκασίς, *mercatura*, ἐμπορεία, *natura*, φύσις. Ἐτι σπανιωτέρα εἶναι ἡ *ela*, ἣτις προσαρτᾶται ποτὲ μὲν εἰς τὴν ρίζαν

τοῦ ῥήματος· ὡς (qverēla, παράπνον, λύπη, μομφή, qveror, παρα-
πονοῦμαι, μέμφομαι), ποτέ δὲ εἰς τὴν τοῦ σουπίνου· ὡς corruptēla,
διαφθορά. Τὴν αὐτὴν σχεδὸν σημασίαν ἔχει καὶ ἡ ium, ἥτις προσαρτᾶ-
ται εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ ῥήματος· ὡς, desiderium, πόθος, imperium,
ἀρχή, iudicium, κρίσις, odium, μῖσος, perflugium, καταφυγή.
Περὶ τινων ἄλλων ταυτοσήμων καταλήξεων βλ. Δ. Γ. ἐ. ἀ. 5).

6) Ἡ men (γεν. mīnis, μα) δηλοῖ τὸ ἐνεργοῦν ἢ τὸ χρῆσιμεῦον
πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον· οἶον, ἀπὸ τὸ fluo, ῥέω, flumen,
ῥεῦμα, ἀπὸ τοῦ luceo, λάμπω, ἀποβολῇ τοῦ c διὰ τὴν εὐφωνίαν,
lumen, φῶς, ἀπὸ τοῦ specio, specimen, δοκίμιον. Τινὰ δὲ τούτων
σημαίνουσι καὶ πάθος· ὡς volūmen, πτυχίον, βιβλίον, acūmen,
ὀξύτης, ἀκωκή.

7) Ἡ mentum (μα, ον) σημαίνει ὄργανον, μέσον ἢ πρᾶγμα
πρὸς τι χρήσιμον· ὡς ornamentum, κόσμημα, monumentum, μνη-
μεῖον, adjumentum, βοήθημα.

8) Ἡ cūlum καὶ ἡ κατὰ συγκοπὴν ἀρχαιοτέρα clum καὶ ἡ bū-
lum σημαίνουσιν ὡσαύτως ὄργανον, ἐνίοτε δὲ καὶ τόπον ἐνεργείας·
cœnaculum, ἐστιατόριον, vehiculum, ὄχημα, stabulum, στα-
θμός. Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει καὶ ἡ trum· ὡς aratrum, ἄροτρον,
claustrum, κλειθρον.

Σημ. Τὸ l τῆς cūlum καὶ clum τρέπεται εὐφωνίας χάριν εἰς r,
ὅταν ἢ πρὸ αὐτῶν συλλαβῇ τῆς ῥίζης τοῦ ῥήματος ἔχη ἕτερον l· οἶον
ἀπὸ τοῦ sepelio, ἐνταφιάζω, sepulcrum, τάφος, simulo, ὁμοιωῶ,
simulacrum, ὁμοίωμα. Πρβ. καὶ Δ. Γ. §. 179. 8 σημ.

Περὶ παραγωγῆς οὐσιαστικῶν ἀπὸ ἐτέρων οὐσιαστικῶν.

§. 75. 1) Ἡ παραγωγικὴ κατάληξις ium (ιον, ια, εια) προστίθε-
ται εἰς οὐσιαστικά προσώπων σημαντικά, καὶ δηλοῖ κατάστασιν ἢ
ιδιότητα, ἐνίοτε καὶ πρᾶξιν ἢ ἐνέργειαν· οἶον, ἀπὸ τῶν collēga, ἐ-
ταίρος, γίνεται collegium, σύλλογος, ἀπὸ τοῦ conviva, συμπότης,
convivium, συμπόσιον, ἀπὸ τοῦ testis, μάρτυς, testimonium,
μαρτυρία, sacerdos, ἱερεὺς, sacerdotium, ἱερατεία. Ἡ αὐτὴ δὲ κα-
τάληξις σημαίνει καὶ τόπον ἐνεργείας· ὡς auditorium, ἀκροατήριον,
ἀπὸ τοῦ auditor, ἀκροατής.

2) Ἡ *ātus* (ια, εία) εἰς ὀνόματα προσώπων προσαρτωμένη, δηλοῖ ἐπάγγελμα ἢ ἀρχήν· ὡς *consulatus*, ὑπατεία, *tribunatus*, δημαρχία, ἀπὸ τῶν *consul*, ὑπατος, *tribunus*, δήμαρχος· ἔτι δὲ καὶ ἡ *ura*· ὡς *censūra*, τιμητεία, ἀπὸ τοῦ *censor*, τιμητής.

3) Ἡ *arius* (ποιος, ουργος) σημαίνει τὸν ἀσχολούμενον ἢ ἐργαζόμενον τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον· οἶον, *statuarius*, ἀγαλματοποιός, *argentarius*, ἀργυροχόρος· Ἡ δὲ *arium* (ών, ιον) δηλοῖ τόπον ἀθροίσεως ἢ διατηρήσεως πραγμάτων· ὡς *granarium*, σιτοβολῶν, *seminarium*, φυτώριον, *vivarium*, ἰχθυοτροφεῖον, ἀπὸ τῶν *granum*, κόκκος σίτου, *semen*, σπῆρος, *vinus*, ζῶν.

4) Ἡ *ina* (ια, ιον) προσαρτᾶται εἰς προσώπων ὀνόματα καὶ σημαίνει ἐνέργειαν ἢ τόπον ἐνεργείας· οἶον, *medicina*, ἰατρεία, *doctrina*, διδασκαλία· καὶ *officina*, ἐργαστήριον, ἐκ τοῦ *officium*, ἔργον. Τὰ δὲ *regina*, βασίλισ, *gallina*, ἀλεκτορίς, εἶναι τὰ θηλυκὰ τῶν ἀρσενικῶν *rex*, βασιλεὺς, *gallus*, ἀλέκτωρ.

5) Ἡ *al* καὶ *ar* σημαίνει πρᾶγμα ἀνήκον ἢ σχέσιν ἔχον πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον· οἶον *puteal*, φρέατος στόμιον, *animal*, ἔμφυχον, ἀπὸ τῶν *puteus*, φρέαρ, *anima*, ψυχή· Ἡ *ar* προσαρτᾶται εἰς ρίζας, ὧν τὸ ἔσχατον μέρος ἔχει *l*, ὡς ἀνωτέρω ἢ *crum*.

6) Ἡ *etum* (ων) προσαρτᾶται εἰς ὀνόματα φυτῶν, καὶ σημαίνει τόπον περιέχοντα φυτὰ· οἶον, *olivētum*, ἐλεών, *myrtētum*, μυρσινῶν, *quercētum*, δρυμῶν, ἀπὸ τῶν *olīva*, ἐλαία, *myrtus*, *quercus*.

7) Ἡ *ile* προσαρτᾶται εἰς ὀνόματα ζῶων, καὶ σημαίνει τόπον περιέχοντα ζῶα, ἢ σταῦλον· οἶον, *hübile*, βούσταθμον, *onīle*, μάνδρα προβάτων· Ἡ αὐτὴ δὲ εἰς ῥήματα προσαρτωμένη σημαίνει ἀπλῶς τόπον· ὡς *cubīle*, κοιτῶν, *sedīle*, ἔδρα. Πρβ. καὶ Δ. Γ. §. 180. 7 σημ.

Περὶ παραγωγῆς τῶν ὑποκοριστικῶν.

§. 76. Διὰ τῶν καταλήξεων *lus*, *la*, *lum* καὶ *culus*, *cula*, *culum* (ισκος, υλος, υλῆς, ὕλιον), προσαρτωμένων εἰς τὴν ρίζαν τῶν ὀνομάτων, σχηματίζονται τὰ ὑποκοριστικά, τὰ ὅποια τηροῦσιν ἀείποτε τὸ γένος τῆς πρωτοτύπου λέξεως, διὸ καὶ εἶναι τρικατάληκτα. Ἐν δὲ τῇ παραγωγῇ αὐτῶν τηροῦνται οἱ ἐξῆς κανόνες.

1) Η *lus, la, lumi* προστίθεται εις τὴν ῥίζαν ὀνομάτων τῆς *ά* καὶ *β'* κλίσεως καὶ εἰς τινὰ τῆς *γ'* (καὶ μάλιστα εἰς πάντα τὰ εἰς *ε* καὶ *g* λήγοντα τῆς κλίσεως ταύτης ὀνόματα), συνδεομένη μετὰ τῆς ῥίζης διὰ τοῦ φωνήεντος *υ* ὅθεν γίνεται *ulus, a, um*· οἶον, ἀπὸ τῶν *ce- ra, κηρός*, γίνεται *cerula, κηρίον, servus, δούλος, servulus, oppidum, πόλις, oppidulum, aetas, ἡλικία, aetatula, adolescens, νέος, adolescentulus, rex, βασιλεὺς, regulus, vox, φωνή, vocula*. Ἐὰν δὲ ἡ τῶν ὀνομάτων ῥίζα λήγη εἰς φωνῆεν καὶ ὄχι εἰς σύμφωνον ὡς ἐν τοῖς ἡγουμένοις παραδείγμασιν, τότε ἡ υποκοριστικὴ κατάληξις συνδέεται διὰ τοῦ *υ* μετὰ τῆς ῥίζης τῶν ὀνομάτων· ὅθεν γίνεται *ulus, a, um*· οἶον, ἀπὸ τῶν *fili-us, υἱός, filiulus, gloria, δόξα, gloriola, ingeni-um, πνεῦμα, ingeniolum*.

2) Εἰς ῥίζας ὀνομάτων τῆς *ά* καὶ *β'* κλίσεως εἰς *ul, r* μετὰ προηγούμενου συμφώνου, εἰς *in*, καὶ εἰς τινὰς ἄλλας εἰς *er* καὶ *n* ληγούσας, προστίθεται ἡ *lus, la, lum* ἄνευ συνδετικού φωνήεντος, ὅτε τὸ τελικὸν τῆς ῥίζης *r* καὶ *n* τρέπεται εἰς τὸ ἐπόμενον *l* τῆς υποκοριστικῆς κατάληξεως, τὸ δὲ πρὸ αὐτῶν *u* καὶ *i* εἰς *e*, καὶ πρὸ τοῦ *r*, ἔχοντος πρὸ αὐτοῦ σύμφωνον, παρεμβάλλεται ἐν *e* (ὥστε ἡ υποκοριστικὴ κατάληξις γίνεται *ellus, a, um*)· οἶον, ἀπὸ τῶν *tabula, πίναξ, γίνεται tabella, catulus, σκύμνος, catellus, libra, λίτρα, libella, ager* (γεν. *agri*), ἄγρός, *agellus, labrum, χεῖλος, label- lum, lamina, πέταλλον, lamella, asinus, ὄνος, asellus*. Ἀπὸ δὲ τῶν *corōna, στέφανος, opĕra, ἐργασία, γίνονται corolla, opella*. Τὸ δὲ *puella, παιδίσκη, γίνεται ἀπὸ τοῦ ἀχρήστου puĕra, θηλυκοῦ τοῦ puer, παῖς*.

Σημ. *ά*. Διὰ τῶν υποκοριστικῶν τούτων κατάληξεων σχηματίζονται ἐνίοτε υποκοριστικὰ ἀφ' ἐτέρων υποκοριστικῶν· οἶον, ἀπὸ τῶν *cista, κιβώτιον, γίνεται cistula καὶ cistella, καὶ διὰ δευτέρας προσθήκης τῆς ula, cistellula*.

Σημ. *β'*. Ὀλίγα μόνον υποκοριστικὰ ἔχουσι τὴν κατάληξιν *illus, a, um, ἀντὶ ellus*· οἶον, τὰ *bacillum, pugillus, segillum, tigillum, pulvillus, ἀπὸ τῶν baculum, ῥάβδος, pugnus, γρόνθος, signum, σημειον, tignum, δοκός, pulvīnus, τύλος*. Κατὰ ταῦτα σχηματίζονται καὶ τὰ *codicillus, μικρὸς κώδιξ, lapillus, λιθάριον,*

angvilla, ὀφίδιον, ἀπὸ τῶν τῆς γ' κλίσεως ὀνομάτων codex, lapis, angvis.

3) Ἡ *culus*, a, um προσαρτᾶται εἰς ὀνόματα τῆς γ' καὶ δ' καὶ ε' κλίσεως· εἰς τὰ τῆς γ' ἀμέσως εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, ἐὰν αὕτη λήγῃ εἰς *l*, *r* καὶ εἰς *s*, τρεπόμενον ἐν τῇ γενικῇ εἰς *r* (ὡς *corpus*, γεν. *corpōris*, σῶμα)· οἶον, ἀπὸ τῶν *animal*, ζῶον, γίνεται *animalculum*, *frater*, ἀδελφός, *fraterculus*, *mater*, μήτηρ, *matercula*, υἱός, σύζυγος, *uxorcula*, *cor*, καρδία, *corculum*, *flos*, ἄνθος, *flosculus*, *os* (γεν. *oris*), στόμα, *osculum*, *munus*, (γεν. *munēris*), δῶρον, *munusculum*. Καὶ ἀπὸ τοῦ *vas*, ἀγγεῖον, γίνεται *vasculum*.

4) Τὰ εἰς *o* (γεν. *ōnis* ἢ *ōnis*) δέχονται ὑποκοριστικὴν κατάληξιν *unculus*, a, um· οἶον ἀπὸ τοῦ *sermo*, λόγος, *sermunculus*, *virgo*, παρθένος, *virguncula*, *homo*, ἄνθρωπος, *homunculus*.

5) Τὰ εἰς *es* (γεν. *is* ἢ *ei*) καὶ τὰ εἰς *is* (γεν. *is*) ἀποβάλλουσι τὸ *s* τῆς ὀνομαστικῆς καὶ δέχονται τὴν ὑποκοριστικὴν κατάληξιν *culus* a, um εἰς τὴν ὀνομαστικὴν μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ τελικοῦ αὐτῆς *s*· οἶον, ἀπὸ τοῦ *nubes* (γεν. *nubis*), νεφέλη, γίνεται *nubecula*, *dies*, ἡμέρα, *diecula*, *piscis*, ἰχθύς, *pisciculus*. Τὰ δὲ εἰς *e* ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγοντα τρέπουσιν αὐτὸ εἰς *i*· οἶον, ἀπὸ τοῦ *rete*, δίκτυον, γίνεται *reticulum*.

Περὶ τινῶν ἄλλων σπανίων καὶ ἀνωμάλων σχηματισμῶν βλ. Δ. Γ. §. 182.

Περὶ παραγωγῆς οὐσιαστικῶν ἀπὸ ἐπιθέτων.

§. 77. Τὰ ἐξ ἐπιθέτων παραγόμενα οὐσιαστικὰ σημαίνουσι ποιότητα ἢ ιδιότητα καὶ ἔχουσι τὰς ἐφεξῆς κατάληξεις:

1) Τὰ εἰς *tas* (*ια*, *οτης*) προσαρτῶσι τὴν κατάληξιν ταύτην μετὰ τοῦ συνδετικοῦ *i* εἰς τὴν ῥίζαν τῶν ἐπιθέτων· οἶον, *bonus*, ἀγαθός, *bonitas*, *crudelis*, ὠμός, *crudelitas*, *atrox*, σκληρός, *atrocitas*. Τινὰ δὲ τούτων καὶ ἄνευ συνδετικοῦ φωνήεντος· οἶον, ἀπὸ τοῦ *liber*, ἐλεύθερος, γίνεται *libertas*, ἀπὸ τοῦ *pauper*, πτωχός, *paupertas*. Ἀλλὰ πολλὰ τῶν τὴν κατάληξιν ταύτην ἐχόντων οὐσιαστικῶν παράγονται ἀφ' ἐτέρων οὐσιαστικῶν (ὡς *cives*, πολίτης, *civī-*

tas) και από ρημάτων' ως, potestas, ισχύς, δύναμις, από τοῦ possum, δύναμαι.

2) Τὰ εἰς ia (ια, εια) παράγονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπὸ μονοκαταλήκτων ἐπιθέτων και μετοχῶν οἷον ἀπὸ τῶν audax, τολμηρὸς, audacitas, iners, ἀργὸς, inertia, abundans, εὐπορῶν, abundantia. Ἀπαντῶνται δὲ και ἀπὸ τρικαταλήκτων ἐνίοτε ἐπιθέτων παραγόμενα' ὡς τὰ miseria, ἀθλιότης, perfidia, ἀπιστία.

3) Τὰ εἰς tia και itia (ια, συνη) παράγονται ἀπὸ ὀλίγων τρικαταλήκτων ἐπιθέτων' ὡς, τὰ malitia, justitia, lætitia, ἀπὸ τῶν malus, κακὸς, justus, δίκαιος, lætus, εὐθυμος. Τινὰ δὲ τούτων λήγουσι και εἰς ies' ὡς mollitia και mollities, τρυφερότης.

4) Τὰ εἰς itūdo ἀπὸ δικαταλήκτων και τρικαταλήκτων μετὰ τοῦ συνδετικού i' οἷον ἀπὸ τοῦ altus, ὑψηλὸς, altitūdo, æger (γεν. ægri), ἀσθενής, ægritūdo, ἀσθένεια, similis (e), similitūdo, ὁμοιότης.

Σημ. Ἀπὸ τοῦ dulcis, γλυκὺς, παράγεται dulcēdo, χάρις, και τὸ σπάνιον dulcitūdo, γλυκύτης, και ἀπὸ τοῦ gravis, βαρὺς, gravitas, βαρύτης, και gravēdo, καρηβαρία. Περί τινων ἄλλων βλ. Δ. Γ. §. 184.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΠΙΘΕΤΩΝ.

§. 78. Τῶν παραγῶγων ἐπιθέτων τῆς λατινικῆς τὰ μὲν παράγονται ἀπὸ ρημάτων τὰ δὲ ἀπὸ οὐσιαστικῶν. Καὶ τὰ μὲν ἀπὸ ρημάτων παραγόμενα ἔχουσι τὰς ἐξῆς καταλήξεις.

1) Τὰ εἰς idus (ἢ dus ἄνευ τοῦ συνδετικού i) παράγονται ἀπὸ τῆς ρίζης ἀμεταβάτων ρημάτων εἰς eo, και σημαίνουσι κατάστασιν ἢ ποιότητα' οἷον ἀπὸ τοῦ caleo, εἶμαι θερμὸς, calidus, θερμὸς, timēo, φοβοῦμαι, timidus, δειλός.

2) Τὰ εἰς lis (και μὲ τὸ συνδετικὸν i, ilis) δηλοῦσι τὸν ἐπιτήδειον, ἱκανὸν παθεῖν τὸ ὑπὸ τοῦ ρήματος σημαίνόμενον οἷον, fragilis, θραυστὸς, facilis, εὐκολος, utilis, χρήσιμος, ἀπὸ τῶν frango, θραύω, facio, ποιῶ, utor, χρῶμαι. Τὸ αὐτὸ δηλοῦσι και τὰ εἰς bi-

lis καὶ ibilis· οἶον, amabilis, ἀξιέραστος, flēbilis, ἀξιοθρήνητος, ἀπὸ τοῦ amo, ἀγαπῶ, fleo, κλαίω, θρηνηῶ.

Σημ. Τινὰ τούτων ὅμως ἔχουσι καὶ ἐνεργητικὴν σημασίαν· οἶον τὸ *terribilis*, φοβερός, ἀπὸ τοῦ *terreo*, φοβίζω. Τῶν δὲ εἰς *ilis* τινὰ παράγονται ἀπὸ τοῦ συπίνου καὶ σημαίνουσι τὸν δυνατὸν παθεῖν τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον (οἶον, *versatilis*, κινητὸς), ἢ πάθος ἀπλῶς, ὡς *fictilis*, πλαστὸς, ἀπὸ τοῦ *fungo*, πλάθω, συγγ. *fictum*.

3) Τὰ εἰς *ax* ἀπὸ τῆς ρίζης τῶν ῥημάτων πρᾶγόμενα σημαίνουσι τὸν ἔχοντα ὄρεξιν, θέλησιν καὶ συνθέστερον ἰσχύον, πρὸς τὸ πρᾶξαι τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον· οἶον, *pugnax*, φιλοπόλεμος, *edax*, ἀδηφάγος, *loquax*, λόλοισ. Τινὰ δὲ τούτων δηλοῦσιν ἀπλῶς ἐνέργειαν ὡς ὁ ἐνεστὼς τῆς μετοχῆς· οἶον *minax*, ἀπειλῶν, *fallax*, ἀπατηλός.

4) Ὀλιγώτερον συνήθεις εἶναι αἱ καταλήξεις· α) ἡ *cundus* σημαίνουσα ἰκανότητα ἢ θέλησιν πρὸς τὸ πρᾶξαι τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον· *iracundus*, ὀργίλος, *facundus*, εὐγλωττος, ἐκ τοῦ *irascor*, ὀργίζομαι, *fari*, λέγειν β) ἡ *lus* ἢ *ulus* σημαίνουσα ἀπλῶς ἐνέργειαν, καὶ τὸν ἔχοντα κλίσιν ἢ ἔξιν εἰς τι· ὡς, *credulus*, εὐπιστος, *garrulus*, φλύαρος, ἀπὸ τοῦ *credo*, πιστεύω, *garrivus*, φλυαρῶ γ) ἡ *uus* προστίθεται εἰς μεταβατικὰ ῥήματα καὶ ἔχει παθητικὴν σημασίαν· ὡς, *conspicuus*, ὀρατός.

§. 79. Τὰ δὲ ἀπὸ οὐσιαστικῶν παραγόμενα ἐπίθετα ἔχουσι τὰς ἐφεξῆς καταλήξεις, ὧν τινες ἔχουσιν ὁμοίαν σημασίαν, καὶ οὐχὶ πανταχοῦ εὐδιάκριτον.

1) Ἡ *eus* σημαίνει τὴν ἐξ ἧς ἔγινε τι ὕλην· οἶον, *aureus*, χρυσοῦς, *ligneus*, ξύλινος. Σπανίως δὲ σημαίνει ὁμοιότητα, ὡς *virgineus*, παρθένειος, *roseus*, ρόδειος.

Σημ. Τὸ εἶδος τοῦ ξύλου, ἐξ οὗ γίνεται τι, σημαίνει συνήθως ἡ *neus* ἢ *nus* (ινος), ὡς *quverneus* καὶ *quvernus*, δρυίνος· ἡ δὲ *nus* δηλοῖ καὶ τὸ ἀνήκον εἰς τι· ὡς, *paternus*, πατρικὸς, *vernus*, ἐαρινός.

2) Ἡ *cius* ἢ *icius* σημαίνει τὴν ὕλην ἢ τὸ ἀνήκον εἰς τι· ὡς, *latericius*, πλίνθινος, *gentilicius*, φυλετικὸς, ἀπὸ τοῦ *gentilis*, φυλέτης.

3) Η *āceus* (ώδης, εις) σημαίνει ὕλην, ὁμοιότητα καὶ τὸ ἀνήκον εἰς τι· οἶον, *argillaceus*, ἀργιλλώδης, *rosaceus*, ῥοδινός, *gal-linaceus*, ἀλεκτόρειος.

4) Η *īcus* (ικος) σημαίνει τὸ ἀνήκον εἰς τι· ὡς, *bellicus*, πολεμικός, *civīcus*, ἀστυκός, *hosticus*, ἐχθρικός· ἀνθ' ὧν ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ εὐχρηστότερα εἶναι *civīlis*, *hostīlis*. Εἰς τὰς φράσεις ὁμοῦς ταύτης λέγουσι πάντοτε *corona civica*, ἀστυκός στέφανος, *ager hosticus*, ἐχθρική χώρα.

Τινὰ τούτων παράγονται καὶ ἀπὸ ῥημάτων καὶ προθέσεων· οἶον, *amīcus*, φίλος, *puđīcus*, αἰδήμων, *antićus*, ἀρχαῖος.

5) Η *īlis* σημαίνει κατὰ φύσιν ἢ εἶδος ὁμοιότητα, ἢ τὸ ἀνήκον εἰς τι· *civilis*, ἀστυκός, *virilis*, ἀνδρικός, *herilis*, δεσποτικός, *gentilis*, φυλετικός.

6) Η *ālis* ἔχει τὴν αὐτὴν τῆς *ilis* σημασίαν, ἀλλ' εἶναι μᾶλλον συνήθης· *naturalis*, φυσικός, *annalis*, χρονικός, *regalis*, βασιλικός. Ὄταν δὲ ἡ πρὸ τῆς *alis* συλλαβὴ τῆς ῥίζης ἔχη *l*, τότε τρέπεται αὐτὴ εἰς *aris*· οἶον, *popularis*, δημοτικός, *militaris*, στρατιωτικός.

7) Η *ius* (ιος, εις) σημαίνει τὸ ἀνήκον ἢ τὸ πρὸς τι συμφωνοῦν· οἶον, *patrius*, πατριος, *regius*, βασιλικός. Συνήθως δὲ προστίθεται εἰς προσώπων ὀνόματα· ὡς, *prātorius*, στρατηγικός, *imperato-rius*, αὐτοκρατορικός.

8) Η *īnus* δηλοῖ τὸ ἐκ τινος προερχόμενον ἢ τὸ εἰς τι ἀνήκον· ὡς *divinus*, θεῖος, *marinus*, θαλάσσιος· καὶ μάλιστα εἰς ὀνόματα ζῶων προσαρτωμένη· *agninus*, προβάτινος.

Σημ. Ἀπὸ ταύτης διακρίνεται ἡ *īnus* (*nus*), ἥτις σημαίνει τὴν εἰς ἧς γίνεταί τι ὕλην καὶ προσαρτᾶται εἰς ὀνόματα δένδρων καὶ φυτῶν· ἔτι δὲ καὶ ἡ χρονικῶν ἐπιθέτων κατάληξις *tīnus*· ὡς *diutīnus*, χρόνιος.

9) Η *ānus* σημαίνει ὁμοιότητα καὶ τὸ εἰς τι ἀνήκον οἶον, *montanus*, ὄρεινός, *rusticanus*, ἀγροῖκος, *humanus*, ἀνθρώπινος. Ἡ αὐτὴ προσαρτᾶται καὶ εἰς τακτικὰ ἀριθμητικὰ, καὶ δηλοῖ τὸ εἰς τινὰ τάξιν ἢ τάγμα ἀνήκον· ὡς, *primanus*, ὁ τοῦ πρώτου τάγματος, *secundanus*, κτλ.

10) Η *arius* δηλοῖ τὸ σχέσιν ἔχον ἢ ἀνήκον εἰς τι· οἶον, *agra-*

rius, ἀγροτικός, ordinarius, τακτικός, legionarius, ὁ ἀπὸ τοῦ τάγματος. Καὶ ἀπὸ διαιρετικῶν ἀριθμητικῶν παράγονται ἐπίθετα εἰς arius· οἷον nummus denarius, νόμισμα δέκα ἀσσαρίων, senex septuagenarius, γέρων 70 ἐτῶν.

11) Ἡ ivus σημαίνει τὸ ἀρμόζον ἢ προσῆκον εἰς τι· ὡς festivus, ἐορτινός, aestivus, θερινός. Εἰς μετοχὰς δὲ προσαρτωμένη δηλοῖ τὸν τρόπον, καθ' ὃν γίνεται τι· ὡς captivus, αἰχμάλωτος.

12) Ἡ ōsus (ὠδης) σημαίνει πλησμονὴν ἢ κατοχὴν τινος· οἷον, ingeniosus, πνευματώδης, generosus, γενναῖος, lapidosus, λιθώδης, superstitiosus, δεισιδαίμων.

13) Ἡ lentus (ŭlentus καὶ μετὰ n καὶ i ōlentus) σημαίνει ὡσαύτως πλησμονὴν· ὡς, fraudulentus, ἀπατηλός, turbulentus, θορυβώδης, violentus, βίαιος, sangvinolentus, αἱματώδης.

14) Ἡ atus (ἐκ τοῦ παρακειμ. τῆς μετοχῆς τῆς ἁ συζυγίας) εἶναι συνηθεστάτη καὶ σημαίνει τὸν ἔχοντα τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον· οἷον, falcatus, δρεπανοφόρος καὶ δρεπανοειδής, virgatus, ῥαβδωτός, togatus, τηβεννοφόρος, dentatus, ὀδοντωτός.

Σημ. α'. Ἀπὸ οὐσιαστικῶν τῆς γ' κλίσεως εἰς is (γεν. is) παράγονται εἰς itus ἐπίθετα, ἔχοντα τὴν αὐτὴν τῆς ātus σημασίαν· ὡς, auritus, ὁ ἔχων ὦτα, turritus, πυργοφόρος· ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ τῶν τῆς δ' ὀλίγα τινὰ εἰς ūtus· ὡς cornutus, κερασφόρος.

Σημ. β'. Ἀπὸ ῥηματικῶν οὐσιαστικῶν εἰς or σχηματίζουσιν αἱ ποιεῖται ἐπίθετα εἰς orus· οἷον, canorus, ᾠδικός, odorus, ὁσμῆρης, καὶ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ decorus, κόσμιος.

Σημ. γ'. Καὶ ἀπὸ τινῶν ἐπιθέτων παράγονται ὑποκοριστικὰ κατὰ τοὺς ἐν §. 76 κανόνας· ὡς τὰ parvulus, aureolus, pulchellus, misellus, leviculus, ἀπὸ τῶν parvus, μικρός, aureus, χρυσοῦς, pulcher, ὠραῖος, miser, ἄθλιος, levis, ἐλαφρὸς.

Περὶ τινῶν ἄλλων σπανίων ἐπιθετικῶν καταλήξεων βλ. Δ. Γ. §. 188. 15.

§. 80. Ἐτι δὲ καὶ ἀπὸ κυρίων ὀνομάτων παράγονται ἐπίθετα, ἔχοντα τὰς ἐξῆς καταλήξεις.

1) Τὰ εἰς ius (ειρς) ῥωμαϊκὰ γενῶν ὀνόματα (nomina gentilia) εἶναι ἐπίθετα κυρίως (ὡς, gens Fabia, Φαβία γενεά), καὶ ὡς τοιαῦ-

τα δηλοῦσι δημοσίας, ἤτοι εἰς τὴν πόλιν ἀναφερομένης πράξεις ἢ ἔργα ἀνδρὸς ἀνήκοντος εἰς τὸ μνημονευόμενον γένος· οἶον, *lex Cornelia, Julia*, Κορινθίσιος ἢ Ἰούλιος νόμος, *via Appia*, Ἀππία ὁδός, *circus Flaminius*, Φλαμίνιον θέατρον. Τὸ δὲ ἀνήκον εἰς τινὰ τοῦ γένους ἄνδρα, ἀφ' οὗ καὶ ὀνομάζεται, δηλοῖ ἡ κατάληξις *ānus*· ὡς *bellum Marianum*, Μαρίου πόλεμος, *classis Pompejana*, στόλος Πομπηίου.

2) Τὰ δὲ ἀπὸ ῥωμαϊκῶν οἰκογενειακῶν ὀνομάτων (*nomina cognomina*) παραγόμενα ἐπιθέτα λήγουσι συνήθως εἰς *iānus*, καὶ σημαίνουνσι τὸ εἰς ἄνδρα τινὰ τῆς οἰκογενείας ἀνήκον καὶ ἐξ αὐτοῦ καλούμενον· οἶον, *Ciceronianus, Caesarianus*· σπανιώτερον δὲ εἰς *ānus* ἀπὸ ὀνομάτων τοιούτων εἰς α ληγόντων ὡς *Sulla, Sullānus*, καὶ ἀπὸ τινῶν εἰς *us*, ὡς *Gracchus Gracchānus*. Σπανία δὲ εἶναι καὶ ἡ *inus*· ὡς, *Verrinus, Plautinus*. Βλ. Δ. Γ. §. 189. σ.

Σημ. Τῶν ἐλληνικῶν ἐπιθετικῶν καταλήξεων, τῶν εἰς κύρια ἐλλ. ὀνόματα προσαρτωμένων, συνήθης ἐν τῇ λατινικῇ εἶναι ἡ *ēus* ἢ *īus* (εἰος) καὶ *icus* (ικος)· ὡς, *Aristotelīus, Epicurēus, Platonīcus*.

§. 81. Καὶ ἀπὸ ὀνομάτων πόλεων παράγονται (ἐθνικά) ἐπιθέτα δηλοῦντα τὸ εἰς τὴν πόλιν ἀνήκον, ἢ τὸν τῆς πόλεως κάτοικον ἢ πολίτην. Τοιούτων ἐπιθέτων καταλήξεις εἶναι·

1) Ἡ *ānus*, ἣτις προσαρτᾶται εἰς ὀνόματα πόλεων εἰς *a, ae, um*, ἢ λήγοντα (*nomina gentilicia*)· οἶον, ἀπὸ τῶν ὀνομάτων τῶν πόλεων *Roma, Formiae, Tusculum, Fundi*, γίνονται τὰ *Romanus, Formianus, Tusculanus, Fundanus*. Ὡσαύτως προσαρτᾶται ἡ αὐτὴ καὶ εἰς τινὰ ἐλληνικὰ ὀνόματα πόλεων εἰς *a* καὶ *ae* λήγοντα· ὡς ἀπὸ τῶν *Troja, Syracusae, Thebae*, γίνονται *Trojanus, Syracusanus, Thebanus*. Τὰ δὲ εἰς ἴτης ἐλληνικὰ ἐθνικὰ λήγουσιν ἐν τῇ λατινικῇ εἰς *ītānus*· ὡς *Panormitanus, Neapolitanus*.

2) Ἡ *īnus* προστίθεται εἰς ὀνόματα λήγοντα εἰς *ia* καὶ *ium*· οἶον, ἀπὸ τῶν *Ameria, Lanuvium* γίνονται τὰ *Amerinus, Lanuvinus*. Ἔτι δὲ καὶ *Prænestinus, Reatinus*, ἀπὸ τῶν *Præneste, Reate*, καὶ ἐλληνιστὶ *Tarentinus*.

3) Ἡ *as* (γεν. *ālis*) προσαρτᾶται εἰς τὰ εἰς *a, ae* καὶ *um* λήγοντα· ὡς ἀπὸ τῶν *Capēna, Fidēnae*, γίνονται *Capenas, Fidenas*. Οὐδέποτε ὅμως ἐλληνικῶν πόλεων ἐθνικὰ ἔχουσι τὴν κατάληξιν ταύτην.

4) Η *ensis* προστίθεται εις τὰ ο και ποτε και εις τὰ a, ae, um καταλήγοντα· οἶον, *Sulmo, Sulmonensis, Bononia, Bononensis, Cannae, Cannensis, Ariminium, Ariminensis*· ἔτι δὲ και *Cartaginiensis*. Τὴν αὐτὴν κατάληξιν δέχονται ἐν τῇ λατινικῇ και τὰ εις eus λήγοντα ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἔθνικὰ και τινὰ ἄλλην κατάληξιν ἔχοντα· ὡς *Patrensis, Πατρειδς, Chalcidensis, Χαλκιδεὺς, και Atheniensis, Ἀθηναῖος*. Σπανιῶτατα ὁμως τηρεῖται ἡ ἑλληνικὴ κατάληξις eus ἐν τῇ λατινικῇ· ὡς *Citteus, Halicarnasseus* ἀντὶ *Cittienis, Halicarnassensis, Κιττιεὺς, Ἀλικαρνασσεὺς*.

Σημ. Πολλὰ ἑλληνικὰ ἔθνικὰ τηροῦσι και ἐν τῇ λατινικῇ τὴν ἑλλ. κατάληξιν των· ὡς, *Corinthius, Phodius, Byzantium, Clazomenius, Cyzicenus, Smyrnaeus*. Πρβ. Δ. Γ. §. 190. σ.

§. 82. Καὶ τὰ ἔθρων ὀνόματα εἶναι και αὐτὰ (ἔθνικὰ) ἐπίθετα, ἔχοντα τὰς ἐν τῷ ἡγουμένῳ παραγράφῳ καταλήξεις· ὡς *Romanus, Latinus, Salinus*· τινὰ δὲ αὐτῶν τὴν *scus* ἢ *cus*· οἶον, *Oscus, Volscus, Etruscus, Graecus*. Ἐξ ἄλλων ὁμως ἔθνικῶν ὀνομάτων, ἅτινα εἶναι ἀληθῶς οὐσιαστικά, σχηματίζονται ἐπίθετα εις *icus*, και ἀπὸ ἑλληνικῶν, ἢ τοῖς Ἑλλήσι γνωστῶν, εις *ius*· οἶον, ἀπὸ τῶν *Italus, Italicus, Gallus, Gallicus, Syrus, Syrius, Cilix, Cilicius*. Εἷς δὲ ὡς ἄτομον καλεῖται *Gallus* και ὄχι *Gallicus*· οἶον, *miles Gallus*, στρατιώτης Γάλλος.

§. 83. Ἀπὸ ὀνομάτων χωρῶν, τὰ ὅποια διὰ τῆς καταλήξεως *ia* παράγονται ἀπὸ τῶν ἔθνικῶν (ὡς τὰ *Italia, Gallia, Cilicia, Phrygia*, σχηματίζονται ἐνίοτε ἐπίθετα, σημαίνοντα ὄχι τὸ ἐκ τοῦ ἔθνους, ἀλλὰ τὸ ἐκ τῆς χώρας πηγάζον ἢ ἐν αὐτῇ ὄν· οἶον, *pecunia Sici-liensis*, χρήματα σικελικὰ, *exercitus Hispaniensis*, ῥωμαῖος στρατὸς ἐν Ἰσπανίᾳ.

Σημ. Ἀπὸ πολλῶν ἔθνικῶν δὲν σχηματίζονται χωρῶν ὀνόματα, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἔθνικόν εἶναι και τῆς χώρας ὄνομα· οἶον, *in Sabinis, Bruttis habitare*, ἐν Σαβίνοις, Βρυττίοις οἰκεῖν, ἀντὶ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΡΗΜΑΤΩΝ.

§. 84. Ρήματα παράγονται ἀπὸ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων καὶ ἐτέρων ρημάτων.

1) Καὶ πρῶτον μὲν ἀπὸ οὐσιαστικῶν παράγονται προσθέσει τῆς καταλήξεως *are* (τῆς ἁ συζυγίας) εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ οὐσιαστικοῦ πολλὰ ἐνεργητικὰ ρήματα, σημαίνοντα ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ τὸ ὑπὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ δηλούμενον· οἶον, ἀπὸ τοῦ *fraus* (γεν. *fraudis*), ἀπάτη, γίνεται τὸ *fraudare*, ἀπατᾶν, ἀπὸ τοῦ *honor* (γεν. *honoris*), τιμῆ, τὸ *honorare*, τιμᾶν.

Σημ. α'. Σπανίως σχηματίζονται διὰ τοιαύτης παραγωγικῆς καταλήξεως ἀμετάβατα ρήματα, οἷα εἶναι τὰ *laborare*, πονεῖν, ἀπὸ τοῦ *labor*, πόνος, τὸ *militare*, στρατεύειν, ἀπὸ τοῦ *miles*, στρατιώτης.

Σημ. β'. Τὰ πλεῖστα τῶν ἀπὸ οὐσιαστικῶν οὕτω παραγομένων ρημάτων ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἁ συζυγίαν, ὀλίγα δὲ τινὰ εἰς τὴν δ' ὡς τὰ *finire*, τελειόειν, *vestire*, ἐνδύειν, *custodire*, φυλάσσειν, *punire*, κολάζειν, ἀπὸ τῶν οὐσιαστικῶν *finis*, τέλος, *vestis*, ἐσθῆς, *custos* (γεν. *custōdis*), φύλαξ, *pæna*, ποινή· ἔτι δὲ ὀλιγώτερα εἰς τὴν β', ὡς τὰ *floreo*, ἀνθῶ, *frondeo*, φυλλοφορῶ, ἀπὸ τῶν οὐσιαστικῶν *flos* (γεν. *floris*), ἄνθος, καὶ *frons* (γεν. *frondis*), φύλλα.

2) Ἀπὸ οὐσιαστικῶν προσέτι καὶ ἐπιθέτων παράγονται πολλὰ ἀποθετικὰ τῆς ἁ συζυγίας, ἀμετάβατα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, σημαίνοντα, φέρομαι ἢ εἶμαι τοιοῦτος οἶον ἐμφαίνει ἡ ῥίζα· οἶον ἀπὸ τοῦ *ancilla*, θεραπαινίς, *ancillor*, φιλοσοφῶ, *græcor*, ἐλληνίζω, *aqvor*, ὑδρεύω, *laetor* (*laetus*), εἶμαι εὐθυμος. Ὀλιγώτερα εἶναι τὰ ἔχοντα μεταβατικὴν σημασίαν· ὡς τὰ *interpretor*, ἐρμηνεύω, ἀπὸ τοῦ *interpres*, ἐρμηνεύς, *osculator*, φιλῶ, ἀπὸ τοῦ *osculum*, φίλημα, *furor*, κλέπτω, ἀπὸ τοῦ *fur*, κλέπτης.

§. 85. Ἀπὸ ἐπιθέτων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῆς ἁ καὶ β' κλίσεως, προσθήκη τῶν καταλήξεων τῆς ἁ συζυγίας, παράγονται ρήματα μεταβατικὰ, σημαίνοντα συνήθως ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης τοῦ ἐπιθέτου δηλούμενον· οἶον ἀπὸ τοῦ *matūrus*, ὄριμος, τὸ *maturare*, ὀριμάζω, σπεύδω, *dives*, πλούσιος, *ditare*, πλουτίζω,

honestus, τίμιος, honestare, τιμᾶν. Ὀλίγα δὲ τούτων ἔχουσιν ἀμετάβητον σηµασίαν· ὡς τὰ nigrare, εἶμαι μέλας, concordare, συμφωνῶ, propinquare, πλησιάζω, durare, διαµένω, ἀπὸ τῶν ἐπιθέτων niger, μέλας, concors, σύμφωνος, propinquus, πλησίον, γείτων, durus, σκληρὸς, διαρκής.

Σηµ. Τινὰ τούτων κλίνονται κατὰ τὴν δ' συζυγίαν· οἷον τὰ μεταβητικά lenire,πραῦνω, mollire, μαλακύνω, stabilire, ἀσφαλίζω, ἀπὸ τῶν lenis, λείος, ἥπιος, mollis, μαλακός, stabilis, σταθερὸς, καὶ τὰ ἀμετάβητα superbire, ἀλαζονεύομαι, ferocire, ἀγριαίνομαι, lascivire, ἀκολασταίνω· καὶ τινὰ ὀλίγα ἀμετάβητα κατὰ τὴν β' ὡς τὸ albo, εἶμαι λευκός, caneo, εἶμαι πολιδός.

§. 86. Ἀπὸ ῥημάτων παράγονται νέα ῥήματα μὲ μικρὰν διαφορὰν τῆς τοῦ πρωτοτύπου σηµασίας κατὰ τοὺς ἐποµένους κανόνας.

α. Διὰ τῆς καταλήξεως ἴτο (ἀπαρέµφρατον itāre) παράγονται τὰ θαμιστικὰ λεγόμενα ῥήματα, ἅτινα σηµαίνουσιν ὅτι ἡ τοῦ ῥήματος ἐνέργεια ἐπαναλαμβάνεται πολλάκις. Καὶ εἰς μὲν τὰ τῆς α' συζυγίας ῥήματα προσερτάται ἡ κατάληξις αὕτη ἀμέσως εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ ἐνεστώτος, εἰς δὲ τὰ τῆς γ' συζυγίας εἰς τὴν τοῦ σουπίνου, ὡσαύτως καὶ εἰς ἕτερα, σχηματίζοντα τὸ σουπίνον ὡς τὰ τῆς γ' συζυγίας ῥήματα· οἷον, ἀπὸ τῶν clamo(τῆς α'), φωνάζω, τὸ θαμιστικὸν clamīto, ἀπὸ τὸ rogo(τῆς α'), ἐρωτῶ, rogīto, ἀπὸ τὸ lego(τῆς γ') ἀναγινώσκω, σουπ. lectum, τὸ θαμιστικὸν lectito (āre), ἀπὸ τῶν τῆς β' hæreo, προσερτῶμαι, τὸ haesito, ἀπὸ τοῦ video, βλέπω, τὸ visito, καὶ ἀπὸ τοῦ τῆς δ' venio, ἔρχομαι, ventito, συχνάζω, φοιτῶ.

Σηµ. Τῶν τῆς γ' συζυγίας ῥημάτων ago, φέρω, quaero, αἰτῶ, nosco, γινώσκω, τὰ θαμιστικὰ παράγονται ὄχι ἀπὸ τοῦ σουπίνου, ἀλλ' ἀμέσως ἀπὸ τῆς ῥίζης τοῦ ἐνεστώτος· οἷον, agito, quaerito, noscito, ὡς ἀπὸ τῶν τῆς α' συζυγίας.

Θαμιστικὰ παράγονται προσέτι προσθέσει ἀπλῆς τῆς καταλήξεως τῆς α' συζυγίας εἰς τὴν ῥίζαν τῶν σουπίνων τῆς γ' οἷον, ἀπὸ τῶν curro,τρέχω, σουπίνον cursum, θαμιστικὸν curso, adjuvo, βοηθῶ, adjūtum, adjutare, eo, πορεύομαι, ἴtum, itare. Τὰ πλεῖστα τούτων ὅμως δὲν σηµαίνουσιν ἀπλῶς ἐπανάληψιν ἐνεργείας, ἀλλὰ δέχονται νέαν σηµασίαν, ἐν ᾗ ὅμως ἐννοεῖται ὅτι ἐπαναλαμβάνεται ἡ

τοῦ πρωτοτύπου ῥήματος ἐνέργεια· ὡς ἀπὸ τοῦ dico, λέγω, σουπῖνον dictum, τὸ dictare, ὑπαγορεύω, pello, ὠθῶ, σουπῖνον pulsum, pulsare, κτυπῶ, ἀποκρούω, ἀπὸ τοῦ traho, ἔλκω, τὸ tractare, μεταχειρίζομαι. Πρβ. Δ. Γ. §. 195.

β'. Διὰ τῆς καταλήξεως sco (ἀπαρέμφατον scēre), προστιθεμένης εἰς τὴν ῥίζαν ῥημάτων καὶ τῶν τεσσάρων συζυγιῶν μάλιστα δὲ τῆς β', παράγονται τὰ ἐναρκτικά λεγόμενα ῥήματα (verba inchoativa)· οἷον, ἀπὸ τοῦ labare, ὀλισθαίνειν, τὸ labasco, ἀρχίζω νὰ ὀλισθαίνω, caleo, εἶμι θερμὸς, calesco καὶ incalesco, θερμαίνομαι, floreo, ἀνθῶ, effloresco, ἐξανθῶ, gemo (ēre), στενάζω, ingemisco, dormio, κοιμῶμαι, obdormisco, νυστάζω. Τὰ τῆς γ' συζυγίας προσλαμβάνουσι τὸ συνδετικὸν i πρὸ τῆς sco διὰ τὴν εὐφωνίαν.

Παράγονται ἐναρκτικά εἰς esco πρὸς τούτοις καὶ ἀπὸ ἐπιθέτων· ὡς ἀπὸ τῶν maturus, ὠριμος, maturesco, ὠριμάζω, κρατύνομαι, niger (γεν. nigri), μέλας, nigresco, γίνομαι μέλας, mitis, ἥπιος, mitesco, πραύνομαι.

γ'. Διὰ τῆς καταλήξεως ūrio (ἀπαρέμφατον urīre), εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ σουπῖνου τῶν ῥημάτων προσαρτωμένης, παράγονται τὰ ἐφετικά (verba desiderativa), τὰ ὁποῖα σημαίνουσιν ὄρεξιν ἢ ἔφεςιν πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλουμένου· οἷον ἀπὸ τοῦ edo, τρώγω, σουπῖνον esum, γίνεται τὸ ἐφετικὸν esurio, βρωσεῖω, ἀπὸ τοῦ emo, ἀγοράζω, σουπῖνον emptum, τὸ empturio, ἐπιθυμῶ ν' ἀγοράσω, ἀπὸ τοῦ pario, γεννῶ, τὸ parturio, ὠδίνω. Ἄλλ' ὀλίγα τούτων εἶναι εὐχρηστα. Τὰ δὲ ligūrio, ὀρέγομαι καὶ scaturio, γέμω, δὲν εἶναι ἐφετικά, ἂν καὶ ἔχωσιν ἐφετικῶν κατάληξιν.

δ'. Διὰ τῆς illo (illāre), εἰς τὴν ῥίζαν τῶν ῥημάτων προσαρτωμένης, παράγονται ὀλίγα τινὰ ὑποκοριστικά ῥήματα (verba diminutiva)· οἷον τὸ cantillo ἀπὸ τοῦ cano, ἄδω.

ε'. Ἀπὸ τινων ἀμεταβάτων ῥημάτων διὰ μεταβολῆς ἐνίοτε τῆς προσωδίας τῆς ριζικῆς συλλαβῆς παράγονται ἑτέρας συζυγίας μεταβατικά ῥήματα, δηλοῦντα ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ τὸ ὑπὸ τοῦ ἀμεταβάτου ῥήματος δηλούμενον· οἷον ἀπὸ τοῦ fugere, φεύγω, jacere, κείμαι, pendere, κρέμαμαι, liqvere, εἶμαι σαφῆς, βευστός,

παράγονται τὰ fugāre, φυγαδεύω, jacēre, βάλλω, pendēre, ζυγίζω, liqvare, καθαρίζω.

Σημ. Ἀπὸ τοῦ cado, πίπτω, sēdeo, κάθημαι, γίνονται cado, κτυπῶ, φρονεύω, sēdo (āre), καταπραΰνω, ἡσυχάζω, sīdo (ēre), καθέζομαι (οὐδ.), assīdo (ēre), καθίζω ἐμαυτὸν, παρακαθέζομαι, assīdeo (ēre), παρακάθημαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ.

§. 87. Ἐπιρρήματα παράγονται ἀπὸ ἐπιθέτων, ἀριθμητικῶν, οὐσιαστικῶν, ἀντωνυμιῶν, μετοχῶν καὶ σουπίνων, σπανίως δὲ ἀφ' ἑτέρων ἐπιρρήματων καὶ προθέσεων.

α. Ἀπὸ ἐπιθέτων παράγονται τὰ τροπικὰ ἐπιρρήματα, καταλήγοντα εἰς $\bar{o}$ (ο) καὶ *ter*, κατὰ τοὺς ἐφεξῆς κανόνας.

1) Ἡ κατάληξις $\bar{o}$ προσαρτᾶται εἰς τὴν ρίζαν τῶν ἐπιθέτων τῆς α' καὶ β' κλίσεως, καὶ εἰς τὴν τῶν ἐπιθετικῆν ἀπλῶς σημασίαν ἔχουσῶν μετοχῶν· οἷον ἀπὸ τοῦ *probus*, ἀγαθός, γίνεται τὸ ἐπιρρήμα *probe*, καὶ ἀπὸ *liber*, ἐλεύθερος, *libere*, *aeger*, ἀσθενής, *aegre*, καὶ ἀπὸ τῶν μετοχῶν *doctus*, πεπαιδευμένος, *docte*, *ornatus*, κεκοσμημένος, *ornate*.

Σημ. Ἄνωμάλως σχηματίζονται τὰ *benē*, καλῶς, ἀπὸ τοῦ *bonus*, καὶ *valde*, λίαν, ἀπὸ τοῦ *validus*. Ἀπὸ τινων δ' ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν τῆς β' κλίσεως παράγονται ἐπιρρήματα εἰς ο' οἷον, *tuto*, ἀσφαλῶς, *crebro*, συχνῶς, *necessario*, ἀναγκαίως. Τὰ λοιπὰ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 198 α. σ. β'. Ἀπὸ δὲ τοῦ *certus*, βέβαιος, *certō* καὶ *certe*, ἔχοντα τὴν αὐτὴν συνήθως σημασίαν· τὸ *certe* ὅμως σημαίνει ἐνίοτε, τοῦλάχιστον.

2) Ἡ κατάληξις *ter* (καὶ ἴτερ μετὰ τοῦ συνδετικοῦ *i*) προσαρτᾶται εἰς τὴν ρίζαν τῶν τῆς γ' κλίσεως ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν. Οὕτω παράγονται ἀπὸ τῶν *acer* (γεν. *acris*), δξύς, *acriter*, *gravis*, βαρῆς, *graviter*, *felix* (γεν. *felicis*), εὐτυχής, *feliciter*, καὶ ἄνευ συνδετικοῦ φωνήεντος τὸ *audacter*, τολμηρῶς. Ὅταν δὲ ἡ ρίζα λήγῃ εἰς *t*, προστιθεμένης τῆς κατάληξεως *ter* ἀποβάλλεται τὸ τῆς ρίζης *t*, ἵνα

μὴ συμπέσῃσι δύο tt. Οὕτως ἀπὸ τοῦ sapiens (γεν. sapient-*is*), σοφός, γίνεται sapienter ὡσαύτως amanter, solerter, ἀπὸ τοῦ solers (γεν. solertis), ἔμπειρος, ἔντεχνος.

Σημ. α'. Ἀπὸ τοῦ διττοκλίτου hilarus καὶ hilaris, ἰλαρός, γίνεται τὸ ἐπίρρημα hilare καὶ hilariter, ἀπὸ δὲ τοῦ opulens καὶ opulentus τὸ opulenter, ἀφθόνως. Ἀπὸ τινων εἰς us ληγόντων ἐπιθέτων καὶ μάλιστα ἀπὸ τῶν εἰς lentus παράγονται, ἐκτὸς τῶν εἰς e, καὶ εἰς ter ἐπίρρηματα· οἷον ἀπὸ τοῦ humanus, humane καὶ humaniter, φιλανθρώπως, ἀπὸ τοῦ luculentus, luculente καὶ luculenter, λαμπρῶς. Τῶν δὲ difficilis, δύσκολος, alius, ἄλλος, καὶ nequam, οὐτιδανός, τὰ ἐπίρρηματα εἶναι difficulter, aliter, nequiter. Τὸ δὲ brevis ἔχει κανονικῶς breviter, τὸ δὲ brevi σημαίνει, ἐν βραχεῖ χρόνῳ.

Σημ. β'. Ἀπὸ τινων ἐπιθέτων δὲν σχηματίζεται ἰδιαιτερος τύπος ἐπίρρηματος, ἀλλ' αὐτὸ τὸ οὐδέτερον ἐπίθετον (κατ' αἰτιατικὴν) εἶναι καὶ ἐπίρρημα· οἷον τὸ facile (ὄχι ὅμως τὸ difficile, διότι τὸ ἐπίρρημα τούτου εἶναι difficulter), recens, νεωστὶ, sublime, ὑψηλὰ, multum, πολὺ, plurimum, paullum, nimium, καὶ συνηθέστερον nimis, tantum, quantum, ceterum, plerumque, potissimum. Τὸ commodum σημαίνει, ἐπιτηδείως, ἀκριβῶς, τὸ commode, προσφρῶς, καταλλήλως.

β'. Καὶ ἀπὸ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν παράγονται ἐπίρρηματα, ἔχοντα πάντα, πλὴν τῶν ἐφεξῆς τεσσάρων πρώτων, κατάλληξιν ies, ο, em, im, inta, um καὶ i. Τοιαῦτα ἐπίρρηματα εἶναι.

semel, ἅπαξ.	decies.
bis, δὶς.	undecies.
ter, τρίς.	duodecies.
quater, τετράκις.	terdecies ἢ tredecies.
quinquies (ἀρχ. quinqviens).	quaterdecies ἢ quattuordecies
sexies (sexiens, κτλ.)	quinquiesdecies ἢ quindecies.
septies.	sexies decies ἢ sedecies.
octies.	septies decies.
novies.	duodevicies ἢ octies decies.

undevicies ἢ novies decies. qvadrages κτλ.
vicies. centies.

semel et vicies ἢ vicies semel, centies tricies ἢ centies et tricies.
vicies et semel (ὄχι semel vicies). ducenties.

bis et vicies ἢ vicies bis trecenties κτλ.

(vicies et bis) κτλ. millies (bis millies, decies millies,
tricies. centies millies κτλ.)

Σημ. Ἐπι δὲ καὶ ἀπὸ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν παράγονται ἐπιβρόήματα εἰς um καὶ ο' οἶον, tertium (qvartum) consul, τὸ τρίτον ὑπατος. Τὸ primum σημαίνει, πρῶτον, κατὰ πρῶτον, primo, ἐν ἀρχῇ, iterum, πάλιν, δεύτερον (secundum εἶναι ἄχρηστον), secundo, δεύτερον, ἀνθ' οὗ συνηθέστερον λέγουσι deinte, tum, εἶτα. Τῶν λοιπῶν συνηθέστερα εἶναι τὰ εἰς um λήγοντα ἐπιβρόήματα. Πρβ. Δ. Γ. §. 199.

γ'. Ἀπὸ δὲ τῶν οὐσιαστικῶν παράγονται προσθέσει τῆς καταλήξεως itus (θεν) εἰς τὴν ρίζαν αὐτῶν ἐπιβρόήματα, σημαίνοντα τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν· οἶον, caelum, οὐρανός, caelitus, οὐρανόθεν, funditus, ἄρδην· ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ ἐπιθέτων· ὡς antiqvus, ἀρχαῖος, antiqvitus, ἀρχαιόθεν, divinitus, θεόθεν.

Πρὸς τούτοις παράγονται ἐπιβρόήματα ἀπὸ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων διὰ τῆς καταλήξεως ātim (δην, αδην, δον, ηδον), τρόπον σημαίνοντα· ὡς catervātim, σωρηδόν, gregatim, ἀγεληδόν, privatim, ἰδίως· καὶ ἀπλῶς διὰ τῆς tim, τὰ tribūtim, κατὰ φυλάς, viritim, κατ' ἄνδρα, furtim, κλοπίως, κρύφα, ubertim, ἀφθόνως, ἀπὸ τῶν tribus, φυλή, vir, ἀνήρ, fur, κλέπτης, uber, ἄφθονος.

δ'. Ἀπὸ τῶν σουπίνων παράγονται τὰ εἰς im, ἅτινα σημαίνουσιν ὠσαύτως τρόπον· οἶον, caesim (ἀπὸ τοῦ caedō, κόπτω, σουπῖνον caesum), μετὰ κοπῆς, punctim (pungo, κεντῶ), μετὰ κεντήματος, carptim, ἀκροθιγῶς, separatim, ἰδίως, χωριστά.

ε'. Τα ἀπὸ ἀντωνυμιῶν παραγόμενα τοπικὰ, χρονικὰ κ. ἀ. ἐπιβρόήματα βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 201 κ. ε'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΟΓΔΩΘΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΑ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΝΕΩΝ ΛΕΞΕΩΝ.

§. 88. Διὰ συνθέσεως δύο λέξεων σχηματίζεται νέα λέξις σύνθετος, ἥς ἢ σημασία ὀρίζεται ἐκ τῶν δύο συνθετικῶν αὐτῆς μερῶν. •

Ἡ σύνθεσις λέγεται παράθεσις (ἢ νόθος σύνθεσις), ὅταν ἐκάστη τῶν συνθετομένων λέξεων τηρῆ μὲν τὸν ἴδιον αὐτῆς τύπον, ἀλλ' ἀμφοτέραι ὁμοῦ ἐμφαίνουσι μίαν μόνην ἔννοιαν. Τοιαῦται σύνθετοι λέξεις εἶναι αἱ ἀπὸ οὐσιαστικοῦ καὶ ἐπιθέτου, ὧν ἐκάτερον κλίνεται κατὰ τὴν κλίσιν εἰς ἣν ὑπάγεται· οἷον, *respublica*, πόλις, κράτος, *jusjurandum*, ὄρκος· ἔτι δὲ καὶ αἱ ἀπὸ γενικῆς καὶ τῆς συντακτικῆς αὐτῆς λέξεως· ὡς *senatus-consultum*, δόγμα τῆς Συγκλήτου, *verisimilis*, πιθανός. Τὰ συνθετικά μέρη τοιαύτης συνθέτου λέξεως χωρίζονται ἐνίοτε, παρεντιθεμένων μεταξὺ ἐτέρων λέξεων, καὶ μάλιστα τῶν μορίων *que* καὶ *ve*· οἷον, *resque publica, senatusve consulta, res vero publica*. Βλ. Δ. Γ. §. 203.

Πάσης συνθέτου λέξεως τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος εἶναι ἡ ὄνομα (οὐσιαστικὸν, ἐπίθετον, ἀριθμητικὸν), ἢ ἐπίρρημα, ἢ πρόθεσις ἢ τι τῶν προτασσομένων μόνον μορίων *amb*, ἀμφι, *peri*, διὰ, *re*, (*red*), πάλιν, *se*, χωρίς, ἅτινα σημαίνουσι τοπικὰς σχέσεις, καὶ συνήθως καλοῦνται ἀδιαχώριστα μόρια (*præpositiones inseparabiles*)· οἷον, *ambedere*, περιτρώγω, *discerpere*, διασπῶ, *recedere*, ὑποχωρῶ, *secedere*, ἀποχωρίζομαι· ἔτι δὲ καὶ τὸ ἀρνητικὸν μόριον *in*, ὅπερ ἰσοδυναμεῖ τῷ στερητικῷ α τῆς ἐλληνικῆς.

Ἐκ τῶν ῥημάτων δὲ μόνον ὀλίγα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀμετάβατα, γίνονται πρῶτον συνθετικὸν μέρος τῶν μετὰ τοῦ *facio* συνθέτων ὡς, *calefacio*, θερμαίνω.

Σημ. α'. Τὸ μόριον *amb* τρέπεται εἰς *am* μὲν ἐν τοῖς *amplector*, ἐναγκαλίζομαι, *amputo*, περικόπτω, εἰς *an* δὲ πρὸ τοῦ *c* καὶ *q*· οἷον, *anceps*, ἀμφικέφαλος, *anquiro*, ἀναζητῶ· καὶ ἐν τοῖς *anfractus*, περικεκλασμένος, *anhelo*, ἀσθμαίνω.

Τὸ *dis* μένει ἀμετάβλητον πρὸ τοῦ *c* (*q*), *p*, *t* (ὡς *discedo*, ἀπέρχομαι, *disquiro*, διερευνῶ, *disputo*, συζητῶ, *distraho*, διασπῶ) καὶ πρὸ τοῦ *s*, φωνήεντος ἐπομένου (ὡς *dissolvo*, διαλύω). Πρὸ δὲ

τοῦ f τρέπεται τὸ s εἰς f (ὡς differo, διαφέρω, diffringo, διαῤῥη-
γνώω)· πρὸ δὲ τῶν λοιπῶν συμφώνων ἀποβάλλεται (dido, διανέμω,
digero, διαιρῶ, dimitto, ἀποπέμπω, dinumero, ἀπαριθμῶ, diri-
pio, διαρπάζω, discindo, διαχωρίζω, disto, ἀπέχω, divello, δια-
σπῶ), τηρεῖται ὅμως ἐν τῷ disjicio, κυρίως disicio, διασκορπίζω,
dijungo καὶ ἐνίοτε disjungo, διαχωρίζω. Τὸ ī τοῦ di εἶναι παντα-
χοῦ μακρὸν, πλὴν τοῦ dīrimo, διαιρῶ, ἀπὸ τοῦ disemo. (Ἄλλαχού
δὲ δὲν εὐρίσκεται dis πρὸ φωνήεντος).

Τὸ re πρὸ φωνήεντος δέχεται τὸ εὐφωνικὸν d· οἶον, redarguo,
ἐξελέγχω, redeo, ἐπιστρέφω, redigo, ἐπαναφέρω, redoleo, ἀπόζω,
redundo, πλημμυρῶ, redhibeo, ἀποδίδω· (οὕτω καὶ seditio, στά-
σις, ἀπὸ τοῦ se καὶ eo· ἀλλαχού ὅμως δὲν εὐρίσκεται τὸ se πρὸ φω-
νήεντος). Τὸ ē τοῦ re εἶναι βραχὺ, ἐνίοτε ὅμως ἐκτείνεται ἐν τοῖς
recido, ἀναπίπτω, religio, θρησκεία, reliquiae, λείψανα (σπανίως
ἐν τῷ reduco). Εἰς τὸν παρακείμενον τῶν repello, ἀπωθῶ, refero,
ἀναφέρω, καὶ retundo, ἀμβλύνω, ἐδιπλασιάζετο ἐν τῇ προφορᾷ τὸ
πρῶτον σύμφωνον τοῦ ῥήματος (τὸ πάλαι δὲ καὶ ἐγράφετο διπλοῦν)
ὡς repperi, reppuli, rettuli, rettudi (κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τῶν ἀνα-
διπλασιαζομένων pepuli, replepuli κτλ.).

Σημ. β'. Τὸ ἀρνητικὸν in συνθέτεται μόνον μετὰ ἐπιθέτων καὶ ἐ-
πιρρήμάτων καὶ μετὰ τινῶν μετοχῶν, αἵτινες ἔχουσιν ὅλως ἐπιθετι-
κὴν σημασίαν· οἶον, incultus, ἀγεώργητος, ἄγριος, indoctus, ἀπαί-
δευτος, ἀμαθής· καὶ ἐνίοτε μετὰ οὐσιαστικῶν, σχηματίζον ἀρνητικὰ
ἐπίθετα ἢ οὐσιαστικά· ὡς, informis, ἄμορφος, δυσειδής (forma), in-
famis (fama), δόσφημος, injuria, ἀδικία, ἀπὸ τοῦ jus, δίκαιον. Πρὸ
συμφώνου δέχεται τὸ n τὰς αὐτὰς τροπὰς ὅσας καὶ τὸ τῆς προθέσεως
in. Πρέπει δὲ νὰ διακρίνωμεν τὰ ἐκ μετοχῶν καὶ τοῦ ἀρνητικοῦ in
σύνθετα ἀπὸ τῶν ὁμοίων αὐτοῖς μετοχῶν τῶν ἐκ τῆς προθέσεως in,
ἐν, συνθέτων ῥημάτων· οἶον, τὸ infectus (in καὶ factus), ἀποίητος,
ἀπὸ τῆς μετοχῆς infectus (τοῦ inficio), βεθαμμένος, τὸ indictus,
ἄρῆτος, ἀπὸ τοῦ indictus (indīco), ἐπιτεταγμένος. Ἀλλὰ πρὸς ἀ-
ποφυγὴν τῆς συγχύσεως δὲν μεταχειρίζονται οἱ δόκιμοι τὰς ἀρνητι-
κὰς συνθέτους μετοχὰς· ὅθεν λέγουσι immixtus (immisceo, μιγνύω)
μόνον ἐν τῇ σημασίᾳ σύμμικτος, infractus (infringo), συντετριμ-

μένος, τὰ δὲ ἀρνητικὰ τούτων non mixtus, ἀμιγής, non fractus, ἄθραυστος.

Σημ. γ'. Ἀρνητικὴν σημασίαν ἔχει καὶ τὸ σπάνιον μόριον $v\bar{e}$ ἐν τοῖς $v\bar{e}cors$, ἄφρων, $v\bar{e}grandis$, ἰσχνός, $v\bar{e}sanus$, παράφρων. Εἰς τινὰ δὲ σύνθετα εὔρηται καὶ τὸ ne (nec)· οἶον, $n\bar{e}qveo$, ἀδυνατῶ, $n\bar{e}fas$, ἀνόσιον, ($n\bar{e}copinatus$, ἀπροςδόκητος), $n\bar{e}gotium$, ἐργασία.

Σημ. δ'. Μόνον ἐν συνθέτοις εὔρηται καὶ τὸ $sesqui=1\frac{1}{2}$ · οἶον, $sesquipes$, $1\frac{1}{2}$ ποῦς (ὄθεν τὸ ἐπίθετον $sesquipedālis$, τριημιποδιαῖος). Ἀπὸ δὲ τοῦ $semis$ (γεν. $semissis$), ἡμισσάριον, εὔρηται ἐν τοῖς συνθέτοις $semi$, ἡμισυ.

§. 89. α'. Ἐὰν τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος ἦναι ὄνομα, τὸ δεύτερον προσαρτᾶται ἀμέσως εἰς τὴν ῥίζαν αὐτοῦ μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῶν πτωτικῶν καταλήξεων καὶ τοῦ χαρακτηριστικοῦ a καὶ u τῶν τῆς $\acute{\alpha}$, β' καὶ δ' κλίσεως ὀνομάτων· ἐὰν δὲ τὸ δεύτερον ἄρχηται ἀπὸ συμφώνου, παρεμβάλλεται συνήθως μετὰξὺ τούτου καὶ τοῦ πρώτου τὸ συνδετικὸν i · οἶον, $causidicus$, δικηγόρος, $magnanimus$, μεγαλόψυχος, $corniger$, κερασφόρος, $\ae\dificio$, οἰκοδομῶ, $lucifuga$, σκοταῖος. Τὸ δὲ $naufragus$, ναυαγός, γίνεται τροπῇ τοῦ v εἰς u , ἀπὸ τοῦ $navis$, ναῦς, καὶ $frango$, συντρίβω.

Σημ. α'. Εἰς τινὰς ὅμως τοιαύτας λέξεις παραλείπεται τὸ συνδετικὸν i · ὡς ἐν τοῖς $puerpera$, λεχῶ (ἀπὸ τοῦ $puer$, παῖς, καὶ $pario$, γεννῶ), $muscipula$, μυάγρα, (ἀπὸ τῶν mus , μῦς, καὶ $capio$, συλλαμβάνω), διὸ καὶ ἐκθλίβεται ἐνίοτε ἐν τῇ προφορᾷ τὸ τελικὸν σύμφωνον τοῦ πρώτου συνθετικοῦ μέρους· οἶον, $lapi\bar{c}ida$, λιθοτόμος, (ἀπὸ τοῦ $lapis$, γεν. $lapid-is$ καὶ $caedo$), $homic\bar{c}ida$, ἀνθρωποκτόνος, ($homin-is$). Ἰδιαιτέρον σχηματισμὸν ἔχει τὸ $opifex$, τεχνίτης, ἀπὸ τοῦ $opus$, γεν. $op\bar{e}ris$, καὶ $facio$.

Σημ. β'. Τὸ συνδετικὸν o (u) εὔρηται εἰς ὀλίγας μόνον λέξεις· ὡς $Ahenobarbus$, Αἰνόβαρβος (χαλκογένειος ἢ πυρρογένειος), $Trojugena$, Τρωῶς τὸ γένος, Τρωϊκός.

β'. Ἐὰν τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος ἦναι πρόθεσις ἢ τὸ ἀρνητικὸν μόριον in , τὰ φωνήεντα $\acute{\alpha}$, ϵ , ω τῆς ῥιζικῆς συλλαβῆς τοῦ δευτέρου μέρους τρέπονται συνήθως, ἀλλ' ἔχει πάντοτε· τὸ μὲν $\acute{\alpha}$ καὶ ϵ εἰς i καὶ ἐνίοτε εἰς $\bar{e}$, τὸ δὲ ω εἰς i · οἶον, $in\bar{i}m\bar{c}us$, ἐχθρός (ἀπὸ τοῦ in καὶ

amicus), inermis, ἄοπλος (in arma), conq̄n̄ro (cum καὶ q̄n̄ro), ἀναζητῶ. Τὸ δὲ a πρὸ τοῦ I τρέπεται εἰς u' οἶον, calco, πατῶ, inculco, ἐμπατῶ, ἐντυπῶ. Πρβ. Δ. Γ. §. 5. γ'.

γ'. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ εἰς τὰ a καὶ æ ριζικὴν συλλαβὴν ἔχοντα ῥήματα, ὅταν τὸ πρῶτον μέρος ᾖναι οὐσιαστικόν· οἶον ἀπὸ τοῦ cano, ἔδω, καὶ tuba, σάλπιγξ, γίνεται τὸ σύνθετον tubicen, σαλπιγκτής, stillicidium, σταλαγμός, ἀπὸ τῶν stilla, σταγῶν καὶ cado, πίπτω, lapicida, λιθοτόμος, ἀπὸ τοῦ lapis καὶ caedo.

δ'. Ἡ σύνθετος λέξις τηρεῖ ἀμετάβλητον τὸν τύπον τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ μέρους, ὅταν καὶ αὐτὴ ὑπάγῃται εἰς τὸ αὐτὸ μέρος τοῦ λόγου, εἰς ὃ καὶ τὸ ἔσχατον μέρος· οἶον, inter-r̄ex, μεσοβασιλεὺς, dissimilis, ἀνόμοιος, perficio, ἐκτελῶ. Ἐὰν δὲ ἡ σύνθετος λέξις ἀνήκῃ εἰς ἕτερον μέρος τοῦ λόγου, ἢ εἰς ὃ ἀνήκει τὸ ἔσχατον συνθετικὸν μέρος, τότε δέχεται αὐτὴ ἕτερον κατάλληλον γραμματικὸν τύπον· ὡς ἀπὸ τοῦ male καὶ dico γίνεται maledicus, κακολόγος, ἀπὸ τοῦ opus καὶ facio, opifex, τεχνίτης.

ε'. Ἐνίοτε προσαρτᾶται εἰς τὴν σύνθετον λέξιν καὶ παραγωγικὴ κατάληξις κατάλληλος πρὸς τὴν ὑπ' αὐτῆς δηλουμένην ἔννοιαν, ὥστε αὐτὴ σχηματίζεται συγχρόνως διὰ συνθέσεως καὶ παραγωγῆς· οἶον, ἀπὸ τῶν ex καὶ ardeo γίνεται exardesco, φλέγομαι, μὲ ἐναρκτικὴν κατάληξιν, ἀπὸ τοῦ latus καὶ fundus, latifundium, εὐρύχωρον κτῆμα· ἀπὸ τῶν trans καὶ Alpes, τὸ Transalpinus, ὑπεράλπειός. Βλέπε πλεῖω περὶ συνθέσεως ἐν τῇ Δ. Γ. §. 206.

ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

ΜΕΡΟΣ Β'. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΑΥΤΗΣ.

§. 90. **Π**ΡΩΤΗ ΑΣΑ τελεία πρότασις συνίσταται ἐκ δύο κυρίων μερῶν, τοῦ ὑποκειμένου (subjectum) καὶ τοῦ κατηγορουμένου (prædicatum). Ἐπειδὴ δ' ἐνίοτε παραλείπεται τὸ ὑποκείμενον, ὡς εὐκόλως ἐννοούμενον, ἀποτελεῖται πρότασις καὶ ἐκ μιᾶς μόνης λέξεως· οἶον, *eo, πορεύομαι*.

Καὶ ὑποκείμενον μὲν εἶναι κύριον ὄνομα, οὐσιαστικόν, ἐπίθετον ὡς οὐσιαστικόν ἐκλαμβανόμενον, ἀντωνυμία, ἀπαρέμφατον, ἢ ἄλλη τις λέξις, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐλόκληρος πρότασις.

Τὸ δὲ κατηγορούμενον εἶναι ἢ ῥῆμα μόνον, ἐνέργειαν, πάθος ἢ κατάστασιν δηλοῦν (ὡς *arbor crescit, τὸ δένδρον αὐξάνει, cæditur, κόπτεται, præceptor docet, ὁ διδάσκαλος διδάσκει*), ἢ ῥῆμα μετὰ ἐπιθέτου, μετοχῆς ἢ οὐσιαστικοῦ, δι' ὧν ὀρίζεται τὸ ὑποκείμενον ἀκριβέστερον· οἶον, *urbs est splendida, ἡ πόλις εἶναι λαμπρά. Deus est auctor mundi, ὁ θεὸς εἶναι ποιητὴς τοῦ κόσμου*. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει τὸ κατηγορούμενον λέγεται ἀπλοῦν, ἐν τῇ δευτέρᾳ σύνθετον.

Σημ. Ἐπειδὴ τὸ κατηγορούμενον εἶναι πολλάκις σύνθετον ἐκ ῥήματος καὶ ἐπιθέτου ἢ οὐσιαστικοῦ, διακρίνουσιν ἄλλοι τρία τῆς προτάσεως μέρη, ὑποκείμενον, κατηγορούμενον καὶ συνδετικὸν ἢ ῥῆμα. Βλ. Δ. Γ. §. 208 κ. ε.

Περὶ συμφωνίας τοῦ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου.

§. 91. Ὅταν τὸ κατηγορούμενον ᾖ ἀπλοῦν, συμφωνεῖ τὸ ῥῆμα αὐτοῦ μὲ τὸ ὑποκείμενον κατὰ πρόσωπον καὶ ἀριθμόν· οἶον, *Pater aegrōtat, ὁ πατὴρ ἀσθελεῖ. Ego valeo, ἐγὼ ὑγιαίνω. Vos*

gaudetis, ὑμεῖς χαίρετε. Ὄταν δὲ ἦναι σύνθετον ἐκ ῥήματος καὶ ἐπιθέτου ἢ μετοχῆς, τότε συμφωνεῖ τὸ ἐπίθετον καὶ ἡ μετοχὴ κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν μὲ τὸ ὑποκείμενον· οἶον, *Feminæ timidae sunt, αἱ γυναῖκες εἶναι δειλαί.* *Hujus hominis actiones male sunt, consilia pejora,* τοῦ ἀνδρὸς τούτου αἱ μὲν πράξεις εἶναι κακαί, τὰ δὲ βουλευματα χειρότερα.

Σημ. Ἄλλ' ἐνίοτε εἰς ὑποκείμενον θηλυκοῦ γένους ἐπιφέρεται τὸ ἐπίθετον τοῦ κατηγορουμένου κατ' οὐδέτερον γένος· οἶον, *Varium et mutabile semper femina* (Βιρ. Αἰν. 4, 569), *ποικίλον καὶ εὐμετάβλητον ἢ γυνή* (πρᾶγμα δηλαδή, ἢ ὄν). Βλ. Δ. Γ. §. 211. (1)

§. 92. Τὸ εἰς δύο ἢ πλείω ὑποκείμενα διαφόρου προσώπου ἀναφερόμενον ῥῆμα τοῦ κατηγορουμένου ἦναι πληθυντικοῦ μὲν πρώτου προσώπου, ὅταν ἐν τῶν ὑποκειμένων ἦναι πρώτου προσώπου, δευτέρου δὲ, ὅταν ἐν τούτων ἦναι δευτέρου καὶ οὐδὲν πρώτου προσώπου· *Ego et uxor ambulavimus, ἐγὼ καὶ ἡ γυνή μου ἐπεριπατήσαμεν.* *Tu et uxor tua ambulavistis, σὺ καὶ ἡ γυνή σου ἐπεριπατήσατε.* *Haec neque ego neque tu fecimus* (Τερ. Ἄνδρ. 1, 1, 23)· ταῦτα οὔτε ἐγὼ οὔτε σὺ ἐπράξαμεν.

Σημ. Ἐνίοτε τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ μὲ τὸ προσεχέστερον ὑποκείμενον, ὅταν ὑπάρχῃ ἀντίθεσις, ἢ ὅταν δύο ὑποκείμενα συνδέωνται διὰ τοῦ *et—et.* *Ego sententiam, tu verba defendis· ἐγὼ μὲν τὴν ἔννοιαν, σὺ δὲ τὰς λέξεις υπερασπίζεσαι.* *Et ego et Cicero meus flagitabit* (Κικ. ἐπιστ. πρὸς Ἄττ. 4, 17)· καὶ ἐγὼ καὶ ὁ ἐμὸς Κικέρων θέλει σε παρακαλέσει. Τότε δὲ συμφωνεῖ μὲ τὸ πρῶτον ὑποκείμενον, ὅτε τὸ ῥῆμα κεῖται εὐθύς μετ' αὐτὸ, τὰ δὲ λοιπὰ ὑποκείμενα ἔπονται· *Et ego hoc video et vos et ille,* καὶ ἐγὼ βλέπω τοῦτο καὶ ὑμεῖς καὶ ἐκεῖνος. (2)

(1) Περὶ τῶν ἀντισίχων τούτοις ἐν τῇ ἑλληνικῇ συντάξει βλ. Ἀσωπίου μικρὸν συντακτικὸν ἀπὸ σελ. 2—13. Πρὸς πλείονα δ' εὐκολίαν προσθέτομεν ἐν ταῦθα παράλληλα χωρὶα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.

§. 91. σημ. Πονηρὸν ὁ συκοφάντης ἀεὶ (Δημ. 48, 242). Ἀσθενέστερον γυνὴ ἀνδρὸς (Πλατ. Πολιτ. 3, 455). Οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι χρησιμώτερον νομίζουσι χρήματα ἢ ἀδελφούς (Ξεν. Ἀπομν. 2, 3, 4).

(2) §. 92. Οὐ χρώμεθα τούτοις ἐγὼ καὶ ὁ ἀδελφός (Πλ. Εὐθύδ. 273). Καὶ

§. 93. α. Τὸ εἰς δύο ἢ πλείω ὑποκείμενα ἐνικοῦ γ' προσώπου ἀποδιδόμενον κοινὸν κατηγορούμενον ἐκφέρεται 1) εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν συνήθως, ὅταν καὶ τὰ δύο ὑποκείμενα ἦναι πρόσωπα. *Castor et Pollux ex equis pugnare visi sunt* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 2, 2)· ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης ἀφ' ἵππων μαχόμενοι ἐφάνησαν· ἢ ὅταν τὸ μὲν ἦναι πρόσωπον, τὸ δὲ πρᾶγμα· *Syphax regnumque ejus in potestate Romanorum erant* (Λιβ. 28, 18)· ὁ Σύφαξ καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τῶν Ῥωμαίων ἦσαν. 2) Εἰς ἐνικὸν δὲ, ὅταν πάντα ἐκλαμβάνονται ὡς ἓν ὄλον· *Senatus populusque Romanus intelligit* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 5, 8)· ἡ Γερουσία καὶ ὁ τῶν Ῥωμαίων δῆμος γινώσκει. Ἡ δευτέρα αὕτη σύνταξις εἶναι συνήθης τότε μάλιστα, ὅτε τὰ ὑποκείμενα εἶναι πράγματα ἢ ἔννοιαι μὴ ἀντίθετοι ἀλλὰ συγγενεῖς· *Religio et fides anteponi debet amicitiae* (Κικ. περὶ καθ. 3, 10)· ἡ θρησκεία καὶ ἡ πίστις πρέπει νὰ προτιμῶνται τῆς φιλίας. *Divitias gloria, imperium potentia seqvebatur* (Σαλλ. Κατ. 12)· ἡ μὲν δόξα τὸν πλοῦτον, ἡ δὲ ἰσχὺς τὴν ἀρχὴν παρσηκολούθει. Ἐνθα ὅμως πρόσωπα καὶ πράγματα ἀντιτίθενται ὡς διάφορα, τὸ κατηγορούμενον ἐκφέρεται εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν· *Jus et injuria naturā dijudicantur* (Κικ. Νομ. 1, 16)· τὸ δίκαιον καὶ ἡ ἀδικία φύσει διακρίνονται. (1)

Σημ. Τὸ εἰς πλείω πρόσωπα ἀποδιδόμενον κατηγορούμενον ἐκφέρεται ἐνίοτε εἰς ἐνικὸν ἀριθμὸν, συμφωνοῦν μὲ τὸ πλησιέστερον κατ' ἀριθμὸν καὶ γένος. *Orgetorigis filia et unus e filiis captus est* (Καισ. Γαλλ. πολ. 1, 26)· ἡ τοῦ Ὀργετόριγος θυγάτηρ καὶ εἰς τῶν υἱῶν ἠχμαλωτίσθησαν· μάλιστα δὲ ὅταν τὸ ῥῆμα προηγῆ-

---

σὺ καὶ οἱ ἀδελφοὶ παρῆσθε. Ταῦτα καὶ σὺ καὶ πάντες οἱ τότε παρόντες ἴσασιν. Σὺ τε Ἕλληνας εἶ καὶ ὁμοῖς (Ξεν. Ἄν. 2, 4, 46).

(1) §. 93. α. Καὶ ἡ γυνὴ καὶ ὁ ἀνὴρ ἀγαθοὶ εἰσιν (Πλ. Μενεξ. 73). Ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐστηκότες. Γυναῖκες καὶ παιδία καθήμεναι. Ἰσως ἀναβήσεται καὶ συναρεῖ τῇ βουλῇ Φίλιππος καὶ Ἀντιγένης (Δημ. 22, 338) Ἦκεν ὁ Θερσαγόρας καὶ ὁ Ἐξήκεστος εἰς Λέσβον καὶ ἔρουν ἐκεῖ (Δημ. 23, 143). Ἐρχονται ἀπὸ τῶν οἴκοι τελῶν Ἀρακὸς τε καὶ Ναυάτης καὶ Ἀντισθένης.

ται· *Dixit hoc apud vos Zosippus et Ismenias* (Κικ. κ. Βέζβ. 4, 42)· εἶπε τοῦτο παρ' ὑμῶν ὁ Ζώσιππος καὶ ὁ Ἰσμηρίας.

β'. Ὄταν δὲ τὰ ὑποκείμενα ἦναι μὲν τρίτου προσώπου, ἀλλὰ τὸ μὲν ἐνικῶν τὸ δὲ πληθυντικῶν ἀριθμοῦ, τὸ δὲ κατηγορούμενον κῆται πλησιέστερον εἰς τὸ τοῦ ἐνικῶν ἀριθμοῦ ὑποκείμενον, τότε τὸ ῥῆμα εἶναι ἐνικῶν ἀριθμοῦ, ἐὰν τὸ ὑποκείμενον τοῦτο ἐκφέρηται μετ' ἐμφάσεως ἢ ἐνοῆται καθ' ἑαυτὸ, ἄλλως δὲ πληθυντικῶν. *Hoc mihi et Peripatetici et vetus Academia concedit* (Κικ. Ἀκαδ. 2, 35)· τοῦτο καὶ οἱ Περιπατητικοὶ καὶ ἡ ἀρχαία Ἀκαδημία μοι συγχωρεῖ. *Consulem prodigia atque eorum procuratio Romae tenuerunt* (Λιβ. 32, 9)· τὸν ὑπατορ κατέσχον ἐν Ῥώμῃ τὰ σημεῖα καὶ ἡ τούτων ἐπιμέλεια.

Σημ. Τὸ κατηγορούμενον συμφωνεῖ ποτὲ μὲν κατ' ἀριθμὸν μὲ τὸ πλησιέστερον ὑποκείμενον, ποτὲ δὲ ἐκφέρεται εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν, ὅταν τὸ ἐν τῶν ὑποκειμένων συνδέηται μετὰ τοῦ ἐτέρου διὰ τοῦ διαζευκτικοῦ *aut*· *Probarem hoc si Socrates aut Antisthenes diceret* (Κικ. Τουσκ. 5, 9)· ἤθελον ἐγκρίνει τοῦτο, ἐὰν ἔλεγγεν ὁ Σωκράτης ἢ ὁ Ἀρισθένης. *Non, si quid Socrates aut Aristippus contra consuetudinem civilem fecerunt, idem ceteris licet* (Κικ. περὶ καθ. 1, 41)· δὲν συγχωρεῖται καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς, ἐὰν τι παρὰ τὸ κοινὸν ἔθος ὁ Σωκράτης ἢ ὁ Ἀρίστιππος ἐπραξάν. Ὄταν ὁμοῦ καὶ τὰ δύο συνάπτωνται διὰ τῶν *aut—aut, vel—vel, neque—neque*, τότε συμφωνεῖ τὸ κατηγορούμενον ἀείποτε σχεδὸν μὲ τὸ πλησιέστερον (βλ. Δ. Γ. §. 213 β' σ.), ἐκτὸς ἐὰν ἦναι ταῦτα διαφόρου προσώπου, ἐπειδὴ τότε ἐκφέρεται αὐτὸ εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν κατὰ τὸν §. 92. (1)

§. 94. Ὄταν τὰ ὑποκείμενα ἦναι διαφόρου γένους, τὸ δὲ κατηγορούμενον ἦναι ἐνικῶν ἀριθμοῦ κατὰ τὸν §. 93 α. 2, τότε τὸ ἐπίθετον ἢ ἡμετοχὴ τούτου συμφωνεῖ κατὰ γένος μὲ τὸ πλησιέστερον ὑποκείμενον· *Animus et consilium et sententia civitatis po-*

(1) §. 93 β'. Ἀθήνησι καὶ οἱ πένητες καὶ ὁ δῆμος πλέον ἔχει τῶν γενναίων καὶ τῶν πλουσίων (Ξεν. Ἀθ. πολ. 4, 2). Πόλεμος καὶ στάσις ὀλέθρια ταῖς πόλεσιν ἔστιν. Καὶ νόμος καὶ φόβος ἱκανὸς ἔρωτα κωλύειν. Δικανικὴ τε καὶ ἱατρικὴ σεμνώνονται.

sita est in legibus (Κικ. ὑπὲρ Κλουεντ. 53)· ὁ τῆς πόλεως τοῦς καὶ ἡ βουλὴ καὶ γνῶμη κεῖται ἐν τοῖς νόμοις. Ὅταν δὲ τὸ κατηγορούμενον ᾖναι πληθυντικῶς ἀριθμοῦ, τότε τὸ ἐπίθετον αὐτοῦ εἶναι ἀρσενικοῦ μὲν γένους, ἐὰν τὰ ὑποκείμενα ᾖναι ἔμφυχα· Uxor mea et filius mortui sunt, ἡ γυνὴ καὶ ὁ παῖς μου ἐτελεύτησαν· οὐδετέρου δὲ, ὅταν ταῦτα ᾖναι πράγματα ἢ ἰδέαι ἀπλῶς. Secundae res, imperia, honores, victoriae fortuita sunt (Κικ. περὶ καθ. 2, 6)· τυχαῖαι εἶναι καὶ εὐτυχίαι καὶ ἀρχαὶ καὶ τιμαὶ καὶ νίκαι. Ἐνίοτε ὅμως συμφωνεῖ τὸ ἐπίθετον κατὰ γένος μὲ τὸ πλησιέστερον ὑποκείμενον· Brachia modo atque humeri liberi ab aqva erant (Καίσι. Γ. πῶλ. 8, 56)· οἱ βραχίονες μόνον καὶ οἱ ὄμοι ἦσαν ἐλεύθεροι (ἐκτὸς τοῦ) ὕδατος.

Σημ. Εἰς ἀρσενικοῦ γένους ἔμφυχον ὑποκείμενον μεθ' ἑτέρου ἀψύχου συνημμένον ἐπιφέρεται τὸ ἐπίθετον τοῦ κατηγορουμένου ἢ εἰς ἀρσενικὸν γένος· Rex regiaque classis profecti (Λιβ. 21, 50)· ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ βασιλικὸς στόλος ἀπῆλθον· ἢ εἰς οὐδέτερον· Romani regem regnumque Macedoniae sua futura sciunt (Λιβ. 40, 10)· οἱ Ῥωμαῖοι γινώσκουσιν, ὅτι ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία τῆς Μακεδονίας θέλουσι γεῖναι ἴδια αὐτῶν. Εἰς οὐδέτερον πληθυντικὸν ἔτι γένος ἐκφέρεται πολλάκις τὸ κατηγορούμενον ὑποκείμενον τοῦ αὐτοῦ μὲν γένους, ἀψύχων ὅμως. Ira et avaritia imperio potentiora erant (Λιβ. 37, 32)· ἡ ὀργὴ καὶ ἡ φιλαργυρία ἦσαν ἰσχυρότερα τῆς ἀρχῆς.

Σημ. Β'. Καὶ ἐπίθετα μόνον, εἰς δύο ἢ πλείω ὑποκείμενα ἀναφερόμενα, συμφωνοῦσι μὲ τὸ πλησιέστερον συνήθως. Omnes agri et maria. Agri et maria omnia. Caesaris omni et gratia et opibus sic fruor ut meis (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 1, 9). Ἄλλας τινὰς συντάξεις βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 214 κ. ε.

§. 95. Ἐνίοτε συμφωνεῖ τὸ κατηγορούμενον μᾶλλον πρὸς τὸ φυσικὸν γένος καὶ τὴν ποιότητα τοῦ ὑποκειμένου ἢ πρὸς τὸν γραμματικὸν αὐτοῦ τύπον (ἴτοι πρὸς τὸ νοούμενον οὐχὶ δὲ πρὸς τὸ λεγόμενον), εἰς τὰς ἐξῆς περιπτώσεις. (1)

(1) 95. 1) Ἀθηναίων· τὸ πλῆθος Ἰππαρχον οὔοντα· ὑφ' Ἀρμοδίου

1) Ὄνόματα περιληπτικά καὶ ἔμφυχα ὄντα σημαίνοντα (οἶον, *pars*, μέρος, *vis*, δύναμις, *multitudo*, πλῆθος), δέχονται ἐνίοτε τὸ κατηγορούμενον κατὰ πληθ. ἀριθμὸν, ἂν καὶ αὐτὰ ἦναι ἐνικοῦ ἀριθμοῦ. *Pars perexigua duce amisso Romam inermes delatisunt* (Λιβ. 2, 14)· *λίαν μικρὸν μέρος κατῆλθε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ στρατηγοῦ ἄοπλοι εἰς Ῥώμην*. Ὡσαύτως συντάσσονται καὶ τὰ *pars*—*pars*, τινὲς μὲν—τινὲς δὲ, *uterque*, ἑκάτερος, *optimus quisque*, πᾶς ἄριστος.

Σημ. Οὐσιαστικά ὅμως περιληπτικά τακτικὸν τι ὅλον σημαίνοντα (ὡς *exercitus*, στρατός, *classis*, στόλος κττ.) σπανίως καὶ ἐξ ἀμελείας μόνον περὶ τὴν ἔκφρασιν δέχονται τὸ κατηγορούμενον εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν. *Cetera classis, praetoria nave amissa, quantum quæque remis valuit, fugerunt* (Λιβ. 31, 26)· ὁ λοιπὸς στόλος μετὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς στρατηγικῆς νηὸς ἔφυγε κατὰ δύραμι καπηλατῶν.

2) Τὰ διὰ θηλυῶν ἢ οὐδετέρων οὐσιαστικῶν εἰκονικῶς δηλούμενα ἀρσενικά πρόσωπα δέχονται τὸ κατηγορούμενον κατὰ τὸ φυσικὸν αὐτῶν (ἀρσενικὸν) γένος. *Capita conjurationis virgis caesi ac securibus percusi sunt* (Λιβ. 10, 1)· οἱ τῆς συνωμοσίας ἀρχηγοὶ ἐμαστιγώθησαν καὶ ἐπελεκίσθησαν.

3) Ὑποκείμενον ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, συνημμένον μεθ' ἑτέρων προσώπων διὰ τῆς *cum*, δέχεται συνήθως τὸ κατηγορούμενον εἰς πληθ. ἀριθμὸν. *Ipse dux cum aliquod principibus capiuntur* (Λιβ. 21, 60)· αὐτὸς ὁ στρατηγὸς μετὰ τινῶν ἡγεμόνων συλλαμβάνεται. Ὅταν ὅμως τὰ οὕτω συνδεόμενα ὑποκείμενα ἦναι διαφόρου γένους, τηρεῖται ὁ κανὼν τοῦ §. 94. Πρβ. Δ. Γ. §. 215.

§. 96. Ὅταν τὸ κατηγορούμενον ἦναι σύνθετον ἐκ τοῦ *sum* καὶ

καὶ Ἄριστογείτονος τύραννον ὄντα ἀποθανεῖν (Θουκ. 1, 20). Τὸ στρατεύμα ἐπορίζετο σίτον, ὅπως ἐδύνατο, ἐκ τῶν ὑποζυγίων, κόπτοντες τὰς βοῦς καὶ ὄνους (Ξεν. Ἄν. 2, 1, 6).

2) Ἐδοξε τοῖς Λακεδαιμονίοις, τὰ τέλη καταβάντας εἰς τὸ στρατόπεδον βουλεύειν (Θουκ. 4, 15). Ἄλκιβιάδης εἰώρα τὴν πόλιν ἐκυτῶ εὐνοῦν οὕταν καὶ στρατηγὸν αὐτὸν εἰρημένους (Ξεν. Ἑλλ. 1, 4, 42).

3) Δημόστῆος μετὰ τῶν συστρατηγῶν σπένδονται Μαντινεῦσι (Θουκ. 3, 109).

οὐσιαστικοῦ, τὸ μὲν ῥῆμα συμφωνεῖ κατ' ἀριθμὸν, τὸ δὲ ἐπιθέτον κατὰ γένος μὲ τὸ οὐσιαστικόν, ἐάν ἔπῃται ἀμέσως μετὰ τοῦτο. Hoc crimen nullum est, nisi honos ignominia putanda est (Κικ. ὑπὲρ Βαλβ. 3) οὐδόλωσ ἔγκλημα εἶναι τοῦτο, ἐκτός ἂν πρέπη γὰ ρομίζηται ἢ τιμῇ ἀτιμία. Πρβ. Δ. Γ. §. 216. (1)

§. 97. Ὅτε εἰς τὸ ὑποκείμενον προστίθεται προσδιορισμὸς τις κατὰ διάφορον γένος καὶ ἀριθμὸν, τὸ κατηγορούμενον συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον, οὐχὶ δὲ πρὸς τὸν προσδιορισμὸν τούτου. *Tullia, deliciae nostrae, munusculum tum flagitatum* (Κικ. πρὸς Ἀττ. I, 8) *Τυλλία*, τὸ ἡμέτερον ἐντρόφημα, αἰτεῖ τὸ σὸν δῶρον.

Σημ. Μόνον ὅτε εἰς ὀνόματα πόλεων πλῆθ. ἀριθμοῦ προστίθεται τὸ οὐσιαστικὸν *oppidum, urbs, civitas*, συμφωνεῖ τὸ κατηγορούμενον μὲ τοῦτο. *Corioli oppidum captum est* (Λιβ. 2, 33) *Κοριόλοι* ἢ πόλις ἐάλω. Ἄλλας τινὰς συντάξεις τούτων βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 217. σ.

Περὶ ἀπροσώπων προτάσεων καὶ περὶ τοῦ ὑποκειμένου αὐτῶν.

§. 98. Ἀπρόσωπος πρότασις, δι' ἧς σημαίνεται ἀπλῶς πράξις ἢ κατάστασις ἄνευ ἀναφορᾶς αὐτῆς ὡς κατηγορουμένου εἰς τι ὄνομα ὡς ὑποκείμενον, σχηματίζεται ἐν τῇ λατινικῇ 1) διὰ τῶν ἐν §. 64 ἀπροσώπων ῥημάτων 2) δι' ἐτέρων τινῶν, τὰ ὅποια ἔν τινι σημασία εἶναι ἀπρόσωπα, ἐν ἄλλῃ δὲ προσωπικά· οἷα τὰ *accidit, evenit, contingit, συμβαίνει, constat, ὁμολογεῖται, apparet, δῆλόν ἐστι*, (τ' ἄλλα βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 218 β') 3) διὰ τοῦ παθητικοῦ τῶν ἀμεταβάτων ῥημάτων (καὶ τινῶν μεταβατικῶν, τὰ ὅποια ἔν τινι σημασία εἶναι ἀμετάβητα), δι' ὧν σημαίνεται ἀπλῶς ὅτι ὑπάρχει ἢ γίνεταί τι χωρὶς γὰ ὀρίζηται τὸ ὑποκείμενον. *Hic bene dormitur, καλῶσ κοιμᾶται τις ἐνταῦθα. Nunc est bibendum, τὸν καιρὸς τοῦ πίνειν* *Dubitari de fide tua audio, ἀκούω ὅτι ἀμφιβάλλουσι περὶ τῆς σῆς πίστεως* 4) διὰ τοῦ ῥήματος *est* μετὰ οὐδετέρου ἐπιθέτου. *Tur-*

(1) §. 96. Τὸ χωρίον τοῦτο πρότερον ἐννέα ὁδοὶ ἐκαλοῦντο (Θουκ. 4, 102). Οὗτοι ἄλλος ἄλλα λέγει (Ξεν. Ἄν. 2, 1, 15).

pe est, divitias praeferri virtuti, *αἰσχρὸν γὰρ προτιμῶνται τὰ πλοῦτη τῆς ἀρετῆς.* (1)

Σημ. α'. Τῶν κατάστασιν τῆς ἀτμοσφαιρας δηλούντων ῥημάτων, ὡς *tonat, borotā fulgurat, fulminat, ἀστράπτει, ἐννοεῖται* ὡς ὑποκείμενον ὁ θεὸς *Juppiter*, ὅστις νομίζεται ὡς αἷτιος τῆς ἐνεργείας τῶν ῥημάτων τούτων. Τὰ δὲ *libet, ἀρέσκει, licet, συγχωρεῖται, piget, δυσχεραίνω, pudet, αἰσχύνομαι, pœmitet, μεταμέλει, tædet, ἀηδιάζω, καὶ ἄλλα ἀπρόσωπα, ἔχουσιν ἐνίοτε ὡς ὑποκείμενον ἀντωνυμίαν οὐδετέρου γένους. Non quod quisque potest, ei licet* (Κικ. Φιλιπ. 13, 6)· δὲν *συγχωρεῖται ἐκάστῳ γὰρ πράξῃ* ὅ,τι δύναται· ἄλλοτε πῶσιν τινὰ μόνον ἢ ἀπαρέμφατον, ἢ δόλοκληρον ἀπαρεμφατικὴν πρότασιν. (2)

Σημ. β'. Ἀπρόσωπος πρότασις σχηματίζεται ἐνίοτε καὶ διὰ τοῦ γ' προσώπου τῶν προσωπικῶν ῥημάτων *possum, soleo, cœpi, desino* (ὡς *cœptum est, desitum est, ἐγένετο ἀρχῇ, παύσις*) καὶ διὰ τοῦ παθητικοῦ ἀπαρεμφάτου· *Sol et Dionysium, quum aliqvid furiose fecit, pœnitere* (Κικ. Ἀττ. 8, 5)· *συνειθίζει γὰρ μεταμειλῆται ὁ Διονύσιος, ὅταν πράσῃ τι μαριωδῶς. Potest dubitari, δυνατόν ἀμφιβάλλειν. Desitum est turbari, ἔπαισεν ἢ ταραχῇ.*
Ἄλλα τινὰ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 218.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΠΤΩΣΕΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ.

§. 99. Αἱ πτώσεις σημαίνουσι τὰς διαφόρους σχέσεις τῶν ὀνομάτων πρὸς τὰ λοιπὰ τῆς προτάσεως μέρη. Καὶ κατ' ὀνομαστικὴν μὲν ἐκφέρεται τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορούμενον, κατ' αἰτιατικὴν δὲ τὸ ἀντικείμενον τῶν μεταβατικῶν ῥημάτων· τῶν δὲ λοιπῶν πτώ-

(1) §. 98. 3) Οὐκ ἄλλως αὐτοῖς πεπόνηται (Πλατ. Φαιδ. 232). Ἐπειδὴ πρесеκέαστο τοῖς Κορινθίοις, ἀνήγοντο ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν (Θουκ. 1, 48). Βάσιμα ἦν, ἄδατα ἦν (Ξεν. Ἄν. 3, 4, 49). Εὖ ἐπίθετον ἦν ἐνταῦθα (Ξεν. Ἄν. 3, 4, 20). Εἴρηται. Δέδοκται. Εὖ ἔγει. Ἐτοιμά ἐστιν· γίγνεται (Θουκ. 2, 3).

(2) §. 98. σημ. α'. Ὁ θεὸς ἔει· (Ἡροδ. 2, 13)· ἔεισεν ὁ θεὸς, Ζεὺς βροτῆ (Ξεν. Ἑλλ. 4, 7, 4).

σεων ἐκάστη, πλὴν τῆς κλητικῆς, δηλοῖ προσώπου ἢ πράγματος σχέσιν πρὸς τινὰ ἐνέργειαν ἢ πρὸς ἕτερον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, οὐχὶ δὲ τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον, διότι τοῦτο σημαίνει ἢ αἰτιατικὴ. Ἡ δοτικὴ καὶ ἀφαιρετικὴ ἐσήμαινον τὸ κατ' ἀρχὰς τοπικὰς σχέσεις προσώπου ἢ πράγματος πρὸς τινὰ ἐνέργειαν· ἡ μὲν δοτικὴ τὴν ἀναφορὰν ἢ διεύθυνσιν τῆς ἐνεργείας πρὸς τι ἢ τὴν ἔκτασιν αὐτῆς παρά τι διάφορον, ἡ δὲ ἀφαιρετικὴ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς αὐτῆς ἐπὶ τινος ἢ ἐν τινι ἐτέρῳ· εἶτα δὲ καὶ τὴν ἕκ τινος τόπου ἀρχὴν ἢ πηγὴν τῆς ἐνεργείας. Μετὰ ταῦτα δὲ ἦσαν αἱ πτώσεις αὗται ἐν χρήσει καὶ ἐπὶ ἄλλων σχέσεων, ἐν αἷς εὔρεν ἡ φαντασία ὁμοιότητα πρὸς τὰς τοπικὰς σχέσεις. Ἡ δευτέρα αὕτη τῶν πτώσεων χρῆσις ἐθεωρήθη ἐφεξῆς ὡς κυρία, αἱ δὲ ἀληθῶς τοπικαὶ σχέσεις ἐσημαίνοντο τότε ἀκριβέστερον διὰ προθέσεων συνημμένων μετὰ μίας τῶν πτώσεων τούτων, τῆς ἀφαιρετικῆς καὶ αἰτιατικῆς. Πρὸς Δ. Γ. §. 222 σημ. καὶ 240 μετὰ τῆς σημ.

§. 100. Ὄνόματα τὴν αὐτὴν σχέσιν δηλοῦντα ἐκφέρονται κατὰ τὴν αὐτὴν πτώσιν· οἶον,

1) Ἡ λέξις, ἣτις δέχεται προσδιορισμὸν τινὰ, καὶ ὁ προσδιορισμὸς οὗτος. *Hic liber est Titi, fratris tui*, τὸ βιβλίον τοῦτο εἶναι Τίτου, τοῦ σοῦ ἀδελφοῦ.

2) Τὸ ὅλον καὶ τὰ μέρη εἰς ἃ αὐτὸ διαιρεῖται, αἱ διὰ συνδέσμων συνδέμεναι λέξεις καὶ αἱ ἀντιτιθέμεναι. *Gajus laudis, Titus luceri cupidus est*, ὁ μὲν Γάιος ἐπιθυμεῖ ἔπαινον, ὁ δὲ Τίτος κέρδος.

3) Ἡ τῆς ἐρωτήσεως καὶ ἡ τῆς ἀποκρίσεως λέξις, ὅταν ἔχωσι τὸ αὐτὸ ῥῆμα. *Cujus haec domus est? Titi et Gaji, fratrum meorum*. Τίνος εἶναι ἡ οἰκία αὕτη; Τίτου καὶ Γάϊου, τῶν ἐμῶν ἀδελφῶν. Βλ. πλεῖον ἐν τῇ Δ. Γ. §. 219.

§. 101. Ἡ παράθεσις (*appositio*), ἢ ὁ ἐπιφερόμενος εἰς τι οὐσιαστικὸν προσδιορισμὸς, διορίζει (μάλιστα τοῦ ὑποκειμένου ἢ τοῦ κατ' αἰτιατικὴν ἐκφερομένου ἀντικειμένου) πολλάκις ὄχι τὴν ποιότητα ἀλλὰ τὴν κατάστασιν, ἐν ἣ εὑρίσκεται αὐτὸ διαρκούσης τινὸς πράξεως, ἢ τὴν ἰδιότητα ἣν ἔχει ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ. *Cicero, praetor, legem Manilianam svasit, consul, conjurationem Catilinae oppressit*· ὁ Κικέρων, στρατηγὸς μὲν ὢν, ἢ ἐπὶ τῆς στρα-

τηρίας του, *συνήγόρησεν ὑπὲρ τοῦ Μαρκελλίου νόμου, ἑπατος δέ, περιέστειλε τὴν τοῦ Κατιλίνα συνωμοσίαν. Hic liber mihi puero valde placuit, ἡ βίβλος αὕτη λίαν ἤρεσέ μοι παιδί ὄντι* (1).

Σημ. ἰδιότητος τοιαύτας, ὁποίας ἡμεῖς σημαίνομεν συνήθως δι' ἀπλῆς ὀνομαστικῆς παραθετικῶς, ὡς *συνελήφθη κακοῦργος, κλέπτῃς, οἱ Λατῖνοι ἐκφέρουσι προτάσσοντες πρὸ αὐτῶν τὰ μέρια tamquam, ὡς, quasi, ὡσάν, uti, ὡςπερ*· τὴν δὲ ὁμοιότητα δηλοῦσι διὰ τῶν μορίων sic—ut, tamquam· οἶον, Sic eos tractat, ut fures, οὕτω μεταχειρίζεται αὐτούς, ὡςπερ κλέπτας. Βλ. Δ. Γ. §. 220 (2).

Περὶ τῆς Ὀνομαστικῆς.

§. 102. Ἡ ὀνομαστικὴ χρησιμεύει ὡς ὑποκείμενον τῆς προτάσεως, ἢ ὡς κατηγορούμενον ὅταν συνάπτηται μετὰ τῶν ῥημάτων sum, εἰμί, fio, γίνομαι, evado, ἀποβαίνω, ἀναδεικνύμαι, maneo, μένω· μετὰ τῶν παθητικῶν δὲ ῥημάτων, τῶν καλεῖν, ἀναδεικνύειν, νομίζειν, σημαίνοντων, συντασσομένη, δηλοῖ ὅτι τις καλεῖται, ἀναδεικνύεται, νομίζεται. Caesar fuit magnus imperator, ὁ Καῖσαρ ἦτο μέγας στρατηγός. T. Albucius perfectus Epicurēus evasit (Κικ. Βρουτ. 35)· Τίτος ὁ Ἀλβούκιος ἀρεσάγη τέλειος Ἐπικούρειος. Numa creatus est rex, ὁ Νουμάς ἀρεδείχθη βασιλεύς. Πρβ. Δ. Γ. §. 221 (3).

Περὶ τῆς Γενικῆς.

§. 103. Κατὰ γενικὴν πτώσιν ἐκφέρεται τὸ πρόσωπον ἢ πράγμα, ὅπερ ἔχει, ἢ εἰς ὃ ὑπάρχει ἢ ἀνήκει τι ἐν σχέσει συγγενείας, κτήσεως, καταγωγῆς, ἢ ὡς ἔργον, ἢ ἰδιότης αὐτοῦ· Filius Cicero-

(1) Οἱ Ἕλληνες προσθέτουσι μετοχὴν εἰς τοιοῦτους προσδιορισμούς κατὰ παράθεσιν ἐπιφερομένους. Ταῦτα ἔμαθον ἔτι παῖς ὢν. Ἐπεδήμου τριηραρχῶν. Ἐπὶ ταίηδε εὔσαν Σικελίαν οἱ Ἀθηναῖοι στρατεύειν ὤρμητο (Θουκ. 6, 6). Μεγαρεῦσιν, ὁμόροις εὔσιν, ἠπέλουν (Ἰσοκ. Φιλ. 53).

(2) Ἐν ἀνδράσιν οὕτως ἀνοήτοις, ὡςπερ οἱ ποῖδες (Πλ. Γοργ. 464). Πλείω περὶ τοιούτων προσδιορισμῶν ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ βλ. Ἄσωπ. μ. συντακτ. Κεφ. Γ'.

(3) Κῦρος στρατηγός ἀπεδείχθη. Γωθρός ψευδής φαίνεται (Ξ. Κ. Π. 5, 2, 4). Ὁ ἀδελφός μου ζημία μᾶλλον ἢ ὠφέλειά ἐστιν (Ξ. Δημ. 2, 3, 4).

nis, υἱὸς Κικέρωνος. Horti Cæsaris, κήποι Καίσαρος. Tabula Appellis, εἰκὼν τοῦ Ἀπελλοῦ, γραφεῖσα ὑπ' αὐτοῦ. Consuetudo nostri temporis, ἔθος τῶν ἡμετέρων χρόνων.

Σημ. α'. Ἡ γενικὴ αὕτη καλεῖται γενικὴ κτητικὴ (genitivus possessivus). Σημαίνει δὲ αὕτη καὶ τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον ἢ τὸ πάσχον τὸ ὑπὸ τοῦ μετ' αὐτῆς συννημένου οὐσιαστικοῦ δηλούμενον, ὡς injuriæ Prætoris, αἱ τοῦ Πραιτωρος εἰς ἄλλους ἀδικίαι (active)· injuriæ civium, ἧς οἱ πολῖται ὑπέφερον (passive). Τὸ δὲ κατ' αὐτὴν ἐκφερόμενον σημαίνεται ἐνίοτε καὶ δι' ἐπιθέτου· ὡς bellum servile = bellum servorum, δουλικὸς ἢ τῶν δούλων πόλεμος. Βλ. Δ. Γ. § 300 β' σ. γ'.

Σημ. β'. Ἐνίοτε παραλείπεται ἡ λέξις εἰς ἣν ἀναφέρεται ἡ γενικὴ αὕτη, καὶ μάλιστα ἡ ædes ἢ templum πρὸ τῆς γενικῆς τοῦ ὀνόματος τῶν θεῶν, τηρουμένης μόνον τῆς εἰς αὐτὴν ἀνηκούσης προθέσεως. Ventum est ad Vestæ, ἤλθομεν εἰς τῆς Ἑστίας, τουτέστι τὸν ναὸν, κατὰ τὰ Ἑλληνικά, εἰς διδασκάλου, ἐν Ἄδου (1).

Σημ. γ'. Ἡ γυνὴ καὶ ἡ θυγάτηρ τινὸς σημαίνονται ἐνίοτε τιθεμένων τῶν κυρίων ὀνομάτων τούτων πρὸ τοῦ κατὰ γενικὴν ἐκφερομένου ὀνόματος τοῦ ἀνδρὸς καὶ τοῦ πατρὸς ἔνευ τῶν οὐσιαστικῶν femina, filia. Verania Pisōnis, ἡ τοῦ Πείσωνος γυνή. Tullia Ciceronis, Τυλλία ἡ τοῦ Κικέρωνος θυγάτηρ· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ ξένων ὀνομάτων σημαίνεται οὕτω καὶ ὁ υἱὸς· Hasdrubal Gisgonis (Διβ. 25, 37), ὁ τοῦ Γισγωνος, οὐχὶ δὲ ὁ τοῦ Ἀμίλκα. Ὡσαύτως καὶ ὁ δούλος. Flaccus Claudii ὁ τοῦ Κλαυδίου δούλος Φλάκκος. Πρβ. καὶ Δ. Γ. §. 280 (2).

§. 104. Ἡ γενικὴ κτητικὴ συντασσομένη μετὰ τοῦ sum καὶ fio, δηλοῖ τὸν εἰς ὃν ἀνήκει τι, μετὰ τοῦ facio τὸν οὐτινος γίνεται τι κτῆμα, μετὰ τῶν puto, habeo, existimo τίνος νομίζεται τι κτῆ-

(1) Μανθάνειν ἐν καθαριστοῦ (Πλ. Θεαιτ. 206). Τὸ ἐν Ἀσκληπιοῦ ὕδωρ (Ξ. Ἀπ. 3, 43, 3). Σωκράτης ἔφη ἰέναι εἰς Ἀγάθωνος (Πλ. Συμπ. 174). Εἰς ἤλθον οἶκαδε εἰς ἑμαυτοῦ (Πλ. Ἰππ. Μειζ. 304). Ἐκ διδασκάλων ἀπαλλάττεσθαι (Πλ. Πρωτ. 325).

(2) Κλέων Κλεαινέτου, καὶ, ὁ Κλεαινέτου. Περίβοια ἢ Ἀλκάθου. Τὴν Σμικυθίωνος οὐχ ὄραε Μελισσίχην; (Ἀριστ. Ἐκκλ. 46).

μα. Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει ἡ γενικὴ καὶ εἰς τὰς φράσεις ταύτας· *Aliquid est mei iudicii*, ἀρήκει εἰς τὴν ἐμὴν κρίσιν· *Esse dicionis Carthaginensium* (Λιβ. 30, 9), ἀρήκει εἰς τὴν τῶν Καρχηδονίων ἀρχήν. *Facere aliquid suæ dicionis, potestatis, arbitrii*, ὑφ' ἑαυτὸν ποιεῖσθαι τι (1).

§. 105. Ἡ μετὰ τοῦ ῥήματος *sum* γενικὴ κτητικὴ ἐξαρτᾶται πολλάκις ἀπὸ παραλειπομένου οὐσιαστικοῦ, *res*, πρᾶγμα, *proprium*, ἴδιον, *munus*, *officium*, ἔργον, ὑπερ ὅμως ἐνίοτε προστίθεται. *Non hujus temporis ista oratio est*, δὲν εἶναι τοῦ παρόντος καιροῦ ὁ λόγος οὗτος (τουτέστιν ἀρμόδιος, ἴδιος). *Cujusvis hominis est errare, nullius, nisi insipientis, in errore perseverare* (Κικ. Φιλ. 12, 1 2), παντὸς τὸ ἀμαρτάνειν, οὐδεὶς δὲ, εἰ μὴ ἄφροτος, τὸ ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ ἢ τῇ πλάνῃ ἐμμένειν. Πρὸς. Δ. Γ. 282 (2).

§. 106. Τὰ ἀπὸ μεταβατικῶν ῥημάτων παραγόμενα οὐσιαστικὰ καὶ τινα ἄλλα δέχονται γενικὴν, σημαίνουσαν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐνεργείας, ἢ τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα εἰς ὃ ἀναφέρεται ἢ τῶν οὐσιαστικῶν ἔννοια. *Indagatio veri*, ἡ τῆς ἀληθείας ἀρίχνησις. *Odium hominum*, τὸ τῶν ἀνθρώπων μῖσος. *Libertas dicendi*, ἡ τοῦ λέγειν ἐλευθερία.

Σημ. Ἡ γενικὴ αὕτη καλεῖται ἀντικειμενικὴ (*genitibus objectivus*). Τὸ δὲ κατὰ ταύτην ἐκφερόμενον εἶναι ἢ τὸ δεχόμενον τὴν διὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ δηλουμένην ἐνέργειαν, ἢ τὸ ἐνεργοῦν αὐτὴν πρόσωπον· ἐπειδὴ *amor dei* σημαίνει τὴν πρὸς τὸν θεὸν ἀγάπην ἡμῶν καὶ τὴν τοῦ θεοῦ πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην. Ἡ σειρὰ τοῦ λόγου ὅμως ὀρίζει ὁποτέρως πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ἡ γενικὴ αὕτη. Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀσφαιείας ταύτης δέχονται τὰ φιλικὴν ἢ ἐχθρικὴν διάθεσιν σημαίνοντα ὀνόματα ἀντὶ τῆς ἀπλῆς γενικῆς αἰτιατικῆν μετὰ τῶν προθέσεων *in*, *erga*, *adversum*. *Odium mulierum*, τὸ τῶν γυναικῶν μῖσος, καὶ

(1) Οὐ Κρέοντος προστάτου γεγράφομαι (Σοφ. Ο. Τ. 441). Ἐξὴν Σωκράτη τῶν Τριάκοντα γενέσθαι (Λυσ. 48, 5). Γράφε με τῶν ἱππεύειν ἐπιθυμούντων (Ξ. ΚΠ. 4, 3. 21). Οἱ Πέρσαι τὴν Ἀσίαν ἑαυτῶν ποιοῦνται (Ξ. Ἄγ. 1, 33).

(2) Ἔστιν ἄρα δικαίου ἀνδρὸς βλάπτειν; (Πλ. Πολ. 1, 335). Οὐ παντὸς ἄνδρὸς ἐστιν ἐκλέξασθαι (Πλ. Γοργ. 500).

σαφέστερον, *Odium in hominum universum genus* (Κικ. Τουσκ. 4, 11)· *μῖσος κατὰ σύμπαντος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους* (1).

Σημαίνει λοιπὸν ἡ γενικὴ αὕτη ὅ,τι καὶ ἡ συντακτικὴ αἰτιατικὴ τῶν αὐτῶν ῥημάτων, ἀφ' ὧν παράγονται τὰ ὀνόματα. Ὄνόματά τινα ὅμως συντάσσονται γενικῶς, ἂν καὶ τὰ ῥήματα δὲν δέχωνται ταύτην. Βλ. Δ. Γ. §. 283 σ. γ' (2).

§. 107. Ἡ τὸ ὄλον, ἀφ' οὗ λαμβάνεται τι μέρος, σημαίνουσα γενικὴ συνάπτεται μετὰ ἀριθμητικῶν (ἀπολύτων καὶ τακτικῶν) καὶ ποσότητος ἐπιθέτων (ὡς *pauci, multi*), ἀντωνυμιῶν, ἐπιθέτων ὑπερθετικῶν καὶ συγκριτικῶν, σημασίαν ὑπερθετικοῦ ἐχόντων. *Magna pars militum, μέγα μέρος στρατιωτῶν. Alter accusatorum, ὁ ἕτερος τῶν κατηγορῶν. Illi Græcorum, ἐκεῖνοι τῶν Ἑλλήνων. Fortissimus Græcorum* (3).

Σημ. α'. Ἡ γενικὴ αὕτη καλεῖται *μεριστικὴ* (*partitivus*). Ἄντ' αὐτῆς μεταχειρίζονται πολλάκις τὴν περίφρασιν διὰ τῶν προθέσεων *ex, de*, καὶ εἰς τινὰς φράσεις *in, inter. Melior ex duobus. Aliquis de heredibus. Inter omnes unus excellit*, εἰς μεταξὺ πάντων διαπρέπει (Κικ. Νομ. 2, 11). Μεριστικὸν οὐσιαστικὸν ὅμως δὲν δέχεται τοιαύτην περίφρασιν (ὡς *pars ex exercitu*), ἀλλὰ μόνον γενικὴν (4).

Σημ. β'. Ἡ λέξις *uterque* συντάσσεται συνήθως μετὰ γενικῆς τῶν ἀντωνυμιῶν (*uterque eorum, nostrum*). Εὐρῆται ὅμως καὶ μετὰ οὐσιαστικοῦ ἐνίοτε, *uterque frater*. Τὸ δὲ ἐπίρρημα *partim* δέχεται καὶ τὰς δύο συντάξεις (*partim eorum καὶ ex iis*). Τὰ ποσότητος ἐπίθετα (πολλοί, ὀλίγοι, τινές), μὴ μέρος σημαίνοντα, ἀλλὰ

(1) Ἐρως τῆς γυναικός. Φόβος τῶν πολεμίων. Ἐπιθυμία χρημάτων. Γραφή φόνου. Εἰρήνη καὶ ἐλευθερία τῶν τοιοῦτων (Πλ. Πολ. 329).

(2) Ἐμμονὴ τοῦ κακοῦ (Πλ. Γοργ. 479). Ἐμμένει τῷ κακῷ. Ἡ τοῦ πηλοῦ ἐξώτησις (ἡ περὶ τοῦ πηλοῦ. Πλ. Θεαιτ. 147).

(3) Τῶν γερόντων τις. Δέκα (πολλοί) τῶν στρατιωτῶν. Ὁ τέταρτος τῶν παιδῶν. Μόνος πάντων φρονεῖς. Ὁρθότατα ἀνθρώπων λέγεις (Πλ. Θεαιτ. 195). Οἱ παλαιότατοι τῶν Ἀθηναίων (Ξ. Ἀπ. 3, 5, 10).

(4) Ἀπὸ τρισχιλίων ὀπλιτῶν χιλίους ἀπώλεσεν (Θουκ. 2, 58). Ἐκ τριῶν ἔν ἂν ἐλοίμην (Σοφ. Τραχ. 734).

τὸ ὅλον ὀρίζοντα, οὐδέποτε συντάσσονται μετὰ γενικῆς. *Amici, quos (οὐχὶ quorum) multos habeo, οἱ φίλοι οὓς ἔχω πολλοὺς. Quos video esse nonnullos, οὓς βλέπω ὅτι εἶναι τινες* (Κικ. ὑπὲρ Βαλβ. 27).

Σημ. γ'. Τὰ ἐξ ἀντωνυμιῶν τοπικὰ ἐπιρρήματα, τὰ τὸν ὅρον τῆς κινήσεως δηλοῦντα, δέχονται γενικὴν τοῦ ὅλου, σημαίνουσαν τὴν δι' ἧς γίνεται ἡ κίνησις ἔκτασιν. *Eo miseriarum venturus eram* (Σαλλ. Ἰουγ. 40)· *εἰς τοσοῦτον ἀθλιότητος ἐμελλον γὰρ ἔλθω*. Εἰς τὰ αὐτὰ ἐπιρρήματα προστίθεται ἐνίοτε πρὸς ἀκριθέστερον διορισμὸν ἡ γενικὴ *loci*. *Ibidem loci res est, ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ* (ἢ καταστάσει) *μένουσι τὰ πράγματα*. Αἱ δὲ γενικαὶ *locorum, terrarum, gentium* ἐπιτείνουσι συνήθως ἔτι μᾶλλον τὸν λόγον. *Ubinam gentium sumus? ποῦ γῆς ἐσμέν;* *Nusquam gentium, οὐδαμοῦ*. Πρβ. Δ. Γ. §. 284 (1).

§. 108. 1) Μὲ γενικὴν συντάσσονται καὶ αἱ μέτρον, ἀριθμὸν ἢ ποσότητα σημαίνουσαι λέξεις, δηλοῦσαν τὸ εἶδος, τὸ μετρούμενον ἢ ἀριθμούμενον πρᾶγμα* (Γενικὴ διοριστικὴ τοῦ εἶδους ἢ γένους, *g. generis*). *Magna vis argenti, μέγα πλῆθος ἀργύρου. Vini tres amphorae, τρεῖς ἀμφορεῖς οἴνου. Auri navis* (Κικ. περὶ τελ. 4. 37), *πλοῖον χρυσοῦ πλῆρες. Flumina lactis* (Ὁβιδ.), *ποταμοὶ γάλακτος*.

2) Ἡ γενικὴ αὐτὴ ἐξαρτᾶται ἀπὸ ὀνομαστικῆς ἢ αἰτιατικῆς ἐπιθέτων οὐδετέρου γένους καὶ ποσότητος σημαντικῶν (ὡς *multum, plurimum, nimius* κττ.), ἢ ἀπὸ ἀντωνυμίας δεικτικῆς, ἀναφορικῆς, ἀορίστου καὶ ἀπὸ τοῦ *nihil*. *Multum temporis, πολὺ χρόνου, nihil virium, οὐδὲν δυνάμεων. quimquid habui militum misi, ὅσους στρατιώτας εἶχον, ἐπεμψα. Quid tu hominis est?* (Τερ. ἐαυτ. τιμ. 4, 6, 7). *τί ἄνθρωπος εἶσαι;* Ἐνίοτε ὁμοῦ συντάσσονται τὰ τοιαῦτα ἐπίθετα καὶ μὲ ἄλλην πτώσιν· *Tantum studium, τοσαύτη σπουδὴ quod consilium mihi datis? τί μὲ συμβουλεύετε;*

(1) Οἱ Ἄθηναιοὶ ἐν τούτῳ παρασκευῆς ἦσαν (Θουκ. 2, 17). Εἰς τοῦτο τινες ἀνοίας ἐληλύθασιν (Ἰσοκ. περὶ Εἰρ 31). Εἰς τοῦτο ἀμαθείας ἤκω (Πλ. Ἀπολ. 25) Ὁὐκ αἶσα, ὅπου γῆς εἶ (Πλ. Πολ. 3, 403). Παντοχοῦ τῆς γῆς οὐδαμοῦ γῆς Οἱ ἄνω τοῦ γένους (Πλ. Νομ. 878). Οἱ ἐγγύτατα γένους (Ἰσοκ. 3, 64). Πόρρω σοφίης. Πόρρω νοκτιῶν. Πρωὶ τῆς ἡμέρας. Ὁψὲ τῆς ὥρας. Πηλίκια τῆς ἡμέρας; (Ἀρ. Ὀρθ. 4498).

Ἡ μετὰ τῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιθέτων τούτων γενικὴ εἶναι πολ-
λάκις ἢ τῶν οὐδετέρων ἐπιθέτων τῆς Ἑ' κλίσεως ἀντὶ οὐσιαστικῶν
τιθεμένων (*Aliquid pulchri, nihil boni*), οὐχὶ δὲ ἐπιθέτων τῆς γ'
κλίσεως· ἐπειδὴ ταῦτα ἐκφέρονται κατὰ τὴν αὐτὴν πτώσιν τῆς ἀφ'
ῆς ἐξαρθῶνται λέξεως, ὡς *aliquid memorabile*.

3) Γενικῇ συντάσσονται καὶ τὰ ἐπιρρήματα *satis*, ἄλις, *abunde*,
ἀφθόνως, *affatim*, ἄδην, *nimis*, λίαν, *parum*, ὀλίγον· *Satis copi-*
arum habes, ἄλις *δυνάμεων ἔχεις*. *Parum prudentiae*, ὀλίγην
φρόνησιν. Πρβ. Δ. Γ. §. 285 (1).

§. 109. Καὶ οὐσιαστικά, γενικὴν ἢ ἀόριστον ἔννοιαν σημαίνοντα,
συντάσσονται μὲ γενικὴν ὀρίζουσαν ἢ μερικεύουσαν τὴν ἔννοιαν αὐ-
τῶν (*genitivus definitivus*)· *Vox voluptatis*. *Nomen regis*. *Ar-*
bor fici, δένδρον *συκῆς*. Οὕτω προστίθεται συχνάκις ἢ τῶν γερον-
δίων γενικὴ· *Consuetudo contra deos disputandi*, ἔθος κατὰ θεῶν
διαλέγεσθαι. Ἄλλως τινὰς τοιαύτας συντάξεις βλ. ἐν τῇ Δ. Γ.
§. 285.

§. 110. Ἡ εἰς οὐσιαστικὸν προστιθεμένη γενικὴ ἐτέρου οὐσια-
στικοῦ μετὰ ἐπιθέτου (μετοχῆς καὶ ἀντωνυμίας) προσδιορίζει τὴν
οὐσίαν, ιδιότητα, μέγεθος, ἢ ἐν γένει ποιότητά τινα τοῦ οὐσια-
στικοῦ· διὸ καλεῖται αὕτη γενικὴ τῆς ποιότητος (*genitivus quali-*
tatis). *Juvenis mitis ingenii*, νέος ἡπίου πνεύματος ἢ χαρακ-
τῆρος. *Hospes multi cibi* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 9, 26), φίλος
πολλοῦ σίτου (ἤτοι παλαιὸς καὶ πιστός). *Exilium decem anno-*
rum, δεκαετῆς ἐξορία. *Hoc non est tanti laboris*, τοῦτο δὲν εἶ-
ναι τοσοῦτου πόνου ἄξιον.

Σημ. α'. Καὶ ἡ ἀφαιρετικὴ χρησιμεύει πρὸς δῆλωσιν τῆς ποιότη-
τος· ἀλλ' ἢ μὲν γενικὴ σημαίνει μᾶλλον τὸ εἶδος καὶ τὴν φύσιν ἢ
γενικὴν τοῦ ὑποκειμένου ιδιότητα, ἢ δὲ ἀφαιρετικὴ μερικὴν ιδιότητα

(1) §. 108—9. Πλῆθος ἀνθρώπων οὐ μικρὸν· βῶν ἀγέλη· οἴνου δέκα ἀμφο-
ρεῖς· μέδιμνος σίτου. Τριακόσια τάλαντα φόρου (Θουκ. 2, 13). Ἐπὶ πλείστον
ἀνθρώπων (Θουκ. 444). Ἄλις τούτων. Πῶς ἔχεις δόξης τοῦ τοιοῦδε πέρι (Πλ.
5 456). Ὡς εἶχε τάχους ἕκαστος. Ἰκανῶς ἐπιστήμης ἔξει (Πλ. Φιλ. 62).
Συμμέτρως λεπτότητος καὶ τάχους ἔχειν (Πλ. Τιμ. 85). Τὸ πολὺ τῆς θλίψεως.
Τὸ πλείστον τῆς χύρας.

μόνον ἢ τινα περιστατικὰ αὐτοῦ. Thyum, hominem maximi corporis terribiliqve facie, longo capillo promissaqve barba. Τὸν Θύον, ἄνθρωπον μεγίστου σώματος, μὲ φοβερὰν ὄψιν (ἢ φοβερὴν τὴν ὄψιν), μὲ μακρὰν κόμην καὶ καθευμένον πώγωνα. Ἐνταῦθα ἢ μὲν γενικὴ ἀφορᾷ γενικὴν ιδιότητα ἔλου τοῦ σώματος, αἱ δὲ ἀφαιρετικαὶ μερικὴν. Πολλαχοῦ ὅμως δὲν ὑπάρχει διαφορὰ τῶν δύο τούτων πτώσεων ἢ μικρὰ μόνον. Neqve monere te audeo, praestanti prudentiā viram, neqve confirmare, maximi animi hominem (Κ. κ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 4, 8). Οὔτε γὰρ συμβουλεύσω σε τολμῶ, ἀνδρα ἐξέχου συνέσεως, οὔτε γὰρ ἐνθαρρύνω σε, μεγίστου νοῦς (ἢ ψυχῆς) ἄνθρωπον. Ἡλείω περὶ τούτου ὅρα ἐν τῇ Δ. Γ. 287.

Σημ. 6'. Ως ἀκλιτα ἐπίθετα ποιότητας σημαντικὰ εἶναι ἐν χρῆσει καὶ αἱ σύνθετοι φράσεις τοῦ modi μετ' ἀντωνυμίας: hujusmodi ejusmodi, illiusmodi, ejusdemmodi, cujusmodi κλπ.

§. III. Καὶ ἐπίθετα ῥηματικά καὶ τινα ἄλλα δέχονται γενικὴν, εἴαν καὶ τὰ ἀπὸ ῥημάτων οὐσιαστικά (§. 106), τόπον ἐπέχουσαν τοῦ ἀντικειμένου τῶν ῥημάτων, ἀφ' ὧν τὰ ἐπίθετα παράγονται, διὸ καὶ γενικὴ ἀντικειμενικὴ ὑπὸ τῶν νεωτέρων λέγεται (genitivus objectivus). Τραυτὴν γενικὴν δέχονται:

1) Αἱ ἐπιθετικὴν μόνον σημασίαν ἔχουσαι ἐνεργητικαὶ μετοχαὶ ἐνεστῶτος χρόνου καὶ τὰ εἰς αχ λήγοντα ἐπίθετα: amans (amantior, amantissimus) patriae, φιλόπατρις, tempus edax rerum, παραδαιμόνιος χρόνος.

2) Τὰ ἔφασιν, γνῶσιν, πείραν καὶ τὸ ἐναντίον τούτων σημαίνοντα. Cupidus gloriae, ἐπιθυμητὴς δόξης, φιλόδοξος, peritus belli, ἐμπειρὸς πολέμου, ἐμπειροπόλεμος, memor beneficii, μνήμων τῆς εὐεργεσίας, εὐεργέμων. Jurisconsultus (καὶ jureconsultus), τομομαθὴς, conscius sibi tanti facinoris (καὶ facinori ἐπίστε μὲ δοτικὴν, Σαλλ. Κατ. 34), συνειδῶς ἑαυτῷ τοσαύτην κακούργιαν.

3) Τὰ δύνανιν, κατοχὴν, μετοχὴν, ἐνοχὴν καὶ τὸ ἐναντίον δηλούντα. Compositus mentis, ἐμψρων' impotens equi regendi, ἀρίκανος διευθύνειν ἵππων' particeps consilii, μετέχων βουλῆς' reus furti, ἐνοχος κλοπῆς.

4) Τὰ πληρωτικά καὶ στερητικά συντάσσονται γενικῇ καὶ ἀφαιρετικῇ. Τὰ δὲ inops, ἄπορος, καὶ pauper, πτωχός, γενικῇ μόνον, ἔτι δὲ καὶ τὸ plenus συνηθέστατα. Τὰ similis καὶ dissimilis γενικῇ καὶ δοτικῇ, τὸ propius συνηθέστερον γενικῇ. Πρὸς Δ. Γ. §. 290 (1).

§. 112. Τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικά ῥήματα δέχονται τὸ ἀντικείμενόν των κατὰ γενικὴν ὡς τὰ memini, ἐνθυμοῦμαι, reminiscor, ἀναμιμνήσκομαι, obliviscor, λησμονῶ, (σπανίως τὸ recordor, ἀρακαλῶ εἰς τὴν μνήμην μου) ἔτι δὲ τὰ admoneo, commoneo, παραινῶ, commonefacio, ὑπομιμνήσκω. Oblivisci decōris et officii, ἐπιλανθάνεσθαι τοῦ πρέποντος καὶ καθήκοντος (2).

Σημ. Τὰ μνήμης καὶ λήθης, καὶ μάλιστα τὸ memini, συντάσσονται καὶ μὲ ἀιτιατικὴν πολλᾶκις· τὰ δὲ admoneo, commoneo, commonefacio μὲ ἀιτιατικὴν ἀντωνυμίας οὐδετέρου γένους. Καὶ ἡ φράσις, venit mihi in mentem, ἔρχεται εἰς τὴν μνήμην μου, δέχεται τὴν γενικὴν ὡς Venit mihi Platonis in mentem, ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν μου ὁ Πλάτων. Πρὸς Δ. Γ. §. 291 (3).

§. 113. Τὸ ῥῆμα misereor (miseresco), οἰκτεῖρω, καὶ τὰ ἀπρόσωπα miseret, piget, pœnitet, pudet, pertaesum est δέχονται κατὰ γενικὴν τὸ ἀντικείμενον, δι' ὃ τις μεταμελεῖται, αἰσχύνεται, τὸ δὲ ὑποκείμενον, ὅπερ μεταμελεῖται κλπ. κατ' ἀιτιατικὴν· miseret me fratris, οἰκτεῖρω τὸν ἀδελφόν. Suae quæmque fortunæ pœnitet, ἕκαστος δὲν ἀρέσκεται εἰς τὴν τύχην του. Τὸ δὲ pudet δέχεται κατὰ γενικὴν τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖόν τις αἰδεῖται ἢ αἰσχύνεται. Pudet me deorum hominumque (Λιβ. 3. 19), αἰδοῦμαι θεοὺς καὶ ἀνθρώπους. Πρὸς Δ. Γ. §. 292.

§. 114. Τὰ ἐνοχλῆν, αἰτίαισιν, κατηγορίαισιν, καταδικῆν, ἐλευθερίαν σημαίνοντα ῥήματα, δέχονται κατὰ γενικὴν τὸ ὄνομα τοῦ ἐγκλήματος, δι' ὃ τις κατηγορεῖται, καταδικάζεται κ. ἔ. Accusare aliquem

(1) Τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἔχουσι καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ πάντα τὰ τοιαῦτα ἐπίθετα. βλ. Ἄσωπ. μ. συντ. Κεφ. Γ. § 24.

(2) Οὕτω καὶ παρ' Ἑλλήσι τὰ αὐτά. βλ. Ἄσωπ. μ. συνταχτ. Κεφ. Γ', §. 4.

(3) Καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ μέμνημαί τινας καὶ τινας οὕτω καὶ τὰ ἐνθυμοῦμαι, ἀναμιμνήσκω καὶ μνημόνεω, δέχονται ἐνίοτε καὶ ἀιτιατικῇ.

furti, κατηγορῶ τινος κλοπῆν. *Damnare repetundarum*, καταδικάζω, ἢ καταγινώσκω τινὸς κάκωσιν τῆς ἐπαρχίας. *Absolvere aliquem improbitatis*, ἀπολύω, ἐλευθερῶ τινα τῆς φανλότητος (1).

Σημ. α'. Σημειωτέαι καὶ αἱ φράσεις· *damnatus ambitus*, καταδικασθεὶς διὰ παράνομον σπουδαρχίαν· *judicatus pecuniae*, καταδικασθεὶς εἰς ἀπότισιν χρημάτων· καὶ *interrogare aliquem ambitus* (Σαλλ. Κατ. 18)· ἐτάζειν τινα ἢ κατηγορεῖν ἔνεκα δημοκοπίας, ἢ ἔνεκα παρανόμων μέσων πρὸς ἐπιτυχίαν ἀρχῆς.

Σημ. β'. Τὰ ῥήματα *accusare*, *postulare*, *damnare* δέχονται πολλάκις τὴν ἀφαιρετικὴν *crimine* (ἐπ' αἰτία ἢ ἐγκλήματι) μετὰ γενικῆς. *Damnatus est crimine repetundarum, ceteris criminibus absolutus*, διὰ μὲν τὰς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ καταχρήσεις κατεδικάσθη, τῶν λοιπῶν δ' ἐγκλημάτων ἀπελύθη· ἔτι δὲ καὶ τὴν πρόθεσιν *de*. *Damnare aliquem de veneficio*, διὰ φαρμακείαν, *de vi*, διὰ βίαν. Ἐτέρας συντάξεις τῶν ῥημάτων τούτων καὶ ἄλλας ἄλλων ὁμοίων βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 293.

§. 115. Ἡ ἀγορᾶς καὶ πωλήσεως τιμῆ, μὴ ἀκριβῶς ὀριζομένη δι' ἀριθμοῦ, ἀλλὰ διὰ τῶν ποσότητος ἐπιθέτων καὶ τοῦ *nihilum*, σημαίνεται διὰ τῆς γενικῆς *tanti*, *quantum*, *pluris*, *minoris*, ἢ διὰ τῆς ἀφαιρετικῆς *magno*, *plurimo*, *parvo*, *minimo*, *nihilo*, *nonnihilum*. Τὰ δὲ ῥήματα *duco*, *facio*, *habeo*, *pendo*, *puto*, *taxo*, καὶ τὸ *sum* σημεῖον, εἶμαι ἄξιος, τιμᾶμαι, δέχονται τὴν γενικὴν ταύτην. *Quantum Chrysogonus docet?* (Ἰουβενάλης 7, 176), πόσον διδάσκει ὁ Χρυσόγονος; *Quantum oryzaempta est?* *Parvo*. (Ὄρατ. Σατ. 2, 3, 156), πόσον ὠνήθη ἢ ὄρυζα; μικροῦ. *Datames unus pluris apud regem fiebat, quam omnes aulici* (Κορν. ἐν βίῳ Δατ. 5), Τὸν Δατάμην μόνον περισσότερον ἐτίμα ὁ βασιλεὺς ἢ πάντας τοὺς αὐλικούς (2).

(1) Οὕτω καὶ παρ' Ἑλλήνων τὰ αὐτά. Βλ. Ἀσωπ. μ. συντακ. Κεφ. Γ'. §. 5· καὶ Κεφ. ΙΑ'. §. 2.

(2) Πολλοῦ ὠνεῖσθαι, πρῶσθαι, κτᾶσθαι, πωλεῖν, ἀποδίδοσθαι. Δόξα χρημάτων εὐκ ὠνητῆ (Ἰσοκ. πρὸς Νικ. 32). Καὶ τῆς ψυχῆς ἀν τοῦτο πρᾶξιμην. Μισθοῦ Τιμοκράτης νόμους εἰσάγει (Δημ. 24, 66). Χρημάτων ἐπικουρεῖν (Πλ. Πολ. 575). Πλοῦτα χρημάτων κεκτημένα (Θουκ. 4, 26).

Σημ. Τὸ ῥῆμα *non facio*, ποιῶμαι, συντάσσεται ἐν τῇ συνηθείᾳ μετὰ τῶν γενικῶν *floci, nauai, assis (unius assis), teruncii*, σημαίνον, ἐν μικρῷ ἢ οὐδενὶ λόγῳ ποιῶμαι τι, εἰς οὐδὲν λογιζομαι. *Judices rempublicam flocci non faciunt* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 4. 5), οἱ δικασταὶ εἰς οὐδὲν τὴν πόλιν λογιζονται, ἢ, οὐδὲ μικρὸν φροντίζουσι περὶ τῆς πόλεως(1). Ἡ δὲ φράσις *tanti est* σημαίνει, ὅτι εἶναι τι τοσοῦτου ἄξιον, ὥστε νὰ πράξῃ ἢ νὰ ὑποφέρῃ τις ὑπὲρ τινος κόπον ἢ κίνδυνον. *Est mihi tanti, Qvirites hujus invidiae tempestatem subire, dummodo a vobis belli periculum depellatur* (Κικ. Κατ. 2, 7). Ἀξίζει (ἢ δέχομαι), ὡ Ῥωμαῖοι, νὰ ὑποφέρω τὴν τρικυμίαν τοῦ μίσους τούτου, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπ' ὑμῶν ὁ τοῦ πολέμου κίνδυνος.

§. 116. Τὸ τριτοπρόσωπον ῥῆμα *interest*, μέλει με (μοι), διαφέρει μοι, ἔχει ὡς ὑποκείμενον γενικὴν ἢ ἀφαιρετικὴν τοῦ θηλυκοῦ γένους τῶν ἀντωνυμιῶν *meā, tua, sua, nostra, vestra*. Τὴν αὐτὴν σημασίαν καὶ σύνταξιν μετ' ἀντωνυμιῶν ἔχει καὶ τὸ *refert*, ὅπερ σπανιώτερον δέχεται κατὰ γενικὴν τὸ ὑποκείμενόν του. *Caesar dicere solebat non tam sua quam reipublicae interesse, ut salvus esset* (Σουετων. Ἰουλ. 86). ὁ Καῖσαρ ἐσυρθείζει νὰ λέγει, ὅτι δὲν μέλει (διαφέρει) αὐτὸν τοσοῦτον ὅσον τὴν πόλιν νὰ ἦναι αὐτὸς ἀβλαβής, ἥτοι, συμφέρει τῇ πόλει μᾶλλον ἢ σωτηρία αὐτοῦ. *Clodii intererat, Milonem perire* (Κικ. ὑπὲρ Μιλ. 21), τὸν Κλώδιον ἔμελεν, ἢ, ὁ Κλώδιος εἶχε συμφέρον νὰ φορευθῇ ὁ Μίλων. *Quid tua id refert?* (Τερ. Φορμ. 4, 5, 11), τί σοι μέλει τούτου; Περὶ τινῶν ἄλλων συντάξεων τούτων βλ. Δ. Γ. §. 295.

§. 117. α'. Ἡ ἐν πόλεσιν ἢ μικραῖς νήσοις διαμονὴ ἢ στάσις δηλοῦται τιθεμένων τῶν ὀνομάτων τῶν πόλεων καὶ μικρῶν νήσων, τῶν κατὰ τὴν α' καὶ β' κλίσειν κλινομένων, κατὰ ἐνικὴν γενικὴν *Romae esse, ἐν Ῥώμῃ διατρίβειν Rhodi vivere, ἐν Ῥόδῳ ζῆν. Corinthi habitare, ἐν Κορίνθῳ οἰκεῖν* κατ' ἀφαιρετικὴν δὲ τὰ λοιπὰ ὀνόματα. Ὁρα κατωτέρω ἐν τῇ ἀφαιρ. § 158 (2).

(1) Ποιῶμαι τι περὶ πολλῶν, πλείονος, ὀλίγου

(2) Οἱ Ἕλληνες μεταχειρίζονται ἢ ἀπλῆν δοτικὴν, Μεγαροῦ, Μελιτή, Μαραθῶνι, Ἀθῆναιον, ἢ μετὰ τῆς ἐν προθέσεως, ἐν Μαραθῶνι, ἐν Ἀθῆναις. Πλείω βλ. παρ' Ἀσιωπ. ἐν τῷ μ. συντακ. Κεφ. Γ'. §. 4.

Σημ. α. Ἐνίοτε ὁμοῦ καὶ ὀνόματα μεγάλων νήσων ἀπαντῶνται κατὰ γενικὴν ἐν τῇ αὐτῇ σημασίᾳ. *Conon Cypri vixit* (Κορν. ἐν βίῳ Χαβρ. 3), ὁ *Kónōr* ἐν *Κύπρω* ἔζησε.

Σημ. β'. Ὁ εἰς ταύτην τὴν γενικὴν προστιθέμενος προσδιορισμὸς ἐπιφέρεται κατ' ἀφαιρετικὴν μὲ τὴν πρόθεσιν *in* καὶ ἄνευ ταύτης ἐνίοτε. Ὄταν ὁμοῦ προηγῆται τοῦ ὀνόματος ἡ λέξις *urbs, oppidum, insula*, τότε τίθεται καὶ τοῦτο κατ' ἀφαιρετικὴν ἀπλῆν. *Cimon in oppido Citio mortuus est* (Κορν. ἐν βίῳ Κιμ. 3), ὁ *Κίμων* ἐτελεύτησεν ἐν τῇ πόλει *Κιτίῳ*. *In insula Samo* (Συστ. Ὀκτ. 26), ἐν τῇ νήσῳ *Σάμῳ*. Βλ. Δ. Γ. §. 296.

β') Ὡσαύτως κατὰ γενικὴν ἐκφέρονται ἐπὶ στάσεως. καὶ αἱ λέξεις *domi, οἴκοι, humi, χαμαί* ἔτι δὲ καὶ αἱ *belli* καὶ *militiæ* μετὰ τῆς *domi* συνδεδεμέναι κατ' ἐφέλευσιν. *Sedere domi, humi jacere. Saepe imperatorum sapientiā constituta est salus civitatis aut belli aut domi* (Κικ. Βρουτ. 73). *Πολλάκις διὰ τῆς τῶν στρατηγῶν συνέσεως ἀπεκατέστη ἢ ἐν εἰρήνῃ ἢ ἐν πολέμῳ τῆς πόλεως ἡ σωτηρία*. (Ἄλλως δὲ λέγουσιν *in bello in militia*).

Σημ. Ἡ λέξις *domi* ἐν τοιαύτῃ σημασίᾳ δέχεται πολλάκις κατὰ γενικὴν τὸ ὄνομα τοῦ κτήτορος ἢ ἀντ' αὐτοῦ κτητικὴν ἀντωνυμίαν. *Marcus Drusus occisus est domi Caesaris*, ὁ *Μάρκος Δρουῖος* ἐφορευθῆ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ *Καίσαρος*. Βλ. καὶ ἄλλας συντάξεις τῶν λέξεων τούτων ἐν τῇ Δ. Γ. §. 296.

§. 118. α) Ἀντὶ ὀνόματος κατὰ γενικὴν κτητικὴν ἀπαντῶνται ἐνίοτε αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι, εἰς αἷς πολλάκις προστίθεται ἐν παραθέσει ὄνομα κατὰ γενικὴν. *Pater meus, ὁ ἐμὸς πατήρ· ista domus tua est, αὕτη ἡ οἰκία εἶναι σή· nulla tua epistola, οὐδεμία ἐπιστολή σου· Tuum, hominis simplicis, pectus vidimus* (Κικ. Φιλ. 2, 43), τὸ *σου*, ἀνδρὸς ἀφελοῦς, στήθος (ψυχὴν) εἶδομεν. *Meā unius operā respublica salva est* (ὁ αὐτ. εἰς Πεισ. 3), *Ἐμοῦ μόνου ἐργασία* (ἢ φροντίδι) σώζεται ἡ πόλις. *Vestrā ipsorum causa, ὑμῶν αὐτῶν ἕνεκα* (1).

(1) Εἶδον τὴν σὴν ἀνδρείαν καὶ μεγαλοφροσύνην, ἀναβαίνοντος ἐπὶ τὸν ὄγκοντα (Πλ. Συμπ. 194).

β') Ἀντί τῆς γενικῆς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν, ὡς γενικῆς ἀντικειμένου (§ 106), μεταχειρίζονται τὴν γενικὴν τῆς οὐδετέρας κτητικῆς ἀντωνυμίας *mei, tui, sui, nostri, vestri*. *Habetis ducem memorem vestri, oblitum sui* (Κικ. Κατ. 4, 9), ἔχετε στρατηγὸν ὑμῶν μὲν μνήμονα, ἑαυτοῦ δὲ ἐπιλήσμονα. *Pudet me vestri, αἰσχύρομαι ὑμᾶς*. *Grata mihi vehementer est memoria nostri tua* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 12, 17), λίαν εὐχάριστόν μοι εἶναι, ὅτι μ' ἐνθυμεῖσαι (1).

γ') Ἐπὶ διαιρέσεως ὅλου ὡς μερισικὴν γενικὴν τῶν ἀντωνυμιῶν *nos, vos* μεταχειρίζονται τοὺς τύπους τῆς γεν. πληθ. *nostrum, vestrum*, οὐχὶ δὲ τοὺς *nostri, vestri*. *Magna pars nostrum, μέγα μέρος ἐξ ἡμῶν*. *multi vestrum, πολλοὶ ἐξ ὑμῶν* Ὄταν ὁμοῦς ᾖ ἡνικα ὁ λόγος περὶ τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἐκ μερῶν συνθέτου, λέγουσι *mei, tui, sui, nostri, vestri*· οἶον, *nostri melior pars animus est* (Σεν. φυσικ. ἐρωτ. 1 ἐν προοιμ.), τὸ κρεῖττον μέρος ἡμῶν εἶναι ἢ ψυχῆ. Σπανίως ὁμοῦς μεταχειρίζονται τὰς γενικὰς *nostrum, vestrum* ἀντὶ τῶν *nostri, vestri* ὡς γενικὴν ἀντικειμένου. *Cupidus vestrum* (Κικ. Βέρβ. 3, 96), ἐπιθυμητὴς ὑμῶν. *Custos urbis et vestrum* (Κικ. Κατ. 3, 12), φύλαξ τῆς πόλεως καὶ ὑμῶν.

Σημ. Γενικῇ συντάσσονται καὶ αἱ λέξεις *causā, ἔνεκα, gratiā, χάριν, operā, ἐργασία* (ἢ διὰ μέσου), *instar, δίκην*, ὡς· *Exempli gratia, παραδείγματος χάριν, dicis causa ἢ gratia, λόγου χάριν, causa amicorum, τῶν φίλων ἔνεκα, instar urbium, δίκην πόλεων, ἐν εἴδει πόλεων*.

Περὶ τῆς Δοτικῆς.

§. 119. Κατὰ δοτικὴν ἐκφέρεται τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, χάριν τοῦ ὁποίου γίνεται ἢ ὑπάρχει τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος δηλούμενον. *Charondas et Zaleucus leges civitatibus suis scripserunt* (Κικ. Νομ. 2, 6), Χαρώνδας καὶ Ζάλευκος νόμους ἔθετο ταῖς ἰδίας πόλεσιν. *Non scholæ sed vitæ discimus* (Σεν. Ἐπιστ. 106), δὲν

(1) Εὐνοία ἐρῶ τῇ σῇ (Πλ. Γοργ. 486) Οἱ Λακεδαιμόνιοι φρόβῳ τῷ ἡμετέρῳ πολεμησείουσιν (= φρόβῳ ὑμῶν. Θουκ. 1, 33).

μαρθάνομεν τοῦ σχολείου ἀλλὰ τοῦ βίου χάρις. Orabo nato filiam (Τερ. Ἀνδ. 1, 3, 1), αἰτήσομαι τῷ νιῶ τὴν κόρην (1).

Σημ. α'. Ἡ δοτικὴ αὐτὴ, ἣτις δὲν ἀναφέρεται εἰς μίαν μόνην λέξιν, ὡς ἐπὶ τῶν ἐξῆς περιπτώσεων, ἀλλ' εἰς ὅλην τὴν πρότασιν ἢ τὸ κατηγορούμενον καλεῖται *δοτικὴ χαριστικὴ ἢ ἀντιχαριστικὴ* (dativus commodi καὶ incommodi).

Σημ. β'. Ἡ τοιαύτη δοτικὴ δυνατόν εἶναι ἐν πολλοῖς νὰ τραπῇ εἰς γενικὴν κτητικὴν, συναπτομένη μετὰ μιᾶς λέξεως τῆς προτάσεως ἀντὶ ν' ἀναφέρεται εἰς ὅλην τὴν πρότασιν. *Is finis populationibus fuit* (=populationum. Λιβ. 2, 30), τοῦτο ἦτο τὸ τέλος τῶν Ληλασιῶν. *Murena legatus Lucullo fuit* (=Luculli. Κικ. ὑπὲρ Μυρ. 9), ὁ Μυρήνας ἦν πρεσβευτὴς τοῦ Λουκούλλου. Δυνατόν εἶναι προεῖτι ἢ ἔννοια τῆς δοτικῆς νὰ ἐμφρασθῇ καὶ δια προθέσεως. *E bestiarum corporibus multa remedia morbis et vulneribus elegimus* (=contra morbos et vulnera. Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 2, 64) ἀπὸ τῶν σωμάτων τῶν ζώων πολλὰ φάρμακα τῶν πληγῶν καὶ ἀσθενειῶν λαμβάνομεν. Οὐδέποτε ὅμως ἡ δοτικὴ μόνη σημαίνει ὑπεράσπισιν, ἐπειδὴ τοῦτο δηλοῦσι πάντοτε διὰ τῆς *pro* μὲ ἀφαιρετικὴν. *Dicere pro aliquo*, ὑπὲρ τινος λέγειν. *Pro patria mori*, ὑπὲρ πατρίδος ἀποθνήσκειν. *Hoc non contra me est sed pro me*.

Σημ. γ'. Ἡ μετὰ τοῦ *facio, fio* καὶ *quid* ἢ *idem* δοτικὴ σημαίνει πολλάκις τὸ ὡς πρὸς, ὑπὲρ καὶ δι' ἀφαιρετικῆς ἐνίοτε σημαίνεται *Quid?* *Eupolēmo non idem Verres fecit?* (Κικ. κατὰ Βέρρη. 4, 22), *Τί;* δὲν ἔκαμε τὸ αὐτὸ ὁ Βέρρης καὶ ὡς πρὸς τὸν *Εὐπόλεμον;* *Quid mihi futurum est?* τί ἔσται ὡς πρὸς ἐμέ;

Σημ. δ'. Ἡ κατὰ δοτικὴν ἐκφερομένη μετοχὴ σημαίνει πολλάκις τὸ πότε ἢ ὑπὸ τίνα περιστατικὰ δείκνυται τι. *Sita Anticyra est in Locride læva parte sinum Corinthiacum intrantibus* (Λιβ. 26, 26), τῷ εἰσιόντι τὸν Κορινθιακὸν κόλπον κεῖται πρὸς δεξιὰ ἢ Ἀντικύρα ἐν Λοκρίδι (2).

(1) Σίλων νόμος Ἀθηναίους ἔθηκε. Οὐ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ μόνον γενήμεθα, ἀλλὰ καὶ τῇ πατρίδι (Δημ. 18, 205). Σωκράτης ἄξιος θανάτου ἐστὶ τῇ πόλει (Ξ Α. 1, 1, 1).

(2) Ἡ διαβάντι τὸν ποταμὸν πρὸς ἐσπέραν ὁδὸς ἐπὶ Λυδίαν φέρει (Θουκ. 2, 49). Ἐπίδαμνός ἐστι πόλις ἐν δεξιᾷ εἰς πλεόντι τὸν Ἰόνιον κόλπον (Θουκ. 1, 24).

§. 120. α) Πολλά ενεργητικά ῥήματα συντάσσονται ἐκτὸς τῆς αἰτιατικῆς, τῆς τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐνεργείας δηλούσης, καὶ μὲ δοτικὴν σημαίνουσαν τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, εἰς ὃ ἀπευθύνεται, ἢ ὃ ἀφορᾷ ἢ ἐνέργεια αὕτη. Τὴν δοτικὴν ταύτην καλοῦσιν τινες δεύτερον ἀντικείμενον. Τοιαῦτα ῥήματα εἶναι τὸ *do*, *δίδω*, *trado*, *παρὰδίδω*, *tribuo*, *παρέχω*, *dico*, *λέγω*, *debeo*, *ὀφείλω*, *monstro* *δεικνύω*, καὶ ἄλλα ὁμοίας φύσεως, ἃ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 242 (1).

Σημ. Ἡ δοτικὴ αὕτη δυνατὸν νὰ τραπῇ εἰς γενικὴν, ὡς καὶ ἡ ἀνωτέρω ἐν §. 119 σημ. β', ἢ εἰς αἰτιατικὴν μετὰ τῆς προθέσεως *ad*, ὅταν ᾖναι ὁ λόγος περὶ κινήσεως. *Dare alicui litteras*, *δίδειν τινὶ ἐπιστολὴν* ἔνα πέμψη ἢ κομίση ἀλλαχοῦ. *Dare litteras ad aliquem*, *γράφειν ἢ πέμπειν ἐπιστολὴν πρὸς τινα*. Βλ. Δ. Γ. §. 242 σ. β'.

β') Τὴν αὐτὴν σύνταξιν δέχονται καὶ διάφορα ἀμετάβητα ῥήματα, δηλοῦντα ψυχικὴν διάθεσιν ἢ κατάστασιν, ἀναφερομένην εἰς τι πρόσωπον ἢ πρᾶγμα· οἷον τὰ σημαίνοντα ὠφέλειαν ἢ βλάβην (*prosum*, *obsum*, *noceo*), ὑπεράσπισιν, εὐνοίαν, μέριμναν, ὑπακοὴν καὶ τὰ τοῦτοις ἐναντία· ἔτι δὲ καὶ τὰ *desum*, *ἐλλείπω*, *nubo*, ὑπανδρεύομαι, *propinquo*, *πλησιάζω*, *videor*, *δοκῶ*· τὰ ἀπρόσωπα *accidit*, *contingit*, *evenit*, *libet*, *licet*, καὶ αἱ φράσεις *obviam eo*, *συναντῶ*, *praesto sum*, *πάρεμι*, *εἶμαι ἔτοιμος*, *dicto audiens sum*, *πίθομαι*, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἃ βλέπε ἐν τῇ Δ. Γ. §. 244 (2).

Σημ. Τινὰ τούτων ὁμοῦς συντάσσονται δοτικῇ καὶ αἰτιατικῇ κατὰ διάφορον σημασίαν. Τὰ *metuo*, *timeo*, *caveo*, αἰτιατικῇ μὲν σημαίνουσι, *φοβοῦμαι*, *προφυλάττομαι* τινα, δοτικῇ δὲ, *φροντίζω*, *μεριμνῶ* ὑπὲρ τινος. *Prospicio*, *provideo*, δοτικῇ μὲν, *πρόνοιαν ἔχω* τινός, αἰτιατικῇ δὲ, *πορίζω*, *παρασκευάζω* τι. *Tempero aliquid*, *ρυθμίζω*, *tempero laetitiae*, *μετριάζω*. Βλ. καὶ ἄλλα ἐν τῇ Δ. Γ. §. 244 ἐν ταῖς σημ.

(1) Ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ μισθὸν διδόναι τοῖς στρατιώταις· διανέμειν χρήματα τοῖς πολιταῖς· ἀσφάλειαν παρέχειν τοῖς φίλοις· χρήματα πολλοῖς ὀφείλειν· βοήθειαν πέμπειν τινὶ· λέγειν τινὶ τὰ πεπραγμένα· ὀνειδίζειν τινὶ δειλίαν· διαλλάττειν τινά τινι, κλπ. Βλ. καὶ Ἀσωπ. μ. συντακ. Κεφ. ΙΑ'. § 4.

(2) Ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ τὰ αὐτὰ ὀργίζομαι, ἐπιτιμῶ, ἀμφισβητῶ, εἶκω, βοητῶ, ἀμύνω, ὑπηρετῶ, δουλεύω, πλησιάζω, ἀκολουθῶ κλπ. ἔτι δὲ τὰ ἀπρόσωπα δοκεῖ, συμφέρει, πρέπει, προσήκει, μέλει.

§. 121. α. Τὰ μετὰ τῶν προθέσεων *ad, ante, circum, (con), de, ex, in, inter, ob, post, sub* σύνθετα ῥήματα δέχονται κατὰ δοτικὴν τὸ δεύτερον τοῦτο ἀντικείμενον. Ὄταν ὅμως ἦναι ἀναγκαῖον νὰ ὀρισθῇ ἀκριβῶς ἢ διὰ τῶν συνθέτων τούτων ῥημάτων τοπικὴ σχέσις, τότε ἐπαναλαμβάνεται συνήθως ἡ πρόθεσις πρὸ τῆς συντακτικῆς αὐτῆς πτώσεως. *Afferre reipublicae magnam utilitatem, μεγάλην τῇ πόλει παρέχειν ὠφέλειαν. Urbs hostibus erepta est, ἡ πόλις ἐσώθη ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς. Ad nos multi rumores afferuntur, πολλοὶ φῆμαι κομίζονται πρὸς ἡμᾶς. Detrahere annulum de digito, ἀπὸ τοῦ δακτύλου ἀφαιρεῖν τὸν δακτύλιον. Imponere in cervicibus hominum sempiternum dominum, διηνεκῆ δεσποτῆν ἐπιβάλλειν εἰς τὸν τράχηλον τῶν ἀνθρώπων (1).*

Σημ. Τινὰ μετὰ τῆς *ad* σύνθετα ῥήματα δέχονται συνήθως ἀντὶ δοτικῆς αἰτιατικῆν μετὰ τῆς *ad*. Τοιαῦτα δὲ εἶναι πρὸ πάντων τὸ *addo, adjicio, adjungo, προσθέτω, applico me ad virtutem, ἀφιεροῦμαι εἰς τὴν ἀρετὴν, ad philosophiam, σπουδάζω περὶ τὴν φιλοσοφίαν. Τὰ δὲ μετὰ τῆς cum* σύνθετα ἐπαναλαμβάνουσι συνήθως τὴν πρόθεσιν· *Confero, comparo aliquid cum aliquo, συγκρίνω τι πρὸς τι. Conjungo eloquentiam cum philosophia, συνδέω τὴν ῥητορικὴν μετὰ τῆς φιλοσοφίας. Ἐνότε ὅμως συντάσσονται καὶ δοτικῇ· Parva componere magnis, μικρὰ μεγάλοις παραβάλλειν, συγκρίνειν. Ἄε ποτε δὲ *communio aliquid cum aliquo, κοινῶ τι τιμῇ. Περὶ τινῶν ἄλλων συντάξεων βλ. Δ. Γ. §. 243. καὶ σημ.**

β'. Τὴν αὐτὴν σύνταξιν δέχονται καὶ τινὰ ἀμετάβητα ῥήματα σύνθετα μετὰ τῶν αὐτῶν προθέσεων, ὅποταν δὲν ἀπαντῶνται εἰς μεταφορικὴν σημασίαν. *Adesse amicis, βοηθεῖν τοῖς φίλοις· praeesse exercitui, προῖστασθαι τοῦ στρατοῦ· respondere expectationi,*

(1) Οὕτως ἐνότε καὶ τὰ σύνθετα ἑλληνικὰ ἀπὸ τῆς ἀντι, ἐν, ἐπί, παρὰ, περὶ, πρὸς, σὺν, ὑπὸ, ὁμοῦ. Ἀντέχειν τοῖς πολεμίοις, ἐμμένειν ταῖς συνθήκαις, ἐπιέναι τοῖς ὀπλίταις, παραμένειν τοῖς συμμάχοις, παραπίπτειν συμφορᾷ, προσοικεῖν ποταμοῖς, συνοικεῖν γυναικί, ὑποκεισθαι τῷ ἄρχοντι, ὁμοιοεῖν τινί. Δέγουσιν ὅμως καὶ ἐμμένειν ἐν τῇ τάξει, ἐμπίπτειν εἰς φρέαρ, ἄλφια οὐκ ἔστιν ἐν τῷ θυλάκῳ (Ἀριφ. Πλ. 763).

συνάδειν τῇ προσδοκίᾳ· *subvenire egentibus*, επικουρεῖν τοῖς ἀπόροις. Ὄταν ὅμως ἦναι ἀναγκαῖον νὰ δηλωθῇ σαφῶς ἡ τοπικὴ σχέσηις, ἐπαναλαμβάνεται ἡ πρόθεσις· *invehi in aliquem*, καθάπτομαι τινος (ὄνειδιζῶν)· *incidere in morbum*, ἐμπίπτειν εἰς ἀσθένειαν. Βλ. τὰ λοιπὰ ἐν τῇ Δ. Γ. § 245.

Σημ. Τὸ αὐτὸ ῥῆμα συντάσσεται ἐνίοτε μὲ διαφόρους προθέσεις ὅχι μὲ ὅλως διάφορον σημασίαν, ἀλλὰ κατὰ τὸν διάφορον τρόπον (ἢ ἐποψίν), καθ' ὃν ἐνοεῖται αὐτό. *Incubo*· in καὶ *ad studium aliquod*, σπουδάζω περὶ τι ἢ πρὸς τι. *Aequiesco in aliquo*, στέργω, ἢ ἀρέσκομαι εἰς τι. Γενικῶς δὲ εἰπεῖν, οἱ μὲν ἀρχαιότεροι ἐπαναλαμβάνουσι συνηθέστερον τὰς προθέσεις, οἱ δὲ ποιηταὶ καὶ μεταγενέστεροι συντάσσουσι τὰ αὐτὰ ῥήματα δοτικῇ μᾶλλον. *Accidere genibus praetoris*, προσπίπτειν εἰς τὰ τοῦ στρατηγοῦ γόνατα. Τὰ *adjaceo*, πρόσκειμαι, *assideo*, παρακάθημαι, *asto*, παρίσταμαι, συντάσσονται πάντοτε δοτικῇ· τὸ δὲ *accedo* δοτικῇ μὲν συνήθως ἐν τῇ σημασίᾳ, ἔπομαι τῇ γνώμῃ τινός, ἄλλως δὲ μετὰ τῆς *ad*. Πρβ. καὶ Δ. Γ. §. 245. σημ. α. καὶ β'.

§. 122. Τὸ ῥῆμα *sum* συντάσσεται μὲ δοτικὴν, σημαίνουσαν τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ὅπερ ἔχει ἢ εἰς ὃ ὑπάρχει τι. *Sex nobis filii sunt*, ἕξ παῖδας ἔχομεν. *Homini cum deo similitudo est* (Κικ. Νομ. 1, 8), ὁ ἄνθρωπος ἔχει ὁμοιότητα πρὸς τὸν θεόν (1).

Σημ. α. Ὄταν ὅμως τὸ εἰς τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἀναφερόμενον ἦναι ιδιότης ἢ μέρος αὐτοῦ συστατικόν, τότε ἐκφέρουσι τὸ πρόσωπον ὅχι κατὰ δοτικὴν, ἀλλὰ μετὰ προθέσεων. Διὸ δὲν λέγουσι *Ciceroni magna fuit eloquentia*, ἀλλ' *in Cicerone*· οὐδὲ *huic provinciae urbes sunt opulentissimae tres*, ἀλλὰ *haec provincia urbes habet*, ἢ *in hac provincia sunt* κτλ., ἢ ἐπαρχία αὕτη ἔχει τρεῖς πλουσιωτάτας πόλεις.

Σημ. β. Εἰς τὰς φράσεις *mihī, tibi, rei est nomen, cognomen, nomen mihī manet, datum, inditum est*, ἐκφέρεται τὸ ὄνομα ἢ κατ' ὀνομαστικὴν παραθετικῶς πρὸς τὸ *nomen* (Εἰ morbo *nomen est avaritia*, ἢ ἀσθένεια αὕτη καλεῖται φιλαργυρία), ἢ

(1) Νῆες οὐκ εἰσὶν ἡμῖν. Τοιαῦτα ἡμῖν εἰς φίλαν ὑπάρχει. Πόθεν αἱ διαβολαὶ σου αὐταὶ γεγόνασι; (Πλ. Ἀπολ. 20). Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. 2. §. 12.

συνηθέστερον κατὰ δοτικὴν, συμφωνοῦσαν πρὸς τὸ mihi (Scipio, cui postea Africano cognomen fuit [Σαλλ. Ἰουγ. 5]· Σχηπλίω ὀνομαζομένῳ ταῦτα Ἀφρικανὸς ἐπονομασθεὶς). Ἐνίοτε ὅμως καὶ κατὰ γενικὴν συντακτικὴν τοῦ nomen. Q. Metello cognomen Macedonici inditum est (Βελλ. 1, 11), Κοῦντῳ Μετέλλῳ ἀπεδόθη τὸ ἐπίθετον Μακεδονικὸς (οὔ). Εἰς τὰ do, dico alicuī nomen, προστίθεται τὸ ὄνομα κατὰ δοτικὴν ἢ αἰτιατικὴν, συνηθέστερον ὅμως κατὰ δοτικὴν. Ei cognomen damus tardo (Ὁρατ. Σατ. 1, 3, 58), ἐπίθετον αὐτῷ δίδομεν βραδέος, ἢ, βραδὺν ἐπικαλοῦμεν αὐτόν (1).

Σημ. γ'. Κατὰ μίμησιν τῶν Ἑλλήνων λέγουσιν, aliquid mihi volenti est (Σαλλ. Ἰουγ. 84.), ἔστι μοι βουλομένῳ (2).

§. 123. Καὶ ἐπίθετά τινα συντάσσονται μὲ δοτικὴν σημαίνουσαν τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ὡς πρὸς τὸ ὅποιον ἔχει τις τὴν τοῦ ἐπιθέτου ποιότητα. Civis utilis civitati, πολίτης ὠφέλιμος τῇ πόλει. Res tibi facilis, εὐκόλῳ σοι τὸ πρᾶγμα. Oratio plebi accepta, λόγος ἀρεστός τῷ δήμῳ. Ἰδίως δὲ συντάσσονται μὲ δοτικὴν τὰ φιλικὴν ἢ ἐχθρικὴν διάθεσιν, ὁμοιότητα ἢ ἀνομοιότητα σημαίνοντα· amicus, φίλος, inimicus, ἐχθρὸς, aequus, ἴσος, δίκαιος, iniquus, ἄδικος, infestus, πολέμιος, infensus, δυσμενής, par, ἴσος, similis, ὁμοιος, propinquus, συγγενής ἢ γείτων κ τ.τ. Siculi Verri inimici infestique sunt· Οἱ Σικελοὶ εἶναι ἐχθροὶ καὶ πολέμιοι τῷ Βερέρῳ. Locus propinquus urbi, τόπος πλησίον τῆς πόλεως. Nihil est tam cognatum mentibus nostris quam numeri atque voces (Κικ. περὶ ῥήτορ. 3, 51), οὐδὲν εἶναι τοσοῦτον συγγενές τῷ ἡμετέρῳ ῥῶ ἢ οἱ ῥήθμοι καὶ αἱ λέξεις (3).

(1) Οἱ Ἕλληνες ἐκφέρουσι τὸ ὄνομα συνήθως κατ' ὀνομαστικὴν. Τῷ μὲν πατρὶ Περιλάμπης ὄνομα, αὐτῷ δὲ γε Ἀντιφῶν. Πλατ. Ἐνίοτε ὅμως καὶ εἰς ἑτέραν πτώσιν. Λύσανδρος προσέβαλε πόλει τῶν Ἀθηναίων ζυμμάχῳ ὄνομα Κεδρεῖαις (Ξεν. Ἐλ. 2, 1 45). Ἡκουσα ὄνομα εἶναι αὐτῷ Ἀγάθωνα (Πλ. Πρωτ. 345). Τὸ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ὄνομα Σωσίαν ἐθέμην τῷ υἱῷ (Δημ. 43, 74). [τῷ ὄρει τῆς Ἰστώνης = τῷ ὄρει Ἰστώνῃ Θουκ. 4, 46. Ἰλίου πτολίεθρον, παρὰ ποιητ. μόνον].

(2) Ἐπισκεψόμεθα σαφέστερον, ἂν ἔτι βουλομένοις ἡμῖν ᾖ. Θυμαζῶ εἰ μὴ ἀσμένιοις ἡμῖν ἀφίγμαι· Ἐπανελέθωμεν εἰ σοι βουλομένῳ ἐστίν. (Πλ. Φαίδ. 78) Τῷ πλήθει τῶν Πλαταιέων οὐ βουλομένῳ ᾖ τῶν Ἀθηναίων ἀφίστασθαι (Θουκ. 2, 3).

(3) Οὕτω συντάσσονται τὰ αὐτὰ καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ. βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ.

Σημ. Τινὰ τῶν ἐπιθέτων τούτων συντάσσονται καὶ μὲ γενικὴν καὶ μάλιστὰ τὰ *amicus, inimicus, familiaris*. Τὰ δὲ *similis* καὶ *dis-similis* μὲ δοτικὴν καὶ γενικὴν ἀδιαφόρως παρὰ τοῖς δοκίμοις· *similis igni* καὶ *ignis*. Ὅταν ὅμως συνάπτωνται μὲ ὀνόματα ἐμφύχων ὄντων, τότε δέχονται ταῦτα σχεδὸν πάντοτε κατὰ γενικὴν· *similis patris, similis mei, tui, nostri*. Τὰ δὲ ἐπιτηδεύματα πρὸς τι σημαίνοντα συντάσσονται συνηθέστερον μὲ τὴν πρόθεσιν *ad* ἢ μὲ δοτικὴν. *Orator ad nullam causam idoneus*, *ρήτωρ πρὸς οὐδεμίαν δίκην ἐπιτήδειος*. *Oratores aptissimi concionibus*, *ρήτορες κατάλληλοι πρὸς τὰς ἐκκλησίας*. Πρβ. καὶ Δ. Γ. §. 247 μετὰ τῶν σημ. (1).

§ 124. Αἱ δοτικαὶ *mihi, nobis* (ἐνίοτε καὶ *tibi, vobis*) προστίθενται εἰς φράσεις θαυμασμοῦ, μομφῆς, εἰς προτροπὰς, ἐρωτήσεις, δηλοῦσαι ὅτι τὸ δι' αὐτῶν σημαϊνόμενον πρόσωπον δεικνύει εὖνοιαν ἢ συμπάθειαν, ἢ ἔχει κοινωνίαν εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος. Καλεῖται δὲ ὑπὸ τῶν νεωτέρων αὐτὴ ἠθικὴ δοτικὴ (*dativus ethicus*). *Quid ait nobis Scipio? τί μᾶς λέγει ὁ Σκηπίων?* *Quid mihi Celsus agit? πῶς ἔχει μοι ὁ Κέλσος?* Καὶ εἰρωνικῶς· *Hic mihi quisquam misericordiam nominat?* (Σαλλ. Κατ. 52), *ἐρταῦθα μοῦ ἀναφέρει τις οἶκτον;* (2)

Σημ. *Quid tibi vis? τί θέλεις, ἢ τί ἐρροεῖς μὲ τοῦτο?* *Quid sibi vult haec oratio? πρὸς τί ὁ λόγος οὗτος?* *Quid sibi haec dona voluerunt? πρὸς τί τὰ δῶρα ταῦτα;*

§. 125. Ἡ δοτικὴ σημαίνει πρὸς τούτοις τὸ πρὸς τι ἢ καὶ τὸν

Κεφ. Γ. §. 26. "Ὅμοιος Φιλίππῳ" ἀνόμοιος τοῖς ἀδελφοῖς. Τάχος καὶ ὄργη εὐδουλίᾳ ἐναντία (Θουκ. 3, 42). Εὖνους Ἀθηναίσις. Ἐχθρὸς Λακεδαιμονίοις. Συγγενής, σύντροφός τινας. Ἔτι δὲ τὰ μετὰ τῆς ἐν, σὺν καὶ ὁμοῦ σύνθετα, ἅτινα δέχονται ἐνίοτε καὶ γενικὴν συμμαχίαν τούτων ὁμώνυμός τινος.

(1) Ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ τὰ ἀντίστοιχα τούτων συντάσσονται καὶ γενικὴ καὶ δοτικὴ· Οἱ ἐκεῖνου ἔχθιστοι (Ξεν. Ἄν. 3, 2, 5). τινὰ δὲ καὶ μὲ τὴν πρὸς μετὰ αἰτιατικῆς. Χρήσιμος τῇ πατρίδι· χρήσιμος πρὸς πόλεμον· βλαβερὸς πρὸς οὐσίαν· χρήσιμος εἰς τὸ λέγειν.

(2) Περὶ τῆς αὐτῆς δοτικῆς παρ' Ἑλληνισι βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. Ζ'. §. 27. Πῶς ἡμῖν ἔχεις; Ἀμουσότεροι γενήσονται ἡμῖν οἱ νέοι. Μῆ μοι μυρίους. Οὕτως ἡμῖν οἱ ῥήτορες δεξιοὶ ἔσονται.

σκοπὸν πρὸς ὃν χρησιμεύει ἢ ὠφελεῖ τι. Προστίθεται δὲ αὕτη εἰς τὰ ῥήματα *sum, do, habeo, sumo, capio, pono* καὶ τὰ λογίζεσθαι, ἐκλαμβάνειν σημαίνοντα. Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχουσι καὶ αἱ δοτικαὶ *praesidio, φρουρᾶ, subsidio, βοήθεια, auxilio, ἐπικουρία, μετὰ ῥημάτων κίνησιν ἢ κατάστασιν ἐν πολέμῳ δηλούντων*. Πολλὰκις ὅμως τὰ ῥήματα ταῦτα ἐκτὸς τῆς δοτικῆς ταύτης ἔχουσι καὶ ἐτέραν τοῦ προσώπου. *Cui bono est?* πρὸς τίος ὠφέλειαρ ὑπάρχει; *Incubite in studium eloquentiae, ut et vobis honori et amicis utilitati et reipublicae emolumento esse possitis* (Κικ. περὶ ῥητ. 1, 8), ἐγκύβετε εἰς τὴν μελέτην τῆς ῥητορικῆς, ἵνα καὶ εἰς ὑμᾶς τιμὴν, καὶ εἰς τοὺς φίλους ὠφέλειαρ, καὶ εἰς τὴν πόλιν βοήθειαν παράσχητε. *Laudi, honori, probro vertere, ducere, habere aliquid alicui*, (πρὸς) ἔπαιρον, τιμὴν, ἀσχος νομίζειν τι. *Dare alicui aliquid, muneri, dono* (ἐνίοτε καὶ *donum* κατὰ τὴν αὐτὴν τοῦ *aliquid* πτώσιν), δίδειν τιρὶ τι δῶρον. *Locum capere castris*, τόπον στρατοπέδου ἢ διὰ τὸ στρατόπεδον καταλαμβάνειν. *Veientes Sabinis auxilio eunt*, πρὸς βοήθειαν ἔρχονται. *Caesar legiones duas castris praesidio reliquit*, ὁ Καῖσαρ ἄφησε δύο τάγματα πρὸς φρουρὰν τοῦ στρατοπέδου (1).

Σημ. Οὐσιαστικὸν συνάπτεται μετὰ τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς, ὡς μετὰ ἐπιθέτου, κατὰ τὴν αὐτὴν δοτικὴν πτώσιν, τὸ τέλος ἢ τὸν σκοπὸν σημαίνουσαν. *Decemviri legibus scribendis*, δέκα ἄνδρες πρὸς συγγραφὴν νόμων.

§. 126. α) Κατὰ μίμησιν τῶν Ἑλλήνων ἐκφέρουσιν ἐνίοτε καὶ οἱ Λατῖνοι τὸ ποιητικὸν αἴτιον παθητικῶν ῥημάτων κατὰ δοτικὴν ἀντιἀφαιρετικῆς μετὰ τῆς *ab*. Ἐν τῷ πεζῷ ὅμως λόγῳ σημαίνεται διὰ τῆς δοτικῆς ταύτης συνάμα, ὅτι ἡ πράξις γίνεται ὑπὲρ τοῦ ἐνεργοῦντος αὐτοῦ, ἢ (ἐν τῷ παρακειμένῳ καὶ ὑπερσυντελικῷ) ὅτι ὑπάρχει αὐτῷ τετελεσμένη. *Sic dissimillimis bestiis communiter cibus quaeritur* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 2, 48), οὕτως ἀνομοιάτα

(1) Τὴν ἔννοιαν τῆς δοτικῆς ταύτης δηλοῦσιν οἱ Ἕλληνες ποτὲ μὲν δια τῆς ὀνομαστικῆς. Οἱ ῥήτορες ἐπολιτεύσαν ἃ κατορθούμενα τοῖς ἰδιώταις τιμὴ καὶ ὠφελία μάλλον ἦν. Γυναικί κόσμος ὁ τρόπος. Ἄλλοτε διὰ ῥήματος ἀπλῶς *odio esse, habere*=μισεῖν=τίνα ὠφελεῖ;=*cui bono est?* βοήθουσιν=*eunt auxilio*.

ζῶα ἀναζητοῦσι κοινῶς τροφήν, ἢ ἀναζητεῖται αὐτοῖς τροφή Haec omnibus pertractata esse possunt (Κικ. περὶ ῥητ. 2. 34) (1).

β') Ἡ μετὰ τοῦ μετοχικοῦ παθητικοῦ μέλλοντος δοτικὴ σημαίνει τὸ πρόσωπον, ὅπερ ὀφείλει ἢ ἔχει νὰ πράξῃ τι. Hoc mihi faciendum est, τοῦτό μοι πρακτέον ἐστὶ. Haec pueris legenda sunt, ταῦτα πρέπει ν' ἀναγινώσκωσιν οἱ παῖδες.

γ') Παρὰ ποιηταῖς δὲ σημαίνει ἐνίοτε ἡ δοτικὴ τὸν ὄρον εἰς ὃν διευθύνεται ἡ κίνησις. It clamor caelo (Βιργ. Αἰν. 5, 451), εἰς οὐρανὸν ἀνέρχεται ἡ βοή. Spolia conjiciunt igni (=in ignem, ὁ αὐτὸς 11, 194), εἰς τὸ πῦρ ῥίπτουσι τὰ σκῦλα. Βλ. Δ. Γ. §. 250.

Περὶ τῆς Αἰτιατικῆς.

§ 127. Κατ' αἰτιατικὴν ἐκφέρεται τὸ ἀντικείμενον τῶν μεταβατικῶν ῥημάτων. Caesar vicit Pompejum, ὁ Καῖσαρ ἐνίκησε τὸν Πομπήϊον. Teneo librum, κατέχω τὸ βιβλίον. Τρεπομένης δὲ τῆς ἐνεργητικῆς προτάσεως εἰς παθητικὴν, ἡ μὲν αἰτιατικὴ τρέπεται εἰς ὀνομαστικὴν, δηλοῦσαν τὸ πάσχον ὑποκείμενον, ἡ δὲ ὀνομαστικὴ εἰς ἀφαιρετικὴν μετὰ τῆς προθέσεως ab, δηλοῦσαν τὸ ποιοῦν τὴν ἐνεργεῖαν αἷτιον. Pompejus a Caesare victus est, ὁ Πομπήϊος ἠττήθη ὑπὸ τοῦ Καίσαρος (2).

Σημ. Τὰ μέσα ῥήματα σχηματίζει συνήθως ἡ λατινικὴ διὰ τοῦ ἐνεργητικοῦ τοῦ ῥήματος τύπου καὶ τῆς αἰτιατικῆς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν· πολλάκις ὁμοῦ καὶ αὐτὸ τὸ παθητικὸν ἔχει μέσου ῥήματος σημασίαν. Τοιαῦτα εἶναι τὰ congregari, ἀθροίζεσθαι, contrahi, συστέλλεσθαι, cruciari, βασανίζεσθαι, tondeor, κείρομαι ὑπ' ἄλλου. Ἄλλα βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 222 σημ. β'. Τινὰ πάλιν ἀπέθεσαν ἐν τῇ ἐνεργητικῇ φωνῇ τὴν μεταβατικὴν σημασίαν καὶ ἀνέλαβον μέσην ὡς τὰ duro, διαρκῶ, inclino, κλίω, verito, στρέφομαι. Ἐν ἄλλοις δὲ ἐνεργητικοῖς ῥήμασι παραλείπεται τὸ ἀντικείμενον, ὡς εὐκόλως ἐννοούμενον· solvere, appellere (navem), ἀνάγειν, προσορ-

(1) Ὁ ὀπίσθιου ποιήσειν ἀγαθὰ ἡμᾶς ἀποτετέλεσταί σοι ἤδη (Ξ. Κ. Π. 3, 2, 16). Τὰ σοὶ πεπραγμένα (Δημ. 48, 291. ἕκδ. Βεακέρου).

(2) Βλ. Ἀσιωπ. μικ. συντ. Κεφ. Γ'.

μίξειν τὴν καστρ, movere (castra), ἀναξενεῖναι, ducere in hostem (exercitum), ἄγειν ἢ ἠγεῖσθαι τοῦ στρατοῦ κατὰ τῶν ἐχθρῶν.

§. 128. Καὶ πολλὰ ἀμετάβατα ῥήματα, δεχόμενα σημασίαν μεταβατικῶν, συντάσσονται μετὰ αἰτιατικῆς ὡς ἐνεργητικά. Τοιαῦτα δὲ εἶναι τὰ ψυχικὴν διάθεσιν σημαίνοντα· οἶον, *aliquid doleo, ἀλγῶ, lugeo, θρηγῶ, horreo, φρίττω, miror, θαυμάζω, κττ.* Ἔτι δὲ *res aliquid (καὶ alicui) latet, λανθάνει τιτὰ, salto Turnum, ὀρχεῖσθαι τὸν Τύρρον· erumpo stomachum in aliquid, ὀργίζομαι κατὰ τιτος (1).*

Ἄλλα πάλιν κατὰ διάφορον σημασίαν δέχονται καὶ διάφορον σύνταξιν ὡς τὸ *consulo aliquid* σημαίνει, *συμβουλεύω τιτὰ, consulo alicui, φροσιζῶ περὶ τιτος, consulo in aliquid crudeliter, μεταχειρίζομαι τιτα ὡμῶς, animadverto aliquid, παρατηρῶ τι, animadverto in aliquid, κολάζω τιτὰ.*

Σημ. α'. Σημειωτέα καὶ τὰ *olere vinum, ὄζειν οἴνου, sitire sanguinem, διψεῖν αἵματος, anhelare scelus, πρέειν κακοουργίαν, spirare tribunatum, δημαρχίας ἀρτιποιεῖσθαι, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ὁ βλ. ἐν τῇ Α. Γ. §. 223 ἐν σημ.*

Σημ. β'. Εἰς ῥήματα ἄλλως ἀμετάβατα προστίθεται ἐνίοτε κατ' αἰτιατικὴν οὐσιαστικὴν τῆς αὐτῆς ῥίζης ἢ ἀντιστοίχου σημασίας μετὰ ἐπιθέτου ἢ ἀντωνυμίας· *Vitam tutiorem vivere, βίον ἀσφαλέστερον ζῆν· justam servitutum servire, δικαίαν δουλείαν δουλεύειν· hac pugna pugnata (Κορν. ἐν βίῳ Ἀνιβ. 5), γενομένης τῆς μάχης ταύτης· tertia jam vivitur aetas (Ὁβιδ. Μεταμ. 12, 188) (2).*

§. 129. ῥήματα κινήσεως σημαντικά καὶ ἄλλως ἀμετάβατα συνθετόμενα μὲ προθέσεις γίνονται μεταβατικά καὶ συντάσσονται μὲ αἰτιατικὴν. Τοιαῦτα εἶναι·

(1) Τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ ἑλληνικά· ὄμνυμι τοὺς θεοὺς· πλέω τὴν θάλασσαν· πορεύομαι ὁδόν· πρέσβεύω εἰρήνην· χορεύω θεόν· πηδῶ τόπον τινά· διφρηλατῶ τὸν οὐρανόν· τοὺς εὐσεβεῖς θεοὶ θνήσκοντας οὐ χαίρουσιν (Εὐρ. Ἰππολ. 1339).

(2) Ἦδομαι τὰς μεγίστας ἡδονὰς (Πλάτ. Φιλ. 24). Χαιρεφῶν ξυπέφυγε τὴν φυγὴν ταύτην (Πλάτ. Ἀπολ. 24). Ἐκεῖ εὐτύχησαν τοῦτο τὸ εὐτύχημα (Ξ. Ἄν. 6. 4, 6). Νικᾶν νίκην καλλίστην, ἀγῶνας, Ἰσομικα. Πίσας νόσους κάμνω. Νόσον νοσοῦμεν τὴν ἐναντίαν (Ἀριφ. Ὀρν. 31).

α) Τὰ μετὰ τῶν προθέσεων circum, per, praeter, trans, super, subter σύνθετα· ὡς, circum eo, circumvenio, περιέρχομαι, percurro, διατρέχω, praetereo, παρέρχομαι, transeo, διαβαίνω, supergredior, υπερβαίνω. Καί τινα μετὰ τῆς ob καὶ sub σύνθετα· οἷον τὰ obeqvnto, ἰππεύω, subeo (montem), υπέρχομαι.

β) Τὰ μετὰ τῆς ad, con καὶ in σύνθετα καὶ μεταφορικὴν ἢ ὀ-
λως διάφορον σημασίαν δεχόμενα· ὡς adeo colonias, επισκέπτομαι
τὰς ἀποικίας, adior προσβάλλω, coeō societatem cum ali-
qno, κοινωρίαν ἢ συμμαχίαν ποιοῦμαι πρὸς τινα, in eo (societa-
tem) bellum, ἄρχομαι τοῦ πολέμου (1).

Σημ. α. Ἐπειδὴ δὲ τὰς ταῦτα γίνονται οὕτως ὀλως μεταβατικά, σχη-
ματίζεται ἀπ' αὐτῶν καὶ παθητικόν. Flumen transitur· hostis
circumventus est· societas inita est.

Σημ. β'. Τὸ adeo συντάσσεται καὶ μὲ τὴν πρόθεσιν ad (ad ali-
qvem) κατὰ τὸν §. 121 α. ὡς αὐτως καὶ τὸ accedo ad aliquem. Τὸ
insidēre locum σημαίνει, καλαμβάγειν τόπον, τὸ insidēre locum,
κατέχειν τόπον. Τὰ δὲ ingredior, εἰσέρχομαι, invādo, εἰσβάλλω,
irumpo, εἰσπίπτω, insilio, εἰσπηδῶ, συντάσσονται ἢ μεθ' ἀπλῆς
αἰτιατικῆς ἢ καὶ μετὰ τῆς προθέσεως in· insilio eqvum καὶ in e-
qvum (2).

γ) Excedo, egredior fines, υπερβαίνω τὰ ὄρια. Ἐπὶ δὲ τῆς
σημασίας, ἐξέρχομαι, συντάσσονται μετὰ τῆς ex καὶ ἀφαιρετικῆς·
ὡς αὐτως καὶ τὰ elabor, evādo, ἐκφύγω (3).

δ) Antevenio, προφθάνω, antegredior, προβαίνω. Τὰ δὲ ante-
cēdo, προχωρῶ, antecello, υπερέχω, anteeo, προπορεύομαι,
praesto, υπερτεροῦμαι, συντάσσονται αἰτιατικῆ καὶ συνηθέστερον δοτικῆ.
Πρβ. Δ. Γ. §. 224 μετὰ τῆς σημ.

ε) Τὰ διατριβὴν ἢ διαμονὴν ἐν τινι τόπῳ σημαίνοντα (jaceo,

(1) Ὡς αὐτως καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ τὰ ἀμετάβητα συνθετόμενα μετὰ τῶν προ-
θέσεων, διὰ, κατὰ, μετὰ, παρὰ, περὶ, ὑπὲρ, ὑπό. Διαβαίνω ποταμόν· καταναυ-
μαχῶ· καθιπποτροφῶ τὴν οὐσίαν· μετέρχομαι τινα· περιείμι τὴν Ἑλλάδα·
υπερβαίνω, υπέρχομαι τινα· ὑφίσταμαι κινδύνους· ὑποδύομαι πόνον.

(2) Εἰσῆι με ἔλεος (Πλατ. Φαίδ. 58). Εἰσπίπτω συμφορὰν.

(3) Ἐκβαίνω τὰ τριάνοντα ἔτη· ἐξίσταμαι κίνδυνον.

κεῖμαι, sedeo κάθημαι, sto, ἵσταμαι) καὶ μετὰ τῆς circum προθέσεως σύνθετα δέχονται ἀντικείμενον κατ' αἰτιατικὴν. *Multa me pericula circumstant*, πολλοὶ κίνδυνοι μὲ περικυκλοῦσι. Περὶ τῶν μετὰ τῆς ad συνθέτων βλ. §. 121 ἄ σημ. (1)

§. 130. Τὰ ἀπρόσωπα *piget, pudet, pœnitet, tædet, miseret* δέχονται τὸ πρόσωπον, ὅπερ ἔχει τὴν διὰ τῶν ῥημάτων τούτων δηλουμένην διάθεσιν, κατ' αἰτιατικὴν, τὸ δὲ ἀντικείμενον, ὅθεν ἢ οὐ ἔνεκα πηγάζει ἡ διάθεσις αὐτὴ κατὰ γενικὴν. *Pudet regem facti*, αἰσχύνεται ὁ βασιλεὺς διὰ τὴν πράξιν. Ὡς αὐτως καὶ τὰ *decet, præpeti, ἀρμόζει*, καὶ *dedecet*, οὐ πρέπει, συντάσσονται μὲ αἰτιατικὴν τοῦ προσώπου. *Oratorem irasci minime decet*, οὐδαμῶς ἀρμόζει εἰς τὸν ῥήτορα τὸ ὀργίζεσθαι.

§. 131. Τὰ ἀναδεικνύειν, ἐκλέγειν, ἀναγορεύειν, φαίνεσθαι, καλεῖν, ὀνομάζειν, σημαίνοντα ῥήματα δέχονται δύο αἰτιατικὰς, μίαν τοῦ κυρίως ἀντικειμένου, ἑτέραν σημαίνουσαν ὅ,τι ἀναδείκνυται τις, φαίνεται, νομίζεται κλπ. *Mesopotamiam fertilem efficit Euphrates* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 2, 52), τὴν Μεσοποταμίαν εὐφοροῦν ἀναδεικνύει (κάμνει) ὁ Εὐφράτης. *Ciceronem unā voce universus populus Romanus consulem declaravit*, σύμπας ὁ Ῥωμαϊκὸς λαὸς μὴ φωνῇ ἀρεκλήρουξεν ἕπατον τὸν Κικέρωνα. *Præsta te virum*, δεῖξον σεαυτὸν ἄνδρα. Πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 227 (2).

Σημ. Τὸ *habeo* καὶ *existimo* ἐν τῇ σημασίᾳ *νομίζειν*, εὐρητάι μόνον ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ. *Aristides habitus est justissimus*, ὁ Ἀριστείδης ἐνομίσθη δικαιοτάτος (3). Λέγουσι δὲ καὶ *habere aliquem pro hoste*, *νομίζειν τινα ἐχθρόν* pro nihilo aliquem putare, εἰς οὐδὲν λογίζεσθαι τινα in hostium numero aliquem

(1) Ὁ Κύρος περισταταὶ τὸν λόφον τῷ παρόντι στρατεύματι (Ξεν.). Ἐκλογίσεσθε ἅπαν τὸ περισσὸς ἡμᾶς δεινόν (Θουκ).

(2) Δακρυῖος Κύρον σατραπὴν ἐποίησε καὶ στρατηγὸν ἀνέδειξε πάντων ὅσοι εἰς Καστωλοῦ πεδῖον ἀθροίζονται (Ξεν. Ἄν. 4, 4, 2). Οἱ στρατιῶται Ἀλικιᾶδην στρατηγὸν εἴλοντο (Θουκ. 8, 82). Οἱ Ἕλληνες τοὺς ἄλλους πάντας φίλους ὠνόμαζον. Τί σε καλῶμεν;

(3) Φίλον σε ἡγοῦμαι (Πλάτ. Γοργ. 473). Ἀθλιωτάτην ταύτην τῶν πόλεων κρίνω (Πλάτ. Πόλ. 578).

habere, ἐν μοίρᾳ ἐχθρῶν ἔχειν τινά· parentis loco (καὶ in loco) habere, ducere aliquem, ἀρτί πατρός ἔχειν τινά (1).

§ 132. Ἔτι δὲ δύο αἰτιατικᾶς, μίαν προσώπου καὶ ἑτέραν πράγματος, δέχονται τὰ διδάσκειν, κρύπτειν, αἰτεῖν, ἱκετεύειν, ἐρωτᾶν; συμβουλεύειν, σημαίνοντα ῥήματα, ἃ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 228. Docere aliquem litteras, διδάσκειν τιὰ γράμματα. Verres parentes pretium pro sepultura liberum poscebat (Κικ. Βέρρ. 1, 3), ὁ Βέρρῃς ἀπῆκει παρὰ τῶν γονέων τιμὴν διὰ τὴν ταφὴν τῶν παίδων τῶν. Tribunus me primum sententiam rogavit (Κικ. πρὸς Κόϊντον τὸν ἀδελ. 2, 1), ὁ δήμαρχος ἐμὲ πρῶτον ἠρώτησε περὶ τῆς γνώμης μου (τίνα γνώμη· ἔχω). Discipulos id unum moneo, ut praeceptores non minus quam ipsa studia ament (Κυντ. 2, 9, 1). Τοῦτο μόνον συμβουλεύω τοὺς μαθητὰς, ἵνα οὐχ ἦττον ἀγαπῶσι τοὺς διδασκάλους ἢ αὐτὰ τὰ μαθήματα. Ἡ δευτέρα αὕτη αἰτιατικὴ τηρεῖται καὶ ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ (2).

Σημ. Εὐρηται καὶ posco, αἰτῶ, flagito aliquid ab aliquo· πάντοτε δὲ peto, postulo aliquid ab aliquo. Τὸ δὲ rogo καὶ oro ἀπαντῶνται καὶ μετὰ μιᾶς μόνης αἰτιατικῆς συντασσόμενα (rogare auxilium, pacem orare). Τὸ interrogo καὶ με ἀφαιρετικὴν, de aliqua re, ἐρωτῶ περὶ τινός. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ φράσις Quid me vis? τί με θέλεις; Ἄλλας τινὰς μερικωτέρας τῶν ῥημάτων τούτων συντάξεις βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 228 μετὰ τῶν σημ.

§. 133. Εἰς ῥήματα ἀμετάβητα προστίθεται ἐνίοτε αἰτιατικὴ ἀνωμορίας οὐδετέρου γένους (id, hoc, illud; idem, quod, quid, aliud κλπ.), ἢ ἀριθμητικῶ ἐπιθέτου (unum, multum κ.τ.τ.), ὀρίζουσα τὴν αἰτίαν ἢ τὴν ἕκτασιν τῆς ἐνεργείας τοῦ ῥήματος. Τοῦτο δὲ γίνεται·

α) Εἰς ῥήματα ψυχικὴν διάθεσιν ἢ ἐκφρασιν αὐτῆς δηλοῦντα: οἷα τὰ laetor, χαίρω, glorior, καυχᾶμαι, irasco, ὀργίζομαι κ. ἄ.

(1) Ἐν μέρει, ἐν τάξει πατρός ἔχειν τινά.

(2) Οὕτω καὶ τὰ ἀντίστοιχα ἑλληνικά. Πολλοὶ με σῖτον αἰτεῖσι (Ξ. Κ. Π. 8, 3, 41). Διογέτιον τὴν θυγατέρα ἔκρυπτε τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός (Αυσ. 32, 7). Κῦρος ἠρώτα τοὺς αὐτομόλους τὰ ἐκ τῶν πολεμίων (Ξεν. Κ. Π. 3, 3, 48). Ἐρωτᾶσθαι τὸ ὄνομα, καὶ συνήθως, περὶ τοῦ ὀνόματος.

Vellem idem posse gloriari, quod Cyrus (Κικ. Κάτων πρεσβ. 10), ἤθελον γὰρ ἠδυνάμην γὰρ καυχῆσθω περὶ τοῦ αὐτοῦ, περὶ οὗ καὶ ὁ Κῦρος. Utrumque laetor, et sine dolore corporis te fuisse et animo valuisse (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 7, 1), δι' ἐκάτερον χαίρω, ὅτι καὶ ἐλεύθερος σωματικῶν πόγων ἦσο, καὶ γενναῖος τὴν ψυχὴν.

β') Καὶ εἰς ἄλλα ἔτι ῥήματα, ὧν ἡ ἔννοια ἀπαιτεῖ ὅμοιον διορισμὸν τοῦ μέτρου ἢ τῆς ἐκτάσεως· Quid prodest mentiri? τί ὠφελεῖ τὸ ψεύδестhai; Callistratus in oratione sua multa invectus est in Thebanos (Κορν. ἐν βίῳ Ἐπαμ. 6), ὁ Καλλίστρατος πολλὰ ἐμέμφη ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ τοὺς Θεβαίους. Πρβ. Δ Γ. §. 229 (1).

§. 134. Μετὰ αἰτιατικῆς συντάσσονται αἱ ἐν τῷ §. 68. Β'. προθέσεις. Περί δὲ τῶν μετὰ αἰτιατικῆς καὶ ἀφαιρετικῆς συντασσομένων κατὰ διάφορον σημεσίαν σημειωτέον·

Ἡ ἰν μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένη δηλοῖ τὴν πρὸς τι ἢ τὴν εἰς τὰ ἔνδον κίνησιν καὶ διεύθυνσιν· ἔτι δὲ μεταφορικᾶς καὶ ὁμοίας τούτων σχέσεις· in urbem ire, in carcere conjicere. Tres pedes habere in longitudinem, in latitudinem, τρεῖς πόδας ἔχειν εὖρος, μῆκος· amor in patria, ἡ τῆς πατρίδος ἀγάπη· accipere in bonam partem, ἐπὶ καλοῦ ἐκλαμβάνειν. in speciem, κατὰ τὸ γαιώμερον· in majus celebrare, ἐπὶ μεῖζον ὑμεῖν· grata lex in vulgus, ὡς πρὸς τὸ πλῆθος εὐχάριστος νόμος· multa dixi in eam sententiam, πολλὰ εἶπον τῆς αὐτῆς ἐρροίας· in tres annos, ἐπὶ τρία ἔτη· In omne tempus, in perpetuum, εἰς τὸ διηνεκές· In spem futuræ multitudinis urbem munire (Λιβ. 1, 8), ἐπ' ἐλπίδι μέλλοντος πλῆθους ὀχυρόνειν τὴν πόλιν.

(1) Ὅτε εὐτοχεῖς μάλιστα μὴ φρόνει μέγα. Ταῦτα λυποῦμαι καὶ ταῦτα χαίρω τοῖς πολλοῖς (Δημ. 18, 292). Κῦρος Λυσάνδρῳ ἄλλα τ' ἐφιλοφρονεῖτο (Ξεν. Οἰκ. 24). Ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐγκωμιάζουσι τὴν δικαιοσύνην (Πλάτ. Πολ. 363). Λακεδαιμόνιοι πολλὰ τὴν πόλιν ἡμῶν ἠδικήκασιν καὶ μεγάλα (Δημ. 18, 98). Θυμιάζεσθαι τὰ εἰκότα (Θουκ. 1. 38). Ἡ πόλις βραχέα ἡσθεῖσα μέγαλα ζημιώσεσθαι (Θουκ.). [Ἄλλως δοτικῇ· Ἡδομαι, χαίρω, ἄχθομαι, ἄθυμῶ, ἀγάλλομαι, ἐπαίρομαι τοῖς παροῦσι, τοῖς γεγεννημένοις. Κκι ἐνίοτε· Ἐπὶ τῇ τῶν Ἀρκάδων τύχῃ οὐχ ἦττον τῶν Λακεδαιμονίων ἠσθησαν οἱ Θεβαῖοι. Ξεν. Ἐλ. 7, 1, 32].

Ἡ αὐτὴ μετ' ἀφαιρετικῆς συντασσομένη δηλοῖ τὴν ἐν τόπῳ στάσιν, ὑπαρξίν ἢ ἐνέργειαν ἐν τινι πράγματι ἢ ἐπὶ τινος τόπου γινομένην καὶ ὁμοίας τούτων σχέσεις· *in urbe esse, ἐν τῇ πόλει διατρίβειν*· *in flumine navigare, ἐν ποταμῷ πλέειν*· *in campo currere, ἐν τῷ πεδίῳ τρέχειν*· *vas in mensa ponere, ἀγγεῖον ἐπὶ τῆς τραπέζης θέτειν*· *in opere, διαρκούσης τῆς ἐργασίας.*

Σημ. Ἡ *in* μετ' ἀφαιρετικῆς προσώπου δηλοῖ, ὡς πρὸς Achilles *non talis in hoste fuit Priamo* (Βιργ. Αἰν. 2, 540), ὁ Ἀχιλλεὺς δὲν ἦτο τοιοῦτος ὡς πρὸς τὸν ἐχθρόν του Πριάμου. Καὶ παρὰ ποιηταῖς *ardere in aliqua, φλέγεσθαι ἐνεκα γυναικός.* Ἐνίοτε μὲ μίκρὰν διαφορὰν τῆς σημασίας συντάσσουσι τὰ αὐτὰ ῥήματα μετὰ τῆ· *in* καὶ ἀφαιρετικῆς ἢ αἰτιατικῆς· *includere aliquem in carcerem* καὶ *in carcere, ἔτι δὲ καὶ ἀπλῶς carcere, κλείειν ἐν τῇ φυλακῇ.* Βλ. καὶ ἄλλα τινὰ ἐν τῇ Δ. Γ. §. 230.

Ἡ *sub* μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένη δηλοῖ τὴν ὑπὸ τι κίνησιν ἢ διεύθυνσιν πρὸς τι. *Sub scalas se conjicere venire sub oculos cadere sub sensum.* Ἐπὶ χρόνου δηλοῖ τὸ εὐθὺς μετὰ ταῦτα γινόμενον. *Sub noctem, sub adventum Romanorum, sub dies fastos, εὐθὺς μετὰ τὰς ἐορτάς· sub idem tempus, ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον.* Μετ' ἀφαιρετικῆς δὲ τὴν ὑπὸ τι στάσιν ἢ ὑπαρξίν. *Sub mensa esse sub oculis* Σπανίως δὲ εἶναι ἐν χρήσει ἐπὶ χρόνου. *Sub ipsa profectioe, ἐν καιρῷ τῆς ἀραχωρήσεως.*

Super συντάσσεται ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ μόνον μετ' ἀφαιρετικῆς ὑπόθεσιν σημαίνουσα. *Hac super re scribam ad te postea* (Κικ. πρὸς Ἄττ. 16, 6), *περὶ τούτου θέλω σοὶ γράψαι ὕστερον.* Ἄλλως δὲ αἰέποτε μετὰ αἰτιατικῆς. *Super modum, ὑπὲρ τὸ μέτρον.*

Subter (= ὑπὸ, ὑποκάτω) σπανίως καὶ μόνον παρὰ ποιηταῖς συντάσσεται μετ' ἀφαιρετικῆς, συνήθως δὲ μετὰ αἰτιατικῆς. *Subter praecordia, ὑπὸ τὰ περικάρδια.*

Σημ. Μετὰ αἰτιατικῆς ὡς προθέσεις συντάσσονται καὶ τὰ σύνθετα ἐπιρρήματα *pridie, προτεραία, καὶ postridie, ἐπιουσα* παρὰ τοῖς δοκίμοις ὁμῶς εἶναι αἰέποτε μετὰ ὀνομάτων μηνῶν καὶ ἐορτῶν συνημμένα. *Pridie Idus, τὴν παραμονὴν τῶν Εἰδῶν, postridie Nonas, τὴν ἐπιουσαν τῶν Νονῶν, postridie ludos Apollinares, τῇ ὕστεραία*

τῶν τοῦ Ἀπόλλωνος ἀγῶνων (ἢ τῶν Ἀπολλωνίων). Συνήθως μετὰ αἰτιατικῆς, ὡς καὶ ἡ πρόθεσις *prope*, συντάσσονται τὰ *propius, proxime*, καὶ ποτε καὶ τὰ ἐπιθετα τούτων ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ δοτικῆς.

§. 135. Εἰς τὰ μετὰ τῆς προθέσεως *trans* σύνθετα μεταβατικά ῥήματα *traduco, trajicio, μεταβιβάζω, transporto, μετακομίζω*, ἐκτὸς τῆς τοῦ ἀντικειμένου προστίθεται κατ' αἰτιατικὴν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου, δι' οὗ μεταβιβάζεται, ἢ εἰς ὃν μετατίθεται τι. *Hannibal copias Iberum traduxit, ὁ Ἀννίβας διεβίβασε τὰ στρατεύματα διὰ τοῦ Ἰβήρου. Cæsar milites navibus flumen transportat, ὁ Καῖσαρ μετακομίζει ναυσὶ τοὺς στρατιώτας διὰ τοῦ ποταμοῦ. Λέγουσιν ὅμως ἐνίοτε καὶ trajicere exercitum Pado· καὶ ἄνευ τῆς τοῦ ἀντικειμένου αἰτιατικῆς trajicere, transmittere flumen se trajicere in Africam, περαιοῦσθαι εἰς τὴν Λιβύην (1).*

§ 136. Τὰ πόλεων καὶ μικρῶν νήσων ὀνόματα συντασσόμενα μετὰ ῥημάτων κινήσεως σημαντικῶν καὶ τὸν ὅρον τῆς κινήσεως δηλοῦντα, τίθενται καθ' ἀπλήν *ἀφ' αἰτιατικῆς* Romam ire. Athenas proficisci. Delum navigare. Haec via Capuam ducit, ἡ ὁδὸς αὕτη ἄγει εἰς Καπύην. Ὅτε δὲ ἐννοοῦνται τὰ περίξ τῆς πόλεως, προστίθεται εἰς τὴν αἰτιατικὴν ἢ ad πρόθεσις. *Adolescentulus miles ad Capuam profectus sum* (Κικ. Κατ. πρεσβ. 4), νέος ἀπὴλθορ στρατιώτης εἰς Καπύην, ἢ, εἰς τὸ στρατόπεδον παρὰ τὴν Καπύην. *Tres sunt viæ ad Mutinam* (Κικ. Φιλ 12, 9), τρεῖς ὁδοὶ ἄγουσιν εἰς Μουτίνην, ὁ λόγος περὶ στρατοῦ πρὸ τῆς Μουτίνης (2).

Σημ. Προστίθεται ἡ πρόθεσις *in*, ὅτε προηγέται ἡ λέξις *urbs* ἢ *oppidum*. *Consul pervenit in oppidum Cirtam* (Σαλλ. Ἰουγ. 102), ὁ ἕπατος ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν Κίρταν· ὡσαύτως καὶ ὅτε μετὰ τὸ κύριον ὄνομα ἐπιφέρεται ἡ λέξις *urbs* ἢ *oppidum* μετὰ ἐπιθέτου.

(1) Τὸν τῆς Λήθης ποταμὸν εἶ διαθεσόμεθα (Πλ.). Ὑπερήνεγκαν τὸν Λευκάδιον ἰσθμὸν τὰς ναῦς (Θουκ. 3, 81).

(2) Οἱ Ἕλληνες δηλοῦσι τὴν εἰς τόπον κίνησιν ἐνίοτε δι' ἐπιρρήματος· Ἀθηνας, Ἐλευσίνας, πεδίονδε, εἰκόνδε, χαμαῖζε· συνήθως δὲ ἐν μὲν τῷ περὶ λόγῳ δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς προθέσεως εἰς, πρὸς, ἐπὶ, ἐν δὲ τῇ ποιήσει πολλάκις καὶ ἄνευ προθέσεως. Δόμους στείχω ἐμούς. Βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. 5'. §. 4.

Demaratos Corinthius contulit se Tarquinios, in urbem Etruriae florentissimam (Κικ. πολιτ. 1, 19), Δημάρατος ὁ Κορινθίος ἀπῆλθεν εἰς Ταρκύνιους, πόλιν τῆς Τυρρήνιας ἀχμαιοτάτην. Ὀνόματα χωρῶν ὅμως καὶ μεγάλων νήσων δέχονται τὴν πρόθεσιν in. In Cyprum venit· ἐνότιε δὲ καὶ μάλιστα παρὰ ποιηταῖς παραλείπεται καὶ ἐν τούτοις ἡ πρόθεσις. Cyprum missus est. Italiam venit. Πρβ. καὶ Δ. Γ. §. 232 σημ. δ'.

§. 137. Ὡς αὐτως μεταχειρίζονται ἐπὶ κινήσεως ἢ νευ προθέσεως καὶ τὰς αἰτιατικὰς domum, οἶκαδε, rus, ἀγρόνδε. Domum reverti, rus ire, καὶ domos, ὅτε σημαίνονται πολλῶν οἶκοι ἢ πατρίδες. Εἰς τὴν λέξιν domum προστίθεται κτητικὴ ἀντωνυμία ἢ τὸ κύριον ὄνομα κατὰ γενικὴν. Domum meam. Domum Pompeji venisti. Domos suas discesserunt (Κορν. Θεμιστ. 4), ἀπῆλθον ἕκαστοι εἰς τὰς αὐτῶν πατρίδας. Ἐνότιε ὅμως λέγουσιν in domum suam, in domum Pompeji. Ἀσίποτε δέχεται τὴν πρόθεσιν in ἡ αἰτιατικὴ domum, ὅταν συντάσσεται μετ' ἐπιθέτων. In domum amplam et magnificam venire, ἐρχεσθαι εἰς οἰκίαν μεγάλην καὶ λαμπράν.

§. 138. Ῥήματα καὶ ἐπίθετα καὶ ἐπιρρήματα ἐκτάσεως σημαντικὰ δέχονται τὸ μέτρον τῆς ἐκτάσεως κατ' αἰτιατικὴν. Hasta sex pedes longa, δόρυ ἕξ πόδας μακρόν· fossa decem pedes alta, τάφος δέκα πόδας βαθεῖα. Cæsar tridui iter processit, ὁ Καῖσαρ τρεῖς ἡμέρας ὁδοπορίαν, ἢ τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν προέβη (1).

Τὸ δὲ τῆς ἀποστάσεως μέτρον ἐκφέρεται κατ' αἰτιατικὴν ἢ ἀφαιρετικὴν. Absesse tridui iter, ἀπέχειν τριῶν ἡμερῶν ὁδοπορίαν. Aesculapii templum quinque millibus passuum ab Epidaurο distat (Λιβ. 45, 28), ὁ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ναὸς πέντε χιλιάδας βημάτων ἀπέχει ἀπὸ τῆς Ἐπιδαύρου. Ὡσαύτως μεταχειρίζονται ἀδιαφόρως καὶ τὰς δύο ταύτας πτώσεις, σημαίνοντες εἰς πόσιν ἀπόσταν γίνεται τι. Cæsar millia passuum tria ab Helvetiorum castris castra ponit (Κικισ. Γ. Πολ. 1, 22), ὁ Καῖσαρ στρατοπεδεύει τρεῖς

(1) Ὀνόματα ἐκτάσεως σημαντικὰ δέχονται ἐν τῇ ἑλληνικῇ τὸ μέτρον τῆς ἐκτάσεως συνήθως κατὰ γενικὴν καὶ ποτε κατ' αἰτιατικὴν. Τάφος τριῶν ποδῶν τὸ μήκος, καὶ τρεῖς πόδας.

χιλιάδας βήματα μακρὰν τοῦ τῶν Ἑλλετῶν στρατοπέδου. Περβ. Δ. Γ. §. 234 β', σημ. (2).

Σημ. Κατ' αἰτιατικὴν ἀπλῆν προστίθεται καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐτῶν εἰς τὴν λέξιν *natus*, γεγραμῶς. *Viginti annos natus*, εἴκοσι ἐτῶν τὴν ἡλικίαν, ἢ εἴκοσι εἴτη γεγραμῶς (1).

§. 139. Κατ' αἰτιατικὴν σημαίνεται ὁ χρόνος, ὅστις παρέρχεται διαρκούσης τινὸς πράξεως. *Pericles quadraginta annos praefuit Athenis; ὁ Περικλῆς 40 ἔτη προῖστατο τῶν Ἀθηναίων. Annum jam audis Cratippum* (Κικ. περὶ καθ. 1, 1), ἔτος ἤδη ἀκούεις τὸν Κράτιππον (2). Ἐνίοτε προστίθεται εἰς τὴν αἰτιατικὴν ταύτην καὶ ἡ *per*, σημαίνουσα τὸ διηνηκὲς καὶ ἀδιάκοπον. *Ludi decem per dies facti sunt* (Κικ. Κατ. 3, 8), ἀγῶνες ἐπὶ δέκα ἐφεξῆς ἡμέρας ἐτελέσθησαν (3).

Σημ. Σπανίως ἀπκντᾶται παρὰ τοῖς δοκίμοις συγγραφεῦσιν ἀφαιρετικὴ ἐπὶ διαρκείας χρόνου. *Pugnatum est continenter horis quinque* (Καισ. Ἐμφ. Πολ. 1, 47), ἡ μάχη διήρκεσε πέντε ἐφεξῆς ὥρας.

§. 140. Εἰς ἐκφράσεις θαυμασμοῦ καὶ λύπης ἐκφέρεται τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου κατ' αἰτιατικὴν μετὰ ἐπιφωνήματος ἢ ἄνευ τούτου. *Heu me miserum*, ἢ ἀπλῶς, *me miserum!* οἴμοι τῷ ἀθλίῳ. *O falacem hominum spem fragilemque fortunam!* (Κικ. περὶ ῥητ. 3, 2), ὦ τῆς ἀπατηλῆς τῶν ἀνθρώπων ἐλπίδος καὶ τῆς ἀστάτου τύχης. *Testes egregios* (εἰρωνικῶς), ἀξιόλογοι μάρτυρες!

Μετὰ τὸ ἐπιφώνημα *pro* ἐπιφέρεται κλητικὴ. *Pro, dii immortales*, ὦ πρὸς τῶν θεῶν! *Pro sacte Juppiter!* Ὁχι ὁμοῦς καὶ ἐν τῇ

(2) Κύρος ἐξελαύνει διὰ τῆς Λυδίας σταθμοὺς τρεῖς, παρασάγγας εἴκοσι καὶ δύο (Ξεν. Ἄν. 1, 2, 5). Βασιλεὺς τε καὶ οἱ Ἕλληνες διέσχον ἀλλήλων ὡς τριάκοντα στάδια (Ξεν. Ἄν. 1, 2, 4). Θρασύβουλος ἔθετο τὰ ὄπλα ὅσον τρία στάδια ἀπὸ τῶν φρουρῶν (Ξεν. Ἑλλ. 2, 4, 5).

(1) Οὕτω εἴκοσι εἴτη γεγραμῶς (Ξεν. Ἀπομ. 3, 6, 4).

(2) Οἱ τῶν Περσῶν ἐφηβοὶ δέκα εἴτη, ἀφ' οὗ ἂν ἐκ παίδων ἐξέλθωσι, κοιμῶνται περὶ τὰ ἀρχεῖα [Ξεν. Κ. Π. 1, 2, 9].

(3) Διὰ παντὸς τοῦ χρόνου (Λυσ. 7, 8). Παρὰ πάντα τὸν πόλεμον. Βλ. Ἀσσωπ. μικ. συντ. Κεφ. Γ', §. 7 καὶ 15.

φράσει ταύτη· Pro deum (pro hominum, ἢ deum atqve hominum) fidem, πρὸς θεῶν καὶ ἀνθρώπων. Ἔτι δὲ καὶ μετὰ τὸ ο πολλάκις. O fortunate adolescens, qvi tuae virtutis Homerum praeconem inveneris! (Κικ. ὑπὲρ Ἀρχ. 10), ὦ μακάριε νέε, ὅστις εὔρες τῆς σῆς ἀρετῆς κήρυκα τὸν Ὅμηρον! Μετὰ δὲ τὰ hei καὶ vae ἐπιφέρεται τὸ πρόσωπον κατὰ δοτικὴν. Hei mihi, οἴμοι. Vae tergo meo, φεῦ τοῦ ρώτου μου.

Ἄλλας τινὰς σπανιωτέρας καὶ ποιητικὰς συντάξεις τῆς αἰτιατικῆς βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. ἀπὸ §. 237 κ. ε.

Περὶ τῆς Κλητικῆς.

§. 141. Ἡ κλητικὴ παρεμβάλλεται ἀσυνδέτως εἰς τὸν λόγον. Vos, o Calliope, precor, aspirate canenti (Βιργ. Αἰν. 9, 525), Ὑμεῖς, ὦ Καλλιόπη (μετὰ τῶν ἀδελφῶν σου), ἐπιπνεύσατέ μοι ἄδοιτι, ἐκετεύω. Τὸ ἐπιφώνημα ο οὐδέποτε προστίθεται ἐν πεζῷ λόγῳ εἰς ἀγορεύσεις καὶ ἐπικλήσεις. Credo ego vos, judices, mirari, ρομιζῶ, ὅτι ὑμεῖς, ὦ δικασταί, θαυμάζετε· ἀλλὰ μόνον εἰς ἐκφράσεις θαυμασμοῦ, χαρᾶς καὶ ὀργῆς. O dii boni, quid est in hominis vita diu (Κικ. Κάτων πρεσβ. 19), ὦ θεοί, τί πολυχρόνιον ὑπάρχει ἐν τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων. O tenebrae, o lutum, o sordes, o paterni generis oblite (Κικ. κατὰ Πείσ. 26), ὦ σκότος, ὦ βόρβορος, ὦ ρύπος, ὦ ἐπιλήσμων τοῦ πατρός μου γένους. Καὶ εἰς τὴν κλητικὴν, ὡς εἰς τὰς λοιπὰς πτώσεις, προστίθενται καὶ ἕτεροι προσδιορισμοί. Prima dicte mihi, summā dicende camenā, Maecenas (Ὁρατ. Ἐπιστ. 1, 1), Μαικήνα, ὄν ἐν τῷ πρώτῳ ἔσματί μου ἕμνησα καὶ ἐν τῷ τελευταίῳ θέλω ἕμνησει.

Σημ. Εἰς ἀρχαῖκόν ὕφος καὶ παρὰ ποιηταῖς εὔρηται ὀνομαστικὴ ἀντὶ κλητικῆς. Alme filius Majae (Ὁρατ. ἐν ᾠδ. 1, 2, 43), τρόφιμε τῆς Μαίας νιέ· Audi tu, populus Albanus (Λιβ. 1, 24), ἄκουσον, Ἀλβανέ λαέ. Ἡ κλητικὴ τίθεται συνήθως ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ μετὰ μίαν ἢ πλείους λέξεις. Qvousqve tandem abutere, Catilina, patientia nostra? ἀλλὰ καὶ ἐν ἀρχῇ εἰς σφοδρὰς ἐκφράσεις ψυχικῆς διαθέσεως. O mi Attice vereor (Κικ. πρὸς Ἀττ. 14, 12), ὦ Ἀττικέ μου φοβοῦμαι. Ἔτι δὲ καὶ εἰς ἐκφράσεις τιμῆς, σεβασμοῦ.

Rex Bocche! magna nobis lætitia est (Σαλλ. Ιουγ. 102), Βασίλειϋ Βόκχε, μεγάλως χαίρομεν.

Περὶ τῆς Ἀφαιρετικῆς.

§. 142. Κατ' ἀφαιρετικὴν ἐκφέρεται τὸ μέρος, ὅπερ ἀφορᾷ ἢ κατὰ τοῦ ὑποκειμένου κατηγορουμένη ποιότης ἢ ιδιότης. Aeger pedibus, τοὺς πόδας πάσχων· natione Gallus, Γάλλος τὸ γένος. Specie urbs libera est, re verā omniā adnutum Romanorum fiunt (Δίβ. 35, 31), κατὰ μὲν τὸ φαινόμενον εἶναι ἐλευθέρη ἢ πόλις, ἀληθῶς ὅμως πάντα πράττονται κατὰ τὰ ρεύματα τῶν Ῥωμαίων (1).

Σημ. Τὸ μέρος τοῦτο, ἂν μὲν ἦναι τι ἐκτὸς τοῦ ὑποκειμένου, σχετῖσιν δ' ἔχον πρὸς αὐτὸ, ἐκφέρεται κατ' αἰτιατικὴν μετὰ τῆς ad προθέσεως. Accusare multos quum periculosum est, tum sordidum ad famam (Κικ. περὶ καθ. 2, 14), τὸ πολλοὺς κατηγορεῖν καὶ κινδυνῶδες εἶναι καὶ ἀγενές ὡς πρὸς τὴν φήμην (2). Ἐνίοτε δὲ καὶ κατ' ἀφαιρετικὴν, ὅταν ἦναι ὁ λόγος περὶ τῆς θέσεως ἢ καταστάσεως προσώπου ἢ πράγματος ὡς πρὸς τι. Caesar metuebat ne a re frumentaria laboraret (Καισ. Γ. Πόλ. 7, 10), ὁ Καῖσαρ ἐφοβεῖτο μὴ ἔλθῃ εἰς ἀπορίαν ὡς πρὸς τὰς τροφάς (τροφῶν).

§. 143. Τὸ ὄργανον ἢ μέσον, δι' οὗ ἐκτελεῖται τι, σημαίνεται διὰ τῆς ἀφαιρετικῆς, ἥτις ὀργανικὴ (instrumentalis) διὰ τοῦτο καλεῖται. Secūri aliquem percutere, πελέκει ἀποκεφαλίζειν τινά. Britanni lacte et carne vivunt, οἱ Βρετανοὶ ἀπὸ γάλακτος καὶ κρέατος ζῶσι. Lege Iulia Latini civitatem Romanam consecuti sunt, διὰ τοῦ Ἰουλείου νόμου ἔτυχον οἱ Λατίνοι τῆς Ῥωμαϊκῆς ἰσοπολιτείας (3).

(1) Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ς'. § 24. Ἀλγεῖν τὸν δάκτυλον, τὰ ὄμματα· κάμνειν τοὺς πόδας. Δίκαιος τὸν τρόπον. Ξένον ἄγομεν τὸ μὲν γένος ἐξ Ἑλλάδος, ἑταῖρον δὲ τῶν ἀμφὶ Χαρμίδην (Πλ. Σοφ. 215). Ἀπειροὶ τὸ πλῆθος. Ἐξακόσιοι τὸν ἀριθμόν. Εὖ ἔχω τὰ κατὰ τὸ σῶμα.

Ἔτι δὲ καὶ δοτικῇ ἐνίοτε· Γένει· Ἑλλήν. φύσει κακός· ἡλικία νέος· Ἐργῶ, τῶ ὄντι, λόγῳ, τῇ ἀληθείᾳ. Τὸ πράττειν τοῦ λέγειν ὕστερον ὄν τῇ τάξει, πρότερον τῇ δυνάμει ἐστίν. Δημ. 3. 15). Πόλις Θάψακος ὀνόματι, καὶ ὄνομα.

(2) Καθαρός καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν (Πλ. Κρατ. 405).

(3) Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ς' §. 24. Βάλλειν τινά λίθοις, ξίφει. Πολέμῳ

Σημ. α. Ἡ ἐν τῷ παθητικῷ ὀργανικῇ ἀφαιρετικῇ τρέπεται ἐν τῷ ἐνεργητικῷ εἰς ὀνομαστικὴν, τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον σημαίνουσαν. *Dei providentiā mundus regitur, διὰ τῆς τοῦ θεοῦ προνοίας κυβερνᾶται ὁ κόσμος. Dei providentiā mundum regit, ἡ τοῦ θεοῦ πρόνοια κλπ.* Τότε δὲ μόνον ἐκφέρεται ἐν τῷ παθητικῷ τὸ πρᾶγμα ὡς ἐνεργοῦν ὑποκείμενον κατ' ἀφαιρετικὴν μετὰ τῆς *ab* ἀντι ἀπλῆς ἀφαιρετικῆς ὀργανικῆς, ὅταν ἐκλαμβάνηται ὡς πρόσωπον. *Non est consentaneum, qvi metu non frangatur, eum frangi cupiditate, nec, qvi invictum se a labore præstiterit, vinci a voluptate* (Κικ. περὶ καθ. 1, 20), δὲν εἶναι εὐλογον, ὁ μὴ ὑπὸ τοῦ φόβου καταβαλλόμενος, καὶ καταβάλλεται ὑπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν, οὐδὲ ὁ ὑπὸ τῶν πόρων ἀήττητος δειχθεὶς, καὶ ἠττᾶται ὑπὸ τῶν ἡδονῶν.

Σημ. β'. Ὅταν τὸ ὄργανον, δι' οὗ τι ἐκτελεῖται, ἦναι ἔμφυχον καὶ λογικόν, τότε ἐκφέρεται τοῦτο διὰ τῆς *per* μετὰ αἰτιατικῆς. *Augustus per legatos suos bellum administrabat, ὁ Αὐγουστος διὰ τῶν ἰδίων πρεσβευτῶν διώκει τὸν πόλεμον*· ἀλλὰ καὶ τὸ πρόσωπον αὐτὸ ἐκφέρεται κατ' ἀφαιρετικὴν ἀπλῆν, ὅταν ἐκλαμβάνηται ὡς πρᾶγμα ἢ ὡς ὄργανον ἀπλῶς. *Jacent suis testibus* (Κικ. ὑπὲρ Μιλ. 18), ἠττήθησαν διὰ τῶν ἰδίων μαρτύρων.

Σημ. γ'. Ἀφαιρετικὴ τοῦ ὀργάνου εἶναι καὶ ἡ ἐν ταῖς φράσεσι ταύταις· *extollere aliquem honoribus, ἐξάλλειν τινὰ τιμαῖς, ἢ προβιάζειν τινὰ εἰς ἀρχάς· erudire aliquem artibus et disciplinis, παιδεύειν τινὰ τέχνας καὶ ἐπιστήμας*· ἐνίοτε δὲ καὶ *erudire aliquem in jure civili*. Πρβ. Δ. Γ. §. 254 μετὰ τῶν σημ.

§. 144. Διὰ τῆς ἀφαιρετικῆς σημαίνεται πρὸς τούτοις ἡ ἀφορμὴ ἢ ἡ αἰτία, ἔνεκα τῆς ὁποίας ἢ δι' ἣν γίνεται τι (*ablativus causae moventis*). *Multi homines officia deserunt mollitiā animi* (Κικ. περὶ Τέλ. 1, 10), πολλοὶ δὲν ἐκτελοῦσι τὸ καθήκον ἀπὸ ἀσθένειαν ψυχῆς. *Quod benevolentia fit, id odio factum criminarius* (Κικ. Ῥωσκ. Ἀμ. 15), ὅ,τι εὐνοία γίνεται, κατηγορεῖς ὡς ὑπὸ μίσους γε-

---

χῶρα προσκίτται. Ἄνηρ ἄδουλος ἡδοναῖς θηρεύεται. Διὰ τίνος τῶν τοῦ σώματος τῆ ψυχῆ ἀισθανόμεθα; Πλατ.—Ζῆν ἀπὸ λείας. Ἀπὸ τῶν χρημάτων στρατεύμα συλλέγειν (Ξεν. Ἄν. 2, 6, 5). Ἀπὸ διακοσιῶν νηῶν καὶ χιλίων ταλάντων καταπολεμεῖν τινα (Ἰσοκρ. Ἀντιδ. 111).

νόμονον. Servius Tullius regnare cœpit non jussu, sed voluntate atqve consensu civium (Κικ. Πολ. 2, 21), ὁ Σέρβιος Τύλλιος ἐβασίλευσεν ὄχι ἐπιταγῆ, ἀλλὰ θελήσει καὶ κοινῆ τῶν πολιτῶν γνώμη. Τὸ αὐτὸ σημαίνεται καὶ διὰ τῶν ἀφαιρετικῶν *permissu*, ἀδεία, *hortatu alicujus facere aliquid*, παραυρέσει, συμβουλῆ τινος *πράττειν τι* καὶ δι' ἄλλων τοιούτων λέξεων κατ' ἀφαιρετικὴν μόνον ἐν χρήσει οὐσῶν, περὶ ὧν βλ. §. 23 ἐν τέλει (1).

Σημ. α'. Τὸ οὖ ἔνεκα κωλύεται ἢ ἐμποδίζεται νὰ γείνη τι ἐκφέρεται διὰ τῆς *præ* καὶ ἀφαιρετικῆς. *Prae mœrore*, ἀπὸ τῆς θλίψεως, *præ lacrimis loqui non possum*, ἀπὸ τῶν δακρυῶν δὲν δύναμαι νὰ λαλήσω. Σημειωτέα καὶ αἱ φράσεις· *Per me licet*, ἔξεστιν ἐμοῦ ἔνεκα· *qui per aetatem poterant*, οἱ διὰ τὴν ἡλικίαν δυνάμενοι· *meā sententiā*, ἐμῆ γνώμη, *meo judicio*, κατ' ἐμὴν κρίσιν. Πρβ. Δ. Γ. §. 255.

Σημ. β'. Αἱ τὴν αἰτίαν δηλοῦσαι ἀφαιρετικαὶ *causā*, ἔνεκα, καὶ *gratiā*, χάριν, συντάσσονται μετὰ γενικῆς ἢ κτητικῆς ἀντωνυμίας προτιθεμένης αὐτῶν συνήθως κατὰ τὰ ἐν §. 118 σημ. ῥηθέντα. *Rei publicae causa accusare aliquem*, τῆς πόλεως ἔνεκα κατηγορεῖν τινος. Πρβ. Δ. Γ. §. 256.

Σημ. γ'. Τὴν αἰτίαν σημαίνουσι πρὸς τούτοις καὶ διὰ τῶν λέξεων *eā de causā*, ἢ ἀπλῶς *eā causā* (*justis causis*), *eā gratiā* καὶ διὰ τῶν προθέσεων *ob*, *propter*. *Non tam ob recentia ulla merita, quam originum memoriā* (Λιβ. 38, 39), ὄχι τοσοῦτον διὰ νέας ἐκδουλεύσεις, ὅσον διὰ τὴν μνήμην τῆς καταγωγῆς.

§. 145. Ἡ ἀφαιρετικὴ οὐσιαστικοῦ μετὰ ἐπιθέτου δηλοῖ τὸν τρόπον, καθ' ὃν γίνεται τι, ἢ τὰ περιστατικὰ τὰ παρακολουθοῦντα τὴν πράξιν, διὸ καὶ τροπικὴ ἀφαιρετικὴ καλεῖται (*ablativus modi*).

(1) Βλ. Ἄσωπ. μικ. συντ. Κεφ. Σ'. §. 23. Οἱ ξύμμαχοι τῷ Παισάνιου ἔχθει παρ' Ἀθηναίους μετετάξαντο. Θουκ. Περικλῆς τοὺς Ἀθηναίους ὕβρει θαρσοῦντας κατέπλησεν ἐπὶ τὸ φοβεῖσθαι. Θουκ. Ὅποσα ἀγνοία οἱ ἄνθρωποι ἐξαμαρτάνουσι, πάντα ἀκούσια ταῦτ' ἐγὼ νομίζω. Ξεν. Μέλητος τὴν γραφὴν ταύτην ὕβρει τινὶ καὶ ἀκολασία καὶ νεότητι γράψασθαι δοκῶ (Πλ. Ἄπολ. 26). "Ἐτι δὲ καὶ διὰ τῆς ὀ π ὀ μετὰ γενικῆς· Ὑφ' ἠδονῆς. ὑπὸ λύπης ὑβρίζει· καὶ τῆς δι' ἄ μετὰ αἰτιατικῆς. Οἱ Ἀθηναῖοι διὰ Περικλέα βελτίους γεγονέναι, Πλάτ.

Miltiades summa æquitate res Chersonēsi constituit (Κορυ. Μιλτ. 2), ὁ Μιλτιάδης μεγίστην ἐπιεικείαν τὰ ἐν Χερσονήσῳ διέταξεν. Deos pura, integra, incorrupta et mente et voce venerari debemus (Κικ. περὶ φύσ. θ. 2, 28), τοὺς θεοὺς ὀφειλομένον γὰρ λατρεύωμεν καθαρῶ, ἀκεραίῳ, ἀδιαφθόρῳ καὶ διαροίᾳ καὶ φωνῇ. Ire agmine quadrato, πορεύεσθαι μὲ στρατὸν παρατεταγμένον ἐν σχήματι τετραγώνου. Obvius fit Miloni Clodius, expeditus, in eqno, nulla rheda, nullis impedimentis (Κικ. ὑπὲρ Μιλ. 10), συναντᾷ τὸν Μίλωντα ὁ Κλώδιος, εὐζωνος ἢ ψυλός, ἔφιππος, ἄνευ ὀχήματος, ἄνευ σκευῶν. Οὕτω λέγουσι καὶ nullo ordine, οὐδεμιᾷ τάξει. Πολλάκις ὁμῶς προσθέτουσιν εἰς τὴν ἀφαιρετικὴν ταύτην τὴν πρόθεσιν cum, ὅταν ἦναι ὁ λόγος περὶ τοῦ παρακολουθοῦντος τὴν πράξιν ἢ περὶ ἐξωτερικῶν περιστατικῶν. Magno studio aliquem adjuvare, μεγάλην σπουδῇ βοηθεῖν τινί· καὶ cum magno studio adesse (Κικ. ὑπὲρ τοῦ Μαν. νόμ. 24), μὲ μεγάλην σπουδὴν παρίστασθαι· Romani cum magno gaudio Horatium accipiunt (Λιβ. 1, 25), οἱ Ῥωμαῖοι μὲ μεγάλην χαρὰν ὑποδέχονται τὸν Ὁράτιον (1).

Σημ. α'. Οὐδέποτε προστίθεται ἡ cum εἰς οὐσιαστικά, τρόπον (ὡς τὰ modo, ritu, more, ratione, consuetudine), διάθεσιν καὶ σκοπὸν (hac mente, hoc consilio, æquo animo fero), ἢ συνθήκην (ea conditione, ea lege) σημαίνοντα· ὡσαύτως οὐδὲ ὅταν ἦναι ὁ λόγος περὶ μερῶν τοῦ σώματος, nudo capite incedere, γυμνῇ κεφαλῇ βαδίζειν (2).

Σημ. β'. Ὅτε τὸ ὄνομα τοῦ παρακολουθοῦντος τὴν πράξιν ἐκφέρεται καθ' ἑαυτὸ ἄνευ ἐπιθέτου, τότε δέχεται τὴν πρόθεσιν cum. Cum cura scribere, μετ' ἐπιμελείας γράφειν. Πολλάκις ὁμῶς ἀπαντῶνται καὶ ἄνευ τῆς cum πολλαὶ ἀφαιρετικαὶ τοιαῦται, ἐπιφύρηματικὴν σημασίαν ἔχουσαι· ὡς αἱ ordine, τακτικῶς, jure, δικαίως,

(1) Βλ. Ἄσωπ. μικ. συντ. Κεφ. Γ'. § 14. Δρόμῳ ἠπήγοντο πρὸς τὴν γέφυραν. Θουκ. Οὐδὲν γνώμη ἀλλὰ τύχη πάντα πράττεις. Ξεν. Ουμῶ καὶ ῥώμῃ τὸ πλεον ἐναυμάχουον ἢ ἐπιστήμη. Θουκ. Πάνυ σπουδῇ ἔλαβε τὰς βίβλους. Πλ.

(2) Τῷ τρόπῳ γίγνου φιλοπροσήγορος, τῷ δὲ λόγῳ εὐπροσήγορος (Ἰσακ. Δημον). Παντὶ τρόπῳ πειρᾶσθαι. Ἐνίοτε καὶ κατ' αἰτιατικὴν. Τοῦτον τὸν τρόπον πράξας, ὅλου τοῦ πράγματος ἀπαλλάξομαι (Δημ. 30, 22).

silentio, σιωπῇ, σιωπηλῶς, *vi*, βία, βιαίως (ἄλλας πολλὰς βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 257 σημ. β')· ἔτι δὲ καὶ αἰτιατικαὶ μετὰ τῆς *per* ἀντι ἐπιρρήμάτων τροπικῶν· *per vim*, βιαίως· *per litteras*, ἐγγράφως. *Per scelus et latrocinium aliquid auferre* (Κικ. Βεῆρ. 1, 21), κακούργως καὶ ληστρικῶς ἀφαιρεῖν τι (1).

Σημ. γ'. Ὅ,τι φέρει τις μεθ' ἑαυτοῦ (πλὴν τῶν ἐνδυμάτων) τίθεται κατ' ἀφαιρετικὴν μετὰ τῆς *cum*. *Servus comprehensus est cum gladio*, ὁ δοῦλος συνελήφθη φέρων ξίφος (2).

Σημ. δ'. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ αἱ φράσεις *pace alicujus* καὶ *bona venia alicujus dicere*, μετὰ τὴν ἀδειάν τινος λέγειν· *periculo alicujus facere*, μετὰ κίνδυνόν τινος πράττειν· *alicujus auspiciis, imperio, ductu rem gerere*, ὑπὸ τῆν ἀρχὴν τινος ἐκτελεῖν τὴν *simulatione* (ἢ *specie*) *timoris cedere*, ὑποχωρεῖν προσχήμετι φόβου· *obsidum nomine*, λόγῳ ἢ ὀνόματι ὀμήρων. Βλ. καὶ ἄλλας ἐν τῇ Δ. Γ. §. 257 σημ. ε'.

§. 146. Κατ' ἀφαιρετικὴν ἐκφέρεται καὶ τὸ ὄνομα, τὸ σημαῖνον τὴν ἀξίαν ἢ τιμὴν, εἰς ἣν πωλεῖται ἢ ἀγοράζεται τι. *Eriphyle auro viri vitam vendidit*, ἡ Ἐριφύλη χρυσοῦ ἐπώλησε τὴν ζωὴν τοῦ ἀνδρός. *Prædium emitur centum millibus nummum*, τὸ κτῆμα ἀγοράζεται 100,000 σεστερτίων. *Cælius habitat triginta millibus* (Κικ. ὑπὲρ Καίλ. 7), ὁ Καίλιος κατοικεῖ οἰκίαν 30,000. *Apolonius mercede docebat*, ὁ Ἀπολλώνιος ἐδίδασκεν ἐπὶ μισθῷ (3).

Σημ. Ὅταν δὲ τὸ ποσὸν τῆς τιμῆς δὲν ὀρίζηται ἀκριβῶς, ἀλλὰ λέγεται ἀορίστως αὕτη ὡς μικρὰ ἢ μεγάλη, τότε μεταχειρίζονται τὰς γενικὰς *tanti, magni* κττ. περὶ ὧν εἴρηται ἐν §. 115. Λέγουσι πρὸς

(1) Ἐπλεῖ μετὰ δέκα τριήρων. Ξεν. Ἦλθον Πέρσαι παμπληθεὶ στόλῳ, ὡς ἀφανιοῦντες τὰς Ἀθήνας. Ξεν. Ἐπλεον ξὺν παντὶ τῷ στρατεύματι ἐπὶ Σελινοῦντος. Θουκ.—Οὐδενὶ κόσμῳ εἰσπίπτειν (Θουκ. 7, 84). Βία ἐπιέναι, κραυγῇ πολλῇ ἐπιέναι (Ξεν. Ἄν. 4, 7, 4).

(2) Εἶπετο τῷ λοχαγῷ ξὺν αὐτῷ τῷ θώρακι καὶ τῇ κοπίδι. Ξεν. Εἶπεν ἤκειν εἰς τὰς τάξεις αὐτοῖς στεφάνοις. Ξεν.

(3) Καὶ οἱ Ἕλληνες Πωλεῖν ἀργυρίου. Τὴν σοφίαν ἀργυρίου τῷ βουλομένῳ πωλεῖν. Ξεν. Ὑποτιθέναι πέντε μνῶν. Μισθοῦ Τιμοκράτης νόμους εἰσφέρει (Δημ. 24, 66). Πρβ. καὶ Ἀσωπ. μικρ. συντ. Κεφ. ς'. §. 18.

τούτοις mutare, commutare, permutare aliquid aliquid re, ανταλλάσσειν τί τινος· και commutare aliquid cum aliquo, αντί τινος (1).

§. 147. Αφαιρετική συντάσσονται τὰ πλησμονήν, αφθονίαν και προμήθειαν δηλοῦντα ῥήματα (ablativus copiae). Τοιαῦτα εἶναι τὰ abundo, εὐπορῶ, affluo, ἔχω αφθονίαν, scateo, βρῶ, γέμω, instruo, προμηθεύω, orno, κοσμῶ, afficio, περιβάλλω, dignor, ἀξιώ, και ἄλλα τοιαῦτα, ἃ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 259. Τὰ impleo και compleo, πληρώ, συντάσσονται ἐνίοτε και γενικῇ· implere hostem fugae et formidinis (Λιβ. 10, 14), τὸν ἐχθρὸν φόβου και φυγῆς πληροῦν (2).

Σημ. Τινὰ τούτων συντάσσονται μὲ αφαιρετικὴν πράγματος και αιτιατικὴν προσώπου, ἢ μὲ δοτικὴν προσώπου και αιτιατικὴν πράγματος οἶον, donare aliquem annulo aureo, δωροῦμαι τινα χρυσῷ δακτυλίδι· donare adjutoribus suis multa, δωρεῖσθαι τοῖς ἐπικούροις πολλά. Τοιαῦτα ῥήματα εἶναι τὰ dono, δωροῦμαι, circumdo (urbem muris ἢ mures urbi), περικυκλώ, adsperso, ραίνω, περιάπτω, induo, ἐνδύω, misceo, μίγνύω και ἕτερα τινὰ, ἃ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 259 (3).

§. 148. Αφαιρετικῇ συντάσσονται και τὰ ἔλλειψιν (ἀμετάβατα), και στέρησιν (μεταβατικά) σημαίνοντα (ablativus inopiae)· careo, στεροῦμαι, vaco, εἶμαι κενός, egeo, ἔχω χρείαν, indigeo, εἶμαι ἄπορος, orbo, ὀρφανίζω, στερῶ, privo, στερῶ, spolio, σιλῶ, fraudo, ἀπατῶ, rudo, γυμνῶ. (Τὰ egeo και indigeo συντάσσονται ἐνίοτε και γενικῇ). Ὡσαύτως συντάσσονται μετ' αφαιρετικῆς και τὸ invidio (alicui aliquid re), φθονῶ, interdico (alicui aliquid re), κωλύω, σπανιώτατα δ' εὐρηνται ταῦτα αιτιατικῇ συντασσόμενα.

§. 149. Ἔτι δὲ και τὰ ἀπομακρύνεσθαι, ἀπέχειν, ἐλευθεροῦν, ἀ-

(1) Χρυσῶ χαλκείων διαμελθεσθαι νοεῖς (Πλάτ.). Ἀλλάξασθαι τινός τι· και ἀλλάξασθαι νόμισμα ἀντὶ νομίσματος. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ΙΑ'. §. 10.

(2) Τὰ τοιαῦτα γενικῇ συντάσσονται παρ' Ἑλληνισιν ὡς τὰ πῆμπλημι, πληρῶ, πλήθω, γέμω, εὐπορῶ, πλουτῶ. κ. ἄ. τ. Βλέπε Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ΙΑ'. §. 2. Ὡσαύτως και τὰ στέρησιν ἢ ἔλλειψιν σημαίνοντα.

(3) Τὰ ἀγαθὰ διδόναι τοῖς δικαίοις. Δῶρα τῷ θεῷ φέρειν. Πλείω παρ' Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ΙΑ'. §. 4.

πολύειν, κωλύειν σημαίνοντα ῥήματα δέχονται κατ' ἀφαιρετικὴν τὸ ἀφ' οὗ τις ἀπέχει, ἐλευθεροῦται κ. ἔ. Τοιαῦτα εἶναι τὰ *abstineo, desisto, ἀπέχω, libero, ἐλευθερῶ, solvo, ἀπολύω, levo, ἀνακουφίζω, exonero, ἀποκουφίζω, arceo, εἴργω, prohibeo, κωλύω, excludo, ἀποκλείω*. Τινὰ τούτων ὅμως δέχονται τὴν *ab* πρόθεσιν μετὰ ἀφαιρετικῆς· *abstinere a vitiis· excludere aliquem a republica, ἀποκλείειν τινὰ τῆς πόλεως*. Τὸ *libero* ὅμως σπανίως συντάσσεται μετὰ τὴν *ab*· τὰ δὲ *levo, exonero, exsolvo* οὐδέποτε. Πρβ. Δ. Γ. §. 251 (1).

Τὰ δὲ βιαίαν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τόπου σημαίνοντα ἐνίοτε μὲν συντάσσονται μετὰ ἀφαιρετικὴν, συνήθως ὅμως μετὰ τῶν προθέσεων *ab, de, ex*. *Depellere hostem loco* (καὶ *e loco, ex urbe*), *ἐκβάλλω τὸν ἐχθρὸν ἀπὸ τῆς θέσεως*. Ὡσαύτως καὶ τὸ *cedo* ἐνίοτε· *decedo loco, vita καὶ e loco, de vita, ἀποχωρῶ ἀπὸ τοῦ τόπου, ἀπὸ τοῦ βίου*· καὶ τὸ *abeo, ἐξέρχομαι, παραιτοῦμαι (magistratu τῆς ἀρχῆς)*(2).

Τὰ *exeo, egredior, ἐξέρχομαι, ejicio, ἐκβάλλω*, σπανίως συντάσσονται μεθ' ἀπλῆς ἀφαιρετικῆς· τὸ δὲ *consto*, συνίσταμαι, συνήθως μετὰ τῆς *ex*· *Ex animo et corpore constamus, ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος συνιστάμεθα*. Πρβ. Δ. Γ. §. 263.

§. 150. Τὰ ῥήματα *gaudeo, χαίρω, laetor, ἀγάλλομαι, glorior, κευχῶμαι, doleo, λυποῦμαι, mæreo, θρηνῶ, fido, confido, ἐμπιστεύομαι*, συντάσσονται ἀφαιρετικῆ, δηλούση τὸ περὶ οὗ ἡ χαρὰ, ἡ ἀγαλλίασις κτλ. Ἀλλὰ τὸ *fido* καὶ *confido* συντάσσονται καὶ δοτικῆ· τὸ δὲ *doleo*, καὶ αἰτιατικῆ κατὰ τὸν §. 135. Τὸ δὲ *glorior* δέχεται καὶ τὴν πρόθεσιν *de* ἢ *in* μετὰ τῆς ἀφαιρετικῆς (3).

Ὡσαύτως ἀφαιρετικῆ συντάσσονται καὶ τὰ *utor, χρῶμαι, abutor, καταχρῶμαι, fruor, ἀπολαμβάνω, fungor, ἐκτελῶ, χρημα-*

(1) Ἐν τῇ ἑλληνικῇ τὰ τοιαῦτα γενικῆ συντάσσονται· καὶ ποτε μετὰ τὴν πρόθεσιν ἀπὸ καὶ ἐξ. Βλ. Ἄσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ΙΑ'. §. 2.

(2) Καὶ οἱ Ἕλληνες συντάσσουσι ταῦτα ἐνίοτε μετὰ τὴν ἀπὸ ἢ ἐξ πρόθεσιν. Ἡ ψυχὴ ἀπὸ τοῦ σώματος χωρίζεται. Ἀπαλλάττειν τινὰ ἐκ πόνων. Ἐλευθεροῦν τινα ἀπὸ τῶν Μήδων.

(3) Περὶ τῆς συντάξεως τούτων παρ' Ἑλλῆσι βλ. ἀνωτέρω § 133 τὴν ὑποσημείωσιν. Ἐπαίρομαι τοῖς παροῦσιν. Ἡδομαι ἐπὶ τινι. Ἐπαιρόμενος ἢ πλοῦτιψ ἢ ἰσχυρὴ ἢ ἄλλω τῷ ταιούτῳ (Πλ. Πολ. 434).

τίζω, potior, καταλαμβάνω, vescor, τρέφομαι. Τὸ potior ὁμῶς συντάσσεται καὶ γενικῆ ἐνίστε potiri rerum, καταλαμβάνειν τὴν ἀρχήν. Πρβ. καὶ Δ. Γ. §. 264 κ. εἰ (1).

§. 151. Τὸ opus est (ἔστι χρεία, ἀνάγκη) δέχεται κατ' ὀνομαστικὴν εἰς οἰονδήποτε γένος καὶ ἀριθμὸν τὸ οὐ ἔστιν ἀνάγκη. Dux nobis (δοτ.) et auctor opus est (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 2, 6), ἡγεμόνος καὶ ὁδηγοῦ δεόμεθα. Exempla multa opus sunt (ὁ αὐτὸς περὶ Εὐρεσ. 2, 19), πολλῶν παραδειγμάτων εἶναι χρεία ἢ κατ' ἀφαιρετικὴν, ὅτε τὸ opus est ἐκλαμβάνεται ὡς ἀπρόσωπος φράσις. Praesidio opus est, φρουρᾶς ἔστι χρεία. Quid opus est verbis? τίς ἡ χρεία λέξεων; Οὕτως ἀπρόσωπος συντάσσουσι μετ' ἀφαιρετικῆς καὶ τὴν φράσιν usus est. Viginti usus est minis, εἴκοσι μινῶν ἔστι χρεία καὶ ἀπλῶς si usus est, ἐὰν ἦναι ἀναγκαῖον.

Σημ. Τὸ opus est συντάσσεται ἐνίστε μετ' ἀπαρεμφάτου. Quid opus est maturare? τίς ἡ ἀνάγκη νὰ σπεύδωμεν; Opus est Hirtium conveniri, εἶναι ἀνάγκη συνδιαλέξεως μετὰ τοῦ Ἰρτίου καὶ ἐνίστε μετὰ μετοχῆς. Opus est maturato (Λιβ. 1, 58). Opus est Hirtio convento, δεῖ εἰς λόγους τῷ Ἰρτίῳ ἐλθεῖν.

§. 152. Ἀφαιρετικῆ συντάσσονται καὶ τὰ ῥήματα assvesco, ἐθίζομαι (labore), adsvfacio, ἐθίζω, sto, ἐμμένω σταθερὸς, facio καὶ fio. Quid facies hoc homine? τί θέλεις κάμει τὸν ἄνθρωπον τοῦτον; Quid fiet nave? τί γενήσεται μετὰ τὸ πλοῖον; Ἀλλὰ λέγουσι καὶ Quid facies huic homini. Quid fiet de militibus. Consul refert, quid de iis fieri placeat, qui in custodiam traditi sunt (Σαλλ. Κατ. 50), ὁ ὕπατος ἐρωτᾷ τὴν Σύγκλητον, τί αὐτὴ ἐγκρίνει νὰ πάθωσιν οἱ ἐν φυλακῇ παραδοθέντες.

§. 153. Πολλὰ ἐπίθετα, συγγενῆ κατὰ τὴν σημασίαν τῶν ἐν §. 147—8. ῥημάτων, συντάσσονται ἀφαιρετικῆ. Τοιαῦτα εἶναι (2):

1) Τὰ πληρωτικά, ἥτοι τὰ πλησμονὴν ἢ ἀφθονίαν δηλοῦντα ὡς, praeditus, προικισμένος, onustus, πεφορτισμένος, plenus, πλήρης, fertilis, εὐφορος, dives, πλούσιος. Ἔτι δὲ τὰ dignus καὶ indi-

(1) Τὰ μὲν τούτων γενικῆ, τὰ δὲ δοτικῆ συντάσσονται ἐν τῇ ἑλληνικῇ.

(2) Τὰ πλεῖστα τούτων γενικῆ συντάσσονται ἐν τῇ ἑλληνικῇ. Βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. Γ'. §. 24.

gnus. Ἐκ τούτων ὅμως τὸ plenus, fertilis καὶ dives συντάσσονται συνηθέστερον μετὰ δοτικῆς. Πρὸς Δ. Γ. §. 268. α.

2) Τὰ ἔλλειψιν καὶ στέρησιν ὡς, inanis, κενός, nudus, γυμνός, orbus, ὄρφανός, vacuus, κενός, liber, ἐλεύθερος, alienus, ἀλλότριος, ἀκατάλληλος, extorris, ἀνάστατος. Τινὰ τούτων δέχονται καὶ τὴν πρόθεσιν ab μετὰ ἀφαιρετικῆς. Ἀλλὰ περὶ τούτων βλ. Δ. Γ. §. 268 β'. σημ. α. καὶ β'.

3) Τούτοις ἠκολούθησαν κατὰ τὴν σύνταξιν καὶ τὰ contentus, ἀρκούμενος, anxius περίφοβος, mæstus, λυπούμενος, superbus, ἀλαζών, fretus, πεποιθώς.

§. 154. Αἱ καταγωγὴν ἢ γέννησιν σημαίνουσαι μετοχαὶ (natus, ortus, genitus, satus, editus, γεννηθεὶς, καταγόμενος) δέχονται τὸ τοῦ γεννήτορος ὄνομα καὶ τὸ τοῦ γένους, ἀφ' οὗ τις κατάγεται, κατ' ἀφαιρετικὴν. Mercurius Jove et Maja natus erat, ὁ Ἑρμῆς ἐγεννήθη ἀπὸ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μαίας· Natus nobili genere, ἐκ λαμπροῦ γένους γεννηθεὶς(1). Ἀλλὰ τὸ μὲν τῶν γονέων ὄνομα ἐκφέρεται ἐνίοτε καὶ μετὰ τῶν προθέσεων ex ἢ de, τὸ δὲ τῶν ἀπωτέρω προγόνων μετὰ τῆς ab καὶ τῆς μετοχῆς ortus. Belgae orti sunt a Germanis (Καισ. Γ. πολ. 2, 4), Οἱ Βέλγαι κατάγονται ἀπὸ τῶν Γερμανῶν.

§. 155. Ἡ ἀφαιρετικὴ σημαίνει ἐνίοτε καὶ τὸ μέτρον τῆς ἀποστάσεως (πρὸς §. 13^ο). Εἰς συγκρίσεις δὲ δηλοῖ ἢ αὐτὴ τὸν βαθμὸν τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἑνὸς τῶν συγκρινομένων μερῶν ὡς πρὸς τινὰ ποιότητα. Romani duobus millibus plures erant quam Sabini, οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ δύο χιλιάδας ἦσαν τῶν Σαβινοῦν πλείους· multis partibus major, ἐν πολλοῖς μείζων. Ἡ δὲ πρὸ τῶν ἐπιρρήμάτων ante, πρότερον, post, ὕστερον, ἀφαιρετικὴ δηλοῖ πόσον χρόνον πρότερον ἢ ὕστερον ἐγένετό τι. Multis annis ante, πολλὰ ἔτη πρότερον. Novem annis post Bellum Punicum, ἐννέα ἔτεσι μετὰ τὸν Καρχηδονικὸν πόλεμον. Περὶ ἄλλων τινῶν συντάξεων τῶν μορίων τούτων βλ. Δ. Γ. §. 270 ἐν ταῖς σημ. (2)

(1) Πυρσανίας γένους τοῦ βασιλείου ἦν. Θουκυδίδης οἰκίας μεγάλης ἦν. Ἐσνοφῶν πόλεως μεγίστης ἦν. Τηρεὺς καὶ Τήρης οὐ τῆς αὐτῆς Θράκης ἐγένοντο. Θουκ. Οἱ ἀπὸ Διός. Οἱ ἀφ' Ἑρακλέους.

(2) Ἄσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ζ'. §. 17. Τέσσαρσι μναῖς ἔλαττον. Τοιαῦται

§. 156. Κατ' αφαιρετικήν ἐκφέρεται καὶ τὸ δεύτερον μέρος τῆς συγκρίσεως, ὅπερ ἄλλως ἐκφέρεται μετὰ τοῦ συγκριτικοῦ συνδέσμου *quam* κατὰ τὴν αὐτὴν πτώσιν τοῦ ἐτέρου τῆς συγκρίσεως μέρους. *Major Scipione, μείζων τοῦ Σκηπίωνος, ἢ Major quam Scipio, μείζων ἢ ὁ Σκηπίων.* Πλείω περὶ συγκρίσεως βλ. κατωτέρω §. 165.

§. 157. Κατ' αφαιρετικήν ἐκφέρονται αἱ λέξεις, αἵτινες σημαίνουνσι ποιότητα ἢ ιδιότητα τοῦ δι' αὐτῶν προσδιοριζομένου οὐσιαστικοῦ· διὸ λέγεται αὕτη ποιότητος αφαιρετικὴ (*ablativus qualitatis*), ὡς καὶ ἡ ταυτοσήμαντος γενικὴ ἐν §. 106, ἐνθα ἐγένετο λόγος καὶ περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν δύο τούτων πτώσεων. *Agasiläus statūra fuit humili et corpore exiguo, ὁ Ἀγησίλαος ἦτο ἀναστήματος ταπεινοῦ καὶ μικροῦ σώματος. Gajus Valerius summa virtute et humanitate adolescens* (Καισ. Γ. πολ. I, 47), *Γάιος Βαλέριος, νέος μεγίστης ἀρετῆς καὶ φιλανθρωπίας. Summis ingeniis exquisitaque doctrina philosophi* (Κικ. περὶ Τελ. I. 1), *φιλόσοφοι ἐξόχου πνεύματος καὶ ἐξαιρετοῦ παιδείας.* Βλ. Δ. Γ. §. 272 (1).

§. 158. Ἡ ἐν τόπῳ στάσις καὶ ἡ ἀπὸ τόπου κίνησις σημαίνεται συνήθως διὰ τῶν προθέσεων *in, ab, ex, de,* μετὰ αφαιρετικῆς, ἐνίστε δὲ καὶ δι' ἀπλῆς αφαιρετικῆς ἐν ταῖς ἐξῆς περιπτώσεσι.

1) Τὰ τῆς γ' κλίσεως ὀνόματα πόλεων καὶ μικρῶν νήσων, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα εἶναι ἐν τῷ πληθυντικῷ μόνον ἀριθμῷ ἐν χρήσει, τίθενται κατ' αφαιρετικὴν ἀπλῆν, ὅταν σημαίνηται ἡ ἐν αὐτοῖς στάσις καὶ διατριβή. *Babylone habitare, ἐν Βαβυλωνίῳ οἰκεῖν. Athenis*

εἶναι καὶ αἱ δοτικαὶ πολλῶ, μικρῶ, ὀλίγω, βραχεῖ, μικρῶ μείζων. Ὀλίγω τινὲ ἐλάττων. Τοσοῦτω κρείττων, ὅση πρεσβύτερος.—Δέκα ἔτεσι πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας ἀφίκετο Δᾶτις. Πλ. Βοιωτοὶ οἱ νῦν ἐξηκοστῶ ἔτει μετὰ Ἰλίου ἄλωσιν τὴν νῦν Βοιωτίαν ἔκισαν. Θουκ. Ὀλίγω πρὸ τῶν Τριάκοντα τὸ χωρίον ἐξεμίσθωσαν. Λυσ. Πολλὰς γενεαῖς ὕστερον τῶν Τρωϊκῶν.

(1) Οἱ Ἕλληγες τρέπουσιν ἄλλως τὸν λόγον, ἐκφράζοντες τὴν αφαιρετικὴν ταύτην τῆς ποιότητος δι' ἐπιθέτων κατ' ὀνομαστικὴν ἢ κατ' αἰματικὴν ἐκφερομένων. Εὐρηται ὁμοίως καὶ γενικὴ μετὰ τοῦ εἰμί, ἰδιότητα σημαίνουσα, ἐν τοῖς χωρίοις τούτοις. Τούτου τοῦ τρόπου εἰμί (Ἀριστ. Πλου. 246). Τῆς αὐτῆς γνώμης εἶναι (Θουκ. 3, 46). Τῶν αὐτῶν λόγων (Πλ. Γοργ. 482).

litteris operam dare, Ἀθήνησιν σπουδάξειν, ἢ, περὶ τὰ γράμματα ἀσχολεῖσθαι. Ἐὰν δὲ ἦναι τῆς ἀ καὶ β' κλίσεως καὶ ἐν τῷ ἐνικῷ εὐχρηστα, τίθενται κατὰ γενικὴν, ὅπως εἴπομεν ἐν §. 117. Τότε δὲ μόνον προστίθεται ἡ πρόθεσις *in* εἰς τὰ ὀνόματα ταῦτα, ὅταν προηγῆται αὐτῶν ἡ λέξις *urbs, oppidum, insula*: *in oppido Hispali*, ἐν τῇ πόλει Ἰσπάλει Βλ. Δ. Γ. §. 273.

2) Παραλείπεται ὡσαύτως ἡ πρόθεσις *in* πρὸ τῆς λέξεως *locus*, τόπος, μετὰ ἀντωνυμίας ἢ ἐπιθέτου συνημμένης: *hoc loco*, ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ: *æquo loco pugnare*, μάχεσθαι ἐν ὀμαλῷ τόπῳ. Ἄνευ προθέσεως ἀπαντῶνται καὶ αἱ λέξεις *ruri* (σπανιώτερον *rure*), ἐν ἀγροῖς, ἀγρόθι: *dextrā*, ἐν δεξιᾷ: *laevā*, ἐν ἀριστερᾷ: *terra marique*, κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν (εὔρηται ὅμως καὶ *in mari esse, in terra ponere*) καὶ ἐνίστε *medio*, ἐν μέσῳ: *medio ædium*, ἐν μέσῳ τῆς οἰκίας.

Σημ. Ἡ λέξις *locus* οὐδέποτε δέχεται ἐν μεταφορικῇ σημασίᾳ τὴν πρόθεσιν *in*: ὡς, *meliore loco res nostræ sunt*, ἐν καλλιτέρῳ καταστάσει εἶναι τὰ ἡμέτερα. Πρβ. Δ. Γ. §. 273 σημ. α.

3) Καθ' ἀπλῆν ἀφαιρετικὴν ἐκφέρονται καὶ ἄλλαι λέξεις, συντασσόμεναι μετὰ τῶν ἐπιθέτων *totus* καὶ *omnis*, ὅταν σημαίνηται δι' αὐτῶν ἡ ἔκτασις. *Urbe tota gemitus fit*, ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν θρηνοῦσι: *Cæsar nuntios tota civitate Aeduum dimittit* (Καισ. Γ. Πολ. 7, 38), ὁ Καῖσαρ πέμπει ἀγγέλους ἀνὰ πᾶσαν τὴν χώραν τῶν Αἰδούων: *Qvis toto mari locus tutus fuit?* (Κικ. ὑπὲρ τοῦ Μαν. νόμ. 11), τίς ἀνὰ πᾶσαν τὴν θάλασσαν τόπος ἦτο ἀσφαλής; Σπανίως δὲ προσθέτουσιν εἰς ταύτας τὴν *in* πρόθεσιν: *in tota Sicilia*, ἐν ἀπάσῃ τῇ Σικελίᾳ (1).

§. 159. Καὶ ἡ διεύθυνσις καὶ φορὰ τῆς κινήσεως σημαίνεται διὰ τῆς ἀφαιρετικῆς. *Porta Collina urbem intrare*, διὰ τῆς Κωλλίνης πόλης εἰσερχεσθαι εἰς τὴν πόλιν: *Mari vehi, terra advenire, iter facere*, διὰ θαλάσσης, διὰ ξηρᾶς πορεύεσθαι (2).

§. 160. Ὅταν δ' ἦναι ὁ λόγος περὶ τῆς ἀπὸ πόλεων καὶ μικρῶν

(1) Περὶ τῆς ἐν τόπῳ στάσεως παρ' Ἑλλήσι βλ. ἀνωτέρω §. 417 κ. ε.

(2) Βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ς'. §. 6.

νήσων κινήσεως ἢ ἀναχωρήσεως, τίθενται τὰ ὀνόματα τούτων καθ' ἀπλῆν ἀφαιρετικὴν· ὡσαύτως καὶ αἱ λέξεις *domo*, οἶκοθεν, *rure*, ἀγρόθεν, καὶ ἐνίοτε *humo*, χαμόθεν. *Romā proficisci*, ἀπὸ Ῥώμης πορεύεσθαι· *Descendere Athenis*, ἀπ' Ἀθηῶν ἀπέρχεσθαι· *Delo Rhodum navigare*, ἀπὸ Δήλου εἰς Ῥόδον πλέειν· *Domo auxilium mittere*, οἶκοθεν βοήθειαν πέμπειν. *Oculos tollere humo* (καὶ *ab humo*), ἀπὸ τῆς γῆς αἴρειν τοὺς ὀφθαλμούς (1).

Σημ. α'. Ἐνίοτε ὅμως προσθέτουσιν εἰς ταῦτα καὶ τὴν πρόθεσιν *ab*, μάλιστα ὅταν ἐννοῆται ἡ ἀπὸ τῶν πέριξ τῆς πόλεως κίνησις. *Cæsar a Gergovia discessit* (Καισ. Γ. Πολ. 7, 59), ὁ Καῖσαρ ἀπῆλθεν ἀπὸ τῆς Γεργοβίας· ἢ ὅταν προηγῶνται αἱ λέξεις *urbs*, *oppidum*.

Σημ. β'. Ἐν ἐπιστολαῖς δὲ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως, ὅθεν πέμπεται ἡ ἐπιστολή, τίθεται ἐν ἀπλῇ ἀφαιρετικῇ (*Romā a. d. II. Idus Octobres*). ὡσαύτως καὶ ὁ τῆς πατρίδος ἢ καταγωγῆς τόπος ἐνίοτε· *Gn. Magius Cremonā* (καὶ *Cremonensis*. Καισ. Ἐμ. Πολ. 1, 24), ὁ ἀπὸ Κρεμώνης. Βλ. Δ. Γ. §. 275 (2).

§. 161. Κατ' ἀφαιρετικὴν ἐκφέρονται καὶ αἱ χρόνου διάστημα δηλοῦσαι λέξεις, ὅταν σημαίνηται δι' αὐτῶν ὁ χρόνος καθ' ὃν ἡ ἐντὸς τοῦ ὁποίου γίνεται τι, ἢ καὶ ὁ παρερχόμενος πρὸ τῆς ἐκτελέσεως πράξεώς τινος. *Tertio anno urbs capta*, τὸ γ' ἔτος ἐκυριεύθη ἡ πόλις· *Qua nocte natus Alexander est, eādē Diānae Ephesiæ templum deflagavit* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 2, 27), καθ' ἣν νύκτα ἐγεννήθη ὁ Ἀλέξανδρος, τὴν αὐτὴν κατεκάη ὁ ναὸς τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος. *Roscius Romam multis annis non venit* (Κικ. Ῥωσκ. ἄμ. 27), ὁ Ῥώσκιος ἐπὶ πολλὰ ἔτη δὲν ἦλθεν εἰς Ῥώμην. ὡσαύτως κατ' ἀφαιρετικὴν καὶ αἱ λέξεις *hieme*, ἐν καιρῷ χειμῶνος, *aestate*, θέρει, *die*, nocte, *luce*, ἡμέρα. Τὸ δὲ *in tempore* καὶ

(1) Οἱ Ἕλληνες σημαίνουσι τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν διὰ τῶν εἰς θεὸν ἐπιρρήμάτων, Ἀθήνηθεν, οἶκοθεν, ἢ διὰ τῶν προθέσεων ἐκ καὶ ἀ π ὅ. Ἐκ Λακεδαίμονος. Ἐκ Τεγέας. Ἀπὸ Συρακουσῶν. Ἀπὸ Κερκύρας. Ἐξ ἄβου· οἱ δὲ ποιηταὶ ἐνίοτε δι' ἀπλῆς γενικῆς· Νήσου τῆςδε = ἐκ ταύτης τῆς νήσου. Βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ε'. §. 5.

(2) Ἀρχῖνος ὁ ἐκ Κολλῆς ἐγράφατο Θρασύβουλον τὸν Στειρίεα. Αἰσχ.

ἀπλῶς tempore σημαίνει ἐν καταλλήλῳ χρόνῳ· in tali tempore, ἐν τοιαύταις περιστάσεσι (Σαλλ. Κατ. 48) (1).

Σημ. α'. Καὶ λέξεις, μὴ χρόνου διάστημα δηλοῦσαι ἀλλὰ τι συμβεβηκός, ἐκφέρονται κατ' ἀφαιρετικὴν ἀπλήν ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας· οἷον αἱ adventu, discessu alicujus, ἐν καιρῷ τῆς ἐλεύσεως, ἢ κατὰ τὴν ἔλευσιν τινος· occasu solis, δυσμαῖς ἡλίου, comitiis, ἐν καιρῷ τῶν ἀρχαιρεισιῶν, ludis, τῶν ἀγώνων, gladiatoribus, τῶν μονομαχιῶν (2). Ἔτι δὲ pace, bello, tumultu, ἐν καιρῷ εἰρήνης, πολέμου, θορύβου· ὅταν ὅμως ταῦτα συντάσσονται μετὰ ἐπιθέτων ἔχουσιν ἐνίοτε τὴν in πρόθεσιν· in bello Alexandrino, ἐπὶ τοῦ Ἀλεξάνδριου πολέμου.

Σημ. β'. Προστίθεται ἐνίοτε ἡ in, ὅταν σημαίνηται ὅτι ἐντὸς ὠρισμένου χρόνου, ἀπὸ τινος σημείου λογιζομένου, γίνεται τι. Decrevit senatus, ut legati Jugurthae in diebus proximis decem Italiā decederent (Σαλλ. Ἰουγ. 28), ἀπεφάσισεν ἡ Σύγκλητος, ἵνα ἐντὸς τῶν δέκα ἐφεξῆς ἡμερῶν ἀπέλθωσι τῆς Ἰταλίας οἱ τοῦ Ἰουγούρθα πρέσβεις· ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς diebus decem λέγει ὁ αὐτὸς Σαλλ. ἐν κεφ. 38 ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας.

Σημ. γ'. Εἰς τοὺς χρονικοὺς τούτους διορισμοὺς προσθέτουσι καὶ τὰς ἀντωνυμίας hic, ille, κατὰ τὴν αὐτὴν πτώσιν, σημαίνοντες δι' αὐτῶν τὸ σημεῖον, ὅθεν ἔρχεται ὁ χρόνος οὗτος. Καὶ ἡ μὲν hic ἀναφέρεται εἰς τὸν χρόνον τοῦ λαλοῦντος, ἡ δὲ ille εἰς ἕτερον ἄλλως ὑπὸ τοῦ λόγου ὀριζόμενον. His annis quvdringentis Romae rex fuit (Κικ. Πολ. 1, 37), 400 ἔτη ἀπὸ τῆς σήμερον ἦτο βασιλεὺς ἐν

(1) Πολλῶν ἐτῶν Ἀγάθων ἐνθάδε οὐκ ἐπιδεδήμηκεν (Πλ. Σομ. 472). Τῆς αὐτῆς ἡμέρας. Δελιῆς ἀφίκοντο οἱ Ἕλληνες εἰς τὰς κώμας (Ξεν. Ἀν. 3, 3, 44). Τοῦ αὐτοῦ θέρους ἐστράτευσαν ἐπὶ Χαλκιδίας (Θουκ. 2, 58). Ἐπράχθη ταῦτα ἐλαφηβολιῶνος μηνός (Δημ. 37, 6) — Χειμῶνος ὄρα. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀπέθανε. Τῷ τρίτῳ ἔτει οἴκαδε ἀπέπλευσα — Ἐν τεσσαράκοντα μάλιστα ἡμέραις Ἄγων χιλίους καὶ πενήκοντα ὀπλίτας τῇ νόσῳ ἀπώλεσεν (Θουκ. 2, 58). Ἐν τρισὶν ἡμέραις δέδηλον (Ἰσοκ Παν. 187). Ἐντὸς τριῶν ἐτῶν ἀφείλετο (Ἰσοκ. Ἐθαγ. 64). Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ. Ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ. Ἐν τῷ Ἰαργηλιῶνι μηνί (Δημ. 49, 60) Πρβ. Ἀσιωπ. μικ. συντ. Κεφ. ε'. §. 7.

(2) Τοῖς Παναθηναίοις. Τοῖς Διονυσίοις. Τῇ νομηνίᾳ. Ταῖς πεμπαῖς. Τραγωδοῖς κενοῖς. Θεσμοφορίοις νηστεύομεν. Ἀριστοφ.

Ῥώμη. Τὸ αὐτὸ δὲ σημαίνουσι καὶ διὰ τῶν ante quādringentos annos, ἢ abhinc (ἀπὸ τοῦδε) annos quādringentos. Πλεῖω περὶ τούτου βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 277 ἐν ταῖς σημ.

§. 162. Καὶ ἡ ἀφαιρετικὴ ἀπόλυτος λεγομένη (ablativus absolutus), ἥτις ἐν πολλοῖς ἀντιστοιχεῖ τῇ ἀπολύτῳ γενικῇ τῆς ἑλληνικῆς, σημαίνει ἢ μόνον χρονικὸν διορισμὸν τῆς κυρίας προτάσεως (ὡς factum est rege vivo, ζῶντος τοῦ βασιλέως ἐγένετο), ἢ τρόπον πράξεως, ἢ καὶ ἄλλην τινὰ σχέσιν προσώπου ἢ πράγματος πρὸς αὐτήν. Augustus natus est Cicerone et Antonio consulibus, ὁ Αὐγουστος ἐγεννήθη ἐπὶ τῆς ὑπατείας (ἢ ὑπατευόντων) τοῦ Κικέρωνος καὶ Ἀρτωρίου Regibus ejectis consules creati cœpti sunt, ἐκβληθέντων τῶν βασιλέων ἤρχισαν γὰ ἐκλέγωνται ὑπατοὶ Nihil de hac re agi potest salvis legibus (Κικ. πρὸς τοὺς Οἴκ. 1, 2), οὐδὲν δυνατὸν γενέσθαι περὶ τούτου τηρουμένων τῶν νόμων. Lex Cassia lata est Scipione auctore (Κικ. Νομ. 3, 16), συμβουλή τοῦ Σκηπίωνος (ἢ συνεργοῦντος αὐτοῦ) ἐκυρώθη ὁ τοῦ Κασσίου νόμος.

Σημ. α'. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ αἱ ἀφαιρετικαὶ aestu magno ducere agmen (Κικ. Τουσκλ. 2, 15), ἐν καιρῷ μεγάλης θερμότητος (ἢ μεγάλης θερμότητος οὐσης) ἄγειν τὸν στρατὸν Tabulas in foro summā hominum frequentiā exscribo (Κικ. Βερρ. 2, 77), ἐν συρροῇ, (ἢ συνελθόντων) πολλῶν ἀνθρώπων ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀντιγράφω τοὺς πίνακας.

Σημ. β'. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα διὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἐνεστῶτος τῆς μετοχῆς ens, ὧν, ἐκφέρει κατ' ἀπόλυτον ἀφαιρετικὴν καὶ μόνον οὐσιαστικὸν μετὰ ἐπιθέτου, ὡς τινὰ τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων δεικνύουσιν (1). Ἀλλὰ περὶ τῆς ἀφαιρετικῆς ταύτης ἔσται λόγος καὶ κατωτέρω ἐν τῷ περὶ μετοχῶν.

(1) Ὡσαύτως καὶ οἱ Ἕλληνες ἐνόητε. Σκότους καὶ νυκτὸς τὸ πρᾶγμα ἐγένετο. Δημ. Ἐσπέρας οὐσης καὶ σκότους ἔρχεται Μειδίας. Ὁ αὐτ. Ἐβοήθουν ἡμέρας ἤδη. Θουκυδ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ.

§. 163. Μετὰ οὐσιαστικὰ ἐπιφέρουσιν οἱ Λατῖνοι, ὡς καὶ οἱ Ἕλληνες, ἐπίθετα τάξιν ἢ ἀκολουθίαν σημαίνοντα, κατὰ τὴν αὐτὴν τῶν οὐσιαστικῶν πτώσιν καὶ γένος καὶ ἀριθμὸν, ἀνθ' ὧν καὶ ἐπίρρημα ἢ ἀναφορικὴ πρότασις δυνατὸν ἦτο νὰ τεθῆ. *Hispania postrema omnium provinciarum perdomita est* (Λιβ. 28, 12), ἢ *Ισπανία τελευταία ἀπασῶν τῶν ἐπαρχιῶν ὑπετάγη εἰς τοὺς Ῥωμαίους*, ἢ *τελευταῖον*, ἢ ἦτο ἢ *τελευταία*, ἣτις *ὑπετάγη* *Gajus quintus advenit, ὁ Γάιος πέμπτος ἦλθεν*. Οὕτω μεταχειρίζονται ἐν τῇ συντάξει καὶ τὰ ἐπίθετα *solus, totus, diversus, sublīmis*, μετέωρος, *freqvens*, συχνὸς, *proximus*, *prudens*, *sciens*, *invītus*, ἄκων. *Aquīla sublīmis abiit*, ἀετὸς μετέωρος ἀπῆλθε. *Consules in provinciis diversi abiere*, εἰς διαφόρους ἐπαρχίας ἀπῆλθον. *Plus hodie boni feci imprudens quam sciens ante hunc diem unquam* (Τερ. Ἔκ. 5, 2, 40), *πλείω καλὰ ἔπραξα σήμερον ἐν ἀγνοίᾳ, ἢ ἀλλοτὲ ποτε ἐν γνώσει* (1).

Σημ. Ὡσαύτως καὶ ἡ πρὸς τινὰ τόπον διεύθυνσις τῆς κινήσεως σημαίνεται διὰ τῶν ἐπιθέτων *adversus, secundus, obliqvus* μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ τόπου· *in adversum collem subire*, ἔρχεσθαι κατ' ἀντικρὺ ἢ ἀντιθέτως πρὸς τὸν λόφον· *secundo flumine navigare*, κατὰ ῥοῦν τοῦ ποταμοῦ πλέειν. *Obliqvo monte decurrere* (Λιβ. 7, 15). Πρβ Δ. Γ. §. 300.

§. 164. α) Καὶ ἐπίθετα μεταχειρίζονται ἀντὶ οὐσιαστικῶν, ὅταν σημαίνωσι δι' αὐτῶν πάντας τοὺς ἔχοντας τὴν τοῦ ἐπιθέτου ποιότητα. Τοιαῦτα εἶναι *docti, οἱ πεπαιδευμένοι, boni, οἱ ἀγαθοί, omnes boni, πάντες οἱ ἀγαθοὶ κ. ἄ.* Ἀλλ' ἡ τοιαύτη τῶν ἐπιθέτων χρῆσις εἰ-

(1) Ὡσαύτως καὶ παρ' Ἑλλήσι. Τρεψαμένων τῶν Ἀθηναίων τοὺς Χίους πρῶτους, νικᾶται καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα. (Θουκ. 8, 55.) Ἐκόντες ἀμαρτάνετε. Ἄσμενος ὑμᾶς εἶδον—Ὁ ἄνεμος ἐκπνεῖ μέγας (Θουκ. 6, 104). Κρήνη ἀφθονος ῥέουσα (Ξεν. Ἄν. 6, 2, 4). Ἄπρακτος ἀποχωρῶ. Ἄρας μετέωρον εἰς τὸ βῆθρον ἐμβάλῳ. Ἄριστφ. Κακὸς ἐκὼν οὐδεὶς. Ὁ Νίκλας ἀκούσιος ἥρημένος ἀποτρέψαι ἐβούλετο. Ἐθέλων ἔπεται. Ἄφικνουται αἰφνίδιοι. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ὕστεροι ἀφίκοντο τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης. Σχολαστοὶ ἐκομίσθησαν.

ναι συννηθεστέρα ἐν τῷ πληθυντικῷ ἢ τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ. *Plurimum in faciendo interest inter doctum et rudem, non multum in judicando* (Κικ. περὶ ῥητ. 3, 51), *πλεῖστον ἐν τῷ πράττειν διαφέρει ὁ πεπαιδευμένος τοῦ ἀπαιδευτοῦ, οὐχὶ δὲ πολὺ ἐν τῷ κρίνειν* (1).

β') Τὸ σύνολον τῶν πραγμάτων, ἅπερ ἔχουσι τὴν τοῦ ἐπιθέτου ποιότητα, δηλοῦσι διὰ τοῦ οὐδετέρου πληθυντικοῦ ἐπιθέτου· ὡς, *bona, τὰ ἀγαθὰ, p̄an ὅτι εἶναι ἀγαθόν· mala, p̄an κακόν, omnia nostra, πάντα τὰ ἡμέτερα· omnia pulchra, πάντα τὰ καλὰ (omne pulchrum, πᾶν καλὸν ἰδιαιτέρως)*. Ὅτε δὲ εἶναι ἀναγκαῖον νὰ δηλωθῇ ἡ καθολικὴ ἔννοια τῶν ἐπιθέτων τούτων, οὐχὶ δὲ τὰ καθέκαστα αὐτῆς, τότε μεταχειρίζονται τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν· *verum, τὸ ἀληθές, ἡ ἀλήθεια· investigatio veri, ἡ τοῦ ἀληθοῦς ἀνίχνευσις* (Τοῦναντίον *vera nuntiare* σημαίνει, *ἀληθεῖς εἰδήσεις ἀναγγέλλειν*), *natura justi et aequi mater, ἡ φύσις εἶναι μήτηρ τῆς δικαιοσύνης καὶ ἐπιεικείας* (2).

Σημ. α'. Ἐνίοτε εἶναι ἐν χρήσει καὶ ἡ διὰ τοῦ *res* μετὰ ἐπιθέτου περιγραφὴ· *res bonae et honestae, τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ, res militares, τὰ στρατιωτικά· res civiles et navales, τὰ πολιτικά καὶ ναυτικά· καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἔναρθρα οὐδέτερα πληθυντικά ἐπιθέτα τῆς ἑλληνικῆς περιφράζει ἡ λατινικὴ διὰ τοῦ *res* καὶ τοῦ πληθυντικοῦ ἐπιθέτου.*

Σημ. β'. Οὐδέτερα ἐπιθέτα μετὰ προθέσεων ἐπέχουσιν ἐνίοτε τόπον ἐπιρρήμάτων· οἷον, *de ἢ ex improviso, ἀπροσδοκῆτως, de integro, ἐξ ἀρχῆς, sine dubio, ἀναμφιβόλως* (3).

γ') Ἄλλα πάλιν ἐπιθέτα ἔλαβον ὅλως οὐσιαστικῶν σημασίαν, ὥστε διὰ τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ ἐπιθέτου σημαίνονται πρόσωπα, διὰ δὲ τοῦ οὐδετέρου πράγματα, ἔχοντα τὴν τῶν ἐπιθέτων ποιότητα. Τοιαῦτα εἶναι τὰ *amicus, inimicus, adversarius, amica, bonum,*

(1) Οἱ Ἕλληνες προσθέτουσι τὸ ἄρθρον εἰς τὰ τοιαῦτην σημασίαν ἔχοντα ἐπιθέτα. Τὸν ἀσθενῆ παρὰ τοῦ πλουτοῦ, δίκην ἦν ἀδικῆται, δύνασθαι λαβεῖν.

(2) Τὰ ἀγαθὰ, τὰ καλὰ, τὰ πολιτικά.—Τὸ ἀγαθόν, τὸ δίκαιον, τὸ μέσον. Τὸ Ἑλληνικόν· τὸ Βαρβαρικόν· τὸ ναυτικόν.

(3) Ἐκ τοῦ φανεροῦ, ἐξ ἴσου, διὰ βραχέων, ἐξ ἀπροσδοκῆτου· κ. τ. τ., ἐξ ἐτοίμου, ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, ἐν τῷ φανερῷ, ἐν τῷ ἔμφανει.

malum, ludicrum, θέαμα, παίγνιον, simile, ὁμοίωμα, inane, κενὸν διάστημα· καὶ ἕτερα πολλά, ἀποβαλόντα ἐν τῇ συνηθείᾳ τὸ οὐσιαστικὸν των, τίθενται καθ' ἑαυτὰ ἐν τῇ τοῦ παραλειφθέντος οὐσιαστικοῦ σημασίᾳ· οἷον τὰ cani (τουτέστι capilli), πο.λιὰ κόμη· frigidam, calidam (aquam) potare, ψυχρὸν, θερμὸν ὕδωρ πίνειν· primas, secundas (partes) agere, ὑποκρίνεσθαι τὸν πρωταγωνιστὴν, τὸν δευτεραγωνιστὴν· dextra, sinistra (manus), δεξιὰ, ἀριστερὰ κτλ. (1)

Σημ. Οἱ ποιηταὶ τοῦναντίον συνάπτουσι μετὰ οὐσιαστικοῦ ἕτερον οὐσιαστικὸν μὲ ἐπιθέτου σημασίαν. Populus late rex (=regnaus, Βιργ. Αἰν. 1, 21). Οἱ αὐτοὶ προσθέτουσιν εἰς ἀμετάβατα ῥήματα ἐπίθετα οὐδετέρου γένους ἀντὶ ἐπιρρήμάτων. Altum dormire, βαθέως κοιμᾶσθαι, perfidum ridere, δολίως γελάειν. Εὐρηται δὲ καὶ ἐν πεζῷ λόγῳ sonare, olere peregrinum, ξένην προφορὰν, ὀσμὴν ἔχειν. Πρβ. §. 128 σημ. καὶ Δ. Γ. §. 301 κ. ε. (2).

§. 165. Περὶ τῆς συντάξεως τῶν συγκριτικῶν ἐπιθέτων σημειώτεον, ὅτι τὸ ἐν τῶν δύο συγκρινομένων μερῶν ἐκφέρεται 1) κατὰ τὴν αὐτὴν τοῦ ἐτέρου πτώσιν μετὰ τοῦ μορίου quam (ἢ ac παρὰ τοῖς ἀρχαιότεροις καὶ τοῖς ποιηταῖς ἐνίοτε). Cui potius credam, quam tibi? τίνοι μᾶλλον ρὰ πιστεύσω ἢ σοί; Donum specie quam re majus, δῶρον μεῖζον κατὰ τὸ φαινόμενον ἢ ἀληθῶς. Καὶ ὅταν τὸ δεῦτερον μέλος σχηματίζῃ νέαν πρότασιν, προηγείται ταύτης τὸ quam, ὡς ἂν ἦτο αὕτη μία μόνη λέξις. Haec verba sunt Varro-nis, hominis doctioris quam fuit Claudius (Γελλ. 10, 1), οἱ λόγοι οὗτοι εἶναι τοῦ Βάρρωνος, ἀνδρὸς πολυμαθεστέρου, ἢ ὅσον ἦτο ὁ Κλαύδιος (3).

Σημ. Πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἀντιθέσεως τῶν συγκρινομένων μερῶν τίθεται ἐνίοτε τὸ μόριον quam μετὰ τοῦ δευτέρου τῆς συγκρίσεως

(1) Καὶ οἱ Ἕλληνες ὡσαύτως. Ἡ ἡμετέρα, ἡ οἰκουμένη (τουτέστι γῆ)· δεξιὰ, ἀριστερὰ (χεῖρ)· ἡ εἰμαρμένη, ἐπ' Ἰση καὶ ὁμοῖα (μοῖρα)· ἡ ἐμὴ νικᾶ (γνώμη)· ἡ ἐπιούσα, ἡ αὔριον (ἡμέρα).

(2) Μέγα φθέγγεσθαι, θιάειν, λέγειν· ἡδὺ, κακὸν ὄζειν· ὀδὺ ὄραν· μέγα φρονεῖν.

(3) Μεῖζον εἶ καὶ πλείω ἔχεις ἢ ἐγώ. Τίνοι ἂν μᾶλλον πιστεύσαιμι ἢ σοί; Ἡδὴ τινὲς καὶ ἐκ δεινότερων ἢ τοιῶνδε ἐσώθησαν (Θουκ. 7, 67).

μέρους ἀμέσως μετὰ τὸ πρῶτον καὶ πρὸ τοῦ συγκριτικοῦ ἐπιθέτου. *Maris subita tempestas quam ante provisa terret navigantes vehementius* (Κικ. Τουσκ. 3, 22), ἢ τῆς θαλάσσης αἰφνίδιος τρικυμία φοβίζει μᾶλλον τοὺς πλέοντας ἢ ἡ προσδοκωμένη.

2) Κατ' ἀφαιρετικὴν ἀπλῆν, ὅταν τὸ ἕτερον τῆς συγκρίσεως μέρος ἦναι ὀνομαστικὴ ἢ αἰτιατικὴ. *Tullus Hostilius ferocior Romulo fuit* (Λιβ. 1, 22), ὁ Τύλλος Ὀστίλιος ἦτο πολεμικώτερος τοῦ Ῥωμύλου. *Quem auctorem locupletiore Platonis laudare possumus?* (Κικ. Πολ. 1, 10), τίνα πλουσιώτερον τοῦ Πλάτωνος συγγραφεῖα ἔχομεν γὰ ἐπαιρέσωμεν; (1)

Σημ. α'. Εἰς ἀνωμάλους ὅμως συντάξεις, οἷα εἶναι ἡ τοῦ ἐπομένου παραδείγματος, οὐδέποτε παραλείπεται τὸ *quam*. *Tu splendidiorem habes villam quam ego*, σὺ ἔχεις λαμπροτέραν τῆς ἐμῆς ἔπαυλιν (2). Τοῦναντίον οὐδέποτε προστίθεται τὸ *quam* πρὸ τῆς ἐχούσης ἄρνησιν ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας, ὅταν αὕτη ἦναι τὸ ἐν τῆς συγκρίσεως μέρος, ἀλλὰ πάντοτε ἐκφέρεται αὕτη κατ' ἀφαιρετικὴν ἀπλῆν. *Punicum bellum, quo nullum majus Romani gessere* (Λιβ. 38, 53), τὸν Καρχηδορικὸν πόλεμον, οὕτινος οὐδένα μείζονα ἐπολέμησαν οἱ Ῥωμαῖοι.

Σημ. β'. Σπανία ἐξαιρέσεις εἶναι γὰ ἐκφέρεται κατ' ἀπλῆν ἀφαιρετικὴν τὸ ἐν τῆς συγκρίσεως μέρος, ὅταν τὸ ἕτερον οὔτε ὀνομαστικὴ οὔτε αἰτιατικὴ ἦναι. *Pane ego, jam mellītis potiore placētis* (= *quam mellītis placētis sunt*) (Ὄρατ. Ἐπιστ. 1, 10, 11), ἄρτον ἔχω χρεῖαι, καλλιτέρου πλακουντίων ἐκ μέλιτος.

Σημ. γ'. Οἱ ποιηταὶ συντάσσουσι καὶ τὴν λέξιν *alius*, ἄλλος, ὡς συγκριτικὸν ἐπίθετον. *Ne putes alium sapiente bonoque beatum* (Ὄρατ. Ἐπιστ. 1, 16, 20), μὴ νόμιζε ἄλλον εὐδαίμονα παρὰ τὸν

(1) Μελίων ἐμοῦ εἶ. Οἰκίαν τῆς ἡμετέρας πολὺ μείζω κέκτησαι. Τοῦτο καὶ ἡμῖν, τοῖς ἡττοσιν ἐκείνου, συμφέρον (= ἢ ἐκεῖνός ἐστι. Πλ. Πολ. 338). Ἔξεστιν ἡμῖν μᾶλλον ἐτέρων κατ' ἡσυχίαν βουλεύειν (= ἢ ἕτεροι. Θουκ. 4, 35).

(2) Χώραν ἔχετε οὐδὲν ἡττον ἡμῶν ἔντιμον (= ἢ ἡμεῖς. Ξεν. Κ. Π. 3, 3, 44). Οἱ Πελοποννήσιοι πλεῖστοι ναυσὶ τῶν Ἀθηναίων παρήταν (= ἢ οἱ Ἀθηναῖοι. Θουκ. 8, 52).

σοφόν και αγαθόν (1). Ἐτέρα τινα περι συγκριτικῶν βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 304.

§. 166. α. Εἰς ἀριθμητικά και οὐσιαστικά ποσότητος σημαντικά (ὡς annus, ἔτος, dimidia pars, ἡμισυ μέρος) προστίθενται τὰ μόρια plus και amplius (πλέον) ἢ τὸ minus (μείον) μετὰ τοῦ quam ἢ ἄνευ τούτου πρὸς αὐξήσιν ἢ ἐλάττωσιν τοῦ ἀναφερομένου ποσοῦ, χωρὶς νὰ μεταβάλλωσι τὴν πτώσιν αὐτοῦ, ἣν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα τῆς προτάσεως. Zeuxis et Polygnōtus non sunt usi plus quam quattuor coloribus (Κικ. Βρουτ. 18), ὁ Ζεῦξις και ὁ Πολύγνωτος δὲν μετεχειρίσθησαν πλέον τῶν τεσσάρων χρωμάτων. Plus septingenti capti sunt (Λιβ. 41, 12), πλέον τῶν 70 συνελήφθησαν. Plus pars dimidia ex quinquaginta millibus hominum caesa est (Λιβ. 36, 40), πλέον τοῦ ἡμίσεος τῶν 50,000 ἀνδρῶν ἐγορεύθησαν. Quintius tecum plus annum vixit (Κικ. ὑπὲρ Κοϊντ. 12), ὁ Κόιντιος ἐζῆσε μετὰ σοῦ πλέον τοῦ ἔτους (2).

β. Ὅταν ὁμοῦς ἡ συντακτικὴ τοῦ ῥήματος πτώσις ἦναι ὀνομαστικὴ ἢ αἰτιατικὴ (ὡς intersunt sex millia, habeo decem milites), τότε τὰ μὲν μόρια plus, amplius, minus, ἐκλαμβάνονται πολλάκις ὡς ὀνομαστικά ἢ αἰτιατικά, τὸ δὲ ὄνομα τοῦ ποσοῦ ἐκφέρεται κατ' ἀφαιρετικὴν, συντακτικὴν τῶν συγκριτικῶν τούτων ὡς interest amplius sex millibus, διέσθηκε ἢ διαφέρει πλέον τῶν ἐξ χιλιάδων habeo plus decem millibus, ἔχω ὑπὲρ τὰς δέκα χιλιάδας. Catilina initio non amplius duobus millibus militum habuit (Σαλλ. Κατ. 56), ὁ Κατιλίνας τὸ κατ' ἀρχὰς δὲν εἶχε πλέον τῶν 2,000 στρατιωτῶν Roscius numquam plus triduo Romae fuit (Κικ. Ῥωσκ. Ἄμ. 27), ὁ Ῥώσκιος οὐδέποτε διέτριψε πλέον τῶν τριῶν ἡμερῶν ἐν Ῥώμῃ. Πρβ. Δ. Γ. §. 305 (3).

(1) Οὕτω και παρ' Ἑλλήσιν ἡ λέξις ἄλλος. Ἄλλα ἢ τὰ γινόμενα. Ἄλλα τῶν δικαίων.

(2) Πλέον ἢ τριάκοντα πλέθρα γῆς κτήσασθαι (Λυσ. 49, 42). Ἡ λεία ἐπράθη ταλάντων οὐκ ἔλαττον πέντε και εἴκοσι (Θουκ. 6, 65). Οἱ ἵππεῖς ἀποκτείνουσι τῶν ἀνδρῶν οὐ μείον πεντακοσίους (Ξ. Αν. 6, 2, 24). Πέμψω ἐπ' αὐτὸν ὄρνις πλεῖν ἑξακοσίους τὸν ἀριθμόν (Ἀριφ. Ὀρν. 1254).

(3) Εἰς ἐννήνεκται ὑπὲρ Ἀριστοφάνους και τοῦ πατρὸς οὐκ ἔλαττον μνῶν τετ-

Σημ. Τὸ μὲν plus καὶ amplius σημαίνει ποσὸν (πλέον), τὸ δὲ magis βαθμὸν (μᾶλλον), ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. Τὰ non magis, non plus σημαίνουσιν, ὅτι καὶ εἰς τὰ δύο συγκρινόμενα μέρη ὑπάρχει ἢ δὲν ὑπάρχει ἐξ ἴσου ἢ αὐτὴ ποιότης. Non nascitur ex malo bonum, non magis quam ficus ex olea (Σεν. Ἐπιστ. 87), ἐκ τοῦ κακοῦ δὲν γεννᾶται καλὸν, ὡς οὐδὲ ἐκ τῆς ἐλαίας σῦκον. Jus bonumque apud veteres non legibus magis quam naturā valebat (Σαλλ. Κατ. 19), τὸ δίκαιον καὶ τὸ καλὸν ἴσχυε παρὰ τοῖς ἀρχαίοις οὐχὶ νόμῳ μᾶλλον ἢ φύσει, ἥτοι ἐξ ἴσου κατ' ἀμφότερα.

§. 167. Καὶ εἰς ἐπίθετα καὶ ἐπιρρήματα, μέτρον σημαίνοντα καὶ αἰτιατικῆ συντασσόμενα κατὰ τὸν §. 138, προστιθέμενα τὰ μόρια plus, amplius καὶ minus μετὰ τοῦ quam ἢ ἄνευ τούτου κατὰ τὰ ἐν τῷ ἡγουμένῳ παραγράφῳ ῥηθέντα, ἀξάνουσιν ἢ ἐλαττοῦσι τὸ ἀναφερόμενον μέτρον. Umbra non amplius quattuor pedes longa (Πλίν. Φυσ. Ἱστ. 6, 39), σκιά ὄχι πλέον τῶν τεσσάρων ποδῶν μακρά. Minus quinque et viginti millibus longe ab Utica copiae aberant (Καισ. Ἐρ. Πολ. 2, 37), ὀλιγώτερον τῶν 25,000 ἦτο μακρὰν τῆς Οὐτίκης ὁ στρατός. Ἐνίοτε ὅμως ἀπαντᾶται καὶ συγκριτικὸν ἐπίθετον ἢ ἐπιρρήμα, τὸ δὲ μέγεθος τοῦ μέτρου ἐκφέρεται ἢ κατ' αἰτιατικὴν ἄνευ τοῦ quam. Digitum non altior unum (Λουκ. 4, 515), οὐχὶ ὑψηλότερος δακτύλου ἢ κατ' ἀφαιρετικὴν, ὅταν τὸ ἐπίθετον ἦναι ὀνομαστικὴ ἢ αἰτιατικὴ. Palus non latior pedibus quinquaginta (Καισ. Γ. Πολ. 5, 53), τέλημα ὄχι εὐρύτερον τῶν 50 ποδῶν. Λέγουσι δὲ καὶ quinquaginta pedibus latior κατὰ τὸν §. 138 καὶ 155.

Σημ. Ἡ λέξις natus, γεγωνῶς, μετ' ἀριθμητικῶν συντασσομένη, δέχεται τὰς ἐξῆς συντάξεις: natus plus, amplius, minus (quam) triginta annos, πρεσβύτερος ἢ νεώτερος τῶν 30 ἐτῶν major (minor) quam (καὶ ἄνευ τοῦ quam) triginta annos natus.—major

---

παράκοντα (Λυσ. 49, 43). Πολύστρατος οὐ πλέον ὀκτῶ ἡμερῶν ἦλθεν εἰς τὸ βουλευτήριον (Λυσ. 20, 14). Καὶ ἐπιθετικῶς: Ξενοκλῆς συνοικεῖ τῇ γυναικὶ πλείω ἢ ὀκτῶ ἔτη ἤδη (Ἰσαι. 3, 34).

(minor) triginta annis ἄνευ τοῦ natus. (Κικ. Ῥωσκ. Ἄμ. 14 καὶ 35). Πρβ. καὶ Δ. Γ. §. 306. κ. ἀ. (1).

§. 168. Ἡ σύγκρισις δύο διαφόρων ποιοτήτων ἐν τῷ αὐτῷ προσώπῳ ἢ πράγματι κατὰ διάφορον βαθμὸν εὐρισκόμενων γίνεται ἢ διὰ τοῦ μορίου magis, ἢ διὰ δύο συγκριτικῶν ἐπιθέτων magis audacter quam prudenter, μᾶλλον τολμηρῶς ἢ συντετῶς Bella fortius quam felicius gerere (Λιβ. 5, 43), ἀνδρειότερον ἢ εὐτυχεστέρον πολεμεῖν (2).

§. 169. ἀ. Τὸ συγκριτικὸν σημαίνει πολλάκις μικρὸν βαθμὸν ποιότητος, ἐνίοτε δὲ καὶ λίαν μέγαν. Senectus est naturā loquatior (Κικ. Κατ. πρεσβ. 16), τὸ γῆρας εἶναι φύσει ὀλίγον φλόρον. Themistocles minus parentibus probabatur, quod liberius vivebat (Κόρν. Θεμ. 1), πολλὰ ὀλίγον ἤρεσκεν εἰς τοὺς γονεῖς τοῦ ὀ Θεμιστοκλήος, διότι ἔζη λιαν ἐλευθέρως (3).

β'. Τὸ συγκριτικὸν σημαίνει πρὸς τούτοις τὸν ἀνώτατον βαθμὸν, ὅταν ἢ σύγκρισις γίνεται μεταξὺ δύο μόνων. Quæritur ex duobus uter dignior sit, ex pluribus quis dignissimus (Κυντιλ. 7, 4, 21), ζητεῖται ἐκ μὲν δύο πότερος εἶναι ὁ ἀξιώτερος, ἐκ πλείονων δὲ τίς ὁ ἀξιώτατος Major fratrum melius pugnavit, ὁ πρεσβύτερος τῶν ἀδελφῶν κάλλιον ἐπολέμησε (4).

Σημ. Τὸ λιαν μέγα ἐν συγκρίσει πρὸς τι σημαίνεται διὰ τοῦ major quam pro re aliqua. Prælium atrocius quam pro numero pugnantium (Λιβ. 21, 29), μάχη σφοδρότερα ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν μαχομένων ἢ τοι περισσότερον ἢ ὅσον ἐπερίμενέ τις ἀπὸ τοσοῦτον ἀριθμὸν πολεμιστῶν. Πρβ. Δ. Γ. §. 308 σ. ἀ καὶ β', ἔνθα καὶ περὶ τινων ἄλλων σπανιωτέρων συντάξεων τῶν συγκριτικῶν.

(1) Νεώτερος τριάκοντα ἐτῶν=γεγονώς ἔτη ἔλαττον ἢ τριάκοντα (Ξ. Ἄπ. 1, 2, 35).

(2) Φιλόμηλον οἱ πολλοὶ βελτίονα ἠγοῦνται εἶναι ἢ πλουσιώτερον (Λυσ. 49, 15). Ἄγαθος μᾶλλον ἢ πλούσιος.

(3) Αὐθαδέστερόν τι ἀποκρίνεσθαι (Θουκ. 8, 84). Ἐνθυμοῦμαι, μὴ ἀγροικότερον ἢ λέγειν (Πλ. Γοργ. 462).

(4) Ὁ πρεσβύτερος τῶν παίδων παρὼν ἐτύγχανεν (Ξ. Ἄ. 1, 4, 4). Πότεροι μᾶλλον χαίρουσι καὶ λυποῦνται, οἱ φρόνιμοι ἢ οἱ ἄφρονες (Πλ. Γοργ. 498).

§. 170. Τὸ ὑπερθετικὸν σημαίνει ἐνίοτε ὄχι τῶν ἀπολύτως ὑψίστου βαθμὸν ἐν συγκρίσει πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους τῆς αὐτῆς τάξεως, ἀλλὰ μόνον ἴαν μέγαν, σχετικῶς τὸν ὑψίστον πρὸς τινας. *Es tu quidem carissimus, sed multo eris carior, si bonis praeceptis laetabere* (Κικ. περὶ καθ. 3, 33), *μοι εἶσαι ἴαν προσφιλέτης, ἀλλὰ πολὺ προσφιλέστερος θέλεις εἶσθαι, ἐὰν ἀρέσκησαι εἰς καλὰ διδάγματα* (1). Πότε δὲ σημαίνει τὸν ἀπολύτως ὑψίστον βαθμὸν δηλοῦται ἢ ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου, ἢ διὰ προστιθεμένης γενικῆς μεριστικῆς, *optimus omnium*, ἢ καὶ διὰ προθέσεως, *ex omnibus* (2).

Σημ. α'. Τὸ ὑπερθετικὸν συμφωνεῖ κατὰ γένος ποτὲ μὲν μετὰ τὴν παρ' αὐτῷ μεριστικὴν γενικὴν *Servitus omnium malorum postremum est* (Κικ. Φιλιπ. 2, 44), ἢ δουλεία εἶναι πάντων τῶν κακῶν τὸ ἔσχατον· ποτὲ δὲ μὲ τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως *Indus est omnium fluminum maximus* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 2, 52), ὁ Ἰνδὸς εἶναι πάντων τῶν ποταμῶν μέγιστος. Τὸ δὲ παρ' Ὁρατίου *dulcissime rerum* (ἐν Σατ. 1, 9, 4), *γλυκύτατε πάντων*, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑπονοούμενον πρόσωπον καὶ ὄχι πρὸς τὴν ἐπιφερομένην γενικὴν *rerum* (3).

Σημ. β'. Ἡ τοῦ ὑπερθετικοῦ ἔννοια ἐπιτείνεται διὰ τοῦ *unus*, *μόνος*, καὶ ἔτι πλέον διὰ τοῦ *unus omnium*, *μόνος ἐκ πάντων*· ἔτι δὲ καὶ διὰ τῶν *longe, multo* (4). Ὁ δὲ κατὰ τὸ δυνατόν ὑψίστος βαθμὸς σημαίνεται διὰ τοῦ *quam maximus, quantus maximus*, ὅτι ἢ ὡς μέγιστος, ἢ διὰ τῶν ἐπιβρῆμάτων *quam maxime, quantum maxime, ut maxime* καὶ διὰ τοῦ *possum. Jugurtha quam*

(1) Κἀλλιστα λέγεις. Κῦρος φιλομαθέστατος ἦν.

(2) Ἀθηναῖοι πάντων ἀνθρώπων πλεῖστῳ σίτῳ χρῶνται ἐπεισάκτω (Δημ. 18, 87). Ἀθήναζε ἀφίξει, οὗ τῆς Ἑλλάδος πλεῖστη ἐστὶν ἐξουσία τοῦ λέγειν (Πλ. Γοργ. 464).

(3) Ὡ φίλτατ', ὡ περιστά τιμηθεὶς τέκνον, θναῖ πρὸς ἐχθροῦ. Εὐρ.

(4) Οἱ Ἕλληνες ἐπιτενοῦσι ταῦτα προσθέτοντες τὰς δοτικὰς πολλῶν, μακρῶν, ὀλίγων, βραχεῖ, μικρῶν, περὶ ὧν βλ. ἀνωτέρω § 153 ὑποσημ. Μακρῶν εὐνούστατος (Ἀριστ. Εἰρ. 673). Ὅσῳ μέγιστον τὸ τῶν φυλάκων ἔργον, τοσοῦτ' ἂν εἶη τέχνης τε καὶ ἐπιστήμης μεγίστης δεόμενον (Πλ. Πολ. 374).

maximas potest copias armat (Σαλλ. Ιουγ. 48), ὁ Ἰουγούρθας ὀπλίξει ὅσον πλείστον δύναται στρατόν. Πρβ. Δ. Γ. §. 310 μετὰ τῶν σημ. (1).

§. 171. Τὰ τάξιν ἢ ἀκολουθίαν κατὰ χρόνον καὶ τόπον σημαίνοντα ὑπερθετικά (*primus, postremus, ultimus, summus*. τὰ λοιπὰ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 311), καὶ τὸ ἐπίθετον *medius* συνάπτονται μετὰ οὐσιαστικοῦ, ἢ δὲ ποιότητος τοῦ ἐπιθέτου ἀφορᾷ πολλάκις ἔχει τὸ ὅλον, ἀλλὰ μόνον ἐν μέρος τοῦ οὐσιαστικοῦ. *Vere primo*, σημαίνει ἔχει ἐν τῷ πρώτῳ ἔαρι, ἀλλ' ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔαρος· *extremo anno*, ἐν τέλει τοῦ ἔτους· *ad summam aqvam appropinqvare*, εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος πλησιάζει· *in media urbe*, ἔχει ἐν τῇ μεσῇ πόλει ἀλλ', ἐν μέσῳ τῆς πόλεως. Οὕτω λέγουσι *reliqva, cetera Græcia*, ἢ λοιπὴ Ἑλλάς, ἤτοι τὸ λοιπὸν τῆς Ἑλλάδος μέρος. Πρβ. Δ. Γ. §. 311.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ.

α) Περὶ τῶν δεικτικῶν καὶ τῶν ἀναφορικῶν.

§. 172. Δεικτικὴ ἀντωνυμία εἰς ἠγούμενον οὐσιαστικὸν ἀναφερομένη συμφωνεῖ μετὰ αὐτὸ ὡς ἐπίθετον κατὰ γένος καὶ ἀριθμόν. Ἐὰν δ' ἀναφέρηται εἰς πλείω οὐσιαστικά, τότε τὸ γένος αὐτῆς ὀρίζεται κατὰ τὰ ἐν §. 94 ρηθέντα. *Mater et pater—ii· honores et imperia—ea· ira et avaritia—eae ἢ ea* (2). Ἐὰν δὲ πάλιν ἀναφέρηται εἰς τι ἠγούμενον μὴ ὀνομασθὲν, οὐτινος ὅμως καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸ γένος ἐννοεῖται εὐκόλως, τότε ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία συμφωνεῖ κατὰ γένος μετὰ τὸ νοούμενον τοῦτο. *Hic* (τουτέστιν *eqvus*) *celerior est*, οὗτος ὁ ἵππος εἶναι ταχύτερος. Ὄταν ὅμως τὸ παραλειπόμενον αὐτὸ

(1) Παρ' Ἑλλησιν διὰ τῶν ὡς (ὅπως) δυνατόν· ὡς (ὅπως) δύναμαι, ὡς μάλιστα δύναμαι· ὅσος, ὁπόσος οἶός εἰμι· δύναμις ὅσην οἶός τε ἦν πλείστην συμπαρασκευαζόμενος (Ἰσ. Φιλ. 101)· ὡς βέλτιστος, ὡς ἄριστα, ὅτι πλείστον χρόνον, ὅπως ἄριστα.

(2) Ἄδελφοὶ καὶ ἀδελφαί, οὓς εἶχον. Ἐκκλησιάζομεν περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης, ἃ μεγίστην ἔχει δύναμις ἐν τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων (Ἰσοκ. περὶ Βίρ. 2).

ἦναι ὅλως ἀόριστον, ἢ ἀντωνυμία ἐκφέρεται κατ' οὐδέτερον γένος. Hoc, quod tu manu tenes, cupio scire, quid sit, τοῦτο, ὅπερ ἔχεις εἰς τὴν χεῖρα, θέλω τὰ ἠξεύρω, τί εἶναι.

Ἡ δὲ εἰς ὅλον λόγον ἢ εἰς πολλὰ ἀντικείμενα ἀναφερομένη δεικτικὴ ἀντωνυμία ἐκφέρεται κατ' οὐδέτερον γένος καὶ πληθ. ἀριθμὸν. Ea quæ pater tuus dicit, vera sunt, ἀληθῆ εἶναι τὰ ὑπὸ τοῦ πατρὸς σου λεγόμενα (1).

Καὶ ὅταν ἐπηται τὸ οὐσιαστικὸν μετὰ τὴν δεικτικὴν ἀντωνυμίαν, συμφωνεῖ αὕτη μὲ τοῦτο κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν. Eas divitias, eam bonam famam magnamque nobilitatem putabant (Σαλλ. Κατ. 7), τοῦτο καὶ πλοῦτη καὶ γῆμην καλὴν καὶ εὐγένειαν μεγάλην ἐνόμιζον. Ἐξαιρέσεις τοῦτου τοῦ κανόνος εἶναι σπανιώταται. Βλ. Δ. Γ. §. 313 (2).

Σημ. Εἰς οὐσιαστικὸν, καὶ μάλιστα εἰς λέξεις ψυχικὴν διάθεσιν δηλούσας, προσθέτουσιν οἱ Λατῖνοι δεικτικὴν ἀντωνυμίαν, ἢ ἀναφορικὴν ἀντὶ δεικτικῆς, κατὰ τὴν αὐτὴν τοῦ οὐσιαστικοῦ πτώσιν ἀντὶ ὀνόματος κατὰ γενικὴν πτώσιν ἐκφερομένου· οἷον, hic dolor = dolor hujus rei, ἢ περὶ τούτου λύπη. Sed haec quidem est perfacilis et perexpedita defensio (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 3. 11 = hujus rei), ἀλλ' αὕτη (ἦτοι τούτου τοῦ πράγματος) ἢ ὑπερβάσις εἶναι *Miar* εὐκολος.

§. 173. Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία συμφωνεῖ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν μὲ τὸ οὐσιαστικὸν εἰς ὃ ἀναφέρεται. Ἡ δ' εἰς πολλὰ ὀνόματα ἐνικοῦ ἀριθμοῦ ἀναφερομένη ἐκφέρεται κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν, τὸ δὲ γένος αὐτῆς ὀρίζεται κατὰ τοὺς ἐν §. 94 κανόνας. Grandes natu matres et parvuli liberi, quorum utrorumque ætas misericordiam nostram requirit (Κικ. Βέρβ. 5, 49), γραῖαι μητέρες καὶ μικροὶ παῖδες, ὧν ἑκατέρω ἢ ἡλικία διεγείρει τὸν ἡμέτερον οἶκτον. Eæ fruges atque fructus, quos terra gignit (Κικ.

(1) Ἐρῶ σοι, ἃ οἶδα.

(2) Κίνησις αὕτη μεγίστη τοῖς Ἑλλησιν ἐγένετο (Θουκ. 1. 1). Αὕτη πενία ἐστὶ σαφής, τὸ δεόμενον τινος μὴ ἔχειν χρῆσθαι (Ξ. Οἰκ. 8, 2). Ἀλλὰ καὶ Εὐδαίμονίαν τοῦτο νομίζω. Τοῦτο πῶς οὐκ ἀμαθὺς ἐστίν; (Πλα. Ἀπολ. 29). Οὐκ Ἴωνες τὰδε εἰσιν, οὐδὲ Ἑλλησπόντιοι (Θουκ. 6, 77).

περὶ Φυσ. θεῶν 2, 14), αὐτοὶ οἱ καρποὶ καὶ τὰ γεννήματα, τὰ ὀποῖα ἢ γῆ γεννᾷ. *Fortunam nemo ab inconstantia et temeritate sejungit, quæ digna certe non sunt deo* (αὐτοθ. 3, 24), οὐδεὶς χωρίζει τὴν τύχην ἀπὸ τὴν ἄστασιαν καὶ τὸ αὐτόματον ἢ ἄλογον, ἅπερ βεβαίως δὲν εἶναι ἄξια ἢ δὲν ἀρμύζουσι τῷ θεῷ.

Ὅταν ὅμως αὕτη ἀναφέρεται εἰς δλόκληρον πρότασιν, ἐκφέρεται κατ' οὐδέτερον γένος καὶ ἐνικὸν ἀριθμὸν. *Sapientes soli, quod est proprium divitiarum, contenti sunt rebus suis* (Κικ. Παραδοξ. 6, 3), μόνοι οἱ σοφοὶ ἀρκοῦνται εἰς τὰ ἑαυτῶν, ὅπερ εἶναι ἴδιον τοῦ πλούτου (1).

Προηγούμενη δὲ ἡ ἀντωνυμία αὕτη τοῦ οὐσιαστικοῦ συμφωνεῖ μὲ τοῦτο κατὰ τὸ γένος, ὡς καὶ ἡ δεικτική. *Quæ apud alios iracundia dicitur, ea in imperio superbia atqve crudelitas appellatur* (Σαλλ. Κατ. 51), ἡ παρ' ἄλλοις ὀργὴ λεγομένη, παρὰ τῷ ἀρχοντι καλεῖται (αὕτη) ἀλαστορεία καὶ ὀμότης.

Σημ. 4. Ὅταν προηγήται προσηγορικὸν καὶ κύριον ὄνομα διαφόρου γένους, τὸ ἀναφορικὸν συμφωνεῖ ποτὲ μὲν μ' ἐκεῖνο, ποτὲ δὲ μὲ τοῦτο. *Flumen Rhenus, qui agrum Helvetiorum a Germanis dividit* (Καισ. Γ. Πολ. 1, 2), ὁ ποταμὸς Ῥήνος, ὅστις χωρίζει τὴν χώραν τῶν Ἑλβετῶν ἀπὸ τῆς τῶν Γερμανῶν. *Ad flumen Scaldem, quod influit in Mosam* (αὐτοθ. 6, 33), παρὰ τὸν ποταμὸν Σκάλδην, ὅστις εἰσβάλλει εἰς τὸν Μόσαρ.

Σημ. 6. Ἐνίοτε δὲ σαφηνείας χάριν, ἢ καὶ ἄνευ ἀνάγκης, ἐπαναλαμβάνεται μετὰ τὸ ἀναφορικὸν τὸ οὐσιαστικόν. *Erant omnino itinera duo, quibus itineribus domo exire poterant* (Καισ. Γ. πολ. 16), ἦσαν δύο ὁδοί, δι' ὧν ἠδύνατο γὰ ἐξέλθωσι τῆς πατρίδος τῶν.

§. 174. Ὅταν μετὰ τὸ ἀναφορικὸν ἔπηται νέον οὐσιαστικὸν ὡς προσδιορισμὸς τοῦ ἡγουμένου οὐσιαστικοῦ, εἰς ὃ ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἀναφέρεται, τότε αὕτη ποτὲ μὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸ ἡγούμενον αὐτῆς, ποτὲ δὲ πρὸς τὸ ἐπόμενον οὐσιαστικόν. *Thebæ ipsæ,*

(1) Ἡ πόλις τοῦ μεγίστου νοσῆματος οὐ μεθέξει, ὃ στάσις καλεῖται (Πλ. Νομ. 744). Φίλον, ὁ μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι φασιν, οἱ πολλοὶ ὅπως κτήσονται οὐ φροντίζουσι (Ξ. Ἀπμ. 2, 4, 2).

quod Bæotiae caput est, in magno tumultu erant (Λιβ. 42, 44), αἱ Θῆβαι αὐταὶ, ἧτις εἶναι μητρόπολις τῆς Βοιωτίας, ἦσαν εἰς μέγαν θόρυβον· Flumen, quod appellatur Tamesis (Καισ. Γ. πολ. 5, 11), ὁ ποταμὸς, ὅστις Τάμεσις καλεῖται. Περὶ τῆς διαφόρου τάξεως συντάξεως βλ. Δ. Γ. §. 316 (1).

§. 175. Ἡ ἀναφορική ἀντωνυμία συμφωνεῖ πολλάκις κατὰ σύνταξιν οὐχὶ μὲ τὸν γραμματικὸν τύπον τῆς λέξεως εἰς ἣν ἀναφέρεται, ἀλλὰ μὲ τὴν ἔννοιαν αὐτῆς, ἥτοι πρὸς τὸ νοούμενον οὐχὶ δὲ πρὸς τὸ λεγόμενον.

1) Ὄταν ἀναφέρηται εἰς κτητικὴν ἀντωνυμίαν. *Vestra, qui cum summa integritate vixistis, hoc maxime interest* (Κικ. ὑπὲρ Σύλλ. 28), τοῦτο μάλιστα διαφέρει ὑμᾶς, οἵτινες ἐζήσατε μὲ μεγίστην ἀκεραιότητα (2).

2) Ὄταν προηγήται ἐνικοῦ ἀριθμοῦ οὐσιαστικόν, ἡ ἀντωνυμία ἔπεται κατὰ πληθυντικόν, διότι ἀναφέρεται εἰς πολλὰ τοῦ αὐτοῦ εἴδους. *L. Cantilius, scriba pontificis, quos* (δηλ. *scribas pontificum*) *nunc minores pontifices appellant* (Λιβ. 22, 57), ὁ Λεύκιος Καντίλιος, ὁ τοῦ ἀρχιερέως γραμματεὺς, οὗς (γραμματεῖς) νῦν μικροὺς ἀρχιερεῖς καλοῦσι (3).

3) Ὄταν προηγήται περιληπτικὸν ὄνομα ἐνικοῦ ἀριθμητικοῦ, ἡ ἀντωνυμία ἔπεται κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν πολλάκις, εἰς τὰ καθ' ἕκαστα τοῦ περιληπτικοῦ ἀναφερομένη. *Cæsar equitatum omnem, quem ex omni provincia coactum habebat, præmittit, qui videant, quas in partes hostes iter faciant* (Καισ. Γ. πολ. 1. 15), ὁ Καῖσαρ προπέμπει τὸ ἱππικὸν ὄλον, ὃ εἶχε συλλέξει ἐξ ἀπάσης τῆς ἐπαρχίας, ἵνα ἴδωσι, ποῦ πορεύονται οἱ ἐχθροὶ (4).

(1) Ἡ τοῦ βρέυματος ἐκείνου πηγὴ, ὃν ἕμερον Ζεὺς ὠνόμασεν (Πλ. Φιδρ. 255). Οὐδὲν ἄδικον διαγεγένημαι ποιῶν, ἣν περ μελέτην εἶναι καλλίστην ἀπολογία (Ξεν. Ἀπλ. 3).

(2) Καὶ οἰκία γε πολὺ μείζων ἢ ὑμετέρα τῆς ἐμῆς, οὐ γὰρ οἰκία χρῆσθε γῆ τε καὶ οὐρανῷ (Ξ. Κ. Π. 5, 2, 45).

(3) Ἀδύχηρός τις καὶ ἀπὸ παντὸς περιουσίαν ποιούμενος, θησαυροποιὸς ἀνὴρ, οὗς δὴ καὶ ἐπαινεῖ τὸ πλῆθος (Πλ. Πιλ. 8, 554).

(4) Θεμιστοκλῆς φεύγει ἐκ Πελοποννήσου εἰς Κέρκυραν, ὧν αὐτῶν (τῶν Κερκυραίων) εὐεργέτης (Θουκ. 1, 436). Καὶ ἀπὸ Πελοποννήσου παρέσται ὠφέλεια (=βοήθεια), οὐ τῶνδε κρείσσους εἰσὶ (Θουκ. 6. 80).

4) Μετὰ ὄνομα ἀνθρώπου εἰκονικὸν οὐχὶ δὲ τὸ φυσικὸν γένος ἔχον ἔπεται τὸ ἀναφορικὸν, συμφωνοῦν πρὸς τὸ φυσικὸν ἐκείνου γένος. *Duo importuna prodigia, quos (τουτέστι viros) improbitas tribuno plebis constrictos addixerat* (Κικ. ὑπὲρ Σεστ. 17), δύο ἀπαίσια τέρατα, οἳς ἡ φραυδότης προσείλκυσε καὶ συνέδεσε μετὰ τοῦ δημάρχου (1).

Σημ. Μετὰ δεικτικὴν ἢ ἀόριστον ἀντωνυμίαν ἐπιφέρουσιν ἐνίοτε unde ἀντὶ a quo (qua), a quibus· quō ἀντὶ ad quem (quam, quod), ad quos (quas, quæ), καὶ quā ἀντὶ τοῦ per quæ, quos· ubi ἀντὶ in quo. βλ. Δ. Γ. §. 317. σ. 6'.

§. 176. Τὸ διὰ τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως ὀριζόμενον οὐσιαστικὸν μεταφέρεται πολλάκις κατὰ τὴν αὐτὴν τοῦ ἀναφορικοῦ πτώσιν εἰς τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν, ὥστε τὸ ἀναφορικὸν προηγεῖται τούτου. *Ad Caesarem quam misi epistolam, ejus exemplum fugit me tibi mittere* (=ejus epistolæ, quam. Κικ. πρὸς Ἀττ. 13, 51), ἢ πρὸς Καίσαρα ἐπιστολὴν ἐπεμψα, ἐλησμόνησα γὰρ πέμψω καὶ πρὸς σε ἀντίγραφον αὐτῆς. *In quem primum Henēti Trojaniqve egressi sunt locum, Troja vocatur* (Λιβ. I. 1), εἰς δι τὸ πορον κατὰ πρῶτον ἐξῆλθον οἱ Ἐρετοὶ καὶ Τρῶες, Τροία καλεῖται. Περὶ τῆς τῶν ποιητῶν χρήσεως βλ. Δ. Γ. §. 319 σημ.

Σημ. α'. Τὸ οὐσιαστικὸν, εἰς ὃ ἀναφέρεται ἡ ἀντωνυμία, μεταφέρεται σχεδὸν πάντοτε εἰς τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν, ἐὰν ἦναι νέα ἰδέα προστιθεμένη ὡς ἐπεξήγησις εἰς τὴν ἡγουμένην πρότασιν ἢ εἰς μίαν ταύτης λέξιν. *Santōnes non longe a Tolosatium finibus ab-sunt, quæ civitas est in provincia* (Καισ. Γ. πολ. 1, 10), οἱ Σάντορες δὲν ἀπέχουσι πολὺ τῆς χώρας τῶν Τολωσατίων, ἧτις πόλις κεῖται ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ· ἀντὶ τοῦ, οἵτινες Τολωσάτιοι εἶναι τῆς ἐπαρχίας μέρος (2).

Σημ. β'. Καὶ τὸ δι' ἀναφορικῆς προτάσεως προσδιοριζόμενον ὑπερθετικὸν μεταβιβάζεται ἐνίοτε εἰς ταύτην. *Themistocles noctu de servis suis, quem habuit fidelissimum, ad Xerxem misit* (Κορν.

(1) Τὰ τοιαῦτα κινάδη, οἱ πεποιθήκασιν οὐδὲν οὐδὲ πράξουσιν ἀγαθὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως (Δειν. 4, 40).

(2) Κύρος, εἴ τινα ὄρωψι κατασκευάζοντα, ἧς ἄρχοι χώρας, καὶ προστόδους ποιοῦντα, οὐδένα ἂν πώποτε ἀφείλετο (Ξ. Α. 4, 9, 49).

Θεμ. 4), ὁ Θεμιστοκλῆς ἐπεμψε νυκτὸς εἰς τὸν Ξέρξην ἐκ τῶν δούλων αὐτοῦ, ὃν εἶχε πιστότατον P. Scipioni ex multis diebus, qvov in vita celeberrimos lætissimosqve vidit, hic dies clarissimus fuit (Κικ. Λαίλ. 3), ἐκ τῶν πολλῶν ἡμερῶν, ἃς ὁ Πόπλιος Σκηπίων λαμπρότατα καὶ τερπνότατα ἔζησε, αὕτη ἡ ἡμέρα ἦτο λαμπροτάτη (1).

§. 177. Ὅταν ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἀναφέρηται εἰς καθ' ἑαυτὴν τιθεμένην δεικτικὴν ἀντωνυμίαν, τότε αὕτη τίθεται πολλάκις μετὰ τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν. Male se res habet qvum, qvov virtute effici debet, id tentatur pecunia (Κικ. περὶ καθ. 2, 6), κακὸν εἶναι, ὅτι πρέπει νὰ ἐκτελῶμεν διὰ τῆς ἀρετῆς, νὰ ἐπιχειρῶμεν τοῦτο διὰ τῶν χρημάτων. Πολλάκις παραλείπεται ὅλως αὕτη, ὅταν, ὀνομαστικὴ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἢ αἰτιατικὴ οὖσα, δὲν ἐπιφέρηται μετ' ἐμφάσεως, καὶ μάλιστα ὅταν τὸ ἀναφορικὸν ἐκφέρηται καθ' ἑν πετῶσιν ἔπρεπε νὰ τεθῆ ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία. Maximum ornamentum amicitiae tollit, qvi ex ea tollit verecundiam (=is, qvi. Κικ. Λαίλ. 22), τὸ μέγιστον τῆς φιλίας κόσμημα ἀφαιρεῖ, ὃ τὸ σέβας ἀπ' αὐτῆς ἀφαιρῶν. Qvem neqve gloria neqve pericula excitant, frustra hortere (=eum frustra hortere. Σαλλ. Κατ. 58), ὅτινα οὔτε δόξα οὔτε κίνδυνοι ἐρεθίζουσι, μάτην παροτρύνεις.

Σημ. α'. Παραλείπεται ὡσαύτως ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία, καὶ ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν μεταβιβάζηται εἰς τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν κατὰ τὸν §. 176. Qvæ prima innocentis mihi defensio est oblata, suscepi (=eam suscepi. Κικ. ὑπὲρ Σύλλ. 33), ὁποῖα πρώτη ἀθώου ὑπεράσπισις μοι ἐπαρουσιάσθη, ἀρεδέχθην ταύτην. Πρβ. καὶ Δ. Γ. §. 321 Σημ. (2). Οὐδέποτε ὅμως παραλείπεται ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία, ὅταν ἐκφέρηται μετ' ἐμφάσεως τὸ δεικνυόμενον πρόσωπον ἢ πράγμα. A me ii contenderunt, qvi apud me et amicitia et dignitate plurimum possunt (Κικ. Ῥωσκ. Ἀμ. 1), παρ' ἐμοῦ ἀπήτησαν

(1) Ὁ πατήρ, ὃν μόνον εἶχομεν βοηθὸν, ἀπῆν. Λόγους ἄκουσαν, οὓς σοι δυστυχεῖς ἦκω φέρων (Εἰρ. Ὅρ. 854).

(2) Οἱς μάλιστα τὰ παρόντα ἀρκεῖ, ἥκιστα τῶν ἀλλοτρῶν ὀρέγονται (Ξεν. Συμπ. 4, 42). Οὐδέμια πάρεστιν, ἃς ἦκειν ἐχρῆν (τούτων ἄρ. Ἀριστοφ. Ἑκκλ. 49). Ἀναλίσκουσιν οὐκ εἰς ἃ δεῖ (εἰς τοιαῦτα, εἰς ἃ. Ξ Οἰκ. 3, 5).

τοῦτο ἐκεῖνοι, ὅτινες πλεῖστον παρ' ἐμοὶ ἰσχύουσι καὶ διὰ τὴν φι-
λίαν καὶ διὰ τὸ ἀξίωμα.

Σημ. β'. Καὶ ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία παραλείπεται συνήθως πρὸ τῆς
ἀναφορικῆς προτάσεως, τῆς αὐτὴν διοριζούσης. *Sunt, qvi ita dicant,*
eisiv, o' o'uta λέγουσιν' nisi qvi viderent, ἐπεμψα, ἴνα ἴδωσιν.
Ἄλλ' εὐρηται καὶ *sunt quidam, qvi, ὑπάρχουσι τινες, ο' (1).*

§. 178. Ὄταν δύο συνδεδεμένοι ἀναφορικαὶ προτάσεις προςδιορί-
ζωσι τὴν αὐτὴν λέξιν καὶ τὸ ἀναφορικὸν ἐκάστης ἔχη διάφορον πτώσιν
(*qvem rex delegerat, et qvi populo gratus est*), παραλείπεται
ἐνίοτε τὸ τῆς δευτέρας προτάσεως ἀναφορικὸν, ὡς ἀναπληρούμενον
ἐκ τοῦ τῆς πρώτης, ἀλλὰ τότε μόνον, ὅταν ἦναι ὀνομαστικὴ ἢ αἰτια-
τικὴ. *Eamqve rationem seqvare, qva tecum ipse et cum tuis*
utare, profiteri autem et in medium proferre non audeas?
(= *qvam profiteri* κ. ἐ. Κικ. περὶ Τελ. 2. 23), ταύτην τὴν δό-
ξαν γ' ἀκολουθῆς, ἢν σὺ αὐτὸς μετὰ τῶν σῶν ἔχεις κοιτῆρ, ἢν ὀ-
μως δὲν το.λυμᾶς οὔτε γὰ ἐπαγγέλλῃσαι οὔτε γὰ παρουσιάσης εἰς
τὸ μέσον; Ὄταν ὅμως τὸ πρῶτον ἀναφορικὸν ἦναι ὀνομαστικὴ, τὸ δὲ
δεύτερον ἑτέρα τις πτώσις, τίθεται ἐνίοτε ἀντὶ τοῦ δευτέρου ἡ δει-
κτικὴ ἀντωνυμία *is*. *Omnes tum fere, qvi, nec extra hanc ur-*
bera vixerant, nec eos aliqva barbaries domestica infuscave-
rat, recte loqvebantur (Κικ. Βροῦτ. 74), πάντες σχεδὸν οἱ ἐκτὸς
τῆς πόλεως ταύτης ζήσαντες, καὶ οὐδ' οἰκιακὴ τις βαρβαρότης δὲν
εἶχεν ἀμαυρώσει, ἐλλοῦρ τότε ὀρθῶς.

Σημ. α'. Ἐὰν ἡ ἀναφορικὴ καὶ ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία ἔχωσι τὴν
αὐτὴν πρόθεσιν, καὶ ἐὰν ἐννοῆται τὸ αὐτὸ ῥῆμα εἰς τὴν τῆς ἀναφορικῆς
καὶ τὴν τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας πρότασιν, τότε παραλείπεται ἡ
πρὸ τῆς ἀναφορικῆς πρόθεσις. *In eādem causā sumus, qva vos*
= *in qva vos, ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει εἴμεθα ἐν ἧ καὶ ὑμεῖς.*

§. 179. Μετὰ τὰ ἐπίθετα *talīs, τοιοῦτος, tantus* (τότ), τοσοῦτος,
ἐπιφέρονται εἰς συγκρίσεις τὰ ἀντίστοιχα *qvālis, ὁποῖος, qvāntus, qvōt*,
ὁπόσος, κατὰ τὸ αὐτὸ γένος καὶ ἀριθμὸν ἐλείνων, ἢ συμφωνοῦσι με

(1) Οἱ μὲν πολλοὶ κατέμμενον, ἦσαν δὲ. οἱ ὑπεχώρουν οὖν τῷ βασιλεῖ (τινὲς,
α. — Ξ. Κ. Π. 3, 4, 3).

τὸ οὐσιαστικὸν, εἰς ὃ ἀναφέρονται. *Nemo ab dis immortalibus tot et tantas res tacitus optare ausus, quot et quantas di immortales ad Pompejum detulerunt* (Κικ. ὑπὲρ τοῦ Μαν. νόμ. 16), οὐδεὶς ἐτόλμησε γὰρ εὐχηθῆναι παρὰ τῶν ἀθανάτων θεῶν τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα, ὅποσα καὶ ἡλικία οὗτοι ἀπέειμαν εἰς τὸν Πομπήϊον. *Amicum habere talem volunt, quales ipsi esse non possunt* (Κικ. Λαιλ. 22), θέλουσι γὰρ ἔχῳσι τοιοῦτον φίλον, ὅποιοι αὐτοὶ δὲν δύνανται γὰρ ἦναι. Βλ. καὶ ἄλλα τινὰ ἐν τῇ Δ. Γ. §. 324 σημ.

β') Περὶ σημασίας καὶ χρήσεως τῶν λοιπῶν ἀντωνυμιῶν.

§. 180. *Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι, ὑποκείμενα τῆς προτάσεως οὔσαι, παραλείπονται συνήθως, ἐπειδὴ ἡ τοῦ ῥήματος κατάληξις ἀρκεῖ πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὑποκειμένου· τότε δὲ μόνον προστίθενται, ὅταν ὑπάρχῃ ἀντίθεσις ἢ ἔμφασις ἐν αὐταῖς. Et tu apud patres conscriptos contra me dicere ausus est?* (Κικ. Φιλιπ. 2, 21), καὶ σὺ ἐτόλμησας γὰρ λαλήσῃς κατ' ἐμοῦ πρὸς τὴν Γερουσίαν; Καὶ εἰς μόνον λαλῶν, μεταχειρίζεται περὶ ἑαυτοῦ ἐνίοτε πληθυντικὸν πρῶτον πρόσωπον. *Reliquum est, ut de felicitate Pompeji pauca dicamus* (Κικ. ὑπὲρ τοῦ Μαν. νόμ. 16), ὑπολείπεται γὰρ εἰπώμεν ὀλίγα περὶ τῆς τοῦ Πομπήϊου εὐτυχίας (1).

§ 181. Καὶ ἡ ἀντωνυμία *is*, αὐτὸς, παραλείπεται, ὅταν ἐξακολουθῇ γὰρ ἦναι ὁ λόγος περὶ τοῦ αὐτοῦ ἔτι ὑποκειμένου· τότε δὲ μόνον προστίθεται, ὅταν μετὰ σύντομον διορισμὸν τοῦ προσώπου, περὶ οὗ ἔσται ἐφεξῆς λόγος, μεταβιάνῃ ὁ λέγων εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν. *P. Annius Asellus mortuus est C. Sacerdote praetore. Is quum haberet unicam filiam, eam bonis suis heredem instituit* (Κικ. Βερρ. 1, 41). *II. Ἄρριος ὁ Ἀσελλος ἐτελευτήσεν ἐπὶ τῆς στρατηγίας Γαῦου τοῦ Σακερδώτου (ιερέως). Αὐτὸς, ἔχων μονογενῆ θυγατέρα, ἐγκατέλιπεν αὐτὴν κληροδόμον τῆς ἰδίας περιουσίας.*

Νέος δὲ οὐσιώδης καὶ ἀκριβέστερος προσδιορισμὸς τῆς αὐτῆς λέξεως προστίθεται διὰ τῶν *et is* (ἢ *atque is* καὶ *et is quidem*),

(1) Ὡσαύτως καὶ οἱ Ἕλληνες μεταχειρίζονται τὰς προσωπικὰς ἀντωνυμίας βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. Δ'. §. 2.

nec is. Habet homo primum memoriam, et eam infinitam rerum innumerabilium (Κικ. Τουσκ. 1, 24), ἔχει ὁ ἄνθρωπος πρῶτον μὲν μνήμην ἀναριθμητῶν πραγμάτων καὶ ταύτην (ἢ καὶ μάλα) ἀπεριόριστον. Πρβ. Δ. Γ. §. 484.

§. 182. Τὴν ἀντωνυμίαν hic μεταχειρίζονται ἐπὶ δεξιῶς τοῦ κατὰ χρόνον ἢ τόπον πλησιεστέρου εἰς τὸν λέγοντα, τὴν δὲ ille ἐπὶ τοῦ ἀπωτέρω κειμένου. Ἐνίοτε δὲ δηλοῦ αὕτη καὶ ἐπίσημον ἢ γνωστὸν πρόσωπον ἐπὶ ἀρετῇ ἢ κακίᾳ. Ex suo regno sic Mithridates profugit, ut ex eodem Ponto Medēa illa quondam profugisse dicitur (Κικ. ὑπὲρ τοῦ Μαν. νόμ. 9), ἐκ τοῦ ἰδίου βασιλείου οὕτως ἀνεχώρησεν ὁ Μιθριδάτης, ὅπως ἐκ τοῦ αὐτοῦ Πόντου λέγεται ὅτι ἀνεχώρησέ ποτε ἡ Μήδεια ἐκεῖνη. Ὅταν δὲ ἦναι ὁ λόγος περὶ δύο τινῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων, τότε ἡ μὲν hic ἀναφέρεται εἰς τὸ τελευταῖον, ἡ δὲ ille εἰς τὸ πρότερον μνημονευθέν. Ἐνίοτε ὁμῶς ἀντιστρέφεται ἡ τάξις αὕτη, ἀναφερομένης τῆς hic ὄχι εἰς τὸ τελευταῖον ἀλλ' εἰς τὸ κυριώτερον ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ λόγου. Melior tutiorque est certa pax, quam sperata victoria; haec (pax) in tua, illa in deorum potestate est (Λιβ. 30, 30), κρείττων καὶ ἀσφαλεστέρα εἶναι ἡ βεβαία εἰρήνη ἢ ἡ ἐλπιζομένη νίκη· αὕτη μὲν (ἢ εἰρήνη δηλαδὴ) κεῖται ἐν σοί, ἐκεῖνη δὲ ἐν τῇ τῶν θεῶν δυνάμει.

Αἱ αὐταὶ ἀναφέρονται καὶ ποτε εἰς ἐπόμενον. Nonne quum multa alia mirabilia tum illud imprimis? (Κικ. περὶ μαντ. 1, 10), καὶ ἄλλα πολλὰ θαυμάσια καὶ ἐκεῖνο (τὸ ἐπόμενον) πρὸ πάντων; (1).

§. 183. Ἡ iste ἀναφέρεται συνήθως εἰς ἓ' πρόσωπον, πρὸς ὃ ἀπευθύνεται ὁ λόγος, εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ λεχθὲν καὶ τὸ πρὸς αὐτὸ σχεῖσιν ἔχον· διὸ καὶ πολλάκις εὐρίσκονται ὁμοῦ iste tuus, ὁ σὸς οὗτος, iste vester, ὁ ὑμέτερος αὐτός. Ista oratio, ὁ σὸς λόγος, ἢ αὐτός ὁ λόγος, ὃν σὺ εἶπας. De istis rebus expecto tuas litteras (Κικ. Ἄττ. 2, 5), περὶ τῶν αὐτόθι (ὅπου σὺ εἶσαι) γινομένων περιμένω ἐπιστολὴν σου. Age nunc isti doceant, quoniam modo

(1) Ὅμοια εἶναι καὶ ἡ παρ' Ἑλλήσι χρησθεὶς τῶν ἀντιστοίχων ἀντωνυμιῶν οὗτος καὶ ἐκεῖνος, βλ. Ἀσωπ. Κερ. Δ'. §. 42 κ. ε.

efficiatur, ut honeste vivere summum bonum sit (Κικ. περι Τελ. 4, 11), ἃς διδάξωσι νῦν οὔτοι(οὗς σὺ ἀκολουθεῖς)τίνι τρόπῳ ἀποδεικνύεται, ὅτι τὸ κοσμίως ζῆν εἶναι ἄκρον ἀγαθόν. Ἐνίοτε δὲ ὁ ῥήτωρ ἐν δικαστηρίῳ, μὴ θέλων νὰ καλέσῃ τὸν ἀντίδικόν του ἐξ ὀνόματος, σημαίνει αὐτὸν ἢ δεικνύει διὰ τῆς iste, ὅδε. Ἔτι δὲ καὶ τὸ ὑπ' αὐτοῦ μνημονεῦθὲν ἐπαναλαμβάνει ὁ λέγων συντομίας χάριν διὰ τῆς iste, ὥστε αὐτὴ ἀναφέρεται καὶ εἰς ἄ πρόσωπον· οἶον, Utinam tibi istam mentem dii immortales duint (Κικ. Κατ. 1, 9), εἴθε οἱ ἀθάνατοι θεοὶ νὰ σοὶ ἐμβάλωσι τὴν διάνοιαν ταύτην, ἢ τὸ φρόνημα τοῦτο, ὅπερ ἀνωτέρω ἀνέφερον ὁ αὐτὸς Κικέρων. Si quid novisti rectius istis, Candidus imperti, si non, his utere mecum (Όρατ. Ἐπιστ. 1, 6, 67), εἴ τι ὀρθότερον τούτων οἶδας, μετάδος ἄνευ φθόνου, εἰ δὲ μὴ, χρῶ τούτοις μετ' ἐμοῦ.

Σημ. Ὅτι ἐρρήθη περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν hic, ille, iste, ἰσχύει καὶ περὶ τῶν ἐξ αὐτῶν παραγομένων ἐπιρρήματων.

§. 184. Ἡ ipse μόνη ἄνευ τῆς is σημαίνει αὐτὸς (αὐτὸς ὁ ἴδιος) μετὰ τινος ἐμφάσεως καὶ ἀντιθέσεως τοῦ δι' αὐτῆς δηλουμένου πρὸς ἕτερον διάφορον· Accipio quod dant; mihi enim satis est; ipsis non satis(Κικ. περι Τελ. 2, 26),δέχομαι τὸ διδόμενον· ἐπειδὴ ἐμοὶ μὲν ἐστὶν ἰκανόν, αὐτοῖς δὲ οὐχ ἰκανόν. Ipse dixit, αὐτὸς ἔφα (τὸ τῶν Πυθαγορείων περὶ τοῦ διδασκάλου λεγόμενον). Τὸ δὲ is ipse σημαίνει ὁ αὐτὸς, αὐτὸς οὗτος, αὐτὸς ὁ ἴδιος(1). Ἡ αὐτὴ ἀντωνυμία ipse προστίθεται κατ' αὐτὴν τοῦ ὑποκειμένου τὴν πτώσιν, ἥτοι κατ' ὀνομαστικὴν, σημαίνουσα μετ' ἐμφάσεως ὅτι τὸ ὑποκείμενον αὐτὸ πράττει τὸ περὶ οὗ ὕλγος οὐχὶ δ' ἕτερός τις· Cato se ipse interemit, ὁ Κάτων αὐτὸς ἑαυτὸν ἀπέκτεινε. Se ipsi omnes naturā diligunt (Κικ. περι Τελ. 3, 18), αὐτοὶ ἑαυτοὺς πάντες ἀγαπῶσι. Ἐνίοτε δὲ καὶ κατ' αἰτιατικὴν συμφωνοῦσιν πρὸς τὴν αὐτοπαθῆ ἀντωνυμίαν se, ἥτις ἀναφέρεται εἰς τὸ αὐτὸ τῆς προτάσεως ὑποκείμενον, καὶ δηλοῦσιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον πράττει εἰς ἑαυτὸ καὶ ὄχι ἕτε-

(1) Καὶ τὰς λοιπὰς δὲ σχέσεις πάσας σχεδόν, ἃς οἱ Ἕλληνες διὰ τῆς ἀντωνυμίας αὐτὸς σημαίνουσι (περὶ ὧν βλ. Ἄσωπ. ἐν κεφ. Δ'. §. 10 — 30), δηλοῦσιν οἱ Λατῖνοι διὰ τῆς ἀντωνυμίας ταύτης.

ρος τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος. Fac, ut diligentissime te ipsum, mi Dolabella, custodias (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 9, 14), *πρόσεχε, Δολαβέλλα μου, τὰ τηρῆς ἐπιμελέστατα σεαυτόν.* Sensim tarde potius nosmetipsos cognoscimus (ὁ αὐτὸς περὶ Τελ. 5, 15), *ἡρέμα ἢ μᾶλλον βραδέως γινώσκομεν ἡμᾶς αὐτούς.* Ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει ἀντιστοιχεῖ κατὰ τὴν χρῆσιν καὶ σημασίαν εἰς τὴν σύνθετον ἢ αὐτοπαθῆ ἀνωθυμίαν τῆς ἑλληνικῆς, ἐμαυτοῦ, σεαυτοῦ, ἐαυτοῦ, ἢ ἐμφαντικώτερον, ἐμοῦ αὐτοῦ, σοῦ αὐτοῦ. Πρὸς Δ. Γ. §. 487. (1)

Ἄλλ' ἐνίοτε εὐρηται κατ' ὀνομαστικὴν ἢ ἴσα ἐνθα ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου ἐπεριμένετο ἕτερα πτώσις. Βλ. περὶ τούτου Δ. Γ. §. 487.

§. 185. Διὰ τῆς idem ἐπιφέρεται πολλάκις νέος προσδιορισμὸς ἢ ἀπλῶς προστιθέμενος εἰς ἤδη μνημονευθέντος προσώπου ἢ πράγματος ἕτερον προσδιορισμὸν ἢ ἀντιτιθέμενος πρὸς ἕτερον τοῦ αὐτοῦ· *Thorius utebatur eo cibo, qui et suavissimus esset et idem (ὡσαύτως δὲ καὶ) facillimus ad concoquendum* (Κικ. περὶ Τελ. 2, 20), *ὁ Θώριος ἦσθιε τροφὰς, αἵτινες καὶ ἡδύταται ἦσαν καὶ λίαν εὐπεπτοί.* Epicurus quum optimam et præstantissimam naturam dei dicat esse, negat idem (ὁ αὐτὸς ἕμως) esse in deo gratiam (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 1, 43)· *ὁ Ἐπίκουρος, ἐν ᾧ λέγει (ἢ λέγων) ὅτι ἡ τοῦ θεοῦ φύσις εἶναι ἀρίστη καὶ ἐξοχωτάτη, ἀρεῖται ὁ αὐτὸς πάλιν, ὅτι ἐν τῷ θεῷ ὑπάρχει χάρις.* Etiam patriæ hoc munus debere videris, ut ea quæ salva per te est, per te eundem sit ornata (ὁ αὐτ. Νομ. 1. 2), *καὶ τοῦτο τὸ καθήκον νομίζω (μοὶ φαίνεται) ὅτι ὀφείλεις τῇ πατρίδι, ἵνα, ἥτις διὰ σοῦ σώζεται, διὰ σοῦ αὐτοῦ καὶ τὰ κοσμηθῆται ἢ αὐτῇ.* Βλ. Δ. Γ. §. 489.

§. 186. Ἡ τριτοπρόσωπος ἢ αὐτοπαθῆς ἀνωθυμία se καὶ αἰ ἐξ τῆς παραγόμεναι κτητικαὶ ἀναφέρονται εἰς τὸ κύριον τῆς προτάσεως ὑποκείμενον. Ipse se quisque diligit (Κικ. Δαίλ. 21), *ἕκαστος ἀγαπᾷ εαυτόν.* Bestiis homines uti possunt ad suam utilitatem (ὁ αὐτ. περὶ Τελ. 3, 20), *δύνανται οἱ ἄνθρωποι τὰ μεταχειρίζονται τὰ ζῶα πρὸς ἰδίαν χρῆσιν.* Ἡ suus ἀναφέρεται ἐνίοτε καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς τῆς προτάσεως προσδιορισμούς. Hannibalem sui ci-

(1) Τὰ ἀντιστοιχεῖ τῆς Ἑλληνικῆς βλ. παρ' Ἀσωπ. ἐν κεφ. Δ'. §. 19 κ. ἐ.

ves e civitate ejecerunt (Κικ. ὑπὲρ Σεστ. 68), τὸν Ἰσσοκράτη οἰ
 ἴδιοι αὐτοῦ πολῖται ἐξέβαλον τῆς πόλεως. Catilina admonebat
 alium egestatis, alium cupiditatis suæ (Σαλλ. Κατ. 21), ὁ Κατι-
 λίνας ἄλλον μὲν ἀνεμίμησεν τὴν ἀπορίαν, ἄλλον δὲ τὰς ἰδίας
 αὐτοῦ ὀρέξεις. Συνήθως ὁμοῦς ἀντὶ τῆς suus ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει
 λέγουσιν ejus. Omitto Isocratem discipulosque ejus Ephorum et
 Naucratem (Κικ. ῥητ. 51), παραλείπω τὸν Ἰσοκράτη καὶ τοὺς
 μαθητὰς αὐτοῦ Ἐφορον καὶ Ναυκράτη. Deum agnoscis ex ope-
 ribus ejus (ὁ αὐτ. Τουσκ. I, 28), τὸν θεὸν γινώσκεις ἐκ τῶν αὐ-
 τοῦ ἔργων. Βλ. καὶ ἄλλα τινὰ περὶ τῆς ἀντωνυμίας ταύτης ἐν τῇ
 Δ. Γ. §. 490 β'.

β'. Αἱ αὐταὶ δὲ ἀντωνυμίαι se καὶ suus, ἐν ἐξαρτωμένη προτά-
 σει εὐρισκόμεναι, ἀναφέρονται οὐ μόνον εἰς τὸ τῆς προτάσεως ταύ-
 τῆς ὑποκειμενον, ἀλλ' ἐπίστε καὶ εἰς τὸ τῆς κυρίας, ὅταν ἡ ἐξαρτω-
 μένη θεωρῆται ὡς λόγος τοῦ ὑποκειμένου ταύτης. Γίνεται δὲ τοῦτο
 ἀείποτε εἰς ἀπαρεμφατικάς, συμπληρωτικάς καὶ τελικάς προτάσεις
 καὶ εἰς ἐξαρτωμένας ἐρωτήσεις, καὶ εἰς τοιαύτας ἀναφορικάς, αἰτινες
 καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερόμεναι, περιέχουσι ζῆνον τοῦ συγγραφῆως ἢ
 πλάγιον λόγον. Sentit animus, se vi sua non aliena moveri (Κικ.
 Τουσκ. I, 23), αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ, ὅτι ἰδίᾳ οὐχὶ ἄλλοτρίᾳ δυνάμει
 κινεῖται. Haec est una summa sapientia, non arbitrari sese
 scire, quod nesciat (Κικ. Ἀκαδ. I, 4), αὕτη μόνη εἶναι ἄκρα σο-
 φία, τὸ γὰρ μὴ νομίζει ὅτι γινώσκει ὅσα ἀγνοεῖ τις. Oravit me
 pater, ut ad se venirem, με παρεκάλεσεν ὁ πατήρ, ἵνα ἔλθω πρὸς
 αὐτόν. Pactus omnes libros, quos frater suus reliquisset (ὡς ὁ
 αὐτὸς Π. ἔλεγε), mihi donavit (Κικ. Ἄττ. 2, 1), ὁ Παῖτος μοι ἐχά-
 ρισε πάντα τὰ βιβλία, ὅσα εἶχεν ἐγκαταλείψει ὁ ἀδελφός αὐτοῦ.
 Ἄλλα τινὰ ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν τῶν ἀντωνυμιῶν τούτων βλ. ἐν τῇ
 Δ. Γ. §. 490 γ' μετὰ τῶν σημ.

§. 187. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι παραλείπονται ὅταν ᾖναι δῆλον
 ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου τὸ πρόσωπον, εἰς δ' αὐταὶ ἀναφέρονται, καὶ
 ὅταν δὲν ἐκφέρονται μετ' ἐμφάσεως. Patrem amisi. Roga pa-
 rentes (tuos). Manus lava et caena, νίψον τὰς χεῖρας καὶ τρῶγε.
 Frater meus amatur ab omnibus propter summam morum

suavitatem, ὁ ἔμδος ἀδελφός ἀγαπᾶται ὑπὸ πάντων διὰ τὴν μεγίστην τῶν ἡθῶν ἀγαθότητα (1).

Σημ. Εἰς τὰς λέξεις *tempus, locus, deus, numen* προστιθεμένη ἡ *suus* σημαίνει τὸ κατὰ ἄλλου, ἀρμόδιον, ἐννοϊκόν, οἰκειόν. *Suo loco, ἐν οἰκειῷ τόπῳ. suo tempore, ἐν καταλλήλῳ χρόνῳ. Vadamus non numine nostro* (Βιργ. Αἰν. 2, 396), βαδιζόμεν ὄχι μὲ ἐννοϊκόν δαυμόριον.

§. 188. Ἐνίοτε συνάπτονται εἰς μίαν πρότασιν δύο ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμιαί, ὧν ἡ μὲν ἀναφέρεται εἰς τὸ ὑποκείμενον, ἡ δὲ εἰς τὸ ἀντικείμενον. *Considera, quis quem fraudasse dicatur* (Κικ. Ῥώσκ. Κωμ. 7), παρατήρησον τίς τίνα λέγεται ὅτι ἠπάτησεν. Ἐρωτήσεις δὲ μετὰ θαυμασμοῦ περὶ μεγέθους ἢ πλήθους κττ. ἐκφέρεται πάντοτε καταφατικῶς. *Quam multos scriptores rerum suarum magnus ille Alexander secum habuisse dicitur!* (Κικ. ὑπὲρ Ἀρχ. 10) πόσον πολλοὺς συγγραφεῖς τῶν ἰδίων πράξεων λέγεται, ὅτι εἶχε παρ' αὐτῷ ὁ μέγας ἐκεῖνος Ἀλέξανδρος! Ὅτε δὲ προστίθεται ἡ ἄρνησις, τότε ὁ θαυμασμὸς ἢ ἡ ἐρώτησις ἀφορᾷ τὴν ἀρνητικὴν ἔννοιαν μόνην.

Εὐθεῖα δ' ἐρώτησις περὶ τῆς αἰτίας ἢ ἀφορμῆς τινος ἔχει ἐν ἀρχῇ τὸ μόριον *cur*, ἡ δὲ ἐξαρτωμένη τὸ *quare*. Τὸ δὲ *quidni* φέρεται ἀείποτε πρὸς ὑποτακτικὴν καὶ σημαίνει διατὶ ὄχι. Πλεῖον περὶ τούτων βλ. ἐν τῷ Δ. Γ. §. 492.

§. 189. Ἐκ τῶν ἀόριστων ἀντωνυμιῶν ἡ *aliquis* (τις, τι) σημαίνει γενικῶς ἀόριστον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα. *Fecit hoc aliquis tui similis, ἔπραξε τις τοῦτο σοῦ ὅμοιος*. Ἐνίοτε σημαίνει ἄλλος τις. *Declamabam saepe cum M. Pisone aut cum aliquo quotidie* (Κικ. Βρουτ. 90), ἀπήγγελλον πολλάκις μετὰ τοῦ Μάρκου Πείσωνος ἢ μετ' ἄλλου τινὸς καθ' ἑκάστην. Τὴν αὐτὴν ἀόριστον σημασίαν ἔχει καὶ ἡ (τὸ *ali* ἀποβάλλουσα) *quis*, ἥτις ἀπαντᾶται εἰς ἀναφορικὰς προτάσεις μετὰ τὸ *quum*, καὶ συνήθως μετὰ τὰ μόρια *si, nisi, ne, num*. Εὐρηται ὅμως πολλάκις μετὰ τὸ *si* καὶ *ne* *aliquis*

(1) Βλ. Ἀσωπίου μικ. συντ. Κεφ. Δ'. §. 34 περὶ τῆς ὁμοίας χρήσεως τῶν αὐτῶν ἀντωνυμιῶν παρ' Ἑλλήσι.

ἀντί quis, ὅταν κῆται ἔμφρασις τις ἐπὶ τῆς ἀντωνυμίας. Βλ. Δ. Γ. §. 493 ἄ καὶ σημ.

Ἡ quisquam σημαίνει ὡσαύτως ὅλως ἀδύνατον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ὡς ἡ aliquis, ἀλλὰ μετὰ τινος τόνου ἢ ἐμφράσεως. Forsitan aliquis aliquando ejusmodi quidpiam fecerit (Κικ. Βέρρ. 2. 32), ἴσως τις ποτε πράξη τι τοιοῦτο. Ἡ δὲ quidam (τις, κάποιος) σημαίνει ὠρισμένον πως πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, οὗ ὅμως ἀκριθέστερος προσδιορισμὸς δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ προστεθῇ. Quidam ex advocatis, τῶν προσκεκλημένων συνηγόρων τις. Habitant hic quaedam mulierculae, κατοικοῦσιν ἐνταῦθα κάποιαι γυναῖκες (1).

§. 190. Ἡ quisquam καὶ ullus, (τις, ὅστιςδῆποτε), σημαίνουσι τι γενικῶς καὶ ἀορίστως, καὶ ἀπαντῶνται συνήθως εἰς ἀρνητικὰς προτάσεις, εἰς ἐρωτήσεις ἀρνητικὰς καὶ ἐτέρας ἐχούσας τὸ μόριον sine. Sine sociis nemo quidquam tale conatur (Κικ. Λαίλ. 12), ἄνευ συμμάχων οὐδεὶς ἐπιχειρεῖ τι τοιοῦτον. Sine ullo auxilio, ἄνευ βοηθείας τινός. Quid est, quod quisquam dignum Pompejo afferre possit? (Κικ. ὑπὲρ τοῦ Μαν. νόμ. 11), τί ὑπάρχει, ὕπερ ἠδύνατό τις ν' ἀναφέρῃ ὡς ἀξίον τοῦ Πομπηίου; Ὅταν ὅμως ἡ ἀρνησις δὲν ἀφορᾷ πᾶσαν τὴν πρότασιν, ἀλλὰ μίαν μόνην αὐτῆς λέξιν μεθ' ἧς ἀποτελεῖ μίαν ἀρνητικὴν ἔννοιαν, ἢ ὅταν δύο ἀρνήσεις ποιῶσι κατάφασιν, τότε μεταχειρίζονται τὴν aliquis οὐχὶ δὲ τὴν quisquam. Non sine aliquo incommodo, ὄχι ἄνευ βλάβης τινός. Quum aliquid non habeas (Κικ. Τουσκ. 1, 36), ἐπειδὴ στερεῖσαι τινός. *Μετὰ συγκριτικὰ ὅμως, ὅταν ἦναι ἀνάγκη ἐμφράσεως, ἔπεται ἀείποτε ἡ quisquam. Tætrior tyrannus quam quisquam superiorum, βδελυρώτερος τύραννος ἢ τις ὅστιςοῦν τῶν προγενεστέρων. Ἐπι δὲ καὶ εἰς ὑποθετικὰς καὶ ἀναφορικὰς προτάσεις, ἐν αἷς ἡ ὑπόθεσις καὶ ἀναφορὰ ἐκλαμβάνεται εἰς τὴν μεγίστην καθολικότητα καὶ ἔκτασιν ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον. Aut enim nemo, quod quidem magis credo, aut, si quisquam, ille sapiens fuit (Κικ. Λαίλ. 2), ἐπειδὴ ἢ οὐδεὶς, ἢ περὶ μᾶλλον πιστεύω, ἢ, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, ἐκεῖνος ἦτο σοφός. Quamdiu quisquam erit, qui te defendere audeat (Κικ. Κατ.

(1) Βλ. Ἄσωπ. μικ. συντ. Κεφ. Δ. § 66. περὶ τῆς χρήσεως τῶν ἐλληνικῶν ἀορίστων ἀντωνυμιῶν.

1, 2), ἐφ' ὅσον ἔσται τις, ὅστις ἤθελε τολμήσει γὰρ σὲ ὑπερασπισθῆναι, θέλεις ζῆ.

Σημ. α'. Ἐνίοτε ὅμως ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς θελήσεως τοῦ λέγοντος νὰ ἐκφέρῃ μετ' ἐμφάσεως τὸν λόγον καὶ νὰ δηλώσῃ τὴν καθολικότητα, ἢν ἡ quisquam ἐμφαίνει, ἢ νὰ προτιμήσῃ ταύτης τὴν aliquis. Si qua me res Romam adduxerit, enitar, si quo modo potero, ut præter te nemo dolorem meum sentiat, si ullo modo (μᾶλλον ἀόριστον ἢ τὸ aliquo modo) poterit, ne tu quidem (Κικ. Ἀττ. 12, 23), ἐὰν τις ὑπόθεσις μὲ φέρῃ εἰς Ῥώμην, θέλω προσπαθήσει, ἂν πως δυνηθῶ, ὥστε οὐδεὶς ἐκτός σου γὰρ αἰσθανθῆ τὴν λύπην μου, ἐὰν δὲ κατὰ τινα τρόπον θέλῃ εἶσθαι δυνατὸν, οὐδὲ σὺ γὰρ αἰσθανθῆς αὐτῆν.

Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ ἐπὶ τῶν ἀπὸ τοῦ quisquam ἐπιρρήμάτων unquam, ποτὲ, usquam, που, ἀντιστοίχων τῶν aliquando, alicubi, aliquo, usquam. Περὶ δὲ τοῦ nullus καὶ ἄλλων τινῶν βλ. Δ. Γ. §. 494. σημ. γ'—ε'.

§. 191. Ἡ quisque σημαίνει ἕκαστος ἰδίως. Sibi quisque maxime consulit, ἕκαστος φροντίζει περὶ ἑαυτοῦ μάλιστα. Ἐνθα συνάπτονται δεικτικὴ καὶ ἀναφορικὴ πρότασις, ἔχουσαι ὑποκείμενον τὴν quisque, τίθεται αὕτη μόνον εἰς τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν καὶ πάντοτε μετὰ τὸ ἀναφορικόν. Quam quisque norit artem, in hac se exerceat (Κικ. Τουσκ. 1, 18), ἢν ἕκαστος γινώσκει τέχνην, εἰς ταύτην ἄς ἀσκήται (1). Ἀπαντᾶται δὲ ἡ ἀντωνυμία αὕτη μετὰ ὑπερθετικῶν, σημαίνουσα ἐν ἕκαστον ἔχον τὴν τοῦ ὑπερθετικοῦ ποιότητα. Maximæ cuique fortunæ minime credendum (Λιβ. 30, 30), πάση, ἢ μᾶλλον, μὴ ἑκάστη μεγίστη εὐτυχία ἐλάχιστα πιστευτέον.

Ἡ uterque σημαίνει ἑκάτερος. Ὁ πληθυντικὸς utrique, ὅστις ἄλλως σημαίνει δύο ἀθροίσματα ἐκ πολλῶν, δηλοῖ πρὸς τούτοις καὶ δύο μόνον πρόσωπα ἢ πράγματα. Ἡ alter δηλοῖ τὸν ἕτερον ἐκ δύο. Agesilaus altero pede claudebat, ὁ Ἀγησίλαος ἦτο χωλὸς τὸν ἕτερον πόδα. Ἐπι δὲ σημαίνει καὶ ἅπλως ἕτερον ἀντιθέτως πρὸς ἄλλον. Solus aut cum altero, μόνος ἢ μεθ' ἑτέρου. Καὶ alter Nero, ἄλλος ἢ δεύτερος Νέρων. Ἡ alius ἔχει τὴν αὐτὴν σημασίαν τοῦ

(1) Ἐρδοί τις ἦν ἕκαστος εἰδελή τέχνην. Ἀριστοφ.

ἑλληνικοῦ ἄλλοι. Ceteri, οἱ ἕτεροι, reliqui, οἱ λοιποὶ μετὰ τὴν ἀφαίρεσίν τινων· πολλαχοῦ ὅμως ἀπαντῶνται καὶ ἄνευ διαφορᾶς. Πλείω περὶ τούτων βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 495 κ. ε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΕΓΚΛΙΣΕΩΝ.

§. 192. Τῶν προτάσεων αἱ μὲν δηλοῦσι καθ' ἑαυτὰς τελείαν ἔννοιαν (ὡς Titius currit), αἱ δὲ χρησιμεύουσι εἰς προσδιορισμὸν ἢ ἀπάσης τῆς ἐννοίας ἐτέρας προτάσεως, ἢ μιᾶς μόνης λέξεως αὐτῆς (ὡς Titius currit, ut sudet, ὁ Τίτιος τρέχει, ἵνα ἰδρώσῃ). Τούτων αἱ μὲν πρῶται, ὡς μὴ ἐξαρτώμεναι ἀπὸ ἄλλων, καλοῦνται κύριαι ἢ ἀνεξάρτητοι προτάσεις, αἱ δὲ δευτέραι, ὡς ἐξαρτώμεναι ἀπὸ ἄλλων καὶ συμπληροῦσαι τὴν ἔννοιαν αὐτῶν, ἐξαρτώμεναι ἢ συμπληρωτικάί. Εἰς μίαν κυρίαν πρότασιν δυνατὸν νὰ προστεθῶσι καὶ πλείονες ἐξαρτώμεναι προτάσεις, τὴν ἔννοιαν ἐκείνης συμπληροῦσαι, ὡς καὶ εἰς μίαν τῶν ἐξαρτωμένων ἐτέρα ἀπὸ ταύτης ἐξαρτωμένη. Ὅλος δὲ ὁ οὕτω σχηματιζόμενος λόγος ἀπὸ πολλῶν τοιούτων προτάσεων καλεῖται σύνθετος πρότασις.

Αἱ ἐξαρτώμεναι προτάσεις, ἐὰν μὲν συνάπτωνται μετὰ τῆς κυρίας διὰ συνδέσμων, λέγονται συνθεσμικαὶ προτάσεις (ὡς haec scio, quia adfui, ταῦτα γινώσκω, διότι παρευρέθημι)· αἱ αὐταὶ δὲ καλοῦνται ἀπὸ τῶν διαφορῶν συνδέσμων τελικαί, αἰτιολογικαί, ὑποθετικαὶ κ. ε. Ἐὰν δὲ συνάπτωνται αἱ αὐταὶ δι' ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας ἢ ἐπιρρήματος, λέγονται ἀναφορικαὶ (omnes, qui adfuerunt, haec sciunt, πάντες, ὅσοι παρευρέθησαν, γινώσκουσι ταῦτα)· ἐὰν δὲ δι' ἐρωτηματικῆς ἀντωνυμίας ἢ ἐπιρρήματος ἢ τινος ἄλλου τοιούτου μορίου, ἐξαρτώμεναι ἐρωτηματικαὶ (ὡς quæro, unde haec scias? ἐρωτῶ σε, πόθεν ταῦτα γινώσκεις;)· ἐὰν δ' ἦναι αἰτιατικὴ μετὰ ἀπαρεμφάτου ἀπαρεμφατικαὶ (ὡς intelligis, me haec scire, ἐννοεῖς ὅτι ἐγὼ γινώσκω ταῦτα). Βλ. Δ. Γ. §. 325 κ. ε. καὶ ἔτι πλείω παρ' Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ΚΔ'.

§. 193. Ἡ πρότασις ἐννοεῖται καὶ ἐκφέρεται ὑπὸ τοῦ λέγοντος διαφύρως κατὰ τὴν διάφορον ἔννοιαν τοῦ λόγου· ἐπειδὴ ἢ λέγεται τὸ

περιεχόμενον αὐτῆς ὡς ἀληθές καὶ γινόμενον ἢ ὑπάρχον (οἶον, *Titius currit*), ἢ ὡς ἀπλῆ τοῦ λέγοντος θέλησις καὶ ἐπιθυμία (ὡς *curre Titi*), ἢ ὡς τι ὑποτιθέμενον καὶ δυνατόν ἀπλῶς, οὐχὶ δὲ ἀληθῶς ὑπάρχον· ὡς *Titius currit, ut sudet, ἵνα ἰδρώσῃ*· ἐνθα δὲν λέγεται ὅτι ὁ Τίτιος ἀληθῶς ἰδρώνει, ἀλλ' ἐννοεῖται, ὅτι σκοπὸς τῆς κινήσεως εἶναι ὁ ἰδρῶς.

Σημ. Πᾶς λόγος, ὠρισμένον πρόσωπον ἢ πράγμα καὶ ἀριθμὸν παρεμφαίνων, ἐκφέρεται καθ' ὀριστικὴν, προστακτικὴν καὶ ὑποτακτικὴν ἔγκλισιν, αἵτινες διὰ τοῦτο καὶ παρεμφατικαὶ ἐγκλίσεις καλοῦνται, καὶ ὁ λόγος παρεμφατικὸς ἢ ὠρισμένος (*oratio finita*), ὁ δὲ μὴ τοιοῦτος ἐκφέρεται κατ' ἀπαρέμφατον καὶ καλεῖται ἀπαρέμφατικὸς ἢ ἀόριστος λόγος (*oratio infinita*). Βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ΙΕ' §. 1.

§. 194. Κύριαι προτάσεις, ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξάρτητοι καὶ ἐξ ἴσου ὠρισμένως ἢ ἄλλως πως ἐκφέρουσαι τὸν λόγον, συνδέονται συνήθως διὰ συμπλεκτικῶν, διαζευκτικῶν ἢ ἀντιθετικῶν συνδέσμων, καὶ ἐκφέρονται κατὰ τὴν αὐτὴν ἔγκλισιν, ἄλλως δὲ κατὰ διάφορον οἶον, ἢ μὲν καθ' ὀριστικὴν, ὅταν ἡ ἔννοια αὐτῆς ἐκφέρηται ὡς ὠρισμένη καὶ βεβαία, ἢ δὲ καθ' ὑποτακτικὴν, ὅταν ἡ ἔννοια αὐτῆς λέγηται ὡς δυνατὴ μὲν ἀλλὰ μὴ βεβαία. *Neque nego, neque affirmare ausim, οὔτε ἀρνοῦμαι, οὔτε γὰρ βεβαιώσω ἢ θελοῦν το. λη. σέ. Καὶ ἐξαρτώμεναι προτάσεις, ἔχουσαι τὴν αὐτὴν σχέσιν πρὸς τὴν κυρίαν, ἐκφέρονται κατὰ τὴν αὐτὴν ἔγκλισιν, οὐχὶ δὲ πάντοτε καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον. Ὅταν ὅμως ἡ ἔννοια αὐτῶν ἐκλαμβάνηται διαφόρως, τότε ἐκφέρονται καὶ κατὰ διάφορον ἔγκλισιν. Βλ. Δ. Γ. §. 329 κ. ε.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΑΥΤΗΣ.

§. 195. Καθ' ὀριστικὴν ἐκφέρεται καταφατικῶς, ἀποφατικῶς ἢ ἐρωτηματικῶς πᾶσα πρότασις, ἀνεξάρτητος ἢ ἐξαρτωμένη, ἐὰν σημαίνῃ τι ἀληθῶς γινόμενον καὶ ὑπάρχον ἢ μὴ. *Pater venit. Pater non venit. Num pater veniet? Qvod domum emisti, gratum mihi est.* Περὶ τῆς ὁμοίας χρήσεως τῆς ὀριστικῆς παρ' Ἑλλήσι βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ΙΕ. §. 2 καὶ ΙΓ'. §. 2.

Σημ. Ἀνεξάρτητος ἢ εὐθεῖα ἐρώτησις λέγεται ἢ ὡς κυρία πρότασις καθ' ἑαυτὴν τιθεμένη, δι' ἧς ἐρωτᾶται, ἂν τὸ περιεχόμενον αὐτῆς θεωρῆται ὡς ἀληθές καὶ βέβαιον ἢ μὴ (ὡς *Venitne pater?* ἦλθεν ὁ πατήρ;): ἐξαρτωμένη δὲ ἢ πλαγία ἐρώτησις εἶναι ἢ ὡς ἐξαρτωμένη πρότασις τιθεμένη, καὶ τὸ ἀντικείμενον ἢ τὴν ἔννοιαν τῆς προτάσεως ἢ λέξεως, ἀφ' ἧς ἐξαρτᾶται προσδιορίζουσα (οἶον, *quæsiui, num pater venisset?* ἠρώτησα, μήπως ἦλθεν ὁ πατήρ).

§. 196. Καθ' ὀριστικὴν ἐκφέρονται καὶ τὰ δύο μέρη τοῦ υποθετικοῦ λόγου, ὑπόθεσις καὶ ἀπόδοσις, ὅταν σημαίνηται ἀπλῶς ἢ σχέσις τῆς ὑποθέσεως καὶ ἀποδόσεως: ὅτι δηλαδὴ, ὑπαρχούσης τῆς ὑποθέσεως ἔπεται βεβαίως καὶ ἀναντιρρήτως ἢ ἀπόδοσις, χωρὶς ὅμως νὰ ὀρίζηται συγχρόνως ὑπὸ τοῦ λέγοντος ἂν ἢ τῆς ὑποθέσεως ἔννοια ἦναι ἀληθῆς ἢ ὄχι. *Si deus mundum creavit, conservat etiam, ἐὰν ὁ θεὸς ἐποίησε τὸν κόσμον, καὶ τηρεῖ αὐτόν. Nisi hoc ita est, frustra laboramus, εἰ μὴ τοῦτο ἔχει οὕτω, μάτην ποροῦμεν. Si nihil aliud fecerunt, satis præmii habent, ἐὰν οὐδὲν ἄλλο ἔπραξαν, ἀρκούντως ἐβραβεύθησαν* (1).

Καθ' ὀριστικὴν ὡσαύτως ἐκφέρεται καὶ τὸ ὑπὸ διαφόρους ὑποθέσεις (*sive—sive, εἴτε—εἴτε*) ἐξ Ἰσου κύρος ἔχον. *Hoc loco libentissime utor, sive quid mecum ipse cogito, sive aliquid scribo aut lego* (Κικ. Νομ. 2, 1), ἐν τούτῳ ἀσμενέστατα διατρίβω, εἴτε κατ' ἑμαυτὸν διαροῦμαι περὶ τινος, εἴτε γράφω ἢ ἀναγιγνώσκω τι. *Mala consuetudo est contra deos disputandi, sive ex animo id fit sive simulate* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν. 2, 67), κακὴ συνήθεια εἶναι τὸ κατὰ θεῶν λέγειν, εἴτε ἐκ προθέσεως καὶ ἐσωτερικῆς πεποιθήσεως γίνεται τοῦτο, εἴτε καθ' ὑπόκρισιν μόνον.

§. 197. Κατ' ἐνεστῶτα ἐκφέρεται τὸ νῦν καὶ τὸ ἐν παντὶ χρόνῳ γινόμενον. *Deus mundum conservat, ὁ θεὸς τηρεῖ τὸν κόσμον. Ἔτι δὲ καὶ τὸ ὡς νῦν παρὸν ἐννοούμενον, οἶον δόξαι, γινῶμαι ἐν βι-*

(1) Τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἑκάτερα τὰ μέρη ἐκφέρουσι καὶ οἱ Ἕλληνες καθ' ὀριστικὴν. Εἰ μὲν θεοῦ υἱὸς ἦν Ἀσκληπιὸς, οὐκ ἦν αἰσχροκερδῆς, εἰ δὲ αἰσχροκερδῆς, οὐκ ἦν θεοῦ (Πλ. Πολ. 408). Εἰ μὴδὲν ἐπεποιήσεις, τί ἐφοβοῦ; Εἰ θεοί τι δρῶσιν αἰσχρὸν, οὐκ εἰσὶ θεοί. Εὐρ. Πρῶ. Ἀσωπ. μικ. συγτ. Κεφ. 15'. §. 4.

ἑλπίεις, ὡς ἐννοεῖται ὅτι καὶ νῦν ἔτι ἔχει ὁ συγγραφεὺς. Zeno aliter judicat, ἄλλως κρίνει ὁ Ζήνων. Πολλάκις ἐκφέρουσι κατ' ἐνεστῶτα καὶ τὸ πρότερον μὲν ἀρχίσαν ἄλλ' ἔτι διαρκοῦν. Tertium jam annum hic sumus, τρίτον ἤδη ἔτος εἴμεθα ἐνταῦθα (1).

Καὶ παρελθούσαν δὲ πράξιν ἢ κατάστασιν ἐκφέρουσι πολλάκις ἐν ζωνηρᾷ διηγῆσαι κατ' ἐνεστῶτα, ὅστις διὰ τοῦτο καλεῖται *ιστορικός ἐνεστῶς*. Expectabant omnes quod tandem Verres progressurus esset, quum repente proripi hominem ac deligari jubet (Κικ. Βέρρ. 5.62), πάντες ἀρέμενον, ποῦ ποτε ἔμελλε γὰρ προβῆ ὁ Βέρρῳς, ὅτε αἰφνης διατάσσει γὰρ συλλάβωσι καὶ γὰρ δέσωσι τὸν ἄνθρωπον (2).

§. 198. Ὁ παρατακτικὸς σημαίνει κατάστασιν ἢ ἐνέργειαν, ἥτις ἐν παρελθόντι χρόνῳ ὑπῆρχεν ἢ ἐγένετο. Quo tempore Philippus Graeciam evertit, etiam tum Athenae gloriā litterarum et artium floreban: ὅτε ὁ Φίλιππος ἐρίκησε τοὺς Ἕλληνας, αἱ Ἀθήναι ἤρθον ἔτι κατὰ τὴν δόξαν τῶν γραμμάτων καὶ τεχνῶν. Ἐπι δὲ καὶ τὸ κατ' ἐπανάληψιν ἢ κατ' ἔθος πολλάκις γινόμενον ἐν παρελθόντι χρόνῳ σημαίνεται διὰ τοῦ χρόνου τούτου. Romae quotannis hinc consules creabantur, ἐν Ῥώμῃ ἐξελέγοντο κατ' ἔτος δύο ἄπατοι. In Graecia musici floruerunt, discabantque id omnes (Κικ. Τουσκλ. 1. 2), ἐν Ἑλλάδι διέπρεφαν οἱ μουσικοὶ, καὶ πάντες ἐδιδάσκοντο ταύτην (τὴν μουσικὴν). Πρῶ. Δ. Γ. §. 337 (3).

§. 199. Ὁ παρακείμενος τῆς λατινικῆς ἔχει καὶ τὴν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀορίστου σημασίαν ὅθεν σημαίνει 1) τὸ ἐντελῶς ἤδη τετελεσμένον καὶ τὸ διαμένον ἔτι ὡς ἀποτέλεσμα. Haec urbs ante multa secula condita est, ἡ πόλις αὕτη πρό πολλῶν αἰῶνων ἐκτίσθη. Is

(1) Ὁμολογεῖ τούτοις Ὁμηρος. Πάλαι τοῦτο σκοπῶ. Πολλὰ ἤδη ἔτη ἐν Ἀθήναις οἰεῖτε. Πλείω παρ' Ἀσσιπ. Κεφ. 10'. § 2 περὶ ὄλων τῶν χρόνων τῆς ὀριστικῆς.

(2) Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος παῖδες γίνονται δύο (Ξ. Κ. Π. 1. 4). Ἐπειδὴ δὲ ἐτελεύτησε Δαρεῖος καὶ κατέστη εἰς τὴν βασιλείαν Ἀρταξέρξης, Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπίβουλεύει αὐτῷ. Ὁ δὲ πείθεται τε καὶ συλλαμβάνει Κῦρον ὡς ἀποκτενῶν (Ξ. Ἄν. 4, 4, 3).

(3) Ἐπὶ Κέκροπος ἡ Ἀττικὴ κατὰ πόλεις φησὶτο, καὶ αὐτοὶ ἕκαστοι ἐπολιτεύοντο καὶ ἐβουλευόντο (Θουκ. 2, 15). Ταῦτα τὰ γράμματα παρὰ τῷ πάππῳ τ' ἦν καὶ ἐπ' ἔστι παρ' ἐμοὶ νῦν, διαμμελέτηται τε ὑπ' ἐμοῦ παιδὸς ὄντος (Πλ.).

mos usque ad hoc tempus permansit, τὸ ἔθος τοῦτο μέχρι τῶν χρόνων τούτων τηρεῖται (μεμέρηκε) (1). 2) Τὸ ἐν παρελθόντι χρόνον γεγονὸς ἀπλῶς. Quum hoc praelium factum est, Caesar aberat ὅτε ἐγένετο ἡ μάχη αὕτη, ἦτο ἀπὼν ὁ Καῖσαρ. Ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ σημασίᾳ μεταχειρίζονται τὸν χρόνον τοῦτον εἰς μακρὰς διηγήσεις παρελθόντων ἱστορικῶν γεγονότων ἢ εἰς βραχείας ἐξιστορήσεις καὶ ἀγγελίας μερικῶν γεγονότων. Hostes, quum Romanorum trepidationem animadvertissent, subito procurrerunt et ordines perturbarunt, ἐπειδὴ οἱ ἐχθροὶ εἶχον αισθανθῆ τὸν φόβον τῶν Ῥωμαίων, αἴφνης ἐξέδραμον καὶ διετάραξαν τὰς τάξεις τῶν στραιωτῶν. Ἐτι δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ συνήθως γινομένου μεταχειρίζονται ἐνίοτε, καὶ μάλιστα οἱ ποιηταί, τὸν παρακείμενον ἀντὶ τοῦ ἐνεστῶτος, ὡς οἱ Ἕλληνες τὸν ἀόριστον καὶ ἐνεστῶτα. Rege incolumi mens omnibus una est, amisso, cupere fidem constrictaque mella diripere ipsae (Βιργ. Γεωρ. 4, 212), ζῶντος μὲν τοῦ βασιλέως, ἐν πάσαις ταῖς μελλούσαις μένει ἡ αὐτὴ διάνοια, ἀποθανόντος δὲ, διέβρηξαν τὴν πίστιν καὶ διήρπασαν αἱ αὐταὶ τὸ παρεσκευασμένον μέλι (2).

Σημ. Τὸ μόριον dum, ἐν ἐξαρτωμένῃ προτάσει εὐρισκόμενον, συνάπτεται συνήθως μετὰ ἱστορικοῦ ἐνεστῶτος, 1) ὅταν ἡ διὰ τοῦ χρόνου τούτου δηλουμένη πράξις ἐγένετο συγχρόνως μετὰ τῆς ὑπὸ τῆς κυρίας προτάσεως δηλουμένης, ἥτις καὶ αὐτὴ θεωρεῖται ὡς παρελθούσα. Dum haec in colloquio geruntur, Caesari nuntiatum

(1) Ὁ πατήρ μου τέθνηκεν. Ὁμηρος πεποίηκε σχεδὸν περὶ πάντων τῶν ἀνθρωπίνων. Ἀθήκοα μὲν τοῦνομα, μνημονεύω δ' οὐ.

(2) Πυρσάνιας ὁ Κλεομβρότου ἐκ Λακεδαίμονος στρατηγὸς ὑπὸ Ἑλλήνων ἐξέπεμψθη (Θουκ. 1. 49). Ὡς ἠθροίσθη Κύρος τὸ Ἑλληνικόν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν Ἀρταξέρηνα ἐστρατεύετο, καὶ ὅσα ἐν τῇ ἀνόδῳ ἐπράχθη καὶ ὡς ἡ μάχη ἐγένετο καὶ ὡς ὁ Κύρος ἐτελεύτησεν, ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ δεδήλωται (Ξ. Ἄν. 2, 1, 1). Τὰς τῶν φαύλων συνουσίας ὀλίγος χρόνος διέλυσε (Ἰσοκρ. Δημ. 1). Ὁ τύραννος ταῖς μὲν πρώταις ἡμέραις προσγεῖα τε καὶ ἀσπάζεται πάντα, ὑπισχνεῖται τε πολλὰ καὶ ἰδία καὶ δημοσία, χρεῶν τε ἐλευθέρωσε καὶ γῆν διένειμε δήμῳ τε καὶ τοῖς περὶ ἐκυτὸν καὶ πᾶσιν ἴλεως τε καὶ πρῶος εἶναι προσποιεῖται (Πλ. Πολ. 566). Ὅταν ἐκ πλεονεξίας τις ὡς περ Φίλιππος ἰσχύσῃ, ἡ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμα ἅπαντα ἀνεχαίτισε καὶ διέλυσε (Δημ. Ὀλ. Ζ', 9).

est, equites Ariovisti propius accedere (Καισ. Γ. Πολ. 1, 46), ἐν ᾧ γίνονται ταῦτα ἐν τῇ συνδιαλέξει, ἀγγεγέθη εἰς τὸν Καίσαρα, ὅτι οἱ τοῦ Ἀριοβίστου ἱππεῖς πλησιάζουσιν. 2) Ὅταν ἡ δι' αὐτοῦ σημασινομένη πρᾶξις γίνηται αἰτία ἢ ἀφορμὴ πρὸς γένεσιν ἐτέρας. Dum obsēq̄vor adolescentes, me senem esse oblitus sum (Κικ. περὶ ῥήτ. 2, 4), ἐν ᾧ (ἢ διότι) ἀκολουθῶ τοὺς νέους, ἐλησμόνησα ὅτι εἶμαι γέρον(1). Ἐν ἑκατέρᾳ περιπτώσει τὸ τῆς κυρίας προτάσεως ῥῆμα ἐκφέρεται κατὰ παρακείμενον χρόνον, ἐνίοτε δὲ καὶ ὑπερσυντελικόν. Τὸ μόριον dum ὅμως συνάπτεται πολλάκις καὶ μὲ παρακείμενον ἢ μὲ παρατατικόν. Ὅταν δὲ σημαίνῃ ἐπὶ τοσοῦτον, ὅσον, ἢ ἐφ' ὅσον, τότε δὲν συντάσσεται μετὰ ἐνεστώτος, εἰμῆ, ὅταν ἦναι ὁ λόγος περὶ ἀληθῶς ἐνεστώσης πράξεως ἢ καταστάσεως. Hoc feci, dum licuit (Κικ. Φιλιπ. 3, 13), ἐφ' ὅσον ἐσυγχωρεῖτο ἐπραξα τοῦτο. Βλ. Δ. Γ. §. 336. σημ. β'.

§. 200. Ὁ ὑπερσυντελικὸς ἀναφέρει πρᾶξιν ἢ κατάστασιν παρελθούσαν πρὸ ἐτέρας καὶ αὐτῆς ἤδη παρελθούσης. Dixerat hoc ille, quum puer nuntiavit, venire ad eum Lælium (Κικ. Πολιτ. 1, 12), εἶχεν εἰπεῖ ἐκεῖνος τοῦτο, ὅτε ἀγγεγέλειεν ὁ παῖς, ὅτι ἐρχεται πρὸς αὐτὸν ὁ Λαίλιος. Quum ego illum vidi, jam consilium mutaverat, ὅτε ἐγὼ εἶδον ἐκεῖνον, εἶχεν ἤδη μεταβάλλει γνώμην (2).

Σημ. Περὶ χρονικῶν καὶ ἄλλων τινῶν μορίων, μετὰ τῶν μέχρι τοῦδε μνημονευθέντων χρόνων τῆς ὀριστικῆς συντασσομένων, σημειωτέον τὰ ἑξῆς.

α. Τὰ χρονικὰ μόρια quum, ἐπεὶ, ὅτε, quoties, δσάκις, simulac, ἅμα, ubi, ὡς, si, εἰ, καὶ τὰ ἀοριστολογικὰ ἢ ἀναφορικὰ, ἐν ἑξαρτωμένῃ προτάσει ὄντα, συντάσσονται

1) μετὰ παρακειμένου ὀριστικῆς, ὅταν ἡ δι' αὐτῶν δηλουμένη πρᾶ-

(1) Οἱ Ἕλληνες σημαίνουσι τοῦτο διὰ χρονικῆς καὶ αἰτιολογικῆς μετοχῆς. Τούτων γινομένων, ἀγγεγέθη τῷ Καίσαρι. Ἀκολουθῶν τοῖς νέοις, ἐπελαθόμην.

(2) Ἡ Οἰνὴ, οὕσα ἐν μεθορίαις τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, ἐτετελιχιστο καὶ αὐτῇ φρουρίῳ οἱ Ἀθηναῖοι ἐχρῶντο (Θουκ. 2, 48). Οὐπω δύο ἢ τρεῖς δρόμους περιεληλυθότες ἦσθην ὁ Εὐθύδημος καὶ ὁ Διονυσόδωρος, καὶ εἰσέρχεται Κλεινίας (Πλατ. Εὐθύδ. 273).

ξις γίνηται συνήθως πρὸ τῆς ὑπὸ τῆς κυρίας προτάσεως δηλουμένης, ἣτις ἐκφέρεται τότε κατ' ἐνεστῶτα. *Quum ad villam veni, hoc ipsum nihil agere, me delectat* (Κικ. περὶ ῥητ. 2, 16), *ὄσακις εἴθω (ἢ ἔρχομαι) εἰς τὴν ἐπανλίμ μου, αὐτὴ ἢ ἀπραξία μου μ' εὐχαριστεῖ. Quocumque adspexisti, ut furiae, sic tuae tibi occurrunt injuriae* (Κικ. Παραδοξ. 2), *ὅπουδῆποτε ἴδης, ὡς αἱ ἐρινυς, οὕτω παρίσταται σοι αἱ ἀδικίαι σου.*

2) Μετὰ ὑπερσυντελικοῦ, ὅταν ἡ τῆς κυρίας προτάσεως ἔννοια ἐκφέρηται κατὰ παρατατικόν, σημαίνοντα τὸ συνήθως καὶ κατ' ἐπανάληψιν γινόμενον. *Quum ver esse caeperat, Verres dabat se labori atque itineribus* (Κικ. Βεῤῥ. 5, 10), *τοῦ ἔαρος ἀρχομένου, ὁ Βεῤῥῆς παρεδίδοτο εἰς τοὺς πόρους καὶ τὰς ὁδοιπορίας. Πρὸ. Δ. Γ. §. 335 β' σημ. α καὶ §. 338 α σημ.*

Ὡσαύτως μετὰ ὑπερσυντελικοῦ συντάσσονται καὶ τὰ μόρια *ubi*, ὡς, *simulac, ἄμα*, ὅταν σημαίνηται ἐπανάληψις τῆς αὐτῆς ἐνεργείας(1).

β') Οἱ σύνδεσμοι *posteaquam* ἢ *postquam*, ἐπεὶ, *ubi*, *ut*, ὡς, *simul atque* ἢ ἀπλῶς *simul, ἄμα, ut primum*, ὡς *τάχιςτα, quum primum*, ὡς πρῶτον, συντάσσονται μετὰ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς, ὅταν ἡ τῆς δι' αὐτῶν ἐξαρτωμένης προτάσεως ἔννοια καὶ ἡ τῆς κυρίας ἀναφέρωνται ἀπλῶς ὡς παρελθούσαι, χωρὶς νὰ σημαίνηται ἄλλη τις σχέσις αὐτῶν εἰ μὴ ἡ τῆς ἀμέσου ἀκολουθίας τῆς μιᾶς μετὰ τὴν ἑτέραν. *Pompejus, ut equitatum suum pulsum vidit, acie excessit* (Καισ. Ἐμφ. Πολ. 3, 94), *ἄμα ἰδὼν ὁ Πομπήιος, ὅτι τὸ ἰππικόν του ἐδιώχθη, ἐξῆλθε τῆς παρατάξεως. Simulac primum Verri occasio visa est, con-*

(1) Οἱ Ἕλληνες σημαίνουσι τὰς χρονικὰς ταύτας σχέσεις διὰ τῶν χρονικῶν μετοχῶν συνήθως. Πολλάκις δὲ καὶ διὰ τῶν ἐπέι, ἐπειδὴ, ὡς *τάχιςτα*, ἄτινα συντάσσουσι συνήθως μὲ ἀόριστον ἀντὶ ὑπερσυντελικοῦ, ἢ μὲ παρατατικόν· δηλοῦντες διὰ μὲν τοῦ ἀόριστου, ὅτι ἡ προηγηθεῖσα πράξις ἐγένετο πρὸ τῆς ἐτέρας, διὰ δὲ τοῦ παρατατικοῦ, ὅτι διήρκει χρόνον τινα καὶ ἐπανελαμβάνετο πολλάκις. Ἐπειδὴ ἐτελεύτησε Δαρεῖος—Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κύρον (Ξ. Ἄν. 4, 4, 3). Οἱ πολέμιοι ὡς εἶδον τοὺς Ἕλληνας, ἀντιπορεύονται (Ξ. Ἄν. 4, 8, 17). Ἐπεὶ ἠσθένηε Δαρεῖος, ἐβούλετο οἱ τὸν παῖδα παρεῖναι (Ξ. Ἄν. ἐν ἀρχῇ). Οἱ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοί, ὡς αὐτοὺς οἱ Καταναῖοι οὐκ ἐδέχοντο, ἐκομισήσαν ἐπὶ τὸν Τηρεῖαν ποταμὸν (Θουκ. 6, 50).

sulem deseruit (Κικ. Βερόρ. I, 23), ἅμα κατὰ πρῶτον εἶδεν ὁ Βερόρης κατάλληλον τὸν καιρὸν, ἐγκατέλιπε τὸν ἕπατον.

γ') Τὸ postquam συνάπτεται μετὰ ὑπερσυντελικοῦ, ὅταν σημαίνηται ὅχι ἡ ἄμεσος ἀκολουθία δύο ἐνεργειῶν, ἀλλ' ὅτι ἡ μία γίνεται μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινός. P. Africanus, postquam bis consul et censor fuerat, L. Cottam in iudicium vocavit (Κικ. Div. in Cæs. 21), τὸ δεύτερον ἤδη γενόμενος ἕπατος καὶ τιμητῆς ὁ Πρόπιος Ἀφρικανός, εἰσήγαγεν εἰς δίκην τὸν Λεύκιον Κότταν· καὶ μάλιστα ὅταν ἀναφέρηται ὠρισμένως ὁ μεταξὺ τῶν δύο πράξεων παρερχόμενος χρόνος: Hannibal anno tertio postquam domo profugerat, in Africam venit (Κορν. Ἀννιβ. 8), τὸ τρίτον ἔτος μετὰ τῆν ἀπὸ τῆς πατρίδος ἀναχώρησιν ἦλθεν ὁ Ἀρρίβας εἰς τὴν Ἀφρικὴν. Ἄλλως δὲ σπανίως εὔρηται τὸ μόριον τοῦτο μετὰ ὑπερσυντελικοῦ τῆς ὀριστικῆς καὶ ἔτι σπανιώτερον μετὰ τοῦ τῆς ὑποτακτικῆς συντασσόμενον. Βλ. Δ. Γ. §. 338. σημ. α.

δ') Τὸ αὐτὸ μόριον συντάσσεται καὶ μετὰ παρατατικοῦ, σημαίνοντος ἀρχὴν, ἐπανάληψιν ἢ διάρκειαν τῆς δι' αὐτοῦ δηλουμένης ἐνεργείας ἢ καταστάσεως. Postquam Eros e scena non modo sibilis, sed etiam convicio explodebatur, confugit in Roscii domum et disciplinam (Κικ. Ρώσ. κωμ. 11), ἀφοῦ, ὡσάκις ἐπαρουσιάζετο ὁ Ἔρωσ, οὐ μόνον συριζόμενος ἀλλὰ καὶ ὑβριζόμενος ἐξεβάλλετο τῆς σκηνῆς, κατέφυγεν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ρωσκίου.

ε') Πάντα τὰ μόρια ταῦτα συντάσσονται καὶ μὲ ἱσορικὸν ἐνεσῶτα, ὅταν σημαίνηται, ὅτι διαρκούσης τῆς δι' αὐτῶν ἀναφερομένης πράξεως γίνεται ἑτέρα τις. Postquam perfugae murum arietibus ferire vident, aurum atque argentum domum regiam comportant (Σαλλ. Ἰουγ. 76), βλέποντες οἱ αὐτόμοιοι, ὅτι διὰ τῶν χριῶν προσβάλλεται τὸ τεῖχος, συγκομίζουσιν εἰς τὰ βασιλεια τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον.

ς') Οἱ δὲ antequam καὶ priusquam, πριν, καὶ dum, donec, ἕως, μέχρι, συντάσσονται μετὰ τοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς οὐχὶ δὲ μετὰ τοῦ ὑπερσυντελικοῦ. De comitiis donec rediit Marcellus, silentium fuit (Λιβ. 23, 31), περὶ ἀρχαιρεσιῶν ἦτο σιωπὴ, ἕως

οὐδ' ἤλθετ' ὁ Μάρκελλος. Antequam tuas legi litteras, hominem ire cupiebam (Κικ. Ἄττ. 5, 7), πρὶν ἢ ἀναγνώσω τὰς ἐπιστολάς σου, ἐπεθύμουν νὰ ἀπέλθῃ ὁ ἀνὴρ (1).

§. 201. Ὁ Μέλλων δὴλοῖ μέλλουσαν πράξιν ἀπλῶς, καὶ τὴν ἐν τινι ὀρισμένῳ μέλλοντι χρόνῳ διαρκούσαν κατάστασιν. Veniet pater. Illo tempore respublica florebit, τῷ καιρῷ ἐκείνῳ θέλει εἶσθαι ἐν ἀκμῇ ἡ πόλις (2).

Πολλάκις ὅμως μεταχειρίζονται ἐνεστῶτα ἀντὶ μέλλοντος ἅ) εἰς ἐρωτηματικὰς καὶ ἀπορηματικὰς προτάσεις περὶ τοῦ εὐθὺς νῦν γενησομένου. Quid ago? imusne sessum? (Κικ. περὶ ῥητ. 3, 5), τί ποιῶ; πηγαίνομεν νὰ καθήσωμεν; 6') μετὰ τοῦ μορίου dum, ἕως, ἔνθα εἶναι ὁ λόγος περὶ προσδοκωμένου τινός· Exspecto, dum ille venit (Τερ. Εὐν. 1, 2, 226), περιμένω ἕως οὗ ἔλθῃ. 7') Συνήθως καὶ μετὰ τῶν antequam καὶ priusquam, ὅταν σημαίνεται ὅτι θέλει γίνῃ τι πρὸ ἐτέρου· Sine, priusquam amplexum accipio, sciam ad hostem an ad filium venerim (Λιβ. 2, 40), ἄφες, πρὶν δεχθῶ τὸν ἀσπασμόν, νὰ γνωρίσω, εἰς ἐχθρόν ἢ εἰς υἱόν ἤλθον; Ἀλλὰ μετὰ τούτων εὐρηταὶ καὶ μέλλον πολλάκις. Antequam de republica dicam, exponam breviter consilium protectionis meae (Κικ. Φιλ. 1, 1), πρὶν περὶ τῆς πόλεως λαλήσω, θέλω διηγηθῆ βραχέως τὸν σκοπὸν τῆς ὁδοιπορίας μου (3).

Σημ. Ἐνίοτε εἰς μὲν τὴν ὑπόθεσιν ὑποθετικοῦ λόγου ὑπάρχει ἐνεστῶς, εἰς δὲ τὴν ἀπόδοσιν αὐτῆς μέλλον· Perficietur bellum, si urgemus obsessos (Λιβ. 5, 4), θέλει τελειώσῃ ὁ πόλεμος, εἰὰν

(1) Οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες συντάσσουσι τὰ χρονικὰ μέγιστα ἕως, μέχρι, πρὶν, μετὰ ἀορίστου ἀντὶ ὑπερσυντελικοῦ. Εὐδικος καὶ Σίμος μέχρι τούτου φίλοι ὠνομάζοντο Φιλίππου, ἕως Θεσσαλίαν ὑπὸ Φιλίππῳ ἐποίησαν (Δημ. 18, 48). Οἱ βάρβαροι οὐ πρόσθεν ἐξενεγκεῖν ἐτόλμησαν πρὸς ἡμᾶς πόλεμον πρὶν τοὺς στρατηγούς ἡμῶν συνέλαβον (Ξ Ἄν. 3, 2, 29).

(2) Εἰ τοῦτο ποιήσομεν, βραδίως τὰ ἐπιτήδεια ἔξομεν, ὅσον χρόνον ἐν τῇ πολιτείᾳ ἐσόμεθα.

(3) Τί ποιήσομεν; Αὐτὸς γινώσκει. Πλ. Τί δῆτα δρῶμεν; μητέρ' ἢ φονεύσομεν; Εὐρ. Ποῦ τις τρέφεται;—Μικρὰ εἰπὼν, ἤδη καταβαίνω.—Βουλόμεθα προθυμότερον δεῖξαι αὐτοῖς ὅτι Δωριεῖς ἐσμεν ἢ μένομεν ἕως ἂν ἕκαστοι κατὰ πόλεις ληφθῶμεν. Θεοκ. Πρβ. Ἄσωπ. Κεφ. 10'. §. 49.

στενοχωρήσωμεν τοὺς πολιορκουμένους. Τοῦτο δὲ γίνεται ὅτε ἡ κατὰ μέλλοντα ἐκφερομένη πράξις ἐκλαμβάνεται ὡς μέλλον ἀποτέλεσμα τῆς κατ' ἐνεστώτα δηλουμένης

§. 202. Ὁ τετελεσμένος Μέλλων ἀναφέρει μέλλουσαν πράξιν, ἣτις θέλει εἶσθαι τετελεσμένη ἐν μέλλοντι χρόνῳ. *Quum tu haec leges, ego illum fortasse convenero* (Κικ. Ἀττ. 9, 15), ὅτε θέλεις ἀγαγῶσαι ταῦτα, ἐγὼ ἴσως θὰ ἔχω συνδιαλεχθῆ μετ' ἐκείνου. *Si (ubi) istuc venero, rem tibi exponam, eam (ἴτε) θέλω εἶσθαι αὐτοῦ, θὰ σοὶ διηγηθῶ τὴν ἐπίθεσιν. De Carthagine vereri non ante desinam, quam illam excisam esse cognovero* (Κικ. Κατ. πρεσβ. 6), περὶ Καρχηδόνας δὲν θέλω παύσει νὰ φοβῶμαι, πρὶν ἴδω αὐτὴν κατεστραμμένην (1).

Σημ. α'. Ὅταν εἰς τὴν κυρίαν καὶ εἰς τὴν ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένην πρότασιν ὑπάρχῃ τετελεσμένος μέλλων, σημαίνεται ὅτι καὶ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἑτέρας ἡ πράξις θέλει εἶσθαι συγχρόνως τετελεσμένη. *Qui Antonium oppresserit, is bellum confecerit* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 10, 19), ὁ τὸν Ἀντώνιον νικήσας, θέλει ἔχει τετελεσμένον τὸν πόλεμον εὐθὺς μετὰ τὴν νίκην. *Pergratum mihi feceris, si de amicitia disputaris* (Κικ. Αἰιλ. 4), εἰὰν πραγματευθῆς περὶ φιλίας, θέλεις μ' εὐχαριστήσῃ πολὺ. Ἀλλ' ἐνίοτε ἡ ἑτέρα τούτων πρότασις ἔχει παρακείμενον, δι' οὗ σημαίνεται μετὰ βεβαιότητος ὡς γεγονὸς ἤδη τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος. *Si Brutus conservatus erit, vicinus* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 12, 6), εἰὰν ὁ Βρούτος σωθῆ, ἐνικήσαμεν.

Σημ. γ'. Ἐνίοτε μεταχειρίζονται ἀδιαφόρως τὸν τετελεσμένον μέλλοντα ἀντὶ τοῦ πρώτου μέλλοντος. *Multum ad ea, quae quærimus, tua ista explicatio profecerit* (=proficiet. Κικ. περὶ Τελ. 3, 4), πολὺ θέλει ὠφελήσει εἰς τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἡ ἐξή-

(1) Ὁ παρ' Ἑλλήσιν ἐνεργητικὸς οὗτος μέλλων εἶναι, πεπονηκὸς ἔσομαι, ὁ ἀποθετικὸς, ἐργασμένος ἔσομαι, ὁ παθητικὸς, διεσθαρμένος ἔσομαι, πεπράξομαι. Εἰ παρελθὼν εἰς ὁστισοῦν δύναιτο διδάξαι, τίς παρασκευὴ χρήσιμος ἔσται τῇ πόλει, πᾶς ὁ παρῶν φόβος λελύσεται (Δημ. 44, 2). Τί γὰρ ποιήσει; Φράζε καὶ πεπράξεται (Ἄρ. Πλουτ. 1027). Ὁ μέλλων οὗτος τῆς λατινικῆς μετὰ τῶν ὑποθετικῶν μάλιστα μορῶν ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ ἐλληνικοῦ ἀορίστου τῆς ὑποτακτικῆς, *si venero* = εἰὰν ἔλθω. *si jussero* = εἰὰν διατάξω (Κικ. Κατ. 1, 5).

γησίς σου αὐτή. Τοῦτο δὲ γίνεται μάλιστα ὅταν σημαίνεται μέλλον ἀποτέλεσμα πράξεώς τινος (ὡς διὰ τοῦ ἀνωτέρω παραδείγματος profecerit), ἢ ὅταν λέγεται τί θέλει γείνει ἐν ὄσῳ γίνεται τι ἕτερον. Tu invīta mulieres; ego accivero pueros (Κικ. Ἄττ. 4, 1), πὺ μὲν προσκάλεσον τὰς γυναῖκας, ἐγὼ δὲ ἐν τούτῳ θέλω συγκαλέσει τοὺς παῖδας.

§. 203. Ἐκτὸς τῶν ἑξ τούτων χρόνων ἔχει ἡ λατινικὴ καὶ τοὺς ἐκ περιφράσεως ἀπὸ τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς καὶ τῶν διαφόρων χρόνων τοῦ sum σχηματιζομένους συνθέτους χρόνους, δι' ὧν σημαίνει μέλλουσαν πράξιν ἢ κατάστασιν ὡς πρὸς τὰς τρεῖς τοῦ χρόνου διαφορὰς, τὸ παρὸν, παρεληλυθὸς καὶ μέλλον (1).

1) Καὶ τὴν μὲν ὡς πρὸς τὸ παρὸν μέλλουσαν πράξιν ἢ κατάστασιν ἐκφράζει διὰ τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς μετὰ τοῦ ἐνεστῶτος sum, ὅστις χρόνος κατὰ τοῦτο διαφέρει τοῦ ἀπλοῦ μέλλοντος, καθ' ὅσον δηλοῖ ὅτι τὸ ὑποκείμενον μέλλει, προτίθεται ἢ ἔχει σκοπὸν νὰ πράξῃ τὸ ἀναφερόμενον, ἐν ᾧ ὁ ἀπλοῦς μέλλων σημαίνει μέλλουσαν ἀπλῶς πράξιν. Qvum apes jam evoluturæ sunt, consōnant vehementer (Βάρρ. περὶ ἀγροτ. 3, 16), ὅτε μέλλουσι νὰ ἐξέλθωσιν αἱ μέλισσαι, ἠχοῦσι σφοδρῶς. Bellum scripturus sum, qvod populus Romanus cum Jugurtha gessit (Σαλλ. Ἰουγ. 5), μέλλω

(1) Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἀναπληροῖ τὴν ἑλλειψιν τῶν τοιούτων περιφραστικῶν μελλόντων τῆς λατινικῆς διὰ τοῦ ῥήματος μέλλω μετ' ἀπαρεμφάτου. Ἐπειδὴ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ καὶ τρίτῃ περιπτώσει συντάσσει τὸν ἐνεστῶτα μέλλω μετὰ ἀπαρεμφατικοῦ ἐνεστῶτος καὶ μέλλοντος, καὶ ἐνίοτε, ἀλλὰ σπανίως, μετ' ἀορίστου. Οἶσθα οὖν ὃ μέλλεις νῦν πράττειν; (Πλ. Πρωτ. 312). Ἀκούω τινὰ διαβάλλειν, ὡς ἐγὼ ἄρα ἐξαπατήσας ὑμᾶς μέλλω ἄγειν εἰς Φᾶσιν (Ξ. Ἄν. 5, 7, 7). Μέλλω ὑμᾶς διδάξειν, ὅθεν μοι ἡ διαβολὴ γέγονεν (Πλ. Ἄπ. 24). Συγκλειόμεν τὴν ἀρχὴν τῶν ῥηθῆσθαι μελλόντων (Ἰσαῖος). Δύσκολος ὁμῶς εἶναι ἡ διάκρισις τῆς σημασίας τοῦ μέλλω μετὰ ἀπαρεμφατικοῦ ἐνεστῶτος καὶ μέλλοντος. Ὅρα περὶ τούτου Κρύφτερον Ἑλλ. Γραμ. § 53, 8, 3. Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τὸν παρατατικὸν ἔμελλον μετὰ τῶν αὐτῶν χρόνων τοῦ ἀπαρεμφάτου. Ἐνεθυμούντο οἱ Ἕλληνας, ὅτι ἀγορὰν οὐδεὶς ἔει παρέξειν ἡμελλεν (Ξ. Ἄν. 3, 4, 2). Παιδιάς τοιαύτας ἐξεύρισκην, αἱ ἰδρωτὰ ἡμελλον παρέχειν. Ξεν. Ἐμελλον οἱ μὲν τινες ἀμαρτήσασθαι, οἱ δὲ πλείους τεύξασθαι τοῦ ἀληθοῦς λογισμοῦ. Θουκ. Ἦδη ἡμελλον ἀλλήλους ἀπολιπεῖν (Θουκ. 6, 34). Περβ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. 10^ο. §. 21.

νά γράψω τὸν πόλεμον, ὃν οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς Ἰουγούρθαν ἐπολέμησαν. Τὸν τοιοῦτον μέλλοντα μεταχειρίζονται ἰδίως εἰς ὑποθέσεις, ὧν πραγματοποιοιυμένων ἐξάπαντος γίνεται ἢ πρέπει νὰ γείνη τὸ ἐν τῇ ἀποδόσει λεγόμενον. *Me igitur ipsam ames oportet, si veri amici futuri sumus* (Κικ. περὶ Τελ. 2, 26), ἐμὲ λοιπὸν πρέπει ἐξάπαντος ν' ἀγαπᾷς, ἐὰν μέλλωμεν νὰ ἡμεθα φίλοι (1).

2) Τὸ δὲ ὡς πρὸς τὸ παρελθὸν μέλλον σημαίνεται διὰ τοῦ μετοχικοῦ μέλλοντος τοῦ ῥήματος μετὰ τοῦ fui, ἐὰν αὐτὸ θεωρῆται ὡς στιγμιαία πράξις καὶ εὐθὺς παρερχομένη, μετὰ τοῦ eram δὲ, ἐὰν θεωρῆται ὡς διαρκούσα, οὐχὶ δὲ στιγμιαία. *Si illo die P. Sestius occisus esset, fuistisne ad arma ituri?* (Κικ. ὑπὲρ Σεστ. 38), ἐὰν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐφορεύετο ὁ Π. Σέστιος, εἴχετε κατὰ τοῦν ἢ ἐμελετᾶτε νὰ λάβητε τὰ ὅπλα; *Profecturus eram ad te, quum ad me frater tuus venit, exiellor ἢ ἐμελέτωρ* νὰ ἔλθω πρὸς σε, ὅτε ἦλθε πρὸς ἐμὲ ὁ σοὺς ἀδελφός. *Ubi rex mansurus erat, si ire perrexisset* (Κικ. περὶ μαντ. 1, 15), ὅπου σκοπὸν εἶχε νὰ μείνῃ ὁ βασιλεὺς, ἐὰν ἤθελε νὰ παρατείνῃ τὴν πορείαν. Κατὰ ταῦτα ὁ μὲν διὰ τοῦ fui γινόμενος μέλλον ἀντιστοιχεῖ τῷ παρακειμένῳ ἐν τῇ τοῦ ἀορίστου σημασίᾳ, ὁ δὲ διὰ τοῦ eram τῷ παρατατικῷ τῆς ὀριστικῆς.

3) Τὸ δὲ ὡς πρὸς μέλλοντα χρόνον μέλλον δηλοῦται διὰ τοῦ αὐτοῦ μετοχικοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ ero. *Orator eorum, apud quos aliquid ager aut acturus erit, mentes sensusque degustet oportet* (Κικ. περὶ ῥητ. 1, 52), πρέπει νὰ γνωρίσῃ ὁ ῥήτωρ τὴν διάνοιαν καὶ τὰ αἰσθήματα ἐκείνων, εἰς οὗς θέλει ἀγορεύσει (ἐρεῖ) ἢ σκοπὸν ἔχει νὰ ἀγορεύσῃ (μέλλει ἐρεῖν).

Σημ. Ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ, ἥτις δὲν ἔχει μετοχὴν μέλλοντος, ἀναπληροῦσι τὴν ἔλλειψιν τῶν περιφραστικῶν τούτων μελλόντων, τρέποντες ἄλλως τὸν λόγον· οἷον, *Est in eo, ut. — Erat in eo, ut urbs caperetur, ἐν τῷ ἀλίσκεσθαι ἦν ἡ πόλις.*

(1) Οἱ Ἕλληνες δηλοῦσι τοῦτο διὰ τοῦ εἰ μέλλω. Δεῖ στρατιᾶν, εἰ μέλλει πράξειν τὰ δέοντα, μηδέποτε παύεσθαι τοῖς πολεμίοις κακὰ πορσύνουσαν (Ξ. Κ.Π. 4, 6, 17). Ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ μετοχῆς τὸν μέλλοντα εὖ γεωργήσιν, δεῖ τοὺς ἐργάτας καὶ προθύμους παρασκευάζειν καὶ πείθεσθαι θέλοντας (Ξεν. Οἰκ. 5, 15).

§. 204. Ὁ παρακείμενος τῆς μετοχῆς μετὰ τοῦ sum εἶναι ὁ ἐκ περιφράσεως γινόμενος παθητικὸς παρακείμενος. Ὁ αὐτὸς ὅμως σημαίνει ἐνίοτε ὡς ἐπίθετον ἄπλως ὑπάρχουσιν κατάστασιν τοῦ ὑποκειμένου· οἶον, *hæc navis egregie armata est* σημαίνει, ὡπλισθῆ, καὶ εἶναι ὡπλισμένη, ἢ, εὐρίσκεται ἐτι παρεσκευασμένη εἰς πόλεμον. Ἡ αὐτὴ μετοχὴ μετὰ τοῦ eram εἶναι παθητικὸς ὑπερσυντελικὸς· ἐνίοτε ὅμως δηλοῖ κατάστασιν ἐν παρεληλυθότῃ χρόνῳ διαρκούσαν· οἶον, *naves Hannibalis egregie armatæ erant*, ἦσαν ὡπλισμέναι· ἢ αὐτὴ δὲ μετὰ τοῦ fui συντασσομένη ἐμφαίνει κατάστασιν παρελθούσαν ἤδη, ἢ χρόνον τινὰ διαρκέσασαν· *Bis deinde post Numæ regnum Janus clausus fuit* (Λιβ. I, 19), δις μετὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Νουμᾶ ὁ τοῦ Ἰανοῦ ναὸς ἦν κεκλεισμένος. *Leges, quæ latæ sunt* (παρακείμενος παθητ.), *tum vero quæ promulgatæ fuerunt* (Κικ. ὑπὲρ Σεστ. 15), καὶ ὅσοι νόμοι ἐπροσάθησαν καὶ ὅσοι ἦσαν ἤδη δεδημοσιευμένοι ὡς ἐγκριθέντες.

Σημ. Ὁ παρακείμενος τῆς μετοχῆς ὅμως, ὡς ἄντις εὐρίσκεται μετὰ τοῦ fui, fueram καὶ fuero συνημμένος, δὲν εἶναι σύνθετος παθητικὸς χρόνος, ἀλλὰ δηλοῖ ἄπλως κατάστασιν ἐν τῇ χρονικῇ σημασίᾳ ἐκάστου τῶν τριῶν τούτων χρόνων, παρακείμενου, ὑπερσυντελικοῦ καὶ τετελεσμένου μέλλοντος. Σπανιώτατα δὲ ἀπαντᾶται οὕτως ἀντὶ τῶν παθητικῶν χρόνων, τῶν μετὰ τοῦ sum, eram καὶ ero σχηματιζομένων. Βλ. Δ. Γ. §. 344 (I).

§. 205. Εἰς ἐπιστολικὸν ὕφος λόγου, διότι ἀφορᾷ ὁ γράφων εἰς τὸν χρόνον, καθ' ὃν θέλει ἀναγνωσθῆ ἢ ἐπιστολῇ, οὐχὶ δὲ καθ' ὃν γράφεται, μεταχειρίζεται ἀντὶ ἐνεστώτος καὶ παρακείμενου παρατατικὸν καὶ ὑπερσυντελικόν. Τοὺς αὐτοὺς δηλαδὴ χρόνους, οὓς ἤθελε μεταχειρισθῆ ὁ τὴν ἐπιστολὴν λαμβάνων, λαλῶν περὶ τῶν εἰς τὸν χρόνον τῆς συγγραφῆς τῆς ἐπιστολῆς ἀναφερομένων. *Nihil habebam, quod scriberem, oûdèn εἶχον γὰ σοὶ γράψω* (ἔτε δηλ. ἔγραφον τὴν ἐπιστολὴν ἣν ἀναγινώσκεις); *neque enim novi quidquam audieram, et ad tuas omnes epistolas rescripseram pridie*;

(1) Οἱ Ἕλληνας, διότι σχηματίζουσι μονολεκτικῶς τοὺς παθητικοὺς τούτους χρόνους, μεταχειρίζονται τὴν περίφρασιν ταύτην (ἣν γεγραμμένος), ὅταν θέλωσι νὰ σημαίνωσι τοιαύτην τινὰ κατάστασιν ἢ ποιότητα τοῦ ὑποκειμένου.

erat tamen rumor, comitia dilatam iri (Κικ. ἐπιστ. εἰς Ἄττ. 9, 10): ἐπειδὴ οὐδὲν νέον εἶχον ἀκούσει (= ἤκουσα), καὶ ἐπειδὴ εἶχον ἀποκριθῆ τὴν προτεραίαν εἰς πάσας τὰς ἐπιστολάς σου ἐλέγγο ὅμως, ὅτι αἱ ἀρχαιρεσίαι θελοῦν ἀναβληθῆ. Ὁ λαμβάνων τὴν ἐπιστολὴν ἤθελεν εἶπει: Tum, cum Cicero hanc epistolam scripsit, nihil habebat, quod scriberet; neque enim novi quidquam audierat, et ad omnes meas epistolas rescripserat pridie; erat tamen rumor, comitia dilatam iri (1).

Ὅσα δὲ ἄλλα περιστατικά δὲν ἀναφέρονται εἰς τὸν χρόνον τῆς συγγραφῆς τῆς ἐπιστολῆς, ἐκφέρονται κατὰ τὸν προσήκοντα αὐτοῖς χρόνον. Ego te maximi et feci semper et facio, ἐγὼ σε περὶ πλείστου ἀέλιπτε ἐποιήσαμην καὶ ποιῶμαι. Πολλάκις ὅμως δὲν τηροῦσιν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς τὸν ἰδιαίτερον τοῦτον τρόπον τῆς τῶν χρόνων ἐναλλαγῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

ΠΕΡΙ ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗΣ.

§. 206. Καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρεται τὸ μὴ ἀληθῶς ὑπάρχον ἢ γινόμενον, ἀλλὰ τὸ δυνατόν, καὶ ἀπλῶς νοούμενον ἢ ὑποτιθέμενον· ἐπειδὴ ὁ λέγων, *curro ut sudem*, ἐννοεῖ ὅτι σκοπὸς τοῦ δρόμου εἶναι ὁ ἰδρῶς, δὲν λέγει δὲ καὶ ὅτι ἀληθῶς ἰδρῶνει. Δι' ἐξαρτωμένων τινῶν προτάσεων ὅμως ἐκφέρεται ἐνίοτε καὶ τὸ ἀληθῶς ὑπάρχον καθ' ὑποτακτικὴν, ὅταν αὐταὶ ἐκλαμβάνωνται ὡς μέρη συστατικά τῆς κυρίας προτάσεως, ἧς τὴν ἔννοιαν συμπληροῦσι. Βλ. Δ. Γ. §. 346 καὶ ὑποσ.

Μεταχειρίζονται δὲ τὴν ὑποτακτικὴν 1) ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ, ἥτοι εἰς προτάσεις κυρίας καὶ ἀνεξαρτήτους ἀπ' ἄλλων, καὶ 2) ἐν ἐξαρτή-

(1) Καὶ οἱ Ἕλληνες γράφουσιν ἐνίοτε ἐν ἐπιστολαῖς καὶ ἀλλαχοῦ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον παρακειμενον ἢ ἀόριστον ἀντὶ ἐνεστώτος. Ἀπέσταλά σοι τόνδε τὸν λόγον δῶρον (Ἰσοκ. Δημ. ἐν ἀρχῇ). Πράσσε μετ' Ἀρταβάζου, ὃν σοι ἐπέμψα (= ὃν σοι νῦν πέμπω). Θεοκ. Διότι τὰς σπουδὰς ἔλυσαν, τὰς αἰτίας προὔγραψα πρῶτον. Θεοκ. Ὁ συγγραφεὺς μεταφέρει τὸν λόγον εἰς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν θέλουσιν ἀναγνωσθῆ τὰ ὑπ' αὐτοῦ γραφέντα, ὅθεν λέγει προὔγραψα ἀντὶ προγράψω.

σει καὶ συνδέσει λόγου, ἤτοι εἰς ἐξαρτωμένας καὶ συνδεδεμένας τοιαύτας προτάσεις.

Α'. Ὑποτακτικὴ ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ.

Καὶ αἱ μὲν ἀπολύτως καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερόμεναι προτάσεις εἶναι κυρίως ὑποθετικά, δυνατικά καὶ εὐκτικά.

§. 207. Ὑποθετικοῦ λόγου, δυνατόν μὲν δηλοῦντος, οὐχὶ δὲ ὑπάρχον καὶ ἀληθῶς γινόμενον σημαίνοντος, ἐκφέρεται ἐκάτερον μέρος καθ' ὑποτακτικὴν. Τούτου ἡ μὲν ἀπόδοσις περιέχει τὸ μὴ ὑπάρχον αὐτὸ οὐδὲ γινόμενον, ἀλλ' ὑπὸ τινα συνθήκην δυνατόν γενέσθαι, ἡ δὲ ὑπόθεσις, ἣτις δηλοῦται διὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων *si, nisi, ni, si non, etiamsi*, περιέχει τὴν συνθήκην, ὑπὸ τὴν ὁποίαν δυνατόν εἶναι νὰ γείνη τὸ ἐν τῇ ἀποδόσει, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ συνθήκη θεωρεῖται ὡς μὴ ὑπάρχουσα καὶ βεβαία. Βλ. §. 196. (1),

Καὶ κατὰ παρατατικὸν μὲν τῆς ὑποτακτικῆς ἐκφέρεται τὸ νῦν ἢ ἐν μέλλοντι χρόνῳ δυνατόν μὲν, ἀλλὰ μὴ πραγματοποιούμενον· διὸ καὶ μεταπίπτει ὁ λόγος εἰς ἐντελῶς ἀδύνατον, καθ' ὅσον πραγματοποιεῖται τὸ ἀντίθετον τοῦ λεγομένου. *Sapientia non expeteretur, si nihil efficeret*, ἡ σοφία δὲν ἤθελε ζητεῖσθαι (καὶ νῦν καὶ μετὰ ταῦτα), *ἐὰν οὐδὲν ὠφέλει* (ἀλλὰ ζητεῖται, διότι ὠφελεῖ). *Si scirem, dicerem, ἐὰν ἐγίνωσκον, ἤθελον εἰπεῖ* (δὲν λέγω ὅμως, διότι δὲν γινώσκω) (2).

Καθ' ὑπερσυντελικὸν δὲ τὸ ἐν παρελθόντι χρόνῳ δυνατόν μὲν ἄλλως, ὡς ἀδύνατον ὅμως λεγόμενον, διότι ἐγένετο τὸ ἐναντίον αὐτοῦ. *Numquam Hercules ad deos abisset, nisi eam sibi viam*

(1) Ἀκριβῆς παραλληλισμὸς ἀπάντων τῶν ἑλληνικῶν ὑποθετικῶν λόγων πρὸς ἓνα ἕκαστον τῶν λατινικῶν εἶναι ὅχι εὐκόλος καὶ διὰ τὴν φύσιν τοῦ πράγματος, καὶ διότι ἡ λατινικὴ ἐκφράζει διὰ μιᾶς μόνης ἐγκλίσεως, τῆς ὑποτακτικῆς, ὑποθετικούς λόγους, ὡς ἡ ἑλληνικὴ ἐκφέρει δι' εὐκτικῆς, ὑποτακτικῆς καὶ ὀριστικῆς. Τὰ γενικώτερα ὅμως περὶ τούτου εἶναι τὰ ἐξῆς.

(2) Τὴν μὲν ὑπόθεσιν τοῦ τοιοῦτου ὑποθετικοῦ λόγου σημαίνει συνήθως ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα διὰ τοῦ παρατατικοῦ τῆς ὀριστικῆς μετὰ τοῦ εἰ, τὴν δὲ ἀπόδοσιν διὰ τοῦ αὐτοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἂν. Εἰ οὐδὲν ἡ σοφία ἀπειργάζετο οὐκ ἂν ἐζητεῖτο. Εἰ ἐγίνωσκον, ἔλεγον ἂν. Εἴτι ἐμοῦ ἐκήδου, οὐδενὸς ἂν οὕτω μ' ἀποστερεῖν ἐφυλάττου, ὡς ἀξιώματος καὶ τιμῆς. (Ξ. Κ. Π. 5, 5, 34). Βλ. Κρυγέρου Ἑλλ. Γραμ. §. 54. IV. 40, σημ. 6'.

virtute munivisset (Κικ. Τουσκ. I, 14)· οὐδέποτε ὁ Ἡρακλῆς ἠθέλην ἀπέλθει εἰς τοὺς θεοὺς, ἐὰν δὲν εἶχε παρασκευάσει ἑαυτῷ διὰ τῆς ἀρετῆς του τὴν ὁδὸν ταύτην· (ἀπῆλθεν ὅμως, διότι παρεσκευάσε τὴν ὁδὸν ταύτην). *Si Roscius has inimicitias cavere potuisset, viveret* (Κικ. ὑπὲρ Ρ. Ἀμ. 6)· ἐὰν ὁ Ῥώσκιος ἠθέλεε δυνηθῆναι νὰ προφυλαχθῆ ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν τούτων, ἠθέλεε ζῆν· (δὲν ζῆ ὅμως, διότι δὲν ἠδυνήθη νὰ προφυλαχθῆ) (1).

Διὰ δὲ τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὑποτακτικῆς ἐκφέρεται τὸ καθ' ὑπόθεσιν νῦν ἢ ἐν μέλλοντι χρόνῳ δυνατὸν, ὅπερ παραδέχεται ὁ λέγων μόνον καθ' ὑπόθεσιν καὶ δοκιμῆς χάριν ὡς δυνατὸν, δηλοῖ ὅμως συγχρόνως, ὅτι δὲν θέλει ἀληθῶς ἐκτελεσθῆ. *Me dies, vox, latera deficiant, si hoc nunc vociferari velim* (Κικ. Βερρ. 2, 21)· ἡ ἡμέρα, ἡ φωνή, αἱ δυνάμεις ἠθέλον με ἐγκαταλείψει, ἂν ἠθέλον νὰ λαλήσω περὶ τούτου· (ὅπερ δύναμαι μὲν, ἀλλὰ δὲν θέλω πράξει). *Ego, si Scipionis desiderio me moveri negem, mentiar* (Κικ. Λαιλ. 3), ἠθέλον εἰπεῖ ψεῦδος, ἐὰν ἀρηθῶ ὅτι λυποῦμαι διὰ τὴν στέρησιν τοῦ Σκηπίωνος, (ἀλλὰ δὲν ἀρνοῦμαι) (2). Διὰ τοῦ αὐτοῦ ἔτι χρόνου τῆς ὑποτακτικῆς καὶ τοῦ τετελεσμένου μέλλοντος ἐνίοτε δηλοῦσιν τὸ νῦν ἢ ἐν μέλλοντι χρόνῳ δυνατὸν καὶ πως προσδοκώμενον γενέσθαι, ὅπερ οἱ Ἕλληνες διὰ τοῦ ἐάν, ἦν, ἂν, μεθ' ὑποτακτικῆς δηλοῦσι (3).

(1) Τὸν ὑποθετικὸν τοῦτον λόγον ἐκφέρει ἡ ἑλληνικὴ συνήθως κατ' ἀόριστον ὀριστικῆς μετὰ τοῦ εἰ—καὶ ἂν. Εἰ ὁ Φίλιππος τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, ὡς χαλεπὸν πολεμεῖν ἔστιν Ἀθηναίους, οὐδὲν ἂν, ὢν νυνὶ πεποίηκεν, ἔπραξεν (Δημ. 4, 5). Ἰσως ἂν ἀπέθανον, εἰ μὴ ἡ τῶν Τριάκοντα ἀρχὴ διὰ ταχέων κατελύθη (Πλατ. Ἀπολ. 32). Ἐνίοτε δὲ θέτουσι καὶ ὑπερσυντελικὸν ἐν τῇ ἀποδόσει. Εἰ ἐγὼ πάλιν ἐπεχείρησα πράττειν τὰ πολιτικὰ πράγματα, πάλαι ἂν ἀπολώλειν, καὶ οὐτ' ἂν ὤφελθην οὐδὲν οὐτ' ἂν ἐμαυτὸν (Πλ. Ἀπλ. 34).

(2) Οἱ Ἕλληνες ἐκφέρουσι τὴν ὑπόθεσιν ταύτην κατ' εὐκτικὴν ἐγκλίσιν. Εἰ ἅπαντες μιμησαίμεθα τὴν Λακεδαιμονίων ἀργίαν καὶ πλεονεξίαν, ἅπαντες ἂν ἀπολοίμεθα. Ἰσοκ. Εἰ πάλιν ἀναβλέψειας, ὡςπερ καὶ προτοῦ, φεύγοις ἂν τοὺς πονηροῦς; (Ἀριστ. Πλουτ. 95). Πρβ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Τμῆμα Β'. Κεφ. Β'. §. 4, καὶ Κρυγ. ἔ. ἀ. 44, 4.

(3) Ἐὰν ἦς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής. Ἰσ. Δημ. Ἐὰν ἀληθεύσης, ὑπὸ σחנוῦμαί σοι δέκα τάλαντα, Ξεν. Βλ. Ἀσωπ. Τμ. Β'. Κεφ. Ζ'. §. 3.

Σημ. α. Πολλάκις ὅμως καὶ τὸ μὴ δυνατόν ἔτι, μηδὲ ἐννοούμενον ὅτι θέλει γείνει ἐν μέλλοντι χρόνῳ, ἐκφέρεται κατ' ἐνεστώτα ὑποτακτικῆς ἀντὶ παρατατικοῦ κατὰ ῥητορικὸν σχῆμα, δι' οὗ σημαίνεται αὐτὸ ὡς δυνατόν γενέσθαι. *Hæc si patria tecum loqvatur, non impetrare debeat?* (Κικ. Κατιλ. 1, 8), *ἐὰν ἡ πατρις ἔλεγε τοῦτο πρὸς σε (ἀλλ' οὔτε λέγει οὔτε θέλει εἰπεῖ), δὲν ἦτο πρόποντὰ εἰσακουσθῆ;*

Σημ. β'. Ἐνίοτε πάλιν εὔρηται παρατατικὸς ἀντὶ ὑπερσυντελικῆς ἢ εἰς ἐκάτερον μέρος τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου, ἢ εἰς τὸ ἕτερον μόνον, σπανιώτατα ὅμως εἰς τὴν ἀπόδοσιν. *Num tu igitur Opimium, si tum esses, temerarium civem aut crudelem putares?* (Κικ. Φιλιπ. 8, 4), *μήπως σὺ, ἐὰν τότε ἔζης, ἠθελες νομίζει τὸν Ὀπίμιον παράτολμον ἢ ὠμόν πολίτην;* Σημαίνει δὲ ὁ παρατατικὸς οὗτος συνήθως ἐπανάληψιν τῆς πράξεως ἢ διαρκούσαν κατάστασιν· ἀλλὰ περὶ τούτου βλ. Δ. Γ. §. 347. σημ. β' (1).

Σημ. γ'. Ἐνίοτε ὅμως παραλείπεται τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου ἡ ὑπόθεσις ἢ ἐκφέρεται ἄλλως πως, τιθεμένης μόνης τῆς ἀποδόσεως. *Illo tempore aliter sensisses, κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἠθελες κρίνει ἄλλως* (λείπει ἡ ὑπόθεσις) (2).

§. 208. Ἄλλοτε ἢ μὲν ἀπόδοσις τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου ἐκφέρεται καθ' ὀριστικὴν, ὡς ἀνεξάρτητος τρόπον τινὰ ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως καὶ καθ' ἑαυτὴν ὡς κύριος ἔχουσα ἐννοουμένη, ἢ δὲ ὑπόθεσις καθ' ὑποτακτικὴν, ὡς μὴ τι βέβαιον καὶ ὠρισμένον δηλοῦσα. Τοῦτο δὲ γίνεται ἐν ταῖς ἐξῆς περιστάσεσιν (3).

(1) Οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες μεταχειρίζονται ἐνίοτε παρατατικὸν ὀριστικῆς ἀντι ἁορίστου, σημαίνοντες τὸ διαρκὲς ἢ κατ' ἐπανάληψιν γινόμενον ἐν παρελθόντι χρόνῳ. Μένειν ἐξῆν τῶν κατηγορούντι τῶν ἄλλων. Εἰ δὲ τοῦτο ἐπ' οἶεῖ ἕκαστος, ἐν ἱκίων ἄν. Δημ. Σωκράτης οὐτ' ἤλιθιος, οὐτ' ἀλαζών φαίνεσθαι τοῖς συνοῦσιν ἐβούλετο· ἐ δὲ οὐκ εἰ δ' ἂν ἀμφοτέρα ταῦτα, εἰ προαγορεύων ὡς ἀπὸ θεοῦ φαινόμενα ψευδόμενος ἐφάινετο. Δῆλον οὖν, ὅτι οὐκ ἂν προέλεγεν, εἰ μὴ ἐπίστευεν ἀληθεύειν. (Ξ. Ἀπομ. 1, 1, 5). Ἐγὼ χθὲς, εἰ μὴ πολλοῖς διεπύκτευσά, οὐκ ἂν ἐδύναμαι σοὶ προσελθεῖν. (Ξ. Κ. Π. 7, 5, 53). Βλ. Κρύγερον ἐ. ἀ. σημ. γ'.

(2) Βοδὸς ἔχοντες σῶμα, ἀνθρώπου δὲ γνώμην, οὐκ ἂν ἠδυνάμεθα ποιεῖν ἄβουλόμεθα (Ξεν. Ἀπομ. 1, 4, 11).

(3) Ὡσαύτως καὶ οἱ Ἕλληνες ἐκφέρουσι καθ' ὀριστικὴν τὴν ἀπόδοσιν τῆς

1) Ὅτε διὰ τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς μετὰ τοῦ *fui* ἢ *eram* (§. 203) σημαίνεται ὅτι ὑπὸ τινα ὑπόθεσιν προϋτίθετό τις νὰ πράξῃ βεβαίως τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, ἐκφέρουσι τοῦτο πάντοτε καθ' ὀριστικὴν, ἂν καὶ ἡ ὑπόθεσις ἦναι καθ' ὑποτακτικὴν. *Si tribuni me triumphare prohiberent, Furium et Aemilium testes citaturus fui rerum a me gestarum* (Λιβ. 38, 47), εἰς ἡθέλω ἐμποδίσαι οἱ δῆμαρχοὶ τὸν θρίαμβόν μου, σκοπὸν εἶχον ν' ἀναφέρω μάρτυρας τῶν πράξεών μου τὸν Φούριον καὶ Αἰμίλιον.

2) Κατὰ παρατατικὸν ὀριστικῆς ἐκφέρεται πράξις, ἣτις βεβαίως ἐμελλε νὰ γείνη ὑπὸ τινα ἀναφερομένην ὑπόθεσιν. *Si per L. Metellum licitum esset, matres illorum, uxores, sorores veniebant* (Κικ. Βέρρ. 5, 49), εἰς ἡθέλε συγχωρήσει ὁ Λεύκιος Μέτελλος, ἤρχοντο αἱ μητέρες ἐκείνων, αἱ σύζυγοι καὶ ἀδελφαί.

3) Κατὰ ῥητορικὸν σχῆμα ἐκφέρεται ὡς ἤδη γεγονὸς ὅ,τι ὑπὸ τινα συνθήκην ἠδύνατο νὰ γείνη. Διὰ τοῦ τοιούτου δὲ τρόπου σημαίνεται ὅχι ὅτι ἀληθῶς ἐγένεον, ἀλλ' ὅτι μικρὸν ἔλλειπεν ἢ πλησίον ἦτο νὰ γείνη αὐτό. *Perierat imperium, si Fabius tantum ausus esset, quantum ira svadebat* (Σεν. περὶ ὀργῆς I, 11), ἀπολώλει ἡ ἀρχή, εἰς ὁ Φάβιος ἐτόλμα τοσοῦτον, ὅσον ὑπηγόρευεν ἡ ὀργή (1).

Περὶ ἄλλων τινῶν ὁμοίων ὑποθετικῶν λόγων βλ. Δ. Γ. §. 348 ἐν ταῖς σημ.

§. 209. Τοῦναντίον ἡ μὲν ὑπόθεσις ἐκφέρεται ἐνίοτε καθ' ὀριστικὴν ἐν τῇ σημασίᾳ, τὴν ὁποίαν εἶπομεν ἐν §. 196, ἡ δὲ ἀπόδοσις αὐτῆς καθ' ὑποτακτικὴν ἢ διότι αὕτη περιέχει εὐχὴν, αἴτησιν, ἐρώτησιν περὶ τοῦ δέοντος γενέσθαι (§. 212-4), ἢ διότι εἶναι ἐξαρτωμένη ἐρώτησις (§. 216). *Si stare non possunt, corruant* (Κικ. Κατ. 2,

ὑποθέσεως ἄνευ τοῦ ἂν, ὅταν σημαίνωσιν, ὅτι βεβαίως ἤθελε γείνει τὸ ἀναφερόμενον, εἰς ὃν ἐπαρουσιάζετο κώλυμά τι. Εἰ ζῶν ἐτύγχανεν ὁ Ἀμύντας, ἐκεῖνον αὐτὸν παρεχόμεν. Λυκούργ. Εἰ ἦσαν ἄνδρες ἀγαθοί, ἐξῆν αὐτοῖς δεικνύναι τὴν ἀρετήν. Θουκ. Εἰ μὴ τὸ λαθεῖν ἦν, οὐδὲ εἰς πονηρὸς ἦν. Διφ. Ταῦτα πράξας, ἃ οὗτός μου κατηγορεῖ, ἐκέρδαινον μὲν οὐδὲν, ἐαυτὸν δ' εἰς κίνδυνον καθίστην (Λυσ. 7, 32). Εἰ ἐξ ἀρχῆς τοῦτον ἐγίνωσκε, πολέμιος μὲν ἦν, οὐ μέντοι πονηρὸς γ' ἂν δικαίως ἐνομίζετο. Σεν.

(1) Ὀλίγον ἐξηπάτησάς με (Ἰλατ. Μένων 80).

10), *ἐὰν δὲν δύνανται τὰ σωθῶσιν, εἴθε τὰ (ἡ ἄς) καταστραφῶσι.*
 Si P. Lentulus suum nomen fatale ad perniciem populi Ro-
 mani fore putavit, cur ego non læter? (ἀντίθι 4, 1), *ἐὰν ὁ Πό-
 πλιος Λέντλος ἐνόμισεν, ὅτι τὸ ὄνομά του θέλει εἶσθαι ὀλέθριον
 τοῖς Ῥωμαίοις, διατί ἐγὼ τὰ μὴ χαίρω; Ne vivam, si scio (Κικ.
 Ἄττ. 4, 16), τὰ μὴ ζήσω, ἂν γινώσκω. Πρβ. Δ. Γ. §. 348 σ. δ'.*

§. 210. Καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρονται καὶ ἅπασαι αἱ διὰ συγ-
 κριτικῶν συνδέσμων μεθ' ἑτέρων συνδεδεμένοι προτάσεις, αἵτινες ση-
 μαίνουσι τι ἀβέβαιον μὲν καὶ ἀνύπαρκτον, ἀλλὰ συγκρίσεως χάριν
 μόνον ἀναφερόμενον. Sed quid ego his testibus utor, quasi res
 dubia aut obscura sit? (Κικ. Div. in Caec. 4)· *ἀλλὰ πρὸς τί
 ἐγὼ ἀναφέρω τοὺς μάρτυρας τούτους, ὡς ἂν ἦτο ἀμφίβολον ἢ σκο-
 τευόν τὸ πρᾶγμα; Parvi primo ortu sic jacent, tamquam o-
 mnino sine animo sint (Κικ. περὶ Τελ. 5, 15)· ἐν τῷ χρόνῳ τῆς
 γεννήσεώς των οἱ ἄνθρωποι τοιοῦτοι εἶναι, ὡς τὰ μὴ εἶχον ἐν-
 τελῶς τοῦν.*

§. 211. α. Προτάσεις αὐθυπότακτοι, τὸ ἐπὶ ὑποθέσει ἀορίστου ἢ
 ὄρισμένου προσώπου δυνατὸν γενέσθαι σημαίνουσαι, ἐκφέρονται κατ'
 ἐνεστώτα μὲν ἢ τετελεσμένον μέλλοντα ὑποτακτικῆς, ἐὰν τὸ δυνα-
 τὸν αὐτὸ θεωρητῆται ὡς τοιοῦτο ἐν τῷ παρόντι χρόνῳ ἢ τῷ μέλλοντι,
 κατὰ παρατακτικὸν δὲ, ἐὰν ἦτο τοιοῦτο ἐν παρελθόντι χρόνῳ· ὅθεν
 καὶ *modus potentialis ἢ dubitativus, ὀνητικὴ ἢ ἀμφίβολος*
ἐγκλίσις καλεῖται αὕτη. Dicat ἢ dixerit aliquis, εἴποι τις ἄν·
Qvis credat? τίς ἤθελε πιστεύσει. Hoc postulatum ridiculum
*videatur ei, qvi rem sententiamqve non perspiciat (Κικ. Βερρ.
 2, 60)· τὸ αἴτημα τοῦτο ἠδύνατο τὰ φανῆ γελοῖον εἰς τὸν μὴ κα-
 ταροοῦντα τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν ἐννοίαν. Qvis eum diligat, qvem*
metuat? τίς ἠδύνατο (ἢ ἤθελεν) ἀγαπήσει δν φοβεῖται; — Qvi
vederet urbem, captam diceret (Κικ. Βερρ. 4, 23), ὅστις ἤθελεν
ιδεῖ τὴν πόλιν, ἤθελεν εἰπεῖ ὅτι ἐκυριεύθη (1).

(1) Τὸ μὲν σημαίνουσιν οἱ Ἕλληνες διὰ τοῦ ἐνεστώτος καὶ μέλλοντος τῆς
 εὐκτικῆς, τὸ δὲ διὰ τοῦ ἀορίστου μετὰ τοῦ ἄν. *faciam* = ποιήσῃ ἄν. *fecerim* ἢ
facerem = ποιήσαιμι ἄν. Πολλὰς ἄν εὐροις μηχανάς· γυνὴ γὰρ εἶ. Εὐρ. Πάντας
 ἄν ὁμολογήσαιτε ὁμόνοιαν μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι πόλει. Δυκ.

β'. Τὸ ἀρίστον τοῦτο πρόσωπον σημαίνεται διὰ τῶν ἀρίστων καὶ ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ δι' ἀναφορικῆς προτάσεως, καὶ ταύτης καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερομένης ὡς τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα δεικνύουσιν. Ἀλλὰ καὶ ὅταν τὸ πρόσωπον ᾖ ὠρισμένον, ἐκφέρεται μετριότητος ἢ συστολῆς ἕνεκα τὸ ὑπὸ τινὰ ὄρον νῦν δυνατὸν καθ' ὑποτακτικὴν καὶ μέλλοντα τετελεσμένον, μὴ τηροῦντα ἐν ταύτῃ τῇ χρήσει τὴν χρονικὴν αὐτοῦ κυρίαν σημασίαν. *Haud facile dixerim, utrum sit melius, dēn δύναμαι γὰ εἶπω εὐκόλως, πότερον εἶναι κάλλιον. At non historiā cesserim Græcis, nec opponere Thucydidī Sallustium verear* (Κυντιλ. 10, 1, 101)· ἐν τῇ ἱστορίᾳ δὲν ἠθέλω ὑποχωρίσει εἰς τοὺς Ἕλληνας, οὐδὲ ἠθέλω συσταλῆναι ἢ ἀντιτάξω τὸν Σαλλούστιον εἰς τὸν Θουκυδίδην (1).

Σημ. α'. Τοιαύτην σημασίαν ἔχουσι καὶ οἱ ἐνεστώτες τῆς ὑποτακτικῆς *velim, nolim, malim*, δι' ὧν ἐκφράζει ὁ λέγων μετριοφρόνως καὶ μετὰ συστολῆς τρόπον τινὰ εὐχὴν ἢ ἐπιθυμίαν. *Velim dicas, ἐπεθύμουν γὰ εἶπης*· καὶ *velim ex te scire, ἠθέλω (εἰ δυνατὸν) γὰ μάθω παρὰ σοῦ*. Εὐχὴ δὲ ἢ ἐπιθυμία, ἣν ἠθέλει τις ἔχει ὑπὸ ἄλλας περιστάσεις, καὶ ἣτις νῦν ἀδύνατον εἶναι γὰ ἐκπληρωθῆ, σημαίνεται διὰ τῶν παρατατικῶν τῆς ὑποτακτικῆς *vellem, nollem, mallem*. *Vellem adesse posset Panætius* (Κικ. Τουσκ. 1, 33), ἐπεθύμουν, εἰ δυνατὸν, γὰ παρευρίσκετό ὁ Παναίτιος (2).

Σημ. β'. Καθ' ὑποτακτικὴν ὡσαύτως, τοιαύτην σημασίαν ἔχουσαν, ἐκφέρεται καὶ ἐξαρτωμένη πρότασις μετὰ συνδέσμου, ὅστις ἄλλως συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς. *Camillus, quamquam exercitum asvetum imperio mallet, nihil recusavit* (Λιβ. 6, 9), ἀν καὶ ὁ

(1) Ἡδέως ἂν ἔγωγ' ἐροίμην Λεπτίνην, τίς αὕτη ἢ ἀτέλειά ἐστιν (Δημοθ. 20, 429). Σμικροῖς τὰ μεγάλα πῶς ἔλοι τις ἂν πόνοις; Εὐρ. Τί ἂν τις ἐπιχειροῖ τῷς ἀδυνάτοις; Ξεν. Ποῖ δὴτ' ἂν τραπόιμην; Ἄρ.— Διάφορα τῶν διὰ τὴν βεβαιότητα τοῦ λέγοντος καθ' ὀριστικὴν ἐκφερομένων, ποῖ τις τρέφεται; ποῖ τρέφομαι; καὶ τοῦ ἀπορηματικοῦ, ποῖ τράπωμαι.

(2) Τὸ μὲν πρῶτον δηλοῦσιν οἱ Ἕλληνες διὰ τῆς εὐκτικῆς μετὰ τοῦ ἂν (βουλοίμην ἂν)· τὸ δὲ δεύτερον διὰ τῆς ὀριστικῆς μετὰ τοῦ ἂν (ἐβουλόμην ἂν). Τούτων οὐδενὸς χρήζω τυχεῖν, δόξαν δὲ βουλοίμην ἂν εὐκλείας ἔχειν. Εὐρ. Ἐβουλόμην ἂν ὁμᾶς ὁμοίως ἐμοὶ γινώσκειν αὐτόν. Ἰσοκ.

Κάμυλλος ἤθελε προτιμήσει νὰ ἦναι συνειθισμένος εἰς τὴν ἀρχὴν (ἢ πειθαρχίαν) ὁ στρατός, οὐδαμῶς ἠρνήθη. *Etsi eum in partibus singulis fatigari minime conveniat, tamen provideo animo κ.έ.* (Λιβ. ΙΙ, 1), ἄν καὶ ἐλάχιστα ἤθελεν εἶσθαι πρόπον νὰ ταλαιπωρῆται εἰς τὰ καθέκαστα, προβλέπω ὅμως κ. έ. Τὰ αὐτὰ μέρια *quamquam, etsi* ἤθελον ἔχει ὀριστικὴν, ἂν αἱ προτάσεις ἀντετίθεντο ἀπλῶς.

§. 212. Καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφράζουσιν προστούτους εὐχὴν καὶ (ἐν τῷ ἄ προσώπῳ) ἀμοιβαίαν προτροπὴν ἔθεν καὶ εὐκτικὴν ἐγκλίσειν καλοῦσι ταύτην (modus optativus). *Valeant cives mei, sint incolumes, sint beati* (Κικ. Κατ. Πρεσβ. 34), εἴθε νὰ ὑγιαίνωσιν οἱ ἔμοι πολῖται, εἴθε νὰ ἦναι σώοι καὶ εὐδαίμονες. *Inteream, si valeo stare. Immitemus majores nostros, ἅς μινώμεθα τοὺς ἡμετέρους προγόνους. Meminerimus etiam adversus infimos justitiam esse servandam* (Κικ. περὶ καθ. 1, 13), ἅς ἐνθυμώμεθα ὅτι καὶ πρὸς τοὺς ἐλαχίστους πρέπει νὰ τηρῶμεν δικαιοσύνην(1).

Καὶ ἀπαγορεύοντες ἢ διατάσσοντες μεταχειρίζονται ἐνίοτε ὑποτακτικὴν ἀντὶ προστακτικῆς. Ἀλλὰ περὶ τούτου βλ. καὶ §. 244—5(2)

Σημ. α'. Εἰς τοιαύτην ὑποτακτικὴν προστίθεται, ὅταν ἦναι ἀναγκαῖον, ἡ ἄρνησις *ne*, *μή*, καὶ οὐδέποτε ἡ *non*, οὐ, (§. 71). Πρὸς πλείονα δὲ ἐπίτασιν τῆς εὐχῆς προσθέτουσιν εἰς τὴν ὑποτακτικὴν ταύτην τὸ μέρος *utinam*, εἴθε, καὶ μετ' ἄρνήσεως *utinam ne*, εἴθε

(1) Οἱ Ἕλληνες ἐπὶ μὲν εὐχῆς μεταχειρίζονται τὴν εὐκτικὴν, ἐπὶ δὲ προτροπῆς τὴν ὑποτακτικὴν. Ἐπειδὴ πάντας ὄρω ὑμᾶς, Ἄθηναῖοι, ὠρμημένους στρατεύειν, ξυνεγχοὶ ταῦτα (Θουκ. 6, 20). Τούτων ἐγὼ εἶην. Εὐρ. Σὺ αὐτὸς ἅπαντα ἐπιστήσει, ἂν ἐγὼ βούλωμαι. — Ἀλλὰ βουληθείης (Πλ. Εὐθυδ. 296). Οὕτως ὄναισθε τῶν ὄντων ἀγαθῶν ὑμῖν (Δημ. 28, 20). Μὴ ζῶην μετ' ἀμουσίας. Εὐρ. Αὐτίκα τεθναίην δίκην ἐπιθείς τῷ ἀδικούντι. Πλ. (Πῶς ἀνδρόλιμνος; Εὐρ. Μηδ. 97, εὐχὴ μετ' ἀμφιβολίας περὶ τοῦ δυνατοῦ). — Ἴωμεν. Μὴ φοβώμεθα Φέρε δὴ καὶ ὄσους αὐτὸς ἐλυσάμην τῶν αἰχμαλώτων, εἶπω πρὸς ὑμᾶς (Δημ. 49, 469). Ἄγε σκοπῶμεν καθ' ἕνα καστον. Ξεν. Ἰθι δὴ, ἀναλογησώμεθα τὰ ὠμολογημένα ἡμῖν. Πλ.

(2) Καὶ οἱ Ἕλληνες μεταχειρίζονται ὑποτακτικὴν ἐνίοτε καὶ εὐκτικὴν ἀντὶ προστακτικῆς. Μὴ ποιήσης τοῦτο. Λέγοις ἂν ὡς τάχιστα καὶ τάχ' εἴσομαι. Αἰσχ. Μηδέποτε γήμη, μηδὲ εἰς εὐνοῦς ἔμοι. Μεν. Ἄ μὴ κατέθου μὴ ἀνέλη. Πλ. Μὴ ψεῦσον ὦ Ζεῦ τῆς ἐπιούσης ἐλπίδος. Ἄρ. Μὴ ἡ βίξ σε μηδαμῶς νικῆσάτω. Σοφ.

μή. *Utinam ego tertius vobis amicus adscriberer* (Κικ. Τουσκ. 5, 22), εἶθε νὰ ἡδυνάμην νὰ προστεθῶ καὶ ἐγὼ τρίτος ὑμῶν φίλος (1).

Σημ. 6'. Τὰ μόρια *dum, dummodo, modo* (καὶ *modo ut*), *μόρον*, ἀρκεῖ *μόρον* νὰ . . . καὶ μετ' ἀρνήσεως *dum ne, dummodo ne, modo ne*, συντάσσονται μεθ' ὑποτακτικῆς, διότι δι' αὐτῶν ἐκφράζει ὁ λέγων εὐχὴν ἢ ἐπιθυμίαν ὡς συνθήκην ἢ περιορισμὸν ἐτέρας προτάσεως. *Oderint, dum metuant*, ἀς μισῶσιν, ἀρκεῖ *μόρον* νὰ φοβῶνται. *Omnia postposui, dummodo praeceptis patris parem* (Κικ. υἱὸς πρὸς τοὺς Οἰκ. 16, 21), πάντα ὕστερα ἐλογισάμην, ἤρκει *μόρον* νὰ ὑπακούσω εἰς τὰς παραγγελίας τοῦ πατρὸς μου. *Manent ingenia senibus, modo permaneat studium et industria* (Κικ. Κατ. Πρεσβ. 7), μένει μὲν ὁ ροῦς εἰς τοὺς γέροντας, ἀρκεῖ *μόρον* νὰ μένη ἡ σπουδὴ καὶ ἡ ἐπιμέλεια.

Σημ. 7'. Ἰσχυρὰ προτροπὴ ἐκφέρεται καθ' ὀριστικὴν προηγουμένου τοῦ μορίου *quoniam*. *Quoniam imus? διατί δὲν πορευόμεθα; Quoniam taces? διατί δὲν σιωπᾷς; Πρβ. Δ. Γ. §. 351* μετὰ τῶν σημ.

§. 213. Καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρει τὸν λόγον καὶ ὁ συγχωρῶν, δεχόμενος ἢ ὁμολογῶν, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔχει ἢ δὲν ἔχει οὕτως, ἢ ἀφίνει αὐτὸ ἀνεξέταστον καὶ δὲν θέλει νὰ φιλονεικῇ περὶ αὐτοῦ. *Fruatur sane Gabinius hoc solatio* (Κικ. ὑπατ. ἐπαρχ. 7), ἀς ἔχη ὁ Γαβίνιος τὴν παραμυθίαν ταύτην. *Malus civis, improbus consul, seditiosus homo Carbo fuit. Fuerit aliis, tibi quando esse coepit?* (Κικ. Βέρβ. 1, 14), ἦτο κακὸς πολίτης ὁ Κάρβων, φαῦλος ὑπάτος, στασιώδης ἄνθρωπος. Ἄς ἦτο δι' ἄλλους (ἔστω ἄλλοις γε), εἰς σὲ δὲ πότε ἤρχισε νὰ ἦναι τοιοῦτος; *Ne sint in senectute vires* (Κικ. Κατ. Πρεσβ. 11), δεδόςθω ὅτι δὲν ἔχει τὸ γῆρας *δυνάμεις*, ἢ, ἀς ὑποθέσωμεν ὅτι δὲν ἔχει τὸ γῆρας *δυνάμεις* (2).

(1) Εἴθ', ὦ λῶστε, σὺ τοιοῦτος ὢν φίλος ἡμῖν γένοιο (Ξεν. Ἑλ. 4, 4, 38). Εὐχὴ, ἧς ἢ ἐκπλήρωσις ἀδύνατος, ἐκφέρεται κατὰ παρατατικὸν ὀριστικῆς. Εἴθε σοι τότε συνεγενόμην, ὅτε δεινότατος σουτοῦ ἦσθα (Ξ. Ἀπμ. 1, 2, 46). Ἔτι δὲ καί: εἰ γὰρ ὠφελον, μὴ ὠφελον, εἶθε ὠφελον μετὰ ἀπαρεμφάτου· Μήποτ' ὠφελον λιπεῖν τὴν Σκύρον (Σοφ. Φιλ. 969). Εἴθε ἦ, = *utinam essem*, εἴθ' ἐγενόμην = *utinam factus essem*.

(2) Οἱ Ἕλληνες μεταχειρίζονται τὴν προστακτικὴν συνθήκως εἰς ταύτην τὴν περίπτωσιν. Τοῦτο ἴκω ἤπη τῷ θεῷ φίλον, Πλ. Οὐ δ' εἰ πάνυ χρηστός ἐσθ', ὡς

§. 214. α) Ὡς αὐτως καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρει τὸν λόγον καὶ ὁ ἐρωτῶν ἢ ἀπορῶν περὶ τοῦ τί πρέπει ἢ ἔπρεπε νὰ πράξῃ. *Utrum superbiam Verris prius commemorem an crudelitatem?* (Κικ. Βέρρ. 1, 47), *πότερον τὴν ἀλαζονείαν τοῦ Βέρρου πρότερον νὰ ἐνθυμηθῶ ἢ τὴν ὠμότητα;* *Quam te memorem virgo?* (Βιρ. Αἰν. 1, 327), *τί νὰ σὲ καλέσω παρθέρε;* *Hæc quum viderem, quid agerem, iudices? contenderem contra tribunum plebis privatus armis?* (Κικ. ὑπὲρ Σεστ. 19), *ταῦτα βλέπων, τί ἔπρεπε νὰ πράξω, δικασταί;* *ιδιώτης νὰ παλέσω μὲ τὰ ὄπλα κατὰ δημάρχου;* *Qvidni meminerim?* (Κικ. περὶ ῥητ. 2, 67), *καὶ διατί δὲν ἔπρεπε νὰ ἐνθυμηθῶ;* τὸ δὲ *non meminī*, δηλοῖ ὠρισμένως, δὲν ἐνθυμοῦμαι (1).

β') Ὡς αὐτως καθ' ὑποτακτικὴν ἐρωτᾷ καὶ ὁ ἀποδοκιμάζων ἢ θεωρῶν ἀπρεπὲς ἢ ἀδύνατον τι. *Quæso, quid istum consilii est? Illius stultitiâ victâ ex urbe rus tu habitatum migres?* (Τερεντ. Ἐκκυρ. 4, 2, 13), *εἰπέ μοι παρακαλῶ, τίς βουλὴ εἶναι αὕτη;* Ἐπρεπε σὺ ἠττηθεῖσα ὑπὸ τῆς μωρίας ἐκείνου νὰ ἐξέληθς τῆς πόλεως ἵνα κοικήσῃς ἐν ἀγροῖς; *Ego te videre noluerim?* (Κικ. πρὸς Κοῖντ. τὸν ἀδελφ. 1, 3), *ἐγὼ δὲν ἠθέλησα νὰ σὲ ἶδω;* ἀδύνατον!

Σημ. Τὸ ἀνυπόστατον καὶ ὄλω; ἀδύνατον ἐκφράζουσιν ἐρωτηματικῶς δι' ἑλλειπτικῆς φράσεως καθ' ὑποτακτικὴν. *Egone ut te interpellem?* (= *fierine potest, ut ego te interpellem.* Κικ. Τουσκ. 3, 18), *ἐγὼ νὰ σὲ διακόψω;* *Quamquam quid loquor? Te ut ulla res frangat? Tu ut unquam te corrigas?* (Κικ. Κατ. 1, 19), *καὶ ὅμως τί λέγω;* σὲ ν' ἀποτρέψῃ τι; σὺ ποτε νὰ διορθωθῆς; ἀπίστευτον! Βλ. Δ. Γ. §. 353.

ἐμοῦ γ' ἕνεκα ἔστω, βελτίων ἐστὶ τῆς πόλεως τὸ ἦθος. Δημ. Πλούται κατ' ὄκον. Σοφ. Φέρε δὴ καὶ παῖδες γενέσθωσαν φροντίδων ἥδη πάντα πλέα. Στ.

(1) Τί φῶ; Τί δρῶ; Πῶς οὖν δὴ περὶ αὐτῶν τούτων λέγωμεν, καὶ πῶς ποιῶμεν (Πλ. Φιλ. 63). Δέξεσθε ἡμᾶς ἢ ἀπίωμεν; (Πλ. Συμπ. 242). Τίνος ἕνεκα ἐφ' ἡμῶν πρῶτον καταδειχθῆ τοιοῦτον ἔργον; (Δημ. 20. 118). Καὶ μετὰ τὸ βούλει καὶ ἐβούλεσθε· Βούλει ἡμεῖς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἀμφισβητῶμεν. Πλ. Τί βούλεσθε εἶπω; Δημ. Καὶ τὴν εὐχτικὴν ἐνίοτε μεταχειρίζονται ἐπὶ τῆς αὐτῆς σχεδὸν ἐννοίας. Ποῖ τις ἂν τράποιτο; Τί ἂν τις οὐχὶ πρὸς σε τάληθῃ λέγοι; Ἄρ. Ποῖ δὴτ' ἂν τραποίμην; ἐν οἷς ὑπάρχει καὶ ἡ τοῦ δυνατοῦ ἐννοία.

B'. Υποτακτική ἐν ἐξαρτήσει λόγου.

§. 215. α) Ἄπασαι αἱ ἐξαρτώμεναι προτάσεις, αἱ σκοπὸν ἢ συνέπειαν ἑτέρας δηλοῦσαι, καὶ διὰ τῶν μορίων *ut*, ὅπως, ἵνα, *ne* ἢ *ut ne*, ἵνα μὴ, *quo*, ὅπως, *ut*, ὥστε, *ut non*, ὅπως μὴ, *quin*, ὥστε γὰρ μὴ, μετ' ἐκείνης συνδεόμεναι, ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικὴν. *Legum omnes servi sumus, ut liberi esse possimus*, πάντες εἴμεθα δοῦλοι τῶν νόμων, ἵνα δυνηθῶμεν γὰρ ἡμεῖθα ἐλεύθεροι. *Hæc ideo ad te scribo, ne me oblitum esse mandatorum tuorum putes* ταῦτα πρὸς τοῦτό σοι γράφω, ἵνα μὴ νομίζῃς, ὅτι ἐλησμόνησα τὰς σὰς παραγγελλίας. *Ager non semel aratur, sed novatur et iteratur, quo meliores fetus possit et gradiore edere* (Κικ. περὶ ῥητ. 2, 30), ὁ ἀγρὸς δὲν γεωργεῖται ἅπαξ, ἀλλὰ καὶ δις καὶ τρίς, ἵνα δύνῃται γὰρ φέρῃ καλλιτέρους καὶ μεγαλειτέρους καρπούς. *In virtute multi sunt adscensus; ut is gloria maxime excellat, qui virtute plurimum præstet* (Κικ. ὑπὲρ Πλαγκ. 25) ἐν τῇ ἀρετῇ πολλαὶ εἶναι αἱ βαθμίδες, ἵνα οὗτος μάλιστα διαπρέπῃ κατὰ τὴν δόξαν, ὅστις πλεῖστον κατὰ τὴν ἀρετὴν ἠθέληεν ἐξέχει. *Numquam accedo, quin abs te abeam doctior* (Τερ. Εὐν. 4, 7, 21), οὐδέποτε προσέρχομαι, ὥστε γὰρ μὴ ἀπέλθω ἀπὸ σοῦ σοφώτερος (1).

β) Ὡς αὐτὸς καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρονται καὶ αἱ μετ' ἑτέρας προτάσεως συναπτόμεναι διὰ τοῦ *ut* (ἢ *ut non*), σημαίνοντος, καίτοι, καίπερ, καὶ διὰ τοῦ *nedum*, ἵνα μὴ εἰπῶ ὅτι, ἢ, πολὺ ὀλιγώτερον.

(4) Τὰ αὐτὰ τελικὰ μόρια συντάσσουσι συνήθως οἱ Ἕλληνες μετ' ὑποτακτικὴν, ὅταν ἡ κυρία πρότασις ἔχῃ ἐνεσιῶτα ἢ μέλλοντα, μετ' εὐκτικὴν δὲ, ὅταν ἔχῃ παρωχημένον χρόνον. Τὸν κακὸν αἰεὶ δεῖ κολάζειν, ἵνα ἁμείνων ᾖ, οὐ τὸν δυστυχῆ. Πλ. Πολλὰ μετ' διδάσκεις ἀφθόνως διὰ φθόνον, ὅπως ἀκούων πολλὰ μὴδὲ ἐν μάθῳ. Φιλ. Ἴνα μὴ δῶ δίκην, τὴν πόλιν ἐχθρὰν τῇ πόλει πεποίηκεν Δημ. Κτενοῦσι τὸν παῖδα, ὡς πύθη κακὸν μέγα. Εὐρ — Ἐκαλούμην ἐπὶ τὰ δεῖπνα, ἵνα εὐφραίνοντο οἱ συνόντες. Ξεν. Κῦρος φίλων ἔπειτο δεῖσθαι, ὡς συνεργούς ἔχοι. Ξεν. Ὀκνοῦντες μὴ ἀφαιρεθεῖεν τῷ Δεξιππῳ λέγουσιν. Ξεν. Ἄλλ' ἐνίστε καὶ μετὰ ἱστορικὸν χρόνον ἔπεται ὑποτακτικῆ. Ναῦς οἱ Κορίνθιοι ἐπλήρουν, ὅπως ναυμαχίας ἀποπειράσωσι καὶ τὰς ὀκάδας αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι ἤτσον κωλύοιεν. Θουκ. Ἐπίτηδες σε οὐκ ἤγειρον, ἵνα ὡς ἥδιστα διάγῃς (Πλ. Κριτ. 43). Βλ. Ἀσωπ. Τμ. Β', Κεφ. 5', §. 3.

Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas (ὄβιδ. ἐκ Ποντ. 3, 4, 79), καίτοι ἐλλείπουσι αἱ δυνάμεις, εἶναι ὅμως ἐπαίρου ἀξία ἢ θέλησις. Vix in ipsis tectis frigus vitatur, nedum in mari sit facile abesse ab injuria temporis (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 16, 8)· μόλις ἀποφεύγομεν τὸ ψῦχος ἐν αὐταῖς ταῖς οἰκίαις, πολὺ ὀλιγώτερον εὐκόλον εἶναι ἢ ἀποφεύγωμεν ἐν θαλάσῃ τὰς προσβολὰς τοῦ καιροῦ. Πρὸς Δ. Γ. §. 335.

§. 216. Καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρονται ἅπανσι αἱ ἀπ' ἄλλης λέξεως ἢ προτάσεως ἐξαρτώμεναι ἐρωτήσεις, καὶ συνδεόμεναι μετ' ἐκείνης δι' ἐρωτηματικῆς ἀντωνυμίας, ἐπιβρόχηματος ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου μορίου. Qværo, qvid facturus sis· ἐρωτῶ, τί μέλλεις νὰ πράξεις. Qvaesivi, qvid faceret, ubi fuisset· ἠρώτησα, τί ἐπραττε, ποῦ ἦτο. Incertum est, qvid qvæqve nox aut dies ferat· ἀβέβαιον εἶναι, τί ἐκάστη νύξ ἢ ἡμέρα θέλει φέρει. Vides ut alta stet nive candidum Soracte (Ὄρατ. Ὀδ. 1, 9, 1), βλέπεις πῶς ἴσταται κατάλευκον τὸ Σώρακτορ διὰ τὴν βαθεῖαν χιόνα (1).

Σημ. α. Ἡ σύνταξις αὕτη διακρίνει τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις ἀπὸ τῶν ἐρωτηματικῶν. Ἐπειδὴ αἱ μὲν καθ' ὀριστικὴν ἐκφερόμεναι εἶναι ἀναφορικαί· ὡς do, qvae habeo, δίδω, ὅ,τι ἔχω· αἱ δὲ καθ' ὑποτακτικὴν εἶναι ἐρωτηματικαί· dicam, qvid sentiam, θέλω εἰπεῖ τί αἰσθάνομαι, ἢ τὴν γνώμην μου. Μόνον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις κωμικοῖς, Πλάτῳ καὶ Τερεντίῳ, ἐκφέρονται ἐνίοτε καὶ ἐξαρτώμεναι ἐρω-

(1) Οἱ Ἕλληνες τοιαύτας ἐρωτήσεις ἐκφέρουσι καθ' ὑποτακτικὴν, ἐὰν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ἐνεστώτος καὶ μέλλοντος τῆς κυρίας προτάσεως, κατ' εὐκτικὴν δὲ, ἐὰν ἀπὸ παρωχημένου χρόνου. Ἀρισχανῶ πότερ' ἔχω τὰδ' ἢ μεθῶ. Εὐρ. Εἰπέ παρὰ τίνος ἔλθῃ. Πλ. Ὀρῶ σε ἀποροῦντα, ποῖαν ὁδὸν τράπη ἐπὶ τὸν βίον. Ξεν. Ἀπορῶ ὅ,τι χρήσομαι τοῖς ὑπολοίποις, καὶ τίνας πρῶτον μνησθῶ. Ἰσ.—Οὐκ ἔχοντες ὅ,τι γίνονται εἰς ὀλιγοῦραν ἐτρέποντο. Θουκ. Ἡ πόρεῖ ὅ,τι χρήσαιτο τῷ πράγματι. Οὐδὲν ἔχοντες ὅ,τι ποιήσαιεν, παρέδοσαν σφᾶς αὐτούς. Ξεν. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα δὲν διακρίνει τὸ συνεχές καὶ κατ' ἐπανάληψιν γινόμενον ἀπὸ τοῦ ἔπαξ καὶ στιγμιαίου δι' ἰδιαιτέρων χρόνων ὡς ἡ ἑλληνικὴ. Ἐπειδὴ τὰ τῆς ἐλληνικῆς ἠγγούον, ὅτι ποιήσαιεν, ἐκφέρει διὰ μόνου τοῦ παρατατικοῦ τῆς ὑποτακτικῆς ignorabant qvid facerent. Ἄλλ' ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου γίνεταί φανερὰ ἐνίοτε ἡ διαφορά αὕτη.

τήσεις καθ' ὀριστικὴν, οὐχὶ ὅμως παρὰ τοῖς μετὰ ταῦτα οὐδὲ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ. Βλ. Δ. Γ. §. 356 σημ. γ'.

Σημ. β'. Καὶ ἐξαρτώμενοι ἐρωτήσεις, δι' ὧν ἐρωτᾷ τις ἀπορῶν τί πρέπει νὰ πράξῃ, ἐκφέρονται κατὰ τὸν §. 214 καθ' ὑποτακτικὴν. *Non satis constabat, quid agerent* (Καισ. Γ. Πολ. 3, 14), δὲν ἦτο ἱκανῶς βέβαιον, τί ἔπρεπε νὰ πράξωσι.

Σημ. γ'. Αἱ δὲ φράσεις *nescio quis*, ἀγνοῶ τίς (*nescio quomodo*, *quo facto*, *unde* κτλ.) παρεντίθενται ἐν τῇ προτάσει ἀσυνδέτως. *Minime assentior iis, qui istam, nescio quam, indolentiam magnopere laudant* (Κικ. Τουσκ. 3, 6), οὐδαμῶς συμφωνῶ τοῖς μεγάλως ἐπαινοῦσι τὴν (ἀγνοῶ τίνα) ἀναληθείαν ταύτην (1).

§. 217. Ἐξαρτώμενοι προτάσεις, αἵτινες ἐπιφέρουσι τὴν αἰτίαν ἐτέρως καὶ διὰ τῶν μορίων *quod* ἢ *quia*, διότι, μετ' ἐκείνης συνδεόμενοι, ἢ τὴν ἀφορμὴν τῆς αὐτῆς, καὶ διὰ τῶν *quoniam*, ἐπειδὴ, *quando*, καθόσον, συναπτόμενοι, ἐκφέρονται καθ' ὀριστικὴν μὲν, ὅταν ὁ λέγων ἀναφέρῃ τὴν καθ' αὐτὸν ἢ ἐν γένει ἀληθῆ αἰτίαν ἢ ἀφορμὴν γεγονότος τινός· καθ' ὑποτακτικὴν δὲ

1) Ὅταν ὁ λέγων ἀναφέρῃ αὐτὴν ἀπλῶς, ὅπως παρ' ἄλλων παρέλαβε, μὴ ἐξετάζων ἂν ἦναι ἀληθῆς ἢ ὄχι. *Aristides nonne ob eam causam expulsus est patriā, quod praefer modum justus esset?* (Κικ. Τουσκ. 5, 36), δὲν ἐξωρίσθη τῆς πατρίδος ὁ Ἀριστείδης, διότι ἦτο δίκαιος ὑπὲρ τὸ μέτρον· (κατὰ τὴν κρίσιν δηλαδὴ τῶν ἰδίων αὐτοῦ πολιτῶν). Ἐνίοτε ὅμως ἐκφέρεται ἡ αἰτία καθ' ὑποτακτικὴν, ὅπου καὶ ὀριστικὴ ἤθελεν ἔχει καλῶς, διότι ἡ μνημονευομένη αἰτία θεωρεῖται καὶ ὑπὸ τοῦ λέγοντος αὐτοῦ ὡς ἀληθῆς. *Romani tamen, quia consules ad id locorum prospere rem gererent, minus his cladibus commovebantur* (Λιβ. 25, 22). οἱ Ῥωμαῖοι ὅμως, διότι ἔβλεπον ὅτι οἱ ἕπατοι ἠτύχουν ἕως τότε, ὀλιγώτερον ἐταράσσοντο διὰ τὰς συμφορὰς ταύτας (2).

(1) Ὅπως ἀσυνδέτως παρεμβάλλουσι καὶ οἱ Ἕλληνες τὰς φράσεις, οὐκ εἶδ' ὅπως· ἀγνοῶ τίνι τρόπῳ· ἀγνοῶ πῶς κττ.

(2) Οἱ Ἕλληνες σημαίνουσι τὴν αἰτίαν δι' αἰτιολογικῶν μετοχῶν (Ἄδικεῖ Σωκράτης οὐς μὲν ἢ πόλις νομίζει θεοὺς οὐ νομίζων. κτλ. Ξεν. Ἀπ. 1, 1), ἢ διὰ τοῦ ὅτι μετ' εὐκτικῆς, ὅταν ἡ κυρία πρότασις ἔχῃ ἱστορικὸν χρόνον. Πε-

Ὅθεν μετὰ ῥήματα ἐπαίνου, μομφῆς, κατηγορίας, θαυμασμοῦ σημαντικὰ ἐπιφέρεται πρότασις μετὰ τοῦ *quod* (οὐχὶ δὲ τοῦ *quia*) καὶ ὑποτακτικῆς, περιέχουσα τὴν αἰτίαν ἢ δόξαν ἐτέρου, οὐχὶ δὲ τοῦ συγγραφέως, περὶ τοῦ ἐπαίνου, τῆς μομφῆς κτλ. *Laudat Panætius Africanum, quod fuerit abstinens* (Κικ. περὶ καθ. 2, 22), ἐπαινεῖ ὁ Παραιτίος τὸν Ἀφρικανὸν, διότι (κατὰ τὴν ἰδέαν του) ἦτο σώφρων. *Socrates accusatus est, quod corrumperet juventutem, et novas superstitiones introduceret* (Κυντιλ. 4, 4, 5), ὁ Σωκράτης ἐκατηγορήθη, διότι διέφθειρε τοὺς νέους καὶ διότι εἰσήγε νέους θεοὺς. Ὅταν ὅμως αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς λέγῃ τι ἀληθῶς ὑπάρχον ὡς αἰτίαν τοῦ ἐπαίνου, τῆς κατηγορίας κτλ., τότε ἐκφέρει τοῦτο καθ' ὀριστικὴν. *Quod spiratis, quod vocem mittitis, quod formam hominum habetis, indignantur* (Λιβ. 4, 3), δυσχεραίνουσι, διότι ἀναπνέετε, διότι ἐκφέρετε φωνήν, διότι ἔχετε ἀνθρωπίνην μορφήν. Βλ. Δ. Γ. §. 357. σημ.

2) Μεθ' ὑποτακτικῆς πρὸς τούτοις συνάπτεται τὸ *quod*, ὅταν ἀναφέρηται δι' αὐτοῦ ὅχι ἢ ἀληθῆς καὶ βεβαία αἰτία, ἀλλ' ἢ ὡς τοιαύτη πικρῶς ἀποδοκίμαζομένη, ψευδῆς ὅμως ἄλλως οὔσα. *Nemo oratorem admiratus est, quod Latine loqueretur* (Κικ. περὶ ῥητ. 3, 14), οὐδεὶς ἐθαύμασε τὸν ῥήτορα, διότι ἠγόρευε λατινιστί. Ἐν τῷ αὐτῷ δὲ περιπτώσει ἢ μὲν μὴ ἀληθῆς αἰτία προηγεῖται διὰ τοῦ *non quod* (*non ideo quod, non eo quod*) ἢ *non quia* μεθ' ὑποτακτικῆς, ἢ δὲ ἀληθῆς ἔπεται διὰ τοῦ *sed quod* ἢ *quia* μεθ' ὀριστικῆς, καὶ ἀντιστρόφως. *Pugiles in jactandis castibus ingemiscunt, non quod doleant, sed quia profundenda voce omne corpus intenditur veniſque plaga vehementior* (Κικ. Τουσκ. 2, 23)· οἱ πυγμάχοι στενάζουσι ἐν τῇ ἀποβολῇ τῶν ἰμάντων, ὅχι διότι ἀνοῦνται, ἀλλὰ διότι διὰ τῆς ἐκπεμπομένης φωνῆς ἐρτείνεται πᾶν τὸ σῶμα καὶ ἡ πληγὴ ἐπέρχεται σφοδροτέρα.

Σημ. Ἀντὶ τοῦ *non quod, non quia* λέγουσιν ἐνίοτε καὶ *non quod, οὐχ ὅτι*. Ἔτι δὲ καὶ *non quod—sed ut, ἢ sed ne*. Βλ. Δ. Γ. ἐ. ἀ.

§. 218. Μεθ' ὑποτακτικῆς συντάσσεται καὶ τὸ μόριον *quum*,

ρικλέα ἐκάκισον, ὅτι, στρατηγὸς ὢν, οὐκ ἐπεξάγοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους (Θουκ. 2, 24), διὰ τῶν αἰτιολογικῶν μορίων καὶ ἄλλως. Βλ. Ἄσωπ. Τμ. Β'. Κεφ. ε'.

ὅταν ᾖναι αἰτιολογικὸν (causale), καὶ ὅταν, μετὰ παρατατικοῦ καὶ ὑπερσυντελικοῦ συντασσόμενον, ᾖναι χρονικὸν καὶ αἰτιολογικὸν συνάμα (ἐπειδὴ, ἀφ' οὗ), ἀναφέρων ἐν ιστορικῇ διηγήσει πράξιν οὐ μόνον κατὰ χρόνον ἐτέρας προηγουμένην, ἀλλὰ καὶ ὡς αἰτίαν ταύτης κατὰ τινὰ τρόπον θεωρουμένην. *Quum vita sine amicis insidiarum et metus plena sit, ratio ipsa monet amicitias comparare* (Κικ. περὶ Τελ.1,20)· ἐπειδὴ ὁ βίος εἶναι πλήρης ἐρεδρῶν καὶ φόβων, ὁ λόγος αὐτὸς ρουθετεῖ τὰ παρασκευάζωμεν φιλίας. *Epaminondas quum vicisset Lacedæmonios apud Mantineam atque ipse gravi vulnere exanimari se videret, quæsiuit, salvusne esset clipeus* (ὁ αὐτὸς ἐ. ἀ. 2, 30)· ὁ Ἐπαμινώνδας, νικῆσας τοὺς Λακεδαιμονίους ἐν Μαντινείᾳ, καὶ βλέπων ὅτι ἐκπνέει διὰ τὴν καιρίαν πλῆγην, ἠρώτησεν, ἂν ἐσώθῃ ἡ ἀσπίς του. Ἐπὶ τῆς δευτέρας ταύτης περιστάσεως, ὅταν ὁ χρόνος ᾖναι πῶς ὠρισμένος, ὥστε τὸ *quum* σημαίνει ἀπλῶς χρόνον (ἐν ᾧ, ἢ τότε ὅτε), συντάσσεται αὐτὸ μετὰ ἐνεστώτος καὶ μέλλοντος καὶ παρατατικοῦ ὀριστικῆς, ἐνίοτε ὁμῶς καὶ μετὰ παρατατικοῦ ὑποτακτικῆς. *Qui injuriam non propulsat, quum potest, injuste facit* (Κικ. περὶ καθ. 3, 18), ὁ μὴ ἀποκρούων τὴν ἀδικίαν, ἐν ᾧ (ἢ ὅτε, ὅσάκις) δύνεται, ἀδικεῖ. *Quum inimici nostri venire dicentur, tum in Epirum ibo* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ.14,3), ὅτε θὰ ἔλθῃ εἰδησις ὅτι οἱ ἡμέτεροὶ ἐχθροὶ ἐρχονται, τότε θέλω ἀπέλθαι εἰς Ἡπειρον. *Res, quum hæc scribebam, erat in extremum adducta discrimen* (αὐτόθι 12,6), ὅτε ταῦτα ἔγραφοι, τὰ πράγματα εἶχον ἐλθεῖ ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς. *Jam ver appetebat, quum Hannibal ex hibernis movit* (Λιβ. 22, 1), ἤδη τὸ ἔαρ ἀπῆτει, ὅτε ὁ Ἀννίβας ἀνέξενξεν ἀπὸ τῶν χειμαδίων. *Zenonem, quum Athenis essem, audiebam frequenter* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 1,21), ἐν Ἀθήναις διατρίβων ἤκουον συνεχῶς τὸν Ζήνωνά (1).

(1) Οἱ Ἕλληνες συντάσσουσι τὰ αἰτιολογικὰ μέρη ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ὅτε, ὁπότε, μὲ ὀριστικῆν. Ἐπεὶ ὑμεῖς οὐ βούλεσθε συμπορεύεσθαι, ἀνάγκη μοι μεθ' ὑμῶν εἶναι. Ξεν. Γίγνεται πόλις, ἐπειδὴ τυγχάνει ἡμῶν ἕκαστος πολλῶν ἐνδεῆς. Πλ. Ὅτε τὰ τοιαῦτα πολλὰ γέγονται, εἰκὸς ὑμᾶς μήπω τοὺς τῶν κατηγορῶν λόγους ἠγεῖσθαι πιστούς. Λουκ. Ὅποτε πόλις τὰς ἰδίας ξυμπορὰς οἶα τε φέρειν, πῶς οὐ χρῆ πάντας ἀμύνειν αὐτῆ; Θουκ.

Περὶ ἐτέρων χρονικῶν συνδέσμων μεθ' ὀριστικῆς συντασσομένων εἴρηται ἐν §. 200. σημ.

Σημ. α'. Τὸ μετὰ τὰ ῥήματα *laudo*, *επαιρῶ*, *gratulor*, *συγχαίρω*, *gratias ago*, *εὐχαριστῶ*, ἐπιφερόμενον *quum* συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς κατὰ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν, καθ' ἣν καὶ τὸ *quod* (§. 217. 1). *Gratulor tibi, quum tantum vales apud Dolabellam* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 9, 14), *σὲ συγχαίρω, διότι ἰσχύεις τοσοῦτον παρὰ τῷ Δολαβέλλῳ*.

Σημ. β'. Τὸ αὐτὸ φέρεται πρὸς ὑποτακτικὴν, ὅταν ἡ ἔννοια τῆς κυρίας προτάσεως καὶ ἡ τῆς διὰ τοῦ *quum* ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένη συγκρίνωνται ἢ ἀντιθέτωνται, ὥστε τότε τὸ *quum* σημαίνει, *ἐν ᾧ, εἰ καὶ, καίπερ*. *Hoc ipso tempore, quum omnia gymnasia philosophi teneant, tamen eorum auditores discum audire quam philosophum malunt* (Κικ. περὶ ῥητ. 2, 5) *κατ' αὐτὸν τοῦτον τὸν χρόνον, ἂν καὶ (καίτοι) κατέχωσιν οἱ φιλόσοφοι πάντα τὰ γυμνάσια, οἱ ἀκροαταὶ αὐτῶν ὅμως προτιμῶσι γὰ ἀκούωσι τὸν δισχορ μᾶλλον ἢ τὸν φιλόσοφον*.

Σημ. γ'. Τῶν δὲ διὰ τῶν *quum*—*tum* συνδεσμένων προτάσεων, ὧν ἐκάστη ἔχει ἴδιον ῥήμα, ἡ τὸ *quum* ἔχουσα ἐκφέρεται καθ' ὑποτακτικὴν, ὅταν δι' αὐτῆς συγκρίνηται ἢ ἀντιθέτηται μερικόν τι πρὸς γενικόν, ἢ πρότερον πρὸς ὕστερον. *Quum multae res in philosophia nequamquam satis adhuc explicatae sunt, tum perdifficilis et perobscura quaestio est de natura deorum* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 1, 1) *καὶ πολλὰ ἄλλα (γενικόν) ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ οὐδόλωσ ἰκαρῶς μέχρι τοῦδε ἠρμηγεύθησαν, καὶ τὸ περὶ φύσεως θεῶν ζήτημα (μερικόν) εἶναι δυσχερέστατον καὶ μάτ' σκοτεινόν*. Ἄλλως ἐκφέρονται ἀμφοτέραι αἱ προτάσεις αὗται καθ' ὀριστικὴν. Βλ. Δ. Γ. §. 358 σ. γ'.

Σημ. δ'. Ἀείποτε μεθ' ὑποτακτικῆς συντάσσεται τὸ *quum* ἐν ταῖς φράσεσι ταύταις. *Audivi ex eo, quum diceret, ἐν ᾧ ἐλάλει. Fuit (ἢ erit) tempus (ἢ illud tempus, dies) quum*. Βλ. Δ. Γ. ε. α'.

§. 219. Ἐν ἐπαναλήψει πράξεως τὰ χρονικὰ μόρια *quum*, *ubi*, *ώς*, *postquam*, *ἀφοῦ*, *quoties*, *ὁσάκις*, *si*, *εἰ*, καὶ τὰ ἄοριστα ἀναφορικὰ *quicumque*, *ubicumque*, *quocumque*, *in quacumque*

partem, ut quisque συντάσσουν οἱ μὲν ἀρχαιότεροι (Κικέρων, Καῖσαρ, Σαλλούστιος) συνήθως μεθ' ὀριστικῆς (βλ. ἀνωτέρω §. 200. σημ. καὶ παραδείγματα τῆς χρήσεως ταύτης ἐν Δ. Γ. §. 359), οἱ δὲ μετ' αὐτοὺς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μεθ' ὑποτακτικῆς. *Quemcumque licitor jussu consulisprehendisset, tribunus mitti jubebat* (Λιβ. 3, 11), ὅποιονδήποτε ὁ ῥαβδοῦχος διαταγῇ τοῦ ὑπάτου ἤθελε συλλάβει, διέτασσε ὁ δήμαρχος ν' ἀπολύηται. *Id fetialis ubi dixisset, hastam in fines eorum mittebat* (ὁ αὐτ. 1, 32), τοῦτο ἅμα εἰπὼν ὁ Φετιάλης, ἔρριπτεν εἰς τὰ ὄρια ἐκείνων τὸ δόρυ (1).

§ 220. α'. Οἱ σύνδεσμοι *dum, donec* καὶ *quoad*, μέχρις, καὶ τὸ *priusquam* καὶ *antequam* συντάσσονται συνήθως μεθ' ὀριστικῆς, ὅταν ἦναι ἀπλῶς χρονικὰ καὶ σημαίνηται πράξις ἀληθῶς γινομένη. *De comitiis, donec rediit Marcellus silentium fuit* (Λιβ. 23, 31), περὶ ἀρχαιρεσιῶν εἰσιῶπων, μέχρις οὗ ἐπαρῆλθεν ὁ Μάρκελλος. *Milo in senatu fuit eo die, quoad senatus dimissus est* (Κικ. ὑπὲρ Μιλ. 10), ὁ Μίλων ἦτο τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν τῇ συγκλήτῳ, μέχρις οὗ αὐτὴ διελύθη.

β'. Μεθ' ὑποτακτικῆς δὲ, ὅταν συνάμα ἐμφαίνηται καὶ σκοπὸς καὶ ὅταν ὑπεμφαίνεται ὅτι ἡ πράξις δὲν γίνεται ἀληθῶς, ἀλλὰ περιμένεται. *Iratis subtrahendi sunt ii, in quos impetum conantur facere, dum (ἕως ἂν) se ipsi colligant* (Κικ. Τουσκλ. 4, 36)· ἀπὸ τῶν ὀργιζομένων πρέπει ν' ἀπομακρύνωνται ἐκεῖνοι, καθ' ὧν δοκιμάζουσι τὰ ἐφορμήσωσιν, ἕως ἂν (πρὸς τὸν σκοπὸν ἔνα) συνέλθωσιν εἰς ἑαυτοὺς ἐκεῖνοι, ἢ μέχρις οὗ δυνηθῶσι νὰ συνέλθωσι. *Antequam homines nefarii de meo adventu audire potuissent, in Macedoniam perrexi* (Κικ. ὑπὲρ Πλαγκ. 41)· πρὶν ἢ δυνηθῶσιν ν' ἀκούσωσι περὶ τῆς ἐμῆς ἐλεύσεως οἱ ἀνόσιοι ἄνθρωποι, ἔσπευσα εἰς Μακεδοσίαν (2).

(1) Οἱ Ἕλληνες συντάσσουν τὰ μόρια ταῦτα μεθ' ὀριστικῆς συνήθως· ὅταν δὲ ἦναι συνημμένα μετὰ τοῦ ἂν μετὰ τῶν τριῶν ἐγκλίσεων κατὰ διάφορον ἔνονοιαν βλ. Κρυγ. Ἑλλ. Γραμ. §. 54. VI. 16.

(2) Μηδένα φίλον ποιοῦ, πρὶν ἂν ἐξετάσης. Ἴσοκ. "Α ἂν ἀσύτακτα ἦ, ἀνάγκη ταῦτα ἀεὶ πράγματα παρέχειν, ἕως ἂν χώραν λάβῃ. Ξεν. Μέχρι τούτου ποιήσονται τὴν διαφορὰν, μέχρις οὗ ἂν οἱ αἵτιοι ἀναγνωσθῶσιν. Πλ. Οὐδαμῶθεν ἂ-

Σημ. α. Τὰ αὐτὰ ὅμως, καὶ μάλιστα τὸ *antequam* καὶ *priusquam* εἰς ἱστορικὸν ὕφος, συντάσσονται μετὰ παρατακτικοῦ ἢ ὑπερσυντελικοῦ ὑποτακτικῆς, καὶ ὅταν ἀπλῶς ὀρίζηται ὁ χρόνος καὶ ἀληθῶς γινομένη πρᾶξις. *Paucis ante diebus quam Syracusae caperentur, Otacilius in Africam transmisit* (Λιβ. 25, 31). ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἀλώσεως τῶν Συρακουσῶν, ὁ Ὀτακίλιος μετέβη εἰς Ἀφρικὴν. Ὡσαύτως ὑποτακτικῇ συντάσσονται τὰ *antequam* καὶ *priusquam* καὶ ἐπὶ τοῦ κατ' ἔθος γινομένου πρὶν γείνη ἕτερόν τι. *Traegædi quotidie, antequam pronuntient, vocem cubantes sensim excitant* (Κικ. περὶ ῥήτ. 1, 59), οἱ τραγωδοὶ, πρὶν ἢ ἀπαγγεῖλωσι, ἐγείρουσι ὀσμήραι τὴν φωνὴν τῶν κατακείμενοι.

Σημ. β'. Περὶ τοῦ *expecto, opperire dum*, καὶ περὶ τοῦ *antequam* καὶ *priusquam* μετὰ ἐνεστώτος ὀριστικῆς βλ. §. 200. ε. πρὸς καὶ Δ. Γ. §. 360 μετὰ τῶν σημ. Τὸ *expectare dum*, μεθ' ὑποτακτικῆς σημαίνει, *περιμένω ἵνα . . . μεθ' ὀριστικῆς δὲ περιμένω μέχρις . . .* βλ. Δ. Γ. §. 360 καὶ σημ.

§. 221. Μεθ' ὑποτακτικῆς συντάσσονται καὶ τὰ μόρια *quamvis*, (ὅσον καὶ ἂν θέλης), *ei* καὶ, *licet*, *καίτοι*, καὶ *quantumvis* (ὅσον καὶ ἂν), *καίπερ*. *Quod turpe est, quamvis occultetur, tamen honestum fieri nullo modo potest* (Κικ. περὶ καθ. 3, 19), ὅ,τι εἶναι αἰσχρὸν, εἰ καὶ κρύπτεται, οὐδαμῶς δύναται τὰ γείνη καλόν. *Improbitas, licet adversario molesta sit, judici invisibilis est* (Κυντιλ. 6, 4, 15), ἡ κακία, εἰ καὶ εἰς τὸν ἀντίδικον εἶναι ἐπαχθῆς, εἶναι μισητὴ τῷ δικαστῇ. *Ista, quantumvis exigua sint, in majus excedunt* (Σεν. Ἐπίς. 85), ταῦτα, ὅσον καὶ ἂν ἦναι μικρὰ, ἀξιάρουσι.

Σημ. Τὸ *licet* εἶναι κυρίως ῥῆμα, μεθ' ὃ παραλείπεται τὸ *ut*. *Fremant omnes, licet; dicam, quod sentio* (Κικ. περὶ ῥήτ. 1, 44)

φίεσαν, πρὶν πειραθεῖεν αὐτοῦ ἄριστα. Ξεν. Περιεμένομεν ἑκάστοτε, ἕως ἀνοιχθεῖν τὸ δεσμοκτήριον· ἐπειδὴ δὲ ἀνοιχθεῖν, ἤμεν παρὰ τὸν Σωκράτην. Πλ. Ἐπειθον μὴ ποιῆσθαι μάχην, πρὶν οἱ Θεβαῖοι παραγένοιτο. Ξεν. Οὐ χρὴ ἀρχῆς ἄλλης ὀρέγεσθαι πρὶν ἢν ἔχομεν βεβαιωσόμεθα. Θουκ. Ἐσπισται μέχρις οὐ ἐπανέλθωσιν οἱ πρέσβεις. Θουκ. Ἐν τῷ φρονεῖν μηδὲν ἡδιστος βλός, ἕως τὸ χαίρειν καὶ τὸ λυπεῖσθαι μάθης. Σοφ. Ἄφρων νέος τ' ἦν, πρὶν τὰ πράγματα ἐγγύθεν σκοπῶν εἰσεῖδον. Εὐρ.

ἔστω, ὡς φροντίζουσι πάντες, ἐγὼ θέλω εἰπεῖ τὸ φρόνημά μου. Ἀντιθέτοντες δύο προτάσεις, μεταχειρίζονται πρὸς τούτοις *quamquam, esti*, καὶ τὸ ἐμφαντικώτερον *tametsi*, ἂν καὶ, ἐν δὲ τῇ ἀποδόσει τούτων τὸ *tamen*, ὅμως, συντάσσοντες αὐτὰ μεθ' ὀριστικῆς μὲν ἐπὶ βεβαίου καὶ ἀληθοῦς ὑπάρχοντος, μεθ' ὑποτακτικῆς δὲ ἐπὶ ἀβεβαίου καὶ μὴ ὑπάρχοντος. Βλέπε πλείω περὶ τούτων ἐν τῇ Δ. Γ. §. 361 σημ. ἔνθα καὶ περὶ τινῶν ἄλλων συντάξεων.

Ἀναφορικαὶ προτάσεις καθ' ὑποτακτικῆν.

§. 222. α) Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις, αἱ ὠρισμένον τι καὶ βέβαιον δηλοῦσαι, καὶ αἱ τόπον τῆς ἑλληνικῆς ἐνάρθρου ἀναφορικῆς καὶ ὀνομαστικῆς μετοχῆς ἐπέχουσαι, συντάσσονται μεθ' ὀριστικῆς. *Num alii oratores probantur a multitudine, alii ab iis, qui intelligunt?* (Κικ. Βρουτ. 49)· μήπως ἄλλοις ῥήτορας ἐγκρίνει τὸ πλῆθος, ἄλλοις οἱ εἰδήμορες; Ὡσαύτως καὶ αἱ ἀόριστον ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν ἢ ἐπίρρημα ἔχουσαι, δι' ὧν ἐκφέρεται μὲν ὠρισμένως ἢ τοῦ ῥήματος ἔννοια, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον ἢ ἄλλα τινὰ περιστατικὰ μένουσιν ἀόριστα. *P. Lentulus, quidquid habuit, quantumcumque fuit, id totum habuit ex disciplina* (Κικ. Βρουτ. 77), ὁ Πόπλιος Λέντιλος ὅ,τιδῆποτε ἔσχε, ὅσοιδῆποτε ἦτο, πᾶν τοῦτο ἀπέκτησεν ἐκ τῆς παιδείας. *Patria est, ubicumque est bene* (Κικ. Τουσκ. 5, 37), πατρίς εἶναι, ὅπουδῆποτε ἔῃ τις καλῶς. Πότε ὅμως τοιαύτας ἀναφορικὰς προτάσεις ἐκφέρουσι καθ' ὑποτακτικὴν καὶ τίνες συγγραφεῖς εἴπομεν ἐν §. 219.

β') Αἱ αὐταὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικὴν, ὅταν ἢ δι' αὐτῶν δηλουμένη ἔννοια δὲν ἦναι βεβαία, ἀλλ' ἀπλῶς ὑποθετικὴ ἢ σκοπομένη, ἥτις ἄλλως ἐκφέρεται σαφέστερον διὰ συνδέσμων. (1)

(1) Τὰς τοιαύτας ἀναφορικὰς προτάσεις ἐκφέρουσιν οἱ Ἕλληνες συνήθως καθ' ὀριστικὴν· ὅταν δὲ αὐταὶ ἔχωσι τὸν ἂν καθ' ὑποτακτικὴν, καὶ ἄλλοτε κατ' ἐυκτικὴν κατὰ τὰ ὑπ' Ἀσωπ. ἐν μικ. συντ. Γμ. Β' Κεφ. Θ' λεγόμενα. Πολλὰκις ὅμως ἐκφράζουσι τὴν σημασίαν πολλῶν τοιοῦτων ἀναφορικῶν προτάσεων δι' ἐνάρθρου μετοχῆς ἀπλῶς, ἐν ᾧ οἱ Λατῖνοι διὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἄρθρου δὲν ἔχουσι τοιαύτας μετοχὰς.

§. 223. α) Οὕτω καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρεται ἡ ἀναφορικὴ πρότασις, ἢ τὸν σκοπὸν ἢ τὸ τέλος τῆς κυρίας σημαίνουσα, καὶ ἥς ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἀναλύεται εἰς τὰ *ut is*. *Clusini legatos Romam, qui auxilium a senatu peterent, misere* (Λιβ. 5, 35), οἱ Κλουσῖνοι ἐπεμφθῆσαν εἰς Ῥώμην πρέσβεις, ἵνα αἰτήσωσι βοήθειαν. *Misi ad Antonium, qui hoc ei diceret* (Κικ. Φιλιπ. 1, 5), ἐπεμφθῆσα τινὰ πρὸς τὸν Ἀντώνιον, ἵνα τῷ εἰπῆ τοῦτο. *Germani neque Druīdas habent, qui rebus divinis præsint, neque sacrificiis student* (Καισ. Γ. πολ. 6, 21), οἱ Γερμανοὶ οὔτε Δρυΐδας ἔχουσιν (ἐπὶ τῷ σκοπῷ) ἵνα ἐπιμελῶνται τῶν θείων, οὔτε σπουδάζουσι πολὺ περὶ τὰ ἱερά. *Hæc habui, de amicitia quæ dicerem* (Κικ. Λαιλ. 27), ταῦτα εἶχον, ἵνα εἰπῶ περὶ φιλίας. (1)

β) Μετὰ τὰ ἐπίθετα *dignus*, ἄξιος, *indignus*, ἀνάξιος, *idineus*, ἐπιτήδειος καὶ μετὰ τὸ *aptus*, ἀρμόδιος, ἐπιφέρεται ἐνίοτε ἀναφορικὴ πρότασις καθ' ὑποτακτικὴν, σημαίνουσα πρὸς τί ἔχει τις τὴν ἰδιότητα ταύτην. *Digna res est, quam diu multumque consideremus, æxia εἶναι ἢ ὑπόθεσις, ἵνα μελετήσωμην αὐτὴν πολὺ καὶ μακρὸν χρόνον*. *Nulla mihi videbatur aptior persona, quæ de senectuti loqueretur, quam Catonis* (Κικ. Λαιλ. 1), οὐδὲν πρόσωπον μοι ἐφάνη καταλληλότερον, ἵνα πραγματευθῆ περὶ γήρωσ, ἢ τὸ τοῦ Κάτωνος.

Σημ. Οἱ ποιηταὶ ὅμως καὶ οἱ Μ. Χ. συγγραφεῖς συντάσσουσι κατὰ μίμησιν τῶν Ἑλλήνων τὰ ἐπίθετα ταῦτα ἐνίοτε καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου. *Lyricorum Horatius fere solus legi dignus est* (Κυντιλ. 10, 1, 96 = *qui legatur*), ἐκ τῶν λυρικῶν ὁ Ὁράτιος μόνος σχεδὸν εἶναι ἄξιος ἀναγνώσεως. Περὶ ἄλλων τινῶν ὁμοίων συντάξεων βλ. Δ. Γ. §. 363 ἐν ταῖς σημ.

§. 224. Καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρονται καὶ αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις, αἱ προσδιορίζουσαι τὴν ποιότητα προηγουμένης λέξεως, καὶ τὸ ἀποτέ-

(1) Καὶ παρ' Ἑλλήσι τὰ τοιαῦτα ἀναφορικὰ φέρονται ἐνίοτε πρὸς ὑποτακτικὴν, συνηθέστερον ὅμως μεταχειρίζονται οἱ Ἕλληνες ἀντὶ τῶν ἀναφορικῶν τούτων προτάσεων τὸν ἑναρθρον μέλλοντα τῆς μετοχῆς. Βλ. Ἄσωπ. ἐ. ἀ. Κεφ. Θ'. §. 8.

λεσμα ταύτης δηλοῦσαι, ὧν ἡ ἀναφορική ἀντωνυμία ἀναλύεται εἰς τὰ *ut is*, ὥστε αὐτός. *Innocentia est affectio talis animi, quæ nocet nemini* (Κικ. Τουσκ. 3, 8), ἡ ἀθωότης εἶναι τοιαύτη ψυχικὴ διάθεσις, ἣτις (ἢ ὥστε) οὐδένα βλάπτει. *Nulla acies humani ingenii tanta est, quæ penetrare in cælum possit* (Κικ. Ἀκαδ. 2, 39), οὐδεὶς ἀνθρώπινος νοῦς εἶναι τοσοῦτον ὀξύς, ὥστε νὰ δύνηται νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸν οὐρανόν. *Non is es, qui gloriari, dèr εἶσαι τοσοῦτος, ὥστε νὰ μεγαλωνυχῆς. Nunc dicis aliquid, quod ad rem pertineat* (Κικ. Ῥωσκ. Ἀμ. 18), νῦν λέγεις τι (τοισοῦτον ὥστε), ὅπερ ἀρῆκει εἰς τὴν ὑπόθεσιν. Οὕτω καὶ μετὰ συγκριτικὸν ἐπίθετον ἔπεται τοιαύτη πρότασις καθ' ὑποτακτικὴν. *Campani majora deliquerant, quam quibus ignosci posset, οἱ Κἄμπαροι ἡμαρτων μεγαλύτερα, ἢ ὅσα ἤθελεν εἶσθαι δυνατὸν νὰ ἀφεθῶσιν.*

Σημ. Λέξεις τοιαύτην πρότασιν ἀπαιτοῦσαι εἶναι αἱ *talis, tantus, ejusmodi, is, qui, aliquid, quod* κτ. περὶ ὧν βλ. Δ. Γ. §. 364, σημ. α'. Ἐτι δὲ καὶ αἱ ἀντωνυμίαι *qui quidem, ὅςγε, καὶ qui modo*, δι' ὧν μερικεύεται γενικὴ τις ἠγουμένη ἔννοια, φέρονται πρὸς ὑποτακτικὴν. *Ex oratoribus Atticis antiquissimi sunt, quorum quidem scripta constant, Pericles et Alcibiades* (Κικ. περὶ ῥητ. 2, 22), τῶν Ἀττικῶν ῥητόρων, ὧν γνήσια συγγράμματα ὑπάρχουσιν, ἀρχαιότατοι εἶναι ὁ Περικλῆς καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης. Βλέπε καὶ ἄλλα ἐν Δ. Γ. ε. α'. σημ. β'. (1)

§. 225. Μετὰ κυρίαν πρότασιν, σημαίνουσιν ἀπλῶς καὶ ἀορίστως ὅτι ὑπάρχει τι, ἔπεται ἀναφορική πρότασις καθ' ὑποτακτικὴν, τὴν ἔννοιαν τῆς ὑπάρξεως ἀκριβέστερον δρίζουσα ἢ τὴν ποιότητα τοῦ διὰ τῆς ἀορίστου προτάσεως ἀναφερομένου προσώπου ἢ πράγματος ὡς ὑπάρχοντος ἢ μὴ. Τοιαῦται προτάσεις εἶναι· *Est, qui, ἔστιν ὅς, sunt, reperiuntur, non desunt, qui* — *exstitit, exstiterunt, e-*

(1) Περὶ τῶν παρ' Ἑλλήσιν ἀναφορικῶν τούτων προτάσεων βλ. Ἄσωπ. Τμ. Β'. Κεφ. Θ'. §. 5. Ἄντι πολλῶν τοιούτων ἀναφορικῶν προτάσεων, καὶ μάλιστα ἠγουμένου τοῦ τοιοῦτος, μεταχειρίζονται οἱ Ἑλληνες ἀπαρεμφρατικὴν πρότασιν μετὰ τοῦ ὥς τ ε ἢ οἷο ς. Οὐκ ἦν ὥρα, οἷα ἄρδεν τὸ παιδίον (Ξ. Ἄν. 2, 3, 13).

xortus est, qvi—habeo, qvi—est, ubi—nemo est, qvi, nihil est qvod—qvīs est qvi—? Sunt, qvi discessum animi a corpore putent esse mortem (Κικ. Τουσκ. I, 9), *ὑπάρχουσι τινες, οἵτινες νομίζουσιν, ὅτι θάνατος εἶναι ὁ ἀπὸ τοῦ σώματος χωρισμὸς τῆς ψυχῆς. Nemo est orator, qvi se Demosthenis similem esse nolit* (Κικ. περὶ τοῦ ἀρ. εἵδους τῆς ῥητ. 2), *οὐδεὶς ῥήτωρ ὑπάρχει, ὅστις δὲν θέλει νὰ ἦναι ὁμοίος τῷ Δημοσθένει. In omnibus seculis pauciores viri reperti sunt, qvi suas cupiditates, qvam, qvi hostium copias vincerent* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 15, 4) *ἐν παντὶ καιρῷ ὀλιγώτεροι εὐρέθησαν οἱ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας, ἢ οἱ τοὺς τῶν ἐχθρῶν στρατοὺς νικῆσαντες. Βλέπε καὶ ἄλλα ἐν τῇ Δ. Γ. §. 365. (1)*

Σημ. α'. Οἱ ποιηταὶ ὅμως καὶ τὰς ἀναφορικὰς ταύτας προτάσεις ἐκφέρουσιν ἐνίοτε καθ' ὀριστικὴν, ὅταν ἡ κυρία ἦναι καταφατικῆ, οὐχὶ δὲ ὅταν αὐτὴ ἦναι ἀποφατικῆ. *Sunt, qvos curriculo pulverem Olympium collegisse juvat* (Ὁρατ. Ὁδ. I, 1, 3), *ὑπάρχουσι τινες, εἰς οὗς ἀρέσκει νὰ συλλέγωσιν ὀλυμπιακὴν κόριν ἐν τῷ σταδίῳ. Ἐν τῷ πεζῷ δὲ λόγῳ σπανίως εὐρίσκεται ὀριστικῆ, καὶ τότε μόνον, ὅταν ἐν τῇ κυρίᾳ καταφατικῇ προτάσει ὑπάρχῃ ἀριθμητικὸν ἢ ἄλλο τι ποσότητος ἐπίθετον· ὡς *Sunt multi, qvi eripiunt aliis, qvod aliis largiantur* (Κικ. περὶ καθ. I, 14) *ὑπάρχουσι πολλοὶ, οἵτινες παρ' ἄλλων ἀρπάζουσιν, ἵνα εἰς ἄλλους δώσωσιν. Ἀλλὰ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει εὐρηται πολλάκις ὑποτακτικῆ. Nonnulli sunt in hoc ordine, qvi aut ea, qvae imminent, non videant, aut ea, qvae vident, dissimulent* (Κικ. Κατιλ. I, 12) *ὑπάρχουσι τινες ἐν τῷ συνεδρίῳ τούτῳ, οἵτινες ἢ δὲν βλέπουσι τοὺς ἐπικειμένους κινδύνους, ἢ ὑποκρίνονται ὅτι δὲν βλέπουσι.**

Σημ. β'. Ἀντὶ τῶν *nemo est, qvi non.—nihil est, qvod non—* λέγουσιν ἐνίοτε *nemo est, qvin (is, id)* κτλ. Βλ. Δ.Γ. §. 365 σ. γ'.
§. 226. Ἀναφορικῆ πρότασις, τὴν αἰτίαν τῆς κυρίας προτάσεως

(1) Τὰς ἀναφορικὰς ταύτας προτάσεις ἐκφέρουσιν οἱ Ἕλληνες συνήθως καθ' ὀριστικὴν. Ἔστι δ' ὅστις κατελήφθη (Ξεν. Ἄν. 4. 8, 20) ἢ ἀντ' αὐτῶν μεταχειρίζονται ἕναρθρον μετοχὴν.

περιέχουσα, εκφέρεται καθ' υποτακτικὴν ὅτε ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία *qui* ἰσοδυναμεῖ τῷ *quum is*. *Miseret tui me, qui hunc tantum hominem facias inimicum tibi* (Τερεν. Εὐν. 4. 7, 32), οἰκτεῖρω σε, διότι (ὅς) κάμνεις ἐχθρόν σου τὸν τοιοῦτον ἄνδρα· *O fortunate adolescens, qui tuae virtutis Homerum praeconeum inveneris* (Κικ. ὑπὲρ Ἀρχ. 10), ὦ μακάριε νεαρία, διότι (ὅς) εὗρες κήρυκα τῆς σῆς ἀρετῆς τὸν Ὅμηρον. (1)

Σημ. α'. Ἀλλὰ τὴν τοιαύτην ἀναφορικὴν πρότασιν εκφέρουσιν ἐνίοτε καθ' ὀριστικὴν ὡς ἀπλὴν προσθήκην τῆς κυρίας οὐχὶ δὲ ὡς αἰτιολογικὴν. *Habeo senectuti magnam gratiam, quae mihi sermonis aviditatem auxit* (Κικ. Κατ. πρεσβ. 14), μεγάλην τῷ γήρατι χάριν ἔχω, ὅπερ μοι ἠδύνησε τὴν τῶν λόγων ἐπιθυμίαν.

Σημ. β'. Τὸ τοιοῦτον ἀναφορικόν, ὡς αἰτιολογικόν, ἐπιτεινόμενον εἶναι *ut pote qui, ut qui, ἢ praesertim qui*, ἅτε δὴ, μάλιστα διότι. Τὸ δὲ *quippe qui* φέρεται ποτὲ μὲν πρὸς ὀριστικὴν, ποτὲ δὲ πρὸς ὑποτακτικὴν. Βλ. Δ. Γ. §. 366 ἐν σημ.

Σημ. γ'. Τὸ αὐτὸ ἀναφορικόν, ἐπιφέρων ἀντίθετον πρότασιν πρὸς τὴν κυρίαν (ὡς τὸ *quum* ἀνωτέρω ἐν §. 218. σημ. β'), φέρεται πρὸς ὑποτακτικὴν. *Ego, qui sero ac leviter Graecas litteras attigissem, tamen* κ. ε. (Κικ. περὶ ῥητ. 1, 18), ἐγὼ, ἂν καὶ ὀψέ καὶ ὀλιγον ἐγευσάμην τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων, ὅμως...

§. 227. Καθ' ὑποτακτικὴν εκφέρονται καὶ αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις, αἱ προστιθέμεναι ὡς συστατικὸν μέρος ἀλλοτρίας καὶ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει μνημονευθείσης δόξης ἢ γνώμης, οὐχὶ δὲ τοῦ συγγραφέως αὐτοῦ. *Socrates execrari eum solebat, qui primus utilitatem a jure sejunxisset* (Κικ. Νομ. 1, 12)· ὁ Σωκράτης εὐνεύθειζε τὰ καταρᾶται τὸν πρῶτον χωρίσαντα τὴν ὠφέλειαν ἀπὸ τοῦ δικαίου, ἢ, δι' αὐτὸς ἐνόμιζεν ὅτι κτλ. *Pætus omnes libros, quos frater suus reliquisset, mihi donavit* (Κικ. πρὸς Ἄττ. 2, 1), ὁ Παῖτος πάντα τὰ βιβλία μοι ἐδωρήσατο, ὅσα (ὡς αὐτὸς ἐνόμι-

(1) Ὡσαύτως καὶ οἱ Ἕλληνες σημαίνουσιν ἐνίοτε τὸ αἴτιον δι' ἀναφορικῶν προτάσεων. Ἄσωπ. ε. α. ἀνωτέρω §. 9. Οἴκουν δικαίως ἔπνιγόν σε, ὅστις οὐκ Εὐριπίδην ἐπαινεῖς; (Ἀριστοφ. Νεφ. 1377).

ζεν) εἶχεν ἐγκαταλείψει ὁ ἀδελφός του· ἄλλως ἤθελεν εἰπεῖ ὁ συγγραφεὺς, *quos frater ejus reliquit*, ὡς ἰδίαν κρίσιν ἑαυτοῦ. Βλ. Δ. Γ. §. 368 σημ.

§. 228. α'. Οὐ μόνον αἱ ἀναφορικαὶ αὗται (§. 227) ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικὴν, ἀλλὰ καὶ ἑτέρου εἶδους προτάσεις, ὡς ὑποθετικαὶ (Δ. Γ. §. 348 ἐ. σημ. γ'), αἵτινες ἐπιφέρονται ὡς μέρη συμπληρωτικὰ τῆς ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἐννοίας. *Rex præmium proposuit, si quis hostem occidisset* (διαταγὴ τοῦ βασιλέως), ὁ βασιλεὺς ἐπρότεινε βραβεῖον, ἐὰν τις ἤθελε φορεῦσαι τὸν ἐχθρόν. Ὁμοίως φύσεως εἶναι καὶ αἱ ἐν τῷ §. 217. I. μνημονευθεῖσαι αἰτιολογικαὶ προτάσεις αἱ διὰ τοῦ *quod* καὶ *quia* ἐπιφερόμεναι.

β'. Πρὸς τούτοις ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικὴν ἐν πλαγίῳ λόγῳ καὶ ἄπασαι αἱ λοιπαὶ προτάσεις, αἱ ἀπὸ ἀπαρεμφατικῆς ἢ ἀπὸ ἑτέρας καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερομένης προτάσεως ἐξαρτώμεναι, ὡς ἀναγκαῖα συμπληρωτικὰ μέρη τῆς διὰ τούτων δηλουμένης ἐννοίας. *Potentis est facere quod velit, ισχυροῦ εἶναι τὸ πράττειν ὅ,τι ἂν βούληται.* (Ἐν ὀρθῷ λόγῳ· *Homo potens facit quod vult*). *Quod me admo-nes, ut me integrum, quoad possim, servem, gratum est* (Κικ. Ἄττ. 7, 26), εὐχαριστῶ σε, διότι μὲ συμβουλεύεις νὰ τηρῶ ἑμάν- τὸν ὑγιᾶ ἐφ' ὅσον δύναμαι. (Ἐν ὀρθῷ λόγῳ· *Serva te integrum, quoad poteris*). *Mos est Athenis, laudari in concione eos, qui sint in præliis interfecti* (Κικ. ῥήτ. 43), ἔθος ἐν Ἀθήναις ὑπάρ- χει νὰ ἐπαιρῶνται ἐν συνελεύσει οἱ ἐν πολέμῳ πεσόντες. Ἐὰν ὅ- μως παρεμβάλληται μετὰ ἀπαρεμφατικὴν ἢ καθ' ὑποτακτικὴν ἐκ- φερομένην πρότασιν προσθήκη τις τοῦ συγγραφέως αὐτοῦ, ἥτις καὶ νὰ λείψῃ δυνατὸν ἦτο ἄνευ βλάβης τῆς κυρίας ἐννοίας, ἢ νέος προσ- διορισμὸς ὅλως ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῆς ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἐννοίας, τότε ἐκφέρουσι ταῦτα καθ' ὀριστικὴν. *Apud Hypanim fluvium, qui ab Europæ parte in Pontum influit* (προσθήκη τοῦ συγγρα- φέως), *Aristoteles ait, bestiolas quasdam nasci, quæ unum di- em vivant* (μέρος τοῦ λόγου τοῦ Ἀριστοτέλους. Κικ. Τουσκ. I, 39)· παρὰ τὸν ποταμὸν Ἵπανιν, ὅστις ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ῥέει εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον, λέγει ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι γεννῶνται μικρὰ τινα ζῶα, τὰ ὁποῖα μίαν μόνον ἡμέραν ζῶσι.

Σημ. α. Ὅχι σπανίως ἐκφέρουσιν οἱ ἱστορικοὶ τοιαύτας ἀναφορικὰς προτάσεις καθ' ὀριστικὴν, ἂν καὶ αὐταὶ ἦναι μέρος συστατικῶν τοῦ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἀλλοτρίου τοῦ συγγραφέως λόγου· Scalpius *infit, annum se tertium et octogesimum agere, et in eo agro, de quo agitur militasse* (ὡς ἂν ἔλεγεν ἐν ὀρθῷ λόγῳ· *in eo agro, de quo agitur, militavi* Λιβ. 3, 71), ὁ Σκάλιπος ἤρχισε τὰ λέγειν, ὅτι 83 ἔτη ἔζη, καὶ ὅτι ἐστράτευσεν ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ περὶ ἧς ὁ λόγος. Ἐπι δὲ καὶ τὸ μόριον *dum* συντάσσουσιν ἐνίοτε ποιηταὶ καὶ μεταγενέστεροι συγγραφεῖς μετὰ ἱστορικοῦ ἐνεστῶτος ὀριστικῆς (§. 119 σημ.), ἐνῶ τὸ δι' αὐτοῦ ἀναφερόμενον εἶναι μέρος ξένου λόγου ἀπαρεμφατικῶς ἐκφερομένου. *Dic, hospes, Spartaee, nos te hic vidisse jacentes, dum sanctis patriæ lagibus obsequimur* (Κικ. Τουσκ. 1, 42), εἰπέ, ξένε, εἰς τὴν Σπάρτην, ὅτι εἶδες ἡμᾶς ἐνταῦθα κειμένους, διότι ὑπηκούσαμεν (ἢ, πειθόμενοι) εἰς τοὺς ἱερούς τῆς πατρίδος νόμους. βλ. Δ. Γ. §. 369 μετὰ τῶν σημ.

§. 229. Ὁ λόγος ἐκφέρεται πολλάκις κατὰ β' πρόσωπον ὑποτακτικῆς, μὴ ἀναφερόμενος εἰς τι ὀρισμένον πρόσωπον, μηδὲ βέβαιόν τι ἐκφράζων, ἀλλὰ δυνατὸν μόνον. Γίνεται δὲ τοῦτο εἰς ὑποθετικούς καὶ δυνητικούς λόγους, εἰς συνδεσμικούς καὶ ἀναφορικούς καὶ εἰς ἀπαγορεύσεις καὶ ἐπιταγὰς. (βλ. Δ. Γ. §. 376). *Aeqvabilitatem conservare non possis, si, aliorum naturam imitans, omittas tuam* (Κικ. περὶ καθ. 1, 31), δὲν ἤθελες δυνηθῆναι τὰ τηρήσης τὴν δικαιοσύνην, εἰδὼν, μιμούμενος τὴν τῶν ἄλλων φύσιν, ἀμελήσης τῆς ἰδίας. Μετὰ βεβαιότητος καὶ ἐπὶ ὀρισμένου προσώπου ἤθελεν εἰπεῖν· *conservare non possumus, si omittimus. Dicis (credas, putes) adductum propius frondere Tarentum (=dicat aliquis, εἶποι τις ἂν· Ὁρατ. Ἐπιστ. 1, 16, 11) ἤθελες νομίσει, ὅτι πλησιάσας σοι ὁ Τάρας φυλλοφορεῖ. Crederes victos esse* (Λιβ. 2, 43), ἤθελες πιστεύσει ὅτι ἠττήθησαν. Περὶ τοῦ παρατακτικοῦ *crederes* βλ. §. 211. α. *Ubi istum invenias, qui honorem amici anteponat suo?* (Κικ. Λαίλ. 17), ποῦ ἠδύνασο τὰ εὔρησαι τὸν προτιμήσοντα τῆς ἰδίας τιμῆς τὴν τοῦ φίλου; (1)

(1) Ὁὕτω καὶ παρ' Ἑλλήσι τὸ β' πρόσωπον· Ὁρῶν ταῦτα ἡ γ ἴ σ α ι ο ἂ ν,

Σημ. α. Τοιούτου ἀορίστου καὶ ὑποθετικοῦ λόγου δὲν ἔπεται πάντοτε καθ' ὑποτακτικὴν ὡσαύτως καὶ ἡ ἀπόδοσις. *Mens quoque et animus, nisi tanquam lumini oleum instilles, exstinguuntur senectute* (Κικ. Κατ. πρεσβ. II), καὶ ἡ διάνοια καὶ ὁ νοῦς διὰ τοῦ γήραος σβένθουσιν, ἐὰν ὡς εἰς φῶς δὲν ἐπιχέηται ἔλαιον. Ἐπειδὴ τὸ δεύτερον τοῦτο πρόσωπον δὲν εἶναι ἀληθῶς δεύτερον, ἀλλὰ γενικόν, σπανίως προστίθεται ἡ ἀντωνυμία *tu*. *Virtutem necessario gloria, etiamsi tu id non agas, consequitur* (Κικ. Τουσκ. I, 38) ἀναγκαίως παρακολουθεῖ τὴν ἀρετὴν ἡ δόξα, ἂν καὶ σὺ δὲν ἤθελες ζητῆ ταύτην. Αἱ ἀντωνυμίαι ὅμως *te, tui, tibi* καὶ *tuus* προσθέτονται πολλάκις. Ἀλλὰ περὶ τούτου βλ. Δ. Γ. §. 370 μετὰ τῶν σημ.

Αἱ λοιπαὶ καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερόμεναι προτάσεις.

§. 230. Μετὰ ῥήματα καὶ φράσεις ἀτελεῖ ἔννοιαν καθ' ἑαυτὰ δηλοῦντα ἐπιφέρεται συμπληρωματικὴ πρότασις καθ' ὑποτακτικὴν μετὰ τὸν σύνδεσμον *ut*, τὴν ἔννοιαν ἐκείνων συμπληροῦσα. Τὰ τοιαύτην πρότασιν ἀπαιτοῦντα ῥήματα εἶναι ὅσα σημαίνουν γενικῶς ἐπιμέλειαν, ἐνέργειαν, σπουδὴν, προσπάθειαν πρὸς τὸ γενέσθαι τι. (Βλέπε πάντα ταῦτα ἐν τῇ Δ. Γ. §. 372 α). *Cura ut valeas, φρόντιζε νὰ ὑγιαίνης. Sol efficit ut omnia floreat, ὁ ἥλιος ἐνεργεῖ ὥστε ἀκμάζουσιν πάντα. Dolabella ad me scripsit, ut quam primum in Italiam venirem* (Κικ. Ἄττ. 7, 1), ὁ Δολαβέλλας μ' ἔγραψεν, ἵνα ἔλθω ὅσον τάχιον εἰς Ἰταλίαν. *Multi tum, quum maxime fallunt, id agunt, ut boni viri esse videantur* (Κικ. περὶ καθ. I, 13), πολλοὶ τότε, ὅτε μάλιστα ἀμαρτάνουσι, προσπαθοῦσι νὰ φαίνωνται ὅτι εἶναι ἀγαθοὶ ἄνδρες. (1) Ἀρνητικῶς δ' ἐκφερόμεναι αἱ συμπληρωματικαὶ αὗται προτάσεις ἔχουσι τὰ μόρια *ne, ut—ne*, ὅπως μὴ, ἵνα μὴ, οὐχὶ δὲ τὸ *ut* μόνον. *Peto non ut ali-*

Δακεδαιμονίους μόνους τῶ ὄντι τεχνίτας τῶν πολεμικῶν εἶναι (Ξ. Πολ. Λακ. 43, 5). Οὐδὲ βουλόμενος ἂν εὐρεῖς βραδίως τὸν νύκτωρ πορευόμενον (Ξ. Κ. Π. 4, 5, 6).

(1) Οἱ Ἕλληνες ἐπιφέρουσι μετὰ τὰ τοιαῦτα ῥήματα τὸν σύνδεσμον ὅπως μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς, ἢ μετὰ ἐνεστώτος καὶ ἀορίστου ὑποτακτικῆς. Βλ. Ἄσωπ. Τμ. Δ'. Κεφ. 15'. §. 49.

quid novi decernatur, sed ne quid novi decernatur (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 2, 7), δὲν ζητῶ ἐν' ἀποφασισθῆ τι νέον, ἀλλ' ἵνα μηδὲν νέον ἀποφασισθῆ. Vos adepti estis, ne quom civem timeretis (Κικ. ὑπὲρ Μιλ. 13), ὑμεῖς διωρίσθητε, δικασταί, ἵνα μὴ τινα πολίτην φοβῆσθε. Πρβ. Δ. Γ. §. 372, καὶ 456 σ. γ'.

Σημ. α'. Τὸ ῥῆμα videre, ne δέχεται τοιαύτην πρότασιν καθ' ὑποτακτικὴν. Vide, ne mea conjectura sit verior (Κικ. ὑπὲρ Κλουεντ. 35), ὄρα μὴ ἢ ἐμὴ εἰκασία ἔστιν ἀληθεστέρα.

Σημ. β'. Τὰ ῥήματα volo, placet, ἐνίοτε καὶ τὰ studeo, postulo δέχονται καὶ ἀπαρεμφατικὴν πρότασιν πολλακίς. Volo te hoc scire, θέλω γὰρ γινώσκης τοῦτο ὡσαύτως καὶ τὰ volo, nolo, malo, ἅπερ ὁμοῦς δέχονται καὶ ὑποτακτικὴν ἄνευ ut εἰς βραχείας μόνον φράσεις. Quid vis faciam? τί θέλεις γὰρ κάμω; Tu ad me de rebus omnibus scribas velim (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 7, 13)· ἐπεθύμουν γὰρ μοι γράψης σὺ περὶ πάντων. Ἔτι δὲ καὶ τὸ sino, ὅταν σημαίνει συγχωρῶ (sine vivam, σπανίως ut vivam), ἄλλως μετ' ἀπαρεμφάτου. Καὶ μετὰ τὸ fac, faxo (ἔχι δὲ μετὰ τοὺς λοιποὺς τύπους τούτου), dico, mando, persvadeo, hortor ἔπεται ἐνίοτε ὑποτακτικὴ ἄνευ τοῦ ut. Dic veniat. Fac, cogites, qui sis. Sine te exorem. Jugurtha oppidanos hortatur, mœnia defendant (Σαλ. Ιουγ. 56), παραιεῖ ὁ Ἰουγούρθας τοὺς ἐν πόλει γὰρ ὑπερασπίζονται τὰ τεῖχη. Περὶ τινῶν ἄλλων συντάξεων τούτων τῶν ῥημάτων καὶ ἐτέρων ὁμοίων ἐν διαφόρῳ σημασίᾳ βλ. Δ. Γ. §. 372 σημ. ε'.

Σημ. γ'. Καὶ μετὰ τὰς λέξεις causa, ratio, argumentum, nihil est, καὶ τινὰς ἄλλας ὁμοίας-σημασίας, ἔπεται συμπληρωματικὴ πρότασις καθ' ὑποτακτικὴν μετὰ τῶν μορίων quare, quomobrem, cur. Multae sunt causae, quomobrem hunc hominem cupiam abducere (Τερ. Εὐν. 1, 2, 65), πολλοὶ εἶναι αἱ αἰτίαι, δι' ἃς ἐπεθύμουν γὰρ ἀπαγάγω τὸν ἄνθρωπον τοῦτον. Quid est, cur tu in eo loco sedeas? (Κικ. ὑπὲρ Κλουεν. 53), τίς ἢ αἰτία, δι' ἣν σὺ κάθησαι ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ; Βλ. Δ. Γ. ε. α. σημ. ζ'.

§. 231. Καὶ μετὰ ῥήματα καὶ φράσεις, δι' ὧν λέγεται ἀορίστως καὶ γενικῶς ὅτι γίνεται ἢ συμβαίνει τι, ἔπεται τοιαύτη συμπλη-

ρωματική ἢ συνεπειᾶς πρότασις μετὰ τοῦ *ut* (ἢ *ut non*, ἐάν ἐκφέ-
ρηται ἀρνητικῶς) καὶ ὑποτακτικῆς. Τοιαῦτα δὲ ῥήματα καὶ φράσεις
εἶναι *fit, futurum est, accidit, contingit, evenit, usu venit, est,*
sequitur, restat, reliquum est, superest, proximum est, extre-
мум est, prope, longe est, tantum abest. *Accidit, ut illo tem-*
pore in urbem esse, συνέβη γὰρ ἡμῖν τότε ἐν τῇ πόλει. *Sæpe fit,*
ut ii, qui debeant non respondeant ad tempus (Κικ. Ἄττ. 16,
2), *πολλὰκις συμβαίνει γὰρ μὴ ἀποδίδωσιν ἐν καιρῷ οἱ ὀφειλότες.*
Restat, ut doceam, omnia quæ sint in hoc mundo, hominum
causa facta esse (ὁ αὐτὸς περὶ φύσ. θεῶν 2, 61), *ὑπολείπεται γὰρ*
διδάξω, ὅτι πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐγένοντο χάριν τῶν
ἀνθρώπων.

Σημ. Αἱ φράσεις *necesse est* καὶ *oportet* συντάσσονται μεθ' ὑπο-
τακτικῆς ἄνευ *ut*, ἢ μετὰ ἀπαρεμφρατικῆς προτάσεως. *Leuctrica pu-*
gna immortalis sit necesse est (Κορν. Ἐπαμ. 10), ἢ ἐν *Λεύκ-*
τροῖς μάχη ἀνάγκη γὰρ μέγῃ ἀθάρατος. *Corpus mortale interire*
necesse est, τὸ θνητὸν σῶμα ἐξ ἀνάγκης ἀπόλλυται. Περὶ τῶν
ἄλλων συντάξεων βλ. Δ. Γ. §. 373 μετὰ τῶν σημ. (1)

§. 232. Συμπληρωματικὴ προσέτι πρότασις μετὰ τοῦ *ut* καὶ ὑπο-
τακτικῆς ἔπεται καὶ μετὰ τὰς φράσεις τὰς ἐξ οὐσιαστικοῦ καὶ ἀν-
τωνυμίας μετὰ τοῦ *sum* συνισταμένας, δι' ὧν σημαίνεται ὅτι ὑπάρ-
χει ἢ γίνεται τι· ἢ δὲ συμπληρουμένη πρότασις ὀρίζει τὸ ὑπάρχον
αὐτὸ ἢ γινόμενον. *Est hoc commune vitium in magnis liberis-*
que civitatibus, ut invidia gloriae comes sit (Κορν. ἐν βίῳ
Χαβρ. 3) *κοινὴ κακία τῶν μεγάλων καὶ ἐλευθέρων πόλεων εἶναι*
γὰρ παρακολουθῆ ὁ φθόνος τὴν δόξαν. *Altera est res, ut res ge-*
ras magnas et arduas plenasque laborum (Κικ. περὶ καθ. 1, 20),
τὸ ἕτερον, ὅπερ ζητεῖται, εἶναι, γὰρ πρᾶττης ἔργα μεγάλα καὶ χα-
λεπὰ καὶ ἐπίπονα.

Σημ. Αἱ δὲ φράσεις *mos est, cultus est optimus*, ἄνευ ἀντωνυ-
μίας, δέχονται καὶ ἀπαρεμφρατικὴν σύνταξιν. Μετὰ δὲ φράσεις ἐξ ἐπι-

(1) Οἱ Ἕλληνες ἐπιφέρουσι μετὰ τοιαῦτα ῥήματα καὶ φράσεις ἢ ἀπλοῦν
ἀπαρέμφρατον ἢ τὰ μόρια ὡςτε, ὅπως.

θέτου καὶ τοῦ *sum* (ὡς *aequum est, optimum est, magna laus est* κττ.), δι' ὧν δηλοῦται ἡ κρίσις τοῦ λέγοντος περὶ τῆς ποιότητός τινος, ἔπεται ὡς ὑποκείμενον ἀπαρέμφατον μόνον ἢ ἀπαρεμφατικῆ πρότασις, καὶ ποτε *ut* μεθ' ὑποτακτικῆς. Βλ. Δ. Γ. §. 374 σημ. β'.

§. 233. Καὶ ὅταν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑπάρχῃ δεικτικὴ λέξις, οἷαι αἱ *sic, ita, tam, tantus, talis, is* καὶ ἄλλαι τοιαῦται ποσότητες ἢ ἀριθμὸν σημαίνουσαι, ἔπεται πρότασις μετὰ τὸ *ut* καὶ ὑποτακτικῆ, διορίζουσα τὴν οὕτως ἀορίστως σημαينوμένην ποσότητα. Μετὰ δὲ τὸ *tantum abest* ἔπονται ἐνίοτε δύο τοιαῦται προτάσεις μετὰ τὸ *ut*. *Tantum abest, ut amicitiae propter indigentiam colantur, ut ii, qui propter virtutem minime alterius indigeant, liberalissimi sint* (Κικ. Λαίλ. 14)· τοσοῦτον μακρὰν εἶναι, ὅτι διὰ τὴν ἀπορίαν συνδέονται καὶ τηροῦνται αἰγιλλοί, ὥστε οἱ διὰ τὴν ἀρετὴν τῶν ἐλάχιστων ἔχοντες χρεῖαν ἑτέρου εἶναι ἐλευθεριώτατοι. Πρβ. Δ. Γ. §. 374 μετὰ τῶν σημ.

§. 234. α'. Μετὰ τὰ κώλυσις, ἐμπόδιον, ἀπαγόρευσις σημαίνοντα ῥήματα ἔπεται πρότασις μετὰ τὸ *ne, μή*, καὶ ὑποτακτικῆν. *Pythagoreis interdictum erat, ne faba vescerentur* (Κικ. περὶ μαντ. 1, 30), τοῖς Πυθαγορείοις ἤτο ἀπηγορευμένον τὰ τρώγων κνάμους. *Histiaeus Milesius obstitit, ne res conficeretur* (Κορν. ἐν βίῳ Μιλ. 3), Ἰστιαῖος ὁ Μιλήσιος ἀντέστη τὰ μὴ ἐκτελεσθῆ ἢ τῆς γεφύρας διάλυσίς. *Cavebam, ne cui suspicionem daren* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 3, 12), προσεῖχον, ἢ ἐπροφυλαττόμην τὰ μὴ δώσω εἰς τινα ὑποψίαν. Ἀλλὰ τὸ *cave* εὔρηται καὶ μεθ' ὑποτακτικῆς ἀπλῶς συντασσόμενον (*cave facias*). Τὸ αὐτὸ δὲ καὶ τὰ *recuso, ἀρροῦμαι, impedio, ἐμποδίζω, prohibeo, κωλύω*, καὶ μετὰ ἀπαρεμφάτου.

β'. Ἀλλὰ μετὰ τὰ αὐτὰ ῥήματα καὶ τὰς φράσεις, *per me fit, per me stat, moror, in mora sum*, δι' ὧν δηλοῦται, ὅτι ὑπάρχει ἀντενέργεια, κώλυμα εἰς τὸ νὰ μὴ γείνη τι, ἔπεται ἐνίοτε *quominus* (ὡς νὰ μὴ) μεθ' ὑποτακτικῆς, καὶ μάλις ὅταν ἡ κυρία πρότασις ἔχῃ ἄρνησιν. *Hiemem credo adhuc prohibuisse, quominus de te certum haberemus* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 12, 5), πιστεύω ὅτι ὁ χειμὼν ἐμπόδιον, ὥστε νὰ μὴ μάθωμεν περὶ σοῦ βέβαιόν τι. *Cæsar cognovit per Afranium stare, quominus dimicaretur* (Καισ. Ἐμ. Πολ.

I, 41), *ἐγνώρισεν ὁ Καῖσαρ, ὅτι ὁ Ἀφράνιος ἦτον αἴτιος, ὥστε τὰ μὴ ἀγωνισθῶσιν*. Ἐπι δὲ μετὰ τὰ αὐτὰ ῥήματα καὶ τὰ *abest, dubito, dubium est, prætermitto, facio, causa est* ἐπιφέρεται: πολλάκις *quoniam* μεθ' ὑποτακτικῆς, ὅταν ταῦτα ἔχωσιν ἄρνησιν, ἢ ὅταν ἐκφέρηται ὁ λόγος ἐρωτηματικῶς. *Vix me contineo, quoniam involem in illum* (Τερ. Εὐν. 5, 2, 20), *μόλις κατέχω ἐμαυτὸν, τὰ μὴ ὀρμήσω κατ' ἐκείνου*. *Facere non potui, quoniam tibi et sententiam et voluntatem declararem meam* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 6, 13), *δὲν ἠδυνήθην τὰ μὴ ἀνακουρώσω πρὸς σέ τὴν ἐμὴν γνώμην καὶ θέλησιν*. *Haud multum abfuit, quoniam Ismenias interficeretur* (Λιβ. 42, 44), *ὄχι πολὺ ἔλειψε, τὰ φορευθῆ ὁ Ἰσμηνίας*. *Quid est causæ, quoniam decemviri coloniam in Janiculum possint deducere?* (Κικ. περὶ ἀγρ. νόμ. 2, 27), *τίς ἡ αἰτία, τοῦ τὰ μὴ δύνανται οἱ δέκα ἄνδρες τὰ πέμψωσιν ἀποικίαν εἰς τὸ Ἰάνικλον;*

Σημ. α'. Τὰ αὐτὰ λοιπὸν ῥήματα, ὅταν ἔχωσιν ἄρνησιν, συντάσσονται πολλάκις ἀδιαφόρως μὲ τὸ *quominus* καὶ *quoniam*. Τὰ *impedio* ὅμως, *prohibeo, intercedo, interdico*, πάντοτε μὲ τὸ *quominus*. Ἄντι τοῦ *facere non possum quoniam*, λέγουσιν ἐνίοτε καὶ *ut—non* κατὰ τὸν §. 71. Μετὰ τὸ *dubito*, ἀμφιβάλλω, ἄνευ ἀρνήσεως εὐρισκόμενον, ἔπεται πάντοτε ἐξαρτωμένη ἐρώτησις (§. 216. *dubito an, dubito an non*)· ὅταν δὲ ἔχη ἄρνησιν συντάσσεται παρὰ Κορνηλίῳ καὶ Λιβίῳ καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου.

Σημ. β'. Τὸ *quoniam* εἶναι σύνθετον ἐκ τῆς ἀρχαίας ἐρωτηματικῆς καὶ ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας *quoniam* καὶ τῆς ἀρνήσεως· διὸ σημαίνει κυρίως πῶς ὄχι, ἢ, *διὰτι ὄχι* (βλ. *quoniam imus* κττ. ἐν §. 212 σημ. γ'). εἶτα δὲ καὶ βεβαίωσιν, *μάλιστα* (καὶ *διὰτι ὄχι=μάλιστα*). Τὸ δὲ *quominus* εἶναι ἴσον τῷ *ut eo minus*, ἴσα οὕτως ὀλιγώτερον, ὅπως καὶ τὸ *quo* εἶναι πολλαχοῦ ἴσον τῷ *ut eo*, καὶ *μάλιστα* πρὸ συγκριτικῶν (Πρβ. Δ. Γ. §. 375 μετὰ τῶν σημ. καὶ §. 440 β', σημ. α.)· διὸ καὶ φέρεται πρὸς ὑποτακτικὴν, τὸ τέλος σημαίνουσαν.

§. 235. Μετὰ τὰ φόβου καὶ μερίμνης σημαντικὰ ῥήματα ἔπεται τὸ περὶ οὗ ὁ φόβος, ὅπερ δὲν ἐπιθυμεῖ ὁ λέγων νὰ γείνη, μὲ τὸ μόριον *ne*, *μὴ*, ὅπερ δὲ ἐπιθυμεῖ, ἀλλὰ φοβεῖται μήπως δὲν γείνη, μὲ τὸ *ut* ἢ *ne non* (*ne nullus* κττ.), *μήπως δὲν, μὴ οὐ*. *Vereor ne*

pater veniat, φοβοῦμαι μή ἔλθῃ ὁ πατήρ (δὲν θέλω νὰ ἔλθῃ). Vereor, ut pater veniat, ἢ vereor ne pater non veniat, φοβοῦμαι μήπως δὲν ἔλθῃ (θέλω νὰ ἔλθῃ). Pavor ceperat milites ne mortiferum esset vulnus Scipionis (Λιβ. 24, 42), φόβος κατέλαβε τοὺς στρατιώτας, μήπως ἡ πληγὴ τοῦ Σκηπίωνος ἦναι θανατηφόρος. Omnes labores te excipere video; timeo, ut sustineas (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 14, 2), πάντα πόρον βλέπω ὅτι ἀναδέχεσαι φοβοῦμαι, μήπως δὲν ὑποφέρῃς αὐτούς. Vereor ne consolatio nulla possit vera reperiri (ὁ αὐτ. αὐτόθι 6, 1), φοβοῦμαι μήπως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εὑρεθῇ παρηγορία τις. Ὡσαύτως συντάσσεται καὶ ἡ φράσις periculum est μετὰ τὸ ne ἢ ne non καὶ ὑποτακτικὴν. Nullum periculum est, ne locum non invenias, οὐδεὶς κίνδυνος ὑπάρχει, μήπως δὲν εὑρῇς τόπον. (1)

Σημ. Τὰ metuo, timeo, vereor, συντάσσονται ἐνίοτε μετ' ἀπαρεμφάτου, ὅταν σημαίνωσι, συστέλλομαι, δὲ ἔχω θάρρος νὰ πράξω τι. Πρβ. Δ. Γ. §. 376.

Περὶ τῶν χρόνων τῆς ὑποτακτικῆς.

§. 236. Καὶ οἱ τῆς ὑποτακτικῆς χρόνοι διακρίνονται ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τὴν σημασίαν ὡς καὶ οἱ τῆς ὀριστικῆς. Ὅθεν ἐνταῦθα λέγομεν ὅτι εἶναι ἴδιον αὐτῶν.

Ὁ ἐνεστώς ἔχει πολλάκις μέλλοντος σημασίαν. Διὸ τίθεται ἀντ' αὐτοῦ 1) εἰς τὰς ὑποθετικὰς (§. 207), τὰς δυνητικὰς (§. 211) καὶ τὰς εὐκτικὰς (§. 212) προτάσεις. Ἐνίοτε ὅμως εὑρηται εἰς τὰς δυνητικὰς καὶ τετελεσμένους μέλλον τῆς ὑποτακτικῆς, σημαίνων τὸ

(1) Οἱ Ἕλληνες μετὰ τὰ φόβου καὶ μερίμνης σημαντικὰ ῥήματα καὶ μετὰ τὰ φυλάττομαι, ὀρῶ, σκοπῶ, οὐδὲν δεινὸν, ἐπιφέρουσι τὴν ἄρνήσιν μὴ, ὅπως μὴ, μετὰ ὑποτακτικῆς. Φροντίζω, μὴ κράτιστον ἦ μοι σιγᾶν (Ξ. Ἄπμ. 4, 2, 39). Εὐθόδημος φυλάττεται, μὴ δόξῃ τὸν Σωκράτην θαυμάζειν ἐπὶ σοφίᾳ (Ξ. Ἄπμ. 4, 2, 3). Οὐ φοβεῖ, δικαζόμενος τῷ πατρὶ, ὅπως μὴ ἀνόσιον πρᾶγμα τυγχάνῃς πράττων; (Πλ. Εὐθύφρ. 4). Ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς Ἐφοβοῦμαι μή τινας ἠδονὰς ἠδοναῖς εὐρίσσωμεν ἐναντίας (Πλ. Φιλ. 13). Ὅταν δὲ ὁ φόβος ἀφορᾷ παρελθούσων πράξιν, συντάσσεται τὸ μὴ μετὰ παρακειμένου ὀριστικῆς. Φοβοῦμεθα μὴ ἀμφοτέρων ἡμαρτήκαμεν. (Θουκ. 3, 53).

καθ' ὑπόθεσιν δυνατὸν οὐχὶ δὲ βέβαιον καὶ ἀληθές. (Βλ. τὰ παραδείγματα ἐν §. 211).

2) Εἰς τὰς τελικὰς καὶ συμπληρωματικὰς προτάσεις, σημαίνων τὸ συγχρόνως γινόμενον. Ὄταν ὅμως ᾖ ἡ δὲ λόγος περὶ πράξεως, ἥτις ἐμελλε νὰ γείνη ἐν παρεληλυθότι χρόνῳ, τίθεται ὁ παρατακτικός. Rogabat frater, ut cras venires. Μετὰ δὲ τοῦ non dubito, quin καὶ τὰς φράσεις, αἵτινες σημαίνουσιν ὅτι γίνεται, συμβαίνει τι (ὡς est, sequitur, accidit), ἐκφέρεται τὸ ἐν μέλλοντι χρόνῳ γενησόμενον κατὰ μέλλοντα ὑποτακτικῆς. Non est dubium, quin legiones venturæ non sint (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 2, 17), *dér εἶραι ἀμφιβολία, ὅτι θέλουσιν ἔλθει τὰ τάγματα.*

3) Εἰς ἐξαρτωμένας ἐρωτήσεις, συγκριτικὰς (§. 210) καὶ συμπληρωματικὰς προτάσεις (§. 230), ὅταν ἡ μὲν κυρία πρότασις ἔχη μέλλοντα, ἡ δὲ ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένη ἔννοια θεωρεῖται ὡς συγχρόνως γινομένη. Quum ad illum venero, videbo, quid effici possit, ὅταν ἔλθω πρὸς ἐκεῖνον, θέλω ἰδεῖ, τί εἶραι δυνατόν νὰ ἐκτελεσθῇ. Sic in Asiam proficiscam, ut Athenas non attingam, οὕτω θέλω πορευθῆ εἰς Ἀσίαν, ὥστε νὰ μὴ φθάσω τῶν Ἀθηναίων.

4) Εἰς τὰς ἐν πλαγίῳ λόγῳ (§. 228 β') ἐξαρτωμένας προτάσεις, ὧν ἡ κυρία πρότασις ἔχει μέλλοντα, καὶ αἵτινες ἐν ὀρθῷ λόγῳ ἤθελον ἔχει μέλλοντα ὀριστικῆς. Negat Cicero, si naturam sequamur ducem, unquam nos aberraturos· ἀρνεῖται ὁ Κικέρων, ὅτι θέλομεν ἀποπλανηθῆ ποτε, ἂν ἀκολουθῶμεν ἡγεμόνα τῆν φύσιν. Ἐν ὀρθῷ λόγῳ· Si naturam sequemur ducem, nunquam aberrabimus. Τότε δὲ αὐταὶ ἔχουσι παρατακτικόν, ὅταν ἡ κυρία τούτων ἔχη παρωχημένον χρόνον. Negabat Cicero, si naturam sequeremur ducem, unquam nos aberraturos.

Σημ. Ὄπου δὲ, ἐκτὸς τῶν προτάσεων τούτων, δὲν δηλοῦται εὐκόλως ὅτι ὁ τῆς ὑποτακτικῆς ἐνεστώδης ἔχει μέλλοντος σημασίαν, μεταχειρίζονται ἐν μὲν τῇ ἐνεργητικῇ φωνῇ τὸν ἐκ περιφράσεως διὰ τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς καὶ τοῦ sum σχηματιζόμενον μέλλοντα, ὅστις τότε ἔχει ἀπλοῦ μέλλοντος σημασίαν. Quando pater tuus veniet? ἐν δὲ πλαγίᾳ ἐρωτήσει· Quando, quando pater tuus venturus sit? ἐρωτῶ, πότε θέλει ἔλθει ὁ πατήρ σου; In eam rationem vitæ nos for-

tuna deduxit, ut sempiternus sermo hominum de nobis futurus sit· εἰς τοιοῦτον βίον ἤγαγεν ἡμᾶς ἡ τύχη, ὥστε αἰωνίως θέλει εἶσθαι λόγος περὶ ἡμῶν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. Ἐν δὲ τῇ παθητικῇ, ὅπου λείπει ὁ χρόνος οὗτος, τρέπουσιν ἄλλως τὸν λόγον πρὸς δῆλωσην τῆς μελλοντικῆς ταύτης σχέσεως. *Quæro, quando portam apertam iri putes· ἐρωτῶ, πότε νομίζεις ὅτι θέλει ἀνοιχθῆ ἡ θύρα. Ita cecidit, ut nunquam erigi possit, οὕτως ἔπεσεν, ὥστε οὐδέποτε θέλει δυνηθῆ νὰ ἀναστηθῆ.*

§. 237. Ὁ παρατατικός forem εἶναι ἐν χρήσει ἀντὶ τοῦ essem εἰς ὑποθετικούς μάλιστα καὶ τελικούς λόγους (ut foret, ne foret, qui foret). Ἐν δὲ τοῖς συνθέτοις χρόνοις (amatus forem καὶ amaturus forem) ὁ μὲν Σαλλούστιος, ὁ Λίβιος καὶ οἱ ποιηταὶ μεταχειρίζονται τὸν τύπον forem ἀπλῶς ἀντὶ τοῦ essem, ὁ Κικέρων ὅμως οὐδέποτε, καὶ ἀλλαχοῦ δὲ σπανιώτατα. *Gaudebat consul, quia parte copiarum alter consul victus foret, se vicisse (Λιβ. 21, 53)· ἠγάλλετο ὁ ὕπατος, διότι ἐρίκησε μὲ τὸ αὐτὸ μέρος τοῦ στρατοῦ, μὲ τὸ ὅποιον ὁ ἕτερος ἠττήθη.*

§. 238. α'. Ἐν τῇ ἐνεργητικῇ φωνῇ ὁ τῆς ὑποτακτικῆς τετελεσμένος μέλλων εἶναι ὁ αὐτὸς τῷ παρακειμένῳ· ἐν δὲ τῇ παθητικῇ φωνῇ ἀναπληροῦ τὴν ἔλλειψιν αὐτοῦ εἰς ἐξαρτωμένας προτάσεις ὁ παρακείμενος, ὥστε διὰ τοῦ τύπου τούτου δηλοῦται ἡ πρᾶξις ὡς παρελθούσα μόνον· πότε δὲ αὕτη εἶναι μέλλουσα, εἰκάζομεν ἐκ τοῦ χρόνου τῆς κυρίας προτάσεως. *Adnitar, ne frustra vos hanc spem de me conceperitis (μέλ. τετελ. Λιβ. 44, 22), θέλω δοκιμάσει νὰ μὴ συλλάβητε περὶ ἐμοῦ μάτην τὴν ἐλπίδα ταύτην. Roscius facile egestatem suam se laturum putat, si hac indigna suspicionem liberatus sit (Κικ. Ρώσκ. Ἀμ. 44)· ὁ Ρώσκιος νομίζει, ὅτι εὐκόλως θέλει ὑποφέρει τὴν ἀπορίαν αὐτοῦ, εἰὰν ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τῆς ἀδίκου ταύτης ὑποψίας.*

β'. Ὅταν δὲ ὁ λόγος ᾗναι περὶ παρεληλυθότος καὶ ἡκυρία πρότασις ἔχη παρωχημένον χρόνον, τότε ἡ ἐξαρτωμένη ἔχει κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑπερσυντελικόν, σημαίνοντα ὅτι ἡ δι' αὐτοῦ δηλουμένη πρᾶξις ἤθελεν εἶσθαι τετελεσμένη πρὸ ἐτέρας. *Promisi me, quum librum perlegissem, sententiam meam dicturum esse, ὑπεσχέθη*

*να εκφράσω τὴν γνώμην μου, ἀφοῦ ἤθελον ἔχει ἤδη ἀεγρωσμέ-
ror τὸ βιβλίον. Divico cum Cæsare agit, Helvetios in eam
partem ituros atque ibi futuros, ubi eos Cæsar constituisset*
(Καισ. Γ. Πολ. 1, 13)· ὁ Διβίκων λέγει εἰς τὸν Καίσαρα, ὅτι οἱ
Ἑλβετοὶ θέλουσι ἀπέλθαι εἰς ἐκείνην τὴν χώραν, καὶ θέλουσι μένειν
ἐκεῖ, ὅπου ἤθελεν διατάξει ὁ Καῖσαρ.

§. 239. Ὁ ἐνεργητικὸς τετελεσμένος μέλλων τῆς ὑποτακτικῆς
ὅταν εὐρίσκηται εἰς ὑποθετικούς λόγους ἢ εἰς τοιοῦτους, δι' ὧν ὁ
λέγων ἐκφράζει ἀορίστως τὸ δυνατόν τῆς πράξεως, ἀποβάλλει τὴν
ἰδίαν του σημασίαν, ἐπέχων τότε τὸν ὑποθετικὸν μέλλοντος ἢ ἐνε-
στῶτος (βλ. §. 229). Ὡς αὐτως μεταχειρίζονται αὐτὸν εἰς ἀπαγορεύ-
σεις ἀντὶ ἀπλοῦ μέλλοντος ἢ ἐνεστῶτος. Πρβ. §. 245 καὶ Δ. Γ. §. 380.

§. 240. Ὁ ἐκ τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς καὶ τοῦ fuerim σχη-
ματιζόμενος σύνθετος χρόνος ἀπαντᾶται εἰς ὑποθετικούς λόγους ἀντὶ
τοῦ ἀπλοῦ ὑπερσυντελικοῦ τῆς ὑποτακτικῆς, ὅταν ἡ πρότασις, ἐν ἣ
εὐρίσκηται, ἦναι ἐξαρτωμένη, ἥτις καὶ ἄλλως ἐκφέρεται καθ' ὑποτα-
κτικὴν (οἷον διότι ἤθελεν ἔχει *ut* ἢ *quum*, ἢ διότι εἶναι ἐξαρτω-
μένη ἐρώτησις). *Quum hæc reprehendis, ostendis, qualis tu, si
ita forte accidisset, fueris illo tempore consul futurus* (ἐξαρ-
τωμένη ἐρώτησις· Κικ. κατὰ Πεισ. 7), ταῦτα κατηγορῶν, δεικνύεις,
ὅποῖος ὑπάτος ἐμελλες *να* ἦσαι τότε, *ἐὰν* τυχὸν συνέβαινε *να*
γένης. Ὡς ἀνεξάρτητος δὲ ἐρώτησις· *Qualis tu, si ita forte acci-
disset, consul illo tempore fuisses?* — Ἐὰν δὲ ἡ κυρία πρότα-
σις ἔχη παρωχημένον χρόνον, τότε ἢ ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένη ἐρωτη-
ματικὴ πρότασις ἔχει ὑπερσυντελικὸν ὑποτακτικῆς. *Apparuit, quan-
tam excitatura molem vera fuisset clades, quum vanus ru-
mor tantas procellas excivisset* (Λιβ. 28, 24), ἐγένετο δὴλον
ὅποῖαν ταραχὴν ἤθελε διεγείρει ἀληθῆς συμφορὰ, ἐν ᾧ ματαία
φήμη δαίγηρε τοσαύτας θύελλας. Ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ, ἥτις δὲν
ἔχει τοιοῦτον σύνθετον μελλοντικὸν τύπον τῆς ὑποτακτικῆς, μετα-
βάλλεται ὁ λόγος ἄλλως, ἵνα δηλωθῇ ἡ τοῦ χρόνου τούτου ἔννοια.
Βλ. Δ. Γ. § 381.

Περὶ τῆς τῶν χρόνων ἀκολουθίας ἐν συνδέσει προτάσεων.

§. 241. α. Ὅταν ἡ κυρία πρότασις ἔχη ἐνεστῶτα, παρακείμενον

ἐν σημασίᾳ τοῦ ἑλληνικοῦ παρακειμένου, καὶ μέλλοντα, ἢ ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένη ἔχει ἐνεστώτα ὑποτακτικῆς, μὲ ἐνεστώτος ἢ μέλλοντος σημασίαν, ἢ παρακείμενον. Ὅταν δὲ ἡ κυρία ἔχῃ ἓνα τῶν παρωχημένων χρόνων (καὶ παρακείμενον μὲ σημασίαν ἑλλ. ἀορίστου), τότε ἢ ἀπ' αὐτῶν ἐξαρτωμένη ἔχει παρατατικὸν τῆς ὑποτακτικῆς ἢ ὑπερσυντελικόν. *Nemo est, qvi hoc nesciat, οὐδεὶς ὑπάρχει, ὅστις ἀγροεῖ τοῦτο. Nemo erat (ἢ futurus erat), qvi nesciret. Nemo futurus est, qvi nesciat. Eo fit, ut milites animos demittant, ἐκ τούτου συμβαίνει, ὥστε οἱ στρατιῶται ἀποβάλλουσι τὸ θάρδος. Eo factum est, ut milites animos demitterent.*

β'. Ἐὰν ὁμοῦς ἡ κυρία πρότασις, ἀφ' ἧς ἐξαρτᾶται ἢ καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερομένη, ἔχῃ ἐνεστώτα ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς, τότε δρίζεται ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου ἂν ὁ ἐνεστώς οὗτος εἶναι ἀληθῶς ἐνεστώς ἢ παρατατικός, καὶ κατ' αὐτοὺς συμφωνεῖ τότε ὁ τῆς ἐξαρτωμένης προτάσεως χρόνος. Εἶναι δὲ κυρίως ἐνεστώς, ὅτε ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐτέρου ἐνεστώτος, παρατατικός δὲ ὅτε ἐξαρτᾶται ἀπὸ παρωχημένου χρόνου. *Indignum te esse judico, qvi hæc patiaris· ἀνάξιον σὲ νομίζω, διότι ἀρέχεσαι ταῦτα. Tò esse εἶναι ἐνεστώς, διότι ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ ἐνεστώτος judico· ὅθεν καὶ ἢ ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτωμένη πρότασις ἔχει ἐνεστώτα patiaris. Indignum te esse judicavi, qvi hæc paterere· ἐνταῦθα τὸ esse εἶναι παρατατικός, διὸ ἔπεται πάλιν παρατατικός paterere (1).*

Σημ. α'. Μετὰ τὸ *ut*, ὥστε, καὶ *qvin* ἢ *qvi non*, εἰς συμπληρωματικὰς ἢ συνεπέας προτάσεις ἔπεται ἐνίοτε ἐν τῇ ἐξαρτωμένη προτάσει παρακείμενος ὑποτακτικῆς ἀντὶ παρατατικοῦ. *Aemilius Paulus tantum in aerarium pecuniae invexit, ut unius imperatoris præda finem attulerit tributorum* (Κικ. περὶ καθ. 2, 22), ὁ Αἰμίλιος Παῦλος τοσαῦτα χρήματα εἰσέγαγεν εἰς τὸ ταμεῖον, ὥστε ἡ λεία ἐνὸς στρατηγοῦ κατέπανε τοὺς φόρους. Δυνατὸν δὲ ἦτο νὰ τεθῇ ἐνταῦθα καὶ ὁ παρατατικός *afferret* μὲ ση-

(1) Ὡς πρὸς τὴν ἀκολουθίαν τῶν χρόνων τηρεῖ ἡ ἑλληνικὴ τοὺς ἐξῆς κανόνας. Μετὰ ἱστορικὸν χρόνον ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἔπεται εὐκτικὴ ἐν τῇ ἐξαρτωμένη, μετὰ δὲ ἐνεστώτα, παρακείμενον καὶ μέλλοντα ἐν τῇ κυρίᾳ ἔπεται ὀριστικὴ ἢ ὑποτακτικὴ ἐν τῇ ἐξαρτωμένη. Βλ. πλεῖω παρ' Ἀσωπίῳ Τμ. Β'. Κεφ. ΙΑ'. §. 3 καὶ Τμ. Α'. Κεφ. Ιε' §. 14.

μασίαν ἔλλ. ἀορίστου, ἀλλὰ μὲ ἄλλην ἔννοιαν· ἐπειδὴ διὰ μὲν τοῦ παρατατικῆς ἤθελε σημαυθῆ τὸ ἅπαξ καὶ εὐθὺς τότε γεγυνοῦς, ἐν ᾧ διὰ τοῦ παρακειμένου, ὅστις ἔχει ἔλλ. παρακειμένου σημασίαν, σημαίνεται, ὅτι ἡ τῶν φόρων παῦσις διήρκει καὶ εἰς πάντα τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον, περὶ οὗ λαλεῖ ὁ Κικέρων. *Verres in itineribus eo usque se præbebat patientem atque impigrum, ut eum nemo unquam in eqvo sedentem viderit* (Κικ. Βερ. 5, 10)· ὁ Βεῤῥῆς ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις τοσοῦτον παρεῖχεν ἑαυτὸν καρτερικὸν καὶ δραστήριον, ὥστε οὐδεὶς εἶδεν αὐτὸν ποτε καθήμενον ἐφ' ἵππου. Ἐν τούτῳ τῷ παραδείγματι διὰ τοῦ παρακειμένου *viderit*, ἔχοντος σημασίαν ἔλλ. ἀορίστου, σημαίνεται τὸ ἅπαξ, διὰ δὲ τοῦ παρατατικῆς *videret*, ἤθελε σημαυθῆ τὸ πολλάκις καὶ κατ'ἐπανάληψιν γινόμενον.

Σημ. Β'. Ὅταν ὁ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει παρακειμένος ἔχη ἑλληνικοῦ παρακειμένου σημασίαν, οὐχὶ δὲ ἀορίστου, τότε ἡ ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτωμένη ἔχει παρακειμένον ὑποτακτικῆς. *Audistis, quanti decumas acceperit civitas* (Κικ. Βεῤῥ. 3, 36), ἀκηκόατε, ὅποσα δέκατα εἴληφεν ἡ πόλις.

Σημ. Γ'. Ὁ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἱστορικὸς ἐνεστῶς ἐκλαμβάνεται ὡς πρὸς τὴν ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτωμένην ποτὲ μὲν ὡς κυρίως ἐνεστῶς, ποτὲ δὲ ὡς ἀόριστος· διὸ καὶ ἡ ἐξαρτωμένη πρότασις ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἔχει ἐνεστῶτα, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ παρωχημένον χρόνον ὑποτακτικῆς. *Tum demum Liscus proponit, esse nonnullos, quorum auctoritas apud plebem plurimum valeat* (Καισ. Γ. Πολ. 1, 17), τότε τέλος λέγει ὁ Λίσκος, ὅτι ὑπάρχουσι τινες, ὧν τὸ παράδειγμα (ἢ τὸ κύριον) ἰσχύει πλεῖστον παρὰ τῷ λαῷ. *Cæsar ne graviori bello occurreret, maturius quam consuevit ad exercitum proficiscitur* (ἀντόθι 4, 6), ἵνα μὴ ἐμπέσῃ εἰς δευτέρου πόλεμου, πορεύεται εἰς τὸν στρατὸν τάχιον ἢ ὅσον ἐσυνεθίζεν. Πρβ. Δ. Γ. §. 382 μετὰ τῶν σημ.

§. 242. Μετὰ κυρίαν πρότασιν ἔχουσαν παρωχημένον χρόνον, καὶ μετὰ παρατατικὸν καὶ ὑπερσυντελικὸν ὑποτακτικῆς ἐν ὑποθετικοῖς λόγοις, ἔπονται ἐξαρτώμεναι ἐρωτηματικαὶ, τελικαὶ (διὰ τοῦ *ut, ne, quæ=ut is*) καὶ συμπληρωματικαὶ προτάσεις μὲ παρατατικὸν ὑποτακτικῆς, συμφωνοῦσαι κατὰ τοῦτο μὲ τὸν χρόνον τῆς κυρίας προτάσεως,

εἰ καὶ ἄλλως τὸ ὑπ' αὐτῶν δηλούμενον δὲν εἶναι παρελθὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐνεστῶς καὶ ἐν παντὶ χρόνῳ ἰσχύον. *Tum subito Catilina scelerē demens, quanta conscientiae vis esset, ostendit* (Κικ. Κατ. 3, 5), τότε αἰφνης ὁ Κατιλίνας, παράφορος ἐκ τοῦ κακουργήματος, ἔδειξεν ὀπίση ἤτο(ἀντὶ εἶναι) ἢ τῆς συνειδήσεως ἰσχύς. *Ad eamne rem vos delecti estis, ut eos condemnaretis, quos sicarii jugulare non potuissent?* (Κικ. Ρώσκ. Ἀμ. 52)· πρὸς τοῦτο ὑμεῖς ἐξελέχθητε, ἵνα καταδικάσητε τούτους, οὐκ οἱ δολοφόροι δὲν ἠδυνήθησαν γὰρ σφάζειν; Ὁ παρατατικὸς *condemnaretis* δηλοῖ τὸ ἔτι περιμενόμενον, καθ' ὃν χρόνον λαλεῖ ὁ Κικέρων. *Sic mihi perspicere videor, ita natos esse nos, ut inter omnes esset societas quaedam* (Κικ. Λαίλ. 5)· φρονῶ, ὅτι πρὸς τούτῳ ἐγεννήθημεν, ὅπως ὑπάρχει κοινωρία τις μεταξὺ πάντων. Ὁ παρατ. *esset* δηλοῖ ἐνταῦθα τὸ διηνηκέες.

Σημ. δ'. Ἐνίστε ὅμως ἔχει καὶ παρακειμενον ἢ ἐξαρτωμένη πρότασις σημαίνοντα τὸ ἔτι καὶ νῦν διαρκοῦν. *Multos annos in causis publicis ita sum versatus, ut defenderim multos, laeserim neminem* (Κικ. Div. in Caec. 1); οὕτως ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἠσυχολήθην εἰς δημοσίας δίκας, ὥστε μέχρι τοῦδε πολλοὺς ὑπερασπίσθην οὐδένα δ' ἐβλάψα. Ἄλλοτε δ' ἔχει ἐνεστῶτα, σημαίνοντα τὸ ἐνεστῶς. *Siciliam Verres ita vexavit, ac perdidit, ut ea restitui in antiquum statum nullo modo possit* (Κικ. Βερρ. 1, 4)· οὕτως ὁ Βέρρης διέφθειρε καὶ ἐλυμήνατο τὴν Σικελίαν, ὥστε κατ' οὐδένα τρόπον εἶναι δυνατόν γὰρ ἐπαρέλθῃ εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς κατάστασιν.

Σημ. ε'. Ἡ ἐξαρτωμένη ἐρωτηματικὴ πρότασις καὶ ἡ τελικὴ καὶ συμπληρωματικὴ ἔχει ἐνίστε ἐνεστῶτα, ὅταν ἡ κυρία ἔχη παρακειμενον μὲ σημασίαν ἑλλ. παρακειμένου. *Etiamne ad subsellia cum ferro atqve telis venistis, ut hic me aut juguletis, aut condemnatis?* (Κικ. Ρώσκ. Ἀμ. 11)· καὶ εἰς τὰς δικαστικὰς ἔδρας ἐληλύθατε μετὰ μαχαίρων καὶ βελῶν, ὅπως με ἐνταῦθα ἢ σφάζετε ἢ καταδικάσετε; Πρβ. Δ. Γ. §. 383 μετὰ τῶν σημ.

Σημ. γ'. Ἄλλοτε συμφωνεῖ ὁ τῆς ἐξαρτωμένης προτάσεως χρόνος ἔχει πρὸς τὸν τῆς κυρίας, ἀλλὰ πρὸς τὸν τῆς παρεμβαλλομένης με-

ταξὺ αὐτῶν. *Curavit Servius Tullius, quod semper in republica tenendum est, ne plurimum valeant plurimi* (Κικ. Πολ. 2, 22), ἐφρόντισεν ὁ Σέρβιος Τύλλιος, ὅπερ πάντοτε πρέπει νὰ τηρῆται ἐν τῇ πόλει, ἵνα μὴ ισχύωσι πλεῖστον οἱ πλεῖστοι. Τὸ *valeant* συμφωνεῖ πρὸς τὸ *est*, καὶ ὅχι πρὸς τὸ *curavit*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗΣ.

§. 243. Κατὰ προστακτικὴν ἔγκλισιν ἐκφέρεται αἴτησις, διαταγὴ, παράγγελμα καὶ νουθεσία εὐθὺς νῦν ἐκτελεσθησομένη ἢ εἰς ἀόριστον χρόνον. *Vale*, ἔβρωσο. *O Jupiter, serva, obsecro, hæc nobis bona* (Τερ. Εὐνουχ. 5, 8, 19), ὦ Ζεῦ, σῶζε ἡμῖν, ἱκετεύω, τὰ ἀγαθὰ ταῦτα. *Facite, iudices, ut recordemini, quæ sit temeritas multitudinis* (Κικ. ὑπὲρ Φλακ. 24), ἀγαπήσθητε, ὦ δικασταί, ὅποια εἶναι ἡ τοῦ πλήθους θρασύτης. *Cura ut valeas, φρόντιζε ἵνα ὑγιαίνης*. Ἐπὶ δὲ διατάξεων νόμων καὶ ὁμοίων ταύταις μεταχειρίζονται τοὺς τύπους *amato, amatote, amanto* καὶ τοὺς ὁμοίους τούτων ἐν ταῖς λοιπαῖς συζυγίαις, οὓς ἐκλαμβάνουσι τινες ὡς μέλλοντα χρόνον τῆς προστακτικῆς (βλ. §. 46. σελ. 59, ὑποσημ.). *Rem nobis proponam; vos eam suo, non nominis pondere penditote* (Κικ. Βέρρ. 4, 3), θέλω σὰς ἀναφέρει τὸ πρᾶγμα, ὑμεῖς δὲ σταθμίσατε αὐτὸ κατὰ τὸ ἴδιον καὶ ἀληθές, οὐχὶ δὲ κατὰ λεγόμενον αὐτοῦ βάρους. *Regio imperio duo sumo, iique consules appellantor* (Ὁ αὐτ. Νόμ. 3, 3), μὲ βασιλικὴν ἐξουσίαν ἔστωσαν δύο, καὶ οὗτοι ὀνομαζέσθωσαν ἕπατοι. *Servus meus Stichus liber esto, ἐν διαθήκῃ*. *Στίχος, ὁ ἐμὸς δοῦλος, ἔστω ἐλεύθερος* (1).

Σημ. Ἄντὶ τοῦ ἅ. προσώπου τῆς προστακτικῆς μεταχειρίζονται ἐνίοτε τὸ τοῦ μέλλοντος τῆς ὀριστικῆς, δηλοῦντες ὅτι ἐξάπαντος θέλει εἶσθαι ἢ πρέπει νὰ ᾔναι τετελεσμένη ἡ διαταγὴ. *Si quid acciderit novi, facies, ut sciam* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 14, 8), ἂν τι κέον συμβῇ, φρόντισον νὰ μοι τὸ ἀναγγείλῃς.

§. 244. Κατὰ γ' πρόσωπον ὑποτακτικῆς ἐκφέρεται ἐνίοτε συμ-

(1) Περὶ τῆς χρήσεως τῆς προστακτικῆς παρ' Ἑλλήσιν ὄρα Ἀσωπ. μικρ. συντ. Τμ. Α'. Κεφ. ις'. §. 14.

βουλῆ, διαταγῆ καὶ παραίνεσις, μετριαζομένου οὕτω τοῦ ἐπαχθοῦς τῆς προσταγῆς. Ὡσαύτως καὶ ὅταν τὸ πρόσωπον ᾖναι γενικὸν καὶ ἀόριστον (§. 229). Aut bibat, aut abeat (Κικ. Τουσκ., 5, 41), ἢ ἄς πληρ., ἢ ἄς ἀπέ.λθῃ. Status, incessus, vultus, oculi teneant decōrum (Κικ. περὶ καθ. 1, 35), στάσις, βάδισμα, ὄψις, ὀφθαλμοὶ ἄς τηρῶσι τὸ εὖκοσμον.—Injurias fortunae, quas ferre nequeas defugiendo relinqvas (Τουσκ. 5, 41)· τὰς τῆς τύχης ἀδικίας, ἃς ἀδυνατεῖς γὰ ὑποφέρειν, ἐγκατάλιπε φεύγων.

§. 245. Τὸ ὑπὸ νόμων ἀπαγορευόμενον ἐκφέρεται διὰ τῶν ῥηθέντων ἤδη προσώπων τῆς προστακτικῆς μετὰ τοῦ ne (ἢ neve—et ne ἢ vel ne). Εἰς δὲ τὸν περὶ λόγον καὶ ἐν τῇ συνθηεῖα μεταχειρίζονται εἰς ἀπαγορεύσεις καὶ παρακλήσεις, ἀποφατικῶς ἐκφερομένης μὲ τὰς ἀρνήσεις ne, nemo, nihil μεθ' ὑποτακτικῆς, ἐν μὲν τῇ ἐνεργητικῇ τὸ γ' πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος αὐτῆς ἢ τοῦ τετελεσμένου μέλλοντος καὶ τὸ β' τούτου, ἐν δὲ τῇ παθητικῇ τὸν παρακείμενον συνήθως, σπανίως δὲ τὸν ἐνεστώτα. Nocturna sacrificia ne sunt (Κικ. Νόμ. 2, 9), ἄς μὴ γίνωται νυκτερινὰ θυσίαι. Puer telum ne habeat, ὁ παῖς ἄς μὴ ἔχη βέλος. Hoc facito, hoc ne feceris (Κικ. περὶ μαντ. 2, 61), τοῦτο μὲν ποιεῖ, τοῦτο δὲ μὴ ποιήσῃς. Illum jocum ne sis aspernatus, τὴν παιδιὰν ἐκείνην μὴ καταφρονήσῃς. Ne transieris Iberum, ne quid rei tibi sit cum Saguntinis (Λιβ. 21, 44), μὴ διαβῆς τὸν Ἴβηρον, μηδὲ πρᾶξόν τε κατὰ τῶν Ζαχαρθαίων.

Σημ. Κατὰ β' πρόσωπον ὑποτακτικῆς ἐκφέρεται ἐνίοτε ἀπαγόρευσις εἰς ἀόριστον πρόσωπον ἀπευθυνομένη. Isto bono utare, dum adsit; quum absit, ne requiras (Κικ. Κατ. Πρεσβ. 10), τοῦτο τὸ ἀγαθὸν, παρὸν μὲν, μεταχειρίζου, ἀπὸν δὲ, μὴ ἀναζητεῖ. Ἡ ἀπαγόρευσις γίνεται ἐνίοτε καὶ διὰ τῶν προστακτικῶν noli, nolito. Noli putare, Brute, quumquam uberiozem ad dicendum fuisse quam C. Gracchum (Κικ. Βρουτ. 31), μὴ νόμιζε, Βροῦττε, ὅτε ἄλλος τις εἶχε μεγαλειότεραν εὐροίαν λόγου ἢ ὁ Γ. Γράκχος. Ἐνίοτε δὲ ἀντὶ προστακτικῆς μεταχειρίζονται τὴν περίφρασιν διὰ τοῦ fac ne, cave ne. Fac attentum te praebes, δεῖξον σαυτὸν προσεκτικόν. Cave ne (καὶ ἄνευ τοῦ ne) existimes, μὴ νόμιζε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΥ.

§. 246. Ῥήματα, καθ' ἑαυτὰ ἀτελεῖ ἔννοιαν ἔχοντα, δέχονται ἀπλοῦν ἀπαρέμφατον, ὡς ἀντικείμενόν των τρόπον τινά, πρὸς συμπλήρωσιν τῆς αὐτῶν ἔννοιᾶς. Τοιαῦτα δὲ εἶναι τὰ δηλοῦντα βούλησιν, γνώσιν, καθήκον, δύναμιν, ἔθος, ἀρχὴν, ἔφρασιν, ἐξακολούθησιν, παῦσιν, ἀνάβολήν, κττ. ᾧ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 389· ἔτι δὲ καὶ φράσεις, ἔχουσαι τοιούτων ἀπαρεμφάτων ἔννοιαν, καὶ τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα (§. 64)· *Vincere scis Hannibal, victoria uti nescis* (Λιβ. 22, 51), *γινώσκεις μὲν γὰρ νίκης, ἄρριβα, ἀγροεῖς ὅμως γὰρ μεταχειρίζουσαι τὴν νίκην* (γὰρ ὠφελήθης ἐκ τῆς νίκης). *Visum est mihi de senectute aliquid ad te scribere* (Κικ. Κατ. Πρεσβ. 1), *ἔδοξέ μοι γὰρ σοι γράψω τι περὶ γήρωσ.* *Pudet me hæc fateri, αἰσχύνουμαι γὰρ ὁμολογήσω ταῦτα.* Πλείω βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. ἀπὸ §. 387. κ. ε. (1).

Σημ. Τὸ *statuo*, ἀποφασίζω, καὶ *animum induco*, πείθω ἐμάντον, συντάσσονται καὶ μετὰ τοῦ *ut* καὶ ὑποτακτικῆς. *Athenienses statuerunt, ut urbe relicta naves conscenderent* (Κικ. περὶ καθ. 3, 11), *οἱ Ἀθηναῖοι ἀπεφάσισαν, γὰρ ἐγκαταλείψουσαι τὴν πόλιν, καὶ ἄραβῶσιν εἰς τὰ πλοῖα.* Μετὰ δὲ τὰ *volo, nolo, malo, cupio, opto, studeo* ἔπεται καὶ ἐπὶ ταῦτοπροσωπίας ἀπαρεμφατικὴ σύνταξις. *Sapientem civem me et esse et numerari volo* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 1, 9), *θέλω καὶ γὰρ ἦμαι καὶ γὰρ λέγωμαι σοφὸς πολίτης.* *Cupio me esse clementem; cupio in tantis reipublicae periculis me non dissolutum videri* (Κικ. Κατιλ. 1, 2), *ἐπιθυμῶ γὰρ ἦμαι ἐπιεικέσ· ἐπιθυμῶ ἐν τοσοῦτοις τῆς πόλεως κινδύνοις γὰρ μὴ φαινομαι βέλθυμος.* ἔτι δὲ καὶ τὸ *licet*. *ἔξεστι, δέχεται ἐνλοσε ἀπαρεμφατικὴν πρότασιν.* *Non licet me isto tanto bono uti* (Κικ. Βέρβ. 5, 59), *δέν μοι εἶναι συγκεχωρημένον γὰρ μεταχειρίζουμαι αὐτὸ τὸ τοσοῦτον ἀγαθόν.*

§. 247. Τὰ ῥήματα *doceo, didascō, jubeo, διατάσσω, veto, κωλύω, sino, συγχωρῶ, arguo, ἐλέγχω, insimulo, προσποιῶμαι,*

(1) Περὶ τῆς συντάξεως τῶν αὐτῶν ῥημάτων ἐν τῇ ἑλληνικῇ Βλ. Ἄσωπ. Τμ. Α'. Κεφ. ΙΖ'. §. 3.

δέχονται ἐκτὸς τοῦ ἀντικειμένου καὶ ἀπαρέμφατον ὡς δεῦτερον πρό-
πον τινὰ ἀντικείμενον· ὡσαύτως καὶ τὰ *cogo*, ἀναγκάζω, *moneo*,
συμβουλεύω, *hortor*, προτρέπω, *impedio* καὶ *prohibeo* (ἄτινα δέ-
χονται καὶ συμπληρωματικὴν πρότασιν μὲ τὸ *ut* καὶ ὑποτακτικὴν
κατὰ τὸν §. 234). *Docebo Rullum posthac tacere* (Κικ. Νόμ.
ἀγρ. 3, 2), θέλω διδάξει τὸν *Ρούλλου* νὰ σιωπᾷ μετὰ ταῦτα.
Herus me jussit Pamphilum observare, ὁ δεσπότης μὲ διέταξε
νὰ παρατηρῶ τὸν *Πάμφιλου*. *Nolani muros portasque adire ve-*
titi sunt (Λιβ. 23, 16), οἱ *Νολανοὶ* ἐκωλύθησαν νὰ πησιάξωσι
εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ τείχη. *Roscius arguitur patrem occidisse*,
ὁ *Ρώσχιος* κατηγορεῖται, ὅτι ἐφόρεσε τὸν πατέρα αὐτοῦ. *Quid*
me impedit haec probare? τί με κωλύει νὰ ἐγκρίνω ταῦτα; (1).

Σημ. Τὸ *jubeo* ἀπαντᾶται ἐνίοτε ἀλλὰ σπάνιως μὲ τὸ *ut*, ἢ ἄνευ
τούτου, καὶ μὲ ὑποτακτικὴν συντασσόμενον. Ὡσαύτως καὶ τὸ *veho* μὲ
τὸ *ne* ἢ *quominus* καὶ ὑποτακτικὴν εἶναι σπάνιον. Παρὰ δὲ τοῖς
μεταγενεστέροις εὐρηται καὶ *jubeo alicui, ut faciat*, καὶ ἄνευ *ut*.
Βλ. πλείω ἐν τῇ Δ. Γ. 390. καὶ σημ.

§. 248. Εἰς ἱστορικὸν λόγον παρεμβάλλουσιν ἐνίοτε τὸν ἀπαρεμ-
φαικὸν ἐνεστώτα ἀντὶ τοῦ ὀριστικοῦ παρατατικοῦ, διατηροῦντες
τὰ λοιπὰ μέρη τῆς προτάσεως ὡς ἂν ἦτο ῥήμα ὀριστικῆς ἐγκλίσεως.
Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο καλεῖται *ιστορικὸν* (*infinitivus historicus*)
διὰ τὴν χρῆσίν του αὐτὴν ταύτην. *Hoc ubi Verres audivit, us-*
que eo commotus est, ut sine ulla dubitatione insanire omni-
bus videretur. Quia non potuerat eripere argentum, ipse a
Diodoro erepta sibi vasa optime facta dicebat; minitari
absenti Diodoro, vociferari palam, lacrimas interdum vix
tenerē (Κικ. Βέρρ. 4, 18)· *Ἀμ' ἀκούσας τοῦτο ὁ Βέρρῆς, τοσοῦτον*
ἐταράχθη, ὥστε ἐφαίνετο εἰς πάντα ἀληθῶς μαίνόμενος. Διότι
δὲ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀρπάσῃ τὸν ἄργυρον, ἔλεγεν αὐτὸς ὅτι τῷ ἀφη-
ρέθησαν ὑπὸ τοῦ Διοδώρου ἀγγεῖα, ἄριστα ἐχειρογασμένα· ἤρχι-
σε ν' ἀπειλῇ (ἢ ἀπλῶς ἠπειλεῖ) ἀπόντα τὸν Διόδωρον, νὰ φωνάζῃ

(1) Τινὰ τῶν ῥημάτων τούτων ἐν τῇ ἑλληνικῇ συντάσσονται ἢ μετὰ ἀπλοῦ
ἀπαρεμφάτου, ἢ μετὰ τοῦ ὥστε, καὶ ὅπως. Βλ. ἀνωτέρω §. 230 ὑποσημ. Πρῶ.
Ἄσωπ. μικ. συντ. Τμ. Α'. Κεφ. ΙΖ'. §. 3 καὶ ἐξῆς.

παρρησία, καὶ ἐρίοτε μόλις κατεῖχε τὰ δάκρυα. Ἐνίοτε δὲ καὶ τὰ μόρια *quum, quum interim, quum tamen* συντάσσονται μὲ τοιοῦτον ἀπαρέμφατον. *Jamque dies consumptus erat, quum tamen barbari nihil remittere atque, uti reges præceperant, acrius instare* (Σαλλ. Ἰουγ. 98), *Καὶ ἤδη εἶχε παρέλθει ἡ ἡμέρα, ὅτε ὅμως οἱ βάρβαροι οὐδαμῶς ἔπαυον, ἀλλ', ὡς οἱ βασιλεῖς εἶχον διατάξει, σφοδρότερον ἐρίσταντο.*

Σημ. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου τοῦ λόγου τίθεται πρὸ-τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἀναγνώστου εἰκὼν σειρᾶς πράξεων, ὧν ἡ μία διαδέχεται ταχέως τὴν ἑτέραν, χωρὶς νὰ ὀρίζηται ἰδιαιτέρως ὁ χρόνος ἐκάστης. Βλ. Δ. Γ. §. 392.

§. 249. Τὸ ἀπαρέμφατον, ὅταν ταῦτοπροσωπῇ μὲ τὸ ῥήμα, ἀφ' οὗ ἐξαρτᾶται, δέχεται κατ' ὀνομαστικὴν τὸ εἰς αὐτὸ προστιθέμενον οὐσιαστικὸν ἢ ἐπίθετον. *Cupio esse clemens, ἐπιθυμῶ νὰ ἦμαι ἐπιεικής. Bibulus studet fieri consul, ὁ Βίβουλος σπεύδει νὰ γένη ὕπατος.* Ὅταν δὲ ἑτεροπροσωπῇ, δέχεται ταῦτα κατ' αἰτιατικὴν. *Coegerunt eum nudum saltare, ἠνάγκασαν αὐτὸν νὰ χορεύσῃ γυμνός* ἢ κατὰ δοτικὴν συμφωνοῦσαν μὲ τὴν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει λέξιν, εἰς ἣν αὐτὰ ἀναφέρονται. *In republica mihi negligentī esse non licet* (Κικ. Ἄττ. I, 17), *δὲν μοι συγχωρεῖται ἐν τῇ πόλει νὰ ἦμαι ἀμελής. Mediocribus esse poetis non homines, non di concessere* (Ὅρατ. ποιητ. τεχν. στίχ. 372), *οὔτε θεοὶ, οὔτε ἄνθρωποι συγχωροῦσι νὰ ἦναι μέτριοι οἱ ποιηταί.* Πρβ. Δ. Γ. §. 393(1).

§. 250. Ὀλόκληρον ἀπαρέμφατικὴν πρότασιν δέχονται πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐννοίας των τὰ δοξαστικά καὶ γνωστικά καὶ ἀφηγηματικά ῥήματα (*verba sentiendi et declarandi*), ἃ βλέπε ἐν τῇ Δ. Γ. §. 395. *Sentit animus se sua vi, non aliera moveri, αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ ὅτι ἰδίᾳ δυνάμει οὐχὶ ἀλλοτρίᾳ κινεῖται. Ex multis rebus intelligi potest, mundum providentiā divinā administrari, ἐκ πολλῶν δυνατῶν ἐννοηθῆναι, ὅτι ὁ κόσμος κυβερνᾶται ὑπὸ τῆς θείας προνοίας. Ἔτι δὲ καὶ τὰ τοιαύτην ἐννοιαν ἔχοντα ῥηματικά οὐσιαστικά. Hunc sermonem mandavi litteris, ut illa*

(1) Ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ ἐλληνικῇ. Βλ. Ἄσωπ. Τμ. Α'. Κεφ. ΙΖ'. §. 8 κ. ε.

opinio, quae semper fuisset, tolleretur, Crassum non doctissimum, Antonium plane indoctum fuisse (Κικ. περι ρήτ. 2, 2)· τὸν λόγον τοῦτον συνέγραψα, ἵνα ἐκλείψῃ ἡ δόξα ἐκείνη, ἣτις αἰετοτε ὑπῆρχεν, ὅτι ὁ μὲν Κράσσος δὲν ἦτο Μάρ πεπαιδευμένος, ὁ δὲ Ἀρτώριος ἐντελῶς ἀπαιδευτος (1).

Σημ. α'. Καὶ ῥήματα ἄλλως μὴ δοξαστικά μὴδὲ ἀρηρηματικά, ὅταν μεταφορικῶς δέχωνται τοιαύτην σημασίαν, συντάσσονται ὡς τὰ τοιαῦτα ῥήματα· οἷον τὸ mitto, ἐπιστέλλω, ἀγγέλλω, defendo, διῦσχυρίζομαι. (βλ. Δ. Γ. §. 395 σημ. β' καὶ γ'). Ἔτι δὲ καὶ μετὰ δεικτικὴν ἀντωνυμίαν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει καὶ μετὰ τὰ μόρια ita, sic, ἔπεται ἐνίοτε ἀπαρεμφατικὴ σύνταξις ἀντὶ συμπληρωματικῆς προτάσεως μὲ τὸ ut. (βλ. ἀνωτέρω §. 230 καὶ παραδείγματα ἐν τῇ Δ. Γ. 395 σημ. γ').

§. 251. Ἔτι δὲ καὶ τὰ βουλήσεως, ἀνοχῆς, συγχωρήσεως σημαντικὰ ῥήματα (verba voluntatis) δέχονται ἀπαρεμφατικὴν πρότασιν πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐννοίας των. (βλ. ταῦτα ἐν τῇ Δ. Γ. §. 396). Majores corpora juvenum firmari labori voluerunt (Κικ. Τουσ. 2, 15), οἱ πρόγονοι διέταξαν τὰ κρατόνῳρται τὰ σώματα τῶν νέων διὰ τῶν πόρων. Senatui placet, Crassum Syriam obtinere (Κικ. Φιλίπ. 11, 12), ἔδοξε τῇ Γερουσίᾳ τὰ λάβῃ ὁ Κράσσος τὴν Συρίαν. Nullos honores mihi decerni sino (Κικ. Ἀττ. 5, 24), μηδεμίαν τιμὴν συγχωρῶ τὰ ἐγκρίνωσιν ὑπὲρ ἐμοῦ. Verres hominem corripui jussit, ὁ Βέρρης διέταξε τὰ συλληφθῆ ὁ ἄνθρωπος.

Σημ. α'. Τὰ ῥήματα ταῦτα δέχονται καὶ πρότασιν μὲ τὸ ut. Ἐνίοτε δὲ οἱ συγγραφεῖς συντάσσουσι τὸ αὐτὸ ῥήμα καὶ κατὰ τοὺς δύο τούτους τρόπους ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ. Placuit creari decemviro sine provocatione, et ne quis eo anno alius magistratus esset (Λιβ. 3, 32)· ἀπεφασίσθη τὰ ἐκλεχθῶσι δέκα ἄνδρες, ἄνευ ἐφέσεως εἰς τὴν τοῦ δήμου ἐκκλησίαν τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν, καὶ μηδεμίαν ἄλλη ἀρχὴ τὰ ὑπάρχη τὸ ἔτος ἐκεῖνο. Ἄλλας τινὰς συντάξεις βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 396 καὶ σημ.

(2) Τῶν ῥημάτων τούτων τὰ πλεῖστα συντάσσονται ἐν τῇ ἑλληνικῇ μετὰ τῶν συνδέσμων ὡς καὶ ὅτι καὶ μιᾶς τῶν παρεμφατικῶν ἐγκλίσεων. βλ. Ἀσωπ. Τμ. Β'. Κεφ. ΙΑ'.

Σημ. β'. Τὸ ῥῆμα *censeo*, νομίζω, συμβουλεύω, δέχεται τὰς ἑξῆς συντάξεις: *Censeo Carthaginem esse delendam*, εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι πρέπει νὰ καταστραφῇ ἡ Καρχηδών. *Censeo bona reddi*, ψηφίζω ν' ἀποδοθῶσι τὰ πράγματα. *Censeo ut perrumpas* καὶ ἀπλῶς *perrumpas*, σὲ συμβουλεύω νὰ διαβῆραγῃς.

§. 252. Καὶ τὰ χαρὰν, ἀγαλίσαιν, ἀρέσκειαν, δυσἀρέσκειαν, θαυμασμὸν σημαίνοντα ῥήματα (*verba affectuum*) ἀπαιτοῦσι πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐννοίας τῶν ἀπαρεμφατικῶν πρότασιν· οἷον τὰ *gaudeo*, χαίρω, *laetor*, εἶμαι εὐθυμος, *glorior*, καυχῶμαι, *doleo*, λυποῦμαι, *indignor*, δυσχεραίνω, *queror*, παραπονοῦμαι, *miror*, θαυμάζω, *aegre*, *moleste fero*, βαρέως φέρω. Τὰ αὐτὰ ὅμως συντάσσονται καὶ μετὰ τοῦ *quod* καὶ ὀριστικῆς ἢ ὑποτακτικῆς κατὰ τὸν §. 217 α', ὅταν σημαίνεται ἡ αἰτία μᾶλλον τῆς τοιαύτης διαθέσεως ἢ τὸ ἀντικείμενον. *Gaudeo idem mihi svadere, quod ego mea sponte feceram* (Κικ. Ἀττ. 15, 27), χαίρω ὅτι μὲ συμβουλεύεις αὐτὸ τοῦτο, ὅπερ καὶ ἐγὼ ἐκὼν εἶχον πράξει. *Nihil me magis sollicitabat, quam non me, si quæ rindenda essent, ridere tecum* (Αὐτόθι 2, 12). οὐδὲν μᾶλλον μὲ θορυβεῖ, εἰ μὴ ὅτι δὲν γελῶ μετὰ σοῦ, ἄν τινα ἦναι ἄξια γέλωτος. — *Laetor, quod Petilius incolumis vivit in urbe* (Ὄρατ. Σατ. 1, 4, 98). χαίρω, ἢ εὐχαριστοῦμαι, διότι ὁ Πετίλιος ζῆ ἐν τῇ πόλει ἀβλαβής. *Scipio querebatur, quod omnibus in rebus homines diligentiores essent, quam in amicis comparandis* (Κικ. Λαίλ. 17), ὁ Σκηπίων ἐμέμμετο τοὺς ἀνθρώπους, διότι εἰς πάντα τὰλλα εἶναι ἐπιμελέστεροι ἢ εἰς τὴν τῶν φίλων ἀπόκτησιν (1).

§. 253. α'. Μετὰ τὰς κρίσιν τινὰ περιεχούσας φράσεις, ὡς τὰς *utile est*, *par est*, *fas est*, *magna laus est* καὶ ἄλλας ὁμοίας φύσεως· ἔτι δὲ καὶ μετὰ τὰ ἀπρόσωπα *oportet*, *debet*, *convenit*, *expedit*, *pudet* κττ., ἔπεται ἀπαρεμφατικὴ πρότασις ὡς ὑποκείμενον καὶ συμπληρωτικὸν τῆς ἐννοίας αὐτῶν μέρος. *Accusatores multos esse in civitate utile est, ut metu contineatur audacia* (Κικ. Ῥώσκ. Ἀμ. 20). ὠφέλιμον εἶναι νὰ ὑπάρχωσιν ἐν τῇ πόλει πολλοὶ κατηγοροί,

(1) Βλ. ἄνωτέρω §. 217 α' σελ. 238 ὑποσημ.

ἵνα περιστέλλῃται διὰ τοῦ φόβου ἢ θρασύτης. Omnibus bonis expedit, salvam esse rempublicam (Κικ. Φιλιπ. 13, 8), πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς συμφέρει, σώαν τὴν πολιτείαν εἶναι. Qvos ferro trucidari oportebat, eos nondum voce vulnere (Κικ. Κατιλ. 1, 4), οὐδὲ διὰ τῆς φωνῆς ἔτι πληγῶν τούτους, οὔτινες διὰ σιδήρου ἔπρεπε νὰ φορευθῶσι.

β'. Ὄταν ὁμοῦς σημαίνεται, ὅτι ἡ τῶν ἀπαρεμφρατικῶν τούτων προτάσεων ἔννοια ἢ πρᾶξις γίνεται ἢ ὑπάρχει ἀληθῶς, τότε αὐται ἐκφέρονται διὰ τοῦ qvod μεθ' ὀριστικῆς, ἐὰν δὲν ἦναι ἀναγκαία κατὰ τὸν §.217 ἢ ὑποτακτικῆ. Eumeni inter Macedones viventi multum detraxit, qvod alienæ erat civitatis (Κορνηλ. ἐν βίῳ Εὐμ. 1), πολὺ ἔβλαψε τὸν Εὐμένην, ζῶντα μεταξὺ Μακεδόνων, ὅτι ἦτο ἀλλογενῆς. Non pigritiā facio, qvod non mea manu scribo (Κικ. Ἄττ. 16, 15), δὲν προέρχεται ἐκ βραθυμίας, ὅτι δὲν γράφω ἰδίᾳ χειρὶ. Τὸ δὲ pigritiā factum est, ut ad te non scriberem σημαίνει, ἐκ βραθυμίας ἐγένετο, ὥστε νὰ μοί σοι γράψω, κατὰ τὸν §. 231. Ὡςτε διὰ μὲν τοῦ utile est Gajum adesse κρίνει τις γενικῶς μόνον, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Γαίου εἶναι ὠφέλιμος, δὲν λέγει ὁμοῦς καὶ ὅτι ὑπάρχει ἀληθῶς πρῶν ὁ Γάιος ἢ ὄχι. Διὰ δὲ τοῦ ad multas res magnæ utilitati erit, qvod Gajus adest, λέγει, ὅτι ὁ Γάιος εἶναι πρῶν καὶ κρίνει συγχρόνως περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς παρουσίας του.

Σημ. α'. Πολλάκις τὸ qvod τοῦτο σημαίνει ὅτι, ἢ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοῦτο, ὅτι. Qvod autem me Agamemnonem æmalari putas falleris (Κορν. ἐν βίῳ Ἐπαμ. 5), ὅτι δὲ νομίζεις (ἢ καθ' ὅσον νομίζεις, ἢ καὶ ἀπλῶς μόνον, νομίζων), ὅτι ἐγὼ (ζηλωτῶ ἢ) ἀμιλλῶμαι πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα, ἀπατᾶσαι.

Σημ. β'. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα οὐδέποτε ἀναλύει τὸ μετὰ τὰ δοξαστικά καὶ ἀφηρηματικά ῥήματα ἀπαρέμφρατον εἰς τὸ qvod μεθ' ὀριστικῆς ἐγκλίσεως ἢ ὑποτακτικῆς, ὡς ἡ ἑλληνικὴ εἰς τὸ ὡς ἢ ὅτι· τοῦτο δὲ κάμνουσιν ἐνίοτε μόνον οἱ M. X. συγγραφεῖς.

Σημ. γ'. Τὰ ἀπρόσωπα oportet καὶ necesse est συντάσσονται καὶ ἄνευ ut μεθ' ὑποτακτικῆς κατὰ τὸν §. 231 σημ., ὅταν ὁμοῦς τὸ ὑποκείμενον μὲν ὕλως ἀόριστον, μετ' ἀπαρεμφράτου μόνον. Ex malis

eligere minima oportet (Κικ. περὶ καθ. 3,1), ἐκ τῶν κακῶν πρό-
πει γὰ ἐκλέγῃ τις τὰ ἐλάχιστα.

§. 254. Ἀπόλυτος, ἤτοι μὴ ἐξαρτωμένη ἀπ' ἄλλου ῥήματος ἀπα-
ρεμφατικῆ πρότασις, ἀπαντᾷται πολλάκις εἰς ἐκφράσεις θαυμασμοῦ,
λύπης περὶ τινος γινομένου ἢ δυνατοῦ γενέσθαι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ
μετὰ τοῦ ἐρωτηματικοῦ καὶ ἀπορηματικοῦ ne. Me miserum! Te
ista virtute, fide, probitate in tantas ærumnas propter me
incidisse! (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 14, 1), Οἷμοι τῷ ἀθλίῳ! Σὺ μὲ
τοιαύτην ἀρετὴν, πίστιν, ἀγαθότητα γὰ ἐμπέσης δι' ἐμὲ εἰς το-
σαύτας ταλαιπωρίας! Mene incepto desistere victam? (Βιργ.
Αἰν. Α. 37), ἐγὼ ἠττηθεῖσα γὰ παύσω (ἀποστῶ) τοῦ ἐπιχειρήμα-
τός μου; (1)

§. 255. α. Ἐπίστε ἀντὶ γὰ ἐκφέρωσιν ἀπροσώπως ἀφηγηματικὰ
καὶ δοξαστικὰ καὶ τὸ videtur (δοκεῖ), προσθέτοντες εἰς αὐτὰ ἀπαρεμφα-
τικὴν πρότασιν, ἐκφέρουσιν αὐτὰ προσωπικῶς, τρέποντες τὴν τοῦ ἀπα-
ρεμφάτου αἰτιατικὴν εἰς ὑποκείμενον τῶν ῥημάτων τούτων κατ' ὄνο-
μαστικὴν, ὡσαύτως καὶ τοὺς λοιποὺς τούτου προσδιορισμοὺς, ὅτε τὸ ἀ-
παρέμφατον ἔχει τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον. Aristides unus omnium ju-
stissimus fuisse traditur (narratur, fertur, creditur)· ὁ Ἀριστείδης
μόνος πάντων λέγεται ὅτι ἦτο δικαιοτάτος· ἀντὶ τοῦ Aristidem
unum omnium justissimum fuisse traditur. Regnante Tar-
quinio superbo in Italiam Pythagoras venisse reperitur (Κικ.
πολιτ. 2, 15), βασιλευόντος τοῦ Ταρκυνίου, λέγεται ὅτι ἦλθεν ὁ
Πυθαγόρας εἰς Ἰταλίαν. Videris mihi satis bene attendere, δο-
κεῖς μοι, ὅτι ἰκανῶς προσέχεις. Visus sum mihi animos audito-
rum commovere, δοκῶ (ἔδοξα) ὅτι κινῶ τὰς τῶν ἀκροατῶν ψυχὰς.

β. Τῶν ἀφηγηματικῶν ὅμως καὶ δοξαστικῶν ἐκφέρονται συνηθέστε-
ρον ἀπροσώπως οἱ σύνθετοι ἀπὸ τοῦ πρκακείμένου τῆς μετοχῆς χρο-

(1) Καὶ οἱ Ἕλληνες μεταχειρίζονται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀπαρέμφατον.
Τοῦτον ὑβρίζειν; ἀναπνεῖν δέ; ὃν εἴ τις ἐᾷ ζῆν, ἀγαπᾷν ἔδει (Δημ. 21, 209).
Τὸ δὲ μὴδὲ κυνῆν οἰκοθεῖν ἐλθεῖν ἐμὲ τὸν κακοδαίμον' ἔχοντα (Ἀριστ. Νεφ.
268). "Ἐτι δὲ καὶ εἰς διαταγὰς καὶ εὐχὰς· Τοὺς Θραῦκας ἀπιέναι, παρεῖναι δ'
εἰς ἔννην (Ἀρφ. Ἀχ. 172). Ἐρμῆ ἴμπολαῖε, τὴν γυναῖκα τὴν ἐμὴν οὕτω μ' ἀ-
ποδόσθαι τὴν τ' ἐμαυτοῦ μητέρα (Ἀριφ. Ἀχ. 816).

νοι, μεθ' οὓς ἔπεται δλόκληρος ἀπαρεμφατική πρότασις: *Traditum est, Homerum cæcum fuisse* (Κικ. Τουσκ. 5, 39); *παρεδόθη ὅτι ὁ Ὅμηρος ἦτο τυφλός*. Ἔτι δὲ καὶ τὸ μετοχικὸν τούτων ἐπίθετον σχεδὸν πάντοτε: *Ubi tyrannus est, ibi dicendum est, plane nullam esse rempublicam* (Κικ. Πολ. 3, 31): *ὅπου εἶναι τύραννος, ἐκεῖ πρέπει νὰ εἴπωμεν, ὅτι οὐδεμία πόλις ὑπάρχει*(1). Ἀλλὰ πλείω περὶ τούτων βλ. Δ.Γ. §. 400, καὶ περὶ τινῶν ἄλλων ἀπαρεμφατικῶν συντάξεων ἀπὸ §. 401—2.

§. 256. Πολλάκις ἐπιφέρεται ἀπαρεμφατική πρότασις μὴ ἐξαρτωμένη ἀπὸ ἡγουμένου ἀφηγηματικοῦ ἢ δοξαστικοῦ ῥήματος, ἀλλ' ἐμμέσως ἀπὸ ἐτέρου ῥήματος ἢ προτάσεως εἰς ἕτερον, διάφορον τοῦ λέγοντος ἢ τοῦ συγγραφέως, πρόσωπον ἀποδιδομένης, ἐξ ἧς δυνατὸν εἶναι ν' ἀναπληρωθῇ τὸ ῥῆμα λέγει, ἢ τι ὅμοιον, ἀφ' οὗ ἐξαρτᾶται τότε ἡ ἀπαρεμφατική πρότασις. *Regulus in senatum venit, mandata exposuit; sententiam ne diceret recusavit, quamdiu jurejurando hostium teneretur, non esse se senatorem* (Κικ. περὶ καθ. 3, 27). *Ὁ Πηγύλος ἦλθεν εἰς τὴν Σύγκλητον, ἀνήγγειλε τὰ ἐπιταχθέντα· ἠρηθῆ νὰ ἐκφράσῃ γνώμη, (λέγων), ὅτι ἐφ' ὅσον ἐκωλύετο ὑπὸ τοῦ ὄρκου τῶν ἐχθρῶν, δὲν εἶναι Γερουσιαστής. Regulus reddi captivos negavit esse utile; illos enim adolescentes esse et bonos duces, se jam confectum senectute* (Κικ. περὶ καθ. 3, 27· ἐκ τοῦ *negavit* ὑπονοεῖται καταφατικὸν ῥῆμα *dicens*, ἀφ' οὗ ἡ ἀπαρεμφατική πρότασις): *Ἠρηθῆ ὁ Πηγύλος, ὅτι εἶναι ὠφέλιμον ν' ἀποδοθῶσιν οἱ αἰχμάλωτοι τῶν Καρχηδονίων* (λέγων ὅτι), *ἐπειδὴ ἐκεῖνοι μὲν εἶναι νέοι καὶ καλοὶ στρατηγοί, αὐτὸς δὲ καταβεβλημένος ἤδη ὑπὸ τοῦ γήρως* (2).

(1) Οἱ Ἕλληνες καὶ προσωπικῶς καὶ ἀπροσώπως ἐκφέρουσι τὰ τοιαῦτα ῥήματα. Φῦναι ὁ Κῦρος λέγεται καὶ ἄδεται ἔτι καὶ νῦν ὑπὸ τῶν βαρβάρων εἶδος κάλλιστος (Ξ. Κ. Π. 4, 2, 4). Ὁμολόγηται ὁ ἱατρὸς σωματίων εἶναι ἄρχων (Πλ. Πολ. 4, 342). Ὁμολογεῖται, τοὺς ἀπὸ Διὸς εὐγενεστάτους τῶν ἡμιθέων εἶναι (Ἰσοκ. Εὐαγ. 43). Λέγεται, Ἀλκιβιάδην, πρὶν εἴκοσιν ἐτῶν εἶναι, Περικλεῖ τοιάδε διαλεχθῆναι περὶ νόμων (Ξ. Ἀπμ. 4, 2, 40). Ἔτι δὲ καὶ τὸ δοκῶ (videor) χρῶνται προσωπικῶς.

(2) Ὡσαύτως καὶ παρ' Ἑλλήσιν Ἅγις τοὺς πρέσβεις εἰς Λακεδαιμόνα ἐκέλευσεν ἵεναι· οὗ γὰρ εἶναι κύριος αὐτός (Ξ. Ἑλλ. 2, 2, 42). Ὁ Ἅγις παρη-

Σημ. α'. Ἡ χρῆσις αὕτη τῆς ἀπαρεμφατικῆς συντάξεως καλεῖται ἰδίως *πλάγιος λόγος* (*oratio obliqua*), ἐν ᾧ ὁ λέγων ἢ ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρει ξένον λόγον κατ' ἀπαρέμφατον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἰδίους λόγους, οὓς ἐκφέρει ἐν ὀρθῷ λόγῳ (*oratio directa*) καθ' ὀριστικὴν (1).

Σημ. β'. Οὕτως εἰσάγονται πολλάκις ὑπὸ τῶν συγγραφέων ξένοι λόγοι, ἐκφερόμενοι διὰ πολλῶν ἐφεξῆς ἀπαρεμφάτων, ὧν τὸ πρῶτον ἐξαρτᾶται ἢ ἀμέσως ἀπὸ ἀφηγηματικοῦ καὶ δοξαστικοῦ ῥήματος ἢ ἐμμέσως κατὰ τὸν ἤδη ῥηθέντα τρόπον. Ὅτε ὁ τοιοῦτος ἀπαρεμφατικὸς λόγος ἐξαρτᾶται ἀπὸ ῥήματος παρωχημένου χρόνου, τότε ἐκφέρεται καὶ οὗτος εἰς τοιοῦτον χρόνον. Ἐνίοτε ὅμως μεταβαίνει ὁ πλάγιος λόγος καὶ εἰς ἐνεστώτα, ὅταν ὁ ἀφ' οὗ οὗτος ἐξαρτᾶται χρόνος ᾗναι ἱστορικὸς ἐνεστώσ. Ὄντος δὲ τούτου τοιοῦτου, ὁ πλάγιος λόγος ἐκφέρεται κατ' ἐνεστώτα ἢ παρωχημένον χρόνον. Παραδείγματα συνεχοῦς πλαγίου λόγου μετὰ τοιούτων χρονικῶν ἐναλλαγῶν ὄρα παρὰ Καίσαρι ἐν Γαλλ. Πολ. 1, 13, 14, 17, 18, 20, 31, 35, 36, 44, 46. Δι. 1, 50, 53. 2, 6 καὶ ἐξῆς.

Σημ. γ'. Τὸ ἐν ὀρθῷ λόγῳ κατὰ προστακτικὴν, ἢ ἐπὶ προτροπῆς καὶ ἀπαγορεύσεως καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερόμενον, ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ ἐκφέρεται καθ' ὑποτακτικὴν· ἀλλ' ὁ ἐνεστώσ τοῦ ὀρθοῦ λόγου τρέπεται τότε εἰς παρατάτικον ἐν τῷ πλαγίῳ. *Sin bello persequi perseveraret, remisceretur pristinae virtutis Helvetiorum. Quare ne committeret, ut is locus ex calamitate populi Romani nomen capere* (Καισ. Γ. Πολ. 1, 13. Οὕτω διηγεῖται ἐν πλαγίῳ λόγῳ ὁ Καῖσαρ τοὺς τῶν Ἐλβετῶν λόγους· οὗτοι ὅμως εἶπον ἐν ὀρθῷ λόγῳ· *Si bello perseveras, remiscitor pristinae virtutis Helvetio-*

τεῖτο (τοὺς Λακεδαιμονίους) μὴ ζημιῶσαι αὐτόν. Ἔργῳ γὰρ ἀγαθῷ ῥύσασθαι τὰς αἰτίας στρατευσάμενος (Θουκ. 3, 63).

(4) Οἱ Ἕλληνες ξένον λόγον, ἐὰν δὲν ᾗναι ἀπλῆ διήγησις, ἐκφέρουσι συνήθως μὲν ἐν ὀρθῷ λόγῳ διὰ τοῦ ὡς ἢ ὅτι, παρεμβάλλοντες καὶ τὸ ῥῆμα εἶπεν, ἔφη, εἴρετο κτ., σπανιώτερον δὲ δι' ἀπαρεμφάτου ἐν πλαγίῳ λόγῳ. Κῦρος ἀπεκρίνατο, ὅτι ἀκούει, Ἄθροκόμεν ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ εἶναι, ἀπέχοντα δώδεκα σταθμούς. Πρὸς τοῦτον οὖν ἔφη βούλεσθαι ἐλθεῖν· κἂν μὲν ᾗ ἐκεῖ, τὴν δίκην ἔφη χρῆζειν ἐπιθεῖναι αὐτῷ, ἂν δὲ φεύγῃ, ἢ μεῖς ἐκεῖ πρὸς ταῦτα βουλευσόμεθα (Ξ. Ἄν. 4, 3, 20).

rum. Quare nec commiseris, ut κλπ.)· Ἐὰν ἐμμέρη εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ πολέμου, ἄς ἐνθυμηθῇ τὴν ἀρχαίαν τῶν Ἑλλεβητῶν ἀνδρείαν. Διὸ ἄς μὴ συντελέσῃ συνάπτων μάχην, γὰρ ὀνομασθῆ ὁ τόπος αὐτὸς ἀπὸ τῆς συμφορᾶς τῶν Ῥωμαίων. Ἐνίοτε ὅμως τηρεῖται καὶ ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ ὁ ἐνεστῶς, ὁ ἀπὸ ἱστορικοῦ ἐνεστῶτος ἐξαρτώμενος. Βλ. Δ. Γ. §. 404.

§. 257. Αἱ ἐν ὀρθῷ λόγῳ καθ' ὀριστικὴν καὶ ἂ ἢ γ' πρόσωπον ἐκφερόμεναι ἐρωτήσεις, ἐν πλαγίῳ λόγῳ τρέπονται εἰς ἀπαρεμφατικὴν σύνταξιν, καθ' ὑποτακτικὴν δὲ ἐκφέρονται μόνον αἱ τοῦ ἑ' προσώπου ἐν τῷ ὀρθῷ λόγῳ· ἀλλὰ τότε ὁ τοῦ ὀρθοῦ λόγου ἐνεστῶς ἢ παρακείμενος τρέπεται εἰς παρατατικὸν καὶ ὑπερσυντελικὸν ἐν τῷ πλαγίῳ· ἐνίοτε ὅμως τηρεῖται ἀμετάβλητος ὁ ἐνεστῶς καὶ ἐνταῦθα κατὰ τὸν ἡγούμενον §. Quid se vivere, quid in parte civium censeri, si, quod duorum hominum virtute partum sit, id obtinere universi non possint? (Λιβ. 7, 18. Ἐν ὀρθῷ λόγῳ· quid vivimus, quid in parte civium censemur?)· διατὶ γὰρ ζῶσι, διατὶ γὰρ καταλέγονται ἐν τῇ τάξει τῶν πολιτῶν, ἐὰν, ὅ,τι διὰ τῆς ἀρετῆς δύο ἀνδρῶν κατωρθώθη, δὲν δύνανται σύμπαρτες γὰρ τηρήσωσιν αὐτό; Si veteris contumeliae oblivisci vellet, num etiam recentium injuriarum memoriam deponere posse? (Καισ. Γ. Πολ. 1. 14. Ἐν ὀρθῷ λόγῳ· si volo—num—possum κλπ.)· ἐὰν ἤθελε γὰρ ἀησμονήσῃ τὴν παλαιὰν ὕβριν, μήπως ἠδύνατο γ' ἀποβάλλῃ τὴν μνήμην καὶ τῶν προσφάτων ἀδικιῶν; Quid de praeda faciendum censerent? (Λιβ. 5, 20. Ἐν ὀρθῷ λόγῳ censetis)· τί περὶ τῆς λείας ἐνούμιζον πρόπον γὰρ γείνη;

Ἐρωτήσεις καθ' ὑποτακτικὴν ἐν ὀρθῷ λόγῳ ἐκφερόμεναι (§. 214), τηροῦσι καὶ ἐν τῷ πλαγίῳ τὴν αὐτὴν ἔγκλισιν, μεταβάλλουσι δὲ συνήθως μόνον τὸν χρόνον· Qvis sibi hoc persvaderet? (Καισ. Γ. Πολ. 5, 29. Ἐν ὀρθῷ λόγῳ· quis sibi hoc persvadeat?) τίς ἤθελε πεισθῆ εἰς τοῦτο; Cur fortunam periclitaretur? (ὁ αὐτὸς Ἐμ. Πολ. 1, 72. Ἐν ὀρθῷ λόγῳ· cur fortunam periclitaretur?), διατὶ γ' ἀποπειραθῆ τῆς τύχης;

Περὶ τῶν χρόνων τῆς Ἀπαρεμφάτου.

§. 258. Ἡ ἀπαρέμφατος ἔχει μόνον τοὺς τρεῖς ἀρχικοὺς λεγομέ-

νους χρόνους, ούτινες διακρίνονται κατά την σημασίαν ἀπ' ἀλλήλων ὡς καὶ ἐν τῇ ὀριστικῇ· *Dico eum venire, λέγω ὅτι ἔρχεται, venisse, ὅτι ἦλθεν, venturum esse, ὅτι θέλει εἰσεῖ* ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ. Τὸ δὲ ἐν τοῖς συνθέτοις χρόνοις *esse* παραλείπεται πολλάκις.

Σημ. Ὁ παρακείμενος ἔχει οὐ μόνον τὴν τοῦ ἑλληνικοῦ παρακειμένου καὶ ἀορίστου σημασίαν, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ τὴν τοῦ τετελεσμένου μέλλοντος. *Poteras dixisse* (ὄρατ. Ποιητ. στιχ. 328), ἠδύνασο γὰρ εἰπεῖς. *Bellum ante hiemen perfecisse possumus* (Λιβ. 37, 19. μικρὸν διάφορον τοῦ *perficere poterimus*), *δυνάμεθα γὰρ ἐχωμεν τετελεσμένον τὸν πόλεμον πρὸ τοῦ χειμῶνος*. Ἐν ταύτῃ τῇ σημασίᾳ ἔπεται ἐνίοτε μετὰ τὰς φράσεις *satis est, satis habeo, contentus sum* καὶ μετὰ τὰ ἀπρόσωπα *pœnitebit, pudebit, juvabit, melius erit*, παρακείμενος, ὅπου καὶ ὁ ἐνεστώς ἤθελεν ἔχει καλῶς· *Proinde quiesce erit melius* (Λιβ. 3, 48), *κάλλιον ἔσται ἡσυχάζειν*.

§. 259. α. Τὴν ἔλλειψιν τοῦ παρατατικοῦ ἀναπληροῦ ὁ παρακείμενος, ὅταν ἡ κυρία πρότασις, ἀφ' ἧς τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται, ἔχη ἐνεστώτα ἢ μέλλοντα. *Narrant illum, quoties filium conspexisset, ingemuisse* (ἐν τῇ ὀριστικῇ *ingemiscebat, quoties filium conspexerat*)· *δηγοῦνται ὅτι ἐκεῖνος ἔστέραζεν, ὡσάκις ἤθελεν ἰδεῖ τὸν υἱὸν του*. Καὶ ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ ὁ παρακείμενος τῆς ἀπαρεμφάτου μετὰ τοῦ *fuisse* ἐπέχει τόπον παρατατικοῦ, σημαίνοντας τὸ συνεχές τῆς πράξεως ἢ διαρκοῦσαν κατάστασιν, ὡς καὶ ἐν τῇ ὀριστικῇ μετὰ τοῦ *fui* ἢ *eram* (βλ. §. 204). *Dico Luculli adventu maximas Mithridatis copias omnibus rebus ornatas atque instructas fuisse* (Κικ. ὑπὲρ τοῦ Μην. νόμ. 8. Ἐν τῇ ὀριστικῇ· *copiae ornatae atque instructae erant*)· *λέγω, ὅτι κατὰ τὴν ἐλευσιν τοῦ Λουκούλλου αἱ τοῦ Μιθριδάτου μέγισται στρατιωτικαὶ δυνάμεις ἦσαν κεκοσμημέναι καὶ παρεσκευασμέναι μὲ πάντα τὰ ἀναγκαῖα*. Διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου σημαίνεται ἐνίοτε καὶ ἡ τοῦ παθητικοῦ ὑπερσύντελικὸς ἔννοια. *Nego litteras jam tum scriptas fuisse*· *ἀγοῦμαι, ὅτι τότε ἤδη ἦτο γεγραμμένη ἡ ἐπιστολή*.

β'. Ἐν ἀπαρεμφατικῇ προτάσει, ἀπὸ παρωχημένου χρόνου ἢ ἱστορικοῦ ἐνεστώτος ἐξαρτωμένη, τίθεται ὁ ἀπαρεμφατικὸς ἐνεστώς, πα-

ρακείμενος καὶ μέλλον· ἐξ ὧν ὁ μὲν ἐνεστώσως σημαίνει τὸ ἐν τῷ παρω-
χημένῳ τῆς κυρίας προτάσεως χρόνῳ διαρκοῦν, ὁ δὲ παρακείμενος τὸ
τετελεσμένον ἤδη, καὶ ὁ μέλλον τὸ τότε μέλλον, ἀνθ' ὧν ἐν ὀριστι-
κῇ ἐγκλίσει ἤθελε τεθῆ ὁ παρατατικός, ὁ ὑπερσυντελικὸς καὶ ὁ μέλ-
λων. *Dicebat, dixit, dixerat se timere* (παρατατ. ὅτι ἐφοβεῖτο),
se timuisse, deceptum esse (ὑπερσυντελικός· ὅτι εἶχε φοβηθῆ, ἀ-
πατηθῆ), *se venturum esse, deceptum iri* (μέλλον· ὅτι ἤθελεν
εἰθεῖ, ἀπατηθῆ).

Σημ. Μετὰ τὸ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει *memini*, ὅπερ ἔχει σημα-
σίαν ἐνεστώσως (βλ. §. 62), ἔπεται ἐν τῇ ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένη ἀ-
παρεμφατικῇ ἐνεστώσως· *Memini Catonem anno ante, quam est
mortuus, mecum et cum Scipione disserere* (Κικ. Λαιλ. 3)· ἐν-
θυμοῦμαι ὅτι ὁ Κάτων, ἐν ἔτος πρὶν ἀποθάνῃ, διελέχθη μετ' ἐμοῦ καὶ
τοῦ Σκηπίωνος. Ἐνίοτε δὲ καὶ παρακείμενος· *Meministis me ita
initio distribuisse causam* (Κικ. Ῥωσ. Ἀμ. 42)· ἐνθυμεῖσθε ὅτι
οὕτως ἐν ἀρχῇ διήρξαα τὴν ὑπόθεσιν. Πρβ. Δ. Γ. §. 408 σημ. 6'.

§. 260. Ἀντὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ ἀπαρεμφατικοῦ μέλ-
λοντος εὔρηται πολλάκις περιγραφή αὐτοῦ διὰ τοῦ *fore* (καὶ ἐνίοτε
διὰ τοῦ *futurum esse*), *ut* (αμὲν ἢ ἀμὲρ)· οἷον, *clamabant homi-
nes, fore, ut ipsi sese dii immortales ulciscerentur* (Κικ. Βερρ. 4.
40)· ἐφώραζον οἱ ἄνθρωποι, ὅτι αὐτοὶ οἱ ἀθάνατοι θεοὶ θέλουσιν
ἐκδικηθῆ ἑαυτοῦς· καὶ μάλιστα τῶν ῥημάτων, τῶν μὴ ἐχόντων σουπῖνον
καὶ μέλλοντα μετοχῆς. *Video te velle in caelum migrare. Spero
fore, ut contingat id nobis* (Κικ. Τουσκ. I, 34)· Βλέπω, ὅτι θέλεις ν'
ἀπέλθῃς εἰς οὐρανόν. Ἐλπίζω, ὅτι θέλει συμβῆ τοῦτο ἡμῖν.

Σημ. Τὸ *fore* μετὰ παρακείμενου μετοχῆς παθητικῶν καὶ ἀποθε-
τικῶν ῥημάτων ἔχει σημασίαν τετελεσμένου μέλλοντος· *Carthagi-
nienses debellatum mox fore rebantur* (Λιβ. 23, 13) οἱ Καρ-
χηδόσιοι ἐνόμιζον, ὅτι μετ' ὀλίγον θέλει εἶσθαι τετελεσμένος ὁ
πόλεμος. *Hoc dico, me satis adeptum fore* (Κικ. ὑπὲρ Σύλ. 9),
Τοῦτο λέγω, ὅτι ἱκανὸν θέλω ἔχει κατορθώσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΣΟΥΠΙΝΟΥ, ΓΕΡΟΥΝΔΙΟΥ ΚΑΙ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΕΠΙΘΕΤΟΥ.

§. 261. Τὸ πρῶτον ἢ ἐνεργητικὸν σουπίνον συντάσσεται μετὰ ῥημάτων κινήσεως σημαντικῶν, καὶ σημαίνει τὸν σκοπὸν τῆς κινήσεως. Fabius Pictor Delphos ad oraculum missus est sciscitatum, quibus precibus deos possent placare (Λιβ. 22, 57). ὁ Φάβιος Πίκτωρ ἐστάλη εἰς Δελφοὺς πρὸς τὸ μαρτεῖον, ἵνα ἐρωτήσῃ διὰ τίτων δεήσεων ἠδὲν ἄρτο τὰ ἐξιλεώσωσι τοὺς θεοὺς. Lacedæmonii senem sessum receperunt (Κικ. Κατ. Πρᾶσθ. 18), οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐδέχθησαν τὸν γέροντα ἵνα καθῆσθαι παρ' αὐτοῖς.

Σημ. α'. Τὴν ἔννοιαν τοῦ σουπίνου τούτου ἐκφέρουσι συνηθέστερον διὰ τελικῆς προτάσεως μὲ τὸ ut καὶ ὑποτακτικῆς (§. 215), ἢ διὰ τῆς ad μετὰ μετοχικοῦ ἐπιθέτου (ad ludos spectandos, ἵνα θεωρήσῃ τοὺς ἀγῶνας)· ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς (spectaturus, θεωρήσων), ἢ διὰ τοῦ causā μετὰ γενικῆς γερουνδίου (spectandi causa, τοῦ θεωρῆσαι ἕνεκα). Οἱ δὲ ποιηταὶ μεταχειρίζονται ἐνίοτε κατὰ μίμησιν τῶν Ἑλλήνων ἀπαρέμφατον ἀντὶ σουπίνου. Proteus pecus egit altos visere montes (Ὀρατ. Ὀδ. 1, 2, 7), ὁ Πρωτεὺς ὠδήγησε τὸ ποιμνίον του ἵνα ἰδῇ τὰ ὑψηλὰ ὄρη (1).

Σημ. β'. Λέγουσι πρὸς τούτοις· Dare alicui aliquam nuptum, εἰς γάμον δίδναι, ὑπαρθεύειν τιρά. Τὰ δὲ eo ultum, eo perditum, σημαίνουσιν ὅτι καὶ τὰ perdo, ulciscor.

§. 262. Τὸ δεύτερον ἢ παθητικὸν σουπίνον συντάσσεται μετὰ ἐπιθέτων, προσδιορίζον τὴν ἔννοιαν αὐτῶν, ὡς τὸ παθητικὸν καὶ ἐνεργητικὸν ἐνίοτε ἀπαρέμφατον παρ' Ἑλλήσι μετὰ ἐπιθέτων συντασσόμενον. Honestum, turpe factu, καλὸν, αἰσχρὸν πραχθῆναι. Quid est tam jucundum cognitu atqve auditu quam sapientibus sentiis gravibusque verbis ornata oratio? (Κικ. περὶ ῥητ. 1, 8), τί εἶναι τοσοῦτον τερπνὸν γνωσθῆναι ἢ ἀκουσθῆναι, ὅ-

(1) Ξενοφῶν τὸ ἡμισυ τοῦ στρατεύματος κατέλιπε φυλάττειν τὸ στρατόπεδον (Ξ. Ἀν. 5, 2, 4). Οἱ Ἀθηναῖοι δέκα τῶν νεῶν προὔπεμψαν εἰς τὸν μέγαν λιμένα πλεῦσαι τε καὶ κατασκέψασθαι (= πλευσσομένους καὶ κατασκεψομένους), ἧ' τι ναυτικὸν ἐστὶ καθειλκυσμένων (Θουκ. 6, 50).

σον λόγος κεκοσμημένος με σοφὰς γράμας καὶ σεμνὰς λέξεις; *Mirabile visu, dictu* κττ. *θαυμαστόν ἰδεῖν, εἰπεῖν* (1).

Σημ. α. Ἐπίθετά τινα καὶ μάλιστα τὰ οὐδέτερα *facile, difficile* καὶ *proclive* συντάσσονται μετὰ σουπίνου, ἀντ' οὗ ἄλλως ἤθελε τεθῆ ἑνεργητικὸν ἀπαρέμφατον ὡς ὑποκείμενον αὐτῶν. *Difficile dictu est, quod conciliet homines comitas affabilitasque sermonis* (=dicere. Κικ. περὶ καθ. 2, 15), *δύσκολον εἶναι τὰ εἰπῆ τις πόσον συνδέει τοὺς ἀνθρώπους ἢ φιλοφροσύνη καὶ εὐπροσηγορία*. Οὕτω συντάσσονται καὶ τὰ *fas, ὄσιον, nefas, ἀνόσιον*. *Nefas est dictu, miseram fuisse Fabii Maximi senectutem* (Κικ. Κατ. Πρεσβ. 5), *ἀνόσιον εἶναι τὰ εἰπόμεν, ὅτι τοῦ Φαβίου Μαξιμίου τὸ γῆρας ἦτο ἄθλιον*.

Σημ. β'. Σπανίως ἔπεται σουπίνον μετὰ τὰ ἐπίθετα *dignus* καὶ *indignus*. *Nihil dictu dignum, ἀντ' nihil dignum, quod dicatur* (Λιβ. 9, 43), *οὐδὲν ἄξιον εἰπεῖν*.

Σημ. γ'. Τὴν ἔννοιαν τοῦ σουπίνου τούτου δηλοῦσι πολλάκις διὰ τῆς προθέσεως *ad* μετὰ γερουνδίου καὶ μάλιστα μετὰ τὰ ἐπίθετα *facilis, difficilis, jucundus*. *Res facilis ad intelligendum, πρᾶγμα εὐκόλον πρὸς τὸ ἐννοηθῆναι*. Πρβ. Δ. Γ. §. 412.

§. 263. *Τὸ γερουνδίον ἐπέχει τόπον ὀνομαστικοῦ ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφατικοῦ ἐνεστώτος ἐν ταῖς πλαγίαις πτώσεσι*: διότι ἡ λατινικὴ γλῶσσα μὴ ἔχουσα ἄρθρον σημαίνει τὰς μὲν πλαγίας πτώσεις τούτου διὰ τοῦ γερουνδίου, τὴν δὲ ὀνομαστικὴν διὰ τοῦ ἀπαρεμφατικοῦ ἐνεστώτος τοῦ ῥήματος. Ὅταν ὅμως τὸ γερουνδίον ᾖ ῥήματος ἐνεργητικοῦ, καὶ ὡς τοιοῦτο ἔπρεπε νὰ συνταχθῆ μετὰ αἰτιατικῆς, μεταχειρίζονται ἀντ' αὐτοῦ τὸ μετοχικὸν ἐπίθετον, τὴν δὲ αἰτιατικὴν ἐκείνου τρέπουσιν εἰς τὴν αὐτὴν τοῦ ἐπιθέτου τούτου πτῶσιν, ἣν ἀπαιτεῖ ἡ

(1) Τὸ σουπίνον τοῦτο εἶναι κυρίως ἀφαιρετικὴ πτῶσις ῥηματικοῦ ὀνόματος τῆς δ' κλίσεως, τὸ κατὰ τι σημαίνουσα (ὄρα §. 142). Οἱ Ἕλληνες μεταχειρίζονται ἀντ' αὐτοῦ μετὰ ἐπιθέτων ἀπαρέμφατον. Λόγοι ἐμοὶ μὲν ἀναγκαιότατοι προειπεῖν, ὑμῖν δὲ χρησιμώτατοι ἀκούσαι (Δημ. 24, 24). Λόγος δυνατὸς κατανοῆσαι (Πλ. Φαίδ. 90). Κύνες ἄμορφοι καὶ αἰσχροὶ ὀραῖσθαι (Ξ. Κουηγ. 3, 3)

συντακτικῆ αὐτῶν λέξις. Διὸ ἀντὶ νὰ εἴπωσι *consilium capiendi urbem*, τὸ σχέδιον τοῦ κυριεῦσαι τὴν πόλιν, καὶ *persequendo hostes*, διὰ τοῦ καταδιώκειν τοὺς ἐχθρούς, λέγουσι *consilium urbis capiendae, persequendis hostibus*. Ὡς αὐτως προτιμῶσι πάντοτε ἀντὶ τῆς αἰτιατικῆς καὶ ἐνίοτε ἀντὶ τῆς ἀφαιρετικῆς τοῦ γερουνδίου ἐνεργητικῶν ῥημάτων μετὰ προθέσεων συνημμένων τὰς αὐτὰς τοῦ μετοχικοῦ ἐπιθέτου πτώσεις. Ὅθεν ἀντὶ νὰ εἴπωσιν *ad placandum deos*, πρὸς τὸ ἐξιλεῶσαι τοὺς θεούς, καὶ *in laudando victorem*, ἐν τῷ ἐπαινεῖν τὸν νικητὴν, λέγουσιν *ad placandos deos, in victore laudando*. Ἔτι δὲ καὶ ἡ δοτικὴ τοῦ γερουνδίου μετ' αἰτιατικῆς εἶναι σχεδὸν ἄχρηστος.

Σημ. Εἰς τὰς λοιπὰς δὲ περιπτώσεις, ὅπου πρέπει νὰ τεθῆ γενικὴ ἢ ἀφαιρετικὴ ἄνευ προθέσεως, εἶναι ἀδιάφορος ἡ ἐκλογή τοῦ γερουνδίου μετὰ αἰτιατικῆς ἢ τοῦ μετοχικοῦ ἐπιθέτου. Ὅθεν τινὲς μὲν μεταχειρίζονται ἐν ταῖς περιπτώσεσι ταύταις συχνότερον τὸ γερουνδίου ἢ τὸ μετοχικὸν ἐπίθετον, ὃ δὲ Κικέρων καὶ Καῖσαρ τὸ ἐπίθετον τοῦτο. Ὅπου ὅμως τὸ ἀντικείμενον εἶναι οὐδέτερον ἐπίθετον ἢ ἀντωνυμία, προτιμᾶται συνήθως τὸ γερουνδίου ὅθεν λέγουσι *studium aliquid agendi*, σπουδὴ πρὸς τὸ πράξαι τι. *falsum fatendo*, διὰ τοῦ λέγειν ψεῦδος· ἐκτὸς ὅπου τὸ ἐπίθετον ἔχει καθολικὴν ἔννοιαν· ὡς *studium veri inveniendi*, ἡ σπουδὴ πρὸς τὸ ἀνευρίσκειν τὴν ἀλήθειαν. Πρβ. Δ. Γ. §. 413.

§. 264. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν ἢ μὲν γενικὴ τοῦ γερουνδίου μόνου καὶ ἢ τοῦ μετοχικοῦ ἐπιθέτου τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων μετὰ τοῦ ἀντικειμένου του ἔπεται ὡς γενικὴ ἀντικειμένου μετὰ τὰ ἐν §. 106 οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα, καὶ ὡς γενικὴ διοριστικὴ μετὰ τὰ ἐν §. 109 οὐσιαστικά. *Cum spe vincendi abjecisti etiam pugnandi cupiditatem* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 4, 7), μετὰ τῆς ἐλπίδος τοῦ νικᾶν ἀπέβαλες καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ μάχεσθαι. *Potestas mihi data est augendae dignitatis tuae* (αὐτόθι 10, 13), μοὶ ἐδόθη ἐξουσία τοῦ ἀξίησαι τὸ σὸν ἀξίωμα. *Peritus nandi*, ἔμπειρος τοῦ κολυβᾶν. *Neuter sui protegendi corporis memor erat* (Λιβ. 2, 6), οὐδέτερος ἐνεθυμεῖτο νὰ καλύψῃ τὸ σῶμά του. Μετὰ τοῦ μετοχικοῦ ἐπιθέτου τίθεται πάντοτε ἀντὶ τῆς αἰτιατικῆς *se* ἢ γενικὴ τοῦ οὐδέ-

τέρου sui, κατὰ τὰ ἐν §. 118 ῥηθέντα, ἐπὶ ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ ἀδιαφόρως. *Principes civitatis non tam sui conservandi quam tuorum consiliorum reprimendorum causa Roma profugerunt* (Κικ. Κατ. 1, 3)· οἱ τῆς πόλεως πρῶτοι ἀπῆλθον ἐκ Ρώμης ἄχι τοσοῦτον ἵνα σώσωσιν ἑαυτοὺς, ὅσον ἵνα περιστείλωσι τὰ σά σχέδια.

Σημ. Οὐσιαστικά ἄλλως μετὰ γενικῆς συντασσόμενα, ὅταν εὐρίσκωνται μετὰ τοῦ est, δέχονται ἀπαρέμφατον συνθέστερον. *Tempus est abire, εἶναι καιρὸς τοῦ ἀπέρχεσθαι. Consilium est (= decrevi) exitum expectare*, ἡ ἐμὴ γνώμη εἶναι τὰ περιμείνω τὸ τέλος. Ὡσαύτως καὶ τὸ *consilium capio* συττάσσεται συνήθως μετ' ἀπαρεμφάτου. *Galli consilium ceperunt ex oppido profugere* (Καισ. Γ. Π. 6, 26), οἱ Γάλλοι ἀπεγράμισαν τὰ φύγωσιν ἐκ τῆς πόλεως. Ἔτερά τινα βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 417 μετὰ τῶν σημ.

§. 265. Δοτικῆ γερουνδίου ἢ μετοχικοῦ ἐπιθέτου τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων (§. 263) συντάσσονται φράσεις καὶ ῥήματα, ἅτινα δέχονται τὸ δεῦτερον ἀντικείμενον κατὰ δοτικὴν (ὡς τὰ *operam dare alicui, diem dicere, locum capere*) καὶ ἐπίθετα, σημαίνοντα πρόσφορον, κατάλληλον πρὸς τι. *Consul placandis dis dat operam* (Λιβ. 22, 2), ὁ ὑπάτος ἀσχολεῖται πρὸς ἐξιλέωσιν τῶν θεῶν. *Genus armorum aptum tegendis corporibus* (Λιβ. 32, 10), κατάλληλον εἶδος ὀπλῶν εἰς τὸ καλύπτειν τὰ σώματα. Ἀλλὰ μετὰ τοιαῦτα ἐπίθετα ἔπεται συνθέστερον ἢ πρόθεσις ad μετὰ αἰτιατικῆς γερουνδίου. Σκοπὸν ἢ προορισμὸν σημαίνει ἡ δοτικὴ τοῦ γερουνδίου ἢ μετοχικοῦ ἐπιθέτου μετὰ ὀνομάτων λειτουργίας ἢ ἀρχῆς σημαντικῶν, καὶ μάλιστα μετὰ τῶν συνθέτων ἐκ τοῦ *vir. Curator muris reficiendis, ἐπιμελητῆς τῆς τῶν τειχῶν ἐπισκευῆς*. Βλέπε καὶ τινὰς ἄλλας συντάξεις ἐν τῇ Δ. Γ. §. 415 μετὰ τῶν σημ.

§. 266. Αἰτιατικῆ γερουνδίου ἢ μετοχικοῦ ἐπιθέτου, μετὰ οὐσιαστικοῦ συνημμένου, εὐρηται μόνον μετὰ προθέσεων καὶ μάλιστα μετὰ τῆς ad καὶ σπανιότερον μετὰ τῆς inter, ἐν ᾧ, καὶ ob. *Breve tempus ætatis satis longum est ad bene honesteque vivendum* (Κικ. Κατ. Πρεσβ. 19), βραχὺς χρόνος βίου εἶναι ἀρκετὰ μακρὸς πρὸς τὸ καλῶς καὶ ἐναρέτως ζῆν. *Cicero inter agendum nun-*

quam est destitutus scientiā juris (Κυντιλ. 12, 3, 10), οὐδέποτε ὁ Κικέρων ἐν τῷ πράττειν τὰ πολιτικά ἀπεμακρόνθη τῆς τοῦ δικαίου ἐπιστήμης. Flagitiosum est ob rem judicandam pecuniam accipere (Κικ. Βερόρ. 2, 32), αἰσχρὸν τὸ ἕνεκα δίκης λαμβάνειν χρήματα.

§. 267. Ἀφαιρετικὴ γερουδίου ἢ μετοχικοῦ ἐπιθέτου εὑρηται ἢ καθ' ἑαυτὴν, μέσον ὄργανον καὶ τρόπον σημαίνουσα, ἢ μετὰ τῶν προθέσεων in, ab, de, ex. Omnis loqventi elegantia augetur legendis oratoribus et poëtis (Κικ. περὶ Ῥητ. 3, 10), ἅπανα ἢ τοῦ λόγου χάρις ἀξάνει διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ρητόρων καὶ ποιητῶν. In voluptate spernenda virtus vel maxime cernitur (Κικ. Νόμ. 1, 19), ἐν τῇ καταφρονήσει τῶν ἡδονῶν καθοράται μάλιστα ἢ ἀρετή. Summa voluptas ex discendo capitur (Ὁ αὐτὸς περὶ Τελ. 5, 18), μεγίστην ἡδονὴν αἰσθαρόμεθα ἐκ τοῦ μαθάνειν. L. Cornelius, complexus Appium, non, cui simulabat, consulendo, diremit certamen (Λιβ. 3, 41)· ὁ Λεύκιος Κορνήλιος, ἐνταχάλισθεις τὸν Ἀππιον, ἔπαυσε τὸν ἀγῶνα, μὴ μεριμνῶν περὶ οὗ ἐδείκνυεν ὅτι μεριμνᾷ. Βλ. Δ. Γ. §. 416 μετὰ τῶν σημ.

Σημ. Οἱ Λατῖνοι ποιηταὶ κατὰ μίμησιν τῶν Ἑλλήνων συνάπτουσιν ἐνίοτε ἀπαρέμφατον μετὰ οὐσιαστικῶν καὶ τοῦ est, μετὰ ἐπιθέτων καὶ ἐνίοτε μετὰ ρημάτων, ἀνθ' οὗ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ τίθεται τὸ γερουδίου κατὰ γενικὴν ἢ ἑτέραν πτώσιν μετὰ τῶν προθέσεων ad καὶ in. Ὅρα τὰ παραδείγματα ἐν τῇ Δ. Γ. §. 419.

§. 268. Τὸ ἐκ μεταβατικῶν ρημάτων μετοχικῶν ἐπιθέτου ἀντιστοιχεῖ τοῖς εἰς τέως ἐπιθέτοις τῆς ἑλληνικῆς κατὰ τε τὴν σημασίαν καὶ τὴν σύνταξιν· ἐπειδὴ δηλοῖ τὸ πρέπον, δεόν καὶ ὀφειλόμενον γενέσθαι, τὸ δὲ ὑποκειμένον του δέχεται κατὰ δοτικὴν (1). Ager colendus, ut fruges ferat, ὁ ἀγρὸς πρέπει νὰ καλλιεργῆται, ἵνα φέρῃ καρπούς. Tria videnda sunt oratori, quid dicat et quo quidque loco et quomodo (Κικ. Ῥητ. 14), εἰς τρία ὀφείλει ν' ἀποβλέπῃ ὁ ρήτωρ, τί θέλει εἰπεῖ ποῦ ἕκαστον καὶ πότε. Video rem omittendam esse, βλέπω ὅτι πρέπει νὰ παραλείψω τὸ πρᾶγμα.

(1) Ὅρα Ἄσωπ. μικ. συντ. Τμ. Α'. Κεφ. ΙΗ'. §. 25.

§. 269. Ἀμεταβάτων ῥημάτων, ὧν τὸ ἐπίθετον τοῦτο εἶναι ἄλλως ἄχρηστον, ἀπαντᾶται αὐτὸ ἐνίοτε κατ' οὐδέτερον μόνον γένος μετὰ τοῦ est, ὡς ἀπρόσωπος ἔκφρασις (οἶμαι εἶναι καὶ αἱ τριτοπρόσωποι τῶν αὐτῶν ῥημάτων, venit, ventum est κτλ. βλ. §. 98), σημαίνουσα ἁπλῶς ὅτι πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ τὸ περὶ οὗ λόγος. *Proficiscendum mihi erat illo ipso die, ὄφειλον ν' ἀπέλθω κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Utendum erit viribus, πρέπει νὰ γένην χρῆσις τῶν δυνάμεων. Obliviscendum tibi injuriarum esse censeo, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ λησμογήσῃς τὰς ἀδικίας* (1).

Σημ. α'. Οἱ ἀρχαιότεροι σχηματίζουν ἐνίοτε καὶ ἀπὸ μεταβατικῶν ῥημάτων τοιαύτας ἀπρόσωπας φράσεις, προσθέτοντες καὶ αἰτιατικὴν ἀντικειμένον. *Mihi hac nocte agitandum est vigiliis* (Πλαυτ. Τριν. 4, 2, 27), ἀντὶ *mihi hac nocte agitandae sunt vigiliae, τὴν νύκτα ταύτην πρέπει νὰ φυλάξω φυλακῆν*.

Σημ. β'. Ὅταν τὸ ῥῆμα συντάσσεται μετὰ δοτικῆς, τότε συμπίπτουσι δύο δοτικαὶ μία τοῦ ὑποκειμένου καὶ ἑτέρα τοῦ ἀντικειμένου. Πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως ὅμως ἀποφεύγουσιν ὅσον οἶόν τε τὴν σύμπτωσιν ταύτην, τρέποντες ἄλλως τὸν λόγον.

§. 270. Τὸ αὐτὸ ἐπίθετον προστιθέμενον εἰς τὰ ῥήματα *do, δίδω, mando, trando, παραδίδω, impono, επιβάλλω, relinquo, παραλείπω, propono, προτείνω, καὶ λοιπὰ τοιαῦτα, σημαίνει τὸν σκοπὸν πρὸς ὃν δίδεται τι. Antigonus Eumenem mortuum propinquis sepeliendum tradidit* (Κορν. Εὐμ. 13)· ὁ Ἀντίγονος παρέδωκεν εἰς τοὺς συγγενεῖς τὸν Εὐμένη νεκρὸν, ἵνα ἐνταφιάσωσιν. Οὕτω καὶ τὸ μετὰ τοῦ *curo, ἐπιμελοῦμαι. Caesar pontem in Arari faciendum curat* (Καισ. Γ. Πολ. 1, 13), ὁ Καῖσαρ ἐπιμελεῖται νὰ κα-

(1) Οὐ μόνον ἀπὸ ἀμεταβάτων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ μεταβατικῶν ῥημάτων σχηματίζουν οἱ Ἕλληνες τοιαύτας ἀπρόσωπας φράσεις μετὰ τὸ ἐπίθετον τοῦτο κατ' οὐδέτερον γένος ἐκφερόμενον. Ἰτέον ἐστίν. Ἰτητέα ἐστίν. — Ἐπιχειρητέον τῷ ἔργῳ. Ἐπιμελητέον τῶν βουκημάτων. Ἀσκητέον τὴν σοφίαν. Τοὺς παῖδας εἰς τὸν πόλεμον ἀκτέον καὶ γευστέον αἵματος (Πλ. Πολ. 537). Πρβ. Ἀσωπ. Κεφ. ΙΙΙ'. §. 26.

τασκευασθῆ γέφυρά ἐπὶ τοῦ Ἄραρος. Βλ. καὶ τινὰς ἄλλὰς συντάξεις τούτου ἐν τῇ Δ. Γ. §. 422 μετὰ τῶν σημ. (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΕΤΟΧΗΣ.

§. 271. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα ἔχει τρεῖς μόνον μετοχάς. Ἐπειδὴ ἐν μὲν τῇ ἐνεργητικῇ φωνῇ ἔχει ἐνεστώτα καὶ μέλλοντα, ἐν δὲ τῇ παθητικῇ μόνον παρακείμενον. Ἀλλὰ καὶ τὰς ὀλίγας ταύτας δὲν μεταχειρίζεται τοσοῦτον συχνά, ὅσον ἡ Ἑλληνικὴ τὰς ἰδίας, διότι, σαφένειαν θηρεύουσα, ἐκφράζει τὴν ἔννοιαν αὐτῶν δι' ἀναφορικῶν προτάσεων ἢ δι' ἄλλων περιφράσεων. Πολλάκις ὅμως εἶναι ἐν χρήσει καὶ αἱ μετοχαὶ αὐταί, σημαίνουσαι, ὡς καὶ αἱ ἑλληνικαί, χρόνον, τρόπον καὶ ἄλλους προσδιορισμοὺς τῆς κυρίας προτάσεως, οἷον, αἰτίαν, ἀφορμὴν, ἐναντίωσιν, ὑπόθεσιν, σκοπόν. *Omne malum nascens facile opprimitur; inveteratum fit plerumque robustius* (Κικ. Φιλιπ. 5, 11)· πᾶν κακὸν γεννώμενον μὲν εὐκόλως περιστέλλεται, παλαιωθὲν δὲ γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἰσχυρότερον. *Miserum est nihil proficientem angere* (Κικ. περὶ φύσ. θ. 3, 6), δεινὸν εἶναι τὰ θλίβεσθαι τίς μηδὲν προκόπτων. *Dionysius tyrannus cultros metuens (αἰτίαν) tonsorios candenti carbone sibi adurebat capillum* (Ὁ αὐτ. περὶ καθ. 2, 7)· Διονύσιος ὁ τύραννος, φοβούμενος τὰ τῶν κουρέων μαχαίρια, κατέκαιε τὴν κόμην του μὲ διάπυρον ἄνθρακα. *Risus saepe ita repente erumpit, ut eum cupientes (καίτοι) tenere nequeamus* (Ὁ αὐτ. περὶ Ῥητ. 2, 58), ὁ γέλως ποτὸς πολλάκις οὕτως αἴφνης ἐγείρεται, ὥστε καὶ ἂν θέλωμεν, δὲν δυνάμεθα

(1) Οἱ Ἕλληνες ἐπιφέρουσι μετὰ τοιαῦτα ῥήματα ἀπαρέμφατον ἢ μέλλοντα μετοχῆς. Βοιωτοὶ τοὺς ἵππους παρείχοντο τοῖς Πελοποννησίοις ξυστρατεύειν (Θουκ. 2, 42) ἢ ξυστρατεύσοντας. Παρέχω ἐμαυτὸν τέμνειν καὶ καίειν (Πλ. Γοργ. 480). Εἰ βουλοίμεθα τῷ ἐπιτρέψαι παῖδας παιδεύσαι, ἄρ' ἀξιώπιστον εἰς ταῦτα ἡγησάμεθ' ἂν τὸν ἀκρατῆ (Ξ. Ἄπμ. 4, 5, 2).

ὅμως γὰ καθέξωμεν αὐτόν. *Dionysius tyrannus Syracusis expulsus Corinthi pueros docebat* (Ὁ αὐτὸς Τουσκ. 3, 12), *Διονύσιος ὁ τύραννος, ἀφοῦ ἐξεβλήθη τῶν Συρακουσῶν, ἐδίδασκεν ἐν Κορίνθῳ παιδας*. Βλ. Δ. Γ. §. 424 (1).

Σημ. α'. Ἐκ δύο πράξεων συγχρόνως γινομένων, ἡ μὲν ἐκφέρεται ἐνίοτε μετοχικῶς ἢ δὲ εἰς ὄρθον ῥήμα. *Cæsar celeriter aggressus Pompejanos ex vallo deturbavit* (Καισ. Ἐμφ. Πολ. 3, 57), ὁ *Καῖσαρ προβαλὼν ταχέως τοὺς τοῦ Πομπηίου, ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ χαρακώματος αὐτούς*.

Σημ. β'. Πρὸς σαφεστέραν δῆλωσιν τῆς σημασίας τῆς μετοχῆς προστίθενται πολλάκις (οὐχὶ ὅμως παρὰ Κικέρωνι) εἰς αὐτὴν τὰ μόρια *quamquam, quamvis, quasi, tanquam, velut, non ante (prius) quam*, δι' ὧν δηλοῦται ἀντίθεσις, σύγκρισις καὶ χρονικὸς διορισμὸς. *Cæsarem milites, quamvis recusantem, ultro in Africam sunt secuti* (Συστ. Ἰουλ. 70), *τὸν Καίσαρα, καίτοι μὴ θέλοντα, ἠκολούθησαν οἱ στρατιῶται αὐτόκλητοι εἰς τὴν Ἀφρικὴν* (2).

§. 272. Ὁ ἐνεργητικὸς ἐνεστῶς καὶ ὁ παθητικὸς παρακείμενος τῆς μετοχῆς ἔχει πολλάκις ἀπλοῦ ἐπιθέτου σημασίαν ὡς *carbo ardens, διάπυρος ἄνθραξ*. *Ordo est recta quædam collocatio, prioribus sequentia annectens* (Κυντ. 7, 1, 1), *τάξις εἶναι ὄρθή τις σύνθεσις, τοῖς προτέροις τὰ ἐπόμενα συνδέουσα*. Ὅθεν αἱ τοιαῦται μετοχαὶ δέχονται καὶ βαθμοὺς παραθέσεως (βλ. §. 28), καὶ ὁ ἐνεργητικὸς ἐνεστῶς συντάσσεται τότε ὡς ἀπλοῦν ἐπίθετον μετὰ γενικῆς, οὐχὶ δὲ μετὰ αἰτιατικῆς ὅπως συντάσσεται τὸ ῥήμα. Ὁ δὲ παρακείμενος πολλῶν ῥημάτων, κατ' οὐδέτερον γένος ἀπαντῶμενος, ἔχει ὅλως οὐσιαστικοῦ σημασίαν ὡς *peccatum, ἀμάρτημα, pactum, συνθήκη, votum, εὐχή*· οἱ δὲ *dictum, ῥήσις, factum, πράξις, responsum, ἀπόκρισις, ἀπαντῶνται* πεῦ μὲν ἀπλῶς ὡς οὐσιαστικά,

(1) Βλ. Ἄσωπ. μικ. συντ. Τμ. Α'. Κεφ. ΙΗ'.

(2) Οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες συνάπτουσι μετὰ μετοχῶν τὰ μόρια ἅτε, ἅτε δὴ, ὡς, καίπερ, καίτοι, πρὸς σαφεστέραν δῆλωσιν τῆς σημασίας αὐτῶν.

ποῦ δὲ ὡς μετοχῇ μετὰ ἐπιρρήμάτων ὡς *præclare factum*, λαμπρὰ πράξεις, καὶ *recte facta*, ὀρθῶςπραχθέντα· *fortia facta*, γενναῖα ἔργα, καὶ *facete dictum*, ἀστείως ῥηθέν.

§. 273. Ὁ παρακείμενος τῆς μετοχῆς μετὰ οὐσιαστικοῦ συντασσόμενος σημαίνει πολλάκις ἔχει ποιότητα ἢ κατάστασιν τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἀλλ' ἐπέχει τόπον ἀπλοῦ ῥηματικοῦ οὐσιαστικοῦ. *L. Tarquiniius missum se dicebat, qui Catilinae nuntiaret, ne eum Lentulus et Cethegus deprehensi terrerent* (Σαλλ. Κατ. 48)· ὁ Λεύκιος Ταρκύνιος ἔλεγεν, ὅτι ἐπέμφθη ἵνα φέρῃ τὴν εἰδήσιν εἰς τὸν Κατιλίαν, διὰ τὰ μὴ ταραξῆ αὐτὸν ἢ τοῦ Λέντουλου καὶ Κεθήγου φυλάκισις. *Regnatum est Romae ab condita urbe ad liberatam annos ducentos quadraginta quattuor* (Λ. β. Ι, 60)· ἡ Ρώμη ἐβασιλεύθη ἀπὸ τῆς κτίσεως τῆς πόλεως μέχρι τῆς ἀπὸ τῶν βασιλέων ἐλευθερώσεως 244 ἔτη. *Ante, Post Christum natum*, πρὸ, ἢ μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ.

Σημ. α'. Τοιοῦτων μάλιστα ῥημάτων ὁ παθητικὸς παρακείμενος ἔχει τὴν σημασίαν ταύτην, ὣν τὸ σύστοιχον ῥηματικὸν οὐσιαστικὸν δὲν εἶναι ἐν χρήσει· ὡς τὸ τῶν ῥημάτων *condere*, κτίζειν, *interficere*, φορεῦεν, *nasci*, γεννᾶν.

Σημ. β'. Τὸ ῥῆμα *habeo* μετὰ τοῦ μετοχικοῦ παρακειμένου ἐπέχει πολλάκις τόπον ἐνεργητικοῦ παρακειμένου· δηλοῖ ὅμως συνάμα καὶ διαρκούσαν κατάστασιν. Ἐπειδὴ τὸ *habeo aliquid perspectum* σημαίνει οὐ μόνον *perspexi*, εἶδον ἢ ἐώρακα, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἔχω ἔτι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, καθορῶ ἔτι τὸ πρᾶγμα. *Verres deorum templis bellum semper habuit indictum* (Κικ. Βέρρ. 5, 72), ὁ Βέρρῆς εἶχεν ἀείποτε κεκηρυγμένον πόλεμον κατὰ τῶν ναῶν τῶν θεῶν.

§. 274. Μετοχῇ, χρόνον σημαίνουσα, αἰτίαν, τρόπον, ὑπόθεσιν ἢ ἄλλον τινὰ τοιοῦτον προσδιορισμὸν τῆς κυρίας προτάσεως, ἐκφέρεται αὐτὴ τε καὶ τὸ ὑποκείμενον αὐτῆς κατ' ἀφαιρετικὴν ἀπόλυτον λεγομένην, μάλιστα ὅταν τὸ ὑποκείμενον αὐτῆς ᾖναι διάφορον τοῦ τῆς κυρίας προτάσεως (1). *Homerus fuit et Hesiodus ante Romam*

(1) Ἀντίστοιχος τῆς ἀπολύτου ταύτης ἀφαιρετικῆς εἶναι ἢ παρ' Ἑλλησι γὰρ

conditam, Archilochus regnante Romulo (Κικ. Τουσκ. ἐν ἀρχῇ)* ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Ἡσίοδος ἐξῆσαν πρὸ τῆς κρίσεως τῆς Ῥώμης, ὁ δὲ Ἀρχιλόχος βασιλεύοντος τοῦ Ῥωμύλου. Quæritur utrum mundus terra stante circumeat, an mundo stante terra vertatur (Σενέκ. φυσ. ζητήμ. 7, 2)· ζητεῖται, πότερον περιστρέφεται ὁ κόσμος ἡρεμώσεως τῆς γῆς, ἢ ἡ γῆ στρέφεται ἀκινήτου μένοντος τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ταυτοπροσωπίας μεταχειρίζονται πολλάκις τὰς ἀπολύτους αὐτὰς ἀφαιρετικάς, καὶ μάλιστα ὅταν ἡ μετοχὴ σημαίνῃ πράξιν προγενεστέραν τῆς ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει μνημονευομένης· ἐπειδὴ ἀντὶ τοῦ ἐλλείποντος ἐνεργητικοῦ παρακειμένου καὶ ἀορίστου τῆς μετοχῆς τρέπουσι τὸν λόγον εἰς παθητικὴν φωνὴν, θέτοντες τὸν παθητικὸν παρακειμενον τῆς μετοχῆς καὶ ἀλλάσσοντες τὸ ὑποκείμενον. Vercingetōrix, convocatis suis clientibus, facile incendit eos (Καισ. Γ. Πολ. 7, 4)· ὁ Βερκιγγέτοριξ, συγκαλέσας τοὺς ἰδίους πελάτας, εὐκόλως ἐρεθίζει αὐτούς. Cognito Cæsaris adventu, Ariovistus legatos ad eum mittit, γινὼς τὴν τοῦ Καίσαρος ἔλευσιν, πέμπει πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀριόβιστος πρεσβευτάς. Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἀναπληροῦσι πολλάκις τὴν ἔλλειψιν τῶν χρόνων τούτων τῆς μετοχῆς. Ὅταν ὅμως τῶν τοιούτων ἀφαιρετικῶν τὸ ὑποκείμενον ἦναι διάφορον τοῦ τῆς κυρίας προτάσεως, τότε προστίθεται αὐτὸ κατ' ἀφαιρετικὴν μετὰ τῆς ab. Ἐὰν δὲ ἦναι αὐτὸ τὸ τῆς κυρίας, τότε παραλείπεται ὅλως, ὡς ἐν τῷ ἡγουμένῳ παραδείγματι, ἢ παρεντίθεται μετὰ τῶν ἀφαιρετικῶν. His Cæsar cognitis milites aggerem comportare jubet (Καισ. Ἐμφ. Πολ. 3, 62), ταῦτα γινὼς ὁ Καῖσαρ (ἢ πρὸς λέξιν, τούτων γνωσθέντων), διατάσσει τοὺς στρατιώτας νὰ συγκομίσωσι χῶμα.

Σημ. α'. Ἐνίοτε ἐπιφέρουσι μετὰ τὴν ἀπόλυτον ἀφαιρετικὴν τὰ μόρια tum, τότε, tum vero, τότε δὴ, tum denique, τότε τέλος, ἵνα σημάνωσιν ἐμφαντικώτερον, ὅτι ἡ δι' αὐτῆς δηλουμένη ἔννοια προηγείται τῆς ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει. Sed confecto prælio, tum vero cerneret, quanta vis animi fuisset in exercitu Catilinae (Σαλλ. Κατ. 61), ἀλλὰ τελεσθείσης τῆς μάχης, τότε δὴ ἡ-

νικῆ ἀπόλυτος λεγομένη, περὶ ἧς ὄρα Ἄσωπ. Τμ. Α'. Κεφ. ΙΗ'. §. 46.

δύνασο γὰ ἰδῆς, ὀπόση τόλμη ἦτο ἐν τῷ τοῦ Κατιλίνα στρατῷ.

Σημ. β'. Ἐπίστε εἴρηται καὶ μετοχή μόνη κατ' ἀφαιρετικὴν ἄνευ ὑποκειμένου ὡς ἀπρόσωπος ἔκφρασις, μεθ' ἣν ἔπεται ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένη πρότασις, συμπληροῦσα τὴν ἔννοιαν αὐτῆς. Οὕτως ἀπαντῶνται κατ' ἐξοχὴν αἱ μετοχαὶ αὗται: *audito*, ἀκουσθέντος, *cognito*, γνωσθέντος, *comperto*, ἀνακαλυφθέντος, *intellecto*, ἐννοηθέντος, *nuntiatio*, ἀγγελθέντος, *permissio*, συγχωρηθέντος καὶ ἄλλαι τινές. *Alexander audito, Darium movisse ab Ecbataniis, fugientem insequi pergit* (Κουρτ. 5, 34), ὁ Ἀλέξανδρος ἀκούσας, ὅτι ὁ Δαρεῖος ἀρέζευξεν ἀπὸ τῶν Ἐκβατάνων, ἐξακολουθεῖ γὰρ διώκῃ αὐτὸν φεύγοντα. Τὸ ὑποκείμενον τῶν τοιούτων μετοχῶν ἢ μένει ὅπως ἀόριστον, ἢ ὀρίζεται ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου. Πρὸς Δ.Γ. §. 428 καὶ ἐξῆς μετὰ τῶν σημ.

Σημ. γ'. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μετοχή (*ens, ὦν*) τοῦ ῥήματος *sum* εἶναι ἄχρηστος, ἐκφέρουσι καὶ μόνα οὐσιαστικὰ ὀνόματα καὶ ἐπίθετα κατ' ἀφαιρετικὴν ἀπόλυτον, ἔνθα ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα προσθέτει τὰς μετοχὰς ὄντος, οὐσης, κτλ. *Sereno quovque caelo, aliquid donat, καὶ αἰθρίου τοῦ οὐρανοῦ ὄντος, βροσιτᾶ ἐπίστε. Natus est Augustus Cicerone et Antonio consulibus, ἐγεννήθη ὁ Αὐγουστος ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ Κικέρωνος καὶ Ἀντωνίου. Ἀπαντᾶται δὲ ἡ τοιαύτη ἀφαιρετικὴ ἄνευ μετοχῆς εἰς χρονικοὺς μάλιστα διορισμοὺς, οἷοι εἶναι οἱ ἤδη εἰρημένοι. Ὅρα ἀνωτέρω §. 162.*

§. 275. *Περὶ τῶν ἐλλειπόντων χρόνων τῆς μετοχῆς σημειωτέον, ὅτι ὁ ἐνεστώς ἐπέχει τόπον παρατατικοῦ, ὁ παρακείμενος ὑπερσυντελικοῦ καὶ ὁ ἄπλοὺς μέλλον μέλλοντος ἐν παρεληλυθότῃ χρόνῳ, ὅταν τὸ τῆς προτάσεως, ἣν προσδιορίζει ἡ μετοχή, ῥῆμα ἦναι παρφημένου χρόνου. Haec omnia Titius mutavit me probante, ταῦτα πάντα μετέβαλεν ὁ Τίτιος ἐμοῦ συναιρουῦντος, ἔνθα τὸ probante εἶναι παρατατικός.*

Ὁ παρακείμενος τῆς μετοχῆς ἀποθετικῶν καὶ ἡμιαποθετικῶν ῥημάτων ἔχει σημασίαν πολλακίς μετοχικοῦ ἐνεστώτος ἢ παρατατικοῦ, αἰτίαν, τρόπον κ. ἄ. σημαίνων. *Cæsar, iisdem ducibus usus, qui nuntii venerant, Numidas et Cretas sagittarios subsidio*

oppidanis mittit (Καισ. Γ. Πολ. 2, 7), ὁ Καῖσαρ, ἡγεμόνας ἔχων τοὺς αὐτοὺς, οἵτινες εἶχον ἐλθεῖ ἄγγελοι, πέμπει Νομάδας καὶ Κρήτας τοξότας πρὸς ἐπικουρίαν τῶν ἐν τῇ πόλει. Ἀλλὰ τοῦτο γίνεται συνήθως, ὅτε ἡ κυρία πρότασις ἔχει ἱστορικὸν ἐνεστῶτα, καὶ ὅτε ὁ ἐνεστῶς τῆς μετοχῆς τῶν τοιούτων ῥημάτων εἶναι ἄχρηστος, ὡς ὁ τοῦ reor καὶ soleo. Πρβ. Δ. Γ. §. 341 μετὰ τῶν σημ.

Τ Ε Λ Ο Σ.